Nicolae VASILE
(Coordonator)

Enciclopedia

SCRIITORI din GENERAȚIA 2000

Volumul II

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Enciclopedia scriitori din generaţia 2000 / coord.: Nicolae Vasile. –

Bucureşti : Editura U.Z.P., 2020-2021

2 vol.
ISBN 978-606-9654-37-8
Vol. 2. - 2021. - ISBN 978-606-9654-39-2

I. Vasile, Nicolae (coord.)

821.135.1.09

ISBN: 978-606-9654-39-2

EDITURA UZP
- Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România
Telefon: *021.317.92.25;* Fax: *021 313.06.72*
www.uzp.org.ro; *contact@uzp.org.ro*
Adresa: *Bulevardul Gen. Gheorghe Magheru nr. 28-30*
Sector 1, Bucureşti

Tipar: EDIT COM MOROȘAN

Tel: 0744 491 233

Nicolae VASILE
(Coordonator)

Enciclopedia

SCRIITORI din GENERAȚIA 2000

Volumul II

EDITURA UZP
UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA

București, 2021

COLECTIVUL DE AUTORI AL ENCICLOPEDIEI

Nicolae VASILE
Antoneta RĂDOI
Mihai STAN
Gheorghe A. STROIA
Geo CĂLUGĂRU
Milen BADRALEXI
Ionel MARIN
Nicolae TOMA
Ion CIOCANU
Eugenia DUȚĂ
Eugenia ENESCU-GAVRILESCU
Viorel MARTIN
Grigore MÂINEA
Camelia OBREJA
Victor PETRESCU
Gheorghe ȚICLETE

și

George Toma VESELIU

In memoriam Doru Dinu GLĂVAN

Bucuria finalizării proiectului editorial și jurnalistic *„Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000”* nu mai poate fi deplină din moment ce are loc la scurt timp după dispariția dintre noi a inițiatorului acestuia, Doru Dinu GLĂVAN, coordonatorul Editurii UZP și președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR), sub auspiciile căreia s-a derulat.

Gândirea marelui nostru coleg dispărut, discutată îndelung, era și mai amplă, acest proiect pe care l-am coordonat și cel privind promovarea pictorilor români susținut de Vergil COJOCARU-COVER, de la Uniunea Artiștilor Plastici, prin Revista Cronica Timpului, reprezentând doar începutul.

Este vorba de rolul UZPR, nou venită printre celelalte uniuni de creație de utilitate publică, de a veni în sprijinul acestora prin activitățile sale statutare, reunite sub noțiunea de *creație jurnalistică*. Aceasta ar însemna promovarea creatorilor din alte domenii prin publicațiile afiliate și zecile de filiale active în țară și străinătate.

În universul presei române, unde cea de actualități, mai ales partea ei de scandal, ocupă de regulă prim planul interesului, Doru Dinu GLĂVAN a reușit să scoată în față, atunci când colaboratori de excepție i-au oferit sprijinul, realizări remarcabile ale presei de creație, de promovare a performanței din orice domeniu.

Pentru atingerea acestei ținte, a inițiat noi structuri precum Serata *Eminescu Jurnalistul*, Revista *Cronica Timpului*, Teatrul *Nostrum* etc. menite să implementeze această idee de coagulare a diverselor forme de creație.

Sperăm ca cei care au crezut în ideile lui Doru Dinu GLĂVAN să continue aplicarea acestora spre binele celor pentru care creația reprezintă singura rațiune de a fi.

A fost omul potrivit pentru aniversarea primei sute de ani din istoria UZPR!

Dumnezeu să-l odihnească!

Nicolae VASILE

CUPRINS

DE CE O NOUĂ EVALUARE A LITERATURII ROMÂNE CONTEMPORANE, ÎN VIZIUNEA LUI Nicolae VASILE? (*George Toma VESELIU*)
(Reacție la Volumul I al Enciclopediei SCRIITORI din GENERAȚIA 2000)

ANALIZA SISTEMICĂ A LITERATURII DIN GENERAȚIA 2000 (*Nicolae VASILE*)

DESPRE GRUPĂRI LITERARE
Gruparea literară „AMPRENTELE SUFLETULUI” (*Eugenia ENESCU-GAVRILESCU*)
Cenaclul literar „AntiM” (*Camelia OBREJA*)
Grupul literar „CATACOMBA” (*Antoneta RĂDOI*)
Gruparea literar-artistică „Cronica Timpului” (*Nicolae VASILE*)
Gruparea „Detectiv literar” (*Nicolae VASILE*)
Din culisele epigramei (*Viorel MARTIN*)
Asociația cultural umanitară „LUCEAFĂRUL de VEST” Timișoara (*Grigore MÂINEA*)
Cenaclul literar „OCTAVIAN GOGA” (*Geo CĂLUGĂRU*)
Fundația literar-istorică „STOIKA” (*Geo CĂLUGĂRU*)

DESPRE AUTORI
Vasile ANDRU (*Milen BADRALEXI*)
Corneliu BERBENTE (*Mihai STAN*)
Margareta BINEAȚĂ-CRISTEA (*Mihai STAN*)
Angela BURTEA (*Gheorghe A. STROIA*)
Alexandru CAZACU (*Nicolae VASILE*)
Elena CĂPĂȚÎNĂ (*Gheorghe A. STROIA*)
Ecaterina CHIFU (*Gheorghe A. STROIA*)
Virgil CIUCĂ (*Ionel MARIN*)
Issabela COTELIN (*Antoneta RĂDOI*)
Pompiliu CREȚU (*Ionel MARIN*)
Horia CRIOS (*Nicolae VASILE*)
Tudor CRISTEA *(Mihai STAN*)
Corneliu CRISTESCU (*Nicolae VASILE*)
Ion CUZUIOC (*Antoneta RĂDOI*)
Nelu DANCI (*Nicolae VASILE*)
Ligya DIACONESCU (*Gheorghe A. STROIA*)
Ștefan DOROFTEI (*Nicolae VASILE*)
Eduard Dorin ENE (*Antoneta RĂDOI*)
Constantin ENESCU (*Antoneta RĂDOI*)
Mihai EPURE (*Geo CĂLUGĂRU*)
Mihaela GAVRILUȚĂ-HUȚANU (*Nicolae TOMA*)
Dumitru GĂLEȘANU (*Gheorghe. A. STROIA*)
Mihai Valentin GHEORGHIU (*Antoneta RĂDOI*)
Ion HAINEȘ (*Antoneta RĂDOI*)
Marian ILIE (*Antoneta RĂDOI*)
Daniela Olguța IORDACHE (*Mihai STAN*)
Mircea IVĂNESCU (*Milen BADRALEXI*)

Octav Cornel LICA (*Antoneta RĂDOI*)
Cleopatra LUCA (*Geo CĂLUGĂRU*)
Emil LUNGEANU (*Mihai STAN*)
Alexandru Ionuț MIHAI (*Antoneta RĂDOI*)
Elena MITRU (*Antoneta RĂDOI*)
Titina NICA ȚENE (*Nicolae VASILE*)
Victor PENCU (*Antoneta RĂDOI*)
Andrei Mihai POGANY (*Nicolae VASILE*)
Mariana POPA (*Nicolae VASILE*)
Coca POPESCU (*Antoneta RĂDOI*)
Hristache POPESCU (*Gheorghe ȚICLETE*)
Iulian POPESCU (*Nicolae VASILE*)
Julian RADU (*Antoneta RĂDOI*)
Ioan RAȚIU (*Eugenia DUȚĂ*)
Tatiana RĂDULESCU (*Nicolae VASILE*)
Aurelia RÎNJEA (*Antoneta RĂDOI*)
Nicolae ROTARU (*Antoneta RĂDOI*)
Costel STANCU (*Nicolae TOMA*)
Elena Cristina ȘTEFAN (*Antoneta RĂDOI*)
Bianca TIMȘA STOICESCU (*Antoneta RĂDOI*)
Dan TIPURIȚĂ (*Antoneta RĂDOI*)
Ionuț ȚENE (*Nicolae VASILE*)
Emil-Luciu VASILESCU (*Victor PETRESCU*)
Elena VIZIR (*Ion CIOCANU*)
Leonard I. VOICU (*Antoneta RĂDOI*)
Gina ZAHARIA (*Antoneta RĂDOI*)

DE CE O NOUĂ EVALUARE A LITERATURII ROMÂNE CONTEMPORANE ÎN VIZIUNEA LUI NICOLAE VASILE?

(Reacție la apariția Volumului I al Enciclopediei SCRIITORI din GENERAȚIA 2000)

Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000, volumul I, Editura UZP, București, 2020, coordonator Nicolae Vasile, este – fără niciun dubiu – o lucrare merituoasă, necesară, în această viitură intempestivă a supraproducției literare actuale. Opusul, care va fi urmat de un al doilea volum, își propune să „cuprindă" producția literară pe douăzeci de ani, adică cea detașată cu zece ani de perioada totalitară, ca indice de relativă detașare de o lume a cărei epocă ar fi trebuit să se încheie, dar nu se întâmplă tocmai așa, pentru că CV-urile autorilor nu pot fi înghesuite într-un *pat al lui Procust*. Însuși coordonatorul lucrării remarcă o interferență a vârstelor autorilor care respinge criteriul absolut al perioadelor, cronologizărilor, încât lucrarea, *volens-nolens*, acordă generos spațiu, deopotrivă generațiilor mai vechi cât și celor tinere, în baza unui *continuu*, acel proces firesc, normal al creației literare.

Coordonatorul, Nicolae Vasile, prozator, un narator cu o voce unică, poet al trăirilor sufletești marcate de o filozofie specială a iubirii, un eseist de factură scientistă, toate aceste calități structurate pe o natură lirică profundă, este semnatarul a douăzeci și patru de articole ale acestei antologii-dicționar, din cele nouăzeci, reprezentând aproape o treime din sumarul ce cuprinde șase grupări literare din România, înseriate alfabetic, fapt care exclude din start un criteriu al strictei ierarhizării, situând lucrarea în auspiciile unei atitudini corecte, obiective a percepției literare. Din acest punct de vedere, antologia-dicționar este, totuși, un exercițiu al bunului simț, într-o lume dispusă să nege tot.

Nicolae Vasile se dovedește, dintr-un început, a fi capabil de o înaltă exigență și, totodată, de înțelegere superioară a fenomenului cultural unde sindromul veleitarismului, grafomaniei întunecă mințile multora. El își propune, prin colectivul de autori ai enciclopediei, unii dintre ei, parte a acestui dicționar, „*să promoveze valoarea, oriunde aceasta poate fi identificată*". Cum a realizat acest deziderat este lesne de înțeles. Munca de echipă presupune un acut sentiment al probității moral-estetice; fiecare reprezentant al grupării, al ligii a operat o selecție a autorilor, în primul rând, aplicând cerința ca aceștia să reprezinte, de facto și de iure, esența literară, estetică, ideologică a grupului din care fac parte, integral sau parțial (unii dintre scriitori, bunăoară – Gheorghe Duță-Micloșanu – fiind disputați între grupări, el fiind unul din reprezentanții de seamă ai Societății Scriitorilor Târgovișteni).

În spatele acestei activități anevoioase, este de presupus fenomenul antecedentului. Într-adevăr, enciclopedia de față vine, după un exercițiu similar, „*Dicționarul Ingineri Scriitori și Publiciști*", Editura AGIR, București, 2017, autori Nicolae Vasile și Ioan Ganea-Christu, și însumează efortul conjugat al coautorilor.

Privită în cheia de criterii practicată de prefațatorul Victor Atanasiu, enciclopedia de față nu este ce și ar fi dorit să fie: „*Dicționarul de față nu este un proiect literar, cum ne avertizează coordonatorul său Nicolae Vasile, personalitate plurivalentă, nici unul jurnalistic, însă, ci – în bună măsură – unul amical. (...) Alcătuitorii articoleor au grijă ca, în primul rând, să se pună în prim plan pe ei înșiși sau pe colaboratorii lor.*

Aceasta nu este rău în principiu. Selecția autorilor nu este totdeauna fericită, dar este bine că se fac prin aceasta câțiva pași pentru a se oferi o imagine exhaustivă asupra beletristicii naționale din ultima vreme." (p. 7)

Criticul Victor Atanasiu are perfectă dreptate numai că accentele puse în discursul critic pot denatura o percepție corectă. E bine, totuși, ca după „una caldă, una rece" el pune punctul pe „i" – acel efort lăudabil de a da enciclopediei statutul de lucrare care merită atenția cuvenită pentru oferirea imaginii exhaustive a beletristicii naționale din ultima vreme și, în acest fel, prin conflictualizarea opiniilor, contribuie, în planul expresiei critice, la armonizarea lor, depășind acel prag inhibant al înțelegerii literaturii, nu ca un proces al purei și strictei inventarieri, obiect al ORDA (Oficiul Român pentru Drepturile de Autor). Aparent contradictoriu, Victor Atanasiu, fin exeget, consonează cu realitatea zilelor noastre. „*Maeștrii criticii și istoriei din toate domeniile culturii, majoritatea veniți de dinainte de 1989, stau pe un soclu pe care reprezentanții creatorilor din „Generația 2000" nu prea îl recunosc și nu acceptă să interfere cu producția culturală actuală, folosind cea mai simplă, dar și cea mai nepotrivită metodă,* ***negația****. Aceștia nu se pot obișnui cu numărul mare de creatori din prezent, rămânând în mentalitatea anilor comunismului. (...) În acest context, sistemul este rupt, nu există o corectă scară a valorilor și primul pas spre comunicarea fenomenului cultural,* ***emisia****, se face pe date insuficient analizate, apreciate și structurate.*"

Enciclopedia de față nu este o alcătuire de tip glosare, inventariere pe criterii de înseriere din tehnicile dicționarelor, deși nu este străină bunelor practici ale acestora în domeniul structurilor numerologice, alfabetice etc.

Nicolae Vasile, tipul pragmatic, inginer de profesie, este, înainte de toate, un filozof al culturii, el are sentimentul creatorului de geniu, (vezi Nichita Stănescu) de a fi altfel „decât muritorii de rând". Pentru el funcția cognitivă a operei de artă, ținta discursului prin comunicare, mesajul, ca suport tehnic, are trei componente: *emisie*, *transmisie* și *recepție*.

În „*Cuvânt înainte*", coordonatorul își definește conceptul de cultură, iar proiectul finit „Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000", ca pe un instrument de lucru util în mai multe direcții, „*înainte de a fi un produs de raft de bibliotecă*". (p. 73)

Proiectul are, desigur, limitele sale, iar autorul nu pretinde a fi unul exhaustiv el, însă, funcționează perfect pe principiul deschiderii, cuprinderii unui număr cât mai mare de scriitori. Ușor intrigat, criticul Victor Atanasiu se situează oarecum în poziția contrară, cerându-i coordonatorului o anume direcție a deschiderii cu precădere spre critica literară, după opinia sa, acesta „*nu acordă niciun articol vreunui critic, indiferent de generație*". Nicolae Vasile, pregătit să-și justifice opțiunile de antologare, conturează existența unui fenomen care își propune să suplinească absența criticii literare aplicate Generației 2000: „*... la nivel național, lucrări ale istoricilor și criticilor de artă, pentru perioada 2000, sunt aproape inexistente, pe domenii, lăudabile fiind doar inițiativa unor grupări locale, județene etc. de a pune ordine în domeniul cultural zonal, pentru perioada menționată. Există abordări trunchiate, pe grupări culturale, constituite în jurul unor asociații, edituri, reviste, cenacluri etc., în cele mai multe cazuri, în poziții divergente sau de noncooperare*". (p. 17)

Egal cu sine, Nicolae Vasile dă enciclopediei o bună măsură a lucrurilor și nu evaluează prin strictă nominalizare a unor grupări pe o poziție merituoasă, Victor Atanasiu face, în schimb, o primă departajare a spiritului critic ca emanație a grupării

„Litere” Târgoviște: *„Trebuie menționată ca absolut deosebită prezentarea făcută grupării Litere, semnată de Mihai Stan, scriitor de talent, excelent organizator. Remarcabile sunt paginile privind legătura dintre* ***vechea*** *și* ***noua Școală de la Târgoviște***”. (p. 8)

Ceea ce este demn de remarcat în acest „dialog” cuprins în „Prefața” lui Victor Atanasiu și în introducerea *„Despre crație și creatori în epoca 2000*” a lui Nicolae Vasile este tocmai principiul etic al criticii împărtășit de ambii: *„Cred,* spune acesta în consonanță cu principiile asumate în critica literară de Victor Atanasiu*, că trebuie să vină, cât de curând, momentul când criticii de artă să nu mai analizeze doar lucrările prietenilor și apropiaților, iar istoricii să se apropie de perioada actuală, oricât de atrași ar fi de epoca medievală.*” (p. 17) Dar, ca în orice dialog conflictual, dată fiind natura diferită a opiniilor, putem observa înguste aprecieri încărcate de maliție, „critică”: cotarea unei afirmații fără a lua în seamă termenii construcției emiterii sensului realizat.

În orice grupare literară există acel aliaj al unor structuri compatibile de a fi unite într-un exercițiu al percepției și reprezentării imaginilor artistice, a atmosferei generate de empatii, dar și de contrariul acestora. Bunăoară, *„ideologia literară estetică*” a *Școlii de la Târgoviște* este produsul prieteniei (Mircea Horia Simionescu), al acelui spirit local (Mihai Cimpoi), precum și acel „spirit al timpului” (Zeitgeist-ul hegelian) (Mihai Stan). În plus, legătura dintre generații, acel *continuu* (George Toma Veseliu-Continuatorii Școlii Literar-Artistice de la Târgoviște), este un proces în care cei vechi (de exemplu Mihai Stan și Mircea Horia Simionescu) se angajează în dialog propriu-zis cu noii târgovișteni demonstrând teza lui Albert Thibaudet *„Continuul și discontinuul nu se contrazic*. (vezi, Mihai Stan în *„Un argument. Logica dinamică a a continuității*”). (p.31)

Unde se situează proiectul lui Nicolae Vasile? Specialist în antreprenoriat cultural, omul de litere de talent are știința ingineriei aplicată în domenii atât de sensibile specifice culturii. Analizele sale culturale, artistice, politice, economice, pe fondul unei înalte percepții filozofice a realității se regăsesc implementate în principiile care stau la baza alcătuirii enciclopediei sale. El, spirit analitic-sistemic, reușește să se elibereze din capcanele unor lecturi fără un sistem, *„prizonierul unei devălmașii a lecturilor parcurse și mistuite claie peste gramadă*” (Eugen Ionesco), să răzbată fruntariile lumii ca Megatest (Radu Petrescu) punând astfel temelia unei percepții critice a epocii actuale. În acest sens, proiectul său se dorește a fi unul deschis, care crește pe măsură ce cuprinde cât mai mulți scriitori din această generație. (p. 13). El explică, profesoral, în spiritul noii școli, unde digitalizarea este factorul dinamic de propagare (transmisie), prin următoarele demersuri: publicarea electronică a profilelor de autor pe site-ul www.wordpress/revistedecultura.com, publicarea selectivă în diverse reviste, publicarea pe site-ul de mai sus a volumelor și, în final, tipărirea acestora. Consecințele pozitive ale aplicării noilor metode asupra dicționarului sunt enumerate succint: instrument de lucru, bază de date pentru cercetătorii care vor aprofunda fenomenul creației literare, adică realizarea conceptului *accesarea modernă a informației*, promovarea scriitorilor în societate, promovarea sentimentului valorii noilor scriitori și consacrarea lor prin publicarea biografiilor de autor. (vezi, George Toma Veseliu, *Continuatorii Școlii de la Târgoviște*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2016; Emanoil Toma, *Monografii de autor*, Editura SemnE, București, 2018; Mihai Stan, *Confreria*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2017 și multe altele), unde CV-urile,

autoportrete grafiate în *aqua forte*, în baza unui proces activ de autoinvestigație, acolo unde biograful pare să nu aibă acces, tocmai pentru a atinge spargerea tiparelor clasice de proiecție canonizate într-o anume epocă a profilului creatorului.

Totodată, ca un exemplu demn de urmat și de alte grupări literare, care au un statut de „școală", merită să fie luat în seamă un eveniment exceptional, este vorba de păstrarea atât în conștiința cititorilor dar mai cu seamă a oamenilor de litere, a corifeilor *Școlii de la Târgoviște* într-un prezent care asigură *continuitatea* procesului de creație prin noua generație, fapt realizat exemplar, prin „Simpozionul omagial" dedicat întemeietorilor ei: Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Alexandru George, Tudor Țopa, Petru Cretia, Barbu Cioculescu, act literar național, spre a fi continuat anul acesta cu o promoție nouă (Mihai Stan, George Coandă, Tudor Cristea, Victor Petrescu).

Acest fenomen este consemnat cu acuratețea informației punctuale de către Mihai Stan, prozatorul și eseistul un talent vizionar, capabil de elaborarea unor sinteze de importanță majoră în interiorul acestui haos național literar care înspăimântă pe mulți, nu și pe coordonatorul acestei „Enciclopedii de scriitori din generația 2000". Efortul conjugat de cei doi, Nicolae Vasile și Mihai Stan, este consolidat de o echipă de înalt profesionalism ale grupărilor literare: *Armonii Culturale*, *Bogdania*, *Bibliotheca*, *Convorbiri Literar-Artistice*, *Liga Scriitorilor Români*, *Literar ing*.

Coordonatorul Nicolae Vasile, spirit meticulos, structură savantă, profesorală, are simțul măsurii, dar – dincolo de discursul academic este virtuos al scrisului literar. Pentru el, a face „ordine" în această supraproducție contemporană de literatură după așa-zisele metode de evaluare totalitaristă („autoritatea critică literară de la centru"), unde accesul era limitat, al operelor supuse unor criterii de evaluare specifice, discutabile, nu înseamnă neaparat o replică dură dată acelor evaluări, ci, mai degrabă, o atentă perceptie a fenomenului întrucât universitarul filozof, dublat de eseist, de poet, de prozator are capacitatea de a aplica o nouă metodologie aptă să configureze imaginea operei profilul autorului, prin colaboratorii săi, accente inteligente în analiza care, firește, se modifică de la caz la caz, pentru că, e bine știut, fiecare studiu de grupare, de autor se scrie altfel. Din acest punct de vedere, poate fi remarcat faptul că s-a respectat cerința autoimpusă a coordonatorului de păstrare a *coerenței*, a *organizării*, validate prin consecvență, evitând excesul de metodă care stânjenește, schematizează, uniformizează.

Lectura „Enciclopediei" învederează pe deplin libertatea de acțiune a membrilor colectivului de autori. Nu poate fi vorba aici de absența unei linii unificatoare. Dimpotrivă, imaginile acestui puzzle se dezaglutinizează tocmai prin capacitatea individuală de a fi parte a unui întreg ca operă literară.

Enciclopedia de față trebuie privită nu ca o catalogare de tip dicționar în care cărțile tind să se regrupeze virtual în căsuțele clasificate ale bibliotecomiei, ci ca un organism viu. Meritul absolut al cărții este, în primul rând, unul estetic și, de aici, consecința – valoarea culturală. Acest lucru, reprezintă tocmai nivelul înalt al promovării judecății de valoare privind, bunăoară, existența ca atare a fenomenului greu de cuantificat. Nicolae Vasile are temeinice cunoștințe de filozofia, statistica și sociologia fenomenului cultural-artistic, el ia în calcul media producției epocii (Paul Georgescu) spre a stabili, în cunoștință de cauză, coordonatele cronologice ale valorii literare făcând trimitere prin acel „din" la o anume structură estetică generației 2000,

deși sunt aici probleme extrem de dificile, dat fiind faptul că această „generație" este și nu este ea însăși perfect cuprinsă în indici cronologici.

O altă calitate a studiului este faptul că pune la dispoziția colaboratorilor o platformă generoasă unde ideile pot fi exprimate chiar cu riscul de a întreține o atmosferă conflictuală, totuși, una temperată de lipsa acelor accente de negații totale, lăsând liberă posibilitatea care angajează o astfel de atitudine să acorde celui care domină „peisajul" dreptul la replică. Pentru un lector neavizat, această „diplomație" nu este un lucru ușor de înțeles, Nicolae Vasile știe că un adevăr nu este rezultatul unei unanimități, mai ales în literatură. Se vede clar că el, prin această antologie, cultivă bunul gust și respectă cu strictețe faptul, eminamente simplu, că ceea ce este valoros pentru un grup de consumatori, în cazul unui individ nu reprezintă același lucru pentru alteritate. Ideile sale filozofice privind natura specială a omului a cărui rațiune este de a fi centrul universului, scopul acestuia, ținta supremă, se desprind din poemele publicate în mai multe volume, grupate tematic în: *Poezia iubirii*, *Poezia vieții*, *Poezia filozofiei*, *Poezia poeziei*.

Nicolae Vasile, autorul volumului *Sistemismul*, a aplicat în acestă antologie-dicționar acest concept care dezocultează ținta, dorințele sistemice ale literaturii române contemporane, aplicând o analiză de natură etico-vizionară asupra poemului „*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*?" a lui Eminescu.

Trebuie spus, cu toată convingerea, faptul că Nicolae Vasile are în vedere *schimbarea privirii în critica literară actuală*, că reabilitează o dimensiune pe care Titu Maiorescu, în final, a trebuit s-o admită, privind natura vizionară, misiunea istorică a unei nații lipsite de libertate, dar nu de mesianismul câștigării ei (Octavian Goga): „*Pentru întâmplări din zona culturală, cum este și cazul literaturii, analiza,* spune domnia sa, *presupune cunoașterea elementelor componente sistemice precum ținta, care în acest caz ar fi mai potrivit să o numim* ***misiune****, resursele, pentru acest domeniu creativ le găsim în ceea ce înțelegem prin* ***har*** *(DEX: grație divină acordată omului), metodele, prin* ***căi****, instrumentele, prin* ***inspirație****, respectiv controlul, prin* ***simț****. Toate acestea, legate în buclă printr-un sistem de reacție inversă și controlate de un algoritm logic, termeni uzuali în sistemism, ar trebui să transforme mărimile de intrare, dorințele în cazul de față, în rezultate*". (Idem, p. 3)

Nicolae Vasile, un teoretician cu substanță proprie estetică-filozofică-etică-religioasă nu este adeptul unei polemici angajate, stârnită, pe ici pe colo, de nostalgici întru restaurația unei critici totalitare acaparatoare de respingere de la Centru. Dar nici nu se situează în zona promovării nonvalorii. Pentru el literatura are drept de existență atât în Provincie cât și la Centru care s-a dovedit a fi investit cu o aură falsă, fiindcă limba este a tuturor, iar limbajul poetic nu se distribuie discreționar, administrativ: „*Fără limbă, nu există popor, fără limbă, nu avem viitor!* (din poezia *Limba care unește*). *Deci, poporul trebuie să aibă conștiința de sine că limba română trebuie să fie vie, să fie corectă, ori aceste deziderate nu pot fi atinse decât existând o literatură mereu actuală, dar nu ruptă de cea a trecutului, în permanentă relație cu limbile străine de mare circulație, dar fără a fi subjugate de acestea prin implântarea în trupul ei a fel de fel de neologisme neavenite*". (Idem, p. 3)

În plus, o evaluare a spiritului poporului român în concertul universal, îi dă lui Nicolae Vasile să formuleze îndreptățita constatare: *harul poporului*, este expresia sistemică a resurselor spiritualității noastre, a literaturii române. Ceea ce trebuie remarcat este un amănunt cu totul special, dincolo de valoarea informației, de

supunere a unei judecăți alături de textul literar, capacitatea enciclopedică a lui Nicolae Vasile este ea însăși un test al testelor, deoarece, bine știut este faptul că literatura se naște din literatură, inclusiv sub formă critică, prin mișcarea sa circulară o întoarce constant spre origini: literatură, cultură, cunoastere, explicare, interpretare. Astfel, imanența literaturii, fenomen indisociabil de literatura, dă criticii literare posibilitatea să-și dezvaluie geneza și finalitatea esențial literară, pentru că nu este întâmplător faptul că totuși critica literară apare în câmpul literaturii, apoi se desprinde de ea, pentru a reveni și a se identifica până la pierderea identității cu punctul său de plecare. (Adrian Marino)

În antologia-dicționar sunt aplicate teoriile prezentate în volumul „*Sistemismul*”, care sunt detaliate într-un dens eseu critic teoretic (3 numere în revista *Cronica Timpului*, Anul VII, nr. 75, 76, 77/ aprilie-mai-iunie, 2021) *„Analiza sistemică a literaturii din Generația 2000*”. Ce materie vie a literaturii acestei generații! Înțelegând deopotrivă referințele critice (o multitudine), dar și producțiile poetice ale multora din autori, unele reprezentative, altele nu, problema de valorificare este lăsată de Nicolae Vasile colaboratorilor săi și, desigur, lectorului.

Pe coperta IV, autorul enciclopediei explică principiile realizării proiectului său literar reflexiv-meditativ, cerându-i lectorului a empatiza cu noua misiune sistemică în perspectiva produsului literar, în contextul noii culturi informaționale, a prezentei digitalizări a serviciilor, inclusiv a celor artistice, apariția internetului etc. *„Prin metodele vechi de lucru,* atrage atenția Nicolae Vasile*, este imposibil de cuprins multitudinea de creații artistice, de construit ierarhii exhaustive, de promovat artiștii la nivel național și internațional*”

Teoretician al fenomenului gnoseologiei, Nicolae Vasile, intreprinde un proiect epistemologic modern. El reușește să impună viziunea sistemică respectând semnificația *continuului* și evitând rupturile. În felul acesta operează cu tact profesoral, pedagogic, într-o zonă unde spiritele pot acoperi realul prin conflict de „interes” poetic, fiind, într-un fel explicit, partizanul ideii de *formare literară*, subliniind astfel caracterul său de construcție culturală supusă mutațiilor, pentru că, în viziunea sa, sistemul de valori ale literaturii este un eveniment istoric, cel mai însemnat dintre toate. În ce masură răspunde acelei așteptări a publicului acest uriaș dicționar enciclopedic care cuprinde o cantitate uriașă de producții literare de autori cu precăderea bucureșteni?! Răspunsul este unul pozitiv.

Cartea, în format A4, având 684 pagini, se poate citi cu ușurință datorită utilizării unui format de litere suficient de mare. Cât privește conținutul, cartea conține elemente biografice ale autorilor, lista de cărti publicate, antologiile la care a participat, referințe critice și extrase din acestea, extrase din operă. În plus, extrase din textele literare dau o a treia dimensiune a profilului operă-autor.

Totuși autorii nu sunt prezentați unitar. Bunaoară, la pagina 486, Maria Niculescu, n. 14 martie 1948, București, profesia: proiectant în instalații și construcții edilitare, lipsește acel format literaturizant al vieții autorului, dar asta nu înseamnă că realitatea în care s-a mișcat nu are nicio legatură cu structura intimă a creației acestuia sau s-ar putea spune că este contrară acesteia, natura umană, în speță cea poetică, este produsul contradicțiilor. Cât privește numele referenților critici, unde Victor Atanasiu constată absența „marilor critici”, sunt prezente în general nume mai mult sau mai puțin cunoscute, asta neînsemnând absența autorității critice. În exemplul dat, sunt 22 de referenți: Aureliu Goci, Florentin Popescu, Eliza Roha, Mihai

Antonescu, Victoria Milescu, Lucian Gruia, Victor Sterom, Geo Călugăru, Ștefan Doru Dâncuș, Boris Mehr, Ion Machidon, Valter Hristescu, Nicușor Constantinescu, Petru Demetru Popescu etc. (profil de autor realizat de Nicolae Vasile) Se observă o detașare a referenților care sunt aduși în prim plan, mai cunoscuti în lumea literară de la Centru. Dar asta nu înseamnă o contrapunere la exigența autoimpusă de Mihai Stan, președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni, un critic și istoric literar recunoscut pentru probitatea sa morală și profesională, care îl prezintă pe George Coandă într-un profil dens (model de urmat), p. 235-242, operând o selecție bibliografică riguroasă a referenților: M.N. Rusu, Mircea Horia Simionescu, Henri Zalis, Liviu Grăsoiu, Florentin Popescu.

Realizatorii de profiluri literare au abordări diferite între ei. *Un adevăr nu poate fi ocolit, cu o floare nu se face primăvară!* (Tudor Cristea). De fapt asta este situația, iar Nicolae Vasile tocmai o prezenta ca pe unul din motivele inițierii acestui proiect. Este vorba de înțelegerea unei idei asumate.

Marele merit al acestei uriașe lucrări, unde își au locul scriitori pe care doar timpul îi va evalua cu adevarat, este tocmai acea atitudine de *confrerie literară* unde autorii actului de creație au dreptul să creadă în ceea ce propun publicului spre luare aminte. Neîndoios lucru, lectura este un act social obiectiv/subiectiv prin excelență, obiect al sociologiei literaturii, dat fiind faptul că percepția ei este determinată de coerența logică, sistemică a literaturii și în consecință literatura critică, este scrisă pentru un anume public, recunoscută și valorificată ca atare de publicul cu care autorul rezonează în conexiune empatică cu opera. Acest adevăr nu este unul nou, ci unul cultivat de iluminiști, care remarcau în sens pozitiv existența construcției scriitorului adaptată la publicul cititor și relevarea mecanismului de reacție a consumatorului de frumos care semnalează noutătile. Nicolae Vasile precizează o latură esențială a conceptului de alcătuire a enciclopediei sale: *„Este un proiect deschis care crește pe masură ce cât mai mulți scriitori din această generație (2000) vor reuși să îndeplinească condițiile minimale de lucrări publicate și referințe critice, iar acestea vor fi reflectate de profiluri de autor realizate de scriitori și/sau publiciști consacrați.*" (Coperta IV)

Cercetătorii din domeniul inteligenței artificiale studiază la foc continuu mereu alte modalități mai performante de accesare a informației, artei, literatura în special fiind o țintă aparte. Interogațiile care structurează întreg demersul critic al acestei enciclopedii a scriitorilor din Generația 2000 au în vedere succesul literar, capacitatea operei autorului de a transmite *ceva*, acel *ceva unic*. Nicolae Vasile este, în acest sens, un elector care manifestă un gust rafinat, pentru care nu cantitatea informației literare contează, căci opera literară este ea însăși un simbol, un semn, ci intensitatea acestuia în câmpul comunicării. Aflându-se într-un morman de documente, înhibitor, agasant, reușim numai dacă transformăm travaliul benedictin într-o activitate ordonată, sistemică. Așadar, în această nouă realitate literară de supraproducție, spiritele lenește aruncă cu pietre rămânând captivi unor criterii de evaluare care n-au fost, încă, regândite. Nicolae Vasile, putem spune că prin modelul său „*Sistemismul*", baza teoretică și „*Enciclopedia Scriitori din Generația 2000*" exercițiul practic, *face posibilă o altă manieră de a percepe actul literar prin emanciparea privirii critice* (Eugen Negrici). E de la sine înțeles reacția celor care nu acceptă că *e loc sub soare pentru toți creatorii* (Tudor Aghezi). Dar operațiunea de consemnare a existenței acestei producții postrevoluționare de mari dimensiuni ar fi sortită eșecului dacă

Nicolae Vasile n-ar fi înțeles din capul locului că trebuie consemnat, la o anumită oră, spațiul temporar, altul decât acel cronologic (administrativ) succesul unei reacții, extins/restrâns sau pur și simplu, ignorat. După cum, este bine de înțeles, succesul literar are, firește, cauze obiective, care se reduc, în ultimă analiză, la un dublu fenomen, de „concordanță" și „selecție" între mediul social și opera litrară (în cadrul unei singure literaturi) de sincronizare și influență între literaturi (Garabet Ibrăileanu și Eugen Lovinescu). În acest sens, în *„Hermeneutica ideii de literatură*", Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1987, p. 318, Adrian Marino conchide ferm: *„ Estetica recepției, pe bazele puse de Hans-Robert Jauss, reia dezbaterea pe scară largă și constată că totul este o problemă de orizont al așteptării (Erwartungshorisont)*" Substanța estetică, filozofică, a determinării valorii, în ceea ce-l privește pe Nicolae Vasile, este în afara unei entități: omul existențial, cel care alege o țintă, care prin opere, depune toate eforturile să o atingă evoluând de *jos în sus*, deși știe că aceasta se va întâmpla foarte târziu. În felul acesta, domnia sa atrage atenția asupra problemei rapide de evaluare, măsurare, aparențele fiind cele care duc la o falsă percepție. Cu alte cuvinte, invită la o meditație de perspectivă, căci, evoluția se va întâmpla foarte târziu. (Sistemismul, *Exiatențialismul sistemic*, p. 35)

Cum propria-i convingere, fundamentată pe teoria omului euclidian, a cărui evoluție poate fi citită pe cele două axe paralele, *„axa vieții* și *axa divinității*", Nicolae Vasile accede spre o nouă stare existențială: *omul neeuclidian*, unde „acela", asumat sau neasumat, abordează domenii în care se produc extaze. Spre o necesară clarificare, filozoful-estetician Nicolae Vasile solicită lectorului înțelegerea corectă a funcției gnoseologice a extazului (Emil Cioran, *Cartea Amăgirilor*, Editura Humanitas, București, 1991, p. 6): *extazul muzical, extazul mistic, extazul erotic, la care s-au adăugat ulterior extazul politic și extazul poetic.* Emil Cioran, în *Antropologia filozofică*, Editura Pentagon-Dionysos, Craiova, 1991, p. 27) spune: *„în timpul extazelor, omul se separă de lume, dar acest act de separație este numai un moment în procesul de recâștigare a existenței.*"

Textualizând admirabil, Nicolae Vasile, în *Sistemismul*, își defineste clar, maieutic, metodele și căile de creator a fenomenului literar într-un mic dialog cu lectorul Enciclopediei sale propunându-i entități pe care rațiunea nu poate să le înțeleagă decât într-o logică specială, nu în cea *binară* a lui Aristotel, nici în logica *polivalentă* a lui Grigore Moisil, ci în *logica fuzzy*, unde – din dialogurile lui Platon – se vor desprinde mai multe adevăruri (– Adică, sunt o mulțime de dreptăți?! Fiecare cu dreptatea lui?!, p. 11).

Acestă logică fuzyy, care spune că există o infinitate de dreptăți, este *cheia de boltă a antologiei-dicționar* propuse de Nicolae Vasile. Și totuși, universitarul Nicolae Vasile, om de științe exacte și în dublă natură, poetul, romancierul, eseistul se salvează prin *Sistemismul*, dar și prin tot ce a scris și scrie, e de înțeles că el și-a supus proiectul unui algoritm care, potrivit ansamblului de reguli și de operatori, răspunde unor necesități de un anume tip. Dimensiunea psihologică, generatoare de o nouă percepție imagistică a realului, a celuilalt real proiectat prin convenție artistică, stăruie subteran la Nicolae Vasile. El consolidează paradoxul ca normă supremă prin abolirea absolutului și a reinstaurării relativității: *melancolia sistemică*, care apare după o perioadă de exacerbare a dorințelor, timp în care și toate celelate componente a le sistemului funcționează din plin și astfel dorințele sunt plenar îndeplinite. Omul, în acestă situație, se rupe de realitate, crede că totul este accesibil, că a ajuns

Dumnezeu, însă fiind, în acelasi timp, permanent nemulțumit, căutând mereu alte dorințe. Dă exemplul întâmplarii existentiale a Prințesei Diana. (*Sistemismul. De la Școala peripatetică la globalizare*, Editura Favorit, București, 2017, p. 45)

Așadar, Nicolae Vasile, în *Analiza sistemică a literaturii din generația 2000*, propune lectorului drept ghid de evaluare modelul prezentat în *Sistemismul*. În nota logică a elaborării unui sistem coerent de discernere care este necesar pentru orice lector de bună credință, inclusiv pentru acei „*conaționali cu păreri diferite*”, se iau în considerare (Mara Magda Maftei, *Tarele poporului român în viziunea unor gânditori* (https://www.researchgate.net/publication/292961979) și „*ideile de bază ale analizelor*” care se transformă, în concluzie, în tot atâtea întrebări:

- Dacă există o țintă spre care tinde poporul român?
- Dacă, față de această țintă ipotetică, evoluează exponențial, oscilant convergent, oscilant permanent sau oscilant divergent?
- Dacă este o evolutie bazată pe vârfurile societății, care trag după ele masele sau este una socială, în care masele împiedică manifestarea vârfurilor?
- Dacă poporul român răspunde, normal, unei analize bazate pe teoria sistemelor?

Aceste întrebări tulburătoare au ca suport, spune Nicolae Vasile, *dorințele sistemice* ale literaturii române contemporane: limba română, ca simbol al conștiinței naționale, unde *ținta* evoluției noastre supreme de țară unitară, independentă, puternică, îmbracă forma poetică (*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!,* Mihai Eminescu), precum și prin *harul poporului*, grația divină dată de Dumnezeu acestuia, ca *resursă* a literaturii române.

Iată de ce, răspunsul la întrebarea din titlu este: **pentru noutatea modului de abordare a evaluării literaturii române contemporane.**

George Toma VESELIU, critic și istoric literar

ANALIZA SISTEMICĂ A LITERATURII GENERAȚIEI 2000

Evoluţia oricăror fenomene, tehnice, economice, culturale etc., a omului însuşi și chiar a universului se poate explica cu ajutorul *teoriei sistemelor*, care a mai fost numită de către Norbert Wiener, autorul matematizării acesteia, şi *teoria atingerii ţintelor*. În volumul *Sistemismul* [1], am arătat că există o similitudine a modului în care se aplică teoria susmenționată în diverse alte categorii de medii, inclusiv în filozofie și literatură.

Pentru zona culturală, implicit literatura, analiza sistemică presupune cunoașterea elementelor componente ale sistemului, precum: ținta, pe care în acest caz o numim *misiune*, resursele prin care trebuie să înțelegem *har* (DEX: *grație divină acordată omului*), specific domeniilor creative, metodele prin *căi*, instrumentele prin *inspirație*, respectiv controlul, prin *simț*. Toate acestea legate în buclă printr-un sistem cu reacție inversă și controlate de un algoritm logic, temeni uzuali în sistemism, ar trebui să transforme mărimile de intrare, *dorințele* în cazul de față, în *rezultate*.

Raportul dorințe/rezultate depinde atât de structura intrinsecă a componentelor sistemice menționate, cât și de legăturile dintre ele. Pentru a evalua starea de fapt a literaturii române contemporane, trebuie să identificăm sistemul, adică să-i determinăm componentele la nivelul prezentului, ceea ce ne va permite atât obținerea unor rezultate actuale, cât și posibilitatea de predicție a evoluției viitoare prin răspunsurile tipice, specifice teoriei sistemelor.[2] Răspunsul sistemului, adică drumul parcurs de la dorință la realizarea acesteia, poate diferi de la forma primitivă bipozițională, adică o succesiune de „da-nu”, la cele evoluate, de tip exponențial respectiv sinusoidal (oscilant).

Dorințele sistemice ale literaturii române contemporane

Dorințele sistemice pot fi similare *valorilor prescrise,* proprii sistemelor tehnice și *misiunilor* specifice sistemelor economice. Ce așteptări ar putea să aibă cultura română pentru literatură? Dorințele pot veni din mai multe părți: de la popor, de la autorități și, de ce nu, chiar de la autorii de literatură, de la scriitorii înșiși.

Fără limbă, nu există popor, fără limbă, nu avem viitor![3]. Deci, poporul trebuie să aibă conștiința de sine și să-și mențină limba vie și corectă, ori aceste deziderate nu pot fi atinse decât printr-o literatură mereu actuală, dar nu ruptă de cea trecută, în permanentă relație cu limbile străine de mare circulație, dar fără a fi subjugată de acestea prin implântarea în trupul ei a fel de fel de neologisme neavenite.

---

[1] https://revistedecultura.files.wordpress.com/2019/11/sistemismul.pdf, Sistemismul, Nicolae VASILE, Editura Favorit, București, 2017.

[2] https://www.researchgate.net/publication/326632539_SISTEMISMUL_Bazele_stiintifice. Sistemismul. Bazele științifice, Editura Bogdania, Focșani, 2018.

[3] https://www.poezie.ro/index.php/poetry/14077734/Limba_care_une%C8%99te, Nicolae VASILE, Limba care unește.

Nu întâmplător, poate ca la niciun alt popor, la români, ținta supremă pentru țară a fost exprimată sub formă poetică chiar de cel mai reprezentativ simbol al nației, Mihai Eminescu, în poezia *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!* și în alte lucrări.[4]

Autoritățile *ar trebui* să-și dorească o literatură mereu adaptată realităților naționale, ca pe un instrument care să mențină vie limba română, principalul mijloc de educare a populației, și totodată o limbă corectă, cu înțelesuri clare, fiind limba în care se concepe și justiția țării.

Scriitorii vor ca de rezultatul muncii lor să beneficieze populația autohtonă și chiar din alte țări, prin traducerea cărților în limbi străine. Evident, literatura română nu poate concura cu cele din limbile de mare circulație, dar poate spera la mai mult decât reprezentăm noi, procentual, în populația Pământului, țara noastră având o istorie și tradiții demne de o cultură semnificativă la nivel mondial, care se constituie în har, deci într-o resursă sistemică.

Harul ca resursă a literaturii române contemporane

Harul, grația divină acordată unei entități, similar energiei din sistemele tehnice și resurselor din cele economice, poate fi atribuit atât poporului, cât și indivizilor. În ambele cazuri, acesta reprezintă o *resursă pentru literatură*.

Mulţi scriitori, analişti, filozofi, profesionişti sau autointitulaţi, politicieni etc., români sau străini, au făcut referiri nu tocmai măgulitoare la adresa poporului român, fără a utiliza instrumentul atât de puternic oferit de teoria „psihologiei consonantiste" introduse de românul Ştefan Odobleja în anul 1939, perfecţionată ulterior și dotată cu un model matematic de către Norbert Wiener. Este un risc să faci aprecieri critice la adresa poporului din care faci parte! Este ca şi cum ţi-ai critica părinţii!

În perioade deschise dialogului, cum a fost în vremea lui Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale și Titu Maiorescu, între cele două războaie mondiale şi, de ce să nu recunoaştem, cum este și cea din prezent, au fost destui care şi-au asumat acest risc. Nae Ionescu, Lucian Blaga, Constantin Noica, Emil Cioran, Petre Ţuţea înainte de perioada comunistă, Andrei Pleşu, Andrei Justin Hossu, Horia Roman-Patapievici, după anul 1989, au abordat tema existenţialismului românesc, asumându-şi dezaprobarea multor conaţionali cu păreri diferite. [5]

Ideile de bază ale analizelor, care se transformă în tot atâtea întrebări, sunt:

– Dacă există o ţintă spre care tinde poporul român?

– Dacă, faţă de această ţintă ipotetică, evoluăm exponențial, oscilant convergent, oscilant permanent sau oscilant divergent?

– Dacă este o evoluţie bazată pe vârfurile societăţii care trag după ele masele sau este una socială, în care masa împiedică manifestarea vârfurilor?

– Dacă poporul român răspunde normal, conform unei analize bazate pe teoria sistemelor?

[4] Mihai Eminescu: *Mândria de a fi român*, în Românii, psihologie, identitate spirituală, destin. Antologie după o idee de Angela Botez, selecţia textelor, prefaţă şi note Victor Botez, Valentin F. Mihăescu, Nicolae Şarambei, Editura Semne, Bucureşti, 1994.

[5] Mara Magda Maftei: *Tarele poporului român în viziunea unor gânditori*, https://www.researchgate.net/publication/292961979_Tarele_poporului_roman_in_viziunea_unor_ganditori

Încercând să eliminăm zgomotul de fond, care în perioadele deschise dialogului, cu o presă relativ liberă, este mai ridicat, trebuie să facem o analiză la rece asupra problemelor menţionate mai sus. Dacă ne împotmolim în acest zumzet, avem impresia că timpurile lui Caragiale sau ale lui Nae Ionescu, precum şi prezentul ar fi cele mai nefaste din istoria poporului român, ceea ce nu este adevărat. Această părere este indusă de cazuistica diversă descrisă de presa liberă, care prezintă cu prioritate evenimentele negative. Veştile bune nu se vând bine! Harul colectiv și cel individual existau din belșug, dar literatura a abuzat preponderent de latura critică a acestuia. Nimeni nu a scris despre realizările care au existat din plin în acele epoci, mai ales despre cele legate de economie și bunăstarea populației, cu excepția istoricilor activi atunci.

Încercăm să răspundem pe rând la cele patru categorii de întrebări:

Din perioada Imperiului Roman, când Dacia a fost introdusă în sfera de influenţă vestică cu forţa, în urma celor două războaie daco-romane, poporul care a trăit pe actualul teritoriu al României a ţintit o integrare cu partea apuseană a Europei, luptând pe rând cu diversele popoare migratoare, cu turcii şi cu ruşii, care ne trăgeau în alte direcţii. Chiar şi în agitata perioadă de după 1989, asupra integrării în Uniunea Europeană a existat un consens naţional deplin!

Spre acestă ţintă, încercăm să credem că paşii decisivi realizaţi de România prin aderarea la NATO şi Uniunea Europeană reprezintă o evoluţie care, chiar dacă este oscilantă, este totuși convergentă.

Două studii independente, unul realizat de Constantin Noica, în anul 1940, despre existenţialismul român[6], şi altul realizat de o agenţie guvernamentală americană însărcinată cu propaganda (Office of War Information), coordonat de antropologul Ruth Benedict în 1943, despre cultura şi comportamentul românilor[7], conduc către aceeaşi concluzie, şi anume că poporul român are un comportament preponderent social, conform căruia vârfurile societăţii nu sunt lăsate să se manifeste decât în situaţia în care o fac sincronizat cu evoluţia maselor. Aceasta s-a întâmplat aproape în toate perioadele istorice ale României, nu doar în timpul comunismului, ceea ce explică obţinerea unor rezultate excepţionale ale multor personalităţi române în străinătate şi nu în ţară, precum și întârzierile din multe domenii de activitate, chiar şi în prezent, când globalizarea se manifestă din ce în ce mai mult în toate sferele economice şi sociale. Este de remarcat că ambele studii au fost elaborate înainte de perioada comunistă.

În ţările dezvoltate, vârfurile au avut totdeauna libertatea deplină de manifestare, ceea ce a creat o presiune asupra maselor în a face eforturi de a le urma, antrenând toată societatea înainte. Modelul social care presupune evoluţia sincronizată a întregii societăţi nu creează stres de eficientizare a maselor şi conduce

[6] Constantin Noica, *Pagini despre sufletul românesc*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1991.
[7] Ruth Benedict: https://www.scribd.com/doc/205644911/Cultura-%C8%99i-comportamentul-la-romani, Cultura-%C8%99i-comportamentul-la-romani.

la frustrarea vîrfurilor care, în cele mai multe dintre cazuri, decid să părăsească ţara. În *teoria sistemică*, vârfurile unei societăţi nu fac altceva decât să ridice nivelul ţintelor de atins pentru întreaga societate iar dacă mecanismul funcţionează, aceste ţinte chiar vor fi atinse.

Referitor la normalitatea cu care poporul român răspunde la funcţionalitatea teoriei sistemelor, răspunsul este afirmativ. Perioada comunistă, des incriminată, este tocmai o dovadă în acest sens, prin comparaţia cu partea din poporul german care a funcţionat o perioadă în regimul comunist. Astfel, în acea perioadă, ţinta poporului român a fost schimbată de stat, prin mijloace de forţă politico-militare, orientarea nemaifiind spre vest ci spre est, către Uniunea Sovietică, ieşită în partea victorioasă din cel de al doilea război mondial. Pusă în aceeaşi situaţie, partea de est a poporului german s-a comportat la fel. *Conform teoriei sistemelor, două sisteme fizic diferite, cu aceleaşi reguli şi cu aceleaşi ţinte, vor evolua la fel*.

O explicaţie similară este şi în cazul milioanelor de români care trăiesc astăzi în străinătate. Acolo, incluşi în sisteme funcţionale bine rodate, românii au făcut eforturi de adaptare şi cei mai mulţi au reuşit, pe când în ţară, sistemul nou, cel capitalist, încă nu a devenit total funcţional şi mulţi concetăţeni îşi împart eforturile atât pentru adaptarea la sistem cât şi pentru lupta cu acesta, tot sperând să-l schimbe după cerinţele lor. Această divizare a eforturilor nu este deloc productivă şi conduce la întârzierea atingerii unor ţinte prestabilite.

Răspunsurile la întrebările precedente nasc alte noi întrebări: Să fie totul perfect în evoluţia poporului român? Nu este nimic să ne reproşăm din interior? Atunci de ce există o aşa de mare diferenţă de prosperitate şi civilizaţie faţă de ţările din vestul Europei? Nu avem chiar niciun motiv să fim trişti? Aş răspunde parafrazându-l pe geniul nepieritor al naţiei române, Mihai Eminescu: *De ce aş fi trist?... Şi totuşi! ...*

Şi totuşi, ... ţinta noastră de a ne integra cu partea de vest a Europei a fost adesea schimbată prin forţă, de turci, de ruşi, cu marele concurs al unor personalităţi interne, chiar domnitori. Unii şi-au schimbat religia pentru a-şi dovedi supunerea (Mihnea Turcitul), alţii au părăsit ţara, plecând la cei pentru care au lucrat (Dimitrie Cantemir).

Şi totuşi, ... chiar în perioadele funcţionale din punct de vedere democratic, partidele politice şi-au văzut mai mult de interesele lor decât de cele ale poporului, iar atunci când condiţiile concrete au impus-o, au iniţiat ”monstruoase coaliţii”, orientate chiar împotriva poporului și nu în favoarea lui, așa cum ţările dezvoltate militează prin ”coaliţie naţională” pentru depăşirea unor momente dificile.

Şi totuşi, ... chiar în epocile pozitive din istoria noastră, evoluţia spre ţinta aleasă şi recunoscută s-a făcut atât de încet, cu constante de timp mari, încât s-a

ajuns la pierderea de oportunităţi reale, cum este, de exemplu, problema absorbţiei de fonduri europene în perioada actuală.

Şi totuşi, ... cineva are o vină că după 1989 au plecat din ţară cei mai performanţi români, în special tineri, iar cei puţini, care ar fi dispuşi să se întoarcă, întâmpină o mare rezistenţă la reintegrarea lor.

Oare de la epocă la epocă se adaugă ceva durabil, care să conducă la o evoluţie cu o înfăşurătoare convergentă spre ţinta propusă sau neamul rămânesc este blestemat să trăiască nişte oscilaţii permanente, fără un câştig real de la un ciclu la altul? Are poporul român tăria să iasă din ciclurile curbei lui Kondratiev, care a prevăzut toate crizele majore ale omenirii, şi să intre în rândul civilizaţiilor dezvoltate sau rămâne sub influenţa directă a tuturor dereglărilor mondiale ale unui sistem socio-economic insuficient de bine ajustat?...

Harul individual este legat de ceea ce-l face pe om să-i simtă pe ai săi: mama, tatăl, familia. Cele două entități biologice, mama și tatăl, și familia, ca legătura dintre ele de natură divină, cum ne place să credem la început, care devine, după un timp, mai mult o legătură contractuală, constituie o celulă esențială în rețeaua socio-economică globală. Această celulă îi bucură pe unii, pentru că stă la baza unei întregi construcții tradiționale de popoare și națiuni care compun omenirea, așa cum există ea în prezent.

Într-o lume care, prin dezvoltarea fără precedent a transporturilor și comunicațiilor, tinde să devină un „sat mai mare”, fenomen denumit științific globalizare, sunt unii care gândesc la o structură mondială unică, cu un guvern mondial etc. Evident că aceia care aspiră la așa ceva au în vedere ca această viitoare structură să fie condusă de ei, că doar nu fac eforturi fără a avea și niște interese. Ideea nu este nouă, are chiar câteva sute de ani vechime, dar suportul tehnic, logistic nu a fost suficient de dezvoltat pentru a fi pusă în operă, dar se pare că situația devine tot mai favorabilă aplicării.

Analizând filozofic problema, constatăm că mama are un comportament *teist*, atât asupra copiilor săi, dar și asupra a tot ce există în jurul său. Nu cred că există o mamă care să nu accepte filozofia finalist-transcedentală referitoare la copii ei, adică ideea că aceștia i-au fost dăruiți de Dumnezeu. Chiar nu se mulțumește cu atât, ci caută să fie prezentă în toate aspectele vieții acestora, să se amestece permanent în sufletul lor, cum se spune în limbajul curent.

Tatăl are un comportament *deist*, adică se bucură, evident, de apariția copiilor lui, acceptă și el filozofia finalist - transcedentală asupra venirii acestora pe lume, dar are o poziție diferită de a mamei. Acesta face tot posibilul ca să nu le lipsească nimic urmașilor, dar fără a fi atât de prezenți în intimitatea lor, precum mama, aceasta neînsemnând o mai slabă afecțiune față de ei. Îi urmărește mai de la distanță.

Sunt specii de animale în care femela omoară masculul după procreare.

Marele filozof danez *Sören Aabye Kierkegaard*, considerat părintele existențialismului, a introdus ideea că în cadrul căsătoriei, după un timp, se pierde idealitatea relației dintre soți, aceasta tranferându-se asupra copiilor. Situația aceasta nu poate fi considerată drept un punct slab din perspectiva soliditătii structurii sociale, în cazul familiilor care au copii, dar nu același lucru se poate spune pentru familiile fără copii. *Deci, chiar acceptând ideea lui Kierkegaard, coeziunea socială se menține prin copii.* Cum mamele și tații au la rândul lor mame, iar copiii vor avea la rândul lor copii, se creează un lanț social foarte puternic, bazat în principal pe panteismul matern, probabil de aici provenind și noțiunea de limbă maternă.

Limba unui popor este deasemenea un mijloc de rezistență, religia are rolul său în acest mecanism, fiind un instrument foarte puternic în întărirea lanțului menționat mai sus. *Mijloacele care pot fi folosite de adepții mișcării globaliste, în acest context, sunt: diminuarea numărului de familii, slăbirea relațiilor familiale, în special prin reducerea influenței materne, creșterea ponderii familiilor fără copii și scăderea relativă a populației religioase.* Suportul logistic care să compenseze posibilele destructurări de mai sus este oferit de tehnologie prin enorma capacitate și flexibilitate a rețelelor de socializare, accesibile plenar la nivel de telefon mobil, iar suportul logic este bazat pe evoluția uimitoare de la logica binară la logica fuzzy. Jocurile de lumini, adevărate spectacole în noapte la evenimente, provenite de la ecranele telefoanelor mobile agitate în mod colectiv de participanți, nu sunt doar o figură de stil. *Viitorul organizatoric al omenirii se va decide în lupta dintre sentimente și tehnologie*, doar că s-a ajuns acolo încât și sentimentele pot fi influențate, la rândul lor, cu ajutorul emoțiilor create prin tehnologie, lupta devenind astfel inegală. ***Vom ajunge vreodată o populație globală cu indivizi fără mamă, fără tată, fără familii, vorbind într-o singură limbă, cea a computerului?...***

Componente importante ale harului, atât la nivelul poporului în ansamblu, cât și la acela individual, au apărut după anul 1989, în urma unei emigrații de o amploare greu de imaginat, cauzate în principal de rațiuni economice. *Trăirea fenomenului dezrădăcinării, temporare sau permanente,* care a condus la ruperea familiilor – părinți rămași fără copii și nepoți, copii rămași fără părinți și bunici etc. –, nu a fost încă reflectată corespunzător în literatură, dar se regăsește în producții cinematografice recente.

Au existat situații similare și în trecut, dar cu o pondere semnificativ mai redusă, în cazuri individuale. Mă refer la durerea părinților provocată de plecarea de acasă a fetei care se căsătorea, de plecarea băiatului în armată sau la război ori de plecarea copiilor de la țară la oraș, foarte frecventă în perioada comunistă, sau chiar de despărțirile transhumanței etc., toate destul de abordate în literatura clasică și modernă, mai puțin în cea contemporană.

Căile de creștere a literaturii române

Căile, similare *regulatorului* din sistemele tehnice și *metodelor* din cele economice, sunt reprezentate de actele normative externe și interne (directive europene, legi, ordonanțe, hotărâri de guvern, ordine de ministru etc.), menite să

conducă literatura română la țintele discutate mai sus. Plecând de la premiza că două sisteme cu structuri și reguli similare trebuie să ajungă la rezultate similare, România, ca stat membru al U.E., are deci șansa să atingă obiective înalte. Rămâne însă întrebarea: ***când*?** Mai adaug un comentariu al unui om de cultură dintr-o țară dezvoltată, membră veche în U.E., care ne ajută să ne integrăm: peste 25 de ani, pentru cine mai apucă. Am mai avut noi un vizionar intern care n-a mai apucat să vadă că nu i s-a îndeplinit prezicerea de 20 de ani! Chiar și după 30 de ani, încă suntem împotmoliți în tranziție. Cred că singurul răspuns care rămâne valabil este ***pentru cine mai apucă!***

Lăsând gluma la o parte, regulile jocului din literatura actuală trebuie să fie clare, transparente și aplicate corect. Tot atât de adevărat este că nu acestea conduc la rezultate notorii și, că tot vorbim de *grația divină acordată omului*, geniile nu se cresc ci se nasc, dar regulile bune duc la creșterea mediei și crearea unui mediu propice creației, care poate ajuta la *scoaterea diamantelor din țărână*:

Diamantul şi ţărâna*: Diamantul,/ oriunde el se va găsi,/ când lunecos/ sau când ţepos,/ faţă de toţi va fi./ Duritatea-i cunoscută,/ nu este de toţi iubită,/ pe unii chiar îi irită./ Dacă este deja în ţărână,/ riscă acolo să rămână./ Chiar de-i dur şi tare/ şi nu va dispare,/ relele,/ mai multe la un loc,/ pot să-l acopere de tot./ Locul lui,/ de oriunde ar veni,/ este cu alte diamante,/ atunci,/ lumina lui/ mai mult va străluci.*

(Nicolae VASILE: *Începutul cercului*)[8]

Situația prezentă este mult mai dificilă pentru afirmarea unor culturi naționale, care cuprind și literatura, decât era în secolul trecut, concurența cu *fenomenul globalizare* fiind tot mai acerbă. Evident că adepții mari ai globalismului se opun dezvoltării culturilor mici și medii, în favoarea celor proprii, care se vor dominante la nivel mondial, în viitor. Uniunea Europeană, o instituție globalistă în esența ei, promovează diversitatea culturală, ceea ce ne face ca, măcar la nivel continental, să putem spera la o cultură și implicit o literatură română, sprijinită de factorii de decizie.

Mijloacele de promovare a literaturii române

Mijloacele de promovare a literaturii, similare *elementelor de execuție* din sistemele tehnice și *instrumentelor* din cele economice, sunt de mai multe feluri.

Mijloacele educaționale le consider pe primul plan, o societate educată fiind formată din indivizi consumatori de literatură. Este adevărat că nu totdeauna cantitatea înseamnă și calitate, dar din principiile căutătorilor de aur știm că exista zicala: *calitatea se cerne din cantitate*. Faptul că pe vremea comunismului erau cozi la librării, iar astăzi nu, trebuie să ne dea de gândit atât asupra calității scrierilor din prezent, cât și a eficienței procesului educațional, concluzia fiind că aceste mijloace au scăzut.

Mijloacele organizaționale, reprezentate de totalitatea instituțiilor literare (uniuni, ligi, societăți, cenacluri, edituri, redacții, târguri de carte etc.), deși au devenit

[8] https://revistedecultura.com/?s=%C3%8Einceputul+cercului, Nicolae VASILE, Începutul cercului, Editura Arefeana, București, 2019, pag. 227.

mai numeroase, nu sunt suficient de puternice. De câte ori doi scriitori influenți dintr-o astfel de structură s-au certat, aceasta s-a rupt iar forța și credibililitatea fiecăreia din cele două noi apărute s-au diminuat. Imaginea multitudinii de instituții literare este deci înșelătoare.

Mijloacele financiare, însemnând bugetele alocate de către autoritățile naționale și cele locale activităților literare, au scăzut continuu. Noroc cu pasiunea unor oameni care trăiesc prin și pentru literatură și chiar o susțin financiar, rezultatele lor depășindu-le pe cele ale instituțiilor plătite din bruma de fonduri de stat.

Mijloacele tehnice sunt singurele care s-au dezvoltat, tehnologiile din edituri și tipografii au evoluat foarte mult, comunicațiile și tehnologiile informatice contribuind substanțial la difuzarea rezultatelor literaturii, în format tipărit sau online. Din păcate, mulți dintre scriitorii mai în vârstă, majoritari în breaslă, nu stăpânesc tehnica de calcul, neputând astfel să beneficieze de facilitățile acestor progrese.

Mijloacele sociale, influența societății în ansamblul ei, au avut mult de suferit. Înainte de 1989, scriitorul era plasat undeva pe un podium, cuvântul lui era ascultat, respectat, acea parte de divinitate din harul acestuia transferându-se către public. Astăzi, mai sunt foarte puțini care se bucură de această apreciere.

Critica în literatura contemporană

Critica din sistemele creației umaniste, înclusiv din cadrul literaturii, este similară *traductorului* din cele tehnice, respectiv *monitorizării și controlului* din sistemele economice. Aceste similitudini ne ajută în interpretarea nefuncționării corecte a acesteia. Există două posibilități de funcționare incorectă: lipsa criticii și critica falsă ori incorectă.

Lipsa criticii, fenomen întâlnit în prezent, din diverse rațiuni, multe de natură economică, dar nu numai, conduce la dezvoltarea unui sistem literar haotic, necontrolat, ca o pădure în care nu se ocupă nimeni cu defrișarea și tufișurile împiedică creșterea copacilor. În acest caz, nu mai are loc închiderea buclei și procesul de reglare nu lucrează.

Critica falsă, incorectă, este similară schimbării sensului conectării traductorului din sistemele tehnice, respectiv controlului mincinos din cele economice. Rezultatul este dezastruos în toate situațiile (în sistemele tehnice se cheamă *ambalare*, iar la cele economice, *corupție*), se consumă resurse însă rezultatele nu converg către ținta prestabilită, ci chiar se depărtează de aceasta. [9]

Evoluția sistemică a literaturii române contemporane

După descrierea și evaluarea componentelor sistemului literar românesc actual, în care dorințe există din plin, resursele inspiraționale (harul) sunt în creștere, căile actualizate devin corecte prin alinierea la UE, mijloacele sunt în continuă scădere,

[9] https://www.researchgate.net/publication/274009653_Nicolae_VASILE_Analiza_sistemica_a_erorilor_vietii_Techno_Market_Nr_48_Februarie-Martie_2015

critica este insuficientă și nesatisfăcătoare calitativ, interpretând situația prin prisma teoriei erorilor sistemice [1,2,9], rezultă că, în cel mai bun caz, acesta poate evolua spre atingerea țintelor (dorințelor), dar nu le atinge.

Concluzii

- *Insuficiența mijloacelor* conduce la obținerea unor valori diminuate ale nivelului de realizare a țintelor, care în limbajul teoriei sistemelor se numește *frustrare sistemică*;

- *Însuficiența criticii* înseamnă reducerea proporțională a gradului de ajustare care duce la *creșterea componentei aleatorii a rezultatelor*;

- *Calitatea nesatisfăcătoare a criticii* influențează negativ stabilitatea sistemului care poate evolua spre *obținerea unor rezultate de mare volum, dar neconcordante cu țintele (dorințele) prestabilite*, cu un consum mare de resurse. Ca exemplu, în prezent se dezvoltă o literatură orientată spre promovarea negativismului, denigrarea țării și a poporului român, care se vinde, mai ales în străinătate. Multe premii internaționale s-au obținut pentru cărți scrise de către autori români, care prezintă România într-un mod denaturat și jignitor tocmai pentru că așa se cere.

Analizată sistemic, în contextul social actual, literatura română își poate dezvolta un viitor spectaculos dacă își valorifică resursele identificate.

Nicolae VASILE

GRUPĂRI LITERARE

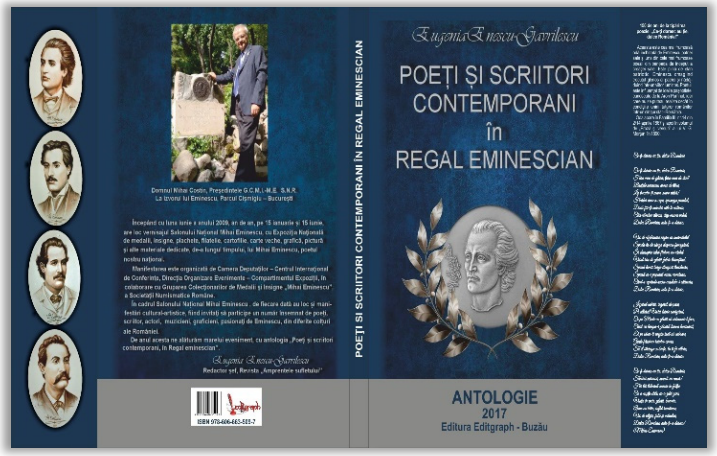
Gruparea literară „AMPRENTELE SUFLETULUI”

Gruparea literară „Amprentele sufletului” s-a înființat la începutul anului 2013. La inițiativa membrilor fondatori, „Amprentele sufletului” a fost creată ca o fereastră spre lume, mai întâi pe suport electronic, „Amprentele sufletului” oficial *http://amprentelesufletului.blogspot.com/* la data de 19 mai 2013, apoi, la data de 1 Martie 2015, a prins viață varianta tipărită.

În revista cu același nume, ISSN 2393-4506, împletirea genurilor literare cu aranjarea în pagină a unei grafici remarcabile prin mijloace tehnice și artistice deosebite, a dovedit că ideea a fost de bun augur, pornind de la ideea că aproape toți scriitorii și-au început activitatea într-o revistă literară.

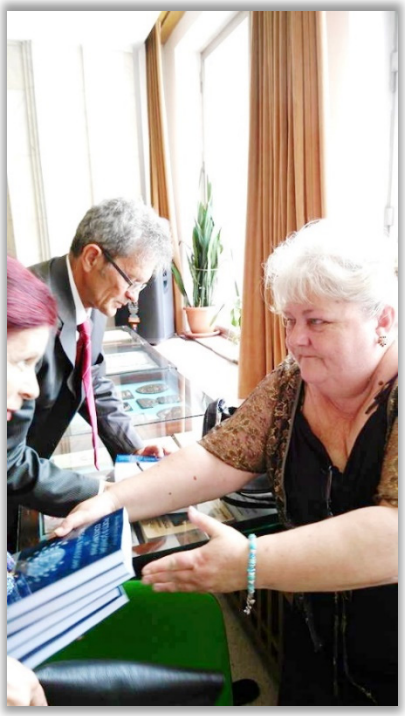
În „Amprentele sufletului” ne-am propus să cultivăm poezia, proza, critica literară, istoria literară, biografia, arta plastică etc. Membrii fondatori (Eugenia ENESCU-GAVRILESCU, Constantin-Nicolae GAVRILESCU, Nicolae VASILE, Ioan GANEA-CHRISTU și Ion IONESCU-BUCOVU), împreună cu colectivul de redacție format din oameni care știu să aprecieze frumosul, au selectat și au promovat cele mai interesante creații primite din toate domeniile literaturii și artei.

în scurt timp au fost interesați să-și publice creațiile un număr de peste 60 de scriitori, din țară și din diaspora, după cum urmează: Ion IONESCU-BUCOVU, Ioan GANEA-CHRISTU, Nicolae VASILE, Dorin MACOVEI (artist plastic, cu un articol de specialitate), Irina-Lucia MIHALCA, Camelia STAN, Mariana DIDU, Constantin-Nicolae GAVRILESCU, Eduard ZALLE, Melania CUC, Pere BESSO (Spania-Valencia), Luca CIPOLLA (Italia), Maria ROIBU, Mioara ARDIELEANU, Dan SPRÎNCENATU, Cristian ȚÂRLEA, Gabriela-Mimi BOROIANU, Georgeta RESTEMAN, Mariana NEACȘU, Mirela MARCOCI (Spania), Dida-Diana CIOPONEA (Germania), Eugenia-Sidonia BOTEANU, Victor FOCA, Camelia ARDELEAN, Adriana PAPUC, Costache NĂSTASE, Daniel VIȘAN-DIMITRIU, Florin CĂPRAR, Ioan-Ciprian MOROȘANU, Stelu POP, Vasile NEAGU-SCÂNTEIANU, Victor BURDE, Ion PENA, Mihaela HURĂ, Pr.Dr. Dumitru ICHIM (Edmonton, Alberta, Canada), Carmen-Rodica NOROCEA, Maria SIMION-OSMULICHEVICI.

Sub egida revistei „Amprentele sufletului” au apărut antologiile *„Poeți și prozatori români în Regal eminescian”* în ediție de colecție 2017 – 2020. Lansarea ediției 2017 s-a făcut la Palatul Parlamentului, în cadrul Salonului Național Mihai Eminescu, organizat de Camera Deputaților, Centrul Internațional de Conferințe, în data de 8 iunie.

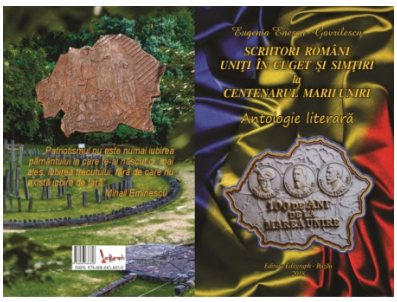

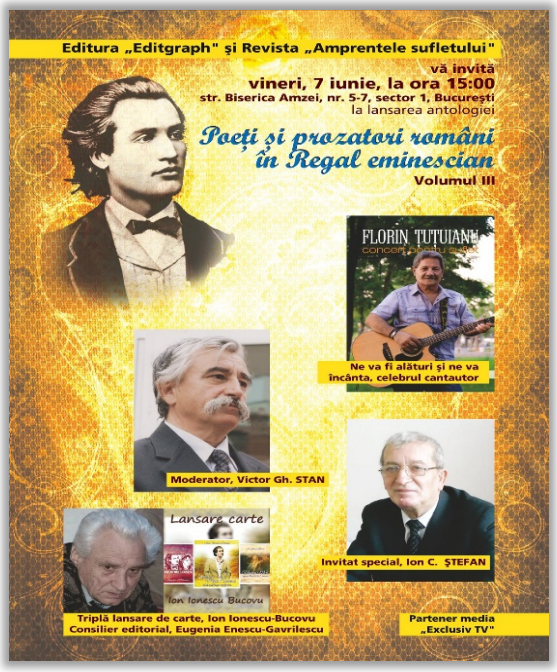
Ediția 2018, s-a lansat tot la Palatul Parlamentului, în cadrul Salonului Național Mihai Eminescu, în data de 7 iunie, dar și la Cenaclului *Literar ing* la data de 18 iunie.

Anul 2018 a fost marcat de un eveniment foarte important pentru România, aniversarea celor 100 de ani de la Marea Unire a tuturor românilor. Cu acest prilej, în luna octombrie, a apărut una dintre cele mai frumoase Antologii literare, *„Scriitori români uniți în cuget și simțiri la Centenarul Marii Uniri”*.

În aceasta găsim peste 50 de autori din România, Republica Moldova, Italia, Anglia, Germania, Spania, Canada, Statele Unite și Australia.

Cel de-al treilea volum al Antologiei *„Poeți și prozatori români în Regal eminescian”*, ediția 2019, a fost lansat la Centrul Metropolitan de Educație și Cultură „Ioan I. Dalles”. Moderator al evenimentului a fost domnul Victor Gh. Stan, Președintele Filialei Bucureşti – Literatură pentru copii şi tineret a Uniunii Scriitorilor din România.

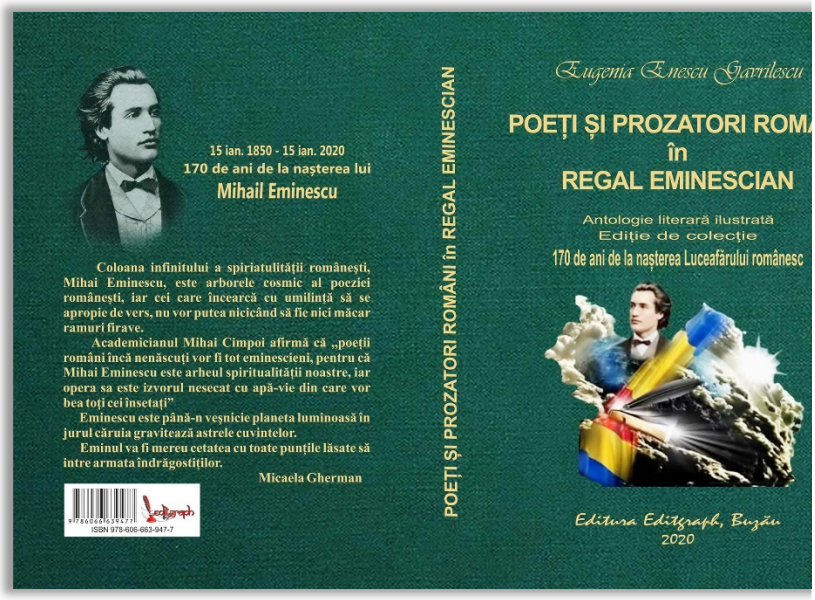

Anul 2020 debutează cu Antologia *„Caruselul iuirii”*. Această antologie literară s-a conturat la ideea unei bune prietene de dincolo de Prut, mai precis a poetei Ludmila Maciuga, membră a cenaclului online „Amprentele sufletului”. Am analizat propunerea ei și am căutat să văd ce lipsește din multitudinea subiectelor abordate și relevate în cărți apărute în țara noastră. Am ajuns la concluzia că cel mai apropiat subiect de firea umană este iubirea. Iubirea care poate lua multe forme, dar fiind trăită cu aceiași intensitate în contexte separate: iubirea de semeni, iubirea în cuplu, iubirea părinților pentru copii, iubirea copiilor pentru părinți, iubirea întregii Creații a lui Dumnezeu, în concluzie, iubirea fără atașamente, mai precis, iubirea necondiționată.

Pornind de la aceste idei mi-a veni în minte imediat și titlul antologiei: „Caruselul iubiri”, deoarece caruselul este într-o continuă mișcare la fel ca și viața, și tot la fel ca viața face scurte escale în care lasă să se îmbarce și să coboare mereu oamenii.

După ce am făcut anunțul, am constat că în afara membrilor Cenaclului, au ales să se alăture și scriitori din afara lui. Acum sunt sigură că această antologie a fost predestinată să apară, pentru că a prins contur în imediata apropiere a unor sărbători tradiționale românești: Dragobete, Mărțișor, Ziua femeii, sărbători din pragul Primăverii, anotimp al renașterii și al vieții.

Și cum nimic nu este întâmplător, prima lună a Primăverii, Martie, spre sfârșit, găzduiește o altă sărbătoare importantă – Ziua internațională a Fericirii. Am ales ca dată a lansării 20 martie, Ziua internațională a Fericirii, însă, din cauza pandemiei de coronavirus am fost nevoiți să o amânăm.

Tot în anul 2020 apare și volumul 4 al Antologiei *„Poeți și prozatori români în Regal eminescian"*.

Anul 2021 aduce o schimbare semnificativă a revistei „Amprentele sufletului". Sunt stabilite cinci rubrici: „Zbor spre înălțimi" – redactor Camelia BOȚ, „Pe aripi de vise" – redactor Ina DUMITRESCU, „Cuvântul de astăzi, cuvânt pentru viitor" – redactor Liliana PUȘCAȘU-RAVAR, „Satul românesc de ieri și de azi" – redactor Vasile BELE - Membru al Ligii Scriitorilor Români – Filiala Cluj și „Sub semnul destinului" - Radu ZĂGREAN - Membru al Uniunii Ziariștilor Profesionești din România

Structura de conducere a revistei: Nicolae VASILE – Președinte de onoare; Colectivul de redacție: Constantin-Nicolae GAVRILESCU – Director editorial; Eugenia

ENESCU-GAVRILESCU – Redactor șef; Nicolae TOMA, Secretar General de redacție - Membru al Uniunii Ziariștilor Profesionești din România.

Seniori editori: 1. Nicolae VASILE - Membru al Uniunii Ziariștilor Profesionești din România; 2. Victor Gh. STAN - Președintele Filialei București - Literatură pentru copii şi tineret a Uniunii Scriitorilor din România; 3. Vasile GROZA - Membru al Uniunii Scriitorilor din România; 4. Mariana POPA-POTAISA - Membră a Ligii Scriitorilor Români – Filiala Brașov și a Societății Scriitorilor Români; 5. Nicolae DOFTOREANU - Membru al Uniunii Ziariștilor Profesionești din România; 6. Florică DAN; 7. Ioan GANEA-CRISTU.

Scriitori publicați: Nicolae VASILE (București, sector 6), Delia-Mihaela COPÂNDEAN (com. Sănduleşti, jud.Cluj), Maria SÂNGEREAN-SIBIOARA (Deva, jud. Hunedoara), Luci TRUȘCĂ (sat Cueni, jud. Vâlcea), Viorica CRECAN (Zalău, jud.Sălaj), Eduard BUCIUM (Baia, jud.Suceava), Mihail COANDA (Motru, jud.Gorj), Petronela MOCANU (com. Lugani, jud.Iași), Fănuța MIHALCEA (Râmnicu Sărat, jud.Buzău), Aurica TOMA (Iași, jud.Iași), Maria N. BOȘTINA (Drobeta Tr.Severin, jud. Mehedinți), Ioana CONDURARU (com.Fitionesti, jud. Vrancea), Bianca-Maria TULBURE (Craiova, jud Dolj), Vasilica ZAHARAGIU (com. Fârțănești, jud.Galati), Ina DUMITRESCU (Craiova, jud Dolj), Valentin VÂLCELEANU-CATANĂ (Slatina, jud.Olt), Radu ZĂGREAN (Dej, jud. Cluj), Florentina SAVA (Văleni, Jud. Olt), Iuliana COZMA (CIPRU, oraș LIMASSOL), Daniela KONOVALĂ (București, sector 6), Liliana RĂCĂTĂU (Bacău, jud. Bacău), Mihaela AVRAM (Tecuci, jud. Galați), Mirela COCHECI (Petroșani, jud. Hunedoara), Maria CHIVARAN (Fetești, jud. Ialomița), Camelia BOȚ (Palo del Colle, Italia), Nely VIERU (Corabia, Jud Olt). Viorel STERIAN (Tombolo, Italia), Violeta ANDREI-STOICESCU (Madrid, Spania), Lili CRISTAL (Roma, Italia), Cristina MIHĂILOIU (Castelnuovo Scrivia Al., Italia), Luminița ANDRONACHE (Bacău, jud. Bacău), Felicia PERCEC (La Mata, Spania), Dorel ROTARIU (Suceava,jud. Suceava), Marin RADA (Slatina, jud.Olt), Georgeta RADA (Slatina, jud.Olt), Maria POIANĂ (Anglia), Andreea PÎRLEA (Iași, jud Iași), Viorica FLOROIU (Casalecchio di Reno, Bologna, Italia), Cornelia HANET (Dej, jud. Cluj), Aurelia FĂGĂRAȘ (Bélmez de la Moraleda, Jaén, Spania), Ioan COJOCARIU (Bélmez de la Moraleda, Jaén, Spania), Ioana BOCICU (Gura Humorului, jud. Suceava), Mihaela HUȚANU (Com Todirești, Jud Suceava), Liliana TODERIȚĂ (Vaslui, Jud.Vaslui), Florica MUNTEANU-CUC (Timișoara, jud. Timiș), Monica ANDERSEN-CUC (Copenhaga, Danemarca), Marius IONESCU (București, sector 3), Carmen PINTE (Petroșani, jud. Hunedoara), Liliana PUȘCAȘU-RAVAR (Târgu Neamț, jud. Neamț), Cătălina DUMITRAȘCU (București), Ioan GANEA-CHRISTU (București, sectpr 1), Nicolae TOMA (Timișoara, Timiș), Florică DAN (Bolentin Vale, jud. Giurgiu), Eugenia ENESCU-GAVRILESCU și Constantin-Nicolae GAVRIESCU (com. Crevedia, jud. Dâmbovița), Victor Gh. STAN (Bucueşti, sector 4), Nadia URIAN-LINUL (sat Cristeștii Ciceului, com Uriu, jud. Bistrița-Năsăud), Tudosia LAZĂR (Galați, jud. Galați), Vasile BELE (Baia Mare, jud. Maramureș), Florin DRAGOMIR (com. Șișești, Maramureș), Vasile HATOȘ (Castiglione Di Ravenna, Emilia-Romagna, Italia), Nelu DANCI (com. Plopiș, Maramureș), Pr. Ioan-Aurel RUS (Beclean, Bistrița-Năsăud), Mihaela TALABÀ (com. Trebisacce, regiunea Calabria, Italia), Gheorghe ANTOHI (Galați, jud. Galați), Elena CIURA (Dej, jud. Cluj), Dinu MOLDOVAN (Chicago – Illinois, SUA), Alexandra FIRIȚĂ (Broni, Pavia, Italia), Nicu DOFTOREANU (București, sector 3).

Referințe critice

Revista „Amprentele Sufletului” de bună calitate. Din Martie 2015, când a demarat proiectul acestei reviste minunate pe suport de hârtie, intitulată sugestiv „Amprentele Sufletului”, m-a surprins în mod plăcut. Grupul de inițiativă este format din: Ec. Eugenia ENESCU-GAVRILESCU, Ing. Constantin-Nicolae GAVRILESCU, Prof. dr. ing. Nicolae VASILE, Prof. Ion IONESCU-BUCOVU, Dr.ing. Ioan GANEA-CHRISTU îmi sunt scriitori bine cunoscuți, interesați de ridicarea nivelului cutural al compatrioților. Așa încât îmi este greu să fiu totalmente obiectiv și să mă pronunț asupra unui subiect sensibil al acestei „meserii mizerabile care este sufletul”, parafrazându-l pe marele poet Adrian Păunescu, deoarece de fapt despre asta este vorba în esență: colectivul de inițiativă a fondat și construit de la 0 această revistă... cu sufletul!

(...) Cele șase antologii apărute sub egida revistei până acum, tot prin grija fondatorilor, primele patru „Poeți și Prozatori contemporani în Regal Eminescian” din 2017-2020 apărute la Editura Editgraf Buzău, „Scriitori români uniți în cuget și simțiri la Centenarul Marii Uniri” din 2018, și „Caruselul iubirii” din 2020 apărute tot la la Editura Editgraf Buzău nu au făcut decât să-mi confirme impresia inițială. (**Nicu Doftoreanu**, poet, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România)

Nota bene. Iată că revista „Amprentele sufletului” a continuat fiind de bun augur, faptul că nr. 1 a apărut în anul 2021 sub format nou, ceea ce face ca existența acestei reviste să-și continue aparițiile, întrucât noul colectiv redacțional a conceput un editorial la zi, cu un conținut bogat în literatura contemporană și de ce nu din toate timpurile.

Noul colectiv redacțional și în primul rând „Capel Maestro” lucrărilor interioare ale revistei, dau dovadă de o mare pregătire în domeniu și simt pulsul pretențiilor, dar mai ales cerințelor cititorilor săi răspândiți pe tot mapamondul!

Cu această ocazie țin să notez contribuția celei care se ocupă direct de forma și conținutul revistei. Parcurgând conținutul revistelor din anul 2021, am putut să trag o concluzie și anume; autorii care semnează lucrările în revistă, stăpânesc pulsul literaturii noastre, chiar dacă unii sunt și de alte naționalități.

Fapt pentru care consider că o atentă selecție de lucrări și autori, poate fi cuprinsă în proiectul „SCRIITORI DIN GENERAȚIA 2000”, condus și conceput de scriitorul și criticul literar Nicolae Vasile. (**Vasile Groza**, poet, prozator, critic literar, membru al Uniunii Scriitorilor din România)

Amprentele sufletului – revistă de cultură și artă, An VII, nr. 1, ianuarie 2021(semnal editorial). Vești bune... de departe. Am primit, prin amabilitatea doamnei Eugenia ENESCU GAVRILESCU, revista „Amprentele sufletului”, (cel mai proaspăt număr), Anul VII, nr. 1 Ianuarie 2021, o revistă internațională de cultură și artă și literatură, pag. 80, ISSN 2393-4506, extrem de interesantă și bogată în „informație” literară – poezie de factură modernă sau poezie populară, eseuri, proză, mărturisiri, cântec popular, folclor – oameni, talent și fapte concrete. „Omul potrivit la locul potrivit!”, zice o vorbă din popor, iar când există har și dar, cu adevărat, „omul sfințește locul”.

Este și cazul celor cinci redactori asociați și vrednici colaboratori – vrednici de toată lauda, care coordonează rubricile „Pe aripi de vis”, „Cuvântul de astăzi, cuvânt

pentru viitor", „Zbor spre înălțimi", „Din harul lui Dumnezeu" și „Satul românesc de ieri și de azi", fiecare rubrică și redactor având în „spate", o echipă demnă de laudă și aprecire. (...) Doamne ajută să fie bine! Revistei, cititori pe măsură valorii ei. Succes în continuarea acestor proiecte. Mulțumesc pentru mandatul de încredere acordat. (**Vasile Bele**, poet, prozator, critic literar, membru al Ligii scriitorilor din România – Filiala Cluj).

„Amprentele sufletului", o revistă de nota 10. În aceste vremuri oribile, când ne trezim cu teamă în fiecare zi și ne întrebăm oare ce or mai inventa guvernanții noștri corigenți la drepturile omului. Pe acest fond de stress continuu revista „Amprentele sufletului" mi s-a părut dintr-odată ca o oază, care mi-a sădit în sulfet speranța și certitudinea că salvarea noastră vine prin cultură.

Tehnoredactată impecabil, revista are o calitate esențială și rară, peste 90% din ce s-a publicat se bazează pe creație literară și nu pe eseuri lungi și plicticoase sau pe derapaje lingvistice ori pe teorii spumoase pline de cuvinte prețioase.

Mai adaug și mândria de a fi editor senior alături de nume dragi mie:

Constantin-Nicolae Gavrilescu, director editorial, Eugenia Enescu-Gavrilescu, redactor șef, Niclolae Toma, Secretar Generald de redacție și seniorii editori: Nicolae Vasile, Victor Gh. Stan, Vasile Groza, Violeta Bobocea, Mariana Popa-Potaisa, Nicolae Doftoreanu, Florică Dan și Ioan Ganea-Christu (Nicolae Toma, Timișoara, juralist de investigație, poet, prozator, critic literar, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România)

Când sufletul îşi lasă amprenta. Ce e val ca valul trece..., dar o amprentă rămâne. Fie că-i amprentă digitală, fie că-i amprentă de suflet. Juridic, amprenta digitală într-un timp, relativ scurt, dispare. Amprenta de suflet nu dispare niciodată. Când amprenta de suflet se împleteşte şi cu fasciculul de lumină, timpul rămâne amprentat pentru o veşnicie. Este vorba de timpul literar realizat de grupul de iniţiativă: Eugenia Enescu-Gavrilescu, Constantin-Nicolae Gavrilescu, Nicolae Vasile, Ioan Ganea Christu şi Ion Ionescu-Bucovu, grup care a înscris pe firmamentul revuistic românesc contemporan un nume de referinţă: Amprentele sufletului.

Cu o trăire de şapte ani, revista a fascicularizat liric şi epic, în ţară şi în străinătate, creţiile românilor din interior şi de pretutindeni. Valoarea ei creşte cu apariţia fiecărui număr. Profunzimea analizei materialelor publicate este realizată de: Constantin-Nicolae Gavrilescu, director editorial, Eugenia Enescu Gavrilescu, redactor şef; Nicolae Toma, secretar general de redacţie şi senior-editorii: Niolae Vasile, Victor Gh. Stan, Vasile Groza, Nicolae Doftoreanu şi Florică Dan.

(...) Felicitări şi viaţă lungă celor care trudesc pe drumul de Lumină „Amprentele sufetului"! (**Victor Gh. Stan**, scriitor, critic şi istoric literar, dramaturg, membru USR – Președintele Filialei București – Literatură pentru copii şi tineret)

Revista „Amprentele sufletului"(semnal editorial). Fondată în martie 2015 de un mănunchi de iubitori ai cuvântului viu și a rostirii visului românesc, grup închegat de scriitoarea Eugenia Enescu Gavrilescu, revista „Amprentele sufletului" s-a impus în peisajul literelor cu cu pagini de artă și literatură la superlativ.

Număr de număr, revista a răscolit interesul iubitorilor de visare. Selecția riguroasă a textelor și autorilor, seriozitatea și sobrietatea discursului critic, recenzii si

cronici semnate de profesionisti ai condeiului, toate acestea și multe altele au adunat în stup o adevărată comoară. Revista apare în straie grafice deosebite, pe o hârtie de calitate redactată după standarde ortografice de top. Dar pe mine, ca scriitor, mă bucură mai mult faptul că fiecare număr aduce în prim-plan nume noi de mai tineri sau mai putin tineri confrati. Toți găsesc aici un spațiu de exprimare și buchetul pare desprins dintr-un tablou cu flori de câmp autentice. Dacă va continua această strategie editorială revista nu se va poticni. Eu sunt alături de acest colectiv redacțional și la fiecare apariție am senzația că dau și eu un examen. Amprentele de frumos și candoare nu se vor șterge niciodată. Sufletele noastre să se bucure așadar! (**Radu Zăgrean**, poet, prozator, critic literar, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România)

O pată de culoare. „Amprentele sufletului", revistă internațională de cultură, artă și literatură, este o pată vie de culoare în curcubeul revistelor literare din România. Redactorul șef al acestei reviste, doamna Eugenia ENESCU-GAVRILESCU are meritul de a promova talentele literare, poeții și prozatorii, de a ține trează dragostea pentru literatură în mintea și în inima cititorului. În colectivul de redacție sunt și membri ai Uniunii Scriitorilor și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniștidin România, printre care domnii V. Gh. STAN, Vasile GROZA, Nicolae VASILE, Nicolae TOMA și Nicolae DOFTOREANU.

Astăzi, când literatura și cultura română sunt atacate din toate părțile, cu arme de toate calibrele, poezia ne mai aduce un colț de fericire. Felicitări Eugenia ENESCU GAVRILESCU! Felicitări colectivului de redacție!

Răsfoind cele 80 de pagini ale revistei nr.1/2021, dragă cititorule, vei parcurge cele 5 rubrici: „Pe aripi de vis"; „Cuvântul de astăzi, cuvânt pentru viitor"; „Zbor spre înălțimi"; „ Sub semnul destinului" și „Satul românesc de ieri și de azi". Autorii sunt publicați generos, în medalion, fiecare pe o pagină A4 – formatul revistei.

Materialele sunt bine alese, poeziile sunt reprezentative pentru stilul autorilor, frumos așezate în pagină și trezesc interesul cititorilor. În revistă sunt publicați și frați de-ai noștri de peste Prut, precum și scriitori de limbă română din diaspora (Anglia, Franța, Spania, Germania, Italia). Pagina este curată, aerisită, fără briz-brizuri inutile, scrierea este lizibilă, litere cu font Arial, corp 10. Copertele sunt superbe. Felicitări Eugenia ENESCU GAVRILESCU! (**Viorel Martin**, epigramist, poet, prozator, critic literar, membru al Uniunii Scriitorilor din România)

Amprente de suflet pe a noastră revistă. Revista Amprentele sufletului în primul rând are un nume frumos în care cuvântul, și nu numai el, are ceva important de spus. Apoi tinde, cum stă bine unei reviste literare din ziua de azi, să fie o frescă fidelă a sufletului românesc, în care iubirea și dorul au ceva nemăsurat de afirmat.

De la bun început, de cum o iei în mână, te ademenește culoarea ei, imaginea ei, de toate zilele, în care personaje pe care le cunoaștem sau nu, se oferă privirilor noastre. Conținutul însă vine în continuare cu carate ale sufletului românesc, existent în țară sau peste hotarele ei. Între paginile ei aflându-se tot ce mintea unor oameni instruiți lasă să se întrevadă, lasă să se știe. (**Florică Dan**, Bolintin Vale, scriitor)

Noblețea scrisului. Omul a căutat cu o sete nestinsă frumosul, taina cuvântului, noblețea scrisului. De milenii, cuvintele coboară și ne mângâie sufletele.

La început a fost Cuvântul... așa a început totul, acel cuvânt izvorât din suflet. În viață nimic nu se realizează fără sacrificiu. Așa s-a născut revista „Amprentele sufletului",

o revistă de cultură, artă și literatură, care ne încântă, ne fascinează atunci când o răsfoim. Mesager al frumosului, al adevărului cuibărit printre file, al slovelor nebănuite, rămâne un condeier de excepție, doamna Eugenia Enescu-Gavrilescu, redactor șef, un adevărat Homo Faber, cea care strânge într-un mănunchi toate dorurile, visurile și emoțiile noastre și le risipește în cele patru zări spre cititori, ca să se poată bucura de tainele nebănuite ale slovelor aducătoare de frumos, izvorâte din dăruire și pasiune, din sensibilitate și emoție, slove ce se revarsă dincolo de spațiu și timp.

În ciuda trecerii timpului (fugit ireparabile tempus), scrisul este o punte de legătură între trecut și prezent, o dâră de lumină lăsată moștenire generațiilor viitoare.

Revista „Amprentele sufletului" este o revistă de suflet, făurită cu măiestrie și migală, cu lirism și devotament, o bijuterie literară care ne îndeamnă să iubim scrisul, poezia, tradițiile, obiceiurile străvechi, spiritualitatea noastră românească, dorul specific românesc, limba lui Eminescu, poetul care ne reprezintă în fața întregii lumi. (**Violeta Bobocea**, poet, prozator, critic literar, membru al Ligii Scriitorilor Români – Filiala Buzău)

Prezentare realizată de **Eugenia ENESCU-GAVRILESCU**
Redactor sef al revistei „Amprentele sufletului”

Cenaclul literar AntiM

Istoric

Cenaclul AntiM a luat ființă în februarie 2014, la inițiativa unui grup restrâns de autori de creații literare din București, sub conducerea prof. *Valentin Rădulescu*.

Numele cenaclului a fost ales în ședința de constituire din 28 februarie 2014 de membrii fondatori (Valentin Rădulescu, Vasile Lupu – președinte de onoare, Camelia Obreja, Horia Crios, Dana Staicu, Iacob Voichițoniu, Mircea Popescu, Elena Vizir), datorită atât contribuției aduse limbii române și culturii de Antim Ivireanul (~1650-1716), cât și semnificației prefixului *anti*.

De la bun început, s-a dorit ca în ședințele de cenaclu să se poarte discuții pertinente asupra creațiilor literare prezentate. În acest scop, în ședințele AntiM au fost supuse atenției lucrări originale, nepublicate, poezie, proză, eseu sau dramaturgie, urmând ca membrii Cenaclului să le analizeze. Aceasta s-a numit, mai în glumă, mai în serios, „țăndăreală". Astfel, activitatea de creație literară a fiecărui membru al Cenaclului a fost făcută cunoscută și fiecare autor a primit feedback-ul colegilor pentru lucrările prezentate. La ședințele de cenaclu au fost semnalate și sărbătorite apariții editoriale ale membrilor Cenaclului, premii obținute de aceștia la diverse concursuri literare organizate de alte grupări literare, publicarea unor lucrări în diverse reviste de literatură, printre care și revista AntiM, înființată în iunie 2014.

Cenaclul AntiM a inițiat Concursul *Cartea anului* pentru membrii săi. Din păcate, s-a desfășurat doar prima ediție, cea din 2015, iar câștigătorii (Alexandru Ciocioi – Premiul Opera Omnia, Artemiu Vanca cu romanul *„Poate îngerii*" – Premiul pentru proză, Mihaela-Mariana Cazimirovici cu volumul *„Când fluturii nasc cioburi*" – Premiul pentru poezie) au fost desemnați de senatul cenaclului (alcătuit, la acel moment, din: Camelia Obreja, Valentin Rădulescu, Artemiu Vanca, Dorel Gheorghe Vidrașcu și Alexandra Vișan) și premiați în cadrul ședinței din 12 februarie 2016.

Din martie 2018, la fiecare întâlnire de cenaclu participanții votează un poem original, la prima lectură, numit „Poemul Like". Parte dintre acestea au fost evidențiate într-un material promoțional AntiM, la finele anului 2018 și în calendarul AntiM pentru 2020, ambele pe suport de hârtie. Poeziile premiate și-au găsit loc în volume de autor sau în paginile revistelor de specialitate.

În cadrul ședințelor au loc dezbateri având ca team lucrări literare ale unor autori clasici sau contemporani, români sau străini. În fiecare an în ianuarie este omagiat Mihai Eminescu, în august este sărbătorită Limba Română, iar în septembrie se organizează Simpozionul „Viața și opera lui Antim Ivireanul".

Programul fiecărei întâlniri desfășurate poate fi aflat consultând site-ul oficial al Cenaclului AntiM, la adresa: https://sites.google.com/site/cenaclulantim. Pentru fotografii de la activitățile Cenaclului și pentru alte informații Cenaclul AntiM are cont de facebook.

Activitate

Ședințele s-au desfășurat mai întâi „*la Debara*”, adică sediul Asociației Culturale Române pentru Pace (str. Vasile Lascăr nr. 55), sub patronajul domnului prof.dr. Vasile Lupu. În perioada septembrie 2014 – mai 2016, cu mici întreruperi, datorate vacanțelor școlare, întâlnirile Cenaclului AntiM au fost găzduite de Federația Sindicatelor Libere din Învățământ, la sediul din Bd. Regina Elisabeta nr. 32. Din 6 iunie 2016 și în prezent Cenaclul își desfășoară activitatea miercurea, o dată la două săptămâni, de la orele 16 la orele 18, la Biblioteca Metropolitană din București, filiala „Dimitrie Cantemir” (str. Viitorului nr. 52). Din martie 2020 până în februarie 2021, din cauza restricțiilor impuse de pandemie, ședințele de cenaclu s-au desfășurat online.

Pentru variație, câteva întâlniri s-au desfășurat, ocazional, „*la curte*”, la invitația unor membri ai Cenaclului: Mircea Gabriel Tănăsescu, Alexandra Vișan, Dana Staicu.

Cenaclul AntiM are un colectiv de conducere numit senat, alcătuit în prezent din: Ioan Al. Lupu, Camelia Obreja, Mircea Gabriel Tănăsescu, Valentin Rădulescu și Alexandra Vișan.

La ședințele de Cenaclu au participat, de-a lungul timpului: Ion Aluneanu, Vintilă Anastasescu, Sorin Arbănaș, Dumitru Bădiță, Milen Badralexi, Carmen Bodeanu, Doru Eugeniu Buhoci, Niculina Bunceanu, Geo Călugăru, Marilena Caraghiaur, Firiță Carp, Mihaela-Mariana Cazimirovici, Alexandru Ciocioi, Eugen Cojocaru, Mircea Coroș, Horia Crios, Mariana David, Dumitru Dumitrică, Eduard Dorin Ene, Doina Ghițescu, Ana-Maria Goilav, Veronica Maria Florescu, Mihai Valentin Gheorghiu, Constantin (Costel) Ghiță, Florin Grigoriu, Vali Horișcă, Dorian Ionescu Pascal, Rodica Indrieș, M. Ariana Ivănescu, Daniela Konovală, Gim Laurian, Emil Mărin, Mihai Matei, Constantin Mironescu, Maria Munteanu, Cornelia Mureșan, Andrei Niculescu, Casiana Niculescu, Nicolae Niculescu, Maria Niculescu, Camelia Obreja, Mircea Popescu, Tatiana Rădulescu, Valentin Rădulescu, Ioan Rațiu, Petru Solonaru, Dana Staicu, Robert Toma, Gheorghe Țiclete, Maria Udrea, Dorin Uritescu, Artemiu Vanca, Florin Anghel Vedeanu, Dorel Gheorghe Vidrașcu, Alexandra Vișan, Elena Vizir, Iacob Voichițoniu, Liviu Zanfirescu, ș.a.

Evenimente culturale organizate, colaborarea cu alte grupări literare

Aflat sub patronajul lui Antim Ivireanul, Cenaclul organizează anual, în a doua jumătate a lunii septembrie, simpozionul „*Viața și opera lui Antim Ivireanul*”, prilej de a reaminti imensa contribuție pe care acesta a adus-o limbii române prin opera sa, *Didahiile*, dar și importanța implicării sale în viața de zi cu zi a oamenilor de rând și a relațiilor pe care le-a avut cu mai marii țării.

Membrii Cenaclului AntiM au participat la manifestări culturale organizate de alte grupări culturale, desfășurate sub egida editurilor sau organizate de alte cenacluri literare (Cenaclul *Literar ing*, condus de prof. dr. Nicolae Vasile, cel de la *Centrul Cultural „Mihai Eminescu”* din str. Jean Louis Calderon, condus de scriitorul Geo Călugăru, Cenaclul *Apollon*, la Artotecă, condus de scriitorul George Călin) susținând referate la volumele lansate.

De asemenea, au participat la festivalul „*Ziua localității Moara Vlăsiei 2016*”, unde au prezentat un montaj literar și au organizat un concurs pe teme de literatură

pentru copii. În mod curent, se implică în realizarea de activități pentru copii organizate de conducerea *Bibliotecii Metropolitană București*, filiala Dimitrie Cantemir, precum lecturi la prima vedere, interpretarea textului citit, discutarea unor filme de animație, ateliere de creație literară pentru copii.

Proiecte de viitor

Cenaclul AntiM va continua colaborarea cu filiala Dimitrie Cantemir a Bibliotecii Metropolitane București, implicându-se în activitățile cuturale organizate de aceasta, propunând noi activități care să sprijine efortul bibliotecarilor de a îndruma copiii și adolescenții spre lectură activă, cunoașterea limbii și literaturii române, dar și spre creația literară.

Aprecieri

De-a lungul activității sale, Cenaclul AntiM s-a făcut remarcat în peisajul cenaclurilor literare bucureștene și nu numai prin modul de desfășurare a ședințelor și, în mod special, prin activitatea de „analiză pe text" (țăndăreală), care oferă autorului impresii și sugestii utile, iar participanților, pe lângă ocazia de a își exersa spiritul critc, exemple de bune practici.

Dezbaterile unor lucrări literare, pe temă precizată, reprezintă, de asemeni, un punct forte al ședințelor AntiM. Scopul fiind, pe lângă lecturarea sau relecturarea textelor, formularea și împărtășirea impresiilor, acceptarea sau combaterea cu argumente a opiniilor exprimate de ceilalți, găsirea unor aspecte comune.

Despre cenaclul AntiM ca atare și despre activitatea sa nu avem cunoștință să se fi scris decât în câteva publicații, cu varii ocazii. Amintim doar două dintre acestea. Revista „Detectiv cultural" în numarul 3(4)/2015 publică un articol despre cenaclul AntiM sub semnătura lui Firiță Carp. Revista „Climate literare" nr. 137, mai 2021, publică articolul „Jocul perspectivelor" în care semnatara, Mihaela-Mariana Cazimirovici notează câteva considerații proprii despre tema abordată la cenaclul AntiM din 27 ianuarie 2021, „Eminescu după (ce) atâta vreme".

Fotografii de la activitățile Cenaclului

Cenaclul AntiM nr. 29, 17.04.2015: Laurent Collet, Alexandra Vișan, vol. bilingv „Cânturi poetice/ Chants poetiques", semnat de Laurent Collet și Mircea Gabriel Tănăsescu, trad. Alexandra Vișan

Cenaclul AntiM nr. 33, 19.06.2015: Mircea Coroș, Alexandru Ciocioi, Valentin Rădulescu, Vali Horișcă

AntiM nr. 39, 11.09.2015: Dorian Ionescu Pascal, Alexandru Ciocioi, Milen Badralexi, Doina Ghițescu, Mihaela-Mariana Cazimirovici

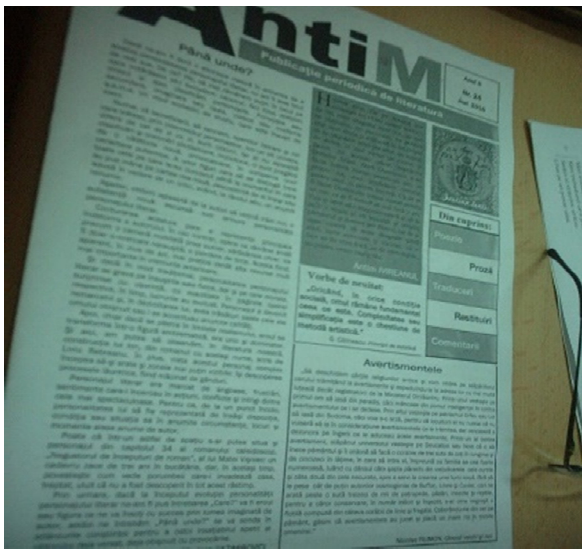
AntiM nr. 48, 29.01.2016: Costel Ghiță, Vintilă Anastasescu

AntiM nr. 48, 29.01.2016: Mihai Valentin Gheorghiu, Constantin Mironescu, Ioan Rațiu, Dana Staicu

Antim nr. 49, 12.02.2016, laureații concursului AntiM Cartea anului 2015: Alexandru Ciocioi, Mihaela-Mariana Cazimirovici, Artemiu Vanca

Revista AntiM nr.24, din mai 2016

AntiM nr. 67, 09.11.2016: Doru Eugeniu Buhoci, Valentin Rădulescu, Alexandra Vișan

AntiM nr. 83, 28.06.2017, Balotești: Valentin Rădulescu, Alexandra Vișan, Florin Anghel Vedeanu, Camelia Obreja, Casiana Niculescu, Alexandru Ciocioi, Paula Romanescu, Ioan Al. Lupu, Mariana David, Artemiu Vanca, Ion Aluneanu, Mircea Gabriel Tănăsescu, Mircea Popescu

AntiM nr. 85, 8.03.3017: Liviu Zanfirescu, Mihai Valentin Gheorghiu, Nicolae Niculescuc, Alexandru Ciocioi, Casiana Niculescu, Doru Eugeniu Buhoci, Mihaela-Mariana Cazimirovivi, Mircea Popescu, Mircea Gabriel Tănăsescu, Mariana David, Dorel Gheorghe Vidrașcu, Ioana Stuparu, Camelia Obreja, Valentin Rădulescu (foto Ioan Rațiu)

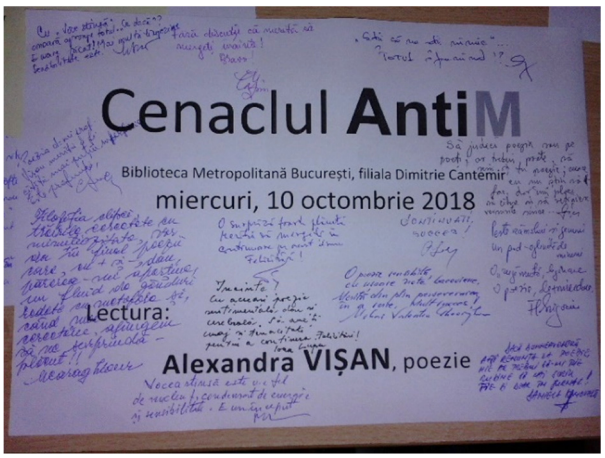
AntiM nr. 84, 12.07.2017: Alexandru Ciocioi, Valentin Rădulescu, Mircea Popescu, Ioan Al. Lupu, Alexandra Vișan, Dana Staicu, Dorel Gheorghe Vidrașcu, Daniela Konovală, Florin Anghel Vedeanu, Mircea Gabriel Tănăsescu, Mihaela-Mariana Cazimirovici

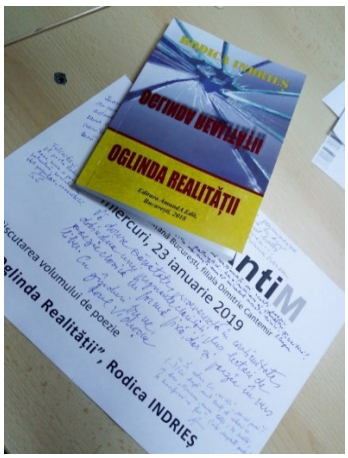
AntiM nr. 87, 30.08.2017: Ioana Stuparu, Florin Anghel Vedeanu, Geo Călugăru, Ioan Al Lupu, Gheorghe Țiclete, Mircea Popescu, Mihai Valentin Gheorghiu, Andrei Niculescu, Mircea Gabriel Tănăsescu, Mariana David, Alexandru Ciocioi, Petru Solonaru, Mihaela Mariana Cazimirovici, Dorel Gheorghe Vidrașcu, Valentin Rădulescu

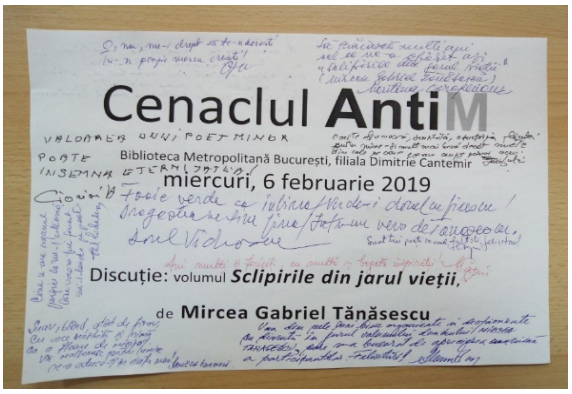
AntiM nr. 101, 21.03.2018: Florin Grigoriu, Mihaela Mariana Cazimirovici, Camelia Obreja, Florin Anghel Vedeanu, Alexandra Vișan, Mircea Gabriel Tănăsescu, Liviu Zanfirescu, Alexandru Ciocioi

Antim nr. 115, 10.10.2018, aprecieri din partea colegilor pentru poezia propusă de Alexandra Vișan spre „țăndăreală”

AntiM nr. 122, 23.01.2019: aprecieri ale colegilor pentru volumul de poezie „Oglinda realității”, semnat de Rodica Indrieș

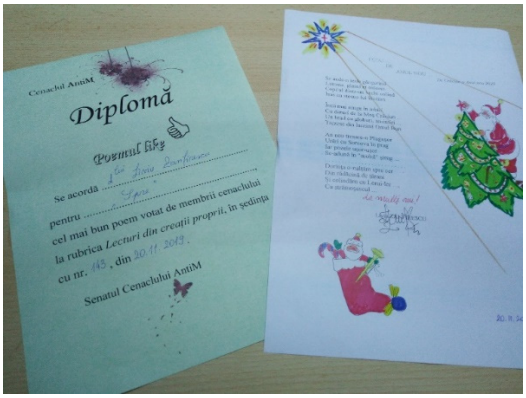
AntiM nr. 123, 6.02.2019: aprecieri ale colegilor pentru volumul de poezie „Sclipirile din jarul vieții”, semnat de Mircea Gabriel Tănăsescu

AntiM nr. 125, 6.03.2019, recunoașterea activității din anul 2018 (al cincilea an al Cenaclului AntiM) a membrilor de cenaclu: Camelia Obreja, Ioan Al. Lupu

AntiM nr. 125, 6.03.2019, aniversarea a 5 ani de Cenaclu AntiM, selectiv: Florin Grigoriu, Dorel Gheorghe Vidrașcu, Alexandru Ciocioi, Ioan Rațiu, Geo Călugăru, Liviu Zanfirescu

AntiM nr. 143, 20.11.2019, Diploma Poemul Like (*Spre*, de Liviu Zanfirescu) și felicitarea-poezie cu urările de Anul Nou în avans, semnatar Liviu Zanfirescu

AntiM nr. 145, 18.12.2019: Alexandra Vișan, Mircea Gabriel Tănăsescu, Gheorghe Țiclete, Alexandru Ciocioi, Mihai Valentin Gheorghiu, Cornelia Mureșan, Ion Aluneanu

AntiM nr. 147, 22.01.2020: Alexandra Vișan, Mihai Matei, Maria Munteanu, Alexandru Ciocioi, Emil Mărin, Valentin Rădulescu, Niculina Bunceanu, Dumitru Bădiță, Rodica Indrieș, Mihai Valentin Gheorghiu

AntiM nr. 148, 5.02.2020, Dana Staicu, Petru Solonaru, Dumitru Bădiță, Valentin Rădulescu

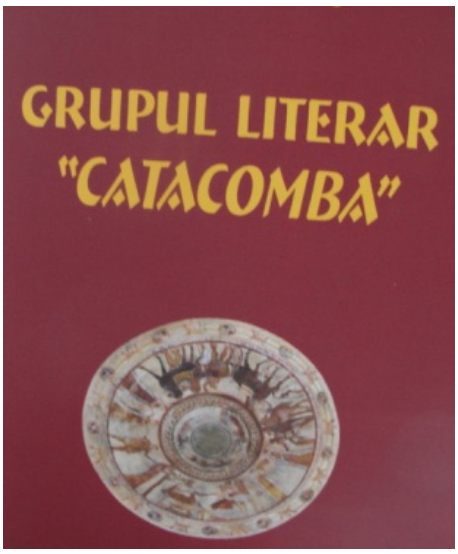

AntiM nr. 177, 7.06.2021: Sorin Arbănaș, Horia Crios, Eduard Dorin Ene

AntiM nr. 182, 18.08.2021: Mihai Matei, Dana Staicu, Mihai Valentin Gheorghiu, Mircea Popescu, Geo Călugăru, Alexandru Ciocioi, Valentin Rădulescu, Niculina Bunceanu, Ioan Al. Lupu, Alexandra Vișan, Ioan Rațiu

Prezentare realizată de **Camelia OBREJA**, scriitor

Grupul literar „CATACOMBA"

Grupul literar Catacomba a luat ființă în anul 2011, odată cu nașterea revistei *Bucureștiul literar și artistic*, ai cărei amfitrioni sunt dl. *Coman Șova* și dl. *Florentin Popescu*, nume de prestigiu ale literaturii române. Și, iată, ce coincidență(?!) se împlinesc 10 ani, iar noi să facem un *profil literar* chiar la ceas aniversar! Dorindu-le La mulți ani binecuvântați, confraților noștri mai mari, să purcedem la drum! (*Antoneta Rădoi*)

Despre Grupul literar "Catacomba" s-au scris deja trei cărți.

Prima carte, *Scaunul electric,* Editura *RawexComs, București, 2015,* autor *Nicolae Dan Fruntelată,* este o carte dedicată "celor de la *Catacomba*, care au fost, care sunt și, de ce nu, care vor fi!". "O carte despre grupul de la *Catacomba*, despre spiritul lui, despre prietenii lui". Mai întâi, o "prefață": Catacomba domniței Ralu.

”Făcând o trimitere la domnița Ralu, fiica lui Vodă Caragea, care i-a dăruit un teatru la "Cișmeaua Roșie" lângă vechea Operetă, Nicolae Dan Fruntelată realizează un subtil transfer, la un alt "teatru", al domniței Ralu Tudor, *Raluca Tudor*, cea care ne tipărește revista și cărțile și ne întreține spiritul de frondă la *Catacombă*, în subsolul unui bloc de lângă Bucureștii Noi".

Autorul face o trecere în revistă a tuturor membrilor și colaboratorilor revistei *Bucureștiul literar și artistic,* în frunte cu "marele boss", Coman Șova, cu Florentin Popescu, managerul și factotumul revistei. Autorul nu-i uită nici pe cei din provincie, nici pe cei din străinătate, din SUA și din Canada, care au îndrăgit această Ithacă din dunga Bucureștilor. Lista este lungă și ea este definitorie pentru ceea ce înseamnă o mișcare literară liberă, nesupusă niciunei cenzuri. "Ceea ce mi se pare miraculos este faptul că se mai poate, încă se mai poate, în acest timp al scârbei și al nonvalorilor triumfătoare, al golăniei politice, culturale, sociale, totale, să mai aduni oameni sub sigla unei mori de vânt". În fond, deși autorul nu se consideră critic literar, el face critică literară de cel mai înalt nivel, pentru că are cultură, are gust estetic, știe ce înseamnă o valoare literară și își exprimă cu sinceritate opiniile”.

A doua carte dedicată "Catacombei" este aceea a lui Florentin Popescu: *Catacomba, o confrerie literară în vremuri de restriște,* Editura *RawexComs*, București, 2015. O carte emblematică pentru profilul grupului nostru literar. Mai întâi, autorul face o scurtă anchetă printre catacombiști, din care reținem câteva păreri:

Ion Andreiță (jurnalist, poet, prozator): "Păi unde în altă parte mai poți întâlni atâția colegi (scriitori, ziariști, prieteni) ca la Catacomba? Că întâlnirile de la Uniunea Scriitorilor s-au gătat de mult. S-a terminat cu Mogoșoaia, s-a terminat cu restaurantul Uniunii, cel de la madam Candrea, s-a terminat și cu subsolul și grădina de la Muzeul Literaturii. Am rămas doar noi".

Vasile Szolga (prozator și pictor): "E un lucru extraordinar ce se întâmplă la întâlnirile din Catacombă. Mă refer la atmosfera caldă a întrunirilor, la oameni, tot unul și unul, iubitori cu adevărat ai artelor, oameni cu care ai ce discuta". Theodor Damian (poet și editor, New York): "Am să le povestesc și colegilor mei din Cenaclul "Mihai Eminescu" de la New York ce am întâlnit la Catacombă, pentru că puteți fi un exemplu nu numai pentru creatorii din România, ci – nu exagerez deloc - și pentru cei din toată lumea".

Ion Arcudeanu (actor): "Pentru mine Catacomba e o supapă prin care motoarele sufletești se alimentează cu aer și sentimente. Nicăieri nu mai găsești atâta entuziasm, atâta bună dispoziție, atâta umor. Cine vine aci o dată, vine și a doua și a treia și a n**-**a oară pentru că merită".

Alex Cetățeanu (fondator și redactor-șef al revistei *Destine Literare*, Canada): "Noi de-acolo din îndepărtata țară a frunzei de arțar vă urmărim cu bucurie activitatea, dar ceea ce am întâlnit aici mi-a depășit cu mult, cu foarte mult așteptările. În bine, desigur, Vă felicit!".

Faptul că apar cărți despre Catacomba este și acesta un semn că e vorba despre un fenomen literar viu, în mișcare, în deplină afirmare, cu un profil propriu, inconfundabil, în peisajul literar contemporan.

Florentin Popescu face o radiografie completă și complexă a acestui fenomen. El descrie cu lux de amănunte spațiul în care se află Catacomba, care este, de fapt, subsolul unui bloc din Calea Griviței Nr. 403, Sector 1, București și în care se produc cărți și reviste. Aici și-a fixat doamna Raluca Tudor (principala animatoare, sufletul Catacombei) biroul, calculatorul și imprimanta. Lunar (înainte de pandemie) veneau aici 20-30 de persoane, scriitori și ziariști din București și din provincie, pentru a schimba impresii și păreri, despre cărțile lor și ale altora, despre reviste, despre cultură, pentru că, să precizăm, Catacomba este și un cenaclu literar de prestigiu, format din scriitori consacrați. Atmosfera este, într-adevăr, una prietenească, deschisă, de voie bună, mai ales că ea se desfășoară în prezența unei cafele sau a unui pahar de vin.

Catacomba este, într-adevăr, o *confrerie*, o grupare de oameni cu aceleași preocupări și afinități, un fel de "boemă" modernă.

Principala amfitrioană a Catacombei este doamna *Raluca Tudor*, fost inginer chimist, care, în contextul noilor realități de după 1990, a fost nevoită să se reprofileze, să devină editoare de cărți și reviste, tipărite cu har și talent. Prima care se bucură de frumusețea unei cărți sau reviste este chiar ea.

Florentin Popescu prezintă istoria scurtă și adevărată a Catacombei. Această istorie este strâns legată de istoria revistei *Bucureștiul literar și artistic*, care a apărut

la 11 octombrie 2011 dintr-o inițiativă și sub conducerea lui Coman Șova și Florentin Popescu.

Autorul este mândru că a adus la revistă oameni de condei, pe care îi cunoștea, care aveau să devină apoi protagoniști ai Catacombei, oameni de caracter, integri moral, prieteni adevărați. Cineva a avut ideea să ne întâlnim lunar, după fiecare nouă apariție a revistei *Bucureștiul literar și artistic,* și așa a rămas.

Cine sunt aceștia? Iată-i într-o rapidă trecere în revistă:

Ion (Jean) Andreiță, poet, prozator, gazetar cu vechi stadii de serviciu, fondator al acestui conclav de literați, prezență stenică, optimistă, inteligență vie, plin de vervă și umor, care are cultul prieteniei, nesecat izvor de bună dispoziție.

Nicolae Dan Fruntelată, un alt protagonist, este un sentimental cu care ai ce discuta, un gazetar cu o experiență jurnalistică și literară foarte bogată, toată viața lui de până la pensionare petrecându-se în redacții de ziare și reviste (*Viața studențească, Amfiteatru, Luceafărul).*

Vasile (Bebe) Răvescu este cronicarul întâlnirilor lunare ale revistei *Bucureștiul literar și artistic.* El a fost și a rămas și azi un "argint viu" pe care îl poți întâlni oriunde. Prezență stenică, el a rămas același ins din tinerețe, cu simțul umorului și al prieteniei. În ultimii ani, s-a afirmat și ca scriitor, ca poet, ca epigramist, scriind epigrame "la patru ace" și "cronici în pijama".

Un om mereu îngândurat și frământat de neliniști, dar un coleg și un prieten de nădejde, un om de o mare eleganță intelectuală, un cititor avizat, el însuși scriitor, poet, prozator, critic literar, este *Emil Lungeanu.*

Fostul ambasador al României în Finlanda și Estonia, autor de cărți de călătorie, în care consemnează impresii personale despre cele văzute pe meridianele globului, autor el însuși al unei originale istorii a presei românești *(Condeie, chipuri, voci* - 2014), este *Neagu Udroiu.*

Revista *Bucureștiul literar și artistic* și, implicit, Catacomba s-au născut din inițiativa lui *Coman Șova* (poet, dramaturg, scenarist, ziarist), om de o mare modestie și bună cuviință, un sentimental, calm, cumsecade, tolerant, interiorizat, care, prin anii șaizeci-șaptezeci a fost secretar general de redacție al revistei *Amfiteatru,* cea care a promovat celebra *Generație '60.*

George Theodor Popescu, supranumit "Dropioiul", cel care are un cult al câmpiei, ca și Odobescu, are în revista *Bucureștiul literar și artistic* o rubrică permanentă, o tabletă pe diverse teme. Cultivând mai ales vorbirea țărănească de altădată.

Profesorul universitar *Vasile Szolga* s-a integrat perfect atmosferei Catacombei, "un secui mai român decât mulți români", este un prozator dar și un pictor talentat. El a făcut portretele multor catacombiști și în revistă deține o rubrică permanantă: "Viața în fișe de roman". Este și autorul unor cărți pentru copii, care se citesc cu plăcere și de oamenii mari.

Serghei Esenin e subiect de dispută la Catacomba. *Ion Haineș* recită cu patos poezii celebre ale marelui poet rus, în traducerea lui George Lesnea, ceea ce naște dispute cu *Adrian Bucurescu,* traducător și el din Esenin.

La Catacomba mai participă, periodic, și alți scriitori, printre care: *Vasile Groza,* autor de literatură pentru copii, *Dan Gîju,* colonel în rezervă, romancier și gazetar, redactor-șef al revistei *Pro Arme,* însoțit de tânăra sa soție, *Irina,* care ne încântă cu vocea ei plăcută, melodioasă, *Romanița Ștențel,* ziaristă de televiziune, autor de cărți

pentru copii, *Passionaria Stoicescu,* poetă, prozatoare, eseistă, care întreține atmosfera cu fel de fel de bancuri, doctorița *Veronica Florescu,* poetă și prozatoare, *Iulia Paloda-Popescu,* autoare de poezii religioase, pictorița *Delia Bialcovski,* sculptorul *Adrian Radu,* scriitorul și ziaristul *Firiță Carp, Geo Călugăru,* poet, prozator, gazetar și critic literar, *Dumitru Matală,* prozator și ziarist, actorul, dramaturgul și criticul teatral *Candid Stoica,* actorul și prozatorul *Ion Arcudeanu,* poetul, criticul literar, deținător al rubricii *Poezie universală la Km 0, Titus Vîjeu.*

La Catacomba mai vin *Nicolae Roșu,* editor, *Margareta Labiș, Ion C. Ștefan,* poet, prozator, eseist, *Florin Costinescu,* poet și ziarist, *Tudor Meiloiu,* pictor, *Dan Anghelescu,* poet și critic literar, *Antoneta Rădoi*, prozatoare, jurnalistă, redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*.

Din provincie, vin la Catacomba *Șerban Codrin,* poet și critic literar, *Titi Damian,* prozator, *Vasile Grigore* și *Ștefan Crudu,* ziariști, *Ioan Barbu,* scriitor, redactor-șef al *Curierului de Vâlcea, Mihai Stan,* redactor șef al revistei *Litere* din Târgoviște.

Oaspeți din străinătate: *Theodor Damian,* poet și editor din SUA, și *Alexandru Cetățeanu* din Canada, poet, direcor al revistei *Destine Literare* din Montreal.

Catacomba participă și la diverse manifestări culturale din București sau din țară, cum ar fi lansarea de cărți, aniversări, vernisaje, expoziții de pictură, simpozioane etc. În finalul cărții, autorul prezintă un reprezentativ album foto-Catacomba în imagini.

O a treia carte despre Catacomba a publicat Ion Haineș, *Grupul literar Catacomba,* Editura *RawexComs*, București, 2017.

În prefața cărții, Florentin Popescu scrie, printre altele: "Domnul Ion Haineș, poet, prozator, publicist și fost profesor de literatură la un institut de învățământ superior din București, era, probabil, cel mai indicat autor capabil să realizeze medalioanele critice adunate între coperțile cărții de față, după ce multe dintre ele au văzut lumina tiparului în paginile *Bucureltiului literar și artistic* din ultimii ani. Domnia Sa (autorul) ne oferă acum un volum care poate fi interpretat și ca un dicționar, dar și ca o minienciclopedie, fără îndoială de mare folos pentru criticii și istoricii literari de azi, dar mai ales pentru cei din viitor"; ”(...) De aceea, cred că se poate afirma, fără teama de a greși, că autorul prezentului tom ne pune la dispoziție un fel de oglindă panoramatoare a scrierilor celor ce formează *Grupul literar Catacomba.* ...Carte necesară și binevenită, această miniistorie literară se constituie, în total, într-o mărturie de necontestat, unică în felul ei, că și în vremuri de restriște (sau, poate, mai ales atunci!) spiritele hărăzite de Dumnezeu să creeze, să lase ceva frumos și durabil în urma lor se pot întâlni și pot deveni un grup unitar, în care membrii lui, animați de puternice sentimente de solidaritate și de prietenie sunt legați între ei și prin forța cuvântului pus în slujba unor idealuri literare frumoase, rostite prin creație să dăinuie în timp".

Grupul literar Catacomba se situează pe un palier mai mult decât remarcabil al vieții literare de la început de secol XXI, fiindcă avem a face atât cu scriitori unanim recunoscuți, membri ai Uniunii Scriitorilor, cât și cu oameni care se află la prima, a doua, a treia sau a patra lor carte, ori nici măcar n-au debutat editorial".

Trebuie să spun că am avut bucuria de a descoperi în profunzime personalități numeroase și diverse – poeți, prozatori, critic și istorici literari, eseiști, publiciști cu îndelungată experiență profesională –, care s-au constituit într-o grupare liberă,

nesupusă niciunei cenzuri, unde au loc dezbateri de idei, un centru intelectual comparabil, poate, păstrând proporțiile, cu *Junimea* de altădată și care îmbogățește peisajul literaturii române contemporane.

Precizez, de asemenea, că nu avem de-a face cu portrete așa cun sunt cele descrise de Fănuș Neagu (*Carte cu prieteni),* Mircea Micu *(Întâmplări cu scriitori*-istorie literară amuzantă) sau Florentin Popescu *(Portrete în peniță, Catacomba, o confrerie literară în vremuri de restriște),* ci cu eseuri literare, cu un studiu critic privind "portretul" literar al fiecărui scriitor, în funcție de valoarea și dimensiunea operei sale. Singurul criteriu de evaluare a fost cel estetic.

Despre această carte, au apărut deja unele cronici elogioase.

Bogdan Dinescu (Dan Gîju) (poet, prozator, cercetător istoric, ziarist, dramaturg, pictor) semnează în revista *Pro Arme,* iunie-decembrie 2017, un eseu intitulat: ”A treia carte despre Catacomba”, în care autorul, după ce amintește numele celor ce formează acest grup, precizează: "Sunt scriitori de toată mâna și de vârste diferite, îndeosebi trecuți de 50 de ani, unii dintre ei jurnaliști, alții și editori, artiști plastici, și nu numai, regăsiți aici pe criteriul afinității literare".... "Cert e că se poate vorbi de un oarecare "fenomen" care, dacă timpul va mai avea puțintică răbdare, poate însemna ceva în istoria literaturii române". ..."Profesorul Ion Haineș, un profesionist în materie, a cărui competență nu se discută, a căutat să identifice nu doar punctele luminoase, ci și pe acelea mai întunecate din texte, astfel că diagnosticul său este unul pe cât de îndatorat tehnicii rembrandtiene, a clarobscurului adică, pe atât de corect".

Șerban Codrin (poet, dramaturg, prozator, eseist, jurnalist) face o interesantă prezentare a cărții, publicată țn revista *Bucureștiul literar și artistic*, sub titlul original ”Grupul literar Catacomba, văzut și chibzuit de un martor, profesorul Ion Haineș”.

"Pe nebăgare de seamă, un coleg, un prieten, profesor al multora dintre scriitori, jurnaliști, Ion Haineș, conferențiar universitar, specialist în teoria comunicației și mass-media, autor de manuale, monografii, istoric și critic literar, poet recunoscut de importante nume, a început să publice, număr de număr, câte un eseu pe o pagină a *Bucureștiului literar și artistic* despre un "catacombist" sau altul, până la punctul critic, când recolta lunară a devenit o primă carte dintr-o serie așteptată în mai multe volume. Este un portret colectiv al confreriei, alcătuit, la rândul său, din 39 de portrete individuale. Catalogați alfabetic, scriitorii, de la Ion Andreiță la Titus Vîjeu, binemerită câte un text foarte bine redactat și informat cât mai complet într-un spațiu fatalmente redus (în total, 296 de pagini). Fiecare autor beneficiază de o scurtă biobibliografie și de o analiză a operei, de unde nu lipsesc citate esențiale, încât îți poți face o bună idee despre un scriitor sau altul prin propriile cuvinte. Ion Haineș are o mare experiență pedagogică și cartea este un tur de forță printre scriitorii de multe ori nărăvași, prezentați esențial, în același timp într-un mod cald, prietenesc, fără încruntări estetizante, istoricizante, definitive, irevocabile".

Ion Andreiță (poet, prozator, gazetar, eseist, traducător) publică în revista *Flacăra,* a lui Adrian Păunescu (...), o cronică a cărții, făcând o paralelă cu *Generația singaporeană,* grupul de scriitori boemi, în frunte cu Tudor George (zis "Ahoe"), care se refugiaseră în subsolul unei cârciumi modeste aflate în Piața C.A. Rosetti. ("Peștera").

Autorul subliniază și el câteva trăsături esențiale care caracterizează *Grupul literar Catacomba:* "Catacombiștii, urmând exemplul revistei – echidistanță, autonomie, valoare și criteriu estetic, slujire necondiționată a neamului și a limbii române – sunt împătimiți ai scrisului, profesioniști ai condeiului, neangajați grupurilor și intereselor literare și politice. Aceste însușiri au adus cu sine – mai exact, de la sine –, camaraderia, atmosfera prietenească, confruntarea colegială de opinii artistice, umorul. Întâlnirile lunare erau/sunt așteptate ca o sărbătoare". ..."Și, pentru ca nimic să nu se piardă, a apărut ideea alcătuirii unei cărți (o altfel de "Generație singaporeană"), în care, vorba cronicarului, fiecare să *dea samă* de timpul, vrerea și fapta sa. Datoria redactării acestei cronici i-a revenit confratelui Ion Haineș, poet, prozator, publicist, dascăl universitar. El a scris istoria Catacombei prin prezentarea bio-bibliografică și analiza literar-artistică a fiecărui membru al confreriei".

(**Ion Haineș**, doctor în filologie, poet, prozator, publicist, critic și istoric literar)

Am fost invitată de mai multe ori, de maestrul Bebe Răvescu, la întâlnirile *Grupului literar Catacomba*. M-am intersectat deseori, pe la diverse lansări de carte, la diverse vernisaje expoziționale, la Bookfest și/sau Gaudeamus, îi cunosc bine pe majoritatea ”greilor” catacombiști, dumnealor fiind activi și în alte acțiuni din domeniul literaturii și/sau al artei, al culturii în general. Aproape pe toți i-am filmat, de mai multe ori, în diverse evenimente, iar despre unii chiar m-am încumetat (eu sunt așa... mai *curajoasă*! M-ating de statui!) și am scris. Întâlnirea cu astfel de intelectuali (de calibru) este totdeauna un câștig, o bucurie și, totodată, o șansă, moment în care poți să rămâi mut (nu e cazul meu) de emoția tangențierii, uneori intimidat de noblețea câte unui ”boier”, care te ”observă” și te ”bagă-n seamă”, îi pari interesant – nu tu, scriitura ta –, și te invită la dialog, dar tu, surprins, emoționat peste măsură, te blochezi, îți înghiți cuvintele, te pierzi..., iar alteori poți simți că-ți vine, pur și simplu, să te faci mic, mic și să dispari, căci nimeni, nimeni n-a observat că ești și tu pe-acolo...

Le-am citit cărțile, multora, câțiva catacombiști, cum ar fi Vasile Szolga, Florentin Popescu, Jean Andreiță, Bebe Răvescu, Iuliana Paloda-Popescu, Romanița Ștențel, Firiță Carp, Geo Călugăru, Ion C. Ștefan, Șerban Codrin și alții, au publicat și publică în revista mea, *Convorbiri literar-artistice*. Eu citesc *Bucureștiul literar și artistic,* sunt la curent cu tot ce se publică în revistă și cam cu tot ce se-ntâmplă la *Catacomba.* E bine că încă mai există grupări literare, e bine că suntem!...

Nu am să mai adaug nimic în plus față de ce au spus corifeii care s-au exprimat mai sus, însă am să spun că sunt bucuroasă că am fost ”aleasă” eu ca să întocmesc portretul... Catacombei! Le mulțumesc catacombiștilor pentru că există și creează! În mod cu totul excepțional, îi mulțumesc d-lui. profesor universitar Ion Haineș pentru că mi-a trimis materialului necesar întocmirii profilului Catacombei!

(**Antoneta Rădoi**, 25.04. 2021)

Profil literar întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice.*

Gruparea literar-artistică „Cronica Timpului”

Sub această titulatură se înscriu activitățile de creație jurnalistică desfășurate sub egida Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, UZPR, în structurile: Revista *Cronica Timpului*, Seratele *Eminescu, Jurnalistul* și *Teatrul NostruM*, unde se regăsesc o serie de scriitori și publicişti, profesioniști și amatori.

Revista „Cronica Timpului”

Revista „Cronica Timpului”, editată de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, a fost fondată în ianuarie 2015 de către academicieni, jurnaliști, avocați, profesori, medici, scriitori, artiști, toți membri ai uniunii doritori ca prin lucrările lor să promoveze adevăratele valori culturale naționale și universale. Cronica Timpului, revistă de cultură, știință și atitudine și-a ales ca îndrumător cultural spiritul nemuritor eminescian reușind să strângă în jurul său o serie de colaboratori valoroși din țară și din diaspora europeană – Franța, Italia, Austria, din Canada, dar și din magnifica Indie. Colectivul de redacție al publicației cuprinde nume cunoscute în viața culturală și științifică contemporană. Este o revistă independentă cu apariție lunară având un conținut și o prezentare grafică de excepție.

Structura actuală a conducerii acesteia este prezentată în schema de mai jos:

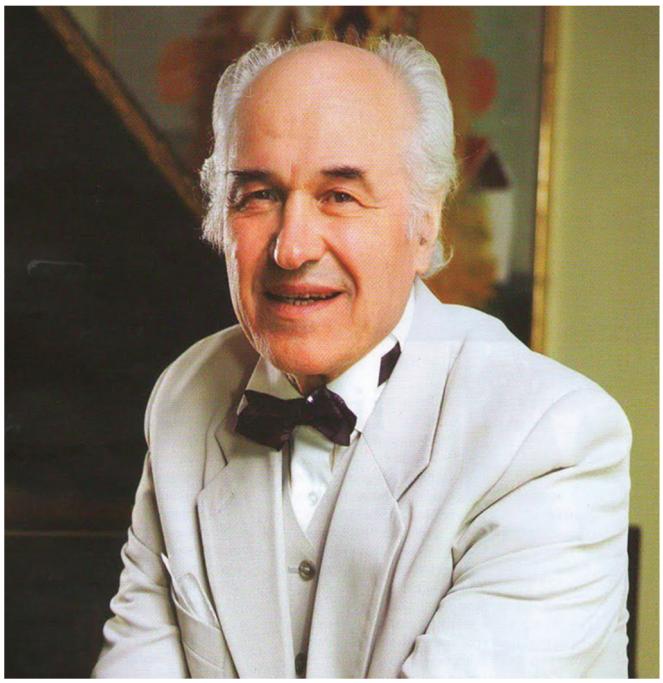
Revista cuprinde gândurile unor personalități culturale referitoare la prezent, dintre care se remarcă, în ultimii doi ani, prezentarea pictorilor români contemporani de către profesorul Vergil Cojocaru-COVER și a scriitorilor din Generația 2000, de profesorul Nicolae Vasile. Sunt, în același timp, articole elaborate în conexiune cu cele publicate de Mihai Eminescu la vremea sa, care nu diferea prea mult de cea actuală. Câteva exemple:

Gândul unui OM din Republica Moldova

Stimate domnule Ion Chicu, ştiţi oare că ţara pe care o numiţi „a mea”, mai aparţine şi altor câteva milioane de cetăţeni între care sunt şi eu? Nu credeam că voi reacţiona la mesajul dumneavoastră cam lipsit de bun simţ către România şi

parlamentarul acestei ţări în UE. Mi-e ruşine, m-am simţit umilit şi eu, şi toţi oamenii de bună credinţă. Ce muscă v-a muşcat că atât de iute v-aţi întors cu spatele spre ţara-mamă, după cum o numiţi şi dumneavoastră, care fără nicio umbră în gândire sau la fapte ne ajută necondiţionat, ne repară grădiniţele şi şcolile, construieşte şi repară

Eugen Doga

lăcaşele de cultură, luptă împreună cu medicii noştri cu Coronavirus, ne trimite camioane şi avioane cu materiale umanitare, de care are nevoie şi România, pentru populaţia noastră? Noi, artiştii, ducem numele frumos al ţării în lume. Datorită artei noastre, nu declaraţiilor scandaloase, ne cunoaşte lumea de bine, ne stimează şi ne întinde mâinile de ajutor. Ba chiar şi ne aplaudă.

Mi-e ruşine, pentru că aţi vorbit nu prea prietenos în numele ţării. Cu ce obraz vom merge noi peste Prut să cântăm, să creăm, să ne bucurăm împreună ca fraţii, ca buni vecini?! Bănuiesc că vom auzi din nou, ca în timpurile nu prea îndepărtate, că „acolo, la voi (în R.M.), este o atitudine urâtă faţă de România”. Eu sunt cetăţean de onoare, nu numai al Chişinăului, ci şi a mai multor oraşe din România, inclusiv al Bucureştiului. Cum credeţi că trebuie să mă simt eu, venind încolo, dacă dumneavoastră v-aţi permis să vorbiţi atât de urât la adresa acestei ţări după câteva ore, când în alt material aţi vorbit în alte culori şi în alte tonalităţi, contrare acesteia?! Ce, gata, s-a pus punctul pe Ateneul Român, pe celebrul „Palatul Culturii” din Iaşi, pe frumoasele colaborări cu genialul Ion Popescu Gopo, dacă-l cunoaşteţi, Anda Călugăreanu, Mihai Constantinescu, scenele din Cluj, Craiova, Oradea? Dumnea-voastră nu aveţi nevoie de toate acestea. Noi avem nevoie. Asta este armura fiinţei noastre ca cetăţeni, ca artişti, fără de care vom fi ştirbiţi şi vom rămâne ai nimănui. Nu aveţi motive serioase pentru asemenea mesaje, fiindcă ţara pe care o conduceţi este la culmea sărăciei. Şuvoaiele de bani reali, nu cei promişi, veniţi din Occident, deseori rămân neobservate şi autorii acestor tranzacţii nu primesc un cuvânt frumos de mulţumire, aşa cum ne-au învăţat părinţii. Nu ştiţi ce face un artist dacă e fluierat din sală? Pleacă, cu ruşine. (**Eugen Doga)**

Muzica între odată, acum și ce va fi

În sociologia culturală contemporană se glosează, tot mai apăsat, asupra tendințelor de refugiu în memoria scurtă, consumistă, a prezentului cu renunțare la tradiție și la conturarea, ca fenomen blamabil (sub aspectul diletantismului pe care-l putea genera canonul formativ al „educației generale") a unui orizont socio-cultural umanist, de largă cuprindere. Nu este mai puțin real faptul că un declic energetic spontan, fie el și artistic, aparent minor, poate avea consecințe majore imprevizibile. Spre exemplu, o catastrofă naturală devastatoare a putut fi evitată, în sudul planetei, pentru că un copil a înțeles că retragerea masivă, de la contactul cu plaja, a apelor oceanului este mișcarea premergătoare a valurilor tsunamice... Un amănunt nesemnificativ dintr-o grilă informațională cu caracter general a fost în măsură să salveze, într-un moment dat, viața turiștilor, nu prin teribilism eroic, ci printr-un gest inteligent din baremul normalității educative.

Un puseu similar, din aceeași zonă a *normalității*, dar de factură muzical-artistică, poate acționa și el, la parametrii necuantificabili (în valori concret materiale!) și după alte exigențe, în zona imaginarului, a esteticii cultural-artistice de masă. Fără a pune în mișcare culorile malign-bombastice ale reclamelor show-biz-ului contemporan, pornind modest și altruist de la contactul aleatoriu cu un posibil interes pietonal, o undă de natură informațional-muzicală a început să vibreze în centrul Bucureștiului. Un dirijor, Florin Totan, a înființat o orchestră camerală particulară, *Sinfonia București,* cu care și-a propus să **nu** facă profit financiar! S-ar putea crede că se are în vedere o schemă managerială „înșelătoare", probabil în spatele ei trebuie să se ascundă un amalgam de interese primejdios-nedeclarabile! Cu toate acestea, afirmația artistului este onestă, iar antinomiile, care pot să apară între o atare afirmație și faptă, acționează în afara perimetrului intereselor pragmatice. Cu un nucleu de instrumentiști performanți, dirijorul, muzicologul și esteticianul Florin Totan dezvoltă (cum nu-i place să numească) „un proiect" pe care l-a apreciat ca fiind „donquijotesc": acela de a încetini căderea în haos a culturii publice de azi printr-o contraofertă sonoră de natură „etică", opusă „manelismelor" ce avansează în toate domeniile artei nu doar în cel muzical. Ținta mai îndepărtată ar viza revenirea la exigențe axiologice tot mai înalte de decodificare a actului artistic muzical.

De curând, dirijorului și restrânsului său ansamblu instrumental i s-a oferit șansa de a evolua într-o sală de concert – *Sala Teatrului de pe Lipscani* – unde vertijul teatrului bucureștean încetează să mai întunece receptarea sensibilă a rafinamentelor stilistice pe care „soliștii" intrumentiști le imprimă paginilor instrumentale, interpretate și oferite publicului cu o fermecătoare sinceritate. De ce sinceritate? Pentru că asemenea unui celebru ansamblu cameral moscovit, la pupitrele orchestrei se așează un număr restrâns la minimum de instrumentiști al căror dialog tinde să devină solistic.

Acustica sălii este total deschisă și lasă să reverbereze orice frecvențe conjuncturale/complementare pe care interpreții le-au eliminat atât cât le-a îngăduit capacitatea timbrală și de emisie a propriilor lor instrumente; în fapt, ansamblurile orchestrale de renume mondial sunt înzestrate cu garnituri instrumentale omogene, de înaltă tehnologie performativă la care formațiile românești pot deocamdată doar să aspire... Însă publicul, venit să acopere în întregime spațiul sălii teatrului a fost în totalitate cucerit. Prezentarea solistic-confesivă a pieselor din program, uverturi,

marșuri, valsuri, polci s.a. – aparținând unor compozitori circumscriși unei arcade stilistice ample, proiectată gradual de la Charpentier, Mozart, Beethoven, Bizet, Ceaikovski, familia Strauss, Șostakovici, Offenbach la Constantin Dimitrescu – stimulată de participarea tot mai entuziastă a publicului a fost dublată de voie bună și o nedisimulată cantabilitate/melancolie românească menită să estompeze pulsația riguros coregrafică a frazei muzicale austriece. O dăruire fără reținere a artiștilor care a spart granița convențională dintre scenă și auditoriu!

Cele câteva gânduri exprimate mai sus s-ar dori o invitație de bună credință la următoarea stagiune a concertelor tematice organizate de Florin Totan și *Orchestra Sinfonia București* – începând din toamnă, de la sfârșitul lunii septembrie în Sala Teatrului de pe Lipscani – pentru a asculta și înțelege frumusețea muzicii și printr-un discurs dialogat cu publicul, inițiat de dirijor cu o naturalețe lipsită de orice condescendență profesională, ba mai mult, presărat cu fine accente de ilaritate și nuanțe autoironice. Iar față de afirmațiile făcute de domnia sa cu privire la acțiunea „donquijotească" pe care o întreprinde este necesară o notificare contradictorie: dacă imaginarul *Cavalerului Tristei Figuri* evolua în lumea fantasmelor ireale, concertele comentate de dirijorul Florin Totan și oferite cu „cavalerească onestitate" profesională publicului, sunt acte culturale marcate de o luciditate sociologică exigentă și de o aspră reflecție asupra statut quo-ului cultural contemporan pe care se străduiește să-l destructureze. Cum? Arbitrând abil între tradiție și modernitate dar mai ales prin imprimarea unei direcții de interpretare estetico-filosofică unitară, fidelă unei viziuni clasicizant-catharctice. (Conf. univ.dr. **Tanţa Diaconescu)**

Ce-ar spune domnul Eminescu în anul centenarului marii uniri?

Motto:

„Este greu să râcâi șahul ingrat și dur al politicilor publice, să ștergi praful prefăcutelor dorințe, iluzii și frauda, pentru a aduce la lumina zilei corupția și prostia care se află dedesubt."

Dacă studiam cu atenție uriașa operă publicistică eminesciană din perioada 1877-1883, pe care o regăsim în cotidianul Partidului Conservator, *TIMPUL*, vom observa o asemănare izbitoare a stării națiunii din acele vremuri și situația României zilelor noastre care, la un secol de la Marea Unire, se confruntă cu aceleași probleme în plan intern și extern. De aceea, cred că Eminescu este contemporanul nostru, tematica materialelor publicate la acea vreme: – de la teorii și opinii politice, economice, culturale, până la sistemul de educație și învățământ sau problema țărănească, monarhia constituțională și chestiunea Dunării –, este prezentă și astăzi în dezbaterea jurnaliștilor și a societății civile.

Prin articolele sale Mihai Eminescu avea în vedere crearea unei culturi politice a cetățeanului care prin votul său mandatează politicienii care ar trebui să folosească mijloacele legale, parlamentare, democratice, pentru a-i apăra și a-i reprezenta interesele în forurile de putere.

Și acum, la un secol de la actul istoric de reîntregire a neamului românesc și de recăpătare a respectului de sine și a demnității naționale în fața Europei, cred că

genialul poet și patriot ne-ar fi reamintit de primele versuri, ale cântecului de jale și revoltă, care descriau situația tragică în care se afla Regatul România, după obținerea independenței față de Înalta Poartă (1878) și a amplei campanii diplomatice menită să readucă recunoașterea cancelariilor occidentale.

Este vorba despre poezia DOINA care, în perioada regimului comunist din România, a fost interzisă publicului pentru a nu „supăra" pe marele vecin de la Răsărit.

Să ne reamintim acele versuri care, sunt mai actuale ca oricând: *„De la NISTRU până la TISA,/ Tot Românul plânsu-mi s-a./ Că nu mai poate străbate/ De atâta singurătate*"…

Vorbind despre Centenarul Marii Uniri și Eminescu este bine să reamintim că în calitatea sa de gazetar, a militat activ pentru unirea Principatelor Române, fiind promotorul înființării societății secrete „CARPAȚII" (24 ian. 1882), la București, cu scopul de a construi „DACIA MARE", în ciuda supravegherii atente din partea spionilor țariști și austro-unguri. Crearea organizației „CARPAȚII" a fost materializarea Apelului pentru Copngresul de la PUTNA (1871) al românilor din țările vecine, prin care încerca să trezească în inima tinerilor români, îndeosebi studenți, dorința de a se atașa luptei pentru întregirea neamului românesc. Apelul a fost publicat în „Federațiunea" de la Pesta, urmat de publicarea articolului „În Unire e țara" pentru care autoritățile austro-ungare l-au urmărit pentru „delict de presă".

Prin activitatea sa publicistică, închinată acestui măreț ideal, Mihai Eminescu a pregătit unirea spirituală a tuturor românilor din provinciile istorice precizând că: „…E un popor… o limbă… un Dumnezeu/ Trecutul e în mine și eu sunt în trecut/ Precum trăiește cerul în marea ce-l respiră…"

Mihai Eminescu se adresează românilor îndemnându-i la unitate națională, indiferent de convingerile lor politice și religioase, pentru a avea forța necesară în fața acțiunilor neprietenești, venite din exterior.

„Politicește putem fi despărțiți, dar unitatea noastră de rasă și limbă, e o calitate atât de mare și energică, încât nici ignoranța, nici sila n-o pot tăgădui… Azi limba este una, azi datina e una, casa e una și etnologic e unul și același popor care nu mai doarme somnul pământului și al veacului… Trebuie să ne simțim și să ne înțelegem cu acuratețe unul pe altul, pentru ca să facem de rușine viclenia inamicilor noștri comuni, a căror țintă rămâne totdeauna aceeași și care nu vor nimic mai puțin decât de a ne dezbina întotdeauna. Niciun popor să nu se lase sedus de flamura comună prin promisiuni cari să inspire doar conducătorii lui. Să ne aducă aminte de trecut, care ne-a învățat cu mii de fapte atât de amare cum că numai o solidaritate tare poate să ne îndestuleze și să îndeplinească toate la care suntem îndreptățiți. Să ne ferim de calea ademenirilor contrarii fie ele cât de strălucite."

Aruncând o privire retrospectivă în istoria ultimului secol și jumătate a României, vom observa că unitatea spirituală a poporului roman a fost înfăptuită de elitele culturale ale epocii, iar un rol important l-a jucat Mihai Eminescu care a fost un factor de sinteză, care prin opera sa a cultivat sentimentul național.

(Grl. Bg.(r) **Gheorghe Dragomir**)

Premiile Cronica Timpului

Consecventă cu statutul său de a cultiva performanța din orice domeniu, Revista Cronica Timpului a instituit și un sistem de premiere a celor care s-a remarcat în activitatea lor prin acordarea ***Premiilor Cronica Timpului***, fiind premiați, în cadrul celor două ediții care au avut loc, nume cunoscute și apreciate pentru calitatea de jurnaliști, oameni de televiziune și teatru, lucrători în domeniul științific și literar. Iată câteva exemple:

Dumitru Constantin Dulcan: *„sunt un intelectual trecut prin școli, care a căutat să-și explice lumea*"

Dumitru Constantin Dulcan (n. 6 noiembrie 1938 Mârghia, Lunca Corbului, Argeș), medic militar neurolog și psihiatru, a fost Șeful Catedrei de Neurologie la Spitalul Militar Central (1992-2005) și Profesor universitar, Șeful Catedrei de Neurologie și Neuropsihosomatică de la Universitatea „Titu Maiorescu" din București.

Nu ne vom referi aici la prodigioasa activitate profesională ca medic și la lucrările științifice publicate, ci la volumele cu caracter literar, de spiritualitate, cu conținut eseistic și filosofic, prima fiind: „Inteligența Materiei", Editura Militară, 1981 (ulterior interzisă până în 1989) de la a cărui apariție, în 21 aprilie s-au împlinit 40 de ani, prin care s-a făcut cunoscut publicului. În acest volum autorul arată că „știința deținea, deja" dovezile existenței lui Dumnezeu, manifestat în toate formele vii. Retipărită, cartea a fost distinsă în 1992, în cadrul Academiei Române - departamentul filozofie - cu premiul „Vasile Conta".

Au urmat volumele: „Mintea de dincolo", (care abordează experiențele morții clinice) „Oglinda conștiinței" (2003) „În căutarea sensului pierdut" (2008) „Somnul rațiunii" „Către noi înșine", „Gândirea omului modern", „Culmi și limite", „Creierul și Mintea Universului, Ed. Școala Ardeleană, 2019. Este coordonatorul colecției „Noua Spiritualitate" din cadrul Editurii Școala Ardeleană din Cluj-Napoca. Toate aceste scrieri îi definesc concepțiile și gândirea.

Considerăm extrem de elocvent ca, înainte de concluzii, să redăm câteva citate sau fragmente din volume, conferințe ori interviurile acordate la radio sau TV, pentru că nimic nu este mai convingător decât autorul însuși:

Destăinuire despre Legea binelui

„Când făceam cercetări pentru prima mea carte, am ajuns la concluzia că celulele au inteligența lor. Și m-am speriat. Celulele reacționau la gândurile și sentimentele celui în cauză. (...) Dacă organismul nostru reacționează pozitiv la bine și negativ la rău, nu există decât o singură mare concluzie. Care e aceea? Că universul întreg are ca fundament o lege morală, legea binelui. Prin urmare, trebuie să înțelegem de aici că gândul este creator, e cea mai puternică forță din univers. Iar Dumnezeu ne-a dat puterea ca, din milioanele de realități posibile, care există în stare latentă, să aducem pe pământ, cu gândurile noastre, doar una. Pe cea care seamănă cel mai mult cu gândurile noastre."

Despre Iisus

„Pentru mine Iisus este cel mai mare învățător al tuturor timpurilor. Eu nu cred în Iisus doar pentru că aşa am fost educat de părinţi. Sunt un intelectual trecut prin şcoli, care a căutat să-şi explice lumea. Dar dintre toate marile spirite care au trăit pe Terra (Budha, Confucius, Pitagora etc.) Iisus are cea mai perfectă acoperire ştiinţifică. Pentru că absolut toate cuvintele Lui sunt perfect superpozabile pe științele actuale. Știți ce aduce Iisus în plus față de Buddha? Nu numai Iubirea, ci si Iertarea. Este extraordinar!"

Despre iertare

„Ce înseamnă iertarea? Din punct de vedere spiritual, înseamnă pace şi armonie. Din punct de vedere ştiinţific, prin iertare, la nivel de ADN, modelul negativ este pur şi simplu şters şi se instalează în corp o bună chimie şi un echilibru energetic. E fantastic, e pur şi simplu ca resetarea unui computer".

Despre speranță și fericire

„Speranța este, cu adevărat, un împrumut, dar numai un împrumut făcut fericirii."

„Am fost aşezaţi în acest punct din Galaxie, alături de luceferi, cum le spunea genialul nostru poet, oferindu-ni-se toate instrumentele de care avem nevoie pentru a prospera şi a înflori, nu pentru a ne ucide. Trebuie doar să vrem. Trebuie doar să cedăm din orgoliul nostru, atât de puţin, pentru a câştiga atât de mult".

Prin tot ce a scris sau a vorbit în interviuri sau conferințe, D.C. Dulcan dovedește că a căutat să înțeleagă și totodată să ne transmită și nouă, ce înseamnă sensul lumii și al vieții, a ajuns la acel nivel unde să intersecteze știința cu spiritualitatea și să demonstreze că ceea ce gândim creează Universul în care existăm. (Dr. **Elena Armenescu**)

Corina Vlad Diaconescu *„Bogăția mea sufletească sunt anii copilăriei"*

Un dar al vieții pentru mine și din mărturisiri și pentru Corina a fost și este întâlnirea noastră: ea de la Brad, adică de la munte, iar eu născută mai la vale, în Lunca Vașcăului. Amândouă iubim Ardealul și anii copilăriei. În volumul „Comoara amintirilor" Corina Diaconescu ne spune că: „orașul Brad înseamnă pentru mine casa părintească, bunicii și neamurile din partea tatălui, prietenii, vecinii, ceilalți brădeni, instituțiile, evenimentele, obiceiurile. Sunt lucruri care nu se uită niciodată".

Corina Vlad Diaconescu, soția ilustrului enciclopedist și scriitor Mihail Diaconescu care, de curând, a plecat într-un univers luminos, asemeni operei sale literare, acordă o atenție specială dezbaterilor de idei pe teme culturale actuale la care participă personalități de seamă ale culturii române, precum și autorilor care și-au trimis contribuțiile literare din Italia, Franța, Canada, India atunci când, în calitate de redactor-șef al „Croncii Fundațiilor" le-a solicitat colaborarea.

Dumitru Constantin Dulcan

Corina Vlad Diaconescu

În cadrul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România este membru și senior editor fondator al publicației „Cronica Timpului”. În discuțiile redacționale întodeauna caută să realizeze un echilibru necesar între informația de actualitate și dezbaterile de principiu între cele sociale, între paginile cu caracter literar, istoric, filozofic, muzical, teatral, cinematografic.

În domeniul publicistic, profesoara de limbă franceză Corina Vlad Diaconescu a debutat cu articolul „Dialogul artelor de la Pitești” în săptămânalul „ Contemporanul”. A urmat, apoi, o serie de articole, studii, eseuri, reportaje, interviuri publicate în importante reviste culturale românești și internaționale. Menționez câteva: „Revue trimestrielle”... „(Orleans, France); „Miorița noastră” (New York); „Vestitorul Ortodoxiei” (București); „Zarandul” (Brad); „Femeia ortodoxă” (Craiova).

Este coautoare la volumul „No, hai! Călători prin Apuseni”, o carte primită de cititorii din toată țara cu mult interes și plăcere intelectuală.

Corina Vlad Diaconescu iubește muzica, este o pianistă de mare sensibilitate și măiestrie intrerpretativă, iar de curând, în cadrul unei serate „Eminescu, jurnalistul” ne-a făcut o supriză emoționantă – Corina, compozitoare! Muzica ei magică am simțit-o ca o adiere de primăvară în luna mai, luna florilor.

Acum, câteva zile cu emoție în glas, în așteptarea unei opinii din partea mea, Corina a continuat să mă surprindă și mărturisindu-mi: „ți-am trimis cîteva poezii scrise de mine. Aștept părerea ta”. Părerea mea ... excelentă! Iar poeta din mine a simțit o ușoară invidie, dar prietenească. Spre confirmarea dumnevoastră, dragi cititori i-am publicat stihirile în „Cronica Timpului”. (**Rodica Subțirelu**)

Seratele „Eminescu, jurnalistul”

Seratele „Eminescu, jurnalistul” au debutat în anul 2015 sub egida Revistei Cronica Timpului, ca un omagiu adus voievodului culturii românești, Mihai Eminescu. Acest eveniment a fost susținut lunar la *Institutul Cultural Român* și la *Centrul Cultural „Mihai Eminescu” UNESCO*, bucurându-se de participarea unor personalități de

excepție ale vieții culturale românești. După o perioadă de întrerupere, cauzată de pandemie, seratele și-au reluat prezentările așteptate și apreciate de participanții iubitori ai harului eminescian.

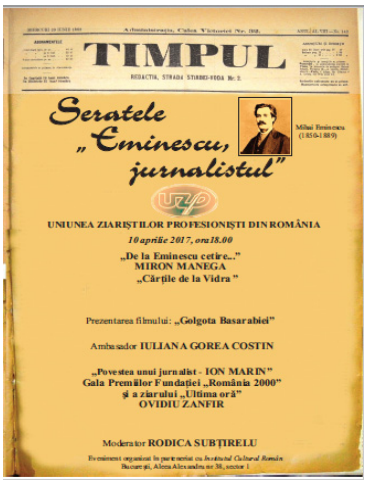
Seratele sunt moderate de regulă de către d-l. **Doru Dinu Glăvan**, președintele UZPR, înlocuit adesea de d-na. **Rodica Subțirelu**, redactor șef Cronica Timpului, și sunt prezentate alocuțiuni privind diverse viziuni asupra operei eminesciene precum și a sa, ca om al vremurilor, urmate de discuții. Iată câteva exemple:

Doru Dinu Glăvan și Miron Manega

Rodica Subțirelu

TIMPUL

Seratele „Eminescu, jurnalistul"

Mihai Eminescu (1850-1889)

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA

10 aprilie 2017, ora 18.00

„De la Eminescu cetire..."
MIRON MANEGA
„Cărțile de la Vidra"

Prezentarea filmului: „Golgota Basarabiei"

Ambasador IULIANA GOREA COSTIN

„Povestea unui jurnalist - ION MARIN"
Gala Premiilor Fundației „România 2000"
și a ziarului „Ultima oră"
OVIDIU ZANFIR

Moderator RODICA SUBȚIRELU

Afiș serată

Serata „Eminescu, jurnalistul" (12 septembrie 2016)

*„După două luni de vacanţă de vară, vă invităm la noi întâlniri în cadrul seratelor **Eminescu, jurnalistul**"* anunţa domnul Doru Dinu Glăvan, preşedintele Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România (UZPR). Astfel că în ziua de 12 septembrie, la ora18.00, într-o după-amiază de vară târzie, sala primitoare a Institutului Cultural Român din Bucureşti a găzduit o nouă întâlnire ***Eminescu, jurnalistul***. Continuă, în acest fel, parteneriatul iniţiat, cu doi ani în urmă, de Uniunea Ziariştilor Profesionişti din România şi redacţia revistei *Cronica Timpului,* cu Institutul Cultural Român din Bucureşti.

În calitate de redactor-şef al publicaţiei *Cronica Timpului* şi de membră a UZPR, poeta şi jurnalista Rodica Subţirelu a fost moderatorul întâlnirii.

Primul invitat, domnul prof. univ. dr. Nicolae Vasile, de la Politehnica din Bucureşti, a impresionat auditoriul cu expunerea *Analiza epistemologică a creaţiei jurnalistice la Mihai Eminescu*. Nu este singurul studiu pe care autorul l-a dedicat operei marelui poet. În introducere, domnul prof. univ. dr. Nicolae Vasile a explicat demersul său: *„A încerca să facem o analiză ştiinţifică a ceva din creaţia geniului naţiei române, prin metodele interdisciplinare, specifice epistemologiei moderne, nu este o blasfemie, ci un demers normal, care, cred că ar fi fost şi pe placul său, având în vedere că i-au plăcut și incursiunile prin ştiinţele exacte, având chiar nişte premoniţii uimitoare legate de ceea ce ulterior avea să se cheme teoria cuantică a luminii. Mihai Eminescu a fost fascinat de fizică şi de matematică, fiind conştient de o*

evoluţie convergentă a ştiinţelor exacte şi a celor umaniste într-un viitor, când acestea se vor sprijini, reciproc, într-o transdisciplinaritate eficientă. Teoriile la care mă voi referi, şi care vor fi instrumentele analizei propuse sunt, în ordinea apariţiilor acestora: Teoria Entropiei, Teoria Sistemelor şi Teoria Constructală".

În continuare, domnul Ovidiu Zanfir a oferit publicului o incursiune în istoria jurnalismului. Momente importante din evoluţia acestui domeniu, începând cu antichitatea, au fost puse în relaţie cu modul în care jurnalismul reflectă societatea românească de azi. A fost o bună ocazie pentru a medita asupra locului şi rolului important pe care jurnalistica îl ocupă în viaţa noastră.

În publicistica sa, Eminescu s-a ocupat de evenimentele politice şi de laturile vieţii sociale şi culturale ale epocii sale. Pentru că domeniile sănătăţii şi al educaţiei s-au situat printre preocupările lui Eminescu, domnul prof. univ. dr. Ion Gherghina s-a referit, în expunerea Domniei Sale, la următorul aspect: *Prin sănătate şi educaţie spre prosperitate.* În intervenţia sa domnul prof. univ. dr. Ion Gherghina a adus în faţa publicului câteva date, mai puţin cunoscute, din biografia generalului Carol Davila, organizatorul sistemului medical românesc de la mijlocul secolului al XIX-lea. Momente importante din viaţa şi din activitatea lui Carol Davila au fost ilustrate cu imagini inedite.

Eminescu a iubit natura. Imaginea toamnei ce se instalează peste tot, a fost evocată liric, în cadrul seratei, de actriţa Doina Ghiţescu, care, cu vocea sa inconfundabilă, plină de sensibilitate, a interpretat cântecul *De ce nu-mi vii*, cu acompaniament de pian. În încheierea evenimentului, Daniel Neguţ şi Geta Heimerl, din trupa Teatrul *NostruM*, au interpretat sceneta comică *Blaky Boy*. Momentele muzicale – piese clasice, tangouri şi creaţii contemporane – au fost susţinute la pian de semnatara acestor rânduri.

În calitate de moderator, doamna Rodica Subţirelu a punctat trecerea de la un subiect la altul, prin comentarii şi citate, extrase din operele unor autori celebri. Fiecare invitat din program a primit o diplomă de participant la ***Serata Eminescu, jurnalistul***. Pe data viitoare! (**Corina Vlad Diaconescu)**

Serata „*Eminescu, jurnalistul*", în pandemie

Serata „Eminescu, jurnalistul” (24 mai 2021)

Conform, tradiției, serata a început prin prezentarea mesajului domnului Eminescu, și nu oricum... ci prin rostirea lui cu multă sensibilitate și emoție de către minunata actriță, poetă și jurnalistă Claudia Motea.

Corneliu Zeana, un nume ce se rostește cu admirație, respect și dragoste pe multe meridiane ale lumii, apreciat medic, scriitor, jurnalist, actor, un om al zilelor noastre ce știe să observe, să dezvăluie și să dea soluții unor probleme ce tulbură lumea de azi. Expozeul prezentat, „Actualități jurnalistice”, a fost apreciat de auditoriu.

În continuarea programului o stare de vibrație, ca o adiere lină de primăvară, în luna mai, luna florilor, a învăluit sala prin muzica distinsei scriitoare, pianistă și compozitoare Corina Vlad Diaconescu.

Despre Elena Armenescu, numai de bine: un medic dedicat copiilor; o poetă remarcabilă; un jurnalist de talent; un bun organizator de evenimente culturale și... o talentată actriță în cadrul trupei Teatrului *NostruM*. Elena Armenescu ne-a vorbit despre bucuria muzicii, meloterapia, ca artă a vindecării.

Un participant de seamă în cadrul evenimentului a fost distinsul prof.univ. Nicolae Maxim, virtuos flautist, ce a susținut concerte pe scenele românești, dar și prin Europa, Japonia, China, Canada.

Se spune că flautul este cel mai vechi instrument muzical, apariția lui fiind cu neputință de fixat în timp și spațiu. Flautistul Nicolae Maxim are peste 40 de înregistrări la Radio România și este autorul unei culegeri de studii pentru flaut din literatura secolului XX. A inițiat, sub patronajul Filarmonicii, o serie de concerte omagiale dedicate flautiștilor înaintași promovând, astfel, creația românească pentru flaut. Pentru întreaga sa activitate culturală și didactică prof.univ. Nicolae Maxim a fost distins cu „Meritul cultural” clasa a-I-a. Prezentarea expozeului despre „Muzicalitatea poeziei eminesciene”, susținut de magistrala interpretare a flautistului, a transformat evenimentul cultural într-un adevărat regal.

Eminesciana! Moment poetic de mare sesibilitate prezentat de actrița Claudia Motea și susținut de actorul Viorel Burlacu împreună cu o tânără viitoare actriță, Theodora Diacopolos.

Finalul seratei a aparținut actriței Doina Ghițescu. Moderatoarea seratei a fost Rodica Subțirelu. (**Alexandru Ștefan**)

Seratele „*Eminescu Jurnalistul*” sub semnul talentului și normalității

Se spune că toamna astronomică stă sub semnul soarelui ce intră în constelația balanței. Seratele *„Eminescu Jurnalistul*” stau de mult în constelația talentului și echilibrului jurnalistic, reînnoit și la acest început de toamnă printr-un eveniment marca UZPR.

Deloc întâmplător, ediția inaugurală a acestei stagiuni culturale a seratelor dedicate poetului astral Mihai Eminescu s-a desfășurat luni, 27 septembrie 2021, începând cu ora 17:00, la Centrul Cultural *„Mihai Eminescu*” UNESCO, spațiu spiritual atât de familiar iubitorilor de evenimente de excepție.

În generosul program al acestei serate au fost înscrise numele unor cunoscute și deosebit de apreciate personalități ale vieții culturale precum dr. Mihai Neagu

Basarab – președinte al *Academiei Germano-Române* din Baden-Baden și dr. Olivia Costea – *Consul Onorific al României în Solvesborg*, Suedia.

De asemenea, la acest colocviu eminescian, plin de har jurnalistic, de revărsare de talent și inteligență, am trăit momente de vibrantă rememorare a vieții și operei scriitorului Mihail Diaconescu, evocat în imagini și file de istorie, într-un volum eveniment editorialistic prezentat cu această ocazie.

Sub vraja verbului inspirat al domnului Doru Dinu Glăvan, Președinte al UZPR, moderatorul acestei memorabile întâlniri, au prins viață clipe de încântare artistică oferite de membrii talentatului colectiv artistic al *Teatrului NostruM*. Din acest mănunchi de artiști, înzestrat cu har, au strălucit distinsa soprană și artistă Dana Irina Gîju precum și apreciata actriță româno-canadiană Claudia Motea – cea care a deschis stagiunea cu spectacolul „*Brâncuși mon amour*", alături de muzicianul Felix Goldbach, directorul Teatrului *Al Davilla* din Pitești.

Domnul Doru Dinu Glăvan a deschis serata, anunțând prezența doamnei Olivia Costea, Consul onorific al României în *Solvesborg*, Suedia. L-a invitat, apoi, pe poetul Miron Manega să prezinte momentul dedicat poetului și jurnalistului Eminescu – *„De la Eminescu cetire...."*. Cu această ocazie Domnia s-a referit la câteva dintre inițiativele recente ale Uniunii.

Doamna Olivia Costea a prezentat o interesantă expunere despre *„Mecenatul cultural în actualitate"*, relevând succesul repurtat de spectacolul *Brâncuși mon Amour* în Suedia. A amintit în continuare la acțiunile promovate în comunitatea românească din Suedia împreună cu soțul Domniei sale prin *„Asociația cultură fără frontiere*" pe care o conduce. În semn de apreciere pentru activitatea Domniei sale, Doamna Olivia Costea a primit o *Diplomă de Onoare* din partea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

În alocuțiunea sa, domnul Felix Goldbach s-a arătat încântat să inițieze un parteneriat între instituția de cultură pe care o conduce la Pitești și UZPR, care să aibă ca obiect serate literar-muzicale, dezbateri și proiecte culturale comune. Recitalul muzical al maestrului Felix Goldbach, care a acompaniat textul rostit de actrița Claudia Motea, s-a bucurat, de asemenea, de succes.

Doamna Claudia Motea s-a referit în continuare la spectacolul *„America de Acasă*", prezentat la Cahul, Chișinău și Bacău, care s-a bucurat de un real succes de public atât în țară cât și în Republica Moldova. În încheierea cuvântului ei, artista a recitat poezia proprie intitulată *„Protagonistul Toamnei*" care a stârnit admirația asistenței.

Prezentând personalitatea domnului Mihai Neagu Basarab, poetul Miron Manega a scos în evidență ampla activitate a acestuia la Freiburg, unde păstorește cea mai mare Bibliotecă Românească a Diasporei din Europa.

Scriitorul Mihai Neagu Basarab a prezentat istoricul creării Bibliotecii Române din Freiburg, înființată în 1949, amintind numele marilor creatori români care au trecut pe la acest mare centru de cultură. Amintește că Centrul este în posesia a peste 2500 de titluri de revistă, 200 000 de titluri de cărți și 1 milion de exemplare de ziare. Este rezervat în legătură cu viitorul acestui important Centru cultural, ca urmare a lipsei de apetență a diasporei contemporane pentru acte de cultură.

Talentata poetă și publicistă Doamna Rodica Subțirelu a prezentat în calde cuvinte personalitatea marelui creator, care a fost Mihail Diaconescu, cel ce a contribuit mult la formarea Domniei sale ca scriitoare. Despre același mare cărturar, Mihai Neagu Basarab a afirmat că genealogia acestuia, ca urmaș de preot de țară, este o garanție a valorii perene a operei sale pur românești.

Soția regretatului om de cultură, Doamna Corina Vlad Diaconescu, a adăugat câteva cuvinte referitoare la prefața volumului amintit, realizată de publicistul Narcis Zărnescu. A mulțumit celor prezenți pentru gestul de a păstra vie memoria soțului său, prin lucrarea-album „Mihail Diaconescu, scriitorul și opera în imagini" semnată de Rodica Vătăman Subțirelu. În final, Corina Vlad Diaconescu a prezentat trei superbe creații proprii, care au fost ascultate cu încântare de cei prezenți.

Artista și publicista Dana Irina Gîju a prezentat un recital compus dintr-o melodie din repertoriul Mariei Tănase, apoi o piesă *à capella*, culeasă de Tiberiu Brediceanu, care a stârnit ropote de aplauze, încheindu-și recitalul cu vechea piesa *Bordeiaș bordei*... din folclorul românesc, sala fiind cucerită de talentul acesteia.

La sfârșitul seratei, binecunoscuta actrița Doina Ghițescu a încălzit atmosfera cu câteva momente autobiografice, apoi a prezentat un florilegiu de versuri din creația unor mari poeți români. (**Tanța Tănăsescu**, UZPR)

Teatrul NostruM

Teatrul *NostruM*, înființat în cadrul Uniunii Zariștilor Profesioniști din România în anul 2015, a devenit sub coordonarea poetei și jurnalistei Rodica Subțirelu și a talentatei actrițe româno-canadiene Claudia Motea un exemplu de dăruire și talent din partea celor ce formează, de acum, faimoasa trupă.

Grupul membrilor fondatori ai Teatrului *NostruM*

Claudia Motea

Spectacolul de debut a fost „Seniorii în direct”, o punere în scenă complexă, cu multă diversitate de subiecte, care a fost pregătită, inclusiv, poetic. (poezia *Hai la Teatrul NostruM!*)

Au urmat o serie de spectacole în București și în țară, dintre care prezentăm câteva imagini și afișe:

Mariana Anghel, Daniel Neguț și George Vlaicu

Vergil Cojocaru-COVER, *dreapta*

Mariana Anghel, Domnica Iosu, Mihaela Refca și Virginia Udatu

Ștefan Alexandru

Ion Lorinczi și Viorel Speteanu

Rodica Subțirelu
și Ștefan Alexandru

Rodica Subțirelu și George Vlaicu

Doina Ghițescu

Irina Gîju

Hai la Teatrul Nostrum!... [10]

Teatrul Nostrum,
gata,... este,...
nu mai e doar o poveste.
Are Julietă[11] şi Romeo[12],
este jucat ca la rodeo,
la bloc şi nu la balcon,
este astăzi de bonton.
Scară spre infinit, el are,
și nu din întâmplare,
urci cu gândul,
cobori cu timpul[13].
Freddy[14], mereu un tăcut,
de jucat foarte plăcut,
text nu ai de învăţat,
şi mereu eşti mângâiat,
că bărbaţii vor, tot timpul,
să îl joace toţi, cu schimbul.
Cum prevedea Nostradamus[15],
se vinde şi un Stradivarius,
dar, când puneau preţul la cale,
hop,... poliţia pe cărare.
Culmea navigării pe calculator,
se face, prin soft, şi un viol!...

Nicolae Vasile și Silvia Săracu,
în sceneta „Scara”

[10] Cronica poetică a spectacolului de debut al Teatrului Nostrum, „Seniorii în direct”, în anul 2016;
[11] Rodica Subțirelu;
[12] Petre Răcănel;
[13] Silvia Săracu și Nicolae Vasile;
[14] Silvia Săracu și Nicolae Vasile;
[15] Daniel Neguț și Dan Gîju.

Prezentare realizată
de **Nicolae VASILE**,
Președinte Filiala „Cronica Timpului”
a UZPR

Codrul verde
nici că se mai vede,
este negru şi plin de ciori,
nu vin spre tine, nu te atacă,
te-nveseleşte, nu-ţi dă fiori.
Există, totuşi,
şi un pom verde[16],
cel al iubirii ce nu se pierde.
Cine nu ştie
să se comporte,
primeşte-un prostavenin forte[17].
Femeile, ne-nchise cu gardul,
se ţin aproape, cu cardul[18],
iar bărbaţii
cu miros de femeie,
tânjesc după Elena[19],
femeie cu scânteie!..
Peste toţi şi peste toate,
domnește Claudia[20],
cum poate,
când cu ţipete
şi când cu şoapte.
La mulți ani şi sănătate!

Nicolae Vasile

[16] Geta Heimerl;
[17] Mariana Anghel și Corneliu Zeana;
[18] Dana Gîju și Corneliu Zeana;
[19] Elena Armenescu;
[20] Claudia Motea.

Gruparea „Detectiv literar”

Gruparea s-a constituit în jurul Editurii ***„Detectiv literar”*** înființată de scriitorul și jurnalistul ***Firiță CARP***, care a desfășurat o serie de activități și evenimente în colaborare cu Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR) și Editura UZP. Printre acestea au devenit notabile *Saloanele anuale de carte*, care au loc în diferite locuri. Există și alte categorii de evenimente: săptămâna scriitorilor, lansări de carte, prezentări de autori și instituții culturale etc. Cea mai recentă ediție de salon anual, cea din anul 2020, s-a desfășurat chiar și în condiții de pandemie, la *Biblioteca Județeană Ialomița*. Imaginile de mai jos sunt de la astfel de manifestări.

Editura DETECTIV LITERAR

SĂPTĂMÂNA SCRIITORILOR EDITURA DETECTIV LITERAR

Ediţia a V-a, 12-16 decembrie 2016

La Librăria „Mihail Sadoveanu”

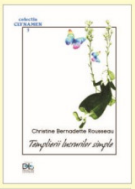
Invitat de onoare şi moderator Florin Dochia

Lansări

Luni 12 decembrie ora 13.00

Templierii lucrurilor simple, de Christine Bernadette Rousseau

Prezintă: Marian Nencescu, Dorel Vidraşcu

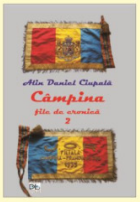
Marţi 13 decembrie ora 13.00

Stare de lectură 2, de Florin Dochia

Câmpina – file de cronică, 2, de Alin Ciupală

Prezintă: Alin Ciupală, Nicolae Rotaru

Miercuri 14 decembrie ora 13.00

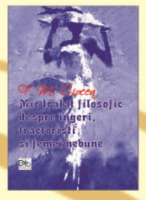
Respiraţia lecturii, de Marian Nencescu

Prezintă: Dumitru Manolache, Gutiera Prodan

Joi 15 decembrie ora 13.00

Mic tratat filosofic..., de Florin Ciocea

Prezintă: Aureliu Goci, Liviu Vişan

Vineri 16 decembrie ora 16.00

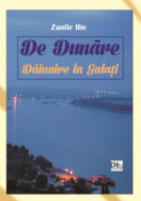
De Dunăre. Dăinuire la Galaţi, de Zanfir Ilie

Addenda la o aventură a lecturii, de Mioara Bahna

Copacul viu, de Doina Dabija

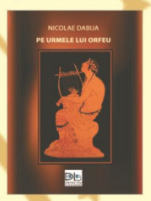
Pe urmele lui Orfeu, de Nicolae Dabija

Prezintă: Nae Georgescu, Ştefan Mitroi

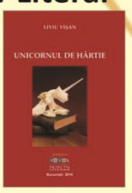

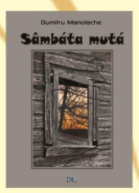
Premiile „CORNELIU OSTAHIE” 2016 ale Editurii Detectiv Literar pentru creaţie literară:

Unicornul de hârtie, poezie, Liviu Vişan;

Sâmbăta mută, roman, Dumitru Manolache

Prezintă: Radu Voinescu

Amfitrioni: GETA MUNTEANU, FIRIŢĂ CARP

În același parteneriat de mai sus a luat naștere și Revista „***Detectiv cultural***" al cărei prim număr, apărut în luna ianuare 2015, este descris anticipativ de Florin GRIGORIU:

„În lumea plină de surprize, mai ales politice, iată şi una plăcută, de intelectualitate născocitoare de reviste. „Detectiv cultural", numărul 1, trimestrial în 60 de pagini, al Editurii Detectiv. Editorialul este semnat de Ucu-Mihai Faur (Cine suntem, ce vrem), cu concluzia: SĂ NE CUNOAŞTEM, Cunoaşterea ne va face mai buni!). Redactorul şef este Marian Nencescu (articol: Emil Cioran – un veac de lehamite românească). Consiliul director cuprinde pe Firiţă Carp – preşedinte, membri fiind Iulia Asaul, Ioana Klassek şi redacţia Georgiana Caravelle, Octavian Mihalcea, Florin Moldoveanu, Ionuţ Stelian, George Tei, Viorela Zimbru, Neli Târţău, Victor Ilie.

Un peisaj marin este de Gavril Mocenco, un eseu este de Nicolae Dabija (Povara memoriei), la un interviu răspunde academicianul Gheorghe Păun, iar Marian Nencescu ştie ce să-ntrebe, poezii semnează Robert Iordăchescu (Ceaţia timpului se-aşează pe hieroglife), George Tei (Orice zâmbet vine din muguriii ce se deschid din mirările sufletului), proza are ca nume pe Gheorghe I. Gheorghe (Un calcul greşit) cu o schiţă detectivistică, cronica literară pe Theodor Codreanu (De la ochelarii lui Jung la cuvântul biform), despre poezia şi gândirea aforistică a basarabeanului Victor Teleucă, la 12 ani de când a plecat în altă lume, dar şi alţi autori – Ciprian Chirvasiu, Octavian Mihalcea, Corneliu Ostahie, Gheorghe Vlăduţescu, Firiţă Carp, despre cărţi de: Ştefan Mitroi, Florin Nicolescu, Liviu Vişan, Gheorghe Păun, Firiţă Carp, Marian Nencescu, Gheorghe Ilie. Revista trimestrială se va găsi la Librăria M. Sadoveanu din Bucureşti, librărie cu care editura Detectiv colaborează, prezentând cărţi şi autori, precum recenta, neîncheiată, săptămână a Editurii Detectiv, unde am primit revista de la însuşi romancierul Firiţă Carp (Ce mult te iubesc, Legătura de dragoste, Cel mai aproape de fericire, Văpaia), poetul (Carpe Diem!, Curcubeu), dar şi volumul de proze scurte „Dincolo de noi", cărţi apărute începând cu 1985 şi căruia-i mulţumesc pentru revistă şi invitaţie (aici alături de scriitorul Gheorghe Păun) la întâlnirile cu oameni care citesc, scriu şi vorbesc frumos despre alţii sau ajută la publicarea de cărţi, precum Mariana şi Dumitru Gabura (cărţile lui Victor Teleucă, printre care: Improvizaţia nisipului, Decebal, Car frumos cu patru boi, Răsărit de Luceafăr, Piramida Singurătăţii, dar şi Victor Teleucă – un heraclitean transmodern volum de critică literară despre acest scriitor trăitor între 1932-2002 şi apoi în literatura română cerească). Excelsior!"

(**Florin GRIGORIU**, 11 decembrie 2014, Bucureşti)

Înterviurile reprezintă puncte speciale de atracție din revistă. Dintre cele publicate până acum menționăm pe cele realizate cu ***Doru Dinu GLĂVAN*** (de Marian NENCESCU, în nr.4/2016), cu actrița și poeta ***Radmila POPOVICI*** din Chișinău (de scriitoarea Daniela ȘONTICĂ, în nr. 3/2017), precum și cu academicianul ***Naji NAAMAN*** din Beirut (de scriitorul Vasile GHICA, în nr. 4/2017), toate înscriindu-se într-un context mai larg de diversificare a participării UZPR la activități culturale de anvergură. În acest sens amintim că intervievatul din nr. 4/2017, Naji NAAMAN, este fondatorul și dezvoltatorul principal al conceptului „*cultură gratis*", idee împărtășită și de UZPR.

Consiliul director în anul 2016: Firiţă CARP – preşedinte, membri fiind Iulia ASAUL, Ioana KLASSEK şi redacţia Georgiana CARAVELLE, Octavian MIHALCEA, Florin MOLDOVEANU, Ionuţ STELIAN, George TEI, Viorela ZIMBRU, Neli TÂRŢĂU, Victor ILIE.

Conducerea Revistei „Detectiv cultural" în anul 2021:

Consiliul director:

Preşedinte: Nicolae Dabija

Preşedinte executiv: Firiţă Carp

Membri:

Alexandru Asaul
Mioara Bahna
Dan Blebea
Alin Covaşă
Florentina Loredana Dalian
Viorel Dinescu
Florin Dochia
Nagy Ferenc
Lucian Strochi
Daniela Şontică
Dorel Vidrașcu

Redacţia:

Cristina Berinde
Doina Dabija
Iulia Harabagiu
Octavian Mihalcea
Ică Sălișteanu
Petru Ţăgorean
Cornel Paiu
Florin Ciocea
Luana Florentina Grigore
Romeo Aurelian Ilie
Maria Cristina Rachieru
Carmen Secere
Gianina Ştefănescu
Ileana Zanfir

Adresa redacției
Str. Anghel Saligny, nr. 8, sector 5, Bucureşti
tel./fax: 021 312 64 11
Mobile: +40 757 047 399; +40 787 813 301
e-mail: editura_detectiv@yahoo.com;
firitacarp@gmail.com

Prezentare grafică
& tehnoredactare computerizată:
Florin Dochia
Director tehnic: Luminița Gavrilă
Revista se distribuie gratuit

Editorialiști: Gheorghe ILIE, Doru PETRE, Firiță CARP.

Autori: Florin DOCHIA, Mioara BAHNA, Iulia HARABAGIU, Corina MATEI-GHERMAN, Silvia BUTNARU, Doru PETRE, Emilian MARCU, Gabriela CĂLUŢIU SONNENBERG, Ştefan MITROI, F.M. CIOCEA, Constantin ARDELEANU, Doina DABIJA, Nicolae ROTARU, Răzvan NICULA, Crina POPESCU, Gutiera PRODAN, Dumitru COPILU-COPILIN, Mihaela-Mariana CAZIMIROVICI, Ani BRADEA, Passionaria STOICESCU, Emil STANCIU, Emil Mircea NEȘIU, Dorel VIDRAȘCU, Mihai POPESCU, Mihai CIMPOI, Nicolae DABIJA, Olga CĂPĂȚÂNĂ, Doru PETRE, Nicolae ROTARU, Irina SPIRESCU, Ionel NECULA, Silvan G. ESCU, Victoria MILESCU, Mariana DAVID, Florin Anghel VEDEANU, Angela BRAD, Ion AVRAM, Eugen POHONȚU, George VLAICU, Luiza BARCAN, Vasile GHICA, Lidia GROSU, Florentin POPESCU, Daniel DINCĂ, Constantin MĂNUȚĂ, Violeta ANCIU, Viviana MILIVOIEVICI, Iulian MOREANU, Theodor CODREANU, Luminița ZAHARIA, Emilia CIOCĂ, Rodica BĂNICERU, Mihaela Roxana BOBOC, Tudor Gheorghe CALOTESCU, Dumitru MANOLACHE, Valeriu VALEGVI, Ică SĂLIȘTEANU, Emil-Iulian SUDE, Teodora MARIN, Mihai RĂDUCĂ, Daniela GÎFU, Ion N. ISTRĂTEANU, Daniel MARIAN, Mioara VERGU, Cristina BERINDE (Maria și Poeții la malul mării),

Petru SOLONARU, Carmen SECERE, Eduard ZALLE, Romeo Aurelian ILIE, Adrian RĂCARU, Ileana ZANFIR, Nicolae Grigore MĂRĂȘANU, Gheorghe Andrei NEAGU, Emilia DABU, Vasile FLUTUREL, Rodica VĂTĂMAN SUBȚIRELU, Mariana ROGOZ STRATULAT, Vergil MATEI, Tibi TĂRÂȚE, Emilian MARCU, Miron MANEGA, Viorel GONGU, Cecilia VAIPAN, Cătalin MOCANU, Anca BUCUR, Cristina EKSIOGLU, Ion Toma IONESCU, Alexandra FEDORCA, Ion MUSCALU, Evelyne Maria CROITORU, Mihai HORGA, Octavian MIHALCEA, Antoneta RĂDOI, Aurel V. DAVID, Florentina Loredana DALIAN, Ala MUNTEAN, Adrian SIMEANU, Valentin IRIMIA, Nicolae NISTOR, Lorena CRAIA, Gianina ȘTEFĂNESCU, Teo CABEL, Maria Loredana BUCULEI, Emilian MARCU, Vasilica ILIE, Dumitru SÂRGHIE, Cornel PAIU, Mirela IANUȘ DINGA, Romeo Ioan ROȘIANU, Mariana MUSSET, Radu NASTASIA, Livia DIMULESCU etc.

Prezentare realizată de **Nicolae VASILE**

DIN CULISELE EPIGRAMEI

Epigrama a apărut din cele mai vechi timpuri, odată cu strigăturile de la hora din sat, odată cu inscripțiile inspirate de pe crucile de la Săpânța. A continuat cu Cincinat, Păstorel, Trifu, Clenciu, Ghițescu și alți corifei, pînă în zilele noastre cu Petrone, Larco, Albu, Garda, Diviza și Bâlici și încă vreo 400.

Cincinat Pavelescu

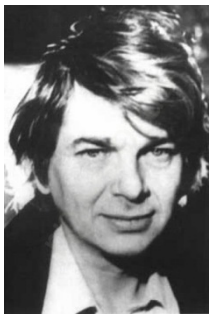
Păstorel Teodoreanu

De-a lungul timpului mulți critici au neglijat sau chiar au denigrat epigrama. Nu-i mai amintesc. Norocul este că mai există și oameni cu capul pe umeri.

Criticul **Serban Cioculescu** are o expresie celebră: ''O epigramă e jocul în care inte-ligenţa musteşte ca şampania.''

Șerban Cioculescu

Nichita Stănescu

În cuvântul înainte, ''Un cavaler al epigramei'' scris pe volumul lui Valeriu Bucuroiu „Floreta de argint" apărut, în anul 1973, marele **Nichita Stănescu** scria: ''Ironist de marcă, alternând vorba de duh cu observaţia penetrantă, poetul se dedică genului poate cel mai popular al poeziei, epigrama''. Sau ''Acest cavaler al epigramei mă face să-i admir floarea floretei de aproape, iar ascuţişul ei de la distanţă."

Chiar și **Mihai Eminescu** a scris epigrame. Iată una:

De poftiţi la nemurire
Câtă am - o dau acuşi,
Ca să cumpăr dragei mele
O pereche de mănuşi.

Pe coperta 4 a albumului ''Contur de senator'', realizat de senatorul Robert Cazanciuc, ilustrat de graficianul Romeo Răileanu, cu colaborarea lui George Corbu, președintele Uniunii Epigramiștilor din România, în care fiecare senator are lângă caricatura făcută de Romeo Răileanu o epigramă, eruditul și marele om de cultură, academicianul **Răzvan Teodorescu**, face următoarea apreciere:

''Șarjă literară și șarjă vizuală, reducție inteligentă a unor trăsături fizice și morale, epigrama și caricatura sunt, înainte de toate, și în cele mai multe și fericite cazuri, semne ale popularității și chiar ale simpatiei de care politicienii unui timp anume se bucură în rândurile opiniei publice. Una pe care au guvernat-o și, eventual, nu au deza-măgit-o''.

Este un restituțio, dar nu in integrum. Este o retrocedare târzie a numelui și prestigiului epigramei românești, care a fost batjocorită decenii de-a rândul de pseudocritici și pseudoliterați, ca fiind cenușăreasa literaturii. Iată că epigrama este mai degrabă perla literaturii.

Răzvan Teodorescu

Mircea Trifu

Deci, iată că mai există în această țară personalități cu rațiune, discernământ și dragoste prntru limba romnă. Mulțumim domnule academician, pentru corec-titudine și imparțialitate! Mulțumim Șerban Cioculescu! Mulțumim Nichita Stănescu!

Puțină istorie recentă

Scriu epigrame de pe la 15 ani, din liceu, de prin anul 1968. Trimiteam epigrame la Urzica, la *Colțul Spadasinilor*, al marelui Mircea Trifu.

Prin 1980 mă trezesc cu o scrisoare de la el. Întrucât numărul de epigrame selectate a depășit cifra 10, vă invităm la Clubul Cincinat Pavelescu pe data de... la ora de...

Am crezut că l-am apucat pe Dumnezeu de un picior. Mircea Trifu era un bărbat înalt și solid. Foarte serios.

Scump la vorbă, figura lui era prietenoasă. Era foarte talentat. Avea un umor mucalit.

Iată ce i-a răspuns unuia care i-a trimis epigrame la *Colțul Spadasinilor* și l-a întrebat:

– Pot să scriu mai bine?

În speranța că-ți convine,
Îți trimit avizul meu.
Șanse ai să scrii mai bine,
Că mai prost e foarte greu!

Am avut norocul că Trifu era mai în vârstă (peste 50 ani) iar eu mai tânăr, iar din 1982 aveam și autoturism, și îi duceam acasă de la club pe Mircea Trifu, Nicolae Ghițescu și Alexandru Clenciu.

Dar cred că nu aveam numai această calitate, că, odată, când am citit epigrame în casă la Trifu, cu Zarafu și Ghițescu, Trifu i-a spus soției sale:

– Uite, Nadia cât de talentat e băiețașul ăsta!

Odată, prin 1993, nea Mircea, căci așa îi spuneam, mi-a arătat o revistă și mi-a spus:

– Viorele, noi am putea scoate revista asta?

Cum să nu? – i-am răspuns. Era revista **Epigrama** – aceea cu un E cu săgeată, scoasă de Virgiliu Slăvescu, înainte de Război.

Era talentat Slăvescu. Iată o epigramă de-a lui:

Unui amic

Până când atâta nesinceritate,
Să mă pupi în față, să mă-njuri în spate?
Începând de astăzi eu te rog frumos,
Să mă-njuri în față... Să mă pupi în dos!

Am scos revista trimestrial, 4 numere, până când a murit bietul Trifu, Dumnezeu să îl ierte! și un alt număr după.

Eram la Uniunea Scriitorilor și la masă cu nea Mircea (Micu) și nea Fănuș (Neagu) care zice:

– Măi, da repede se dusă și Trifu ăsta.

Eu: Cum, „se dusă''?

– Păi, azi îl înmormântează.

M-am aruncat în mașină și am ajuns la locuința lui de la Șincai-Piața Norilor.

Veniseră de la cimitir. Era multă lume - Clenciu, Ghițescu, Elis Râpeanu, Otilia Morțun și alții. Eu aveam toate actele Uniunii Epigramiștilor: statut, adeziunile cluburilor și cele individuale, carnetul cu cotizații etc.

Am întrebat:

– A spus pe cine și-ar dori să lase în locul lui?

– Da, a spus că pe George Corbu.

George Corbu

Alexandru Clenciu

Nicolae Ghițescu

George Corbu nu mai trecuse pe la club de cel puțin 10 ani. Cred că se certase cu Trifu. Cu greu am reușit să îl pun pe Corbu președintele uniunii. L-am găsit la Ministerul Învățământului, unde era un înalt funcționar. Nici nu voia să audă de uniune. Că e ocupat, că are mult de lucru... Am fost la Mircea Quintus la Ploiești.

– Ce facem, nea Mircea? Corbu nu vrea.

– Uite cum facem, Viorele: facem un triunvirat, noi și cu el. Și, ușor, ușor noi ne retragem și rămâne el. Îl cunosc. E un om foarte valoros. Și așa am făcut... și bine am făcut!

George Corbu s-a dovedit un președinte foarte bun până în ziua de azi. Este un om de cultură, un cărturar, un inte-lectual rasat, dar modest. Nu ar jigni pe nimeni. Este un liant în Uniune. Epigrama a avut de câștigat datorită lui în toți acești ani.

Care fusese povestea de dinainte?...

Prin anul... Nea Mircea mi-a spus că vrea să unească cenaclurile din țară într-o singură **Uniune a Epigramiștilor**. Bun și făcut. Eram La Sinaia unde avusesem o mică întâlnire ***Intercity***-București, Brașov, Ploiești, Sinaia. Stăteam la o terasă de lângă gară, înainte să cobori scările, în aer liber, la la o masă, la botul calului.

Eram cu Trifu, Clenciu, Ghițescu, Stelian Ionescu, Geo Olteanu și Nicomah. Spuneam fiecare epigrame mai acide și râdeam de mama focului.

La o masă alăturată, o doamnă super frumoasă, cam la 40 de ani, care bea o cafea în așteptarea trenului, nu putea să se abțină din râs, de la epigramele noastre. Am invitat-o la masa noastră, ca să nu mai râdă la mâna a doua.

Din vorbă în vorbă ne-am plâns că nu prea avem unde să ne adunăm ca să înființăm uniunea. Dumnezeu ne-a ajutat.

Distinsa Doamnă s-a dovedit a fi directoarea casei de cultură din Brăila. A spus că dorește să facă acțiuni culturale și chiar are fonduri.

Așa ne-am întâlnit toți epigramiștii la Brăila și am înființat uniunea: Trifu, președinte, Mircea Ionescu Quintus vicepreședinte și eu secretar.

Forumuri ale epigramiştilor români

Pentru fiecare forum sunt menţionate: conducerea, festivalurile pe care le organizează, publicaţiile editate.

Baia Mare: Clubul „SPINUL”
- Președinte, Mircea Pop-Buzești;
- Editează revista trimestrială „Spinul”, director Vasile Țincaș.

Brăila: Cenaclul Umoriştilor din Brăila „Ştefan Tropcea”
- Preşedinte, Mihai Frunză;
- Editează, sporadic, revista „Ţeapa la cub”.

Bucureşti: Clubul Epigramiştilor „Cincinat Pavelescu”
- Preşedinte, Corin Bianu;
- Editează publicaţia anuală „Caiet de epigrame”.

Bucureşti: Cercul Epigramștilor ingineri ING-EPIGRAMA
- Preşedinte de onoare, Corneliu Berbente;
- Preşedinte, Viorel Martin;
- Editează revista „Lumea epigramei”, director Viorel Martin, redactor-şef, Nicolae Bunduri;
- Organizează Festivalul Naţional de Epigramă din Bucureşti.

Buzău: Cenaclul umoriştilor „Nicolae Grigore Mihăescu–Nigrim”
- Fondator şi preşedinte, Mihai Sălcuţan;
- Organizează Festivalului Naţional de Epigramă „Cât e Buzăul de Mare”.

Buzău: Cenaclul Umoristic „Amprenta”
- Preşedinte, Vasile Til Blidaru;
- Editează ocazional revista „Carambol”, redactor-şef Viorel Frîncu.

Câmpulung Muscel: Cenaclul umoriștilor „Tudor Mușatescu”
- Fondator și președinte: Marian Petry;

- Organizează Festivalului Național de Satiră și Umor „Tudor Mușatescu”.

Chişinău: Cenaclul Asociaţiei Epigramiştilor din Moldova
- Preşedinte, Ion Diviza.
- Organizează (cu intermitenţe) Festivalul Naţional de Epigramă „Donici, cuib de-nţelepciune”, director festival Gh. Bâlici.

„Prăvălia cu umor” Constanța: Clubul Umoriștilor Constănțeni
- Preşedinte de onoare, Ananie Gagniuc;
- Preşedinte, Dan-Viorel Norea;
- Editează trimestrial pagina de umor a revistei "Agora".

Craiova: Cenaclul Epigramiştilor Olteni (C.E.O.)
- Preşedinte, Petre Gigea-Gorun;
- Organizează Festivalul Naţional de Epigramă „Traian Demetrescu”;
- Editează revista trimestrială „Cugetul”.

Cluj-Napoca: Asociaţia Epigramiştilor Clujeni „Satiricon”
- Preşedinte, Eugen Albu;
- Organizează Festivalul Naţional „Eterna Epigramă”.

Clubul Umoriştilor „VERVA” Galaţi
- Preşedinte, Ion Moraru.

Iaşi: Societatea literar-umoristică Academia Liberă Veche Păstorel
- Preşedinte de onoare, George Petrone;
- Editează revista lunară „Scârţ”.

Iaşi: Asociaţia Literară Păstorel şi Cenaclul Academia Liberă Păstorel
- Preşedintele Asociaţiei, dar şi al Cenaclului: Mihai Batog-Bujeniţă;
- Editează revista trimestrială „Booklook”.

Piteşti: Clubul de Umor „AG PE RIME”
- Preşedinte, Constantin Mîndruţă;
- Editează revista „Ag pe rime”.

Ploieşti: Clubul Umoriştilor „Ion Ionescu-Quintus”
- Preşedinte, Florina Dinescu;
- Organizează anual Concursul de Epigrame „Întoarse ca la Ploieşti”, la Casa de cultură din Plopeni.

Râmnicu-Vâlcea: Clubul Umoriştilor Vâlceni
- Preşedinte, Nichi Ursei;
-Organizează Festivalul Naţional de Satiră şi Umor „Povestea vorbii”;
- Editează revista bianuală „Ţânţarul”.

Republica Serbia, Novi Sad: Cenaclul „Folomoc”
- Preşedinte, Ionel Stoiţ;

Republica Serbia, Uzdin: Cenaclul „Cea Ventilă”
- Preşedinte, Vasile Barbu;
- Revista „Floare de latinitate”.

Sibiu: Cenaclul Umoriștilor Sibieni „Nicolaus Olahus”
- Președinte, Ștefan-Cornel Rodean;
- Editează revista trimestrială „ACUS”.

Strehaia: Asociaţia Literară „Speranţa 2014”
- Preşedinte: Vasile I. Vulpaşu.

- **Clubul Epigramiştilor Strehăieni „Ghimpele V.V.”**
- Preşedinte: Vasile I.Vulpaşu;
- Vicepreşedinte: Andrada Beatrice-Tipărescu.
- Organizează Festivalul Naţional „Strehaia Literară şi Umoristică”;
- Editează revista trimestrială, „Epigrama de Strehaia”.

Târgu-Jiu: Societatea Umoriştilor Gorjeni „Adrian Becherete”
- Preşedinte, Nicolae Brelea;
- Editează revista „Bolta Verde”.

Târgu-Jiu: Cenaclul „Hohote”
- Preşedinte, Marian Grigore Dobreanu.
- Editează revista „Hohote’’
- Editează publicaţia de epigramă şi rebus (inspirat din lumea epigramei) "Turburele", director fondator, Nelu Vasile;
- Participă la organizarea Festivalului Naţional de Umor „Ion Cănăvoiu”;
- Nelu Vasile publică selecţii de epigrame în revistele „Constelaţii diamantine”, „Labirint”, „Teleormanul cultural” ş.a.

Cenaclul de satiră și unor "Ridendo" Timișoara
- Preşedinte de onoare: Ştefan Popa Popa’S
- Președinte: Ionel Iacob-Bencei.

Tulcea : Clubul Umoriştilor Tulceni „Haz”
- Preşedinte, Mihai Moleşag.

Vişeu de Sus: Cenaclul de Satiră şi Umor „Pupăza”
- Preşedinte, Lucian-Liviu Perţa;
- Organizează Festivalul Naţional de Umor „Zâmbete în prier”;
- Editează revista anuală „Colac peste pupăză”.

Mulțumesc epigramistului și publicistului Nelu Vasile care m-a ajutat cu unele date din bogata sa arhivă.

O trecere în revistă a celor mai talentați epigramiști
(după părerea mea)

De fapt sunt mult mai mulți, dar nu au mai încăput în cele câteva pagini ale articolului. Îi rog să mă ierte!

DIMITRIE TELEOR
Funcționar (1858-1920)

Mie însumi
Epigrame eu am multe,
Căci lucrez întotdeauna.
Când le cat pe cele bune,
Parcă nu mai am nici una!

CINCINAT PAVELESCU
Magistrat (1872-1934)

Unui confrate indiscret

Amândoi avem o boală
Şi-am căzut victima ei:
Eu chelia naturală,
Tu, chelia de idei!

RADU D. ROSETTI
Avocat (1874-1964)

Unuia trecut prin toate partidele
Ne copleşeşte cu poveţe
De care face mare caz.
„E bine s-ai mai multe feţe,
Dar se mai cere şi obraz!”

ION IONESCU-QUINTUS
Avocat (1875-1933)

Deputaţilor
Cu gesturi largi, făcute-n vânt,
De cuvântări voi v-aţi ţinut,
Dar niciodată n-aţi putut
Ca să vă ţineţi de cuvânt.

AURELIAN PĂUNESCU
Ofițer de marină (1894-1986)

Norocul epigramiştilor români

Avem norocul special
De a-l citi pe Marţial.
Şi-l mai avem şi pe acel
De-a nu fi noi citiţi de el.

PĂSTOREL TEODOREANU
Avocat (1894-1964)

Consolare

Două lucruri mai alină
Al meu chin şi a mea boală:
Damigeana când e plină
Şi femeia când e goală.

ION GRIGORE
Profesor (1907-1990)

Amintiri despre dragoste

Ce bucurii îmi oferea,
Alinturi, buze sărutate
Şi… parcă mai era ceva,
Dar am un lapsus, din păcate.

VASILE TACU
Învățător (1910-1993)

Poluare
Cu ape adăpăm, murdare,
Acest pământ ce ne-a născut.
El le filtrează neştiut
Şi-apoi le plânge prin izvoare.

DIMITRIE JEGA
Economist (1912-1986)

Amiciţie
Cu dânsul, mai presus de toate,
Trăiesc, ce-i drept, în bună pace;
Eu pâine-i dau pe săturate,
El stă de-o parte şi mi-o… coace!

ALEXANDRU CLENCIU
Artist plastic (1913-2000)

Culesul viilor
Se tot petrece, anual,
Aceeaşi milenară dramă:
Culesul viilor pe deal
Şi-al... „morţilor" mai jos, la cramă!

SORIN BEIU
Farmacist (1915-1988)

Epigrama
În grădina poeziei,
Epigrama-i trandafirul
Care îşi înalţă firul
Plin cu ghimpii ironiei.

ŞTEFAN TROPCEA
Economist (1915-1986)

Demnitate
Copacilor cu fruntea-n soare
Li-i dat să moară în picioare,
De nu cumva vreun neam de-al lor
Ajunge coadă de topor.

MIRCEA IONESCU-QUINTUS
Avocat, om politic, scriitor (1917-2017)

Fugit ireparabile...
Pentru cine lucră bine,
Vremea trece, vremea vine,
Pentru cine doar petrece,
Vremea vine, vremea trece.

NELU IONESCU-QUINTUS
Plastician (1919-2014)

Epigramă
După sens şi parametri,
Pare disputatul meci,
Cu un „unsprezece metri"
În minutul nouăzeci!

NICOLAE GHIȚESCU
Medic veterinar (1919-2002)

La vârsta a treia

Greu e, dragi contemporani,
Să trăieşti optzeci de ani!
După aia nu e greu,
Că te uită Dumnezeu.

MIRCEA TRIFU
Inginer (1922-1994)

Umorul, ruda săracă a literaturii
La masa rudei mai bogate,
Sunt multe feluri de bucate,
Dar cine vrea să şi petreacă
Se duce tot la cea săracă.

STELIAN IONESCU-ASTRALUS
Ofițer, tehnician (1922-2004)

Ratare în viaţă
Din ale vieţii mari probleme,
Pe asta cel mai bine-o ştiu:
Mereu eu m-am sculat devreme,
Dar veşnic „m-am trezit" târziu!

VIRGIL ŞCHIOPESCU
Economist, prof. universitar (1922-1997)

Unor zidari
Mai sunt zidari dintre acei
Ce nu ştiu graba-n lumea asta;
Manole de muncea ca ei
Şi azi îi mai trăia nevasta.

NICOLAE-PAUL MIHAIL
Ofițer, scriitor (1923-2013)

Diferenţă specifică
Când te compari cu Păstorel,
Vorbind de-al epigramei har,
Tu te deosebeşti de el
Ca damigeana de pahar.

GHEORGHE PENCIU
Proiectant (1926-2011)

Soţiei mele, a propos de statura mea... mini
Deşi-s cam mărunţel de stat,
Tot n-am rămas neînsurat:
M-a luat o fată-aşa cum sunt,
C-avea nevoie de… mărunt.

VASILE LANGA
Profesor (1927–1989)

Epigrama

Catren sprinţar, străin mâniei,
O-mpunsătură de tăun,
Ascunsă şarjă-a ironiei
Sub coada-i mândră de păun.

GEO OLTEANU
Inginer petrolist (1927-2010)

Integrarea României
Cei din Apus, cum lesne se constată,
Lucrează numai după antiteze.
Ei vor şi România integrată,
Dar mai întâi să se dezintegreze.

NICUȘOR CONSTANTINESCU
Profesor (1928)

Prudenţă
Deşi Guvernul actual susţine
Că ne va scoate din recesiune,
Eu, sincer ca să fiu, nu prea aş vrea;
Mă tem să nu ne bage-n altceva!

MARIAN POPESCU
Ofițer (1930-2018)

Măria Sa, femeia
Uite-aşa, cât sunt de mic,
I-am ajuns pân' la buric!
De eram înalt, frumos,
Ajungeam eu şi mai jos

PETRE GIGEA GORUN
Ambasador (1930)

Copilul și bona care îl alăptează
Sunt destul de măricel
Însă bona m-a dat gata:
Mie-mi dă țâță-ntr-un fel
Și-n alt fel îi dă lui tata.

GEORGE ZARAFU
Redactor (1933-2019)

Mărturisire
Sincera prietenie
Care-n viaţă-i un tezaur,
Ca „zaraf" de meserie
Eu o preţuiesc cu AUR!

EUGEN DEUTSCH
Inginer electrotehnist (1933)

Efect răsunător
Nu cred că faptul este nou
Şi totuşi are importanţă:
O ştire poate-avea ecou
Dar zvonul are rezonanţă!

MIRCEA C. DINESCU
Medic (1934-2009)

Odă
Am trecut din iadul poleit
Într-un rai al goliciunii blidelor.
Pentru traiul nostru fericit,
Mulţumim din inimă partidelor.

DAN CĂPRUCIU
Inginer mecanic (1935)

Probă respinsă
Procesul este lung şi greu,
Iar mie mi-a scăzut moralul:
Îmi este martor Dumnezeu,
Dar nu-l acceptă tribunalul!

GEORGE PETRONE
Tehnician (1936)

Conflict între generaţii

Cei tineri, sinceri cum îi ştim,
Ne reproşează-n mod concret
Nu faptul că îmbătrânim,
Ci că o facem prea încet.

NICOLAE PETRESCU
Profesor (1936-2020)

Stupefacţie
S-ajungă sus, uşor şi iute,
Mulţi, fără nicio reticenţă,
Obţin, pe căi de ei ştiute,
Dispensă de inteligenţă.

GIUSEPPE NAVARRA
Funcționar, publicist (1937-1988)

Testament

Acum, în cel din urmă ceas,
Din tot ce n-o să iau cu mine,
Iubiţii mei amici, vă las…
Vă las cu bine!

ION CĂNĂVOIU
Profesor (1938-1992)

Definiţie
Epigrama? Proiectil
Pregătit minuţios,
Cu trei versuri de trotil,
Iar al patrulea – focos!

SORIN PAVEL
Tehnician (1938-1977)

„Ecce homo”

De i-ai făcut vreun rău, nu strică
Să-i ocoleşti o vreme faţa...
De-i faci vreun bine, fie-ţi frică,
N-o să ţi-o ierte toată viaţa.

CORNELIU BERBENTE
Inginer, profesor universitar (1938)

Egalitate
Şi eu fac parte dintre cei normali
Şi pot ca să pricep, la o adică:
În faţa legii toţi suntem egali,
Dar nu şi-n faţa celor ce-o aplică.

LAURIAN IONICĂ
Asistent medical (1938)

Perfidul
Genu-acesta vreau să zic
Că rămâne-aşa cum e:
Nu-i în stare de nimic
Dar capabil de orice.

ELIS RÂPEANU
Profesor universitar (1939)

Femeia
Femeia are drept de vot
În parlament și peste tot
Și mulți senatori ar vrea...
Să fie-n cameră cu ea!

EUGEN ALBU
Asistent medical (1940)

Mare-i grădina ta, Doamne!

Cu omul neşcolit şi prost,
Nu lupt, că n-are nici un rost;
Dar duc o luptă infernală
Cu prostul care are şcoală!

GEORGE CORBU
Jurist (1940)

Cenuşăreasa
Nu sunt simple aparenţe,
E-adevăr universal.
Epigrama umblă-n zdrenţe,
Oda, în costum de bal!

IONEL IACOB-BENCEI
Tehnician (1940-2019)

Opţiune neelectorală
Prefer să ţin o lună post,
Cu apă, că mai mult rămâne,
Decât la capul unui prost
Să cânt: „Deşteaptă-te, române!”

GHEORGHE CONSTANTINESCU
Tehnician auto (1941)

Marii demnitari
Cum respectul este mare
În aceste triste zile,
Au onoruri militare
Dar şi huiduieli civile!

EFIM TARLAPAN
Jurnalist, scriitor (1944-2015)

Statele
Chişinău şi Bucureşti –
Două state româneşti,
Ar fi foarte fericite
De-ar fi… Statele Unite.

MIHAI SĂLCUȚAN
Avocat (1946)

Meditaţie
Viaţa, bun de căpătâi,
Cum începe-aşa se curmă:
Cu pupicul cel dintâi
Şi sărutul de pe urmă.

VASILE LARCO
Inginer mecanic (1947)

Omagiu
I-aş dedica femeii versul,
Aş umple cupele cu vin,
I-aş dărui şi Universul…
Dar teamă mi-e că-i prea puţin.

VERON ENE
Inginer electrotehnist (1948-1997)

Noi şi guvernanţii
Ne hrănim fideli
Veşnicei meniri,
Ei din păcăleli,
Noi din amăgiri.

GHEORGHE SUCIU
Tehnician (1943–2014)

Epigrama
Duc la ea sfidându-i panta
Trei cărări unite-ntruna:
Rima, prozodia, poanta,
Ori sunt toate, ori niciuna.

JANET NICA
Profesor (1948)

Paradox
Au intrat străinii-n ţară
Ca-n piftie, până-n vatră,
Iar la radio se zbiară:
„Muică, suntem neam de piatră!”

NICHI URSEI
Asistent medical (1948)

Unor aleşi ai neamului
Ajutaţi de Dumnezeu
Au ieşit din prima rundă,
Dar cu banii o duc greu...
Nu ştiu unde să-i ascundă!

CONSTANTIN TUDORACHE
Inginer constructor (1948)

Credo
În lumea asta infernală
Cu nebunia în derivă,
Prefer greşeala personală
Decât prostia colectivă.

VASILE TIL BLIDARU
Tehnician topograf (1949)

Măria sa, ţăranul
Un alt Ahile, –ajuns la căpătâi,
Din câmpul luptei nu abdică,
Deşi îi cântă greierii-n călcâi,
Iar palma aspră îl furnică...

IULIAN BOSTAN
Tehnician meteo (1949)

Pe drumul gloriei
Străbătând literatura
Dinainte şi recenta,
Mulţi îşi lasă semnătura
Şi puţini îşi pun... amprenta!

MARIAN GRIGORE DOBREANU
Ofițer artilerie (1949)

Fatalitate
De când m-au scos la pensie,
Sunt prins ca în harpon,
Iar viaţa mi-e-n suspensie,
Atârnă de-un... cupon!

DAN VIOREL NOREA
Inginer IT (1949)

Catren ciobănesc

Stă ciobanul circumspect,
Lung privind la o copaie:
„Anul ăsta-i an bisect,
Trebuie să fac o baie!”

CONSTANȚA APOSTOL
Asistent medical (1950)

Starea naţiunii
Deşi se pare că-i „debilă”,
Ea deocamdată e stabilă,
Dar vai şi-amar de guvernare,
Să n-aibă naţiunea stare

NICOLAE BUNDURI
Inginer TCM (1951)

Femeia la 40 de ani
E ca şi vinul bun, sadea,
Din viţă nobilă şi pură.
Ce mulţi bărbaţi ar vrea să-l bea…
Dar nu ţin toţi la băutură!

MIHAI MOLEŞAG
Profesor (1951)

Cartea
Prezentă-n spaţii culturale,
În librării, biblioteci,
Ea umple rafturile goale
Dar nu şi capetele seci.

ȘTEFAN CORNEL RODEAN
Ofițer artilerie (1951)

Ajutor reciproc
Tătic model, cum altul nu-i,
Vecinul creşte-al meu băiat,
Iar eu, profund îndatorat,
Am grijă... de nevasta lui.

VIOREL MARTIN
Inginer TCM (1953)

Coautor la invenţii
De mult fiind pe şefu' supărat,
Că zeci de inovaţii mi-a furat,
Aflând că "proiectează" un fecior,
M-am implicat şi eu... coautor!

FLORINA DINESCU
Funcționar (1954)

Pământul
Greu l-a blestemat norocul,
E-n continuă mişcare!
Prin vulcani îşi varsă focul
Şi transpiră prin izvoare.

PETRU IOAN GÂRDA
Inginer, profesor (1954)

Drumul către înalta societate
Terminase şi piscina
Din beton armat, solid;
Îi lipsea doar trambulina...
S-a înscris într-un partid.

ION DIVIZA
Jurnalist (1955)

Coloana
Să fi avut ca la Brâncuşi
Coloana dreaptă, cât un munte.
Pe-americani, pe nemţi, pe ruşi
I-am fi pupat numai în frunte.

VALENTIN DAVID
Inginer chimist (1957)

Tonul face muzica
În simfonia planetară
Gălăgioasă sau discretă,
E raţiunea o vioară...
Pe când prostia-i o trompetă!

IOAN TODERAȘCU
Tehnician (1959)

Peisaj stradal
Cu ochii ţintă dup-o fată,
Având un trup fenomenal,
N-am mai văzut-o dintr-o dată...
Lua-l-ar dracu' de canal!

GHEORGHE BÂLICI
Filolog (1963)

Patriotică
Eu sunt ţăran din talpă lată,
Am ţara-n inimă şi-n gând:
Cu ruşii nu m-aş da vreodată,
Dar cu rusoaicele oricând...

LAURENȚIU FLORENTIN GHIȚĂ
Inginer petrolist (1963)

Revoltă
Un lucru nemaipomenit
Îmi dă fiori de enervare,
Plătesc impozit pe venit,
Când eu am gânduri de plecare.

CĂTĂLINA ORȘIVSCHI
Inginer textilist (1968)

Epigrama
Distinsă fată, cu pretenţii,
Drapată-n rochie de bal,
Dar vezi ascunsele-i intenţii,
Când se dezbracă, la final.

FLORIN ROTARU
Ofițer M.Ap.N. (1968)

Mintea de pe urmă
Eram puştan, era frumoasă,
Mă ofticam că nu mă lasă,
Azi sunt căsătorit cu ea
Şi ce n-aş da de m-ar lăsa!

ANY DRĂGOIANU
Psiholog (1975)

Asumarea iadului
Ce-mi spune popa e de bine,
Satanei nu vreau să mă vând,
Dar când se uită, fix la mine...
Habar n-aveți ce-mi dă prin gând!

GRIGORE COTUL
Profesor (1976)

Declarație
Conduceam destul de tare
Înspre casă, obosit
Și-ntr-o curbă oarecare
M-am autodepășit.

IONUȚ DANIEL ȚUCĂ
Procuror (1978)

Hipocrate în medicina românească

Dotarea actuală din spitale
Concluzia te-ndeamnă să o pui:
Păstrăm şi azi îndemnurile sale…
(Şi-aparatura de pe vremea lui).

Întrucât în ultima vreme multe specii devin genuri literare, cer și eu forurilor competente să statueze că epigrama este un gen literar, cum este de facto.

În loc de încheiere, să încercăm o epigramă.

EPIGRAMA
La-nceput de veac, socot
Tot frumoasă e și dură;
Ne-or fura străinii tot…
Epigrama nu ne-o fură!

Mulțumesc epigramistului și publicistului Nelu Vasile care m-a ajutat cu unele materiale din bogata sa arhivă.

Bibliografie

Antologii;
Volume de autor;
Revista Lumea epigramei;
Anuarul epigramiștilor.

Viorel Martin
Membru USR, UZPR, UER

Asociația cultural umanitară „LUCEAFĂRUL de VEST” Timișoara

Istoric

Asociația Cultural Umanitară „Luceafărul de Vest” Timișoara, România, a fost înființată la 4 octombrie 2017 și continuă de fapt activitatea cultural-artistică a cenaclului literar „Luceafărul” înființat la 24 aprilie 1987, în cadrul Schelei de petrol Șandra, județul Timiș, la inițiativa și în coordonarea d-lui. Dumitru Buțoi, petrolist, poet, și colaborator permanent la ziarele din vremea respectivă, Drapelul roșu, Timiș, Scânteia Tineretului, Munca, București și periodicul „Petrolistul” înființat în 1983 cu apariții până în 2015 când redactorul șef, Dumitru Buțoi s-a pensionat.

Dintre artizanii de început Asociația mai poartă azi, legături culturale cu personalități marcante ale vieții cultural artistice din Banat, cum sunt: Adrian Dinu Rachieru, Marian Odangiu, Ervin Lucian Bureriu, George Scânteie, Veronica Balaj, Rodica Pop, Ion Scorobete, Nicolae Toma, Luca Alexandru Codrean, membrii fondatori, Grigore Mâinea, Ioana Toader, Linica și Gheorghe Piele, Nicolae Secrețeanu, Marin Moraru, și colaboratori permanenți: Maria Mia Rogobete, Ioan I. Ionescu, Mariana Ivaniuc, Ion Teca, Loredana Livia Lupescu, Sylvia Hârceagă, Adian Bacoș și mulți alții.

Asociația a fost lansată în spațiul literar artistic la 26 Octombrie 2017, cu prilejul sărbătoririi a 30 de ani de activitate a cenaclului literar artistic „Luceafărul” constituit în 1987 în cadrul Schelei de petrol Șandra-Timișoara, la care au fost prezenți, membri ai cenaclurilor literare din zona de vest a României, Cenaclul Casei de Cultură din Sânnicolaul Mare, cenaclul „Ana Blandiana” din comuna Variaș, județul Timiș, înființat în anul 1975, din care am făcut și eu parte, o zonă petrolieră cu numeroși petroliști și intelectuali pasionați și iubitori de literatură, din rândul căreia au ajuns de notorietate: Nicolae Roșianu, Tiberiu Arăzan, Ilie Gheran, Cornelia Gheran, scriitori, Valerică Vieru, Doru Arăzan, artisti plastici, care au activat în Cenaclul Casei de cultură din orașul Deta, Județul Timiș, Cenaclul „Cuvinte românești” din orașul Lugoj, Cenaclul „Ecouri” al Întreprinderii Electromotor din Timișoara (coordonator Luca Alexandru Codrean, scriitor și redactorul de azi la VIP Seniorii), poeți și ziariști de la revistele de cultură „Orizont”, „Forum studențesc”, Timișoara, „Contemporanul” din București și „Drapelul Roșu”, Timișoara.

Asociația s-a constituit din necesitatea de a exista în arealul cultural artistic social-umanitar, o tribună în care cu prioritate generația vârstei a treia să se poată exprima, să-și demonstreze că, și dincolo de retragerea din activitatea cotidiană, pot fi utili societății prin actul de creație, prin participarea efectivă la realizarea unor proiecte social-culturale care să dinamizeze viața comunității și nu numai. În acest context, pentru mediatizare și socializare, a fost lansată în mass media revista „VIP Seniorii” editată sub egida Asociației cultural umanitare „Luceafărul de Vest”, redactor șef și coordonator, Dumitru Buțoi.

Membrii fondatori

Nicolae Toma, vicepreședinte, ziarist și poet, redactor șef și editor revista „Talpa Țării”; Rodica Pop, profesor, jurnalist, poet, secretar și coordonator cenaclul literar „Pavel Belu” din Timișoara; Andrei Pogany, dr. ing, profesor universitar, poet și traducător; Ioan Dragotă, funcționar, poet, romancier; Dumitru Buțoi, președinte, poet, scriitor, publicist, membru al UZP România, redactor șef al publicațiilor care apar sub egida Asociației, Vip Seniorii, Luceafărul de Vest, Jurnal Juridic; Grigore Mâinea, inginer expert SSM-SU, publicist, membru de onoare, redactor șef adjunct și tehnoredactor revista VIP Seniorii, membru UZPR Timiș din 2021; Luca Alexandru Codrean, economist, membru de onoare, scriitor, redactor șef adjunct revistele Vip Seniorii și Jurnal juridic; Adrian Bacoș, jurist, jurnalist, membru de onoare, poet, redactor șef adjunct și tehnoredactor revista „Jurnal Juridic”, membru UZPR Timiș din 2021; Maria Mia Rogobete, inginer, membru de onoare, poet, publicist, actor amator Teatrul municipal din Lugoj, redactor la revistele „Luceafărul de Vest” și VIP Seniorii, membru UZPR Timiș; Loredana Livia Lupescu, economist, membru de onoate, poet, actor amator Teatrul municipal din Lugoj, redactor, revista „Luceafărul de Vest”.

Dumitru Buțoi

Nicolae Toma

Ioan I. Ionescu

Ioan Dragotă

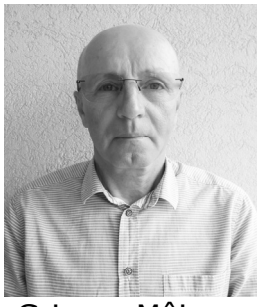

Adrian Bacoș

Rodica Pop

Mia Rogobete

Andrei Pogany

Loredana Livia Lupescu

Grigore Mâinea

Luca Alexandru Codrean

Din păcate, cu toată expunerea mediatică, oamenii sunt reticenți la astfel de forme de întrajutorare și trebuie să ne mulțumim cu ceea ce ne oferă câțiva oameni cu sufletul risipit prin oameni, pentru a ne face vizibili într-o lume controversată și surprinzătoare. Cu toate aceste inconveniente, prin membri săi, Asociația se implică fie ca organizatoare ori partener în multe acțiuni de interes cultural județean, național și transfrontalier. Pentru confirmare redăm doar câteva, activități de referință din anul 2018 și până în prezent.

Anul 2017

9 Decembrie. Invitati, Dumitru Buțoi, Nicolae Toma, Rodica Pop la Uzdin, Serbia la, Festivalul Colinde Românești, organizat de Societatea Literar Artistică „Tibiscus" la Casa de cultură „Doina" din Uzdin, coordonator poetul, publicist, membru UZPR Vasile Barbu.

Anul 2018

15 ianuarie, Asociația este coorganizatoare a simpozionului cultural artistic „Dragul meu Emin" organizat de Cercul Militar Lugoj, coordonator col. Ioan Teca. Au mai colaborat Biblioteca Municipală, Școala de Arte „Remus Tașcău" și alte instituții.

24 ianuarie, Domnul Dumitru Buțoi este, invitat la Buziaș la ca și membru în conducerea Organizației pentru Apărarea Drepturilor Omului din Timișoara, la manifestarea organizată de Primăria Buziaș și Biserica Otodoxă, cu prilejul Zilei Unirii de la 1859.

14-16 iunie, Asociația participă prin membri Dumitru Buțoi, Nicolae Toma, Rodoca Pop, Andrei Pogany, la lucrările Congresului Internațional al Culturii Române, Unitatea limbii Române și a Culturii Române, dedicat Centenarului Marii Uniri 1918-2018, Organizat de Academia Română, Filiala Timișoara și Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu" director, prof.univ.dr. Ioan David și președinte al Filialei UZPR „Valeriu Branițte" Timiș.

15 iulie, în calitate de președinte al Asociației este invitat de către domnul Ion Machidon, poet, publicist și director editura „Amurg Sentimental" din București, unde în cadrul ședinței de cenaclu, domnul Dumitru Buțoi, prezintă activitatea asociației și proiectele de viitor.

7 Octombrie, Uzdin, Serbia, la invitația poetului Vasile Barbu, președinte al Societtății literare Tibiscus, Asociația a participat la „Festivalul ceaunelor, Vernisaj expoziție de pictură și a susținut un meci de fotbal, scor 5-3 pentru Luceafărul de Vest.

14 Octombrie, Oravița, județul Caraș Severin, Dumitru Buțoi, invitat ca ziarist, împreună cu Ioan Medoia, ziarist, au participat la Festivalul internațional de literatură „Ioan Nicolae Cenda" organizat de Scoala generală „Romul Ladea" din Oravița.

27 Octombrie, La Lugoj, Teatrul munciicipal „Traian Grozăvescu" invitați Dumitru Buțoi și Nicolae Toma, la lansarea volumului „Sfântul Banatului-George Bălteanu" autor Mia Rogobete.

17 Noiembrie, la ROMEXPO București, Târgul de carte Gaudeamus, Dumitru Buțoi, a prezentat la standul UZPR, volumul „Poeme înlăcrimate" editura UZPR, referințe: prof. univ. dr. Nicolae Vasile, coordonator Cenaclul Literar ing din București, Ion Machidon, poet și publicist, coordonator cenaclul „Amurg Sentimental" București,

Marian Nencescu, UZPR, actrița Doina Ghițescu, Teatrul NostruM și domnul Doru Dinu Glăvan, președintele UZPR.

21-23-Noiembrie, Simpozion Internațional, dedicat „Zilei Naționale a României", 100 de ani de la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, organizat de muzeul Național al Banatului, la care au participat membri Asociației.

5 Decembrie, la Cenaclul Istoricilor din Timișoara, Dumitru Buțoi a prezentat, Istoria petrolului din Banat în perioada 1968-2018. Referințe, domnul prof. dr. în istorie Radu Păiușan, ing.ec. Horia Pintea, fost director peste 25 de ani al Schelei de Petrol Timișoara și Sucursala Petrom, Ion Medoia și Sylvia Hârceagă, membri UZPR Timiș.

10 Decembrie, în parteneriat cu Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului din Timișoara, cu prilejul „Zilei Mondiale a Drepturilor omului" și Comemorarea Eroilor Revoluției din 1989, am depus coroane la Statuia Eroilor din fața catedralei din Timișoara.

Anul 2019

14 Ianuarie, La Căminul cultural „Mihai Eminescu" din Giarmata VII, Comuna Ghiroda, Județul Timiș, Regal eminescian de muzică și poezie. Prezentare de carte „Poeme înlăcrimate" participanți membri Asociației, Nicolae Toma, Rodica Pop, Andrei Pogany, Sylvia Hîrceagă.

2 Februarie, Invitat de către Asociația Scriitorilor Deva-Hunedoara, unde este membru din 2014, prezentare carte „Poeme înlăcrimate", Dumitru Buțoi, editura UZPR, 2018. Referințe, doamna Mariana Pândaru Bârgău, președinte Asociație, Camelia Ardelean, poet și critic literar și alții.

8 Martie, la Cercul militar din Lugoj, coorganizator al „Zilei Femeii" cu genericul „Femei răsărituri de soare!".

6 Aprilie, la Uzdin, Serbia, participant Nicolae Toma vicepreședinte al Asociației, la Simpozionul internațional „Oameni de seamă din Banat".

14 Mai, Dumitru Buțoi, participant la Festivalului de poezie patriotică, „Sub Stindardul Tricolor" organizat de Cercul Militar din Arad, unde a obținut premiul special acordat de SC Trans Gaz, Arad.

28-29 Iunie, invitați la „Simpozionul internațional" organizat de Academia Română, filiala Timișoara „Centenarul Banatului".

15 Iulie, Cenaclui Literar ing, invitat. Prezentare carte „Poemele Unirii" antologie de poezie contemporană. Referințe, Nicolae Vasile, președinte al Filialei UZPR „Cronica Timpului" din București, Geo Călugăru, membru USR, George Terziu, membru UZPR. Cu acest prilej în numele Asociației, președintele acesteia a acordat unor poeți și oameni de cultură implicați trup și suflet în susținerea și promovarea patrimoniului cultural național, Diplome de Excelență: Corneliu Cristescu, Ovidiu Țuțuianu, Ecaterina Chifu, Ionel Sima, Nicolae Vasile, Doina Bârcă, Antoneta Rădoi, Geo Călugăru, George Terziu.

13 septembrie, invitat și premiat pentru condițiile grafice și calitatea publicației, „Luceafărul de Vest" care apare sub egida Asociației, de către juriul Festivalului de poezie religioasă „Lumină Lină", Timișoara, președinte, prof.univ.dr. Tiberiu Ciobanu.

1 noiembrie, Este invitat în calitate de ziarist, împreună cu domnul Ioan Medoia, profesor și ziarist, la Festivalul de poezie, proză și teatru „Ion Cenda” organizat de Școala, generală „Romul Ladea ”din Oravița, județul Caraș Severin.

Luceafărul de Vest

SCRIU ȘI PLÂNG ÎN LIMBA ROMÂNĂ

PENTRU CĂ EMINESCU...

14 noiembrie, La Suplacul de Barcău, județul Bihor, la Căminul cultural din localitate, o zonă petrolieră veche unde domnul Dumitru Buțoi, a activat câțiva ani, în prezența a peste 200 de petroliști și nu numai a prezentat cartea „Oameni și amintiri” editura Waldpress, Timișoara. Referințe, domnul Pascu Balaci, avocat, dr., membru USR, domnul Vasile Hosu, inginer geolog, Dan Racolțea, inginer petrolist, Horia Săvan, manager ASET Crișana-Banat.

2 decembrie, La Academia Română, Filiala Timișoara, a participat la Simpozionul organizat cu prilejul a 100 de ani de la nașterea scriitorilor de notorietate Mircea Șerbănescu și Petru Sfetca din Timișoara.

Anul 2020

În anul 2020, din cauza condițiilor restrictive impuse de autorități privind siguranța sănătății pe timp de pandemie, activitatea Asociației a fost limitată.

15 Ianuarie, domnul Dumitru Buțoi participă ca invitat special, cu prilejul Zilei Naționale a Culturii Române, respectiv ziua de naștere a poetului Mihai Eminescu, de către domnul, Pascu Balaci, poet, scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România și coordonator al cenaclului literar al Baroului de avocați Bihor „Barbu Ștefănescu Delavrancea”. În acest context prezintă Revista „Luceafărul de Vest” și grupajul de poezie „Eminescu, un vis în așteptare”.

1-Februarie, Asociația Sciitorilor Deva-Hunedoara, de la sediul Bibliotecii Județene „Ovid Densușian” din Deva, lansează antologia „Sub pavăza cuvântului”, editura „Călăuza” Deva. Alocuțiuni, doamna Mariana Bârgău, Camelia Ardelean, Miron Simedrea și alții...

20 Iunie, domnul Dumitru Buțoi, participă cu poezie la Festivalul internațional de creație „Lucian Blaga” Sebeș, județul Alba, unde obține Marele Premiu.

11-Iulie, UZP România, îi acordă premiul „ACTA NON VERBA” pentru lucrările prezentate în ALMAHAHUL-UZPR, cu prilejul Centenarului presei în România, 1919-2019.

19 August, coorganizator, împreună cu Școala populară de Arte „Remus Tașcău” director, Loredana Lupulescu, Biblioteca Municipală, director Henriette Szabo și Revista de cultură „Actualitatea”, de Lugoj, redactor șef, Nicolae Silade, organizează la terasa IRISH PAB din Lugoj, un simpozion cu genericul „Poezia Sfidează Pandemia”, la care au mai participat activ, poeții Ionel Bota, Oravița, Mia Rogobete. Au mai rostit alocuțiuni, poet și istoric, Ioan I. Ionescu din Timișoara, prof. Adriana Andraș și Aurel Muntoiu din Lugoj.

9 Octombrie, La sediul Filialei UZPR „Valeriu Branițte” din Timișoara, în prezența a numeroși ziariști, poeți, scriitori și a mass media, se lansează revista „VIP Seniorii” editată de Asociația Cultural Umanitară „Luceafărul de Vest” Timișoara, sub egida UZPR și cu sprjinul Filialei Timiș. Moderator Dumitru Buțoi, vicepreședinte Filiala UZPR „Valeriu Branițte” Timiș.

„Suntem români și punctum!”

Vip seniorii

Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România

Anul III
Nr. 3
septembrie
2020
Timișoara

Editat de Asociația Cultural Umanitară „Luceafărul de Vest”

Comitetul de conducere UZPR Filiala „Valeriu Branițte” Timiș

Ioan David
Dumitru Buțoi
Daniela Florian
Ion Medoia
Marius Matei

OMAGIU ȘI VENERAȚIE PENTRU PAMFIL ȘEICARU

Cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, jurnaliștii membri ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, din mai multe localități ale țării, s-au adunat joi, 20 august 2020, în prezența domnului Doru Dinu Glăvan, președinte UZP România, la Mănăstirea „Sfânta Ana” din Orșova, cititorită de marele jurnalist din perioada interbelică, Pamfil Șeicaru care,în anul 1919, la 11 ianuarie a fost inițiatorul și fondatorul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. A fost un luptător pentru drepturile românilor, a militat pentru adevăr și dreptate și a lăsat în urma lui ideea conform căreia: „Gazetarului nu-i este permis să asiste spectator indiferent, la zbuciumul de fiecare zi al vieții sociale, să înregistreze pasiv variatele aspecte: el trebuie să trăiască cu intensitate, să participe impetuos la toate întâmplările din care se țese pânza misterioasă a istoriei. Unicul lui judecător, fără drept de apel, este cititorul.” Renumitul Pamfil Șeicaru a rămas un reper pentru multe generații de jurnaliști, traversând drumuri sinuoase, dureroase, cum numai o viață intensă, vibrantă le aduce. La mormântul său, aflat la Mănăstirea „Sfânta Ana” din Orșova, membrii UZPR, aduc omagiul și venerația lor, în veșnică amintire, an de an. Evenimentul din acest an a fost inițiat de câțiva membri inimoși ai Filialei UZPR din Caraș-Severin, având susținerea personalului monahal de la lăcașul de cult din Orșova.

Marian GHERGHINESCU
Episcopia Severinului și Strehaiei

ÎNTÂLNIREA MEA CU DUMNEZEU

Am venit la mănăstirea Sf Ana
Să mă-ntâlnesc, cu Dumnezeu
Căluzit de îngeri
Să pot să-i mai sărut icoana
Ce dăinuie de-a pururea ,
În sufletul meu!
Am venit la mănăstirea Sf. Ana
Cu brațele ramuri risipite pe zare
Să-mbrățișez
smerit lumina, dunăreana
Să mă-ntâlnesc,
Cu Dumnezeu, între cer și altare!

Dumitru BUȚOI

„OMUL CETĂȚII” NE-A PĂRĂSIT?

Nicolae Dunciu Petniceanu

pag. 2-3

“Nimeni nu este mai presus de lege” (Art. 16, Constituția României)

JURNAL RIDIC ROMÂNIA

Ediție națională

Anul XV
Nr. 35 - 36
martie - aprilie
2019
20 pagini
Se distribuie gratuit
Fondat în 2004

Periodic de opinie și atitudine juridică — Redactor - șef: Dumitru BUȚOI

PRIMĂVARA, CA UN SURÂS DE COPIL

Vine primăvara în sufletul tău ca o sărbătoare de vis, ca o lacrimă suspendată între ochii lui Dumnezeu și paradis.

Vine primăvara ca o boare subțire de vânt, ca o miraculoasă renaștere, ca o lumină nesfârșită între cer și pământ. Vine primăvara în sufletul tău mare și-nrourat, vine o mireasmă de ghiocei, ca un surâs de copil înfiorat la răsărit de soare.

Și dincolo de neliniștile vieții și melancolia zăpezii, știu că pasul pe drumul aspru către stele ți-e tot mai greu, de aceea îți scriu cu focul din cuvinte, să alunge Siberia din sufletul Tău, și în pridvorul casei senină , să aștepți să vină seara, și să adormi cu tâmpla rezemată de vis, să te trezești mai tânără c-un zâmbet, să-mbrățișezi primăvara și viața să-ți fie întotdeauna mai pură ca floarea de cais.

Efectul de iarnă ne mai călăuzește doar prin ecoul cântecului de lebădă la asfințit, retrăgându-se undeva pe dealuri sau munți, spre a mai bucura sufletele oamenilor din alte colțuri ale lumii.

Să iubim anotimpurile cu frumusețea, farmecul dar și capriciile lor, chiar dacă primăvara este unul special, ele fac parte din timpul nostru existențial.

Așadar să ne bucurăm împreună de primăvara acestui an, de zumzetul de fluturi de adierea lanului de grâu, de migrația omului spre modernitate.

Să respirăm împreună mireasma de pace și renaștere planetară a unui secol binecuvântat de Dumnezeu!

Dumitru BUȚOI

Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Veniți români, veniți creștini din lumea toată
La catedrala neamului meu, prea bland și sfânt
Veniți a înviat Hristos și luați lumină prea curată
Și-mbrățișați-i crucea, să fie pace și iubire pe pământ!

Reportaj: Dumitru BUȚOI
O.A.D.O.R. Timișoara, o organizație de prestigiu
Pag. 9

Despre începuturile jurnalismului bisericesc — Aurel MUNTOIU — Pag. 2-4
Medierea, o profesie de viitor — Luca Alexandru CODREAN — Pag. 7
Dreptul muncii — Grigore MĂINEA — Pag. 8
Considerații privind dreptul de autor — Claudia ȘERBAN CERNAT — Pag. 13

16-Noiembrie, La sediul Filialei UZPR „Valeriu Branițte” din Timișoara, Asociația organizează un simpozion cu o tematică inedită „Istoricul presei în Banat” susținută de Ioan Traia, muzeograf și președinte al Asociației presei rurale din Banat. Comentarii, Ioan Nelu Roșca, redactor șef, *Foaia Șanovițană*, prof. Gheroghe Lungu, *Foaia Secoșană*, Gherghe Blejușcă, *Foaia Săcălazului*, și istoricul Ioan I. Ionescu, care ne-a propus neapărat o vizită de documentare la muzeul „Ionuț” amenajat cu forțe proprii în imediata apropiere a spațiului de locuit. Merită, este o inițiativă unică și de apreciat, care vine în întâmpinarea vizitatorului, fie el și de ocazie, cu mii de exponate din diverse domenii și de diferite utilități. Moderator, Dumitru Buțoi.

Anul 2021

Cu toate restricțiile sanitare impuse, dar, respectând recomandările CNSU, Asociația, prin d-l Dumitru Buțoi, a continuat să organizeze la sediul din Timișoara al Filialei UZPR „Valeriu Branițte” o serie de întâlniri literar-artistice ori Simpozioane

despre oameni de seamă din Banat, personalități marcante ale vieții social-culturale și nu numai, în zonă și în diverse perioade istorice.

14 ianuarie, Cu prilejul „Zilei naționale a culturii române", a organizat Simpozionul „Eminescu, un vis în așteptare" și prezentare de carte „Niciodată nu vine prea târziu" volum de poezie scris în tandem de Nicolae Toma (membru al Asociației) și Mihaela Huțanu. Recenzie de Sylvia Constanța Hârceagă. Au mai participat Ioan Dragotă și Andrei Pogany, membrii fondatori ai Asociației Cultural Umanitare „Luceafărul de Vest" Timișoara

Au prezentat materiale inedite, poeți, scriitori, ziariști ; ex-magistrat și istoric, Ioan I.Ionescu, membru UZPR, despre Corneliu Brediceanu și Valeriu Branișteprof. Gheorghe Lungu, membru UZPR, despre Familia Mocioni. Au mai participat la dezbateri, prof. univ. Constantin Falcă, dr.istoric, Nicola Trăilă, Ioan Traia, muzeograf.

6 martie, Simpozion, cu prilejul Zilei internaționale a femeii „Femei răsărituri de soare". Despre istoria mărțișorului a vorbit d-na prof, poet și membru UZPR Timiș, Sylvia Hârceagă, moment poetic, cu poetele Mariana Corcoveanu Ivaniuc, Adriana Boian, și Loredana Livia Lupescu, actor amator de sensibilitate remarcabilă la Teatrul Municipal din Lugoj, care ne-a oferit o surpriză plăcută prin recitarea din creație proprie, din recentul volum de debut „Doar veșnicia lunii"... (moderator, Dumitru Buțoi)

12 aprile, în parteneriat cu Filiala UZPR „Valeriu Braniște" Timiș, Asociația a organizat Simpozionul dedicat bicentenarului 200 de ani de la Revoluția lui Tudor Vladimirescu. Au prezentat, istoric Ioan I. Ionescu, dr.istoric Nicola Trăilă, prof. Gheorghe Lungu, muzeograf Ioan Traia. (moderator, Dumitru Buțoi)

31 mai, întâlnire de suflet cu oamenii aurului negru din Banat, Dumitru Buțoi, prezintă cartea „Oameni și amintiri", editura Waldpress, Timișoara 2019. Alocțiuni rostite de ing. Horea Pintea, fost director peste 25 de ani al Schelei de Petrol Șandra, Timișoara, Nicolae Secrețeanu, inginer și director Trans Gaz Timișoara, Grigore Mâinea inginer expert SS-SU, recent pensionat, Ion Ciobanu, fost maistru specialist extracție, pensionat, Ion Medoia și Sylvia Hârceagă. Eveniment mediatizat pe site-ul UZPR și revista VIP Seniorii de Stejărel Ionescu, membru UZPR Timiș.

15 iunie, Simpozion „Eminescu, un vis în așteptare". Despre viața și opera eminesciană au vorbit, prof. Sylvia Hârceagă, Ion Medoia. Au recitat din creațiile proprii: Adriana Boia,Oravița, Maria Rogobete și Loredana Lupescu, Aurel Muntoiu, din Lugoj, Nicolae Toma, Ioan I. Ionescu, Daniela Monica Bordaș, Timișoara.

28 iunie, Simpozion „Eminescu, ziaristul" au prezentat, Ion Medoia, Gheorghe Lungu, Sylvia Hârceagă, Andrei Gorșcovăz. Poezie, Aurel Muntoiu, Mia Rogobete, Ioan Dragotă, Ion Scorobete, Adrian Bacoș, Nicolae Toma. (moderator Dumitru Buțoi)

3 iulie, „Ziua Justiției în România", au prezentat referate; ex-magistrat Mariana Ivaniuc Corcoveanu, ex-magistrat Ioan I. Ionescu, Remus Știr și Daniela Monica Bordaș din partea Mișcării Naționale pentru Apărarea Drepturilor Omului Timișoara, Aurel Muntoiu, mediator. Moderator, jurist, redactor șef și fondator „Jurnal Juridic", Dumitru Buțoi.

În concluzie, o Asociație mică la început de drum, dar mare și puternică în spirit și generozitate, repere caracteristice oamenilor simpli dar cu iubire de semeni și prețuire pentru tot ceea ce este românesc. În pregătire un Proiect literar, jurnalistic, pentru organizarea la Timișoara, luna iunie, a.c. a unui Festival internațional de creație „Eminescu, un vis în așteptare".

Colaborări cu alte grupări literare

Asociația are relații de colaborare cu multe alte asociații, reviste, cenacluri literare din țară și diaspora, cum sunt: *SLA Tibiscus* din Uzdin Serbia, președinte poetul și ziaristul Vasile Barbu; *Literar ing*, București, coordonator, poet , ziarist, prof. univ. dr. Nicolae Vasile; *Amurg Sentimental*, președinte poet și publicist, Ion Machidon; *Independența Română*, coordonator poet, Doina Bârcă; *Amprentele sufletului*, coordonator, poet Constantin Gavrilescu; Revista *Cervantes*, București, redactor șef, poet, editor George Terziu; *e Creator*, Baia Mare, redactor șef, poet și editor, Ioan Romeo Roșiianu; *Bogdania*, Focșani, redactor șef, poet și publicist Ionel Marin; *Actualitatea literară*, Lugoj, redactor șef, poet și publicist Nicolae Silade; *Rapsodia*, Sibiu, coordonator Ioan Gligor Stopița, poet; *Agora*, Cluj-Napoca, redactor șef, poet și publicist Alexandru Florin Țene și poet Iulian Patca, coordonator; *Arcadia*, Anina, redactor șef, poet Mihai Chiper; *Stindard*, Arad, coordonator publicist, Dorin Ocneriu; *Guttenberg*, Arad, coordonator poet, Floare R. Cândea; *Ardealul literar*, Deva, redactor șef, poet și publicist, Mariana Pândaru Bârgău; *Floare de Colț, A to Be*, Câmpulung Moldovenesc; *Coloana infinitului*, redactor șef, prof. univ. Horia Ciocârlie, coordonator, poet Monica M.Condan; *Timișoara, Cenaclul literar-artistic „Seniorii"* de pe lângă Primăria Timișoara, coordonator, prof.poet și publicist Sylvia C. Hârceagă; Cenaclul „Barbu Ștefănescu Delavrancea" baroul Bihor, coordonator, dr.av. poet și publicist, Pașcu Balaci; *Asociația presei rurale din Banat*, președinte, muzeograf, Ioan Traia; *Asociația culturală „Nicolae Ursu" Foaia Șanovițană*, județul Timiș, președinte și redactor șef, Ioan Nelu Roșca; Societatea culturală *„Armonia*" Săcălaz, județul Timiș, președinte Gheorghe Blejușcă, și nu în ultimul rând, *UZP România* prin domnul președinte, Doru Dinu Glăvan și Ovidiu Zanfir.

De asemenea, ca o noutate în peisajul cultural, Asociația a demarat un proiect comun cu „Mișcarea Națională pentru Apărarea Drepturilor Omului" MNADOR, Timișoara, oraș martir, România, pentru colaborare și organizare a unor activități civice-cultural-artistice în slujba comunității. Mulțumim pentru receptivitate și susținere, domnului Remus Știr, președinte-comisar șef și doamnei Daniela Monica Bordaș, comisar, Departament Învățământ.

Menționăm cu mare plăcere faptul că majoritatea materialelor și acțiunilor întreprinse au fost mediatizate în Ziarul regional „Renașterea bănățeană" Timișoara, pe site-ul UZP România, pe site-ul Caraș Severin și desigur în revistele editate de Asociație, „Luceafărul de Vest" și „VIP Seniorii", apariții sub egida UZPR și cu sprijinul Filialei Timiș a UZPR „Valeriu Branițe".

Prezentare realizată de **Grigore MÂINEA**

CENACLUL LITERAR „OCTAVIAN GOGA”

În accepțiunea DEX , Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, pag. 160 se consemnează: „CENACLU – cenacluri, s.n. Grup de literați, de artiști etc. legați prin afinități estetice, temperamentale, care au aspirații, program estetic comun, uneori o publicație proprie. Reunire periodică a unui asemenea grup.

În luna noiembrie 2010, în cadrul Centrului Cultural „J.L. Calderon” din structura Primăriei Sectorului 2, situat pe strada Jean Louis Calderon, nr. 39, din inițiativa unui mănunchi de pensionari, ne-am hotărât, obținând consimțământul primăriei sector. 2, pentru a veni în întâmpinarea pensionarilor de a-și petrece timpul liber – acum din belșug – să înființăm un cenaclu literar. Cum acesta trebuia să poarte un nume, ne-am decis la Octavian Goga. Ne-a motivat, în această alegere, prestigiul de poet național, bard al Transilvaniei asuprite, înălțimea idealurilor care l-au însuflețit în faptele și creația sa literară, iar numele său ne va aminti mereu de acest adevăr.

Inițiatorii acestui proiect au fost: Geo Călugăru, Elis Râpeanu, Floarea Necșoiu, Ion Rațiu, Mihail Grămescu, Gheorghe Țiclete, Elena Armenescu. La prima întâlnire s-a stabilit conducerea cenaclului literar: Președinte – Geo Călugăru, Vicepreședinți: Elis Râpeanu, Floarea Necșoiu, Secretar – Cleopatra Luca. Am mai stabilit ca întâlnirile Cenaclului literar „Octavian Goga” să se desfășoare lunar, în prima zi de marți a fiecărei luni, iar președintele cenaclului să anunțe, la finalul fiecărei întâlniri, programul următoarei întrevederi. S-a convenit ca ședințele de lucru ale cenaclului să se desfășoare la Sediul Centrului Cultural, pe atunci numit „J.L. Calderon”, iar în prezent, „Mihai Eminescu”, în sala de la parter, purtând numele regretatului actor „Ion Lucian”, strada J.L. Calderon, nr. 39. Totodată, s-a convenit caracterul de structură deschisă a cenaclului, admițându-se accesul persoanelor de vârsta a treia și din alte sectoare ale Capitalei la activitățile desfășurate.

Majoritatea membrilor Cenaclului au studii superioare în diferite specialități, dar toți iubesc literatura în varietatea manifestărilor sale: poezie, proză scurtă, teatru, epigrame, cu alte cuvinte, atât frumosul artistic, cât și cel moral.

Participanții la Cenaclul Literar (Membrii):

Am demarat cu participarea membrilor fondatori. Activitățile desfășurate prin varietate și atractivitate au atras tot mai mulți participanți, pe care îi voi menționa într-o ordine aleatorie: Membrii: Alexandru Ciocioi, Elena Armenescu, Ruxandra Bălăeț, Doina Bârcă, Ion Lucian Coliță, Dumitru Reghină, Ioana Dumitrescu, Mihai Epure, Dan Florică, Dumitru Dumitrică, Florian Gârz, Doina Ghițescu, Gheorghe Grosu, Ion C. Ștefan, Elena Ionescu Colcigeanni, Vasilica Ilie, Dumitru Marian, Constantin Kapitza, Mihail Grămescu, Eugenia Duță, Cleopatra Luca, Gabriela Stanciu Păsărin, Mariana Cazimirovici, Maria Niculescu, Maria Petrescu, Florica Gh. Ceapoiu, Ion Pătrașcu, Valentin Rădulescu, Silvia Săracu, Cristian Petricu, Liviu Zanfirescu, Ioana Stuparu, Gheorghe Țiclete, Dorel Vidrașcu, Camelia Pantazi Tudor.

Imagini din cenaclu

Colaboratori: Dorela Alistar, Ion Arcudeanu, Eugen Cristea, George Tei, Nicolae Vasile, Florian Laurențiu Stoica, Horia Crios, Paula Romanescu, Constantin Ene, Luminița Zaharia, Romanița Ștențel, Vasile Groza, Călin George, Gabriela Dancu. Pentru cei plecați dintre noi spunem: Dumnezeu să-i ierte!

Cenaclul literar „Octavian Goga” face parte din structura Centrului Cultural „Mihai Eminescu”, iar acesta, la rândul său, este subordonat Primăriei Sectorului 2, față de care răspunde pentru activitățile pe care le desfășoară. De aceea, tot ce înseamnă activități ale Cenaclului literar se realizează pe baza unei înțelegeri între parteneri, respectiv Centrul cultural, reprezentat de doamna directoare Nicoleta Paninopol și Elena Scurtu, șef serviciu I.P.A., pe de o parte, și, pe de altă parte, Cenaclul literar prin președintele său, domnul Geo Călugăru.

Această înțelegere (colaborare) are ca obiect realizarea evenimentelor culturale care au loc la Centrul Cultural, în sala „Ion Lucian”, parter. Potrivit acordului de colaborare, aceste evenimente se referă la: evocarea unor personalități marcante din literatura română; lansări / relansări de carte ale scriitorilor debutanți sau consacrați; prelegeri pe diverse teme literare, momente omagiale, lecturi din operele marilor scriitori sau din creații proprii susținute de membrii Cenaclului.

Potrivit înțelegerii, întâlnirile Cenaclului au loc lunar (în prima zi de marți din lună), în perioada ianuarie-iunie și septembrie-decembrie. În acest parteneriat, cele două părți au drepturi și obligațiuni, care se referă la: Organizator (Centrul Cultura), asigură spațiul pentru realizarea în bune condiții a acțiunilor cuprinse în programul Cenaclului, precum și mobilierul necesar (scaune), pentru publicul participant. Celălalt partener – președintele Cenaclului, anunță tema supusă dezbaterii până în data de 20 a lunii precedente desfășurării activității / evenimentului cultural pentru a fi cuprins în programul lunar de activități, trimite materialele promoționale (afiș) cu 4 (patru) zile înaintea datei desfășurării activității programate în scopul mediatizării acestora pe pagina de Facebook a Centrului Cultural. Evenimentele realizate pot fi filmate de către o echipă simplă de filmare, compusă din cameră video pe stativ și cameraman. Menționez că în fiecare an s-au realizat CD-uri cu aspecte înregistrate din activitățile Centrului, acestea fiind oferite coordonatorilor de activități și invitaților speciali la bilanțurile anuale ale acestor activități.

Anul acesta, împlinindu-se 10(zece) ani de la înființarea Cenaclului, ar fi fost un minunat prilej de evidențiere a drumului parcurs în acest interval de timp, dacă nu s-ar fi produs pandemia, determinată de acest ucigaș perfid numit Coronavirus – 19, care a anulat totul încât din februarie și până în decembrie 2020 ne-a ținut departe de ceea ce realizam cu plăcere deosebită. Și, din păcate, calvarul continuă.

Ca parte implicată nemijlocit în realizarea prevederilor acestui parteneriat, îmi asum răspunderea de a aprecia colaborarea cu doamna organizator-șef serviciu I.P.A., economist Elena Scurtu și cele două subordonate ale domniei sale ca impecabilă. Pentru a fi mai convingător, voi apela la o zicere des folosită de actrița Doina Ghițescu: „Și nu e doar părerea mea.”

Întâlnire de cenaclu în pandemie

Organizarea și desfășurarea activităților:

Am structurat programul activităților Cenaclului pe teme de interes , ce permit continuitatea și stabilitatea lor și am încredințat responsabilități pentru realizarea acestora, după cum urmează:

1) „Evocări ale marilor scriitori din trecut și din contemporaneitate”, împlinind astfel un obiectiv esențial – Datoria de a păstra și a elogia valorile prin prezentările lor convingătoare ale creațiilor înfăptuite de aceste personalități. Au susținut asemenea demersuri: Elis Râpeanu, Floarea Necșoiu, Gheorghe Țiclete, Paula Romanescu. Au fost evocați Mihai Eminescu, Octavian Goga, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Liviu Rebreanu, Ioan Slavici, Emil Cioran, Marin Preda, Nichita Stănescu, Marin Sortescu, Adrian Păunescu, Gheorghe Tomozei, Nicolae Labiș.

2) „În apărarea limbii române”, urmărind exprimarea în scris și orală, fără abateri de la regulile și normele gramaticale. Cele două profesoare, Floarea Necșoiu și Elis Râpeanu își iau materia primă din exprimările reprezentanților mass-media: televiziune, radio, presă. Exemplific cu un aspect discutat pe înțelesul tuturor de către doamna Floarea Necșoiu: „Vocale și semivocale”. Alternarea lui „ă” cu „e”; lui „â” cu „î”; lui „e” cu „i”; lui „ă” cu „â”. Dacă vreți să vă distrați, rămânând serioși, citiți pagina semnată de Andrei Păunescu, în revista „Flacăra” lui Adrian Păunescu: „Emisiunile trece (trec), perlele rămâne (rămân); „Eu am fost îmbrățișat cu brațele deschise”; „ Eu am o anumită viteză și rapiditate” (Mihai Neamțu în „Realitatea plus tv din 14 sept. 2020); O enormitate: „îmbrățișat cu brațele deschise.” Poate ne arată și nouă cum a procedat. Sau: „viteză și rapiditate”. Citind asemenea devieri de la o limbă română corectă, mi s-a făcut dor de scânteietoarea emisiune a lui Gerge Pruteanu intitulată „Doar o vorbă să-ți mai spun” și m-aș bucura să fie reluată de cineva la fel de competent. Am insistat mai mult pe această temă din programul Cenaclului, profund îngrijorat de creșterea în progresie geometrică a celor care strică limba română, pe care avem datoria s-o păstrăm ca „limbă duioasă ce-o vorbim / alta-n lume mai frumoasă / ca ea nu găsim.”

3) „Calendarul cultural-științific al lumii” – este rubrica prin care facem o mereu inspirată trecere în revistă a principalelor evenimente culturale și științifice, realizată de doamna profesoară Floarea Necșoiu. Aducerea în actualitate a acestora

prin semnificațiile descoperite cu har, face din momentul respectiv a fi urmărit cu deosebit interes.

4) „Lecturi în premieră din creațiile membrilor Cenaclului” – rubrică marcată de un constant și deosebit interes, mai cu seamă din partea celor care și-au pregătit „muniția lirică”, menită etalării după un program dens de abordări pe spațiile enunțate.

5) Colaborarea cu alte grupări literare. Dorința de socializare, de cunoaștere a ceea ce se petrece și în alte grupări literare și, eventual, a învăța și din experiența altora mi-a purtat pașii prin alte locuri, unde am descoperit lucruri noi și chiar surprize.

Bună și fructuoasă s-a dovedit colaborarea cu Fundația literar-istorică „STOIKA”, al cărei patron, Florian Laurențiu Stoica, a adus la viață, scoțând din uitare ziarul bunicului său Constantin Canella Ciorogârleanu, ziar intitulat „Independența Română” din 7 iunie 1847. A reapărut într-un strai de sărbătoare, ca revistă cu titlul „Independența Română – Independența prin Cultură”, la care am fost invitat să colaborez. Mi s-au alăturat colegii din Cenaclu: Cleopatra Luca, Beatrice Kiseleff, Gheorghe Țiclete, Ion Rațiu, Elena Armenescu, Alexandru Ciocioi. Cleopatra Luca, Beatrice Kiseleff și Gheorghe Țiclete au semnat și semnează, în continuare, rubrici permanente. Profilurile marilor scriitori români, realizate de doamna Cleopatra Luca se vor înmănunchea într-un volum sponsorizat de patronul revistei. Evocările unor personalități ale tehnicii, medicinei, istoriei etc, semnate în revistă de domnul Gheorghe Țiclete s-au metamorfozat într-un volum cu titlul „Evocări – oameni care au fost.”

O colaborare foarte strânsă am realizat cu Asociația Cultural-Umanitară „Bogdania”, grație domnului Ionel Marin, care, pe lângă asociație a înființat o revistă și o editură, sub același nume: „Bogdania.” Cititorii revistei „Bogdania” vor întâlni multe nume din Cenaclul Oct. Goga, semnând poezii, proză scurtă, epigrame, cronici literare, studii cu un caracter filosofic etc.

În această revistă am publicat, tot datorită amabilității domnului Ionel Marin, mai multe comentarii asupra celor 9 (nouă) volume din colecția „Opere Complete”, apărută la Editura Tracus Arte, prin strădania doamnei Beatrice Kiseleff, care le-a adunat de prin reviste, almanahuri și antologii, reușind cel mai frumos dar postum întru neuitarea fiului său, scriitorul Mihail Grămescu. M-am alăturat eforturilor doamnei Kiseleff de a grupa comentariile asupra operei acestuia, unele apărute chiar în revista „Bogdania”, alcătuind cartea „Privire generală asupra operei scriitorului Mihail Grămescu”, realizată împreună cu mama scriitorului și publicată la Editura Bogdania.

Colaborări, pe care le prețuiesc din suflet atât eu cât și colegii din Cenaclu, avem cu gruparea Cenaclului Literar Ing, la ale cărei întâlniri am participat eu și colegii cenacliști cu plăcere, bucurându-ne de calda primire a amfitrionului, domnul Nicolae Vasile. Domnia sa a coordonat primul volum al Enciclopediei „Scriitori din generația 2000”, care a apărut în condiții grafice de excepție. Putem afirma că a fost realizată prima jumătate din visul aievea asupra unui proiect genial. A pornit ferm pentru împlinirea celeilalte jumătăți a visului, cel de al doilea volum al Enciclopediei. Ne vom bucura cu toții la finalizarea întregii lucrări.

De trei ani colaborăm în modul cel mai plăcut cu Gruparea Astralis: revistă, editură și activități literare, foarte diferite și dense, toate conduse de inimoasa și

inteligenta scriitoare Camelia Pantazi Tudor, adunând în juru-i elita scriitorilor și criticilor contemporani. Activitățile sunt marcate și prin prezența unor actori, precum Magda Băcescu, Ștefan Apostol, avocat Daniela Gherasă și echipa de studenți a profesorului universitar de la Academia de Muzică, Daniel Prallea Blaga. Mulți scriitori colaboratori ai Cenaclului Octavian Goga sunt în egală măsură prezenți alături de doamna Camelia Pantazi Tudor la activități, revistă și, în mare parte, la editură, precum Cleopatra Luca, Gheorghe Țiclete, Geo Călugăru, Doina Bârcă, Eugenia Duță, Gabriela Stanciu-Păsărin, Luminița Zaharia, Ada Nemescu, Alexandru Ciocioi, Ion C. Ștefan etc.

Aceeași benefică și fructuoasă colaborare o avem și cu revista „Convorbiri literar-artistice" la care particip de trei ani, împreună cu colegii de la Cenaclul „Octavian Goga". Admir sincer voința și capacitatea de dăruire în spațiul frumosului și adevărului artistic a scriitoarei Antoaneta Rădoi Delavrancea.

Pentru a ne arăta prețuirea și a-i stimula să scrie cărți pe cenacliștii noștri, am hotărât , împreună cu doamna Elena Scurtu, să realizăm alternativ și întâlniri dedicate lansărilor de carte, mai ales că sunt destui care scriu foarte bine.

Am avut și am în continuare la întâlnirile consacrate lansărilor de cărți sprijinul unor critici literară profesioniști, precum Emil Lungeanu, Mihai Antonescu, Aureliu Goci, Victor Atanasiu, Ana Dobre. Lecturile selectate din cărțile lansate au fost realizate de actori cunoscuți ca: Ion Arcudeanu, Eugen Cristea, Valeria Deleanu, Doina Ghițescu. Menționez câteva lansări de carte: „În căutarea iluziilor pierdute" de Ion C. Ștefan, roman, Editura Artemis; „Secretul de la Costișa", roman de Cleopatra Luca, Editura Astralis; „Drumul spre Damasc" roman de Corneliu Leu, Editura Eminescu; „De dragoste", poezii de Gheorghe Duță Micloșanu, Editura Fast Editing; „101 rondeluri" de Florica Gh. Ceapoiu, Editura Ideal; „Căprioara", roman de Eugenia Duță, Editura Fast Editing; „Păsări și umbre", roman de Ileana Popescu Bâldea, Editura Eminescu; „Taine în vis" roman de Camelia Pantazi Tudor, Editura Astralis; „Vremuri", poezii de Cornel Balaban, Editura Artemis; „Aproape de Soare Răsare", roman de Mihai Epure; „Prieteni pentru toate anotimpurile", evocări de Dumitru Dumitrică, Editura Paul Edition, 2018; „Lumea prin care am trecut", memorii de Gheorghe Țiclete, Editura Amanda Edit și „Evocări – Cei care au fost", de Gheorghe Țiclete, Editura Fast Editing; „Romanticii", roman de George Șovu, Editura Domino; „Între două drumuri", de Silvia Budescu, Editura Sfere, Bârlad.

Proiecte. Având în vedere că aproape toți membrii Cenaclului sunt persoane de vârsta a treia, ne vom ocupa mai mult să convingem scriitori tineri să prenoiască rândurile membrilor Cenaclului Octavian Goga, orientându-i spre proza scurtă umoristică. Vom reveni la întâlnirile de lucru tradiționale prin lecturi din creații recent publicate, urmate de discuții. Vom căuta să fim prezenți în licee pentru a-i încuraja pe aceia care vădesc semne de talent și de interes pentru creație literară. Vom avea aceeași grijă față de colaborările cu colegii din alte grupări literare.

Geo Călugăru
Membru al Uniunii Scriitorilor din România,
Președintele Cenaclului Octavian Goga, București

FUNDAȚIA LITERAR-ISTORICĂ „STOIKA”

Fundația Literar-Istorică „Stoika” este autorizată ca fiind o entitate non-profit, fără valențe ori interferențe politice, centrată pe revigorarea adevăratelor tradiții românești, de cunoaștere și prezentare în spațiul public a istoriei personalităților care și-au adus contribuția la agregarea și consolidarea acestui edificiu măreț – ROMÂNIA.

De la înființarea sa, în anul 2012, prin liberul consimțământ al celor trei STOIKA – Florian – Dragoș – Laura, și-a propus și a realizat o serie întreagă de proiecte axate pe cel puțin trei direcții: organizarea de manifestări culturale în Capitală dar și în diverse localități din țară; aducerea în atenția publicului a faptelor înaintașilor aparținând acestei familii; redactarea, tipărirea și prezentarea unor cărți cu valoare istorică dar și literară în general.

Istoric

Atât din istoria scrisă ori orală a acestei familii, cu sute de reprezentanți care au relaționat pe variate domenii (politic, militar, cultural, diplomatic etc.) dar și din analizele, studiile, comunicările ori publicațiile existente atât în mediile academice, dar și în fondul arhivistic al fundației, reies cu prisosință dimensiunile unui parcurs istoric de netăgăduit.

Punctul de referință și motivația înființării Fundației Literar-Istorice „Stoika” îl reprezintă un strămoș născut în jurul anului 1620, care a fost înnobilat de către Principele Transilvaniei Rakoczy al II-lea, pe data de 13 februarie 1649 la rang de nobil.

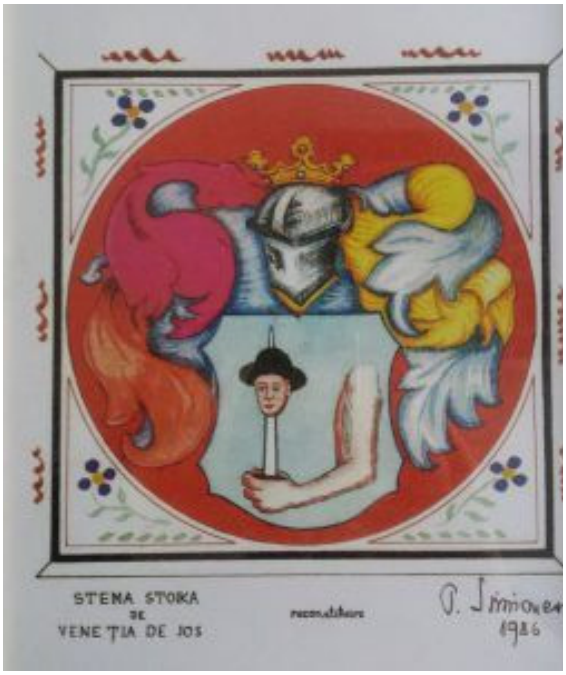

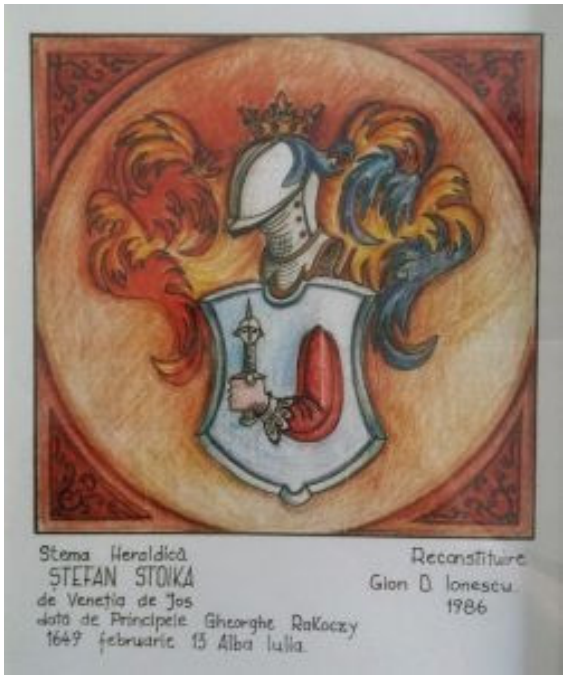
Conținutul acestui document, descifrat de specialiști, din documentele puse la diaspoziție de Fundația Stoika, este:

Diplomă de înnobilare acordată de către Principele GHEORGHE RAKOCZY al II-lea lui ȘTEFAN STOIKA (de Alzo Venicze)

Noi, GHEORGHE RAKOCZY, prin mila lui Dumnezeu Principe al Transilvaniei, Stăpânitor al părților Regatului Ungariei și Comite al Secuilor, încredințăm spre amintire prin prezenta

(diplomă), dându-le de știre tuturor acelora cărora li se cuvine, că NOI, atât la deosebita intervenție, anume întreprinsă de câțiva credincioși Domni Consilieri ai noștri, cât și (înșine), luând în considerare și apreciind credința și credincioasele slujbe ale sârguinciosului ȘTEFAN STOIKA de Veneția, pe care el însuși ni le-a dovedit și îndeplinit, nouă și acestui Principat al nostru, al Transilvaniei, din suflet, cu cel mai mare zel și alături de noi, ca nesămuit credincios al nostru (împuternicit) al Comitetului Comitatului Cetății Alba, drept Căpitan suprem al străjii cetății din districtul Făgărașului și al trupelor călări și drept (comandant) general al tuturor trupelor campestre, precum și drept Consilier intim, în toate prilejurile, după starea locurilor și a vremurilor ce au fost încredințate fidelității și hărniciei lui (ȘTEFAN STOIKA), îndeplinite cu promptitudine din tot sufletul său și pe care promite și făgăduiește că le va dovedi și îndeplini și în viitor, am socotit așa dar că se cuvine să-l (scoatem) pe ȘTEFAN STOIKA din starea și condițiunea iobăgească în care s-a născut și existat până acum, printr-o favoare deosebită în (virtutea) puterii noastre princiare și să-l numărăm, cuprindem, ridicăm și înscriem în alaiul și numărul adevăraților și neîndoielnicilor nobili ai Principatului nostru al Transilvaniei și al Părților ungurești, anexate la acesta, precum îl și numărăm, cuprindem, ridicăm și înscriem prin prezenta patentă de favoare, dispunând expres, ca de acum înainte, neîncetat de-a lungul vremurilor (ce vor urma), același ȘTEFAN STOIKA și toți moștenitorii și urmașii lui din ambele sexe să aibă a fi socotiți și considerați drept nobili iar ca semn al unei astfel de adevărate și desăvârșite nobilități a lor (să aibă) aceste arme sau însemne ale lor de nobilitate: un scut ridicat militărește, de culoare celestină (azurie), în al cărui câmp sau arie (se vede) un braț (al cărui pumn) ține zdravăn o spadă scoasă din teacă, în vârful căreia se află înfipt un cap de german; deasupra scutului este pus un coif ostășesc închis, pe care îl acoperă diadema Principatului împodobită cum se cuvine cu pietre prețioase și perle mari; din vârful coifului panglici sau lambrechini de diferite culori atârnă în ambele laturi sau margini ale scutului pe care le înconjoară și împodobesc foarte frumos, așa precum (sunt) toate acestea înfățișate și pictate cu categorică claritate în capul sau începutul scrisorii noastre de mâna dibace și arta pictorului, le dăm, dăruim și oferim cu bunăvoință și deliberare și prin certa noastră știință și generozitatea noastră Princiară, susnumitul ȘTEFAN STOIKA și tuturor moștenitorilor și urmașilor săi de ambele sexe, încuviințând și acordând ca aceștia să dețină și să poarte prescrisele arme sau însemne de nobilitate, după obiceiul celorlalți adevărați, cunoscuți și

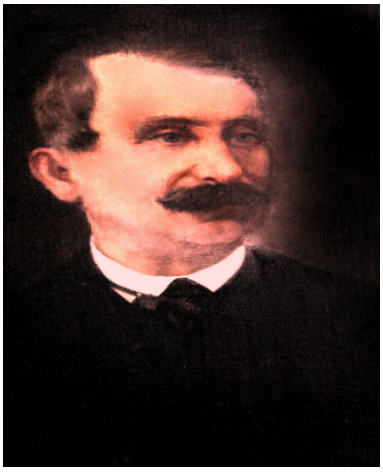
Stemă și steag Ștefan Stoika

neîndoielnici nobili ai Principatului nostru al Transilvaniei și ai Părților ungurești anexate la aceasta, purtători ai acestor arme sau însemne de nobilitate, oriunde: în luptă, jocuri militare, turniruri, dueluri, lupte singulare și alte exerciții militare și nobiliare de orice fel; de asemenea (să le pună) pe sigiliu, steaguri, draperii, valuri, inele, scuturi, corturi, case, morminte, în genere orice lucruri (și) în orice expediții se vor ivi și vrem să fie numiți și recunoscuți cu titlul de adevărată, sinceră și perfectă nobilitate, de către toți oamenii care se vor afla, de orice stare, treaptă, condițiune, slujbă, demnitate, preeminență, și funcție; să poată a se folosi, a avea parte și a se bucura în veci de toate și de fiecare în parte din cinstirile, favorurile, privilegiile, înlesnirile, liberalitățile, imunitățile și prerogativele de care se folosesc, au parte și se bucură ceilalți adevărați, recunoscuți și neîndoielnici nobili, oricum ar fi, de drept și după vechiul obicei, în așa chip ca, atât el cât și urmașii săi să trebuiască a sluji în (trupele) ecvestre din cetatea noastră a Făgărașului și același Domnii, cât mai bine echipați cu arme și veșminte și instruiți, în care scop al aducerii aminte cu fermitate perpetuă, am socotit binevoitor că se cuvine a da și acorda prezenta noastră scrisoare, puternic întărită cu sigiliul nostru atârnat și autentic, pomenitului ȘTEFAN STOIKA și tuturor moștenitorilor și urmașilor săi de ambele sexe.

Dată în cetatea noastră ALBA IULIA, în ziua de 13 a lunei februarie, în anul Domnului una mie șase sute patruzeci și nouă.

GHEORGHE RAKOCZY (cu mână proprie)

Pe mai departe un descendent al acestuia, Theodor Stoika de Alzo Venicze (1768-1855) a avut cu soția sa Rebecca de Roczoni (Roșoni) doi copii: Ștefan Cristofor Stoika și Dumitru Stoika (8.11.1808-12.07.1878).

Ștefan Cristofor Stoika

Constantin Stoika

Titus T. Stoika

Ștefan Stoika, prin cei nouăsprezece copii dintre care paisprezece au atins vârste mai înaintate, a creat o linie de succesori, mulți dintre ei aducându-și un aport substanțial la făurirea României moderne.

Colonelul Ștefan Stoika – ziditor de țară și neam – a fost militar, primar al Capitalei după Mica Unire, scriitor, traducător din operele lui Shakespeare, Hugo etc. și un sfătuitor al primului Domn al Țărilor Românești reunite – Alexandru Ioan Cuza.

Persoana al cărei nume îl poartă fundația literar-istorică, al cărei președinte este domnul Florian Laurențiu Stoika, Titus T. Stoika, unchiul președintelui acestei fundații, s-a născut la 14 octombrie 1893, în casele bătrânești de pe bulevardul Elena Doamna din Buzău, fiind al treilea copil din cei șase ai familiei Titus Ștefan Stoika și Irena Canella Ciorogârleanu. Bunic dinspre tată i-a fost Polcovnicul – cavaler Ștefan Cristofor Stoika (1808-1878), aghiotant al domnitorilor Ghika și Știrbei precum și sfetnic al domnitorului Alexandru Ioan Cuza; iar între anii 1862-1965 primar al Bucureștilor.

Bunicul dinspre mamă, Constantin Canella Ciorogârleanu, prieten cu Heliade Rădulescu, a înființat în anul 1857, școala primară din Buzău, a întemeiat primul ziar cu litere latine „Independința Română” (1875).

În anul 1973, l-am cunoscut pe domnul Titus T. Stoika, prin intermediul domnului Vasile Bălășoiu, director al Bibliotecii Casei de Cultură a M.A.I., al cărui adjunct eram. La cei 81 de ani, pe care îi avea dar, pe care nu-i arăta, strângându-mi mâna, mi-au trosnit degetele. Locuia cu soția, Marieta Stoika, pe strada Sfinților, nr. 8, apartamentul 9, în perimetrul Pieței C. A. Rosetti. Avea în bibliotecă, în cele 17 volume dactilografiate, unele scrise cu propria-i mână, tot ce reușise să adune, ca notițe din documente aflate la Biblioteca Academiei Române, Muzeul Național al Literaturii și alte surse găsite și cunoscute numai de dânsul. Timp de 10 ani, până în aprilie 1983, când s-a înălțat la cer, am organizat și desfășurat împreună, în fiecare an, activități de evocare comemorativă, în memoria fratelui său, poetul Constantin T. Stoika, despre care, Titus T. Stoika, fratele poetului, a descoperit, într-un număr din aprilie 27 al revistei „România literară”, în pagina 26, sub fotografia Poetului – Erou Constantin T. Stoika, pe care îl citățm: „Cel mai activ dintre dânșii”, scria Lovinescu (Istoria literaturii române contemporane, vol. III), amintind de poeții de la revista „Viața nouă”, era Constantin T. Stoika, poetul erou, mort la 23 oct. 1916, pe front. În cei 10 ani, cât a mai trăit din momentul când l-am cunoscut, ajunsesem să-l prețuiesc și să-l admir. Astfel, după moartea lui Titus, devotata sa soție Marieta m-a ispitit să încerc să-i dau viață, într-o carte, admirabilului său soț. La început, am ezitat să accept, dar, până la urmă, ceea ce am intuit, că voi descoperi în acele manuscrise, m-a determinat să accept provocarea.

Trec peste amănunte și consemnez: era prin 2010, octombrie când mă sună doamna Marieta Stoika și-mi spune că a sunat-o un nepot despre care de ani de zile, nu mai știa nimic. Eu terminasem de câțiva ani ceea ce mă angajasem să fac și-mi părea rău și de mine și de manuscris. După două zile am fost sunat de nepot, care mi-a spus că dorește să vadă despre ce este vorba. A venit la mine acasă, m-a rugat să-i dau lucrarea și să aștept că mă va suna, ceea ce, după zece zile s-a și întâmplat. I-a plăcut conținutul și a fost de acord să suporte finanțarea. Pe atunci, eram adjunctul regretatului prof. univ. Marcel Crihana, șeful Cenaclului Perpessicius, care avea propria editură, cu nume omonim cu al cenaclului. S-a trecut la treabă și în vreo lună și jumătate a apărut volumul „Sfinte firi vizionare”, la Editura Perpessicius.

Despre zbaterile pentru a obține documentele înființării Fundației, care nu au fost puține și nici ușor de obținut, n-am să consemnez. Pentru cine vrea să le afle, poate lua legătura cu economistul și juristul Florian Laurențiu Stoika.

Cert este că, în câteva luni de umblătură, cu folos, ce trebuia să obțină, a obținut, încât se putea trece la concretizare.

Așa se face că, în ianuarie 2012, într-o zi în care bucuria împlinirii unui țel mult dorit, în puținele grade de afară. Locul de desfășurare al momentului inaugurării, Muzeul Național al Literaturii, al cărui ctitor era Perpessicius, fost coleg de liceu cu Constantin T. Stoika. Amfitrion al manifestării directorul instituției, domnul Lucian Chișu. Rotonda aflată la parter, în scurt timp s-a umplut cu persoane de înaltă valoare culturală și umană. Încă mă urmărește plăcut, ceea ce s-a petrecut atunci, încât, și acum, îmi spun: obrazul subțire cu cheltuială se ține. Câteva nume sunt cu adevărat de neuitat: regretatul actor Ion Dichiseanu, Adela Mărculescu, Ion Arcudeanu, Marian Dumitru, Victor Gh. Stan – președintele Filialei de Literatură pentru Copii și Tineret București, Floarea Necșoiu, regretata actriță Elena Negreanu, care a fost în comisia de admitere la Institutul de Teatru și Artă Cinematografică și i-a prezis lui Florin Piersic o carieră profesională de excepție, George Stanca, poet cunoscut, plecat în eternitate și încă mulți alții. Acestora le-am oferit, împreună cu Florian Laurențiu Stoika, volumul „Sfinte firi vizionare”, volum ce s-a prezentat elogios, cu această ocazie. M-a impresionat mult actorul Ion Dichiseanu, prin îndemnul tulburător, din cuvântul său, de a nu ne uita înaintașii, pe cei care nu mai sunt, pentru ca noi să continuăm să fim. Prezența televiziunii, care a transmis momentul de sărbătoare, o parte din Corul Patriarhiei care a conferit acelor momente vibrație emoțională și luminozitate. Ce este plăcut și frumos, trece repede, rămân în schimb amintirile, care cu cât sunt mai plăcute, reprezintă mai mult în timp.

Eu care m-am aflat de la înființarea Fundației, între cei care i-am dat și continuă să-i dea viață, mărturisesc, și am argumente, s-o fac, prețuirea pe care o am față de președintele fundației, de a împlini prin activitatea acesteia, a revistei, care apare sub egida sa, testamentul moral al poetului erou Constantin T. Stoika, vibrând în epopeea sa „Însemnări din zilele de luptă”: „Cei care vor rămâne trebuie să rupă tăcerea ce se lasă așa de repede peste cei care nu mai sunt, care în aceste clipe istorice, are trebuință de aceste amintiri sacre. Dacă toți ne-am gândi cu iubire la morții scumpi, vom putea să ne împrospătăm puterile sufletelor încercate îndestul de acum”.

Acțivități ale Fundației

Continuarea activităților culturale ale acestei familii istorice se face în prezent prin Revista Fundației, „*Independența Română - Independența prin Cultură*”, care are următoarele arii de intere public: Editorial; Evocări (scriitori foarte importanți); Sfere de lumină (subiecte istorice de-a lungul timpului privind România); Știință (personalități reprezentative din diferite ramuri științifice); Spiritualitate; Profiluri literare; Eseu; Asclepios (medicină); Cultură și educație; Lumea multipolară; Portrete; Călători prin Univers; Lumea de azi; Remember; Restituiri; Apărarea țării; Presa de-a lungul vremii; Arte vizuale; În grădina lui Academos; Știri, informații, evenimente; Creații literare; Fundații/Asociații; Muzee-Expoziții; Ecologie; Jurnal de călătorie; Oglinda școlii; Mitologie și folclor; Economia României; Sport; Auto-Moto; Știință aplicată; Teatru, film, muzică; Artă cinematografică; Meșteșuguri; Epigrame; Umorul de altă-dată; Sacul cu glume; Ecouri; Semnal editorial.

Dintre activitățile organizate de Fundație în colaborare cu alte instituții cu profil cultural-educativ enumerăm:

- *Ziua limbii Române*; *Ziua culturii naționale*, în colaborare cu Primăria Sectorului 2; *Aniversarea Centenarului României – 1 decembrie 2018*, în colaborare cu Centrul Cultural al M.A.I.; *Salonul de carte civică, juridică și administrativă*; *Sărbători ale anotimpurilor – Primăvara, Vara, Toamna și Iarna*, la Telega (Complexul balnear „Șoimul" – Telega, proprietatea soților Stoika); *Colaborare prin prezența în juriul Festivalului Internațional de Creație literară*, organizat de Asociația Culturală și revista „Bogdania" condusă de Ionel Marin; *Participarea prin unii membri ai Fundației la întâlnirile Grupării Literare ing – a AGIR*, condusă de Nicolae Vasile; *Publicarea unor cărți ale membrilor fundației sau colaboratori ai acesteia, la Editura Laurent a Fundației*. Au fost tipărite 46 de titluri de carte, într-un număr de peste 80.000 de exemplare, distribuite printr-o rețea proprie. Ca activitate editorială continuă, a fost concepută și tipărită revista „Independența Română – Independența prin cultură"; *Aniversarea Unirii cunoscute sub numele de celei mici, la Palatul Mogoșoaia*, sub egida Academiei Române, în colaborare cu Primăria Generală a Capitalei, la cea din urmă participând vicepreședintele Academiei Române, Răzvan Theodorescu; *parteneriate cu CENACOLO al renumitului doctor chirurg Romeo Dumitrescu, din Reșița*; *Centrul Cultural din municipiul Giurgiu* etc.

Florian Laurențiu Stoika, împreună cu Răzvan Theodorescu și Geo Calugăru, la evenimentul de la Mogoșoaia din 2018

Datorită diversificării mai accentuate a temelor cuprinse în revista „Independența Română – Independența prin cultură", începând cu luna iulie 2020 și-a dublat numărul de pagini de la 48 la 96 și a trecut de la regimul de apariție lunară la o apariție la două luni, într-un număr mediu de trei mii de exemplare, difuzată la nivel național, cu corespondentul ei și în format on-line (www.independentaromana.ro).

Lansare de cărți la Fundația Stoika

Întâlnirea de la CENACOLO Reșița

Stilul de lucru al Fundației și al realizării revistei „*Independența Română – Independența prin cultură*” se concretizează prin întâlniri săptămânale, în ziua de miercuri, între orele 14:00 – 16:00 la sediul fundației a membrilor săi și ai redacției, inclusiv a colaboratorilor constanți ai revistei. Se prezintă temele, ce vor apărea în numărul următor și se stabilește data de predare a materialelor. Sunt înmânate editorului de text pentru culegere, ulterior acestea fiind predate către echipa de graficieni. Componența pe atribuții a structurii celor două entități funcționale:

- Director – Florian Laurențiu Stoika – Președintele Fundației Literar-Istorice „Stoika”;
- Organizator Evenimente și PR – Doina Bârcă;
- Membru de onoare – Conf. Univ. Dr. Gheorghe Zamfir;
- Seniori Editori – Corneliu Zeana, Viorel Martin, Viorel Gh. Speteanu, Stelian Gomboș, Geo Călugăru, Beatrice Kiseleff, Viorel Gaftea, Marin Voican-Ghioroiu, Vergil Cojocaru Cover, Cleopatra Luca, Nicolae Doftoreanu, Mugur Băilești eanu, Gheorghe Țiclete, Maria Petrescu, Ștefan Păun, Ioana Stuparu, Horațiu Mândășescu, Antonio Marinescu ș.a.;

- Art Director – Laura Ivanov;
- Editare text – Anca Bogdan-Dănilă;
- Consultanță distribuție – Media Mark Management;
- Asistență juridică – Avocat/ Mediator – Baciu Iacob.

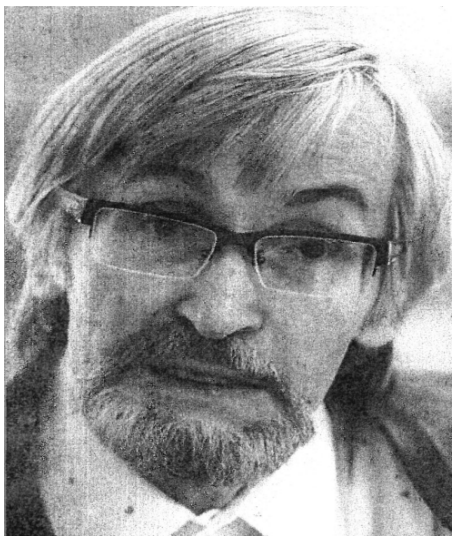
Proiecte în pregătire

– Înființarea unui Cenaclu literar, cu numele „Constantin T. Stoika”, în memoria Poetului Erou. Ca modalitate de desfășurare urmează să fie prezentate cele mai recente creații, urmate de discuții și selectarea din textele citite a celor mai bune, pentru a fi promovate în revistă, într-o pagină numită „Cenaclu literar”;
- Colaborarea cu alte grupări literare. Menționez existența unor relații excelente de colaborare, cu „Gruparea *Literar ing*” al cărei președinte este scriitorul Nicolae Vasile, cu Asociația Culturală *Bogdania* și revista cu același nume, din Focșani, conduse de domnul Ionel Marin, cu Centrul Cultural *„Mihai Eminescu*” – Cenaclul literar „*Octavian Goga*” și cu Gruparea literară *„Convorbiri literar-artistice*” prin fondatoarea acesteia, doamna Antoneta Rădoi – scriitor.

În final, citez afirmația domnului Florian Laurențiu Stoika, întru o clarificare deplină a ceea ce reprezintă, în peisajul presei române actuala revistă al cărei fondator și director este: „Independența Română – Independența prin cultură, revistă cu conținut istoric, literar și artistic, de atitudine moderată, fondată de către Fundația Literar-Istorică «Stoika»”.

Prezentare realizată de **Geo Călugăru**, Membru al USR

DESPRE AUTORI

Vasile ANDRU

Românii în exprimarea lor spirituală, suntmai curând moderați, feriți de extreme mistice. S-a scris puțin și fără răsunetul meritat, pe tema aceasta. Iar experiența mistică din spațiul carpatic nu este cunoscută, nu este valorizată. (Vasile Andru)

Vasile Andru s-a născut la 22 mai 1942 în satul Bahrinești din Nordul Bucovinei. Bunicii săi, deportați în Siberia după ocuparea satului natal de către sovietici, nu s-au mai întors. Părinții reușesc să fugă din satul ocupat și se stabilesc în Mușenița-Siret, unde el a absolvit școala elementară. Liceul absolvit la Rădăuți. Studii universitare la Iași, absolvite în 1965. Trei ani este profesor și șapte ani lector universitar la Suceava. Apoi devine membru al Uniunii Scriitorilor (în 1975) și se stabilește în București. A fost dat afară de la catedră înainte de 1989, din motive ideologice.

Din 1980 este redactor principal al revistei „Viața Românească". În 1990 este ales șeful secției de Proză a Asociației Scriitorilor București.

Face stagii de documentare antropologică la Roma (1989), la Paris (1990, 1991) și în Oceania (Wellington, 1999). Bursă de studii în India, la Trivandrum (1992, 1996) unde primește titlul de master în filosofie.

Câțiva ani, cercetează procedeul filocalic Rugăciunea inimii. Participă la simpozioane internaționale de istoria religiilor și de psihologie, la Paris, Mount Abu, Kottayam, Loano. Din 1990, structurează și coordonează „Centrul de practică isihastă" din București. Face trei călătorii la Sfântul Munte Athos. Participări culturale sau spirituale la New York, Tokio, Sydney, Padova, Atena. Decedat în 2016.

Scrieri

A publicat 32 de cărți. Dintre acestea, selectiv: (a) Nuvele și romane: *Mirele* (1975), *Arheologia dorințelor* (1977), *Noaptea împăratului* (1979, tradus în cinci limbi), *Turnul* (1985), *Muntele Calvarului* (1991) *Un univers cu o singură ieșire* (1997), *Păsările cerului* (1999, tradus în șase limbi), *Cel mai îndepărtat paradis (2001), Grădinile ascunse*, roman (2006). (b) Cărți de înțelepciune și spiritualitate:

Viață și semn (1989), *Terapia destinului* (1994, 2011), *Întâlniri cu maeștri și vizionari* (2001), *Istorie și taină la Sfântul Munte Athos* (1997, 2001, 2004), *Isihasmul sau meșteșugul liniștirii* (2002, 2011), *Exorcismele* (2004), *Psihoterapie isihastă* (2006), *Surâd, deci exist* (2008), *Legende indiene* (2004), *În căutarea raiului promis, Mistici din Carpați* (2009). Romanul său „Păsările cerului" (1999) a obținut premiul internațional „Balkanika" (2000). Vasile Andru a publicat această bibliografie în mai multe volume ale sale, după 1989.

*

Toate religiile lumii sunt dependente de istorie, ele s-au ivit din bezna istoriei. Ne convinge de aceasta mitul, el fiind memorie ancestrală, într-o primă etapă a conștiinței istorice. Opera autentică rămâne, viața ei este conectată la viața istoriei și decurge din aceasta. Așadar autentică fiind, ea rămâne deschisă, ne convinge mitul. Este ceea ce releva profesorul Gh. Vlăduțescu în postfața la „Dicționarul de mitologie generală" al lui Victor Kernbach.

Convingătoare prin volumele sale, opera lui Vasile Andru ne introduce într-un univers aparte, cel biblic, și rămâne o operă deschisă. Adresată nespecialiștilor, ea este literară și de o remarcabilă erudiție. După lectura romanului fantastic „Grădinile ascunse", cititorul poate accepta detașat spusele lui Marin Sorescu: „o ia și lumea-ncet la vale, / după mileniul prăbușit".

În periplul nostru, o temă importantă este cea a misticii ortodoxe. cu referire, între altele, la noi orientări și la interferențe între gândirea științifică și ideatica mistică (fantasticul lui Borges și fantasticul post-cuantic, de pildă).

În volumele sale, relevă diverse aspecte ale crizei actuale a umanității – criza științei, de pildă. Inteligența artificială, acest mit al modernității, tinde să devină un pericol pentru ființa umană. Cercetările lui Mc. Luhan ne-au demonstrat că omul televizual suferă de un sindrom în care se combină infirmități multiple, ceea ce ne arată în tipul acesta uman nou purtătorul multor mutații. Comunicarea televizuală devine armă logistică – în acest sens ea este și va fi folosită în continuare în războiul mediatic modern[21]

Adesea sunt edificatoare pentru calea ce a urmat-o în opera sa un scriitor dedicațiile lui, oricât de laconice, la începutul unui volum, dar îndeosebi motivațiile mărturisite de el, – mobilul căutărilor, strădaniilor și suferințelor lui de decenii, numai de el știute. Dar cum pentru biata gâză totul este chiar de la început vibrație și rezonanță, cititorul neavizat își poate oare imagina din ce zbucium și puternică voință s-au ivit cărți precum „Măria sa Puiul Pădurii" sau „Jude neștiutul" al lui Thomas Hardy? Sau „Henric al IV-lea" al lui Pirandello?

Profesorul Vasile Andru a dedicat un volum bunicii sale Eudochia, moartă în deportare în Siberia, în anul 1951. Ne-a lăsat multe volume, cu numeroase dedicații. Cât despre motivațiile lui ca autor, vom adăuga câte ceva, în limita spațiului, în cele ce urmează. După căderea zidului Berlinului, asupra românilor s-au abătut cu vădită

[21] În: Virgiliu Gheorghe. Efectele televiziunii asupra minții umane și despre creșterea copiilor în lumea de azi. Fundația Tradiția Românească, 2005.

premeditare atâtea acuzații de tot hazul, încât nici nu mai știm cu ce putem începe. Popoarele balcanice își au fiecare istoria lui. S-au ivit deodată după 1989 dubii care de care mai hazardate și eronate despre identitatea noastră, originile și teritoriul țării. Într-un război mediatic continuu, subtil regizat, „conștiința românească este asaltată de ideologiile și politicile globaliste de integrare și primește lovituri dure din partea valului de vulgaritate și cosmopolitism al pseudomodernismului (Tudor Opriș, 2003).

*

Românii, anonimii

Chiar de la începutul unui periplu impresionant, în volumul său „În căutarea raiului promis" (2009), Vasile Andru ne relatează despre o convorbire a sa cu părintele arhimandrit Dionisie Ignat, de la schitul românesc Colciu, pe Sfântul Munte Athos. Tema discuției: în sintezele străine despre mistica ortodoxă este absent un capitol, cel despre mistica română. Străinii admiră mistica greacă și rusă. Dar românii au avut și ei mistici cunoscuți. Părintele Dionisie era mâhnit, deoarece cunoștea îndeaproape însemnătatea asceților români de la Athos și din Carpați. Ignorarea lor aduce după sine desconsiderarea misticii românești și „un oarecare dispreț la adresa noastră. Românii nu-și valorizează corect misticii lor însemnați. Românii nu luptă! Un sfânt prețuiește aur! Grecii știu asta, ei scriu imediat despre cei vestiți din neamul lor, îi pun în cărți și-n raclă. Noi nu facem nimic... Să scrieți! Să dați la lumină fapta neamului. Câte schingiuiri, câți martiri au rămas necunoscuți, că n-a avut cine scrie despre ei! Grecii îmi zic: Ce pretenții aveți că sunteți mari ortodocși? Unde sunt faptele voastre, unde scrie despre ele? Așa zic și ei, și alții. N-am avut scriitori, să rămână trecutul. Nu s-or găsit mulți...". „Da, grecii sunt tari la rostire și la mărturisire. Dacă românii ar avea scriitori, ei n-ar ajunge de batjocura altor neamuri!", încheia cu regret părintele Dionisie. „Și grecii, și rușii practică anonimatul. Și totuși, ei sunt vestiți, puterea adunată de asceza anonimă se revarsă spre lume, întru zidirea sufletească a lumii, Și există un mărturisitor, un cronicar care scrijelește numele lor pe o lespede, pe un pergament, ca oamenii să-i știe mari mijlocitori între ei și Dumnezeu. Scrisul despre oameni sfințiți nu înseamnă publicitate. Scrisul înseamnă memorie. Națiile fără memorie sunt damnate să iasă din istorie".

„Ideea de țară religioasă, tinde astfel să devină un fel de mit local. Ar fi nedrept. Retragerea, pustia sunt o pregătire. Virtuțile câștigate în pustie trebuie puse în slujba lumii". Mitropolitul Nicolae Mladin scria: „Bulgarii, sârbii, grecii, au sfinții lor naționali, lucru care nu încalcă ecumenitatea bisericii. Adevărul este că noi (românii) preamărim ceea ce este străin și criticăm orice valoare națională. De aceea se cere o conștiință despre valorile autohtone. Apoi este important să sesizezi cum aceștia aparțin nu doar unei istorii națioanle, ci istoriei mântuirii".

„Marii asceți legați de spațiul românesc prin întâmplarea nașterii sau prin viața trupească, sublinia îndreptățit V. Andru, aparțin cu generozitate istoriei mântuirii, nu doar istoriei românești". Cum ar fi Ioan Casian, născut în Scythia Minor, sporit în Orient și consacrat în Occident (despre acest mare proto-român a scris admirabil prof. univ. Mihail Diaconescu); Nicodim de la Tismana, născut din părinți aromâni și iluminat la Athos; Paisie de la Neamț s-a născut la Poltava, dar i-a sporit harul și a

făcut școală isihastă în Carpați; Ioan Hozevitul, român din Moldova, s-a sfințit pe muntele Sinai”.

În lumea spiritualității ortodoxe , V. Andru pășea peste frontiere, ca cetățean al lumii creștine. Făptură firavă, trecea ca un mesager tăcut prin această mondo cane, călăuzit cu fermitate de aspirațiile sale. Dar avea alt glas atunci când, la cursurile de la Sala Dalles, ne îndemna pe noi să ne ridicăm cu toții și să deschidem larg brațele: „Oferiți ofranda voastră...”. Era un căutător de drumuri, un inovator, asemeni părintelui Galeriu. Știa că este urmărit, ca și prințul Vladimir Ghika, căruia în acest volum autorul îi dedică un spațiu larg. Asemeni prințul Ghika, V. Andru avea un patriotism nestrămutat și darul logosului.

Din volumul acesta de maturitate al scriitorului, am ales deci pe un om slăvit din istoria mântuirii. Redăm aici (fragmente) din portretul Monseniorului Vladimir Ghika, prinț, apostol și martir al poporului român, „omul cu aură de sfințenie”.

„Oasele mele vor fi îngropate aici, în România”, a prezis el. A fost arestat, a fost închis la Jilava. Cu doi ani înainte de a sfârși ca martir, a avut o viziune și a spus: „Cred că Iisus îmi va acorda într-o zi harul martiriului”.

A primit harul matiriului. A murit epuizat de tortură, la Jilava, la 16 mai 1954. Acest om fabulos, atingând suprafiresul, a fost contemporan cu noi!

Un om fabulos!

S-a născut la 25 decembrie 1873, pe când tatăl său era ministru plenipotențiar al României la Constantinopol. A fost nepotul ultimului voievod Ghika; arnăut prin strămoși, aromân din Iliria, după o sursă; înrudit și cu regii Franței, prin mama sa, prințesa Alexandrina. Avea înzestrări mentale excepționale. Era predestinat faptei mari: să îl urmeze pe Iisus.

„Era fabulos!”, ne spune Tertulian Langa, care cândva i-a fost discipol. Pe lângă darurile primite în mod natural – o minte sclipitoare, o memorie uriașă, o bunătate vindecătoare, – el a făcut și asceză severă, a avut o disciplină riguroasă a lucrului, a învățării, a dăruirii. Dormea două ore pe noapte (ca Mircea Eliade).

Prințul Vladimir Ghika a urmat școli înalte, facultatea de Teologie la Roma, Filosofie și Teologie la Salonic; Drept, Științe politice la Paris. Doi ani face studii medicale la Paris, pentru tratarea leprei, – o pregătire necesară pentru misionariatul său. Avea șase doctorate. Vorbea 26 de limbi. Te întrebi: ce-i trebuia atâta cultură, când avea putere vizionară, iar prin viziune și revelație obții orice cunoaștere!

Uneori vezi cu mirare că acești uriași ai minții, care au darul să se conecteze la informaționalul divin (inepuizabil) mai și adună atâta cunoaștere umană, enciclopedică!

Vladimir Ghika este ortodox prin naștere, prin botez, prin părinți. La șase ani, el este înscris la școală în Franța. Aici face și liceul și facultatea, câteva facultăți. Mai face o facultate la Roma. Trăia atât de participativ mistic în medii catolice, încât se va converti la catolicism, la 29 de ani. Celor care-i reproșau acest pas, le răspundea: „Trec la catolicism, ca să fiu un ortodox mai bun”.

Cele trei slujiri

1. Apostolatul laic. Când, după studii teologice, Vladimir Ghika a cerut preoția, Papa Pius al X-lea l-a sfătuit să nu se grăbească, să fie mai întâi un „apostol laic". El a primit. Primele misiuni de binefacere, de asistare a săracilor, de vindecări, de convertiri, el le realizează în această perioadă. Fondarea, la București, a Congregației Fiicele Carității, întemeierea spitalului „Sfântul Vicențiu de Paul", el le realizează în acest apostolat laic.

2. Preot bi-ritual. Este hirotonit preot la 50 de ani. Primește învestirea excepțională să practice slujba și în rit ortodox, și în stil catolic.

3. Probator apostolic. Papa Pius al XI-lea îl învestește cu o nouă demnitate: să slujească înlăuntrul fiecărui ordin monahicesc, benedictin, dominican, franciscan (terțiar).

La Monseniorul Ghika, trecerea la catolicism semnifica și pasul spre armonia între biserica Occidentală și cea Răsăriteană.

A fost unul dintre puținii (dacă nu singurul care a primit demnitatea preoțească să poată sluji atât liturghia latino-catolică, cât și pe cea bizantino-ortodoxă. Nu știm dacă au mai existat preoți bi-rituali.

Miracole și fapte

Preiau sintagma „miracole și fapte" de la Radu Comănescu, și aceste cuvinte își găsesc plinătatea sensului la Monseniorul Ghika.

Ca făptuitor, era treaz și în picioare 22 de ore din 24. Pe lângă canonul personal, de rugăciune, de meditație (oratio mentis), el slujea Sfânta Liturghie, vedea bolnavi, primea penitenți, scria cărți, făcea misionariat pe glob. A lucrat doi ani într-o leprozerie în China, câteva luni în leprozerii din Japonia, din Brazilia.

Era foarte tânăr când, în 1906, a inaugurat la București misiunea Sfântul Vicențiu de Paul; a pus bazele unui spital care, sub comuniști, îi va fi luat și dat lui I.C. Parhon (va deveni Institutul de endocrinologie). Parhon și ginerele său Ștefan Milcu le-au alungat pe călugărițele sanitare din acest institut.

Marea vocație a lui Vladimir Ghika era tămăduirea. De la simpla îngrijire sanitară, până la vindecări miraculoase. În 1913, în războiul balcanic, se află acolo, în zona de conflict, în misiune sanitară. În închisoare la Jilava, a vindecat un bolnav de cancer și mulți suferinzi de afecțiuni psiho-somatice. A salvat de la moarte pe un deținut inginer (tată a cinci copii), cu ajutorul spovedaniei. Petre Pandrea, care ne comunică două cazuri de vindecare, spune că el însuși a rezistat în închisori grație Monseniorului Ghika. „Meditam la măreția sa, la pilda sa, și mă întăream".

Spinul sacru

În modestia sa, Monseniorul Ghika nega că vindecările i s-ar datora lui. Uneori dezvăluia, tainic, că el vindecă pentru că poartă asupra sa întotdeauna, într-o cutie de

sticlă, un spin din cununa Mântuitorului. Era convins că acel spin, relicvă sfântă, însoțit de rugăciuni, făptuiesc vindecări. Ne întrebăm unde se află astăzi acel spin?

Levitație. Un martor a surprins că el levita în timpul sfintei Liturghii. Tertulian Lânga l-a întrebat: Este adevărat că ați oficiat în stare de levitație? Cum faceți acest lucru?". Iar el a răspuns, cu smerenie sau doar cu umor: „Foarte simplu. Mă țin de masă, ca să nu mă ridic prea sus."

Între regi și leproși

Monseniorul Ghika a călătorit mult, pe tot globul. A convertit la creștinism 17 capete încoronate. În India a stat doi ani și jumătate, făcând misionariat creștin. A avut o întrevedere cu Mahatma Gandhi, timp de trei zile și trei nopți, consemnează Petre Pandrea, în „Crugul mandarinului".

A admonestat-o pe regina Maria a României că nu știa „Tatăl nostru" în românește.

Martiriul

La Jilava, prințul GhiKa era torturat cu „spânzurătoarea electrică" ori de câte ori refuza să semneze o declarație plăsmuită de torționari. Spânzurătoarea electrică este un dispozitiv diabolic. Monseniorul a îndurat această atroce tortură de 83 de ori în primul an de detenție. Procedeul este cumplit de traumatizant psihic, produce extenuare neuronală și cardiacă... Acestea au fost transmise de un supraviețuitor.

*

Volumul „În căutarea raiului promis" „poate fi citit ca o suită de narațiuni hagiografice, sau ca un roman soteriologic non-fiction". (Vasile Andru)

În volumele lui Vasile Andru abundă portrete vii ale unor asceți și mari prelați, dintre care unii ne-au lăsat și cărți (să ne amintim despre tragismul căilor paralele); iar în scrierile lui de spiritualitate găsim numeroase pagini narative, spre bucuria cititorului.

„Isihasmul sau meșteșugul liniștirii", Ediția a II-a (2011)

Este o tradiție contemplativă din primele secole ale erei creștine. În secolul XIV, la Sfântul Munte Athos, se organizează ca o mișcare de renaștere spirituală cu numele de „isihasm". În centrul acestui curent înnoitor stă practica „rugăciunii neîntrerupte", „a rugăciunii lui Iisus".

Redăm spre edificare, sunt multe pasaje narative și portrete literare în cuprins. În partea I. Asceza exterioară și cea interioară. Partea a II-a. În lume și la pustie. Partea a III-a. Modele și metode patristice. Partea a IV-a. Modele și metode românești. Un scărar român: Gheorghe de la Cernica. Vasile de la Poiana Mărului. Paisie Velicikovski, un slav cu destin românesc. „Rugul aprins, prima școală contemplativă românească. Un isihast „părintele Calinic Cărăvan. Cuvânt despre rugăciune al părintelui Cleopa. Părintele Petroniu: alte căi de desăvârșire. Părintele Teofil Părăian și dobândirea raiului. Partea a V-a. Sinteze, paradigme, filocalia.

Și în acest volum Vasile Andru excelează prin portrete și abundența informației. Firește, a avut întâlniri cu mulți monahi sporiți. Dintre aceștia îl menționăm pe ieromonahul Gh. Ghelasie de la Ms. Frăsânei. Iată și câteva dintre volumele acestuia: Micul pateric al Sf. Mânăstiri Frăsânei. Frăsânei, Athosul românesc. Medicina isihastă. Ecce homo (o sinteză asupra viziunii lumii). Chipul omului (căutarea originilor), Omul, hotarul de taină. Hristos, trupul lumii și al veșniciei.

În grup restrâns, V. Andru ne mărturisea că părintele Ghelasie (autor al multor volume din colecția „Iaihasm") avea sufletul de poet. Într-adevăr, tonalitatea înălțătoare a textului și erudița să ne uimeau. M-am tot întrebat, când își mai găsea timp pentrun stupină (oare când semnul de foc vine de la sine?). Iată doi prisăcari de suflete – Marele Alfa (Arghezi știa să fie uneori și rebel) și părintele Ghelasie, tămăduitorul de la Frasânei, autorul „Medicinii isihaste". Dar ce meșter prisăcar de suflete a fost de la jumătatea căii vieții sale și V. Andru!

Redăm din volumul „Isihasmul" doar un portret, cel al unui mare monah (fragment). „L-am cunoscut pe părintele Cleopa la vârsta bunătății sale reale... părintele Cleopa a avut mereu o energie a rostirii și a mărturisirii; înfierbântările sale erau pedagogice, iar smerenia sa îi dădea o candoare de copil. Zicea:

„Un putregai, asta sunt. Sunt Moș Putregai... Uite, ăștia au venit să mă fotografieze. Stați, măăă, nu fotografiați, că nu aveți ce! Un putregai!..."

„Mitropolitul Antonie Plămădeală scria: Mânăstirea Sihăstria este un fel de universitate populară în aer liber: este locul unde cei care vin își pot reînnoi viața". Părintele Cleopa spune pilde și parabole... Are darul zicerii frumoase. Dramatizează povestea. Intimizează faptul biblic. Îmbracă personajele biblice în catrință și ițari, ca lumea să se simtă rude și consăteni. Părintele are duh de scriitor moldav. Este un Ion Creangă filocalic. Scenariile biblice sunt aduse aici, în pridvor, actualizate. Dumnezeu i se adresează lui Adam cu strigarea: „Mă Adamee, măăăă!"

Evocarea are farmec și mai ales, viață și culoare. Ascultătorii sunt captați, întineriți. Așa cum erau captați junimiștii ieșeni de vorbirile lui Ion Creangă".

Părintele Cleopa și-a încheiat călătoria în astă lume la 1 decembrie 1998. Un chip de lumină, pentru neamul obidit, atât de mult iubit de el. Noi adăugăm aici doar un cuvânt de smerenie.

„Aveți deja ceea ce căutați. Înainte de a le căuta, le-ați primit" (Mc. 11:24)

*

În formarea lui Vasile Andru ca scriitor, a viziunii lui despre lume și viață, a avut o pondere esențială influența lecturilor biblice, patristice. Ceea ce se reflectă și în elaborarea expresiei artistice. Dar această influență a favorizat și formarea viziunii lui enciclopedice.

Spirit rafinat, auster, mereu dornic de a cunoaște lumea (a avut vocația de pelerin), Vasile Andru excelează prin stil și erudiție. Putem vorbi și de o anumită subtextualitate în volumele sale dinainte de 1989.

Andru a fost și el un căutător de drumuri. Cunoscând roadele cele bune ale anonimatului, putem afirma acum că el a fost un cercetător cu o viziune despre lume mult aparte de cea a generației lui. Nu i-a putut egala în orientalistică pe Alexandru George, Victor Kernbach, Amrita Bhose, Toni Radian, Romulus Vulcănescu, Anton Dumitriu și nici pe departe pe Mircea Eliade.

Într-un volum încântător, „Legende indiene" (2004), Andru a introdus un text cunoscut de noi al lui Mircea Eiade, „Nopțile la Serampore", dar și un eseu comparatist al lui Rabindranath Tagore, doar câteva pagini. Într-una din convorbirile sale cu Mircea Eliade, în Bengal, Tagore i-a relatat acestuia despre deosebirile esențiale dintre civilizația europeană și modul de viață și de gândire din India.

Atent în scrierile sale de spiritualitate la cele ce sunt dincolo de înțelegerea noastră comună, V. Andru ne îndemna spre comuniunea cu natura. Astfel, în volumul „Psihoterapie isihastă" el a redat în proză o poetică aparte a naturii. A introdus lungi pasaje narative în cărțile sapiențiale și a fost un rafinat peisagist. O descriere de cadru, fie că era la Sf. Munte Athos sau la mânăstirea Lainici sau la Manali, în Himalaia, o însoțea de multe ori cu un cuvânt biblic, pentru ca noi, cititorii, să ne înălțăm vibrațiile.

*

Vasile Andru ne-a lăsat mai multe volume de referință privind mistica ortodoxă. S-a scris puțin la noi despre aceasta (în „epocă" era chiar imposibil). O muncă de pionierat, prin care V. Andru a evocat în literatura noastră mai recentă o galerie de asceți și mistici din Carpați și „alți oameni slăviți din istoria mântuirii", îndeosebi români de la Muntele Athos. Volumul său „Istorie și taină la Sfântul Munte Athos" a apărut în 2001.

După cele trei călătorii la M. Athos, ne-a lăsat o carte impresionantă ca sursă documentară recentă, dar și ca împlinire literară. În incursiunea condensată, de sinteză, dedicată acestui centru monahal de excepție, autorul surprinde mistica ortodoxă în actualitate și în devenirea ei istorică. În acest scop, el a cercetat mânăstiri și schituri, a mers la chilii de pustnici, pentru a afla îndeaproape cum trăiesc. Redăm din prezentarea volumului: A întâlnit practicieni ai meditației isihaste, unii dintre aceștia au atins stadii înalte ale îmbunătățirii. Mulți sunt de origine română, unii au stat de o viață pe Sfântul Munte, chiar au dobândit harisme. V. Andru redă multe dialoguri cu asceți și înțelepți. În pasajele narative frecvente sunt numeroase descrieri înălțătoare, în care autorul insistă cu detalii despre schiturile românești. La schitul românesc Prodromu a avut multe convorbiri cu părintele Petroniu. Între altele și despre televiziune. „Televizorul, spunea părintele Petroniu, este o propagandă a răului. Televizorul nu numai că împrăștie mintea, dar însămânțează păcatul. TV crează dependență. Nu veți fi călugări dacă deschideți radioul. Televizorul îți amintește păcatul.

Cercetător erudit, ne-a lăsat și în acest volum analize pertinente profunde, incursiuni comparatiste și remarcabile evaluări estetice. Este impresionantă privirea lui de ansamblu asupra centrului monahal de la Muntele Athos, îndeosebi prin ample judecăți de valoare.

*

Conceput ca un tratat riguros structurat tematic în domeniu, pe capitole, ca o disciplină aparte, volumul „Terapia destinului” are, în demersul său, un caracter practic, și îndrumă, pas cu pas, în lucrul cu sine pentru cumul de soartă bună. Nefiind de domeniul beletristicii, acesta este totuși o realizare literară aparte, prin conciziune, elocvență, stil ales și îndeosebi prin numeroasele pasaje narative, prin ținuta sa literară. Autorul excelează prin bogăția neobișnuită a izvoarelor orientale nipone, indiene, chineze în principal.

*

„Grădinile ascunse”

Volumul redă într-o amplă sinteză imaginea fantezistă a unei epoci din istoria noastră recentă. L-am putea numi pamflet, dar este de proporțiile unui volum. Am putea face referire la un filon mai îndepărtat. Cartea lui V. Andru ne amintește vag de unele portrete de epocă din „Bilete de papagal”. Hiperbola, sarcasmul, șarja fac ravagii. Personajele evoluează între comic și grotesc. Textul este dens, sunt multe evenimente, multe dintre ele neverosimile. Dar aluziile sunt atât de explicite, încât recunoaștem deîndată situația pe care o vizează naratorul. Regăsim așadar, cu un sentiment de ușurare, secvențe cinematografice, scene cotidiene din copilăria noastră, când așteptam la rând uneori și ore, pentru un sfert de pâine, pe cartelă. Pita era însă întodeauna fiebinte!

În romanul lui V. Andru sunt multe personaje voioase, altele macabre sau cvasiimbecile. Caricatura, neverosimilul țin rampa, prezente la tot pasul.

Ne aflăm așadar în zorii erei socialiste. Nici un edificiu important al statului nu a rămas neluat în vizor de V. Andru, nici un domeniu al vieții publice. Multe personaje aici, nu mai au trăsături umane. Un Pancu (coleg de institut al lui Ambrozie, personajul central), este un turnător iscusit, mereu însuflețit de intenții reprobabile, iar Vodă Vicus este promovat unanim pe culme, la „peste mândria țării”.

Pe alocuri, cititorul poate avea însă impresia că naratorul a șarjat peste măsură; uneori compoziția pare pripită, fortuită. În Gumoreni, ținutul imaginar în care se află grădinile scunse, din când în când pare că ne obosește abundența detaliilor, stilul pălește, e o oarecare adiere de monotonie. De parcă acele pasaje ar fi fost elaborate în pripă. Titlurile din cuprins sunt mai toate sugestive.

Partea întâi

Vorbind cu gropile
Viitorul este o marfă
Procesele post-mortem sunt echitabile
Idealul cu multă muniție se ține
pompierul magic

Partea a doua

Bătaia de după iluminare
Evacuarea forțată. Nivel de trai ca-n rai
Agricultura intensivă în tramvaie. Și o înmormântare
Aplaudați, cetățeni: (cursuri intensive de aplauze)
Inițiere în plăcuta artă a plocoanelor
(corupția divină și corupția ghiavolească)
Două condamnări la moarte pentru savantul care bea cu plosca
Poștașul hazardului
Soarta tristă a stâlpilor de cafenea

Partea a treia

Părăsind Țara Aurului
Fericirea sclavului perfect. Arta de a da ordine
Corectarea morții
Pavilionul desăvârșiților

Partea a patra

E greu de spus cine ești, Doamne
Cum funcționează pământenii
Penitenciarul
Dependența de carceră
Contribuția gardianului la doctrina salvării
Cum se obține permisul de om liber
La scaunul puterii (Comandorul)

Partea a cincea

„Raiule, noi te putem dobândi,
dar nu te putem înțelege”

Vânătorii nu bagă de seamă că planeta
a intrat în altă fază geo-cosmică
Ministru al inculturii pentru 24 de ore
Abecedarul și veșnicia

Din finalul volumului

Astfel Ambrozie a constatat că au trecut 150 de ani de când plecase la izvor și acest interval pentru el a fost doar o clipă.
În încheiere, scribul a comentat astfel: Întrucât a ascultat acea cântare cu toată ființa lui, timpul s-a oprit pentru el, și el a trecut în veșnicie.

În literatura interbelică am aflat un volum insolit, un alt roman fantastic – „Cimitirul Buna-Vestire” al lui Arghezi. Remarcăm în acesta o serie de analogii cu „Grădinile” lui V. Andru. În prefață, criticul literar academician Eugen Simion relevă că „Cimitirul Buna-Vestire” este „un poem vizionar” și „o capodoperă de stil”. Arghezi este „un caligraf desăvârșit, cunoaște toate viclețugurile limbajului”. El a elaborat în acest volum „forme estetice seducătoare”, atingând „strălucirea și perfecțiunea maiestuoasă”.

La apariție, în 1936, „Cimitirul Buna-Vestire” a fost considerat ca un roman satiric; un roman fantastic; o culegere de tablete sau un pamflet; „o viziune caricaturală în plan social, cu pamflete și portrete admirabile” (E. Simion).

Găsim în romanul profesorului Andru destule tablete cu adieri dinspre „Cimitirul Buna-Vestire”. Astfel macabrul din cetatea Gumoreni este comparabil cu funebrul din romanul lui Arghezi. Acesta din urmă ne oferă însă secvențe din filmul apocalipsei și al învierii morților, cu scene de proporții și de o sugestivitate tulburătoare, care concentrează o materie epică neobișnuit de densă. Desigur, Arghezi a avut vocația ironiei, a pamfletului, dar el a știut să se apropie și de sublim. Și în „Grădinile” lui Andru regăsim verva pamfletară necruțătoare, grotescul și absurdul.

Spațiul ne permite aici doar o relatare sumară, dar vom reveni asupra celorlalte romane și cărți de spiritualitate ale lui Vasile Andru (sunt 34 volume, unele cu mai multe ediții).

Ce putem spune deocamdată despre vrednicul scriitor bucovinean? Vasile Andru și-a făcut datoria. Acum în lumea largă se știe că avem și noi românii misticii noștri, o oaste cucernică!

„La Putna, o candelă de jertfă arde încă pentru țară”....

Această strașnică strajă din nevăzut nu migrează de la Carpați. Băjenarii noștrii vor reveni acasă precum s-au întors megieșii noștri de la Adriatica.

Să încheiem cu un zâmbet al lui Cioran: „Nu putem avea marea glorie, dar, mă rog, cel puțin notabili să fim”.

Profil realizat de **Milen BADRALEXI**
Membră a Societății Scriitorilor Români

Corneliu BERBENTE

S-a născut pe data de 8.08.1938, în localitatea Stavropoleos – Moreni, județul Dâmboviţa. A urmat cursurile primare şi gimnaziale în localităţile Răzvadul de Jos, Gura Ocniţei şi Târgovişte. Este absolvent al Liceului (azi, Colegiul Naţional) „Ienăchiţă Văcărescu" din Târgovişte (1955) Studiile universitare le-a efectuat la Politehnica din Bucureşti, Facultatea de Mecanică, Secţia Aviaţie, având ca profesor pe Acad. Elie Carafoli, creatorul şcolii de Aerodinamică româneşti, pe care l-a avut conducător la proiectul de diplomă (1960).

Rămâne în învăţământul superior la Catedra de aviaţie (a mai fost solicitat şi de alte două catedre) străbătând toate gradele didactice , de la asistent la profesor universitar. Datorită numărului mic de studenţi admişi la Secţia aviaţie în acel timp, a mai avut ore la „plata cu ora", astfel că la un moment dat a ţinut seminarii şi proiecte la toţi anii de studiu: Analiză matematică, la anul întâi, Matematici speciale, la anul doi, Hidraulică la anul trei, Aerodinamică, la anul patru, Motoare cu reacţie, la anul cinci. Avansat şef de lucrări, în anul 1970, ca specialist în aviaţie; a predat disciplinele gazodinamica, aerotermochimia şi metode numerice de calcul. Şi-a luiat doctoratul în Aerodinamica vitezelor mari, cu acad. Elie Carafoli.

În anii 1970-71, a efectuat o specilizare la Universitatea Stanford California, SUA... cu prof. Milton Van Dyke. Cu acest prilej a învăţat să lucreze pe calculator, efectuând diverse cercetări şi în alte domenii printre care analiza unor programe de vocabular în limbile derivate din latină. O realizare remarcabilă a fost realizarea unui program de analiză lingvistică mult mai scurt decât cel existent la Departamentul de lingvistică de la Universitatea Stanford, permiţând efectuarea unui număr mult mai mare de analize, la preţul de cost permis de Universitate, în avantajul unor visiting scholars români. O parte din rezultate au fost folosite la redactarea Dicţionarului de neologisme, apărut în Editura Academiei Române în 1978 (autori Florin Marcu şi Constant Maneca).

În anul 1976, a lucrat la Politechnic Institute and State University, Blacksburg Virginia, SUA, în cadrul unui contract între această Universitate şi Catedra de aviaţie a Politehnicii din Bucureşti, reuşind să rezolve, într-o singură experienţă, problema aprinderii unui jet de combustibil lichid introdus într-un curent supersonic. A fost un succes deoarece problema era nerezolvată de trei ani de zile. Aici au fost de mare folos disciplinele multiple predate de Corneliu Berbente în România.

Este conducător de doctorat. A ocupat funcţiile de şef de catedră, decan şi prorector. A fost Visiting Profesor la universităţi din SUA, Germania, Suedia, Belgia.

Diplome şi distincţii

Doctor în Ştiinţe tehnice–specializarea aerodinamică, a primit Premiul „Aurel Vlaicu" al Academiei Române (1981) şi Premiul „Henri Coandă" al. Academiei Române (2010); Este Membru corespondent al Academiei Americano-Române de Arte şi Ştiinţe din SUA şi membru titular al Academiei de Ştiinţe Tehnice din România (Sef de secţie); A fost distins cu Certificat of Appreciation de Universitatea de Stat din Washington şi Diploma of Europea Rectors Conference (Cracovia, Polonia); A primit Diploma de Onoare „Sf. Apostol Andrei – Ocrotitorul României" a Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

Scrieri şi publicaţii. Colaborări

A desfăşurat o susţinută activitate publicistică ştiinţifică în publicaţii de prestigiu din ţară şi străinătate (32 de reviste din SUA, Anglia, Germania, Italia).

A publicat, totodată, 14 manuale ca prim autor şi în coautorat. A colaborat la publicaţiile „Univers ingineresc", „Epigrama", „Lumea epigramei", „Termo-tehnica", „Buletinul ştiinţific al Universităţii Politehnica din Bucureşti", „Litere", „Impact cultural". De asemenea, are contribuţii ştiinţifice semnificative. Încă din tinereţe manifestă o reală propensiune spre literatura beletristică, cu deosebire spre epigramă, publicând cu succes în diferite publicaţii. Epigrama sa este una „pe fază" recomandându-se prin varietatea tematică şi prin ingeniozitatea poantei finale. A publicat până acum 4 volume de epigrame dar şi de versuri creştine, lirica sa developând o filosofie cu caracter umanist.

A fost distins cu Marele premiu „George Ranetti" la Concursul naţional de poezie, epigrame, calambururi „Romeo şi Julieta la Mizil", ediţia I (2008). Epigrama cu care a câştigat concursul a ţinut seama de indicaţia că George Ranetti, autorul piesei de teatru „Romeo şi Julkieta la Mizil" s-a exprimat odată, pe Calea Victoriei, în Bucureşti: „Bre, ce de lume şi niciun om". Epigrama lui Corneliu Berbente este:

De-ar mai trăi, uitându-se atent,
La toţi acei câţi stau prin Parlament,
„Bre, ce de lume stă", s-ar fi mirat.
Ranetti azi, „şi niciun **om de stat**"!

A primit o Diplomă de excelenţă la acelaşi concurs (2010); Deţine Diploma de membru de onoare al Uniunii Epigramiştilor din România (1999); Este membru fondator al Uniunii Epigramiştilor din România şi vicepreşedinte al Clubului *Cincinat Pavelescu* al epigramiştilor bucureşteni; Este președinte de onoare al Cenaclului *Ing-Epigrama* și membru al Cenaclului *Literar ing*, ambele din cadrul Asociației Generale a Inginerilor din România; Este membru al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2011).

Volume şi antologii

Epigrame şi… altele, Editura Tehnică, Bucureşti, 1996; *Spre aducere aminte,* poezie creştină, Editura ProTransilvania, Bucureşti, 2006; *Prima ceartă cu marile şi micile teme,* poezie satirică, Editura AGIR, Bucureşti, 2008; *Regnuri şi sunete,* poezie lirică, Editura Bren, Bucureşti, 2010; *Fiinţă şi lucrare*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2012 (prefaţă de G.T.Veseliu); *Triada (Epigrame; Gândind la veşnicie; Comentarii satirice şi rugă)*; *Triadele*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2017; *Lumină,Univers şi gravitaţie (sub tipar la Editura Bibliotecha,Târgovişte).*

Antologii

Geometria pasiunii, 1978, 1982; *Cascada epigramelor*, 1982; *15 ani de epigramă*; 1984; *În lumea epigramei*, 1988; *Antologia epigramei româneşti*, Editura Pro Transilvania, Bucureşti, 2007; *Epigrama – floare parfumată a literaturii*, o antologie a epigramei româneşti, 1900-1938, Editura Napoca Nova, Cluj-Napoca, 2012.

Referinţe

Toma George Veseliu, *Monografia comunei Răzvad. Răzvad – vatră voievodală*, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2012, p. 83-87, 318-322.

George Toma Veseliu, *Corneliu Berbente. Om ca taină a dumnezeirii sau conştiinţă a prăbuşirii luciferice. Păcatul cunoaşterii absolutului*, în Impact cultural, an XI, 2011, nr. 379, p. 5; *Principala cauză a crizei este lipsa credinţei adevărate*, în Familia Ortodoxă, nr. 6(29), 2011, p. 36-42; George Toma Veseliu, *Actualitatea culturală literară editorială şi artistică, evidenţa – odă a accepţiunii necondiţionate*, în Port@leu@, nr. 1, 2013.

Opinii

Corneliu Berbente are o poezie densă, o poezie a supunerii fiinţei umane în liniile unui portret ce creşte viguros, în deplină determinare divină. Această capacitate de a da viaţă ideilor altfel abstracte, iar în cazul poeziei religioase, ascunse într-o retorică stufoasă, redundantă duce, în mod fericit, la un discurs liric temperat, controlat de o înaltă luciditate, nobilă prin blândeţea ei, înaripată, dumnezeiască, aidoma unei dulci poveri a cunoaşterii Aproapelui şi autocunoaşterii Eului şi, desigur, a întregului Univers. Oricum poemele sale, multe dintre ele, au structura unor imnuri ale Iertării, ale biruinţei Binelui asupra Răului; altele, aforistice, litote – semne ale capacităţii de esenţializare. Poate i s-ar putea reproşa cumva rigoarea ştiinţifică, aplicată, uneori explicativ-pedagogică, respinsă de linia poeziei pure reduse la

universul paralel, independent, al cuvântului. Totuşi să nu uităm, la Corneliu Berbente, ficţiunea scriiturii e însăşi logica strânsă a Iluminării unui Adevăr Absolut, care nu suportă demonstraţia, ci Evidenţa. Corneliu Berbente este poetul Evidenţei. Nu cerceta. Recunoaşte ceea ce este: în fapt, oda accepţiunii necondiţionate a Creatorului. (**Toma George Veseliu**)

În „Redevenire" este vorba despre omul generic, dar autorul însuşi a trăit în fiecare din aceste zone şi versurile sale sunt istoria acestei aventuri, a cunoaşterii şi a facerii. E o istorie povestită mai de grabă cu ironie şi autoironie, decât cu acel patos care poate trece uşor în ridicol; jocurile minţii trec în jocuri de cuvinte ca într-o sărbătoare a limbii. (**Lucia Fetcu**)

Poezia religioasă are o îndelungată tradiţie în ţara noastră. Dintre cei care au scris-o, amintim pe Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu şi, mai aproape de vremurile noastre, pe Ioan Alexandru. [...] Continuând tradiţia înaintaşilor săi, Corneliu Berbente vine însă cu idei şi modalităţi noi de exprimare, deşi prin titlul „Spre aducere aminte" lasă impresia că reia doar unele adevăruri cunoscute (versurile sale se inspiră din Sfânta Scriptură şi din Sfinţii Părinţi, uneori venind şi cu mottouri sugestive). (**Victor Macarevici**)

Corneliu Berbente, reputatul om de ştiinţă este dublat şi de un redutabil epigramist, pentru care poanta cu ţintă, de un fin umor, este una din raţiunile sale de a fi. Cărţile de epigrame publicate până acum sunt asemenea unui insectar de moravuri, Corneliu Berbente fiind un urmaş eclatant al lui Cincinat Pavelescu şi Păstorel Teodoreanu. El îşi trăieşte prezentul cu fervoarea unui cronicar al „faptului divers" pe care-l caricaturizează cu ingeniozitate şi pe față. (**George Coandă**)

Extrase din operă

Epigrame

În epigrame, foloseşte şi autoironia, ca în exemplul de mai jos:

Puţină Fizică

Privesc oglinda şi-mi arată,
Un prost de fiecare dată,
Căci din oglindă mă priveşte,
Antipersoana mea, fireşte!

O altă modalitate, în epigramă, este folosirea jocului de cuvinte, în cascadă:

Liceanca, lui babacu',
I-a promis să treacă „bacu',
Şi de-atuncea face saltul,
Ba- cu unul, ba- cu altul!

Iată şi o îmbinare cu o cugetare:

Privesc atent

Privesc atent. Vreau să discern,
Atunci când clipele se cern,
De nu-i vreo clipă ce-ar putea
Cuprinde veşnicia-n ea.

Şi încă una:

Politeţe

Bine-i omul să înveţe
Cea mai naltă politeţe.
Către ea să facă saltul:
Este ruga pentru altul.

Proză

Definiţia Universului propusă de autori. Problema principală care frământă oamenii de ştiinţă în legătură cu originea Universului constă în aceea că legile *Fizicii* nu pot explica în totalitate modul în care Universul a luat fiinţă. Deşi teoria Big Flash este consistentă cu observaţiile directe sau indirecte, cauza primordială a evenimentului Big Flash în sine nu poate fi explicată pe baza legilor *Fizicii* aşa cum le cunoaştem în prezent. Ori cercetarea ştiintifică se bazează tocmai pe existenţa unei cauze pentru orice fenomen natural şi încearcă să găsească legile care guvernează relaţia cauză – efect. Momentul „exploziei" primordiale prin care a luat fiinţă Universul, cauza acesteia şi cantitatea bine determinată a energiei apărute, nu pot fi explicate în mod raţional, ştiinţific. În acest context, autorii adoptă următoarea definiţie pentru Univers:

„Universul constă în totalitatea lumii materiale şi spirituale create de Dumnezeu, Persoana Necreată, destinată a fi încredinţată persoanei create, omul. Este vorba de *omul universal*, creat după chipul și asemănarea Creatorului său.

Universul apare ca fiind creat din „nimic" (*neant* sau *vid absolut*) şi conţine trei elemente de bază: *lumină (energie)*, *spaţiu* și *timp*. Pe lângă acestea, Universul mai conţine un *program* bine determinat în vederea realizării scopului principal, persoana creată. Conform definiţiei Universului de mai sus, este de la sine înţeles cine a făcut acest program. De altfel, însăşi apariţia vieţii pe Pământ, care nici ea nu poate fi explicată exclusiv pe baza legilor *Fizicii*, este parte a acestui program.

Creatorul nu poate fi una cu creaţia: *Dumnezeu nu a creat din El Însuși*. În consecinţă, fiind în afara creaţiei, El nu se supune legilor acesteia (legilor *Fizicii*) care sunt de asemenea create.

Conform viziunii teologice, o dată cu porunca lui Dumnezeu: *„Să fie lumină!"* timpul începe să curgă iar lumina să se propage, creând spaţiul. Dumnezeu este Necreat, iar *creatio ex nihilo* are sensul că Dumnezeu nu a creat din El Însuși, ci din

ceea ce numim *vid absolut* (neant), care se poate defini cel mai bine în raport cu *totul necreat* (a se vedea mai departe definiţia vidului).

Numim evenimentul creării Universului *BIG FLASH*, termen care este mai îndreptăţit a fi folosit decât *BIG BANG*, deoarece sunetul nu se propagă prin vid, spre deosebire de lumină, care se bucură de această proprietate.

Observaţii

(1) Persoana creată este *fiinţă,* așa cum este și Creatorul ei. *Teologia* pune fiinţa înaintea existenţei, spre deosebire de *Filosofie*, care identifică fiinţa cu existenţa.

(2) *Teologia* consideră că principala distincţie nu este cea între „spirit și materie", nici între „sacru și profan" sau între „absolut și relativ", ci între „necreat și creat" (părintele Galeriu).

Consecinţe ale componenţei Universului. Caracteristicile Universului la momentul Big Flash. Dintre cele trei componente arătate mai sus, lumina reprezintă energie pură (radiantă). Spaţiul și timpul creează încă de la început condiţiile pentru dezvoltarea unei ordini, din care vor rezulta, printre altele, legile *Fizicii*. În această privinţă, este cunoscută poziţia actuală a oamenilor de ştiinţă referitor la primele momente ale Universului după Big Flash (aşa-numita „epocă Planck" ce durează până la 10^{-43} secunde): legile *Fizicii* nu sunt valabile în intervalul de timp respectiv, dar pot fi aplicate ulterior în modelarea evoluţiei Universului.

Considerăm Universul după Big Flash o sferă a cărei frontieră se extinde cu viteza luminii. Faptul că viteza luminii în vidul *creat* (adică în vidul care se definește în raport de complementaritate cu „totul" reprezentat de Universul creat) este finită, deși Big Flash-ul este similar unei explozii, indică de la început prezenţa unei forţe de echilibru, care este *gravitaţia*. Considerăm că încă de la creaţie, forţa gravitaţiei menţine o viteză constantă a frontierei Universului; prin urmare, aspectele legate de o accelerare sau frânare a frontierei Universului în timpul expansiunii acestuia sunt discutabile (vezi capitolele finale).

O altă caracteristică importantă constă în aceea că Universul este în expansiune chiar de la Big Flash, lumina dând energia de mișcare (și nu numai).

Opinie privind existenţa unor fiinţe „umane" în afara Terrei. Corneliu Berbente leagă această problemă de cele două firi ale Mântuitorului şi Creatorului lumii pe Terra, astfel:

„E una Firea Ta Dumnezeiască
Şi una Firea Ta cea omenească,
Îisuse Doamne, doar în tine pot
Fi oamenii din Universul tot.
Când oameni cauţi, locul cu folos
E Firea cea de om a lui Hristos."

Din Parodii (volumul ***Prima ceartă cu marile şi micile teme,*** poezie satirică, Editura AGIR, Bucureşti, 2008)

Tratat de mecanică cerească

- Unde e Dumnezeu? A-ntrebat
Bonaparte, nu-L văd în Tratat.
- Sire, nu este nevoie deloc
De-o astfel de ipoteză!
Numai de timp şi de loc!
Şi, luminat de-a minţii omului torţă,
Am introdus mecanica forţă,
Şi-am adunat ca-tr-un fir de memorie,
Spaţiul şi timpul în traiectorie,
Determinând pe căi raţionale
Mişcarea sistemelor materiale
În maniera cea mai firească!
- Atunci de ce e numită „cerească”
Această Mecanică?
Nici în cer n-a rămas
Loc Creatorului, mon cher Laplace?
Traectorii puzderie
A spus Bonaparte,
Sunt şi la noi, la artilerie:
Parabole, în bună parte.
Deşi noi stricăm mai mult decât dregem,
Vrem ca parabola s-o înţelegem.
Dacă-n balistică nu prea pot spune
Că semn e parabola de-ţelepciune,
Poate că e, cine ştie,
Mai bună *e-lipsa* în Astronomie!....

Napoleon Bonaparte era inginer de artilerie, la bază. Savantul *Laplace* i-a prezentat Tratatul său de Mecanică cerească. La întrebarea lui Bonaparte: – Unde e Dumnezeu în acest Tratat, Laplace a răspuns: – Sire, nu am avut nevoie de această ipoteză!

Profil realizat de **Mihai STAN**
Scriitor, publicist, membru USR, membru UZPR

Margareta BINEAŢĂ-CRISTEA

S-a născut pe 1.10.1974, în Găeşti, județul Dâmboviţa. Numele la naştere – Cristea, căsătorită Bineaţă. A urmat cursurile Colegiului Naţional „Vladimir Streinu” din Găeşti (promoţia 1993), profilul filologie-istorie şi a absolvit, în 1997, Facultatea de Litere din cadrul Universităţii Bucureşti. După o scurtă colaborare cu editura *Univers,* în anul 1997, a îmbrățișat cariera didactică, din 1998 și până în prezent fiind profesoară de limba franceză la Şcoala Gimnazială Nr. 81 din Capitală.

Debut

Pasionată de literatură și de scris încă din copilărie, a publicat poezie, ca elevă, în reviste şcolare şi în revista târgovişteană „Longitudini” (1991). A debutat în critica literară cu un eseu semnat Margareta Cristea, în „România literară” (nr. 27/1998), generos prezentat de către Alex Ştefănescu.

În anul 2010, Margareta Bineaţă îşi face și debutul editorial prin publicarea, la Editura Bibliotheca, a lucrării de aspect didactic „Le jeu en classe de français, langue étrangère”, însoţită de o prefaţă a conf.univ.dr. Anca Cosăceanu. Cartea cristalizează viziunea Margaretei Bineață asupra actul instructiv-educativ, văzut nu doar prin prisma potențialului său cognitiv, ci și a mutațiilor afective pe care le poate produce în sufletul elevilor, prin investirea procesului de învățare a unei limbi străine cu motivația trezită de lecțiile dinamice, bazate pe interacțiune reală și pe joc. Dincolo de fundamentul teoretic al ludicului ca mijloc de învățare a limbii franceze, cartea „Le jeu en classe de français, langue étrangère conține o multitudine de exemple practice – jocuri de rol, șarade, ghicitori, cuvinte încrucișate, dramatizări utile pentru lexic, gramatică și elemente de construcție a comunicării.

Colaborări la reviste

Păstrându-și nealterată pasiunea pentru scris, moștenită pe linie paternă de la scriitorul Tudor Cristea, care i-a fost, de altfel, și mentor, Margareta Bineață publică frecvent în revista „Litere”, al cărei redactor-colaborator este, susţinând, în ultima vreme, rubrica de cronică literară. Colaborarea cu revista ”Litere” este una longevivă, datând din anul 2001, când autoarea a debutat în paginile revistei târgoviștene cu o analiză a liricii holderliniene. La doi ani de la debutul editorial, vede lumina tiparului, tot

la Editura Bibliotheca, volumul de eseuri critice „Cărţi şi autori de azi”, în care sunt luați în discuţie autori de proză sau critici din diverse generaţii (Alexandru George, Henri Zalis, Eugen Uricaru, Adriana Bittel, Dora Pavel, Dan Stanca, Simona Popescu, Florentin Popescu, Daniel Cristea-Enache ş.a.), dar și câțiva scriitori din arealul dâmbovițean (Mihai Stan, Dan Gîju, Iulian Moreanu, Ion Mărculescu, Corin Bianu). Cartea reunește o bună parte dintre cronicile literare ale Margaretei Bineață, apărute în revista ”Litere” între anii 2003-2010 și propune o viziune critică bazată pe decriptarea minuțioasă a mesajului, a semnificației, și a simbolisticii textelor supuse analizei.

Activități literare

Margareta Bineață este membru al juriului Festivalului şi Concursului Naţional de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor”, membru al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2010) şi al Asociaţiei Române a profesorilor de limba franceză (2008). În calitate de membru al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, Margareta Bineață participă anual cu lucrări la Simpozionul Național ”Școala prozatorilor târgovișteni”, organizat sub egida Consiliului Local Municipal și Primăriei Târgoviște și coordonat de prof. Mihai Stan: ”Receptarea critică a operei lui Radu Petrescu” (2016), ”Receptarea critică a operei lui Alexandru George” (2017), ”Receptarea critică a operei lui Tudor Țopa” (2018), ”Receptarea critică a operei lui Barbu Cioculescu” (2019), ”Receptarea critică a operei lui Petru Creția” (2020).

Scrieri

Le jeu en classe de français, langue étrangère, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2010; *Cărţi şi autori de azi*, Eseuri critice, Editura Bibliotheca, 2012.

Referinţe

Mihai, Stan; Victor, Petrescu; George, Coandă. *Societatea Scriitorilor Târgovişteni. Din istoria unei grupări iterare.* ed. a II-a revăzută şi adăugită, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2015, p. 410-411; Em. V. Dumitrescu, Gh. Stroie, Titus Ancuţa, M. Curculescu. *Găeşti 517. Pagini monografice.* Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2015, p. 298-299; Veseliu, George Toma. *Continuatorii Şcolii literare şi artistice de la Târgovişte*. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2015, p. 117-118; Mihai Stan, Tudor Cristea. Litere. *Istoria unei reviste de cultură dâmboviţene, 2000-2015.* Bucureşti, Editura SemnE, 2015, p. 228-229; Mihai Stan. *Confreria. Convorbiri şi confesiuni. O istorie a SST-ului în interviuri.* Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2016, p. 69-78; Nicolae Ionel. *Exerciţii de admirare. Note de lectură.* Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2016, p.7-12.

Opinii

Într-o ţară în care se fac peste noapte averi şi cariere politice, o tânără, graţios lipsită de simţul oportunităţii, se apucă să scrie critică literară. [...] Tânăra se numeşte Margareta Cristea. [...] În ceea ce mă priveşte, o cunosc încă de când avea zece ani şi scria poveşti cu personaje bizare, inimaginabile, pe care cuvintele nu le descriau, ci le creau pe măsura înaintării naraţiunii. Autoarea-copil înţelesese ceva din mecanismul literaturii, pe care îl folosea cu încântare, ca pe o jucărie. Acum ea analizează, în deplină cunoştinţă de cauză, acest mecanism, pe care îl

regăseşte, în numeroase variante, în capodoperele literaturii române şi universale. O face, poate, cu prea multă seriozitate, dintr-un fel de cuminţenie de domnişoară care păşeşte în vârful picioarelor în muzeul literaturii şi îşi notează impresiile într-un carnet. Dar o face cu o deosebită competenţă, cu sagacitate şi cu precizie. În plus, se remarcă printr-un stil elegant, prin acel mod de a fi lingvistic care nu-l lasă niciodată pe un autor să devină prozaic. (**Alex. Ştefănescu**, critic literar)

Este cel dintâi merit al autoarei cărţii «Le jeu en classe de français, langue étrangère», de a aborda jocul în mod riguros, plasându-l în contextul său interdisciplinar adecvat, cu deschideri către psihologie şi psiholingvistică, spre sociologie şi antropologie, către teoriile jocurilor şi ştiinţele educaţiei. Sunt astfel lămurite aspecte de natură istorică privind evoluţia noţiunii de joc şi a practicii jocurilor în scopuri didactice, insistându-se asupra valenţelor formative, educative ale jocurilor de diverse tipuri. […] După cum arată şi autoarea, jocul nu este un panaceu care să rezolve toate problemele însuşirii unei limbi străine, dar el este fără îndoială un instrument util şi eficace în atingerea acestui obiectiv… cu condiţia ca profesorul să fie, la rândul său, un actor performant al propriei acţiuni didactice. […] Lectura cărţii este agreabilă şi va fi fără îndoială folositoare pentru mai multe categorii de public, mai ales – dar nu numai – studenţi, profesori şi cercetători în domeniu. (**Anca Cosăceanu**, profesor)

Bună cunoscătoare a fenomenului literar şi posesoare a unei culturi bine asimilate, deschisă către mişcarea mai largă a literaturii universale, din care vădeşte bune lecturi, Margareta Bineaţă emite de fiecare dată opinii pertinente şi avizate, formulate într-un stil elegant şi de o vădită plasticitate a ideilor. Ghidate de o viziune sintetică subiacentă, textele sale critice sunt preponderent analitice, o analiză minuţioasă, răbdătoare, dar întotdeauna interesantă prin exactitatea observaţiilor, prin obiectivitatea viziunii şi, mai ales, prin lipsa de concesii privind valoarea. (**Mihai Stan**, scriitor)

Margareta Bineaţă se impune ca un exemplu de gândire rodnică ce manifestă totodată o extremă exuberanţă şi un remarcabil control raţional, fără a primejdui printr-o logicizare excesivă textul asupra căruia se aplică, evitând astfel tendinţa vătămătoare a unora de a scormoni exagerat în partea de taină a operei. [...]Spirit echilibrat şi tânăr, Margareta Bineaţă, prin calităţile deja demonstrate, se află indubitabil printre cei chemaţi. (**Niculae Ionel**, critic literar)

Extrase din operă

Fragmente din cronici literare, din volumul **”Cărți și autori de azi”**):

Cărtărescu îmbină în aceste povestiri, ca şi în alte scrieri ale sale, notaţia realistă cu poezia pură şi cu referinţele la construcţia textului, dar eşafodajul narativ în sine este mai puţin sofisticat decât cel din „Orbitor”, de exemplu. Savoarea lecturii rămâne însă aceeaşi, şi edificatoare în acest sens este descrierea Amsterdamului, pestriţ şi pitoresc, cu vestitul său cartier roşu a cărui atracţie principală sunt „sutele de vitrine cu femei în costume de sex, doar dantele şi jartiere fluorescente.”

Deşi afirmă despre sine că nu este „un scriitor de subiecte” şi nici un „realist”, Cărtărescu este, aici, un fin observator şi reuşeşte să imprime micilor nuclee narative din povestiri un ritm epic alert, agreabil şi captivant. Cu certe trimiteri autobiografice şi având în centru mereu femeia, aceste fragmente de viaţă atrag prin sinceritatea şi firescul spunerii. De aici derivă şi umorul cărtărescian, frust, savuros, dezinhibat. Fie că o înfăţişează pe şleampăta şi caraghioasa Irina din „Nabokov la Braşov” (care finalmente se dovedeşte a fi devenit o securistă de primă mână), fie că se apleacă asupra universului micilor şcolari cu amestecul lui ciudat de inocenţă, ludic şi cruzime specifică vârstei, dublate de apetenţa pentru obscenităţi („Petruţa”), scriitorul ştie să presare în paginile sale doze de comic de bună calitate. În acest context, descrierea amănunţită a uşilor de la toaleta şcolarilor, pline de expresii licenţioase şi de poezii deocheate scrise „de vreun derbedeu” (pe care Cărtărescu nu se sfieşte să le citeze întocmai, cu toate cuvintele fără perdea incluse) este salvată de vulgar, pentru că dă culoare şi veridicitate atmosferei evocate. (Extras din cronica ”Istorioare”, *Mircea Cărtărescu, „De ce iubim femeile”, Editura Humanitas, Colecţia „Cartea de pe noptieră”, Bucureşti, 2004)

Simona Popescu plonjează pasionată în abisurile amintirilor despre o fabuloasă epocă a copilăriei, ale cărei imagini sunt doar fulgurante crâmpeie: această scufundare nu e o simplă rememorare „pasivă, ornamentală, consolatoare şi funebră”, ci o febrilă căutare a exuviilor, a „timpului paralel” şi a modului în care acestea şi-au pus amprenta asupra existenţei ei prezente şi viitoare. Eul esenţial şi unitar se configurează prin reflectarea în ceilalţi, în sine, în propriile trăiri, ca în tot atâtea oglinzi.

Dacă în „Prolog” scriitoarea îşi exprimă dorinţa de a naviga în „ceaţa flotantă a fiinţei sale multiple”, în „Regnum puerile” (care reprezintă romanul propriu-zis) asistăm la o profundă sondare a „paradisului infernal”, scindat între inconştienţa infantilă şi tentativele de descifrare a sensurilor lumii şi existenţei. Fără să mizeze pe epică, Simona Popescu reuşeşte să închege mini-nuclee narative care evocă diferite episoade sugestive pentru vârsta copilăriei sale. Amintirile despre această perioadă sunt un frumos poem în proză, simplu, plin de naturaleţe şi de profunzime în acelaşi timp. Elocventă este descrierea modului în care copilul ia act de lumea înconjurătoare şi o receptează: „Nici nu ştiam pe atunci ce rost au obiectele alea ca nişte cărămizi de carton din bibliotecă. Nu-i înţelegeam pe mama şi pe tata, care se transformau în reptile împăiate, nemişcate, mişcându-şi doar ochii dintr-o parte în alta deasupra obiectului hârtios fără să le mai pese de mine”.

Poeta Simona Popescu este un observator atent şi realist al aspectelor mai puţin idilice ale „regnum-ului puerile”, evocând, în pagini punctate deseori de autoironie şi umor, zilele de coşmar pe care trebuia să le îndure la grădiniţă, alături de fetiţele rele şi insuportabile şi de băieţeii bătăuşi, a căror prezenţă o accepta totuşi cu un soi de vouluptate masochistă: ”Îmi explic greu voluptatea aureolată de nimbul fricii cu care aşteptam să fiu ameninţată, înghiontită, umilită sau chiar bătută.” (Extras din cronica ”Descoperirea de sine”, *Simona Popescu, „Exuvii”, Ediţie revăzută, Editura Polirom, Iaşi, 2004)

Prozele Adrianei Bittel sunt mici fragmente de viaţă, în care culoarea, detaliul, notaţia realist-minimalistă atent şi plastic realizată vin să se condenseze într-un ritm epic alert şi captivant. În ciuda dimensiunilor, aceste povestiri sunt atât de bine articulate, încât fiecare dintre ele ar putea constitui sâmburele unui roman. Însă tocmai de aici decurge farmecul lor: în doar câteva pagini descoperim o lume, o aventură existenţială obişnuită, un destin. În plus, peste naturaleţea şi firescul spunerii adie discret o notă de umor intelectual şi rafinat. Un exemplu edificator în acest sens este chiar prima proză, c are poartă titlul culegerii, o analiză lucidă şi ironic-amară a condiţiei femeii moderne, obligată să abandoneze la uşa de la intrare bagajul de proiecte şi realizări profesionale pentru a intra în „normalitate”, în rândul măritatelor, a căror metafizică se pierde printre menaj, gătit şi „virozele celor mici”: „Aşa ai intrat în marea familie a femeilor, împiedicându-te de praguri joase, învăţând să pleci capul, aşa au venit obligaţiile liber consimţite şi copiii, casa, maşina…” (Extras din cronica ”Cum încărunțește autoarea”, *Adriana Bittel, „Cum încărunţeşte o blondă. Povestiri din secolul trecut” [cu un cuvânt însoţitor de Adina Kenereş], Editura Compania, Bucureşti, 2006, 264 pag)

Profil literar realizat de **Mihai STAN**
Scriitor, publicist, membru USR, membru UZPR

Angela BURTEA

Născută în bogata câmpie a Bărăganului, a secolului XX, într-un sat cu oameni gospodari și frumoși, care învățaseră a-și rostui averea cu inima, iar cea dintâi erau copiii, Angela Burtea a crescut în glasul blând și înțelept al mamei Maria, privind cu responsabilitate spre cuvântul ferm, dar atât de cald al tatălui Costache, în satul la marginea căruia urlau lupii în legea lor, de unde și-a primit numele de Urleasca, prin 1859. Absolventă a Liceului Pedagogic și-a Facultății de Psihologie, a rămas tributară învățământului românesc, împletind activitatea școlară cu pasiunea de a scrie. Publicist și autor de literatură pentru copii, cât și proză scurtă și romane, a devenit, în timp, coordonator de reviste școlare „Prețul cuvintelor" și Fantezii de mătase" și a Cenaclului „Destine Junior" Brăila, colaborator al ziarului „Brăila", membru UZPR.

Cărți publicate

- *Frânturi de suflet*, Editura Edmunt, Brăila, 2008, proză;
- *Zamfira*, Editura Edmunt, Brăila, 2011, proză;
- *Ilinca şi Matei*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2012, proză;
- *Printre Anotimpuri*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2012, versuri;
- *Mirajul iubirii*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2013, proză;
- *De vorbă cu inima*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2015, proză;
- *Destine*, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2016, proză;
- *Frânturi de suflet*, Ediție revizuită și adăugită, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2016, proză;
- *Ochiul sufletului*, Editura Mircea cel Bătrân, Băile Olănești, 2017, proză;
- *Magia prieteniei*, Editura Bogdania, Focșani, 2019, povești pentru copii;
- *Magia prieteniei*, Ediție revizuită și adăugită, Editura Armonii Culturale, Adjud, 2020, povești pentru copii.

Extrase din recenzii literare

„Angela Burtea nu scrie literatură pentru că ar avea de descifrat cine știe ce complicații ale vreunei personalități paradoxale. Autoarea scrie însă pentru că are ceva de spus, și o spune simplu, fără a cădea în capcana literaturii facile, a Bibliotecii Roz care făcea cândva deliciul domnișoarelor de pension."

(Prefață *Zamfira*, **Constantin Gherghinoiu**, membru al USR)

„Acțiunea romanului primește la timpul potrivit *sarea și piperul*, igrediente ce țin de realismul demersului său, sub forma tentei de mister, momente de acțiune polițistă. Autoarea face acest lucru cu intenție, pentru a demonstra că este un observator al vieții în hainele sale de lucru.”

(Postfață *Zamfira*, **Jenică Chiriac**)

„Este atâta sete de iubire în această carte și este atât de diversificată, încât, puse una lângă alta, poveștile sentimentale par variațiuni pe aceeași temă, modificate doar cu diezi cu totul particulari, greu de echilibrat prin fluxul epic al povestirii cu un singur titlu: frânturi de suflet.”

(Cronică la volumul *Frânturi de suflet*, **Dumitru Anghel**, membru USR)

„În plan artistic, miniromanul Angelei Burtea poate fi caracterizat printr-o excepțională comprimare a capitolelor, în care străbate lirismul sufletului feminin, discret, întrebător și dăruitor de delicii ale finеții sentimentului, care nu-și pierde din mister și vitalitate, nici în exprimările lipsite de prejudecăți, fără însă a altera frumusețea sentimentului pur al iubirii.”

(Prefață *Frânturi de suflet*, **Gheorghe Lupașcu**, membru USR)

„Romanul Angelei Burtea, parte real, parte ficțiune, este o scriere frumoasă, calină, interesantă și atractivă, faptele și întâmplările fiind derulate secvențial, după o logică și o simetrie de invidiat. Trăirile foarte intense, personajele atent creionate, stările adesea contradictorii, de la liniște la furtună, de la calm la precipitare, de la bucurie la tristețe profundă, simulează valurile vieții – când calme, când vijelioase, purtând omul în ape când tulburi, când liniștite. Puterea cu care eroina depășește toate încercările, rezerva de putere cu care își încarcă bateriile, de fiecare dată, fac din Lioara o Vitoria Lipan, exponent al inteligenței, intuiției și independenței feminine.”

(Prefață *Destine*, **Gheorghe A. Stroia**)

„O poveste frumos aşternută pe hârtie, delicată, sensibilă, plină de învăţăminte. O împletire de caractere şi situaţii armonios structurate, emanând un eros rafinat, fără urmă de trivial sau indecenţă în limbaj. Povestea în sine aminteşte, într-o oarecare măsură, de serpentinele amare ale iubirii, precum în frescele istorice ale lui Thomas Mann (Alesul), de intimitatea trăirilor din romanele Norei Iuga sau de valenţele psihanalitice din scrierile transatlanticei prozatoare Vavila Popovici.”

(Prefață *Mirajul iubirii*, **Gheorghe A. Stroia**)

„Din dorinţa de a salva o lume lipsită de busolă şi de nord moral, autoarea noastră scrie. Scrie cu înverşunare, cu patimă, cu furie parcă. Şi o face într-un mod inconfundabil, absolut personal, îmbinând cu nonşalanţă sfatul moral cu poezia, sentimentul cu melancolia, arta cu raţiunea. Uneori scrie tablete morale în rime, încât nu știi ce să crezi, este poezie sau proză acolo? Aceasta și este pecetea stilistică inconfundabilă a Angelei Burtea.

(*Ochiul sufletului*, **Constantin Gherghinoiu** Scriitor, membru USR)

Angela Burtea se dovedește a fi în „Magia prieteniei” o foarte bună analistă a copilăriilor, cele mai multe personaje fiind copii, iar experiența didactico-pedagogică

își spune și ea cuvântul, deși textele „nu suferă” absolut deloc de bolile des întâlnite în cărți supranumite cărți pentru școală, pentru bibliografie școală.

(*Magia prieteniei*, **Adrian Secară-Halilbey**)

„Destine”, un roman impresionant, în ale cărui pagini se regăsesc destinele multora dintre noi, un fascinant monument al creației unei autoare cu suflet nobil, sensibil și delicat, o ființă visătoare și realistă, în același timp, ce pășește cu grație pe drumul vieții, având convingerea că iubirea este forța salvatoare din orice situație.

(**Gina Moldoveanu**)

Extrase din operă

…Liniștită, cuprinsă de-un soi de împlinire, priveam prin sticla umedă, undeva, departe. Pătrundeam cu privirea printre crengile arcuite ale copacilor, urmărind jocul firesc al naturii.

- Ce vezi? am auzit, șoptindu-mi-se la ureche.

Am tresărit sub îmbrățișarea caldă a bărbatului care stătuse ceva timp rezemat de tocul ușii, privindu-mă. Cuprinsă de mijloc, îi simțeam respirația în ceafă, iar mâinile-i calde coborau și urcau pe trupul meu, scăldându-l în fiorii iubirii.

- Mă văd pe mine! i-am răspuns, lăsându-mi ușor capul pe spate, spre umărul lui.

- Și cum te vezi? se miră Andrei strângându-mă tot mai tare lângă el, de parcă ar fi presimțit ceva rău. Tu ești om, Ioana, nu ploaie și nici vânt; ba, stai! Cred că uneori ești furtună!

*

…Într-un târziu, când stelele și luna ne-mbrăcau în haina tainică a nopții, l-am auzit pe Andrei zicând printre săruturile pătimașe cu care mă înconjura:

- Îți mulțumesc pentru tot, femeie nebună! M-ai făcut să cunosc amarul și dulcele, să simt din plin aroma vieții împlinite! În noaptea asta am redescoperit-o pe adevărata Iona, aceea, care amețită de dorul iubirii, a știut și atunci, și acum să se abandoneze în brațele mele. Tu nu poți să fii decât a mea! Și-a mea vei rămâne până-n cel din urmă ceas… indiferent ce nume ai purta: Ilona, Iona sau Ioana!

(***Frânturi de suflet***, pag. 65-66; 210, 2008)

…Şi dintr-odată îmi vin în minte, ca un răsunet de toacă, vorbele părintelui Cleopa: *Răbdare, Răbdare, Răbdare*! Răbdare pentru a ne păstra calmul, fiindcă *cine mai deţine capacitatea de păstrare a calmului, înseamnă că încă mai dă un semn de mare forţă sufletească*.

În clipe de mare cumpănă ne-ntoarcem cu faţa la Dumnezeu şi-L rugăm să nu ne părăsească! Cine ştie? Biserici multe, enoriaşi puţini! Vitrine îmbelşugate, cumpărători ici-colo! Scrieri cu duiumul, cititori tot mai puţini! Optimism rarefiat, pesimism în floare! Spitale sărace, bolnavi mulţi! O, şi câte n-ar mai fi!!!... Răbdare, răbdare, răbdare!

(***De vorbă cu inima***, pag.81, 2015)

Parc-o auzeam pe biata mama:

- Niculina, cât fac unu plus unu?

- Patru! spunea ea plină de încântare, sperând că a nimerit-o.

Degeaba îi arăta mama pe degete, lua spre exemplu până şi animalele din curte: găinile, vacile din grajd. Nimic! Urma apoi o altă întrebare:

- Dacă adunăm două picioare de la vacă cu încă două, câte picioare fac? repeta mama întruna, nădăjduind că fata va pricepe în cele din urmă.

- Cinci! venea răspunsul înnebunitor, dat de ea.

- Niculină, mamă, câte picioare are vaca noastră?

- Îmmm! mormăia soră-mea, legănându-se de pe un picior pe altul.

Apoi intra în funcţiune draga de „Nănaşă”, o linie de vreun metru lungime şi lată de vreo patru degete. Cu ea ne altoia mama atunci când lucrurile mergeau prost şi călcam din groapă în groapă. Pe propriul fund, Niculina i-a cunoscut mai bine „puterile”, căci se dovedise a fi o catastrofă la socotit mai ales.

*

Îmi lua mâinile între palmele lui, mi le mângâia și le strângea la pieptul său, apoi mi le săruta prelung, una câte una. Mă privea zâmbind, spunându-mi că n-am voie să fiu tristă, că undeva, cândva ne vom reîntâlni. Îi ștergeam ușor lacrima din colțul ochiului, îl sărutam, apoi continuam:

- Sorin, acum eu ce fel de rochie voi purta? Agoniza deja. Sorin, mă auzi? Ce culoare va avea rochia mea?

- Acum? Rochia ta? îngăimă el, în timp ce ochii lui se făcură mari şi mă priveau fix. Mă luă de mână şi continuă: Lioară, Lioară, iartă-mă, Lioară, te-am necăjit destul! Rochia ta să fie de culoarea cenuşii. Auzi, de culoarea cenuşii să fie rochia ta. Eu am să te văd şi-am să te cert dacă nu va fi aşa. Culoarea cenuşii, cenuşii, cenu...

(**Destine**, 2016)

Priveşte, omule!

Priveşte luna, stelele şi cerul,
Priveşte marea cu ochii de copil,
Priveşte râul cu spume rătăcite
Şi cârd de păsări dincolo de nori.

Priveşte lumea cu plăceri nebune
Şi spune lumii că în ea trăieşti,
Priveşte muntele cum străjuie întinsul
Şi ia aminte la cât e de semeţ!

Priveşte prunul, nucul sau caisul
Şi ţine-n mână rodul lor bogat,
Priveşte ţarina ce-aşteptă ploaia
Si bob de grâu din toamnă semănat.

Priveşte cum bătrânul te priveşte
Şi ia aminte unde tu greşeşti!
Priveşte spre copilul care râde
Şi fură din surâsul lui discret!

Dă-i sufletului haină pe măsură
Şi-alungă norul plumburiu din el,
Şi nu uita de mama şi de tata,
De fraţi, surori, copii şi de nepoţi.

Priveşte, omule, şi ia aminte
Spre drumul care-i lung sau poate scurt,
Şi lasă-ţi urme-adânci şi sănătoase
Fiind răsplată bună lumii-ntregi!

(***Printre anotimpuri***, 2012)

*

Acum, ca şi-atunci, privesc întinderea şi-mi ostoiesc arşiţa sufletului cu lumina coborâtă din înalt. Stau ca şi-altădată la mansardă, fiindcă, cu mâna ei, bunica a semnat actul prin care îmi lăsa mie tot trecutul ei. Sunt o răsfăţată a sorţii, am o casă cât un cer, iar din ea izvorăsc amintiri de neuitat, pline de mister şi dor. Recunosc, m-a pedepsit pe viaţă!

Uşor insomniacă, privesc spre tortul meu, tăiat în felii neuniforme, glazurate pe alocuri sau zdrenţuite din loc în loc.

Tresar! Bunicii mei dragi mă strigă: *Ai grijă, fata noastră, să nu uiţi niciodată ţărâna din care te-ai născut. Acolo e leagănul tău, munca şi dorurile noastre, e viaţa dată cu împrumut!*

Parafrazându-i, ţi-aş aminti ţie, dragă Şerban, că locurile mele pline de istoria familiei, dar şi de zilele petrecute alături de tine prin împrejurimile Secuienilor, îţi aparţin cu prisosinţă. Aici e şi casa ta, aici e mirajul vieţii noastre, în doi.

*

- Şerbane, iubirea lui Tibi a fost una egoistă, or adevărata iubire are faţa luminoasă, e radioasă. Tibi nu s-a gândit decât la starea lui de bine.

- Să nu-l urăşti, te rog! Uite, vezi? De-acolo, de sus, acum el ne priveşte. Oare ai putea să-i spui ceva?

- Cred că da!

- S-aud! zise băiatul cu bucurie în glas.

- Că l-am iertat!

- Atât? E puţin! Rău de puţin! Hai, mai adaugă ceva!

- Că alături de fiul nostru am aflat ce înseamnă fericirea unei mame! spuse Florica, în timp ce se apleca spre fruntea lui, sărutându-l cu drag.

- Îţi mulţumesc, Floarea sufletului meu! Nu aşa îţi spunea Tibi?

Femeia nu răspunse. Ochii ei mari şi frumoşi, de culoarea smaraldului, se încărcară de lacrimi. Boabe străvezii curgeau spre spălarea durerilor apuse pentru totdeauna.

(***Mirajul iubirii***, 2013)

Înserarea se apropia. Zamfira trebăluise toată ziua. Făcuse mâncarea, dereticase prin casă, spălase și câteva rufe.

- Încalță-te, Zamfiră! zise tatăl său. Toată ziua ai stat desculță. Tot copil ai rămas! Când erai mică niciodată nu-ți găseai încălțările. Le uitai pe unde te duceai. Plecai încălțată și te-ntorceai cu picioarele goale.

- Îmi plăcea să simt căldura pământului, tată! Chiar și-atunci când frigea sub dogoarea soarelui! Așa simt cel mai bine că mă aflu pe bătătura mea.

- Dar prin satul ăla, unde înveți acum, să nu umbli așa, te faci de râs, fata mea!

- De ce să mă fac de râs? Și ei sunt tot de-ai noștri! Doar cine n-a trăit la sat, nu știe ce-i frumosul! E și sănătos până la urmă. Țăranul face reflexoterapie fără să știe, pe câtă vreme orășeanul merge la specialist și plătește bani grei pentru asta.

- Ce zici tu, Zamfiră, acolo? Că nu-ți mai pricep vorbele.

*

Zamfira înregistra niște cărți. Din când în când privea spre crizanteme. Fuseseră atât de multe încât le împărți în trei vase. Se ridică din scaun și trecu pe lângă ele. Le mângâia, își apropia obrajii de petalele lor crețe și le mirosea cu plăcere. Fără să vrea, îi scăpă: „Nicolae! Nicolae!”

Ușa se deschise. Nu observă nici când George intră și nici când se apropie de ea. Bărbatul atinse intenționat o carte. Aceasta căzu. Zgomotul produs o făcu să tresară.

- George! spuse ea aproape strigat. Ce faci? Când ai intrat?

- Te-am deranjat? răspunse bărbatul care surprinsese aproape întreaga scenă. Frumoase flori!

- Frumoase! prinse ea a zice zâmbind. Sunt preferatele mele!

- Se vede! Iar cel care ți le-a trimis se pare că te cunoște foarte bine! Mai avea puțin și transforma biblioteca în florărie. Cred că pot să plec! Văd că ești fericită!

- Nu! George! Nu! Nu pleca! Nu e ceea ce crezi. E sfârșitul și-nceputul! Mută-te cu mine la gazda mea! E loc destul!

- Zamfira, tu știi ce vorbești? Nu spațiul e cel care ne-a reținut s-o facem până acum! Tu nu iubești statornic. Iar în livada mea și pe câmpul cutreierat de mine nu cresc crizanteme și tare mi-e teamă să nu te ofilești lângă mine de dorul lor.

- George, povestea a luat sfârșit!

- Știam! zise bărbatul supărat și dădu să plece. Să fii sănătoasă!

- N-ai înțeles! Stai! Nu pleca! Te iubesc, George, iar din satul ăsta nu mai vreau să plec niciodată! Odată, demult, m-ai cerut de nevastă!

- Să nu-mi spui că te-ai răzgândit!

- Exact!

- Și buchetul de mireasă va fi din crizanteme?

- Nu, George! Din flori de câmp! Iar la urechi voi purta cercei din cireșe!

- Zamfiro, nu te juca cu sentimentele mele! Te-am așteptat suficient de mult pentru a-ți spăla sufletul în apele râului! Dacă vrei să călătorim împreună, îl vreau curat, fără resentimente și fără crizanteme!

- Nu-mi pune condiții, cum nici până acum nu mi-ai pus! Și nu apele râului m-au ajutat în limpezirea sufletului, George, ci tu, prin răbdarea ta! În mintea și inima mea ai fost prezent întotdeauna!

Bărbatul se apropie de Zamfira. O luă de mână și se îndreptă cu ea spre fereastră.

- Privește! În mașină am două lădițe cu gutui și pere. Voiam să le duc gazdei mele să facă niște dulcețuri pentru iarnă...

- Nu face asta! Du-le la mine acasă, adică la noi! Diseară, când te vei întoarce din câmp, aroma dulcețurilor făcute de mine te va ajuta să visezi frumos!

(***Zamfira***, 2011)

Și m-ai îmbrățișat, cum numai tu știai s-o faci. La pieptul tău lumea din jur se făcea nevăzută. Nici n-aveam nevoie de ea, nici tu, nici eu! Ridicând privirile spre cer, doar urmele firave ale mingii de foc se mai zăreau. Intrase în conul de umbră al norilor, ducând cu el și-mbrățișarea noastră. În taina sfântă a Astrului ceresc ne-am unit mâinile, ridicându-ne din tronul acoperit cu mantia smaraldului, și-am plecat laolaltă. Unde? Fiecare în direcția lui, dar niciodată singuri!

*

…Livada asta îmi aparține, acum e și a ta.

- Și mâine? Mâine a cui va fi?

- A mea și-a ta, a noastră! A acestor clipe albe și roz, pline de dor și de parfum numit „April”.

Știi, din livada aceea mi-ai adus primele cireșe, erau cireșe de mai. Mâncam lacom, cu sau fără sâmburi, iar tu priveai și râdeai. Cu gura până la urechi râdeai! Întotdeauna am iubit cireșele, dar nimeni n-a știut povestea lor, doar tu și eu.

(***Ochiul sufletului***, 2017)

Profil de autor realizat de **Gheorghe A. STROIA**
Membru al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe

Alexandru CAZACU

Studii

Facultatea de Finanțe-Bãnci (2008) şi Facultatea de Electrotehnică (1999), Bucureşti, Bursier TEMPUS-6 luni (1998) în Franţa, la Université Science et Technologie – Lille 1

Documentãri şi stagii

Anglia, Franţa, Italia, Belgia, Elveţia,Ungaria, Germania.

Debut literar

În ziarul *Tineretul Liber*, anul 1995.

Volume publicate

– *Paralele Îmbrățișate*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1995;
– *Mărturie Nimănui*, Editura Eolia, Bucureşti, 1995;
– *Tâlhari sau profeți*, Editura Pro Transilvania, Bucureşti, 2001;
– *Duminica în Est*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2017;
– *Mesaje pentru Iulia*, Editura Libris, Braşov, 2019;
– *O cameră single*, Editura Sud, Bolintin Vale, 2020.

Versuri publicate în revistele literare

Acolada, Actualitatea Literară, Alchemia, Algoritm Literar", Alternanţe, Antares", Argeş", Ardealul Literar, Arena Literară, Astralis, Ateneu, Banchetul, Boema, Bucovina Literară, Bucureştiul Literar şi Artistic, Caietele Columna, Caiete Silvane, Cafeneaua Literara, Caligraf, Cervantes, Climate Literare, Convorbiri Literare, Conta, Contact International, Cronica Veche, Detectiv Cultural, Dimineaţa, Discobolul, Expres Cultural, Ex-Ponto, Familia, Feed-Back, Fereastra, Helis, Impact Cultural, Leviathan, Libris, LitArt, Litere, Luceafărul, Luceafărul de dimineaţă, Lumină Literară şi Artistică, Lumină Lină, Mărturii Culturale, Mişcarea Literară, Neuma, Nord Literar, Oglinda Literară,

Paradox, Poesis, Poezia, Pro Saeculum, Plumb, Ramuri, Revista Noua, România Literară, Scrisul Românesc, Sintagme Literare, Spaţii Culturale, Sud,Tribuna, Urmuz, Vatra", VatraVeche, Viaţa Românească ş.a.

Colaborări

Radio România Cultural, Radio România Actualități.

Referinţe critice

Traian T. Coşovei, Florentin Popescu, Victoria Milescu, Marian Drăghici, Marius Chelaru, Alex. Stefănescu, Xenia Negrea, Dumitru Velea, Nicolae Rotaru, George Chirilă, Tudor Opriș ş.a.

Extrase din referinţele critice

„Poetul e fascinat de centrul polisului, aglomerat de oameni şi clădiri, acestea din urmă părând „piese de lego", dar şi de suburbiile pitoreşti, fiecare cu doza de originalitate. Expresiile elevate alternează cu un limbaj lejer, chiar stradal. El este descriptiv dar şi introspectiv. Frumuseţea unor peisaje de o „tristeţe luxuriantă" se află în apropiere de „singurătatea flămândă a lucrurilor", unde iubirea suportă despărţiri fără de care nu s-ar naşte nostalgia, poezia. Observaţiile sale vizavi de realitatea cotidiană sunt uneori enunţate frust, alteori sunt incizate într-un imaginar fastuos. Figura de stil cel mai frecvent folosită şi cu impact maxim este comparaţia. Comparaþiile arborescente au o deosebită frumuseþe şi adâncime. Alexandru Cazacu scrie o poezie ofertantă, care spune multe, despre care se pot spune şi mai multe. El este reprezentativ pentru generaţia sa, pentru timpul în care trăim, un timp bogat în provocări, deci prielnic poeziei." (**Victoria Milescu** revista „***Dunărea de Jos***", nr.203 Ianuarie, 2019)

„Nu vom face nici silă conştiinţei şi nici exces de înţelegere ori bunăvoinţă critică dacă vom afirma dl. Alexandru Cazacu dovedeşte o bună asimilare a lecturilor din poezia contemporană, iar pe de altă parte şi o anume maturitate lirică, grefată pe o anume responsabilitate în faţa cuvântului şi a paginii care aştepta să-i eternizeze versurile. Tristeţea şi melancolia unui întreg şir de poeţi care l-au precedat cunoştea atunci o translare, o complementaritate, bardul nostru vorbindu-ne despre gări şi pasageri, despre restaurante pustii la ceas de seară şi de altele. O poezie, am zice, a navetiştilor, pe care trebuia trebuie s-o scrie şi pe ea cineva. În alt plan poetul transcria cu grijă mici lamentări ale unei iubiri neînţelese, ale unei melancolii provocate de anotimpuri şi de singurătate, dar creiona şi interioare cu patefoane şi cărţi îngălbenite de vreme, o ieşire din realitate şi din timp pentru scufundarea într-o iubire, la fel de tristă ca protagoniştii ei". (**Florentin Popescu** revista „**Sud**" nr. 11-12 (212-213), Anul XXIII, Noiembrie-Decembrie, 2018)

„În opinia noastră Alexandru Cazacu ştie cum puţini ştiu sa îmbine senzulitatea discursului cu ceea ce poetul american E.E. Cummings numea „acea precizie care creează mişcarea". O aparenţa hibernare a simţurilor ascunde parcă o pânda a celor mai neobișnuite efecte poetice. Elegia se stinge într-o carnalitate reprimată iar lumea concretă se sparge în cioburile unui univers interior artic cerebral. Rămânem la ideea ca acest poet este unul dintre acei scriitori ce anunță sensibilitatea începutului

de mileniu." (**Traian T. Cosovei** – Revista „**Contemporanul-Ideea Europeană**", An. 12 (Nr. 11)/14 martie, 2002)

„Un univers compozit în care încap poezii despre iubire, aşteptare, părăsire „bătâni ca nişte icoane", livrescul dar şi confesivul, construt de un autor care are ceva de spus, de acolo din „cartierele oraşului din Est" poate şi într-o duminică, ori într-un Februarie" (**Marius Chelaru** – Revista „**Poezia**" An XXII nr.2(84) Vara 2018)

„Vom citi un lexic nostalgic, livresc, al unui estet, al unui îndrăgostit tandru, al unei sensibilităţi pur şi simplu. Un eu care trece prin această lume simţind şi gândind şi caută să numească, să dea propria expresie a ceea ce trăieşte. Pentru că Alexandru Cazacu este un spirit enciclopedic care iubeşte poezia. Or fi textele acestea în provincia prezentului estetic/poetic/ stilistic, dar, de fapt, sunt în centrul adevăratului îndrăgostit de poezie, a aceluia greu încercat de probe legendare, probe de poveste, care au ca răsplată expresivităţi/ creativitate, cuvinte potrivite: „Răspunsul". Care este marea răsplată? Lupta în sine. Dar nu pentru orice spirit. Nu oricine poate fi un astfel de erou al propriilor cuvinte, al propriilor înţelesuri. Iar poezia clădită de aici este o poezie care nu vrea să demonstreze nimic, este poezia unui poet care nu caută alte culmi decât pe cele interioare. Bineînţeles, şi cititorul este răsplătit din plin cu imagini şi expresivităţi remarcabile." (**Xenia Negrea** - Revista Scrisul Românesc An XVI -nr.4(176), 2018)

Cartea lui Alexandru Cazacu e o confesiune curgătoare, cu putere de râu limpede, ca un cântec îngânat de Leonard Cohen prin Bucureştii vechi, traversaţi de Dâmboviþa cea sălbaticã. Poetul este ca un timpan imens, bolnav de dragostea lui, înţelegând cã tot ce se întâmplã nu este decât un reflex al sentimentelor proprii. Dominanţa şi forţa sentimentului care se îmbracã în cuvinte de cântec este această poezie. La urma urmei, orice poem şi mai mult, orice carte sunt o poveste a unei cãlãtorii. Acestea sunt lecţiile pe care ni le-au oferit nouã, tuturor celor care iubim sã scriem, doi mari sud-americani, Borges şi Márquez. (**Nicolae Dan Fruntelată** -Revista **Sud** nr. 1-2 (226-227), Anul XXIV, Ianuarie-Februarie, 2020)

„A scrie şi a publica numai atunci când crezi cã stăpâneşti deplin aceste mijloace e o dovadă de răbdare şi autoexigenţă.Aceleaşi comentarii privind construcţia artistică, la care mai adaug însă că întregul citat este o prelungă sugestie: destinaţiile – iubirea; aşteptarea – dorinţa de împlinire; mâna care mângâie – sugestia de desăvârşire a iubirii; anotimpul tomnatic – vârsta maturã a protagoniştilor. Splendidã construcţie arhitectonicã şi cu atât mai reuşită cu cât a te adresa numai unei iubite ideale, într-o carte întreagă de 80 de fragmente poetice, fără titlu, presupune o tensiune a trăirii şi exprimării de excepţie. Alexandru Cazacu are poezia în sânge, în priviri şi în suflet; am impresia uneori că el este al poeziei, precum şi poezia a lui." (**Ion C. Ştefan** – Revista **Sud** nr. 9-10 (234-235), Anul XXV, Septembrie-Octombrie, 2020)

Extrase din operă

Dimineți reci

Diminețile reci când soarele
se chinuie să încălzeasc tăblăraia tramvaiului
ce taie in două zgomotos intersecția ca o sabie un nod gordian
si ferestrele sălii de mese ale fostei cantine muncitorești
ce duminica se închiriază nuntașilor pe datorie
și fiarele tărâte cu un cablu electric
pâna la primul punct de primire recuperere metale
de bătrâna cu hainele vechi
și câini ei credincioși ce o urmează oriunde
în această zi fără memorie
mai lungă sau mai scurtă
decât întregile noastre aduceri aminte
aici la doar cateva mii de kilometri
de fostele saloane imperiale unde
cel care rămâne sa înfrunte durerea
și cel care pleacă rănit
sunt egali in suferință
unde adierea serii periază florile mov ale mărăcinilor
iviți în fața blocurilor standard
iar inimile se înmoaie la vederea și auzul savanților ce povestesc
despre șansa istorică individuală
așa cum se încălzesc mâinile celor fără adapost
la flacara unor deșeuri ce ard într-un container de tablă

***
Pe crengi noduroase stau agățate
hălci dintr un sfâșiat soare
în această amiază de iarnă ce stă să înceapă lent
unde dacă nu poți da speranță este bine să nu oferi nimic

Într un oraș unde nu am fost niciodată
într-o iarnă aspră deasupra străzilor
acoperite de pojghita gheții
un corp de iluminat încearcă să se aprindă.
Licărul acela se aude uneori noaptea
apare chiar și în visele din somnul cu ochii întredeschiși

Uneori

Uneori îi scriu unei necunoscute
zărită pentru prima și ultima dată
prin piețele mari ale orașelor mici
ca și cum ea ar putea să înțeleagă

ecoul tulburat al
sonatei de Scarlatti
cartografierea insomnie hârjonindu-se
în primele ore ale dimineții
când toamna scrie ferpare peste ierburi
și tremură deasupra
pragurilor de așteptare

Ceasul din turn transformă
cladirea medievală într-un ciclop
ce se uită cu lăcomie împrejur
dispus să aibă grijă de toți
chiar și de oaspeții nedoriți
cu rănile la vedere
cu inimi bătând în dezordine
când Noiembrie
năvălește în cameră
precum mirosul unui ceai de iasomie
și nu mai este sigur
că toate drumurile duc la Roma

Lângă flăcările toamnei

Un cârd de rațe sălbatice printre
coloanele de ceață și fum ale lui Noiembrie
așa cum apare și trece o vânătaie pe trup
și jurnalul unei așteptări
scris pe bandajul desfacut încetul cu încetul când
nu există nimeni sa te aștepte
Ai putea rămâne câteva ceasuri aici
dacă nu ai găsit compasiune
nu te mai gândi la compasiune
Pasul tău peste asfalt peste trecutul limpede
cum maceta culca la pământ
vegetația unei jungle pentru croi drumul

Reîntâlnire

Sâmbăta aceasta aidoma celei de acum douăzeci si trei de ani
tot la fel de capricioasă
cu zapușala ei la sfârșit de August
La fel ca atunci
hainele dungate ale chelnerilor
tutunul impregnat in degete
manșetele cămășii pătate cu cerneală
şi terasa unde am trăit cu tot corpul durerea mută a despărțiri

privind aproape in gol
casele cu o singură fereastră ale străzii din depărtare
ca și cum am fi ajuns
în mijlocul locului deformat de un mic cutremur
când nu mai poți salva nimic
si chiar dacă ai fi sosit la timp
abia dacă te-ai fi putut salva pe tine

Tăcerea ne arată cum se abandonează lucrurile
înainte ca ele să ne abandoneze pe noi
în centru acestui burg cochet
doar gazetele citite atunci nu mai există
și încep să nu mai existe nici măcar cei care au văzut la choșcuri ziare

Leul

Decrepitudinea orelor în care toamna
își trăiește parcă propria posteritate
când răzbate un licăr alb
cum felia de pâine din mâna cerșetorului
O lume desfăcută bucata cu bucata apoi refăcută în altă parte
poate în liniștea duminicii
ce se aruncă în vârfuri creioanelor de pe birourile închide
Vaporii de benzină se împrăștie până departe
Funigenii deasupra blocurilor cu patru etaje
stau ca niște insecte ce au încremenit în aer
Căldura hainelor de iarnă din dulap acoperă geamurile
Oboseala aduna păsările pe stâlpii de iluminat
Leul din Mal du pays” se așează în dreptul ușii de la intrare

Un teatru experimental

Ascunşi în dezordinea acestei camere
prin amiaza furate altei amieze
când ieșim de sub haine și ne întâlnim
în oglinda de pe tavan
și muști din umărul meu ca dintr-un măr
într o grădina peste care ninge
iar pereții se uită unul la celălalt loviți
de concertul pentru vioara a lui Mozart
ivit din radioul cu volum ridicat
Vorbele au rămas pe jumătate departe
formele trupului se șlefuiesc în palme
printre cearceafuri ca niște valuri albe strânse în pumi și pierdute
la ultimul etaj al unui hotel

unde tu ai vrut să lași fereastra deschisă
Conductele orașului tresar
de parcă și-ar da seama ca transportă aripi
și răcoarea serii ne acoperă cu revista program
a unui teatru experimental din care citim
amândoi aceeași pagină

Mâinile doctoriței veterinar

Ce frumoase erau mâinile ei când ne-a spus
că s-a făcut tot ce a fost posibil și chiar mai mult
cu un zâmbet amar în colțul gurii iar dincolo de recepție
într-unul din cabinete se auzea fâșiitul unui plastic
iar asistentul fluiera melodia de la radio şi urma alene procedurile
Nu-mi putea lua ochii de la mâinile ei mult mai tinere
decât aș fi putut să-mi imaginez vreodată că pot arata
brațele și degetele unei femei chirurg veterinar
O priveam în clipele acelea care nu mai aveau ce să-mi facă
Eram deja cu două zile înainte de poimâine
ziua în care durerile de acest timp încep să se înmoaie
și totul intra încetul cu încetul în normal și totul se uită
ca o valiză în sala de așteptare a unei gări imense
după care nu mai ai puterea sa plângi
iar asta te face să adormi cu ochii întredeschiși
iar chipul animalului de companie se mută
din gânduri în fotografii stocate pe hard discuri
și în poza înrămată de pe fostul tău birou
ce va lua drumul altei camere
ori al vrafului de lemne pregătite să se opună iernii
într-o sobă la marginea orașului
Doar mâinile domnișoarei doctor veterinar
vor mai veni uneori dincolo de acest poimâine
când și numai când
fericirea ori lipsa ei nu o să vrea să ne încapă

***
Zgomotul păsărilor urbane ce împing cu ciocul o cutie goala din tablă pe trotuar
Drumul tulpinilor ce-și fac loc printre crăpăturile cimentului
Picăturile de ploaie peste culcușul unui păianjen ce se aud limpede
și încet
așa cum pășești în propria casă la întoarcea dintr-un pelerinaj
când este palid îngerul care ne tine între aripi
iarfebra lui aduce căldură geamurilor blurate
și pereților camerei plină cu ciorchini de soc
unde se surpă amiaza cu încetinitorul

***
Soarele cum
mingea colorată pe care o învârt pe nas focile la circ dintotdeauna iarna când
rădăcinile caută prin subterane ceva
precum o mâna un obiect unde este greu de ajuns
și-n garsoniera albită de lumina zilei
pereții se apropie cât mai mult unul de celalalt
și ar vrea să-și vorbească și poate ca or sa facă asta până la urmă
Cel mai repede se uită eroii din trecutul apropiat zici și te întrebi
fratele nostru și fratele în general
pe care dintre ei îl vei salva primul?

Vis de Noiembrie

Visul sepia al unei dimineți de Noiembrie
foarte devreme sub difuzorul murdar
al corpului de iluminat pâlpâind intermitent
pe strada umedă
tăiată de mașini răzlețe
când totul în jur pare relicva unui antemeridian
prin care trece un înger cu fața în mâinile noastre
dincolo și dincoace
de amagirea pe care se putea conta onorabil
precum un zid chinezesc ce se multiplică singur
și auzi discret prin zgomotul zilei intuite
cum trebuie să renunți
la tot ce nu are legătură cu jocul in care te afli
cum sub asfalt cresc pietrele unui alt oraș
ce nu seamănă deloc cu acesta
cum poate fi mai rău
atunci cand nimeni nu te întreabă nimic
și nu te acuză și nu este pic de dojană

Profil realizat de **Nicolae VASILE**

Elena CĂPĂȚÎNĂ

Absolventă la Universitatea *Gheorghe Asachi* din Iași, Facultatea de Electronică și Telecomunicații, promoția 1980; Expert judiciar proprietate intelectuală; Consilier dezvoltare personală; Formator, Președinte la Asociația Liga Scriitorilor, Filiala Buzău.

Cărți publicate

- *Depinde de noi*, Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia 2021, eseuri;
- *Instrumentul Sufletului*, Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia, 2021, versuri;
- *Tinel Năstrușnicul – Descoperă lumea*, povestiri adevărate, Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia 2021, carte pentru copii, cu ilustrații;
- *Sărbătorile Mariei*, Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia, 2021, versuri;
- *Iubirea ca o Poezie*, Concurs de creație literară 2020 (coordonator), Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia 2021, volum antologic;
- *Iubirea ca o Poezie*, Concurs de creație literară 2019 (coordonator), Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia 2021, volum antologic;
- *Psaltirea Iubirii*, ediția a 3-a, Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia, 2021;
- *Psaltirea Iubirii*, ediție completă și revizuită, Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia, 2020, prozopoeme;
- *Voi sunteți lumina lumii!*, Concurs de creație literară (coordonator), Editura *Alchimia Cuvântului*, Mogoșoaia, 2020, volum antologic;
- *Pandemia culturală*, concurs de creație literară cu tema: Cultură și tradiții (coordonator), Editura *Armonii Culturale*, Adjud, 2020, volum antologic;
- *Psaltirea Iubirii*, vol. 3, Editura *Teocora*, Buzău, 2020, prozopoeme;
- *De 25 de ani Teatrul «George Ciprian» continuă povestea teatrului buzoian*" (coordonator), Editura *Teocora*, Buzău, 2020, istorie teatrală;
- *Sorel, eroul aviator cu un pas mai aproape de Dumnezeu*, Editura *Teocora*, Buzău, 2019, volum biografic;
- *Sunt un punct... și vreau să fac politică*, Editura *Teocora*, Buzău, 2019, eseuri;
- *Joaca-i fără vârstă*, Editura *Teocora*, Buzău, 2018, culegere de texte prelucrate;
- *România e frumoasă!*, Editura *Teocora*, Buzău, 2018, versuri (carte pentru copii, cu ilustrații);
- *Psaltirea Iubirii*, vol. 2, Editura *Teocora*, Buzău, 2018, prozopoeme;

- *Decembrie de poveste*, Editura *Teocora*, Buzău, 2017, versuri (carte pentru copii, cu ilustrații);
- *Psaltirea Iubirii*, vol. 1, Editura *Teocora*, Buzău, 2017, prozopoeme;
- *Bucuria primăverii*, Editura *Teocora*, Buzău, 2011, proză (carte pentru copii, cu ilustrații).

Extrase din recenzii literare

„Elena Căpățînă, cu multiple preocupări literare, s-a întrecut pe sine pentru a aduce cinstirea cuvenită Sfintei Fecioare Maria, care a inspirat-o să scrie în această antologie: *Mulțumesc, Maică Divină!, Te primesc bucuroasă* și *Iubire de mamă* "

(Pr.prof.dr. **Mihail Milea** (USR; UZPR) în volumul „Cinstire Maicii Domnului" vol. I, Antologie - 2020 - ASCIOR, Editura StudIS, 2020, ISBN 978-606-48-0588-1)

„... Este o lucrare care valorifică documente, mărturii scrise și orale, așezate într-un context istoric modern.... Munca autoarei aduce o întărire, o adăugare la ceea ce fac și alții, apărând substanța noastră etnică, ținând-o la distanță de duhul destrămării ce dorește să ne cuprindă..."

(prof. **Gheorghe Postelnicu** (USR) – „Cuvânt înainte" în volumul „Sorel, eroul aviator cu un pas mai aproape de Dumnezeu", Editura Teocora, Buzău, 2020, ISBN 978-606-632-570-7 și în Revista „Întrezăriri", Anul VIII, nr. 29, Martie 2020, ISSN 2343-7324)

„... Autoarea Elena Căpățînă se străduiește să facă o călătorie spirituală din punctul dumneaei de vedere prin Universul Tainic al Revelației divine. ... Autoarea scrie un eseu filosofic cu aplicație practică. Dânsa pleacă de la lucruri concrete, practice, neluate în seamă, de multe ori de către noi: un punct mic, în care se ascunde un Univers. Omul creat de Dumnezeu este un microcosmos, în care descoperim toate elementele din tabelul lui Mendeleev... După acest eseu interesant despre punct, autoarea face o dezbatere de mare interes a unui nou mod de politică punctuală. Acest mod de gândire poate revoluţiona întreaga clasă politică a României. Avem mare nevoie de oameni politici puternici în cuvânt şi faptă prin trăirea lor personală. Teocraţia este modelul viabil al politicii umane. Politica adevărată are la bază credinţa vie în Dumnezeu şi raportarea continuă la Legile divine."

(Pr. Prof. dr. **Mihail Milea** (USR; UZPR) – „Un punct de sprijin ortodox" în prefața volumului „Sunt un punct... și vreau să fac politică!", Editura Teocora, Buzău, 2019, ISBN 978-606-632-510-3)

„... Acum, la apariţia acestui nou volum, Psaltirea Iubirii, care adună la un loc cei 150 de psalmi, doamna profesoară Elena Căpăţînă ne oferă o lectură plăcută şi folositoare, de suflet, care reprezintă şi o punte între lumea Vechiului Testament şi *Lumea Lui Dumnezeu* de astăzi. Ca nişte cântări pentru un Pământ înnoit, aflat într-o altă fază de evoluţie, psalmii iubirii sunt acum mai necesari ca oricând, pentru că scot la lumină lucrările frumoase pe care le-a făcut Dumnezeu şi pe care ni le-a dat nouă, oamenilor, ca să le folosim, să avem grijă de ele, să ne bucurăm..."

(**Părintele Mihail** (Piatra Neamț) – „Iubește ca să trăiești!", în prefața volumului „Psaltirea Iubirii" ediția a 3-a, Editura „Alchimia Cuvântului" 2021, ISBN 978-606-95114-7-3)

„... Fiindcă este o poveste care trebuie să atragă copiii mici, în intuiţia autoarei şi farmecul acestei cărţi-joc, partea bună o constituie găselniţa cu abţibildurile pe care copiii, după lectură, trebuie să le lipească în dreptunghiurile alocate paginii respective din carte. Câştigul celor mici, cărora li se vor citi toate aceste povestiri, e singura speranţă că tot ce a gândit autoarea se poate înfăptui în izbânda binelui. Pentru că, atâta timp cât e povestea biruitoare în viaţa noastră, apare şi speranța că va aduce un câştig în viaţa copiilor. Scopul acestor poveşti, cu participare la jocul prin lipirea abţibildurilor, ar fi să-i stimuleze copilului imaginaţia şi creativitatea, prin diversitatea situaţiilor şi a puterii lor de imaginaţie. Deoarece, spunem noi: Copiii au nevoie de poveşti pentru o creştere frumoasă!”

(**Tudor Cicu** (USR) – „Gânduri despre lectură”, în volumul „Tinel Năstrușnicul descoperă lumea – povestiri adevărate”, Editura Alchimia Cuvântului, 2021, ISBN 978-606-95114-5-9)

„... Să fie reinterpretarea socratică cea justă – *cunoaște-te pe tine însuți*, ca să vezi că nu știi nimic? Pesimismul filozofului se lovește, în această lucrare, de forța optimismului autoarei, alături de care trebuie să ne înrolăm pentru a continua drumul care ne-a fost hărăzit. Traseele pe care noi punctele le facem în spațiul fizic sau spiritual se intersectează, într-o fină țesătură, cu traseele altor puncte. Acele momente strălucesc pe bolta umanității ca stelele pe bolta cerească, ajutându-ne să vedem mai mult din ce ne înconjoară. Pentru acest mesaj încurajator trebuie să-i mulțumim doamnei Elena Căpățînă”

(conf.univ.dr. **Paul Chiribuță** (UNATC) – „Punctul cu mai multe puncte de vedere”, în prefața volumului „Sunt un punct... și vreau să fac politică!”, Editura Teocora, 2019, ISBN 978-606-632-510-3)

„Eseu filozofic, evazionist-alegoric, cu frazare ermetică, aspirând să prezinte imaginea omului modern, bântuit de politică şi pasiuni. Paginile substanţiale sunt centrate pe filozofia gândului şi a puterii. Prin observaţiile de detaliu şi prin forţa meditaţiei, textele sunt remarcabile. Ele oferă cititorului avizat un intelectualism travestit, mai vizibil în capitolul *Politica unui cronicar*, în care cronicile de întâmpinare sunt, de fapt, microeseuri, exerciţii de admiraţie şi căldură, minuscule bijuterii preţioase”

(prof. **Gheorghe Postelnicu** (USR) – despre volumul „Sunt un punct… şi vreau să fac politică!”, în Revista „Întrezăriri”, Anul VII, nr. 24, sept. 2019, ISSN 2343-7324 și Revista „Uscând o lacrimă” nr. 66-68-2019)

„O așezare binemeritată a unui erou, a unei personalități anonime, a unui buzoian uitat de istorici și de autorități, a unui Român, iar pentru noi, dovada că se află încă mult adevăr în urmele înaintașilor noștri, în toate cele patru puncte cardinale, la câmpie, la deal și la munte, până la Dunăre și la Marea cea Mare. O carte care valorifică documente, mărturii scrise și orale așezate într-un context istoric modern.”

(**Gheorghe Postelnicu** (USR) – despre volumul „Sorel, eroul aviator cu un pas mai aproape de Dumnezeu”, în Revista „Întrezăriri”, Anul VIII. Nr. 32. Decembrie 2020, ISSN 2343-7324)

„... Avem aici viață și moarte, timp cosmic și realitatea prezentului, o suprapunere, dar și o interferare, de mai multe planuri. E practic o trecere în revistă a istoriei, filosofiei, religiei punctului, un volum eseu a nevoii unui prezent rațional ce trebuie să facă politica bunului simț”

(**Roxana Mihaela Constantinescu** – „Distanța dintre oameni e formată din puncte!”, în prefața volumului „Sunt un punct... și vreau să fac politică!”, Editura Teocora, 2019, ISBN 978-606-632-510-3)

„... un proiect literar semnat de profesoara Elena Căpăţînă, susţinut de teatrul buzoian şi finanţat de Consiliul Judeţean. Consultant de specialitate: Gina Chivulescu, directoarea instituţiei (*25 de ani au fost pentru mine ca o trăire în a doua familie. Aici am descoperit oameni minunaţi, am trăit emoţii, am plâns, am râs, am muncit – nu doar opt ore –, am învăţat multe lucruri speciale de la oameni speciali şi cărora le mulţumesc*). O carte vie, *care primeşte viaţă de la personajele sale, mai ales atunci când începi să scrii după o idee fără a şti unde o să ajungi*” (Elena. C.)... Actori şi realizatori de ieri şi de azi evocă activitatea unei instituţii emblematice pentru cultura buzoiană...”

(**Gheorghe Postelnicu** – „De 25 de ani teatrul George Ciprian continuă povestea teatrului buzoian”, 2020, în revista Întrezăriri, Anul VIII. Nr. 30. Iunie 2020, ISSN 2343-7324)

„... O stare de fapt, o magie care să deschidă multe suflete, să le încarce de bucurii. Ori, acea cărare care te poate cufunda numai în gânduri pozitive încărcate cu împliniri, încărcate cu iubire. Cu tablouri pline de imaginație, de la parfumul trandafirilor până la sufletul încărcat cu izvoare divine, încadrate într-o carte!... Dacă doriţi, volumul îngrijit şi prelucrat de Elena Căpăţînă, cuprinde cutii și cutiuţe cu amintirile unor colaboratori, cred, înspre iarna vieţii atunci când se dă mâna cu vârsta înţelepciunii şi se hrăneşte viaţa cu cele mai frumoase vise împlinite privind ceea ce a fost frumos, acolo unde utilul a dat mâna cu voia bună. Felicit colaboratorii şi pe Elena Căpăţînă, pentru tenacea străduinţă de-a încerca să atingă, *prin joacă*, un punct cât mai înalt din Cetatea celor mai înalte vise.”

(**Dumitru K Negoiţă**, „Stăruința tenace de-a atinge, prin joacă, un înalt punct”, în prefața la volumul „Joaca-i fără vârstă”, Editura Teocora, 2018, ISBN 978-606-632-492-2)

„... Ca un vrăjitor, poeta deșiră firul creației de pe *Ghemul sferic...,* închinând Creatorului Suprem strădaniile sale și aducând mulțumiri: *Mărire și cinste, la ceas de sărbătoare/ Maică Preacurată, mult ocrotitoare!* Fără a fi o creație complet religioasă, chiar dacă unele titluri sugerează această nuanță, poeta, persoană de formație tehnică, cultivă poezia marilor întrebări, pentru a evidenția afectivul, ca și câștigător al unei dispute între sentiment și rațiune, între masculinitate și feminitate: - *Piramida mea e vie! Un fior viu m-a pătruns!/ - Ba sunt două-n echilibru! Una vârful își îndreaptă/ Către cer, s-atingă norii, alta-n jos, cătând o treaptă...,* o poezie ce trece *dintr-o vară a tinereții,* printr-o toamnă *cât putem duce fiecare* spre iarna ... *ce renaște precum izvorul*”

(**Lucia Pătrașcu** – în volumul „Treptele speranței”- antologie, Editura Lucas, 2019, ISBN 978-606-8983-44-8)

„... Nu e vorba despre simple și foarte spiritualizate aforisme, ci de un întreg concept, o viziune convingătoarea felului în care unii oameni au astfel de percepții greu de explicat fără să ai voința inițierii întru dumnezeire..."

(**Marin Ifrim** (USR), despre volumul „Psaltirea Iubirii", în articolul „Trei cărți de Elena Căpățînă" publicat în Cotidianul *Opinia* Buzău, 19 iulie 2017, în „Luceafărul" din 25 aprilie 2017 și în Revista Armonii Culturale, 16 iulie 2017)

„... cartea oferită la ceas de sărbătoare, deşi mică cât o palmă, e rodul unei munci fără odihnă. O lucrare de dimensiuni liliputane, uşor de purtat cu noi în fiecare zi, care necesită însă multă putere de înţelegere, multă credinţă atunci când e parcursă. Editată în condiţii grafice impecabile, plăcută atingerii mâinilor şi ochilor, *Psaltirea iubirii* este rodul unui studiu de ani... Impecabilă readaptare a înţelepciunii lui David şi a întregii omeniri, cartea este originală întru totul. Emană un fluid bun, atrăgător, te apropie şi te curăţă în acelaşi timp de gânduri rele şi de temeri. Te linişteşte şi te împacă cu lumea, cu asperităţile ei, cu resentimentele ce le poţi avea faţă de orice... Când citeşti cartea sa, parcă găseşti explicaţia: *În inima mea pus-a Domnul cuvânt bun; din el voi grăi cântarea Domnului* (Psalmul 44:1). Un buchet de bunătate, de pozitivitate, de energii binefăcătoare însoţesc periplul cuvintelor, gândurilor exprimate prin psalmii rescrişi. Am citit-o o dată… şi m-a rechemat să o mai citesc. Am pornit a doua oară la drumul lecturii ei şi am simţit că trebuie să mă mai opresc o dată, să o gândesc; am reluat-o a treia oară, dar încet, punând în gândul meu gândul lui David şi apoi al scriitoarei. Totul e o împletire de senzaţii binefăcătoare care redeşteaptă din amorţeala trăirilor tot ce e mai bun în noi. Nicio negaţie, nicio incantaţie a răului, nicio urmă de vrăjmăşie, nicio trimitere la urât, rău, agresivitate... Lectura aceasta te lasă fără cuvinte, e un balsam dătător de viaţă, un regenerator de pozitivitate. Probabil că aşa ceva ne trebuie tuturor, un stimul care să trezească în noi dorinţa de a ne reformula, reinventa, regenera. Poate că aceasta este soluţia să pornim la un nou drum în lumină..."

(**Roxana Mihaela Constantinescu**, „Elena și psalmii" în volumul „Psaltirea Iubirii", Editura „Alchimia Cuvântului", 2021, ISBN 978-606-95114-7-3 și în Revista „Uscând o lacrimă" nr. 40-42/2017, ISSN 2344-1313)

„... O carte de lux tipografic, destinată copiilor, scrisă cu o intuiție de pedagog. Tot volumul este dedicat, explicit, rimat și ritmat, plin de volute eliptice cu tâlc, numai și numai lunii Decembrie. Pare mai degrabă o piesă de teatru, deși poezia e bine articulată, are toate ingredientele necesare gustului pretențios al copiilor acestor timpuri meta-electronice..."

(**Marin Ifrim** (USR), despre volumul „Decembrie de poveste", în articolul „Trei cărți de Elena Căpățînă" publicat în Cotidianul OPINIA Buzău, 19 iulie 2017 și în Revista Armonii Culturale, 16 iulie 2017)

„... Carte pentru copii scrisă în același stil atractiv. Autoarea are vocația dăruirii gândurilor bune, este, prin excelență, o emițătoare de unde pozitive, relaxante, viguroase prin silențiozitatea cu care poate coopta atenția oricărui cititor de bună credință..."

(**Marin Ifrim** (USR) despre volumul „Bucuria primăverii" în articolul „Trei cărți de Elena Căpățînă" publicat în Cotidianul OPINIA Buzău, 19 iulie 2017 și în Revista Armonii Culturale, 16 iulie 2017)

„... Autoarea Elena Căpățînă, conștientă că viitorul înseamnă copii și educația înseamnă unul din cele mi înalte piscuri, cu bucuria-n suflet, ne dăruiește și celor mari, și celor mici, o poezie clasică, plină de dragoste și speranță. Citind această carte, oricare dintre noi ne putem ancora într-o procupare care să ne pătrundă-n suflet și să savurăm, cu drag, roadele pământului românesc”

(Dumitru K Negoiță (UZPR) – „Într-a II-a... Primăvară” în prefața volumului „Decembrie de poveste”, Editura Teocora, 2017, ISBN 978-606-632-397-0)

„... De formație științifică, Elena Căpățînă adună, într-o matematică perfectă, valorile acestei țări locuită totdeauna de oameni care au știut cum să transforme timpul în veșnicie, sfințind orice au gândit, spus sau înfăptuit! Rezultatul este unul care se dorește și de autoare: conștientizarea, mai mult ca oricând, a unității spirituale a tuturor românilor, pentru a păstra moștenirea primită. Ca la un spectacol de gală, intitulat *România e frumoasă*, pe scena țării intră natura și stăpânul ei – omul – care îi descoperă tainele, folosindu-le cu înțelepciune. De aici s-au născut virtuțile acestui popor, oglindite curgător în versuri inspirate, poezia *Blestem* fiind o adevărată urare pornită din suflet, adresată românilor și țării. Fiică a ținutului Buzăului, cu oameni drepți, inteligenți și muncitori, autoarea reușește să transmită un adevărat îndemn de a iubi România, aducând un omagiu *la ceas aniversar*, în sunetele clopotelor *care bat a suta oară*, evocând transcendența acestui popor ilustrată prin gânguritul dulce de copil și pasărea Pheonix. Deși roata istoriei îi poartă pe meleaguri străine, cei plecați construiesc mici Românii, înmulțind zestrea acestui neam. Doar cultivând valorile moștenite, la care adăugăm pe cele noi și îmbrăcându-le în puterea Luminii, păstrăm acest miracol numit România.”

(**Vasile Muraru** (Teatrul Constantin Tănase) – „Renașterea României!” în prefața volumului „România e frumoasă!”, Editura Teocora, Buzău, 2018, ISBN 978-606-632-456-4)

„... Am primit în dar o carte încântătoare, frumoasă ca România, evocată în paginile ei cu atâta dragoste, în versuri de un patriotism cald, vibrant, profund ce ne face şi pe noi frumoşi ca ţara în care Domnul ne-a hărăzit lumina vieţii. Poeta din Buzău, Elena Căpăţînă, membră a Ligii Scriitorilor, a înţeles că are o misiune nobilă, aceea de face din cuvinte un monument al frumuseţilor patriei noastre, de a reda farmecul ei deosebit dat nu doar de locuri frumoase, ci şi de oameni ce-i sporesc frumuseţea prin munca lor, prin sentimentele lor. Prima parte conţine un lung poem în care lait-motivul *România e frumoasă!* se repetă din două în două pagini al căror conţinut pictează în versuri aspecte din *dulcea Românie* cu munţii, apele, Dunărea şi marea albastră, cu cerul său prin toate anotimpurile, cu lanurile şi pădurile sale, cu acele inocente chipuri de copii ce fac fericirea vieţii. Cartea are o realizare grafică de excepţie şi felicit realizatorii acesteia. D-na poetă va lansa acest volum de poezii la Viena, alături de alţi membrii ai Ligii Scriitorilor, reprezentând cultura română în străinătate”

(**Ecaterina Chifu** (UZPR) – „România e frumoasă! – cartea d-nei Elena Căpăţînă”, în „Cronici culturale”, 12.09.2018)

„... Ceea ce lipseşte este eliberarea, *lepădarea* omului de eul egoist, pentru ca astfel, dobândind înţelepciunea Spiritului, Acesta să i se reveleze atât în natură, cât şi

în religie, prin contemplare şi mai ales prin rugăciune. Dar cel mai important este faptul că omului îi lipseşte CREDINŢA în Spirit, în Sfântul Duh al Tatălui manifest prin Fiu. Altfel spus, omul şi-a pierdut spiritualitatea, depărtându-se de Viaţă şi de Dumnezeu. Citind Psaltirea Iubirii, tocmai această Credinţă se naşte şi creşte în Om, pentru că atunci descoperim Unitatea Treimică Sfântă, când Psaltirea înţelepciunii lui David este transpusă în Psaltirea Iubirii lui Hristos..."

(Mihaela Socol, în volumul „Psaltirea Iubirii", Editura „Alchimia Cuvântului", 2021, ISBN 978-606-95114-7-3)

„... Iată că Elena Căpăţînă este aleasa care a reuşit să îmbrace în haină nouă bătrâna *Psaltire*, înfrumuseţând, printr-o aleasă prelucrare, toţi cei 150 de psalmi ai Regelui David. Citind *Psaltirea Iubirii* constataţi că putea fi scrisă doar de un trăitor sau de o trăitoare a iubirii de Dumnezeu şi de frumos, care te îndeamnă să descoperi Adevărul care eliberează sufletele: *Doamne, Tu eşti cu noi pururea!/ Dacă se ridică cineva împotriva noastră, Tu îl întorci şi îi arăţi Calea Ta,/ Unde descoperă Adevărul Tău;/ Unde află apa Vieţii care curge ca un şuvoi spre sufletele lor;/ Unde Te cunosc pe Tine, Cel care îi învălui cu Iubirea Ta./ Lumina Ta îi mângâie pe ei şi bine Te cuvântează pentru dragostea Ta cea mare,/ Cu care eliberezi sufletele lor, care se zbăteau ca păsările prinse în laţ, izbăvindu-i pe ei./ Că Tu eşti ajutorul nostru, al tuturor făpturilor Tale, din Cer şi de pe Pământ* (Psalmul 123). Ajutată de Duhul Sfânt cu inspiraţie şi curajul necesar începerii acestei divine şi măiastre lucrări, Elena Căpăţînă a reuşit să-şi înmulţească talanţii, finalizând-o şi oferind-o cititorilor într-o haină nouă, alături de alte cărţi minunate editate până în prezent. Calitatea de om cu iubire de Dumnezeu, de aproapele şi de tot ce este frumos şi plăcut Lui, se înalţă din fiecare verset al *Psaltirii Iubirii*, determinându-ne să zicem: *Către Tine, Doamne, Cel care locuieşti în inima mea, privesc ochii mei,/ Că Tu eşti stăpânul meu, Cel milostiv mie;/ Tu mă miluieşti şi mă trezeşti la Viaţă;/ Tu dai bucurie sufletului meu şi mă întăreşti* (Psalmul 122)."

(**Floarea Dimian**, „Iubește și fă ce vrei" în prefața volumului „Psaltirea Iubirii", Editura „Alchimia Cuvântului", 2021, ISBN 978-606-95114-7-3)

Încadrare în curente, tendințe: poezie, povestiri, basme pentru copii; eseuri, istorie teatrală, biografie, lirică filosofică, religioasă, cunoaștere de sine...

Profil de autor realizat de **Gheorghe A. STROIA**

Ecaterina CHIFU

Pseudonimul literar, *Speranţa.* Născută în satul Tisău, judeţul Buzău, în 1950, absolventă a Universităţii din Bucureşti (Facultatea de Limbi Străine, specialitatea, limba franceză-limba română); studii post-universitare la: Bucureşti, Paris, Montpellier, Napoli, Altamura (Bari).

Profesii: profesoară, directoare la Clubul Copiilor din Râmnicu Sărat, scriitoare, autoare de auxiliare didactice, traducătoare, membră UZPR şi PERGAM.

Premii literare la concursuri naţionale şi internaţionale de literatură şi traducere literară, distincţii şi medalii (Crizantema imperială la concursul Life & Art of Japon, pentru roman).

Participarea la congrese, conferinţe naţionale şi internaţionale, colocvii, cenacluri literare, programă şcolară, interviuri, simpozioane, expoziţii, lansări de carte, volume colective, excursii tematice etc. Traducătoare în franceză (15 volume de poezii, printre care poezia de dragoste eminesciană), colaboratoare la 27 de antologii, la volume colective, la diferite ziare şi reviste.

„Aspirăm mereu spre perfecţiune şi nu ştim dacă o vom atinge vreodată. Ea este asemenea zborului pescăruşului alb ce se înalţă peste strălucirea mării nesfârşite. Perfecţiunea rămâne zborul nostru spre absolut, un zbor spre adevăruri eterne, spre frumuseţi ideale, spre vise intangibile. Orice fiinţă care poartă în ea vise măreţe, speră că ele vor fi realizate, deşi drumul este anevoios, căci acea fiinţă este dirijată chiar de energia ce o dau visele."

(**Ecaterina Chifu**, Reflecții/Réflections/ Editura Europrint, 2006)

Cărţi publicate

Toi – Moi, une éternité / Tu – Eu, o eternitate (poezii), ediţie bilingvă: franceză-română – Editura Speranţa, 1999; *Jurnal de vacanţă* (roman) – Editura Speranţa, 1999; *Le fil d'argent / Firul de argint* (basm, carte de colorat), ediţie bilingvă: franceză-română – Editura Speranţa, 2001; *Mon livre bleu* (poezii în limba franceză) – Editura Speranţa, 2001; *Cartea rugăciunilor noastre* (versuri) – Editura Speranţa,

2002; *Reflecţii / Réflexions* – ediţie română-franceză – Editura Speranţa, 2006; *Prin luminile din Ţara Luanei* (roman) – Editura Editgraph, 2012; *Croazieră pe Mediterana* (roman) – Editura Arefeana, 2013; *Fiica unei mame-copil* (roman) – Editura Omega, 2014; *Serbare la grădiniţă* – poezii pentru copii, Editura Teocora, 2014; *Croazieră pe Mediterana* (roman) – Editura Teocora, 2014; *Emigranta* (roman) – Editura Detectiv Literar, 2015; *Paris, mon amour* (roman) – Editura Detectiv Literar, 2016; *Orfeu pentru eternitate* (roman) – Editura Rafet, 2017; *Bucureşti, dragostea mea* (roman) – Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2017; *Emin şi Vero* (poezii) – Editura Amanda Edit, 2019; *Cartea sufletului meu* (roman) – Editura Amanda Edit, 2019; *Romanţe / Romances* (poezii, ediţie româno-franceză) – Editura Amanda Edit, 2019; *Noi doi* (roman) – Editura UZPR, 2020; *Cascada orizontală* (roman) – Editura Amanda Edit, 2020; *Felicia* (roman) – Editura UZPR, 2020.

Extrase din recenzii

Textele doamnei Ecaterina Chifu dedicate vieții, libertății, păcii, fericirii, s-au născut din același sentiment infinit al iubirii, asemenea unui sacru amvon, de la înălțimile căruia marile spirite ale umanității au contemplat lumea din toate timpurile.

Pentru oricare dintre adulții de azi, părinți sau educatori deopotrivă, ele reprezintă un memento necesar în uriașul efort de salvare a fiecărei noi generații de copii, prin împărtășirea valorilor supreme ale spiritualității umane dintotdeauna și de pretutindeni.

Unicul adevăr căruia pare să i se subordoneze toată forța acestui demers optimist este acela, că omul de la catedră trebuie să dea un singur sens vieții sale, cel mai nobil dintre toate:iubirea nesfârșită pentru vlăstarul de om din fața sa, căruia să-i deschidă porți către miraculoase lume a ideilor, cu conștiința că lumea de mâine nu va fi posibilă, fără copilul de azi. În mod ciudat, el devine astfel singurul și cel mai sigur garant al viitorului lumii. (Prof. **Grigore Leaua**)

În cadrul seratelor mele muzical-literale de la Centrul Cultural Mihai Eminescu din Bucureşti, organizate sub egida Mişcării Mondială a Poeţilor a cărei membră sunt, eu, Elena Armenescu, am invita-o şi pe d-na Chifu Ecaterina, în calitate de autoare de versuri şi proză, dar şi de traducătoare în franceză.

Dumneaei a citit din creaţii proprii(versuri şi proză), a lansat romanul *Paris, mon amour* şi volumul de versuri *Emin şi Vero*, a ţinut prelegeri despre scriitorii comemoraţi (Mihai Eminescu, Veronica Micle).

Eu am coordonat antologia *Unirea face puterea* unde are şi dumneaei pagini de poezie vibrând de patriotism şi *Antologia iubirii* în care creaţiile lirice dezvăluie sufletul foarte sensibil al autoarei.

Am citit cu mare plăcere romanul *Paris, mon amour* a cărei autoare este doamna Ecaterina Chifu, roman care redă cu atâta fidelitatea aspecte din Paris, încât m-am revăzut pe străzile lui, când, doar cu harta în mână, am văzut toate obiectivele turistice descrise în carte, am retrăit atmosfera Parisului cultural şi artistic.

Cărţile dumneaei de călătorie ne transpun în locuri inedite(Exemple: romanul *Croazieră pe Mediterana* evocă locuri aflate în patrimoniul UNESCO din jurul Mediteranei, cartea *Prin luminile din ţara Luanei* pune în valoare frumseţea Munţilor Buzăului, cartea *Cascada orizontală* descrie frumuseţea din ţinuturile Vrancei)

Am citit cu plăcere şi cartea *Bucureşti, dragostea mea* şi apreciez valoarea ei documentară şi literară, dar mai ales interesul autoarei de a prezenta viaţa culturală a capitalei, prin interviuri cu diferite personalităţi implicate în cultură.

Doamna Ecaterina Chifu a scris şi cărţi cu tematică socială: *Fiica unei mamei copil, Cartea sufletului meu, Felicia*, prima abordează problema copiilor abandonaţi, a doua, lupta unui artist cu cancerul, a treia, problema fetelor răpite din România. Ideea centrală din aceste cărţi este lupta pentru înfruntarea răului în lume.

Volumul de poezii *Emin şi Vero* este dedicat celor ce au scris cea mai frumoasă poveste de iubire din literatura română – Mihai Eminescu şi Veronica Micle, şi *Romanţe/Romances* include poezii de dragoste în care se regăseşte sufletul adolescentin. Autoarea ştie să vibreze la frumosul din natură şi din oameni, are capacităţi creatoare ce fac să apară scrieri originale cu larg impact emoţional.

(**Elena Armenescu**, membră USR, membră în Word Mouvement Poetry)

D-na scriitoare şi traducătoare Ecaterina Chifu m-a onorat, preferându-mă pe mine să-i prezint cartea *Bucureşti, dragostea mea,* ştiind că şi eu iubesc foarte mult oraşul în care mi-am făcut studiile universitare şi unde lucrez ca profesoară. Este oraşul de care mă leagă foarte multe amintiri şi în care simt că înfloresc spiritual, participând la multe evenimente culturale, de multe ori, împreună cu autoarea.

(...) Cartea se doreşte a fi un ghid sentimental prin oraşul-capitală, ca o replică la altă carte scrisă de d-na Ecaterina Chifu *Paris, mon amour*, personajele fiind aceleaşi, două pictoriţe ce vizitează principalele obiective turistice din Paris, revenite în ţară, pentru a se bucura de tot ce oferă în plan cultural Bucureştiul.

Autoarea a ales să redea imaginea frumoasă a „micului Paris" nu într-un text ştiinţific, ci într-o formă literară atrăgătoare, romanul fiind foarte atractiv, prin ritmul alert imprimat de firul narativ. Conţinutul romanului are şi aspecte specifice filmelor de acţiune, subiectul putând fi valorificat de a şaptea artă.

(...) În cadrul literaturii naţionale, scriitoare se distinge prin faptul că scrie cu pasiune despre oameni şi locuri, folosind un limbaj clar, un stil antrenant, abordând subiecte ce sensibilizează lectorii. Eu îi mulţumesc mult pentru că mi-a făcut acest dar spiritual, cartea lansată îi urez multă inspiraţie, pentru a scrie şi alte cărţi la fel de atractive, cu mare impact asupra cititorilor. (Prof. **Margareta Cristian**)

Ecaterina Chifu, un condei din Țara Luanei: Într-o civilizație cu vocația deschiderii spre genuri și specii noi, cum e a noastră, activitatea Ecaterinei Chifu, buzoiancă născută în Tisăul montan și domiciliată în Râmnicu Sărat, se recunoaște prin varietate și valoare.

Ecaterina Chifu este autoarea unor cărți de poezie în ediții bilingve.

(...) Caracteristica dominantă a acestor scrieri este dragostea. Este vorba de dragostea cu care au fost scrise, de dragostea ca un catalizator al tuturor subiectelor abordate, fie că este vorba de descrierea mării, a munților și dealurilor, de sentimentul puternic ce leagă personajele, uneori ființe de excepție.

(...) Scrise într-un ritm alert, pentru a fi cât mai atrăgătoare, cărțile au mereu un conflict bine definit, cel care potențează acțiunea, fie că este vorba de o călătorie în Țara Luanei ori în jurul Mediteranei, prin locuri intrate în patrimoniul UNESCO, o incursiune printre cele mai cunoscute monumente din Paris și din București, dar mai ales în romane cu caracter social: „Emigranta" (situația femeilor plecate din țară la muncă în străinătate), „Felicia" (răpirea tinerelor din România), „Fiica unei-mame-copil" (despre copiii instituționalizați) etc.

(...) Ceea ce rămâne în urma lecturii cărților d-nei Ecaterina Chifu este miracolul cuvintelor adunate în paginile ce-și cer dreptul la nemurire, autoarea sperând că ele pot aduce fericire cititorilor. (...) Mulțumim autoarei pentru cărțile trimise la redacția revistei *Întrezăriri* și-i urăm să realizeze alte proiecte literare cu mare impact asupra publicului cititor. (**Gheorghe Postelnicu**, membru USR, Revista *Întrezăriri*)

Extrase din operă

Dor de Mihai Eminescu, geniu universal

Cel ce avea chipul unui *„înger frumos, pe fruntea căruia era scris semnul Dumnezeirii"*, cel ce-a visat *„visul vieţii cel chimeric"*, când viaţa îi părea *„un basm pustiu şi urât*", cel care a revărsat *„gândirea-i fără margini peste marginile lumii"*, semănând lumină din *„tainica-i simţire*", cel care, prin menirea de geniu, n-a fost fericit şi n-a putut *„face fericit pe cineva*", acesta este marele Eminescu al cărui nume *„a scăpat de noaptea uitării"*, el fiind un simbol al eternităţii.

Suflet al poporului român, Eminescu a ridicat spiritualitatea românească pe culmile perfecţiunii, opera sa fiind esenţa acestei spiritualităţi. Poetul şi-a propus în tinereţe să ridice un *„palat poeziei şi altul dramei*" ce avea ca scena istoria poporului nostru. Eminescu a ridicat un templu în literatura română, opera sa fiind „Ave Maria" în literatura universală.

Geniu românesc, Eminescu a pătruns pe cale universală în sufletele iubitorilor de poezie, graţie profunzimii şi armoniei versurilor sale. Opera sa poartă pecetea eternităţii, prin strălucirea imaginilor artistice şi profunzimea cugetării. Mesajul său liric se materializează în esenţe umane de încântare şi înfiorare în faţa frumuseţii, sensibilităţii şi armoniei poeziei sale, căci adâncurile sufleteşti ale poetului uimesc mereu, prin acel inefabil şi mister ce-nvăluie fiinţa ce-a creat o opera nemuritoare.

Eminescu a armonizat ritmurile naturii cu ritmurile inimii sale care a încetat să bată prea devreme. Cuvântul în poezia sa are o magie unică, irepetabilă. Starea de vibraţie ce ne-o dă trăirea estetică, citindu-i versurile, face să ne transpunem în universul mirific al poeziei sale.

Poetul a trăit într-un timp şi un spaţiu doar al său, cel poetic, cunoscând starea de poezie, stare ce ni se transmite şi nouă, prin trăirea estetică. Eminescu va rămâne în conştiinţa poporului nostru ca un suflu viu, căci spiritul eminescian este veşnic, veghind asupra noastră din spaţii astrale.

Adesea, ne întrebăm de ce ne este aşa de dor de Eminescu. Simţim, noi, adevăraţii Români, un „dor dureros de dulce" de Eminescu? Dorul de acest genial poet

este ca dorul de un frate mai mare, plecat prea devreme dintre pământeni, este un dor de un prieten drag ce ne ştie suferinţele şi toate durerile, visele şi speranţele. Multora le este foarte dor de chipul lui visător de student, transfigurat de puritatea gândirii şi simţirii sale, de chipul unui tânăr înflăcărat de mari idei şi sentimente. Am vrea să ştim, să simţim tot farmecul ce-l răspândea fiinţa lui reală, tonalitatea şi inflexiunile vocii sale, mersul lui avântat sau doar de om ce meditează, pierdut în sine, vibraţia sufletului său plin de iubire, gesturile sale şi mai ales toate acele porniri pline de entuziasm, acele acţiuni puse-n slujba poporului care a dat acest geniu inegalabil. Ne este dor de cel ce a scris poezia cutremurătoare *„Ce suflet trist”*, definindu-se pe sine, dar şi pe noi, căci ne regăsim în acele versuri, poetul purtând povara unui destin nefericit, al său şi al neamului său, pentru care a luptat cu condeiul, el fiind promotorul unor idei progresiste. Ne este dor de cel care ar fi putut face mai mult pentru ţara sa, dacă nu pleca prea devreme la îngeri.

În imaginaţia noastră, îl vedem pe Mihai Eminescu cu zâmbetul lui dulce, pe buzele-i atât de frumoase, cu privirea tandră, arzătoare sau îndurerată, cu lumina chipului său, unică, irepetabilă. Cum să nu ne fie dor de cineva pentru care avem o iubire aparte? Dacă nu vine la chemarea dorului nostru, înseamnă că undeva, acolo sus, este iubit. Noi rămânem să dorim ca şi el României *„la trecutul mare, mare viitor”* să vedem cum *„izvorăsc din veacuri stele una câte una*” şi să admirăm luna ieşind *„din codrii”* sau *„a lacului văpaie*”, să simţim „flori de tei înmiresmate”, să ascultăm şi pentru el *„aspru cânt al mării*” şi chiar să ne dorim ceea ce spune poetul:

„Mai am un singur dor:/ În liniştea serii,/ Să mă lăsaţi să mor,/ La marginea mării,/ Să-mi fie somnul lin/ Şi codrul aproape,/ Pe-ntinsele ape,/ Să am un cer senin!” (M. Eminescu – „Mai am un singur dor” – „Poezii”, Editura Cartea românească).

Poate că, pe nevăzute căi, putem comunica toţi cu marele poet şi-l putem implora, prin rugăminţi fierbinţi să revină printre noi, să aducă în inimile noastre speranţa unei lumi mai bune, armonia şi pacea şi toată frumuseţea sufletului său încărcat de iubire. Eminescu era conştient de valoarea universală a operei sale, aşa cum se reflectă în poezia „Numai poetul”. Iată versurile:

„Numai poetul/ Ca păsări ce zboară/ Deasupra valurilor/ Trece peste nemărginirea timpului,/ În ramurile gândului,/ În sfintele lunci / Unde păsări ca el/ Se-ntrec în cântări.” (M. Eminescu, „Numai poetul” – „Poezii”, Editura Cartea românească).

Profunzimea sentimentelor exprimate de Eminescu în poeziile de dragoste impresionează mereu, căci autorul susţine un dialog permanent cu iubita sa, dezvăluind înfiorarea sufletului său tulburat de fiecare mişcare a fiinţei iubite, el fiind un poet al contemplaţiei, al meditaţie, mereu cu ochii dornici de imaginea femeii iubite. Astfel, se conturează drama intimă a marelui poet, ideile sale artistice, etice şi filozofice.

Eminescu rămâne alături de marii poeţi ai lumii, prin opera ale cărei rezonanţe străbat meridianele, fiind îndrăgită şi apreciată de atâţia iubitori de frumos. Avându-l pe Eminescu în suflet, nu mai suntem nicicând singuri, căci purtăm cu noi o bogăţie rară, cea mai de preţ comoară a limbii române, opera unui astru nemuritor, ce va străluci pe firmament, cu o blândă lumină, iradiind prin veacuri frumuseţe şi armonie.

(**Ecaterina Chifu**, Mihai Eminescu – *Poezii/Poésies*, 2020, prefaţă)

Emin şi Vero

Trezeşte-te iubito şi dă-mi o sărutare,
Spune-mi că mă iubeşti, că totu-i doar visare…!
Noi n-am murit, iubito, plutim în alba zare,
Pe aripe de vise, dragi păsări călătoare...

Urăsc destinul aspru ce ţi-a stins suflarea,
În sufletul tău dulce aş fi trăit mereu…,
Iubito, alţii m-au omorât şi n-ai avut răbdarea
Să afli adevărul şi-ai şters zâmbetul tău…

Trezeşte-te iubito şi ia a mea răsuflare!
În braţele iubite aş fi dormit cu drag…
Am fi trecut prin veacuri cu a ta adorare,
Ce n-am găsit la alta pe-acest trist meleag…

Mi-e dor de-a ta făptură vibrând de iubire,
Mi-e dor de gura-ţi dulce şi ochii-ţi viorii,
Mi-e dor de al tău suflet şi de a ta gândire.
Din depărtări albastre, la mine aş vrea să vii!

Trezeşte-te iubito şi dă-mi o sărutare,
Spune-mi că mă iubeşti, că totu-i doar visare…!
Noi, n-am murit iubito, plutim în alba zare,
Pe aripe de vise, dragi păsări călătoare.

(**Ecaterina Chifu**, Volumul *Emin şi Vero*, 2019)

Marea (poem în proză din caietul Karinei)

Motto: *"Nu există un spectacol mai frumos ca cel al mării, poate doar cel al cerului sau cel din sufletul omului."* (Victor Hugo)

„Fericirea pentru mine începe la mare. Este o fericire care freamătă în fiecare val ce tremură, topindu-se în spume albe, dantelate, pe nisipul umed. Albastră uneori, verde peste câteva clipe, Marea Neagră îşi întinde pânza nesfârşită, limpede şi unduitoare între cer şi pământ, un ţărm ce se-nalţă cu semeţie în lumina clară a Dobrogei, cu o plajă an de an mai îngustă.

Nisipul cu sclipiri de aur şi sidef păstrează paşii noştri, cu urma lor efemeră, amintind de trecătoarea noastră existenţă prin această lume. Câte urme ale celor ce au trăit şi au visat pe ţărmul acestei mări de legendă nu au fost şterse de valuri prin ani?

De ce iubim marea? Poate pentru că aici trăim şi regăsim un vis, un vis al omenirii, unde frumosul atinge perfecţiunea, ca orice lucru creat de divinitate, căci geniul divin coboară peste ape, le face sidefii sau azurii, roşcate sau argintii, verzi ca smaraldul sau aurii, în lumina înserării. Fericirea vine din acele miresme răcoroase, aduse de briza marii sau de parfumul mălinilor şi teilor în floare ce trimit pe faleză aroma lor îmbietoare. Trăim un miracol ca de început de lume, în acest ţinut dobrogean, mângâiat de soare şi repetăm în sinea noastră: „Marea înseamnă fericire".

Dinspre orizont, sub cerul senin, se revarsă un munte de apă, în valuri strălucitoare şi noi ascultăm foşnetul lor, zbaterea ritmică, de parcă marea ar avea o imensă inimă ce pulsează viu, din mare iubire pentru noi. În legănarea lor, valurile îşi strigă neliniştea, dragostea pentru pământul străbun. Ele poartă şoaptele îndrăgostiţilor, pentru a spune lumii întregi că dragostea există, mare, frumoasă, simplă, adevărată. În veşnica lor revărsare, valurile năruie castelele de nisip, precum valurile vieţii visele noastre. Lumina Dobrogei, mai profundă, mai caldă, pură, ca ruptă din rai, ne face să ne simţim mai mult fericirea şi libertatea, căci aici, pe acest litoral românesc, contemplând azurul infinit şi înalt al cerului şi nemărginirea apei, aici, ai un puternic sentiment al libertăţii. Mălinii îşi lasă aromele în valuri, parcă miraţi de frângerea valurilor ce se luptă cu ţărmul. O pacea dulce coboară în sufletele noastre. Ce inutile zbateri ale fiinţei noastre ne par acum faptele trecute! Aici, învăţăm că trecutul trist nu mai are importanţă, că nicio obsesie nu trebuie să ne întunece frumuseţea clipelor. Lângă mare, uităm să şi gândim, de parcă universul întreg ar gândi pentru noi, integrându-ne într-un tot unitar. Ne bucurăm că putem să sorbim în noi, acest spectacol sublim al mării, că ne încărcăm de energiile ei, că nu mai avem dorinţe deşarte, că doar clipa prezentă are o rezonanţă ce nimic nu o poate egala. Privim unghiul ascuţit al lebedelor albe ce zboară aproape de noi, spre un loc miraculos, drag lor şi fulgerarea argintie a păsărilor mării, pe cerul sclipitor. Zmeiele multicolore vibrează în înaltul cerului şi ochii privesc cu nesaţ cascadele albe ale spumei ce se ridică şi coboară pe stânci.

Ascultăm cum marea îşi strigă disperarea, ca o mireasă deznădăjduită de pierderea iubitului. Marea devine prietena tuturor, iar aerul atât de dulce, ce îl aduce când se revarsă pe ţărmuri, ne face să simţim că spectacolul vieţii are alt ritm. Citim bucuria pe chipul copiilor, în jocul lor cu marea, înţelegem ce fericiţi sunt, când marea se apropie furioasă şi apoi se retrage zgomotoasă, în permanenta ei mişcare, că sub vraja duhului apelor.

Da, Marea este răcoare binefăcătoare şi revigorare, este lumină strălucitoare şi leagăn de visare. Visul fiecăruia de a fi fericit prinde aripi lângă mare. Aici, ne dorim doar fericirea, iubirea. Aici, toate ambiţiile omeneşti parcă se estompează, toţi trăim într-o linişte ca de început de lume, o linişte a sufletului ce nu mai vrea zbuciumul anilor de muncă îndârjită, pentru că aici găsim alte valori vieţii. Să trăim, să ne bucurăm, să respirăm, să privim intens totul, iată verbele vieţii noastre de la ţărmul mării. Pacea din jur aduce pace în inimi şi am dori să rămânem mereu mai liniştiţi, mai fericiţi, mai puri, mai adevăraţi."

Paris, mon amour (roman)

Capitolul 2. Întâlnirea de la Muzeul Louvre

„Însemnări în jurnalul Irinei:

„Este o vară strălucitoare la Paris, cu cerul intens albastru, foarte înalt, cum este cerul primăvăratic în ţara mea îndepărtată, România, unde am văzut lumina zilei, dincolo de paralela patruzeci şi cinci. Port şi acum, pe filmul meu interior, lumina de pe întinsele spaţii carpatine, verdele culmilor împădurite, pierdute la infinit sub cerul de un albastru pur, ramurile înflorite, apărute ca prin miracol în acest peisaj montan sau locul unde cerul se întâlneşte cu marea, locul de unde începe infinitul, cum spunea un prieten drag.

Am rămas în Franţa, dar toată inima mea este acasă, în România, în Ţara mea de lumină, în Ţara mea de dor. Mi-e tare dor de Transilvania mea, de Ardealul aflat pe culmea cea mai înaltă a Munţilor Carpaţi… Sunt de trei ani la Paris „cel mai frumos oraş din lume", după cum afirmă mulţi şi parcă au trecut doar trei luni.

Când am întâlnit-o pe Aurora, la Muzeul Louvre, unde sunt ghid, tocmai terminasem o vizită de prezentare a Galeriei Denon, pentru un grup de români.

Ea s-a apropiat, zâmbind, întrebându-mă unde este tabloul Ecce Homo. I-am răspuns în română şi m-am grăbit spre piramida de la intrare, dar ea m-a prins de braţ şi m-a invitat la o cafea, după program. Am acceptat, din dorinţa de a mai vorbi româneşte, de a sorbi, din cuvintele ei, ceva de acasă, pentru că dorul de România mă arde de mult timp, dar ceva mă reţine la Paris, ceva ce apare ca o frică imensă în mine, care mă face să zac în pat, în nopţi lungi de cumplite insomnii.

Este dureros să te afli într-o ţară străină şi să nu poţi vorbi în limba ta maternă, dulcea, frumoasa, armonioasa limbă română.

Ne-am dat întâlnire în aripa Richelieu, în apartamentul lui Napoléon III, unde eu urma să am ultima vizită ghidată pentru un grup de suedezi. Le-am prezentat, în muzeu, arta decorativă: mobilier, veselă, vaze, tablouri ale pictorilor francezi. Au fost impresionaţi de cele ale lui David, ca Răpirea Sabinelor, Încoronarea lui Napoléon la Notre-Dame, Portretul Dianei de Poitiers, de pânzele lui Charles Le Brun, ale lui Delacroix, în special de cea intitulată Libertatea îndrumând poporul, acea femeie frumoasă, cu boneta roşie, frigiană, pe cap, ca şi de pânzele lui Corot şi Monet. Am văzut-o pe Aurora cu un caiet de desen în mână, cu ochii cât bolta cerească, de uimire, căci o impresionase acel lux afişat cu atâta rafinament în apartamentul lui Napoléon III: candelabre de cristal, oglinzi de Murano, corpuri de iluminat de cristal, o canapea rotună îmbrăcată în catifea roşie, din centrul primei încăperi, în jurul unui spătar moale, perdele din dantele lioneze şi draperii de catifea roşie, ornamentaţiile aurite de pe pereţi, din jurul tavanului pictat în culori pastelate.

Când a văzut sufrageria alăturată cu pereţii îmbrăcaţi în aur şi fresce pe tavan, cu masa frumos aranjată cu porţelanuri de Sèvres şi tacâmuri de argint şi aur, a exclamat: Ah!!! şi a clipit de mai multe ori, de parcă nu putea crede că ceea ce vede este realitate, nu un vis."

Bucureşti, dragostea mea (roman)

…Lumina se aduna în sălcii, în alţi copacii seculari ai parcului Cişmigiu şi Irina se întreba care din ei i-au bucurat ochii lui Eminescu sau care i-au primit respiraţia, de făceau să vibreze aerul, ca la sunetele harfei la care a cântat marele poet pe corzile inimii lui. Alergă la Rotonda Scriitorilor, unde, între conurile înalte de tuia, apăreau statuile celor mai importanţi scriitori români. Se urcă pe o bancă şi mângâie chipul frumos şi atât de pur al lui Eminescu, cum făcuse la Paris, unde avea un bust sculptat chiar în faţa bisericii româneşti.. Statuia realizată de Ion Jalea din Cişmigiu emana o lumină aparte, parcă o atracţie dureroasă. I se părea cea mai frumoasă statuie ce i se făcuse poetului. Ea se înălţa albă, sub soarele dimineţii de toamnă, în inima Bucureştiului. Într-o vază, erau flori proaspete şi o candelă era aprinsă pe soclul statuii marelui poet naţional. *„Deci Eminescu este iubit, nu este uitat, cum ar dori alţii*" reflectă ea.

Odă limbii române

Limba, flacăra gândirii,
Limba ce ne-au dat străbunii –
Dulcea limbă românească
A înflorit în ţara noastră.

Limba veche-a „Mioriţei",
Limba dreaptă, limba crucii,
Limba ce ne-au dat strămoşii
Este graiul al libertăţii.

Limba-i dorul amintirii,
Limba-i fiorul simţirii,
Limba-i freamăt, legământ,
Pa al nostru drag pământ.

Alinare-n rugăciune,
Limba noastră-i o minune,
Ea ne leagă, ea ne-adună,
În Sfânta Patrie Română.

Limba dusă-n străinătate
De fiii ţării, fii de departe,.
Este limba înţeleaptă,
Scrisă cu slovă aleasă.

Ea e poarta sufletului,
Sufletul Românului,
Ea e imn de închinare,
Dintr-o zare-n altă zare.

Limba-i vers de Eminescu,
Limba-i cântec de Enescu,
Limba-i zicere-n poveste,
Limba-i bocet ce jeleşte.

Limba-n glasuri de copii
E-un cânt dulce, feerii
Ce se cern din infinit,
Peste plaiul mult iubit.

Limba dragă, românească
Toţi trebuie s-o iubească,
Nimeni să n-o ponegrească
Limba noastră strămoşească!

Limba noastră-i armonie,
Limba-i dulce poezie,
Limba veche, românească
În inimi să înflorească!

Limba, flacăra gândirii,
Limba ce ne-au dat străbunii –
Dulcea limbă românească
A-nflorit în ţara noastră.

Profil semnat de **Gheorghe A. STROIA**

Virgil CIUCĂ

Poet şi eseist, **Virgiliu (Virgil) Ciucă** s-a născut la 15 ianuarie 1937 în comuna Gherceşti, judeţul Dolj, România. Este al doilea din cei şapte copii ai familiei Tudora si Alexandru Ciucă. Bunicul Radu Ion Ciucă a murit pe front iar tatăl, Alexandru Ciucă, rănit a rămas fără o mână în cea de-a doua conflagraţie mondială. După instaurarea regimului socialist, istoria a trecut ca un tăvălug peste întreaga ţară, tatăl său fiind închis la Periprava în perioada 1958 – 1960. La rândul său, copilului de atunci, lui Virgil Ciucă i se interzice, în 1952, continuarea studiilor la Liceul Pedagogic din Craiova pe considerentul că părinţii lui erau chiaburi. Este absolvent al Facultăţii de Electronică şi Tc. din Bucureşti, promoţia 1966.

În ţară a lucrat la Termocentrala Craiova, Termocentrala Turceni, Întreprinderea de Reţele Electrice Craiova şi la Fabrica de Maşini şi Tractoare Craiova. În 1976, în urma „directivelor de partid" care impuneau ca funcţiile de conducere să fie ocupate numai de către membri ai PCR, el este schimbat din funcţia de Şef al Oficiului de Calcul la Termocentrala din Işalniţa, acuzat fiind că a comis acte de sabotaj, catalogat ca duşman al poporului şi pus în situaţia ca în 1980 să ceară plecarea definitivă din ţară din cauza discriminării pe considerente politice.

În 1985 a obţinut rezidenţă americană. Este cetățean român și american. Inginerul Ciucă a urmat Master în „Management and Administration" la Politechnic University din New York, promoţia 1996. În Statele Unite ale Americii a lucrat în domeniul transmisiilor de televiziune prin satelit şi prin staţii terestriale la Group W Satellite Communication, – Westinghouse – CBS, Viacom, Echostar şi Univision din Connecticut, New York şi New Jersey.

Este membru în: Liga Scriitorilor din România – filiala Bucureşti; Asociaţia Amicii Statelor Unite, Bucureşti; Membru susţinător al Platformei Unioniste Acţiunea 2012 care militează pentru Reîntregirea României; Fondator şi Preşedinte al Asociaţiei Americanilor de Origine Română, înregistrată în 1987 la Albany, Statul New York, acum în adormire; Membru al Cenaclului Mihail Eminescu din New York unde a şi lansat câteva din cele 8 volume de poezie publicate până acum, preşedinte fondator Prof. Dr. Th. Damian; Membru al Cenaclului Literar Betta - Arena literară, preşedinte şi fondator Nicolae Roşu; Membru al Cenaclului literar Apollon, preşedinte şi fondator George Călin.

Volume de poezie publicate

Blestem străbun, Editura Semne Bucureşti 2007; *Versete dumnezeieşti*, Editura Semne Bucureşti 2008; *Pierdut în lume*, Editura Semne Bucureşti 2010; *Chemarea la judecată*, Editura Semne Bucureşti 2012; *Condamnarea*, Editura Semne Bucureşti 2013; *Execuţia*, Editura Semne Bucureşti 2014; *Aduceţi Basarabia acasă*, Ed I, II, Editura Scrisul Românesc Craiova 2016, 2018; *Salvați Țara*, Editura Betta Bucureşti, 2019; *Blestem străbun*, Ed II, Editura Ro.cart, 2020; *Somnul Cuvintelor-Gjumi I fjalëve*, Autori Gentiana Muhaxhiri, Virgil Ciucă, ediție bilingvă româno-albaneză, Amanda Edit Verlag, 2020.

Prezență în dicţionare, antologii şi reviste

Dicţionarul Scriitorilor Români de Azi, Editura Porţile Orientului, Iaşi, 2010; *Antologia Scriitorilor Români Contemporani din Întreaga Lume*, Editura Fortuna 2011, ediţie româno-engleză; 2012, ediţie româno-franceză; 2013, ediţia româno-germană; 2014, ediţia româno-italiană; *Antologia Scriitorilor Români Contemporani din Întreaga Lume*, Editura Olimpias, 2015, ediţia româno-spaniolă; 2017, ediţia româno-rusă; *Colecţia antologică de poezie Cu patria în suflet*, editor de carte Romeo Tarhon, Editura Naţiunea, 2013; *Literatura română. Dicţionarul autorilor români contemporani*, Editura Arial 2013, Editor de carte Alina Kristinka; *Antologia Scriitorilor Români de pe toate continentele lumii*, Cetatea lui Bucur, Editura Cetatea Cărţii, 2014; *Antologie de poezie A treia cale*, Editura Naţiunea, 2014; *Simbioze Lirice*, vol. 5, antologie de poezie, Editura Anamarol, Bucureşti, 2014; *Carmen – Antologie lirică*, vol. II, Editura Anamarol, 2016; *Poetes, vos papiers!*", Antologie de poezie, traducerea şi editarea, Paula Romanescu, Editura Tipo Moldova, 2014; *Antologiile Revistei „Singur"*, editor Ştefan Doru Dăncuş, Editura Singur; *Antologie de poezie şi proză „Boema '33"*, vol. 5 -9, 2011; *Antologia Scriitorilor Români Contemporani din Întreaga Lume*, Editura Olimpias, 2016, ediţia româno-greacă; *Antologia Scriitorilor „Dor Românesc"*, Editura Olimpias, 2016; *Antologie Limba Noastră cea Română*, Starpress, 2018, Editura Olimpias; *Cavaleri ai scrisului românesc la început de secol XXI*, Editura Olimpias, 2016; *Antologia Amintiri de Secol XX*, Starpress, Editura Olimpias 2018; *Antologia „Unirea face puterea"* , Editura Libris, Braşov, 2018.

În reviste precum: *Litere, Convorbiri literar-artistice, Scrisul Românesc, Vatra Veche, Arena literară, Curtea de la Arges, Bogdania, Apollon, Citadela, Starea naţiunii, Confluenţe literare, Revista Armonii Culturale, Scurt Circuit Oltean, Luceafărul* şi altele.

Referinţe critice

Scrisori închise... Lama pamfletului: Un poet apropiat de generaţia mea (născut în deceniul dinaintea căruia am venit şi eu pe lume în Câmpia Piemontă a Bălăciţei, provenind şi el tot din Mica Valahie, de la Ghercești), pe nume Virgil Ciucă, mi-a oferit cartea lui de versuri, tipărită elegant de Editura Betta. Volumul are titlu de strigăt, „Salvaţi Ţara" şi e o antologie de pamflet-poeme scrise, majoritatea, în 2018, fie la New York, fie la Bucureşti. Olteanul meu are dublă cetăţenie, a plecat înainte de 1989 în America, după ce absolvise în România o facultate politehnică de

vârf, a trăit acolo, nu s-a lăsat strivit de măreţia Occidentului, ci l-a înţeles şi îl judecă aşa cum se cuvine, s-a întors la Bucureşti, tipăreşte o revistă şi taie prezentul cu lama pamfletelor sale. Unele sunt discursive în exces, atunci când se pare că disperarea îneacă poezia, altele etalează o sensibilitate rănită şi au forţă artistică mai mare.

Toate, însă, intră în sfera de foc a poeziei patriotice, într-o vreme când esteţii de ocazie, sugaci la marii licurici ai avangardismului, au decretat moartea sentimentului patriotic în literatură, confundă voit naţionalismul adevărat şi etern creator cu şovinismul şi cu alte porniri distructive. Făcându-se că nu văd filonul naţional al marilor literaturi ale lumii, pretutindeni, în America de Nord şi de Sud, în Rusia, în toată bătrâna Europă, până în Asia chinezilor şi japonezilor care migălesc noi capodopere, până în Africa neagră în care dansează marea poezie a „negritudinii", cum o numea Leopold Senghor. (**Nicolae Dan Fruntelată**)

Patriotism și clasicitate: Patriotism și clasicitate într-o poezie a exilului. De ceva vreme, poate de la intrarea în noul mileniu, mi s-a cristalizat o idee privind poezia patriotică, socotită de textualiști și post-milenariști ca fiind căzută în desuetudine și deloc sincronică cu noua și tautologica integrare europeană.

…Virgil Ciucă a ajuns la o rezoluție personalizată depășind vechile modele și mai ales autodepășindu-se, cristalizând un discurs poetic original. Cartea cuprinde texte din diferite epoci și de la mai multe vârste creatoare (cred că cel mai vechi este poemul care precizează „Căldărușani, August 1964, dar și cel din New York, July, 2003), dar mai apoi poemele nu mai sunt datate și localizate. Să nu vă imaginați însă că a plecat din Oltenia și s-a oprit undeva, în imensitatea Americii; spiritul arhetipului „homo viator", al olteanului rătăcitor, nu se liniștește într-un anume punct al Lumii noi și dovadă sunt locurile unde i se activează inspirația oltenească: Jacksonville Florida, Jax Beach Florida, New York, Daytona Beach Florida, North Carolina, 6 Washington Bridge, Fort Lee New Jersey, dar și București, Buziaș, Căldărușani, sau Eforie Nord.

Sentimentul patriotic însă, indiferent de locul unde se produce inspirația, este de o mare sinceritate, iar trăirile eroice sunt autentice, cu atât mai mult cu cât au devenit așa de rare în lumea noastră postmodernă. Trebuie să spun, ca un critic care a scris despre mai multe cărți ale autorului, că d. Virgil Ciucă este un poet de rang înalt, cu o personalitate remarcabilă, iar poezia sa patriotică este un act de profundă trăire, în timp ce textele sale polemice care țin de patriotismul canonic depășesc simplul discurs poetic. Două sunt temele fundamentale ale poeziei domnului Ciucă: reîntoarcerea Basarabiei la patria-mamă și salvarea țării de la mistificările și mașinațiunile politicii europene rău interpretate.

Acestea revin de fiecare dată în scrierile sale cu aceeași intensitate și acuratețe a mesajului. Iată nota finală de la poemul „România violată", scris la New York în august, 2019, cu rezoluție de mesaj revoluționar: „Români, nu vă mai denigrați și nu vă mai părăsiți țara, iar cei plecați reveniți acasă, ca împreună cu cei rămași să luptați împotriva actualului statut de sclavi și să vă salvați demnitatea de români, dar mai ales să SALVAȚI ȚARA!" Problema migrației apare în multe poezii care sunt variațiuni pe aceeași temă a reîntoarcerii pe pământurile strămoșilor: „Români, nu mai părăsiți țara/ Voi, cei plecați, veniți acasă;/ e neplăcut să-ți duci povara/ de sclav în lumea tenebroasă// Nu mai plecați, români, din Țară,/ nu mai cerșiți la porți străine,/ sclavia e ereditară/ în țările prea libertine.// Treziți-vă din contemplare/ pierduți în vise anodine/ puterile invadatoare/ vor Țara noastră să dezbine// Români, nu mai părăsiți

Țara!” Volumul se încheie cu texte în proză la granița dintre publicistica angajată și articolele politice și toate sunt dedicate României și românilor, vorba cuiva: ”... oriunde s-ar afla; se află în țară, sau în America, printre românii care încă mai poartă România în suflet și citesc cărți ale românilor”. Nu lipsește din poezia d-lui Ciucă o atitudine mesianică, de revoltat care transmite tuturor un spirit de insurgență și nesupunere, ceea ce apare și într-o notă la un poem scris la București în 2005: „Ucis prin plecarea mea în surghiun, am curajul totuși să-mi asum responsabilitatea celor scrise de propria-mi stafie ce bântuie lumea, cuprinsă de nemărginită revoltă când aude de necazurile pe care unii nebuni, ajutați de nepăsarea și lașitatea intelectualității și cu sprijinul slujitorilor cultelor religioase le aduc celor mulți.” (**Aureliu Goci**)

De luat aminte la… ”BLESTEMUL STRĂBUN”: Am avut privilegiul, oferit de cunoscutul poet luptător Virgil Ciucă, parcurgându-i poeziile şi prozele, ultima parte, cu care îşi încheie truda sisifică pentru a ne oferi ediţia a doua, revizuită şi adăugită a volumului său „Blestem străbun”, satisfacţia de a fi intuit, anterior, din volumul „Salvaţi Ţara”, liniile de forţă ale mesajului operei sale poetice. O poezie care strigă după ajutor, convingându-mă că, aşa cum cele mai frumoase cântece sunt cele de revendicare, acelaşi adevăr îl dovedesc şi poeziile din această arie tematică. Creaţia poetului Virgil Ciucă este un manifest de sperare cu disperarea soră, care deschide porţile fraternităţii umane, un surâs de umbră de lacrimă, pe chipul lumii, o conştiinţă care transformă violenţa în cânt. Volumul „Blestem străbun” se deschide cu poezia „Părinţilor mei plecaţi într-o altă lume”, veriga cea mai apropiată în timp de autor, dintr-un lanţ venind din trecut, de fiinţe dragi poetului. Acesta se întinde în timp, până la străbuni, îndurând aceleaşi privaţiuni şi suferinţe care au generat cumplita reacţie, cu un potenţial devastator când a devenit realitate „Blestemul străbun”. Toţi cei alcătuind acest lanţ au avut aceeaşi soartă, pe care poetul nostru o exprimă cutremurător de viu: „Când n-aţi avut pâine aţi mâncat pământ, / când n-aţi avut apă v-aţi băut lacrimile izvorâte din sufletele voastre / urgisite de vreme şi de pământul care v-a sângerat tălpile şi palmele trudite de muncă”. Marele şi aspru judecător „Timpul a cernut peste voi anii (durata măsurată în unităţile sale specifice) transformaţi într-o lespedă de piatră” (consecinţa întregului TIMP asupra părţilor care-l alcătuiesc), din fericire perenă, aducătoare aminte pentru cei ce se succed în permanenţă, unii după alţii. (**Geo Călugăru**)

Cartea de poezie: Și în cazul d-lui Virgil Ciucă este valabilă observația conform căreia poți vedea mai bine un obiect sau o situație dacă le privești de la o anumită distanță. Deși departe de România, nu a uitat-o, iar dorul și nostalgia i-au inspirat poezii, multe vădind o preocupare înfrigurată pentru soarta prezentă a țării natale, intrate sub un alt regim politic după 1989.

Autorul privește melancolic peste Ocean, dar urmărește cu interes evenimentele din țară, care se succed rapid și nu de puține ori, bulversant. Poezia liminară „Salvați Țara”, scrisă la New York, pe 22 decembrie 2018, la ora „cinci când ziua-ncepe”, este în fapt un strigăt mobilizator adresat românilor de a-și apăra valorile milenare în fața unor pericole venite dinafară dar și dinăuntru, de a-și găsi forța pentru reîntregirea țării, resuscitând ecoul unui alt îndemn „Aduceți Basarabia acasă”. Reîntregirea este o temă dragă autorului, urmărită consecvent, chemând la acțiune concretă: „Veniți zeci

de batalioane/ Sub steagurile Nemuririi/ Veniți în multe milioane/ Să bată ceasul Re-ntregirii!" Versurile înflăcărate, cu parfum din alt veac, îndeamnă la trezire, la conștientizarea unui trecut glorios.

Poetul face apel la istoria neamului, la martirii lui, invocându-le numele, faptele de arme. Venind spre timpuri recente, sunt reamintite contemporanilor jertfele de sânge ale românilor din Al Doilea Război Mondial: „La Cotul Donului martirii/ Au împărțit groapa comună/ Acolo s-au luptat cu zbirii/ Ce ne-au ciuntit glia străbună// În golul stepelor calmuce/ Ostași români au oseminte/ Acolo mulți nu au nici cruce/ N-au avut dreptul la morminte!"

Poeziile lui Virgil Ciucă au acea autenticitate a unui suflet sincer, ce se exprimă direct, în versuri simple, accesibile, la prima mână și la primul imbold al inimii. Dureroasa observație că prezentul, sub unele aspecte, nu e la înălțimea sacrificiilor înaintașilor, îi declanșează o puternică revoltă, apelând uneori la termeni duri, până la imprecație. Simțul justițiar exacerbat vituperează față de tot ce i se arată a fi injust, fals, detracat. Critică vehement slugărnicia, lașitatea, trădarea, clasa politică, fariseismul și ipocrizia unor reprezentanți ai clerului cu practici vetuste, dar și, lărgindu-și sfera de observație, globalismul, migrațiile, abuzurile asupra planetei: crime, bombe, otrăvirea mediului etc. (**Victoria Milescu**)

Poemele surghiunului sufletesc: Virgil Ciucă, Aduceţi Basarabia acasă, Fundaţia-Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2016. Scriitor român din diaspora americană, Virgil Ciucă s-a impus în literatură prin spiritul său combatant, prin lupta neobosită cu sine şi cu ceilalţi. Vocea lui este un vuiet necontenit, care tulbură, conştientizează, scoate din ţâţâni, atenţionează, ameninţă, îndeamnă, este asurzitoare ca un tunet, făcându-se astfel auzită. Nu mi-a fost dat să citesc un poet mai vehement decât al lui Virgil Ciucă, trimis să vestească prăbuşirea unei lumi în declin, a unui „veac ipocrit". El are curajul unui prooroc veterotestamentar, proferând anateme împotriva nedreptăţilor sociale. Glasul său de stentor se aude şi de peste ocean, către românii de pretutindeni, chemându-i, când la judecată, când cu arma în mână, la apărarea fruntariilor.

Imaginea acestui poet nonconformist este dublă, ca într-o oglindă cu două feţe, aceea a unui om drept, corect, demn, care caută adevărul, demască minciuna şi corupţia şi luptă împotriva lor şi imaginea unui autor care se foloseşte de cuvânt, de acest mod de exprimare lirică, pentru a-şi revărsa sentimentele potrivnice şi a-şi demasca duşmanii. Poetul adeseori întocmeşte rechizitorii cu întrebări retorice, adresate puternicilor zilei, nu lasă nimic neanalizat, nepurificat.

Titlul cărţii este revelator pentru dorinţa de Unire a românilor sub vechile ei graniţe: „Aduceţi Basarabia acasă". De asemenea şi desenul de pe copertă – harta României Mari – este un convingător îndemn la Unirea tuturor românilor. Cartea este dedicată „Generaţiei care va avea curajul şi dorinţa de a se sacrifica pentru reîntregirea pământului şi a neamului românesc", o dedicaţie impersonală care se adresează celor din viitor. Şi aici trebuie specificat că autorul consideră că până acum generaţiile nu s-au învrednicit de acest măreţ gest patriotic.

Poezia care deschide volumul nu putea fi alta decât cea care dă titlul cărţii. Stilul interactiv al poetului îl apropie de cei cărora li se adresează direct, în cuvinte emoţionante, de trezire a conştiinţei românilor. Motivaţia poetului este că Basarabia „este plai cu suflet românesc". Iată: un plai cu suflet, nu numai cu forme geografice

frumoase, dar şi cu oameni frumoşi sufleteşte. Dar şi pentru că Basarabia este „Pământ străbun din zestrea dacilor". În acelaşi ton este scrisă şi poezia „La mulţi ani, Limbă Română!" Aici ţara este numită „Mamă România" şi zână, iar poporul este „Bravul meu popor!" (**Cezarina Adamescu**)

EXECUŢIA – Poezii de Virgil Ciucă, Editura Semne, Bucureşti 2014: Confratele Virgil Ciucă din New York a îmbogăţit literatura exilului românesc cu un nou volum de poezii intitulat sugestiv „Execuţia." Sugestiv pentru că poeziile sale deplâng soarta tragică a poporului Român crucificat şi executat în anii comunismului, vândut şi batjocorit continuu în ultimii 25 de ani. Poetul este un vajnic luptător pentru dreptatea neamului nostru; un patriot septuagenar care a trăit din plin atât suferinţele cauzate de fostul regim, cât şi cele provocate de cei care conduc azi ţara. Nu sunt poet ca să mă exprim din punct de vedere literar. Am gustat poezia clasică românească în timpul liceului şi am degustat poezia de rezistenţă în timpul închisorii.

Poeziile compatriotului nostru reprezintă însă revolta împotriva nedreptăţii care apasă poporul roman de 70 de ani şi totodată o chemare la lupta împotriva nedreptăţii… „In veacul cu trădări sfinţite Învie morţii din morminte… Nu ştiu plecând de mai apuc Să-mi iau la revedere, Nu toate drumurile duc la Slujba de-înviere!... Citiţi „Starea Naţiunii" să ştiţi ce e nou prin tara, Să aflaţi cum guvernanţii fac românii de ocara… Şi multe altele din cele 105 poezii şi trei scurte eseuri.

Deşi din multe poezii reiese clar credinţa autorului în Divinitate, el rămâne pornit împotriva bisericii actuale, care în mare măsura îşi vede de afaceri şi de propria-i bunăstare, şi e indignat de „biserificarea" ţării în pofida lipsei de şcoli, de spitale, de orfelinate, de case pentru bătrâni…

Trebuie să adaug totuşi că nu tot clerul este corupt şi indiferent la suferinţele oamenilor. Preotul Nicolae Tănase de la Valea Plopului, de exemplu, a făcut adevărate minuni adunând din jurul său sute de copii orfani, de femei abandonate şi de bătrâni neputincioşi de care se îngrijeşte ca un adevărat părinte. Am văzut personal aceste realizări. (**Nicolae Dima**)

Tradiţia poeziei patriotice reactivată pe pământ american: Cititorul descoperă cu uimire şi cu mare mulţumire că un text început la Craiova în 1968 este finalizat la New York în 2008. Destul de rar, poetul îşi defineşte şi propria condiţie ca în acest simplu catren: „Autoexilat în lumi bizare / Disec prezentul şi necunoscutul / Spre cer trimit priviri întrebătoare / Să ştiu und-se sfârşeşte infinitul" (Autoexilat). Tema aceasta a condiţiei emigrantului, a omului fără identitate – în vecinătatea viguroasă a poeziei lui Octavian Goga din „Cântece fără ţară" – revine frecvent, cu aprofundări şi nuanţări. Poetul rămâne ancorat în real şi angajat în toate bătăliile probabile ale omului fără identitate, dar iubitor de libertate. Pentru ca angajamentele sale să fie ferite de orice fel de ambiguitate, autorul pune la finalul volumului Versete dumnezeieşti şi un ciclu cu titlul explicit „Puţină politică" şi un text final de mare claritate ideologică: „Deşi secolul 20 a debutat sub semnul sângeros al cruciadelor religioase mai sper că secolul 21 nu va mai fi un secol „profund religios" după cum l-a prezis şi dorit Andre Malreaux, deci nu un secol imbecilizant, ci unul al dreptăţii, justiţiei şi toleranţei, un secol al prosperităţii, înţelegerii între oameni, un secol în care ameninţările apocaliptice ale divinităţii să nu mai existe. Adevărata divinitate se află în

legile materiei care guvernează şi existenţa Universului şi odată cu el, şi existenţa umanităţii".

Pierdut în lume (2010) începe cu un pastel newyorkez, dar păstrează tonalitatea pamfletară de luptă cu toate minciunile şi iluziile, cu toate adversităţile care ameninţă fiinţa fragilă a umanităţii. Se poate detecta un spor de meşteşug de supraveghere atentă a versului, astfel încât poezia tinde spre incantaţie, spre cântecul pur. Poezia declarativă, poezia manifest, mesajul direct începe să dispară din pagini, înlocuită de poeme mai încifrate, elaborate prin tehnica simbolurilor şi a sugestiei rafinate – în texul Pandative de gânduri, cu sugestii subtile şi copleşit de o melancolie care propune o altă filozofie a vieţii. Un lucru care din păcate trebuie spus ar fi oscilaţiile conştiinţei estetice a autorului, care face ca unele texte care încep admirabil să sfârşească în derizoriul anecdotic sau ca unele poeme excepţionale să se învecineze cu texte anodine. Din fericire ele pot fi eliminate într-o selecţie coerentă şi esthetic judicioasă. Există şi o astfel de imagistică inspirată de poezia în versuri libere (deşi aici există şi rimă, şi ritm)": „Pandative de crengi / Agăţate de raze / Pandative de flori şi liane / Îmi însoţesc paşii spre eternitatea / Nupţialei tăceri / Pandative de gânduri deşarte / Oglindite în bolta albastră / Alintate de-o vorbă măiastră / Pentru suflete moarte / Din ziua de ieri. Mângâiate de mâini diafane - / Pandative de rugi / Însoţite de cruci -/ Înconjurat de icoane / Din trecutele veri […]Se poate remarca şi un sentiment de religiozitate, aproape absconsă. Şi mai interesantă este adnotarea finală: Woodhaven, 14 februarie 2009, ora trei în miez de noapte când visam la mere coapte". În Chemarea la judecată (2012) desigur se păstrează directitudinea polemică, poemul pamflet împotriva delatorilor, a trădătorilor de ţară, a securiştilor implicaţi în conspiraţii oculte.

Câteva poeme fac referinţă la Revoluţia Românească şi poetul înfierează toată armata de profitori la sfârşit căzând ca o ghilotină blestemul: „Voi ce ne-aţi vândut la Piaţă / Voi ce ne-aţi trădat chiar ţara / Nu v-ar apuca în viaţă / Nici cucul, nici primăvara".

În acest volum apar mai pregnant, deşi s-au resimţit, uneori, şi în cele anterioare, anumite acorduri şi amprente argheziene. Pamfletul rămâne arma perfectă a poetului netemător nici de cei mai puternici oameni ai momentului. Poemele manifest revin în acest volum cu aceeaşi directitudine şi mesaj explicit. Iată un text de mare virulenţă: „Discursul despre libertate / O vorbă aruncată-n vânt / Rostită cu impietate / De activişti fără cuvânt. Conceptul de democraţie / Cu care suntem adormiţi / E doar cuvântul pe hârtie / Dictat de nişte parveniţi? Concepte de egalitate / Impuse de marile puteri / Rămân promisiuni deşarte / A celor avizi de averi / Organizaţii anarhiste / Sunt băncile pline de bani / Capitaliste, profasciste / La mâna unor şarlatani (Discurs şi concept). Acum revine pregnant, pentru că înainte a fost doar sugerată tema dacismului, a genezei mitice a naţiunii române, drumul spre Kogaion ca acţiune iniţiatică de revenire la rădăcinile sacre. (**Aureliu Goci, Bucureştiul Literar şi artistic**, nr. 11din 2015)

Poezia justiţiară şi antiapocaliptică: Cu consecvenţă, poetul Virgil Ciucă, de la debut până în prezent, a rămas un revoltat, un rebel cu diverse cauze (politice, sociale, intelectuale) un ateu care se războieşte cu o divinitate apocaliptică.

În ipostaza „omului revoltat” al lui Camus declanşează diverse reacţii existenţiale: de la frustrare şi umilinţă, până la revoltă şi condamnare a unei societăţi care, chiar de diverse culori politice, îşi denigrează şi marginalizează poeţii.

În micile comunităţi româneşti din America, dl. Virgil Ciucă este POETUL, unicul, simbolul creativităţii naţionale, dar dacă ar trăi în România atunci ar activa în interiorul comunităţii poeţilor, care ar măsura competenţa şi performanţa. Vreau să spun că rolul ori imaginea persoanei ar fi altele, deşi poetul ar fi acelaşi, că zona de acţiune a expresiei se schimbă în raport de locul de viaţă şi creaţie al artistului, deşi, esenţialmente, artistul rămâne acelaşi.

Adaug că şi modul de receptare, de înţelegere se modifică după spaţiul de exprimare. E adevărat că „Românu-i tot român, oriunde ar fi”, dar nu e obligatoriu ca şi „poetu-i tot poet”. Poetul e sensibil la tot ce se întâmplă în jur şi identitatea sa fragilă se metamorfozează. Apoi, nici poezia nu-i peste tot aceeaşi poezie: este percepută diferit, cu funcţii şi finalităţi variabile.

Şi dacă ar fi să-i caut un defect, aş identifica discursul uneori diluat, tendinţa de a folosi multe cuvinte, de a se explica, spre deosebire de poeţii din spaţiul referenţial, care concentrează programatic discursul, chiar cu riscul obscurizării mesajului.

Nu cunosc pe altcineva – fie el politician, scriitor, finanţist, publicist ş.a. – care să identifice mai exact pe adversarii României de azi – precum poetul Virgil Ciucă, om de formaţie ştiinţifică, ajuns cu funcţii de mare responsabilitate în America. Nu cunosc pe cineva care să plângă mai tare rănile României, pierderile ei, neîmplinirile, jaful şi sărăcia care au cotropit ţinuturile vechii Dacii, dintre Dunăre, Carpaţi şi malurile Nistrului (pentru autor, harta ţării se întinde ca pe vremea lui Burebista…). Din New York, Woodhaven sau Forest Park, poetul deplânge durerile şi neîmplinirile spaţiului românesc în care se adăpostesc neidentificaţi şi nepedepsiţi trădătorii, impostorii, politicienii fără scrupule sau vânzătorii de brăţări dacice.

Desigur, de la altă altitudine istorică şi cu o altă atitudine politică, poetul reformulează tipul de discurs, când mesianic, când apocaliptic al lui Octavian Goga, „poetul mântuirii noastre”, care deplângea lipsa de prieteni ai României (în afară de Marea Neagră).

Poetul Virgil Ciucă, de origine română, cetăţean american, chiar dacă se mişcă pe o teritorialitate mondială, de la Jacksonville, Florida, la Govora, Vâlcea, păstrează în suflet minunile lumii româneşti, ca nişte nestemate care autentifică prin insesizabile mistere cosmice gloria şi fundamentele unei identităţi de mare nobleţe. (**Aureliu Goci, Oglinda literara**, nr 158 din februarie 2015)

Virgil Ciucă – Pierdut în lume: Însuşi titlul volumului pare să reflecte stranietatea (citiţi: străinătatea, înstrăinarea) celui „pierdut în iureşul lumii”. Într-o lume în care omul colindă buimac, fără repere, bâjbâind parcă urmele paşilor pierduţi peste tot, rătăcit, dezorientat, bezmetic, căutând drumul de-ntors din labirintul lumii în care s-a trezit cu gura coclită. Ce-l va salva pe acest surghiunit, de vreme ce reperele sufleteşti, singurii stâlpi de susţinere, s-au şubrezit şi stau să se prăbuşească? Temelia de piatră, zidurile cu care s-a înconjurat, îndeobşte, ferindu-se de priviri inoportune, indiscrete.

Da, rămân câţiva piloni: dragostea de neam, adevărul, credinţa, limba care este o memorie colectivă. Şi mai rămân, presupunând că au fost cândva si au rămas înfipte în suflet, cele trei virtuţi: credinţa, speranţa, iubirea, care nu pot fi smulse lesne, fără

să lase urme sângerânde, stigmate vii, după care sunt cunoscuţi cei aleşi de Dumnezeu să-L urmeze. Căci de aceea i-a chemat, i-a ales, i-a învestit cu câte o misiune, le-a dat un nume, i-a trimis să-L vestească în lume. E şi aceasta o misiune: trimiterea. „Pe cine voi trimite şi cine va merge în locul Meu?" – spune Domnul. „Trimite-mă pe mine, Doamne!" – scria Isaia profetul.

Trimis este şi Poetul să vestească zorile mântuirii prin Cuvânt, în chip auroral. El, fratele Soarelui şi al Lunii, de care e legat deopotrivă. Una se ascunde, celălalt se iveşte. Doar omul stă la răspântii, cu braţele în formă de cruce.

Şi Eminescu a fost un vestitor şi un pătimitor, dar cu propria jertfă a cucerit veşnicia. Virgil Ciucă ia poziţie împotriva acelora care-l denigrează pe Poetul naţional:

„Un fiu al plaiului moldav / S-a revoltat ades în scris / Şi-a refuzat să fie sclav, / Lacheii zic că-i un proscris.// Cu ură culpabilizat, / Răstălmăcind al său trecut, / Ei cer să fie renegat, / Dar noi în juru-i facem scut.// Nedrept a fost crucificat / Şi tot nedrept este hulit - / Ori proletar, ori împărat - / Cu el pe NOI ne-au răstignit.// Luceafăr scânteind în lume, / Pornit să dea de apă vie, / Eminescu e un nume / Dăinuind pentru vecie." (Eminescu răstignit).

Virgil Ciucă foloseşte un limbaj voit caragialesc, cu expresii de felul: „cu-o mulţime ambetată"; „înamorată"; saluturi cu bonjour-uri, „bufoniadă"; „poveşti adultere"; „mulţimea incultă; „ţara cu paiaţe" (precum „căruţa" lui Ştefănescu), „divine plăceri"; „casele de rendez-vous-uri" ş.a. Imaginea morţii îi apare poetului ca „iubita cu ochi ucigători" : „Iubita mea cu ochi ucigători / M-a privegheat din noapte până-n zori / Cu toga neagră până la călcâie / Simbolul trecerii în veşnicie" (Loialitate). De fapt, iubita cu ochi ucigători nu este alta decât Poezia, care-i va înscrie numele în veşnicie şi care l-a ispitit precum cântecul unei sirene.

Seara e, îndeobşte, momentul când inspiraţia dă târcoale, îndemnându-l pe poet să se retragă „departe de lume, zgomot şi păcate". „O seară banală, o seară de vară" – este o încercare de pastel cu inflexiuni sonetistice, dacă s-ar fi păstrat aici formula consacrată de 14 versuri.

Poetul are acest obicei de a localiza şi a fixa în timp poeziile cu ziuă, lună, an şi chiar ora la care au fost scrise, de obicei noaptea iar unele precizări stârnesc zâmbete, fiind scrise în rime: De ex.: „Woodhaven, New-York, 14 februarie 2009, ora trei în miez de noapte, când visam la mere coapte". Nu ştim cât de necesare sunt aceste precizări care au importanţă doar pentru autor.

Javre, vârcolaci, ghionoaie, draci, Belzebut, Aghiuţă, fiinţe năpăstuite, cărţi măsluite cu slove scelerate, vorbe slute, un proscris – vântul, care a uitat să bată „îngrozit de anateme", „o lume slăbăboagă", icoane de vis care dispar şi nechezatul unui armăsar, „pasărea cu gheară acvilină", toate în ţipătul de ghionoaie, creează atmosfera stranie, ireală, toate înfruntându-se în paginile lirice ale lui Virgil Ciucă. Un univers cât se poate de straniu, de magie, de coşmar sau de poveste populară…

Virgil Ciucă este un poet care nu-şi găseşte liniştea şi colindă „o lume năucă", plutind cu „corabia-n derivă, fără speranţe, spre un loc de acostare. Cu mâna oţelită şi cu inima de gheaţă precum un bătrân lup de mare, el de la timonă îşi însufleţeşte matrozii pe marea înspumată şi caută salvarea în Neptun! Ar fi cam vremea, credem, ca apele să se liniştească şi în sfârşit, poetul să se împace cu Dumnezeu, cu sine şi cu ceilalţi. Dacă va reuşi această performanţă, universul său liric se va însenina şi în el vor putea răsări ca din cer, florile iubirii. (**Cezarina Adamescu, Observatorul**, nr. 4 martie 2011- Montreal – Canada)

Virgil Ciucă: Aduceți Basarabia acasă: Volumul de lirică patriotică, Aduceți Basarabia acasă (Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2016), semnat de Virgil Ciucă, este dedicat „Generației care va avea curajul și dorința de a se sacrifica pentru reîntregirea pământului și a neamului românesc”, așa cum a fost generația de la 1918, înfăptuitoare a Marii Uniri. Dezideratul poetului este susținut și de aspectul primei coperți, pe care apare harta României Mari. Câteva dintre argumentele de natură istorică ale realipirii sunt exprimate în poemul care conferă titlul volumului: „Căci este plai cu suflet românesc”, „Pământ străbun din zestrea dacilor”; totuși, primează acest motiv de natură umană: „Basarabenii ne sunt frați de sânge”. Limba română reprezintă cel mai bun factor de unire: „La mulți ani, limbă română / Țării să-i fii scut / La mulți ani / Vocea-ți răsună dincolo de Prut!” (La mulți ani, limbă română). Până la Unirea propriu-zisă, devine primordial ca Basarabia „să fie adusă acasă” din punct de vedere cultural; ulterior, nici nu ar mai conta dacă politic și administrativ ne-ar mai aparține. Cartea Aduceți Basarabia acasă poate fi considerată un testament liric modern, dar și un mijloc prin care autorul transmite cu har cititorilor experiența personală în mai multe domenii, precum procedau poeții latini. (**Dan Ionescu, în revista „Scrisul Românesc”**, 2017)

Virgil Ciucă – Salvaţi Ţara: Virgil Ciucă este cel mai virulent critic liric al orânduirii capitaliste contemporane pe care o consideră imperialistă şi colonialist mascată, întrucât neocolonialismul nu se obţine direct prin forţa armelor ca altădată (decât uneori), ci prin intermediul economic. Este vorba de ţările dezvoltate care prin multinaţionale vor să acapareze pieţele de desfacere promovând politica liberalizării comerţului: „Mare este mârşăvia/ Ţărilor coloniale/ Să-şi adune bogăţia/ Prin practici imperiale!” (Mare e ipocrizia).

Poetul este conştient că dacă ne vindem bogăţiile solului, subsolului şi ne distrugem industria, din ţară producătoare ne transformăm în ţară de consum, trăind din import şi fiind la cheremul imperialiştilor: „Ne-au invadat putori imperiale/ Şi ne-au furat şi aurul, şi apa/ Ne-au învrăjbit cu false protocoale/ Iar noi naivi, tăcuţi, ne săpăm groapa” (Ne-au invadat).

Poetul suferă când aude că eroii noştri sunt ponegriţi: „Nu vă grăbiţi la rugăciune/ Când casa cade peste voi/ Cu arma, nu cu plecăciune/ Vom scăpa Ţara de ciocoi/ (...)/ Prea vă grăbiţi să daţi cu piatra/ în Poetul ateu ceartă şi clerul pentru că inoculează ideea mântuirii sufletului după moarte şi nu îndeamnă la acţiune în această viaţă: „Imbecilizate, marşează popoare/ Sub jugul sclaviei în formă de cruce” (Marşează popoare imbecile).

Şi încă şi mai categoric: „Nu mai visaţi mulţimi nefericite/ La raiul Sfânt al Vieţii de Apoi” (Eu nu visez).

Virgil Ciucă este cel mai cinic analist politic al societăţii contemporane, din câţi am cunoscut. Stilul său este direct, limpede fără aluzii. Temerile sale privind soarta ţării decurg dintr-un patriotism înalt. Să nu credeţi că este un socialist. Tatăl său, deşi îşi pierduse o mână în a doua conflagraţie mondială, face puşcărie politică.

Demersurile sale lirice vizează o societate echitabilă, în care statele să fie cu adevărat egale între ele. Timpul va decide dacă temerile privind soarta ţării sale sunt îndreptăţite. (**Lucian Gruia, Portal Măiastra**. Anul XVI Nr 2 (63) 2020)

Domnul Virgil Ciucă a fost publicat, şi în revista de cultură Bogdania, cu diverse şi interesante poezii şi cronici literare despre opera domniei sale. Deşi a părăsit România în anul 1980 în SUA, a rămas mereu cu sufletul şi gândul la ţara natală, manifestându-şi permanent şi cu voce convingătoare dragostea faţă de neamul românesc. Prin versuri sincere, uneori dure îşi exprimă nemulţumirea faţă de realitatea din România, faţă de tot ceea ce este: trădare, falsitate, slugărnicie, ipocrizie și nedreptate. Poetul deplânge suferinţele şi neîmplinirile românilor, îi cheamă la trezire şi luptă împotriva tuturor impostorilor şi vânzătorilor de interese naţionale ale României.

Îndeamnă pe Români să nu-şi mai denigreze sau să-şi mai părăsească ţara, iar celor plecaţi, le cere revenirea acasă, ca împreună cu cei rămaşi să lupte împotriva actualului statut de sclavi şi să ne salvăm demnitatea de români, dar mai ales Ţara. Consideră că Reîntregirea ţării, aducerea Basarabiei acasă sunt priorităţi ale acestui veac tulbure şi complicat. Virgil Ciucă rămâne un „cavaler din veacul efemer”, trimiţând „săgeţi otrăvite” celor ce fac rău urmaşilor neamului de daci, manifestând un dor nestins de revenire la matca originară. Mesajul său, mesaj al cetăţii, uneori foarte dur este ca un răspuns la „încercările dintotdeauna ale celor puternici de a anihila, de a aglutina neamuri, culturi, identităţi”. Poetul Virgil Ciucă a devenit o făclie arzând pentru ţară, justiţie dreaptă în lume, un luptător pentru apărarea valorilor milenare, pentru pace şi o societate democratică. (**Ionel Marin**)

Extrase din operă

Născut din glod

Eu m-am născut din glodul înghețat
Predestinat să fie semănat!
Dar Crivățul bătea sat și zăvoi
Și anunța un iminent război!

Când m-am născut nămeții erau mari
Se formau cuiburi de legionari
Prezentul s-a schimbat în câțiva ani
Ne-am pricopsit cu ciungi şi cu orfani

Eu m-am născut din glodul înghețat
Ce aștepta să fie semănat
Lovise gerul satul răzlețit
Fumul din horn părea încremenit

Când m-am născut nămeții erau mari
Și un popor statornic de plugari
Câțiva văcari, ciobani şi negustori
Orașele nu aveau cerşetori

Eu m-am născut cu glodul la picioare
Și am fost moşit de şase ursitoare

Bunicul meu, renumit gospodar
A aprins foc din cremene şi-am(n)ar!

Când m-am născut pe dealuri urla lupul
Roiau duşmanii ţării precum stupul
Ne-a atacat din răsărit Muscalul
Ungaria ne-a invadat Ardealul!

S-au abătut nori negri peste Tară
Ocultele, brutal, ne dezbinară
Dar eu aud chemarea din trecut:
Săriți Români să facem Țării scut!

Frământări

Nu-i nefiresc că-n drumurile mele
M-am ataşat de fiinţele proscrise
Rămân loaial şi-n vremurile grele
Preceptelor atee-interzise

N-am încetat s-acuz opresiunea
Puterile de crime vinovate
A binecuvântat agresiunea
Biserica lovită de păcate

Sunt consternat cu câtă laşitate
Au renunțat concetățeni la luptă
Și s-au pierdut în ambiguitate
Înfricoşați de-o credință ocultă

Ne umilim, trăind în agonie,
Mulți dintre noi rămas-am fără țară!
Cu rugăciuni nu scăpăm de robie
Chiar renunțând la vatra milenară

Se calcă adevărul în picioare
Românul nu-şi mai apără ogorul
S-a-nstăpânit în Țară o lentoare
Cu greu se întrevede viitorul!

De ce te plângi,

De ce te plângi, române? Nu-ţi ajung
Nici apele, nici codrii şi nici munţii
Să-ţi strângi sub arme forţe ce disjung
Să-nfrunţi trădarea. moartea, şi vânduţii?

Nu te ruga la sfinţii inventaţi!
Şi nu te teme de divinitate
Recheamă-n Ţară fraţii exilaţi
Să apăraţi Neam şi statalitate

Opreşte-ţi lacrimile care curg
Când bate-n dungă clopote-alarme
Urmaş de Daci, cu glas de demiurg
Recheamă-ntreaga Dacie sub arme!

Chemarea găurilor negre

Sunt bulversat că-n găurile negre
Se mistuie plăcerile alegre
Ce însoţesc trăirile sublime
La ceasul devorărilor intime!

Din găurile negre nevăzute
Se nasc prin veacuri vise resolute!
Şi-ncontopiri de simțuri nupțiale
S-aprind făcliile autumnale

În universurile rotitoare
Sunt devorate astre călătoare
De găuri negre - pentru nemurire-
În haosu-nsetat de izbăvire

Prea multe găuri negre rătăcite
Au invadat neantul cu ispite
Și-n stări de apatie, izolate,
Dispar comete pline de păcate!

În căutarea unei lumi integre
Caut răspuns în găurile negre
Și mă revolt la ordinal tăcerii
Ce interzice ziua-reînvierii!

În lumea unde viețuiesc în pace
Și Rai şi Iadul fiinţelor vorace
Am disecat adâncuri abisale
Să gust plăcerile spirituale

*

Asist stupefiat că-n negre găuri
Atracția plăcerilor din hăuri
Va emula poeme fără rimă
Citite de-o mulțime anonimă!

Recviemul toamnei

Rămân sedus la jocul de culori
Prin frunzele lovite de lumină
Când țipete stridente de cocori
Reverberează pe bolta senină

Se-adaugă pădurii încă-o toamnă
La altele care-au trecut demult
Concertele pentru Distinsa Doamnă
Sunt amânate sine die-ocult

Neliniștite ramuri desfrunzite
Se pleacă adierilor de vânt
Frumoasele pădurii despletite
Aleargă ca lovite de descânt

Se mai aud ciripituri prin ramuri
Ici, colo, mai planează câte-un stârc
A trecut vremea jocului cu flamuri
Apa din lac adoarme într-un smârc

Ascund poteci frunzele ruginite
În timp ce simfonia de tăceri
Omagiază vremuri ne-ngrădite!
Un recviem ascunselor plăceri.

Reveniţi, români

Români, nu mai părăsiţi Ţara
Voi, cei plecaţi, veniţi acasă.
E neplăcut să-ţi duci povara
De sclav în lumea tenebroasă

Nu mai plecaţi, români, din Ţară,
Nu mai cerşiţi la porţi străine
Sclavia e ereditară
În ţările prea libertine

Treziţi-vă din contemplare
Pierduţi în vise anodine
Puterile invadatoare vor
Ţara noastră să dezbine

Români, nu mai părăsiţi Ţara!

Profil de autor realizat de **Ionel MARIN**

Issabela COTELIN

S-a născut la 27 aprilie 1968, în Galați. Este absolventă a Colegiului Național *„Iulia Hasdeu*" și a Facultății de *Limbi și Literaturi Străine* – Universitatea București. A debutat cu poezia *Interpretări*, publicată în revista *Restituiri*, nr. 16/8.12.2017.

Cărți publicate

Macii sunt întotdeauna roșii, roman*,* Editura File de Lumină, 2020, *Ehmeya,* roman, Editura Astralis, 2021, *Câmpul cu narcise*, poezii, Editura Betta, 2021, *În exil printre oameni*, roman, Editura Rafet, 2021.

Traduceri

Să fie lumină! În limba rusă; autor, Florentina Mateescu, Editura File de Lumină, 2020, 4 cărți de 150 pagini fiecare.

Premii

Diplomă de merit la Concursul Național de Poezie "Radu Cârneci"*,* 2020, organizat de *Arena literară;* Diplomă de merit la Concursul Național de Proză scurtă "Nicolae Velea", 2020, organizat de *Arena literară;* Mențiune la Concursul de Proză scurtă "Simfoniile verii", revista *Agora artelor*, 2020, Editia I; Premiul I la Concursul de Proză scurtă *"Simfoniile toamnei",* revista *Agora artelor*, 2020, Ediția a II-a; Premiul „Vincet Amor Patriae", Festivalul-concurs de poezie "Șapte Inimi România"; Premiul I la Concursul „Elogiul iubirii", Ediția a III-a, Secțiunea Proză scurtă, 2021; Premiul special „Clara Mărgineanu" la Concursul Național de Poezie "Radu Cârneci" organizat de *Arena literară;* Premiul „Vintilă Horia" la Festivalul Internațional „Titel Constantinescu", Secțiunea roman; Mențiune, Festivalul-concurs Internațional „Nicolae Dabija", Secțiunea Proză.

Prezență în antologii

Anotimpuri; *Antologia Pandemi(c)a; Natura și poezia* (Editura Betta); *Albumul poeziei* (revista *Agora artelor*, volumul 1); *Pandemia nebunia* (Coronavirusariada

2020*),* editată de revista *Convorbiri literar-artistice* și Editura Amanda Edit; *Nuanțe de piper și ciocolată* (Siono literar, 2020); *Toamna metaforelor* și *Paradisul metaforelor* (ASPRA); *Vis cu Nichita* (vol. XIII, Rocart); *Primăvara se numără prozele* (Editura Inspirescu); *Antologia prieteniei* (StudIS); *Marea carte a personajelor secundare* (Heyday, 2021).

Publică proză și poezie în revistele

Astralis, Contraste Culturale, Convorbiri literar-artistice, Agora Artelor, Arena Literară, Boema, Quarto, platforma Timpul Bruxelles.

Extrase din referințe critice

Issabela Cotelin frecventează de vreo doi ani cenaclurile *Convorbiri literar-artistice* și publică număr de număr în revistă, atât poezie, cât și proză, ambele fiind bine conturate, cu mesaj bine dozat și cu amprentă personală. Îmi plac autorii care își amprentează opera. Issabela este unul dintre aceștia, cu precădere în cea poetică. Și-mi place la ea că își lecturează creațiile punându-le și mai mult în valoare, prin felul ei unic de interpretare. Inedit este faptul că în *Convorbiri literar-artistice*, Issabela Cotelin vine și cu traduceri din Tarcovski(1932-1986), din care redau câteva strofe:
”În univers, ni-i mintea fericită,/Necredincioase case construim, /Oameni și stele, îngerii-ispită /Sunt vii, cum după legea firii știm. // Nici nu concepem bine un copil /Și pasul său, călcând afară, /Își derulează cunoscutul film / Pe rola vieții circulară”.*(”*În univers, ni-i mintea fericită…”, scrisă în 1968). ”Iată și vara trecând - / Parcă nu s-ar fi dus, / Mai e cald pe pământ, / Dar nu e de ajuns. / Calea mea destinată / Cu mână ușoară am prins - / Mână de frunză palmată - / Dar nu e de ajuns. / N-a fost rău în zadar, / Binele n-a fost răspuns, / Au ars toate scrum clar, /Dar nu e de ajuns. // Sub aripile-i loc / Mi-a dat viața nespus, / Am avut mult noroc, / Dar nu e de ajuns. ///Frunze nu cad din ram, / Ramuri nu-s rupte în plus, / Văd prin zi ca prin geam, / Dar nu e de ajuns..” (”Iată și vara trecând”, scrisă în 1967). (**Antoneta Rădoi**, redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*).

„Issabela Cotelin e o poetă în formare. Unde trec piciorușele unei fete, pe-acolo iarba crește imediat, tatăl îl încurajează pe fiu că a fost tăiat salcâmul – asta atinge o temă mare. Tăierea salcâmului din *Moromeții* a devenit o imagine, o placă turnantă în literatura română. Ei, nu e chiar așa, s-a tăiat un salcâm, dar tatăl îl încurajează pe fiu că n-au ei milioane de securi pentru a tăia totul. Frumos. Patetic. Mai ales poezia *Poeții*.”
Tată, au tăiat salcâmul, / Cel din margine de drum, / Și-a trimis vorbă stăpânul/Să muncim mai mult acum! // Lasă, fiule, nu-i bai, / O să mergem în pădure, / Din pădure facem rai, / N-au ei munte de secure. // Tată, dar or să mai taie / Tei și nuc, și râs și joc! / Lasă-i să zacă-n noroaie, / Ne-om întoarce cu noroc.” („Tată, au tăiat...”). (**Victor Atanasiu**, critic literar, cuvânt la lansarea volumului *Câmpul cu narcise*, Editura Betta, mai, 2021)

După jurnalul adolescentin intitulat *Macii sunt întotdeauna roșii* (Editura File de Lumină, București, 2020), un *bildungsroman, Ehmeya* (Editura Astralis, București, 2021) și versuri și proză, publicate în reviste și antologii literare, Issabela Cotelin ne

oferă un prim buchet primăvăratic de versuri, intitulate, expresiv, *Câmpul cu narcise*. Acesta cuprinde și poeziile laureate ale premiului special „Clara Mărgineanu", obținut la ediția a IV-a/2021 a Concursului Național de Poezie „Radu Cârneci", organizat de revista *Arena literară* în colaborare cu ADE-PC.

Poeziile, cu rimă clasică sau albă, sunt de o sensibilitate lirică deosebită, transformându-se într-o exteriorizare concretă a sondării sinelui. Ritmurile sunt când clasice, când neregulate, trezind și subliniind idei, iar metaforele, comparațiile și alte figuri de stil se înșiră ca perlele, dând versurilor o melodie unică și sensuri adânci. Temele principale sunt: natura, sentimenttele umane, exacerbate uneori până la a deveni războaie ale sufletului, cuvintele și slujitorii lor, poeții și scriitorii, diverse personaje ale vieții cotidiene, pe care le studiază, dacă li s-au încrucișat destinele pentru o clipă: *„Mi-aș putea face o coroniță/ Din oamenii care mă iubesc/ Și alta/ Din oamenii care mă urăsc/ Și le-aș purta alternativ/ Pe-al fiecărei zile/ Încă necompus portativ."*

Până și clasicii *„cai verzi pe pereți*," precum și aspectele tehnologiei moderne, strecurată în viața noastră de zi cu zi, își găsesc exprimare lirică, încărcată de referințe culturale subtile, oferindu-i amprenta sa personală - de exemplu, în *„Ziua în care nu am existat virtual*".

Se remarcă, însă, în mod special tablourile cinematografice ale naturii, în periplul anotimpurilor, așa cum este perceput de sufletul uman, în diferitele sale etape de evoluție spirituală, tot ceea ce-l înconjoară: *„Pe câmpul cu narcise/ Acasă-s din exil/ Aici vechile vise/ Au râset de copil*". Natura este descrisă cu comparații și metafore măiestrit alese, vocabularul de fiecare zi împletindu-se cu bogăția lexicală a limbii române în noi imagini lirice, date de asocierea figurilor de stil.

Versurile Issabelei Cotelin rezonează cu multe dintre sufletele însetate de poezie. Vi le recomand cu căldură! (**Marina Costa**, scriitoare – referințe critice la *Câmpul cu narcise*; text publicat și în *Agora Artelor* nr. 3/2021)

Poezia Issabelei Cotelin este un testament, o moștenire, o avere, o dăruire, un cântec, o tânguire. Nu trebuie să-ți alegi ore pentru a citi poezia ei, în orice moment te prinde, te adună sau te risipește în ea, te îndeamnă sau te oprește din alergătură, îți șoptește, te trezește. Neliniștea jocului îți dă lecția realității, pacea meditației îți pune întrebări și funcție de gradul de conștiinciozitate, te resetezi sau rămâi între patru pereți.

Când cuvintele se adună într-o armonie indestructibilă și întregul creat este poezia, atunci acesta rămâne în vreme și, oricât de lungă sau scurtă îi este existența, creatorul lui este cu el, exact ca aici: *Să uiți ziua care vine/ Până-s iar izvoare pline/ Ape-n susur cristaline/ Crengi în soare pelerine/ Și eu iarăși lângă tine*.

Poeziile autoarei au înțelepciunea de a încânta inima cititorului, au capacitatea de a transfera energiile binefăcătoare către exterior fără a goli interiorul, deci „dăruiește și vei fi bogat" este pe deplin justificat: *Pe câmpul cu narcise/ Revin în vreme iar/ La vorbele nescrise/ Pe-al timpului tipar.(…).*

Sensibilitatea unui mânuitor de condei este evidentă în creația lui și autoarea o expune în multe poezii simple, dar alerte. Poezia cu viață dezvelește sufletul creatorului ei și, prin lecturarea poeziilor acestui volum, descoperim sensibilitate și putere, armonie, muzicalitate, visare, beatitudine și atașament: *Am fost în iad de numărate ori/ Și-am ars pe rugul neputinței de-a mai zări lumină(…)"*

În jurul versurilor ei, versuri cu transfer de energii, se pot aduna cei cu „atingere" de scris apăsat. Oricine poate să scrie, dar nu oricine impresionează, înduioșează, transmite, prinde, acaparează, simte, este. (**Lilioara Macovei**, redactor-șef *Agora Artelor*; Text publicat în nr. 6/2021 – referințe critice la *Câmpul cu narcise*)

O viață de om sublimată într-o floare. După romanul-confesiune intitulat *Macii sunt întotdeauna roșii* (Editura „File de Lumină", București, 2020) și un buchet asortat de versuri și proză, publicate în reviste și antologii literare, Issabela Cotelin ne oferă un *bildungsroman, Ehmeya*, al maturizării unei fete și a grupului ei de prieteni din adolescență. Autoarea folosește un limbaj curat, accesibil, fără exces de figuri de stil și prețiozități inutile, dar și fără naturalismul atât de la modă în ultima vreme în literatura contemporană. Cu abilități psihologice evidente, creează personaje vii și diverse. Ne putem regăsi, fie pe noi înșine, fie pe unii dintre prietenii noștri din tinerețe, în una sau alta dintre tipologiile de personaje evidențiate în acest roman.

Lara, personajul principal, crește și se confruntă cu decizii, dezamăgiri ori tristeți pe care i le urmărim pe rând. Face slalom printre sentimentele ei și ale altora, își găsește de lucru, drumul în viață, casa și familia tradițională, soțul harnic, copiii și socrii aferenți...(…). Ce anume dă numele exotic al romanului, cu aparențe științifico-fantastice, care ar înșela cititorul, la o trecere în revistă, fugară, a unor titluri? O floare, care își face apariția în momentele cheie ale cărții, reprezentând metafora vieții personajului principal: *E mică și delicată. Se spune că înflorește o singură dată în viața ei, apoi se stinge încet, lăsându-și puii să crească la rândul lor. Sunt scoși de pe tulpină și puși în alte ghivece. E o floare deosebită. I se zice Ehmeya, mai popular, cine mai știe azi latina...*

Ehmeya este un roman care fură cititorul, purtându-l, cu grație și interes, printr-o lume asemănătoare cu realitatea cotidiană din jurul nostru, rostită sau nerostită. Citindu-l, studenții sau tinerii adulți vor descoperi că prima parte a romanului le va fi extrem de familiară, iar a doua va dezvălui posibile căi de evoluție în viață pentru persoanele din anturajul propriu, de care, odată cunoscute, să se poată feri, în măsura în care își pot evita destinul. Adulții vor avea nostalgia vremurilor trecute, când totul era mult mai simplu, grijile erau mai mici și îndrăznelile, uneori, cu mai puține urmări permanente. Îi invit pe cititori îi las să descopere poveștile de viață din spatele titlului misterios. (**Marina Costa**, scriitoare; *Ehmeya*, text publicat în *Agora Artelor* nr.4/2021)

Aceasta da, performanță scriitoricească! La ce altceva aș fi putut să mă gândesc, constatând că, după scrierea unui roman, *Macii sunt întotdeauna roșii*, în care parțial se spovedește, și după risipiri generoase de versuri și proză găzduite de o serie de reviste și antologii literare, distinsa doamnă scriitoare, Issabela Cotelin, vine în fața noastră, nici mai mult, nici mai puțin, cu un bildungsroman, *Ehmeya*? Căutând în propria-mi memorie și apoi în DEX înțelesul exact al acestui cuvânt, care a coincis, în ambele surse de informare, pe care-l reproduc: „roman care prezintă procesul de formare al unui caracter", cuvânt ce provine din limba germană, m-am întrebat: este, oare, posibil un asemenea salt? Mânat de o vie curiozitate, am citit romanul și am surprins, dincolo de talentul autoarei Issabela Cotelin, cam aceleași date, aspecte de viață ce-și află corespondentul în realitatea care i-a servit drept sursă de inspirație scriitoarei(…).

Aplecarea scriitoarei asupra punții de trecere de la vârsta adolescenței la cea a maturității, pe care trebuie s-o străbată Lara și prietenii săi, Monica, Lucas, Alina, Vali, Adi, presărată cu o mulțime de obstacole, chiar și capcane, este de bun augur pentru reușita autoarei, care posedă abilități psihologice certe, valorificare în crearea unor personaje vii și diverse, netrădând realitatea din care s-a inspirat. Cea mai aproape și cu mare atenție urmărită de autoare este Lara cu Lucas, prima ei iubire de pe timpul când toți erau liceeni, autoarea convingându-ne că și în literatură, dacă e realizată cu talent, adevărul vieții se reflectă în adevărul estetic, patentat de emanațiile estetice create de scriitori. (…).

Din piscul celor șaptezeci și nouă de ani împliniți, mărturisesc că m-am trezit îngânând: „Că nu e om să nu fi scris o poezie, măcar o dată, doar o dată-n viața lui... Când a iubit, a luat un petic de hârtie și-a așternut pe el tot focul dorului...” – pentru prima parte, referitoare la adolescență.

Acum, și nu e în imaginație, ci în pura realitate a vieții mele ajunsă la șaptezeci și nouă de ani, când, într-adevăr, găsind astfel de scrisori scrise de mine, am constatat emoționat că e-ngălbenită hârtia și ruptă puțin, dar, înduioșat, am citit-o și surâzând mi-am șters o lacrimă târzie și, oftând, am rostit că ”nu e om să nu fi scris o poezie o dată, măcar o dată-n viața lui...”.

Cât privește faptul dacă romanul doamnei Issabela Cotelin, *Ehmeya*, este sau nu un bildungsroman, eu, care am citit câteva bildungsroman-e, afirm că pentru mine constituie expresia vocației către astfel de romane, dar că deocamdată hopul cel mare l-a trecut cu succes – este în stare de așa ceva. (**Geo Călugăru**, cronicar; publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr. 23/2021).

Poezia Issabelei Cotelin deschide ferestre spre sufletul cititorului, o incursiune în minte și inimă care, altfel, ar rămâne închise în ignoranța acelor locuri întunecate ale unei existențe serbede.

Volumul de față, *Câmpul cu narcise*, este o oază de sensibilitate, în care semnificația cuvintelor rămâne în sfera imaginației și a magiei. Este o transcendență a realității în ideal, o evadare din lumea materială spre umanismul sufletelor însetate de iubire, sub toate formele sale, o metamorfozare a gândurilor omenești, transpuse pe hârtie ca niște note pe portativ, rima și ritmul ținând de puterea de seducție a muzicalității lor, de aici rezultând exercițiul stilistic al autoarei.

În poezia „Ceasul”, găsim o teorie originală a scurgerii timpului, ca o definire a propriei existențe, situată între granițele aspre ale orelor: *Îmi schimb destinul după plac,/Mă plimb prin epoci/În viitorul încă nevisat/Și în trecutul ce aproape l-am uitat*.

Existența, în viziunea autoarei este delimitată de timp și spațiu. *Călătorim prin viață rute concrete/În trenuri separate*, spune poeta, redefinind viața ca pe o călătorie cu trenul, în care trecem, unul pe lângă altul, dar, deși ruta nu este aceeași, destinația ne găsește, implacabil, în același loc: *Un gest cu mâna-n treacăt/ Și pe fundal, apoi/ Același Șef de Gară/ Bifând neobosit.*

Poezia „Câmpul Cu Narcise”, care, de altfel, definește titlul volumului, este reveria unor sentimente reînviate de magia primăverii; cu toate acestea, dorul rămâne în așteptare spre o împlinire viitoare, conservată de un suflet iubitor. (**Octav Lica**, redactor-șef adj *Convorbiri literar-artistice*; referințe critice la *Câmpul cu narcise,* în Postfața cărții).

Issabela Cotelin face parte dintr-un lot recent de scriitori fascinați de perioada adolescenței, și a primei tinereți, care îți activează personajele în grup, iubirile sunt de scurtă durată, repede înlocuite, la fel de necalculate. Întâlnirile au loc la un pahar de coca-cola pe o terasă, la gura metroului sau în fața blocului. Nevoia de colectivitate este explicabilă prin faptul că într-o astfel de locuință colectivă au făcut primii lor pași.

Dar scriitoarea în formare depășește faza macilor care sunt întotdeauna roșii (din romanul cu același nume) și trece spre florile rare, precum *Ehmeya*, (cartea a apărut la Editura Astralis, în 2021), semn al maturizării estetice și, mai ales, ideatice. Dialogurile simple, fără prea mult conținut, un el de pierdere de vreme împreună prin parcuri, în clasă, în curtea școlii și, mai ales, la telefon, duc la înfiripareа treptată a iubirii, la o dezvoltare tinerească diferită, însă fără responsabilități. Când apar acestea, se aliniază greutăți. Intriga în *Ehmeya* este dată de înaintarea în viață, în funcție de perceperea diferită a relațiilor.(…).

Odată cu evoluția personajelor se dezvoltă Issabela Cotelin ca scriitoare. Saltul calitativ de la prima carte la următoarea se realizează rapid, în bucuria ei și a cititorilor. Scriitoarea cea nouă este o bună cunoscătoare a vieții noastre contemporane. Are talent de povestitoare, realizează cu multă ușurință portrete ale tinerilor, în special, dar și ale vârstnicilor, se oprește asupra căsniciilor moderne sau nu și este adepta unirii femeii cu bărbatul fără încorsetarea prin legiferarea unui act greu suportabil.(…).

Finalul este deschis, dându-i speranțe lectorului că protagonista va rămâne așa cum o știam deja și, poate, prinsă într-o poveste nouă și interesantă, pe care autoarea nu ne-o mai deapănă, dar noi ne-o imaginăm așa cum ne-o dorim. (**Cleopatra Luca**, scriitoare; publicat în Revista *Astralis*, nr.3(11)/2021)

Cartea Issabelei Cotelin este o poveste policromă, spumoasă, brodată pe evoluția unei fete aflată în pragul adolescenței – pentru că la debutul romanului fata are 13 ani – și este derulată până când aceasta termină facultatea. Întreg parcursul cărții este întretăiat de intervențiile autoarei, azi aflată la maturitate, personajul propriei scrieri. Ea judecă, accentuează, dă verdicte, clarifică și pune în sinonimie ori antinomie situații. Observă obiectiv schimbările și evoluția personajelor din copilăria proprie, zâmbind, probabil, condescendent, ușor complice, copilei din trecut. Timpul prezent și propozițiile scurte, verbul alert și construcțiile îndrăznețe îți induc din prima secundă autenticul. Devii spectatorul iluziilor și deziluziilor tinerei cu o lume bogată interioară, unde se și ascunde la nevoie.

Scriitoarea surprinde linia aceea foarte subțire și magică dintre copilărie și tinerețe, timiditatea fetei în a face pasul spre definitiva feminitate. Mugurul care se transformă în floare. Issabela citește și filtrează prin mintea ei nu doar livrescul, ci și realitatea contemporană ei, proiectată pe fundal ceaușist.

Nu vreau să fiu seralistă. Nici să muncesc. Urăsc munca. Urăsc sociallismul, cu condițiile și legile lui cretine. Și nu numai eu. Toți cei pe care oamenii maturi ne definesc „inconștienți" și „neserioși". Adică noi, tinerii. În capitalism sunt atâtea șanse de afirmare! Atâtea drumuri de urmat! Atâtea căi de ales! Decât seralistă și vânzătoare aici, cu toate porțile închise, mai bine cerșetoare acolo. Sau șomer. Acolo, dacă ai minte și noroc, ai și bani și libertate. Ajungi ceva. Aici, după o viață de muncă într-un magazin, ajungi vânzător calificat și respectat sau casier.

Issabela este frumoasă, inteligentă și conștientă de atuu-rile ei. Ia lumea în piept, însă are universul ei interior, extrem de bogat, unde se ascunde la nevoie. Este

firească și nebunatică: *Acum mănânc brânză cu zahăr, privesc stelele, gândesc și scriu în același timp. Încă nu-s Napoleon. Ascult și muzică la radio, urmăresc telejurnalul la televizor… Mai am un lucru de făcut, să fie șapte. Să citesc Gran Canaria? Nu pot… Îmi fac o citronadă. Sunt Napoleon.*

Se lovește și suferă și atunci își pune întrebări: *Ce folos că atunci când ți-e bine tot universul roiește-n jurul tău, dacă atunci când nu-ți e, afli că ești singur în același univers?(…).*

Protagonista volumului este adolescenta universală care râde, flirtează, se supără, se răzgândește, iubește, citește, înregistrează, allege… Romanul-jurnal cuprinde nu doar poezia feminității, dar și talentul deosebit al poetei Issabela Cotelin așezat în șabloane de proză. (**Em. Sava**, scriitor, editor; cuvânt la lansarea romanului *Macii sunt întotdeauna roșii)*

Macii sunt întotdeauna roșii este volumul de debut editorial al scriitoarei Issabela Cotelin, până acum prezentă cu lucrări în reviste literare, precum și în antologii de poezie și proză. Acesta ne oferă o poveste a maturizării personajului principal, a trăirilor adolescentine, cu revelațiile și dezamăgirile specifice vârstei, ceea ce se oglindește și în dedicație – „tuturor adolescentelor lumii, care simt că universul ar putea fi al lor, dacă ar ști ce să facă cu el”. Eu zic că se potrivește, de asemenea, tuturor celor ce au fost cândva adolescenți și au păstrat într-un colț de suflet nostalgia acelor vremuri.

După cum ni se confesează autoarea, „Uneori mi-e tare dor să mai fiu copil… Dar parcă nu atât de copilărie mi-e dor, cât de inocența din ea, dusă pentru totdeauna. Nu dau răspunsuri. Eu doar descriu și întreb, mai mult retoric. Și, ca orice om, iubesc, urăsc, gândesc și simt – e o carte cât o căutare individuală în contextele sociale și istorice trăite.” Așa s-a născut volumul de față – să sperăm că primul dintr-o lungă serie de romane și plachete de poezii. În el, amintirile prind viață iar problemele esențiale ale adolescenței sunt aspectele legate de primii fiori ai iubirii, de prietenie, de viitor și, mai ales, valențele profesionale ale acestuia (liceul, respectiv facultatea de urmat), descoperirea de noi pasiuni… Aspirațiile sunt umane, firești, naive: „Mă-ntreb când n-o să mai ies pe-afară. Probabil când voi intra la serviciu. Am șaisprezece ani. Și nu vreau să mai cresc. Vreau să rămân veșnic copil. Vreau să fie mereu ca pân-acum. Să iubesc mereu și să fiu iubită. Să nu mai sufăr niciodată. Să nu-mi mai reproșeze nimeni nimic. Să nu mai fiu tristă niciodată.”

Pentru autoare, simbolistica macilor din titlu este multiplă. Macii sunt întot-deauna roșii – la fel cum adolescența și tinerețea sunt de aceeași culoare înflăcărată, rebeliune sălbatică și de aceeași fragilitate. Nu pot fi rupți și păstrați în glastră, transformați în flori de casă, trebuie lăsați să înflorească în câmp, acolo unde le este locul. De ce, atunci, ne străduim să răsădim atâtea suflete tinere unde nu li se potrivește, ba încă mai avem și pretenția să înflorească și să prospere. Intercalarea trecutului cu prezentul oferă cititorilor o satisfacție mai mare – aflăm, uneori, ce au devenit personajele creionate la vârsta adolescenței. *Macii sunt întotdeauna roșii* este un volum de amintiri care se citește ușor, cu norișori roz, pentru o după amiază ploioasă, apreciată de toate vârstele – cei care au fost atunci adolescenți și cei ce sunt acum. (**Marina Costa**, scriitoare; Text publicat în *Agora Artelor* nr. 5/2021)

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef ***Convorbiri literar-artistice***

Pompiliu CREŢU

S-a născut la data de 15 iulie 1939, în localitatea Trăisteni (acum Valea Doftanei), județul Prahova, din părinții Stelian și Eugenia Crețu.

Clasele primare le-a făcut în Poiana Țapului, județul Prahova și a absolvit în anul 1953; A absolvit Liceul Teoretic Sinaia în anul 1958; A absolvit Facultatea de Medicină Veterinară din București în anul 1964; Studii postuniversitare: ASE București și Facultatea de Medicină Veterinară București.

Titluri și carieră profesională

Medic primar veterinar; Cercetător științific gradul II; Membru în Comisia Națională de Cercetare Științifică. Inginer șef cu protecția animală – Trustul IAS Vrancea; Director Fabrica de Producerea Nutrețurilor Combinate, Focșani județul Vrancea; Director Stațiunea de Cercetare pentru Creșterea Suinelor, Focșani, județul Vrancea; Director cu Producția animală și industria alimentară la Direcția Agricolă Focșani, județul Vrancea; Director SC AGROCOM HOLDING Focșani, județul Vrancea.

Este membru al Ligii Scriitorilor Vrânceni din anul 2018.

Volume personale apărute

Nostalgii în toamna vieții, Editura Sfântul Nicolae, Brăila, 2013; *Nostalgii în toamnă vieții – remember*, Editura Sfântul Nicolae, Brăila 2015; *Încercări târzii*, Editura Salonul Literar, 2018; *Parfum de toamnă*, Editura Salonul Literar, 2019; *Lumini prin anotimpuri*, Editura Salonul Literar, 2020; *Visând printre rondeluri și sonete*, Editura Salonul Literar, 2020; *Destine și umbre*, Editura Armonii Culturale, 2021, *Ecou de frunze arămite*, Editura Armonii Culturale, Slobozia Bacău, 2021.

Publicații în volume colective

Antologii – Medici veterinari slujitori ai muzelor, Editura Eurostampa, Timișoara, 2016; Clubul Medicilor veterinari „Valeriu Pintea”, Editura Eurostampa, Timișoara, 2015; Vrancea literară – Antologia scriitorilor vrânceni, Editura Salonul Literar, 2017; Vrancea literară – Antologia scriitorilor vrânceni, Editura Salonul Literar, 2018;

Quantum satis – Liga Scriitorilor Români, Editura Armonii Culturale; Liga Scriitorilor Români, Filiala Vrancea, Editura Armonii Culturale, 2019.

Membru al Ligii Scriitorilor Vrânceni din anul 2018.

Distincții primite

Premiul Special al juriului – Secțiunea „Poezie", la Festivalul Internațional de Creație, Vrancea Literară, 2019; Omul anului 2018, Domeniul „Poezie", al Fundației Culturale Miorița, Ligii Scriitorilor vrânceni și al Revistei și Editurii Salonul Literar, 2019; Diplomă pentru volumul de versuri „Parfum de toamnă" al Ligii Scriitorilor vrânceni, 2019; Diplomă pentru volumul de versuri „Lumini prin anotimpuri", sub egida Editurii Salonul Literar Vrancea, 2020; Diplomă Revista „Mugur și floare" pentru poezia „Speranță".

Aprecieri critice

„La fel ca în poezia clasică din volumele anterioare, simbolul ca expresie a unor corespondențe profunde cu trăirile autorului este prezent din plin în sonetele și rondelurile autorului. *Timpul, dar și cele patru anotimpuri*, sunt motive de „broderie" scriitoricească în mai multe sonete și rondeluri ale domnului Pompiliu Crețu".

(***Radu Borcea**, prozator, prefață la volumul „Visând printre rondeluri și sonete"*)

„Pe acest poet înzestrat cu har l-am asemuit cu o văpaie ce aprinde răsărituri și speranțe în inimi încercate de viață... În tot ce a pus la dispoziția semenilor sunt semnele unei infinite iubiri..."

(*Prof. dr. **Alexandru Stupariu-Șirianu***, în Antologia Medici veterinari slujitori ai muzelor, 2016)

Creaţia sa îl certifică şi îl confirmă ca pe un poet autentic, consecvent stilului elegant-clasic într-un peisaj literar uneori tumultuos prin tendinţele modei şi alteori confuz. „Existență și existențialism într-un periplu liric cu arhitecturi metaforice originale îl așează cu respect și evaluări mai mult decât apreciative în arealul cultural vrâncean și nu numai".

(*Dr. **Mircea Horia-Rusu**, Președinte al Clubului Medicilor Veterinari, Timișoara* în Antologia Medici veterinari slujitori ai muzelor, 2016)

„Tot cuprinsul cărții este străbătut de expresivitate, de interpretare și asociere prin interpretare... Poeziile prin conținut, mesaj și formă sunt demne de antologare, demne de paginile Istoriei literaturii...".

(***Mariana Vicky Vârtosu**, Președinta LSR, Filiala Vrancea, prefață la volumul „Parfum de suflet"*)

„(...) doctorul Pompiliu Crețu ne demonstrează o dată în plus, că rostirea biblică „la început a fost cuvântul"... nu este decât concluzia experienței umane de a rosti gânduri spre a bucura sufletele semenilor săi, iar în lumea autorilor de poezie, doctorii par să se bucure de-o experiență și o de o prezență specială".

(***Gheorghe-Andrei Neagu**, prefață la volumul „Încercări târzii", 2018*)

„(...) în poeziile colegului nostru, sentimentele, trăirile trezesc emoții cititorului și spun multe și din spiritul poetului. Prin tonul sfios și gingaș, prin limbajul artistic folosit, exprimă o atitudine contemplativă – admirativă, o stare lirică menită să impresioneze cititorul”.

(*Prof.* ***St. D. Marica****, prefață la volumul „Nostalgii în toamna vieții”*)

„(...) se poate scrie bine la orice vârstă, dar condiționat: autorul să aibă harul necesar emoționării cititorului și să stăpânească limba în care se adresează cititorilor. Iar autorul acestei cărți, medicul veterinar Pompiliu Crețu îndeplinește aceste criterii”.

(***Radu Borcea****, prozator, „Considerații” la volumul „Parfum de toamnă”*)

„Prezentul volum vine să confirme anvergura poetică a autorului, forța sa (justificat expansionistă) pe tărâmul literar... E nevoie de cel puțin cincizeci de toamne, pentru a putea sesiza parfumul toamnei din suflet, din oase, din carne, din sânge, acest iz nostalgic întâlnit în volumul „Parfum de toamnă”.

(***Ion Apostu****, poet* în postfaţa volumului „Parfum de toamnă”, Editura Salonul Literar, 2019)

Citind volumul „*Destine și umbre*” semnat de doctorul Pompiliu Crețu, veți fi urmăriți de o emoție dublă pentru că nu vă veți întâlni doar cu frumusețea și puterea lirică a clasicismului, ci și cu destinul omului în poezie, al poeziei în om. Dincolo de măreția „*toamnelor*” așezate în inimă și-n sertarul cu cifre, dincolo de epoci, trăiri, de lumea profesională din care provine (medic veterinar, cu funcție de răspundere, el însuși coordonator de destine) există harul…

Cum poți surprinde umbra mișcătoare, Sufletul toamnei, Durerea anotimpului, cum poți păstra prelung Pacea din patimi, cum poți reda vuietul infinitului prin cuvânt, cum poți auzi când Vorbește pământul? Așa cum cerul se unește cu pământul în om, ploaie, tăcere, în rod și floare, vocația, generozitatea împărtășirii, ținuta impecabilă a limbajului artistic, se va uni cu destinul unui om în poezie – poezia unei vieți.

(***Corina PENDUS*** – *poetă*, în postfaţa volumului „Parfum de suflet”, Editura Salonul Literar, 2019)

Pentru Poetul Pompiliu Crețu, scrisul este un mod de a exista, de a reflecta la prefacerile în bine și schimbările în rău petrecute în timpul vieții sale. În cămara sufletului său sunt multe amintiri care-i produc și nostalgii, dar și tristeți. Cămara aceea este universul în care poetul și-a petrecut aproape 82 de ani de viață, un univers regăsit din abundență în poezia sa și de unde omul de creație nu poate fi izgonit sau redus la tăcere. Atunci când s-a încercat acest lucru, „gloanțele” au ricoșat din el. Amintirile nu se sting niciodată, ci întrețin arderea trăirilor. Autorul Destinelor și Umbrelor este la al 8-lea volum de poezie, mai toate scrise la o vârstă longevivă. Putem spune că și-a înveșnicit numele pe aceste cărți.

(***Radu Borcea****,* prozator, în postfaţa volumului Destine și Umbre, Editura Armonii Culturale, 2021)

Volumul de versuri „Parfum de toamnă” semnat de poetul focşănean Pompiliu Creţu apărut la Editura Salonul Literar, este un volum complet ce cuprinde: meditaţii lirice, pasteluri, rondeluri, sonete şi fabule. Pentru început voi face o incursiune în

limbajul poetic care este un limbaj ornat , unde poezia se prezintă ca o încadrare a emoţiei în acest limbaj. Poetul are un mod propriu de exprimare împodobind cuvântulcu imagini capabile să creeze acea emoţie care detaşează cititorul de cotidianul obişnuit… (***Constanţa Cornilă***, poetă, *în prefaţa vol.* „Parfum de toamnă”, Editura Salonul Literar, 2019)

Cu multă plăcere am citit şi publicat în revista Bogdania, din creaţiile lirice ale poetului Pompiliu Creţu. După o carieră strălucită, de medic veterinar, după ieşirea la pensie a început, deşi scria poezii din şcoală, să publice multe şi inedite volume de poezie autentică. De la început domnia sa ne-a convins că este un bun cunoscător al creaţiei lui Dumnezeu, a omului-fiinţă superioară, spirituală şi dornică de iubire şi Absolut. Poetul Pompiliu Creţu, dincolo de cuvinte, ne prezintă o lume în care armonia, lumina, zâmbetul naturii, în mod special al toamnei, ne dăruieşte un parfum ales, o stare de confort sufletesc aparte, minunată. Reuşeşte din plin să împletească trăirile şi simţămintele sale cu strălucirea şi atmosfera măreaţă a toamnelor, a vieţii.

Cum Viaţa este un miracol era de aşteptat ca dânsul să trăiască intens, cum numai poeţii ştiu s-o facă, fiorii oferiţi de toate anotimpurile şi în mod deosebit scântei din aurul toamnei şi flori ale gândului din celelalte anotimpuri. Tematica abordată este interesantă şi atotcuprinzătoare: dragostea firească faţă de Dumnezeu, semeni, ţară, natură, faţă de părinţi, respectul deosebit faţă de Creaţie şi creatori. Cu certitudine mesajul poetic şi uman este în concordanţă cu armonia întregului Univers. Cărţile scrise, florile inimii sale vor rămâne proaspete pe pagina timpului şi din ele se vor revărsa raze de lumină mântuitoare.

(***Ionel MARIN,*** Redactor şef revista de cultură Bogdania)

Întreaga poezie a lui Pompiliu Creţu este, în fapt, o mare confesiune, în care întoarce gândul, dar şi privirile spre trecut , sub umbrela unui puternic sentiment de melancolie, la care eul liric nu caută şi nici nu-l interesează o soluţie anume, totul îndreptându-se spre un lirism profund, care – deşi nu ne-am aştepta – creează o stare de confort sentimental. Acest volum, „Lumini prin anotimpuri”, este summumul creaţiei de până acum a autorului.

(***Culiţă Ioan Uşurelu***, în Antologia Scriitorilor vrânceni, Vol.2, Editura Salonul Literar, 2018)

Cu un traseu profesional demn de admirație, Pompiliu Crețu fiind cercetător de gradul II, el se dedică poeziei, cu care cochetează încă din tinerețe, dar pe care o face acum, la anii senioratului, o motivație pentru viață, îngemănând în ea tot ceea ce ar putea produce emoție, cu o stăruință și o vivacitate lăudabilă. DESTINE ȘI UMBRE, al optulea titlu propriu de carte, exprimă într-o manieră proprie, conjunctă iubirii și disjunctă nonvalorii, datele unei poezii veritabile, cu deschidere clasică, versul cu rimă fiind marele atu pe care poetul îl conștientizează. De menționat în structura fiecărei poezii a prezentului volum este simplitatea cu care se scrie, condescendența frazelor, aflarea căilor metrice și prozodice către o rimă lejeră, fără sforțări inutile, care curge precum apele sărate ale lacrimei, alinând durerea.

Destinul și umbra merg mână în mână prin acest romanțios șir de prelegeri, pe care le rostește public de la tribuna muzei, întru bucuria inteligentului său public, care

îl percepe, îl simte, îl trăiește și, de ce nu, îi dăruiește aplauze în petale de flori, căzute peste frunzele neobosite ale toamnelor poetului.

Anotimpurile poetului se succed într-o logică peremptorie, evidența toamnei ca anotimp favorit fiind recognoscibilă. Cel mai probabil, datorită faptului că aici, în toamna poeziei, bogăția culorilor este infinită, abundența roadelor este nesfârșită, dar, mai ales că, prin extrapolare, toamna reprezintă evul maturității, al împlinirii, când retrospectiva asupra întregii vieți capătă în sfârșit concretețe.

(Gheorghe A. Stroia, membru ARA, în prefaţa vol. DESTINE ȘI UMBRE, Editura Armonii Culturale, 2021)

Extrase din operă

Poetul

Ca mine sunt toți oamenii-n cetate
același port ca mine-l au, aceiași față
vorbesc întruna despre moarte, despre viață
și nu visează decât aur și palate.

Și în cetate oamenii-s ca mine
dar nu mi-aș da comoara mea pe-a lor,
oricât le este chipul de strălucitor
oricâtă avere au strâns în tolbe pline.

Comoara mea e-n vârful de peniță
Și-n imagini ce le prind din zbor
n-am ce căta la-naltul lor sobor
cu fruntea mea pătrunsă de arșiță.

Nebun mă cred că nu văd cum văd ei
un nor e pentru mine un palat
și nu mă satur de prea mult cântat
de plâns nebun, de râs fără temei.

Și în cetate oamenii-s ca mine
același port ca mine-l au, aceiași față
vorbesc întruna despre moarte, despre viață,
dar nu e totuși, nimeni ca mine.

Destine şi umbre

E vremea umbrelor care coboară
din înălțimi abrupte sau mesteceni
și când neliniști se desprind din cetini
în prag de dimineți sau către seară.

Amurguri întind umbrele pe vale
și-aduc pe lângă noi singurătatea,
lumini se ofilesc căzând în noaptea
când demonii ascunși ne stau în cale.

Să nu visăm în liniștea ce geme
de dorul celor care și-au ars umbra,
în hora-ntinsă, acolo unde sâmbra
s-a însoțit cu valuri de blesteme,

Care-au căzut pe sufletele triste,
atuncea când satiri din a lor gură
au aruncat cu pară și cu ură
mici monștri cu valențe anarhiste...

Sirene disperate care cântă
se vor schimba în flăcări ce dansează
cu vieți ce în derivă navighează
și-n valuri cenușii destine-nfruntă.

Destine triste-n atmosferă sumbră,
când florile au umbre pe petale
și respectând cadențe ancestrale
în viață ne mai ținem de o umbră...

Răstimpul veşniciei

Iar dacă timpul ar învăța drumul
întoarcerii din neant spre începuturi,
aș reveni și eu din infinituri
să-ți regăsesc cu drag, suav, parfumul.

Și-n nopțile cu stele albe-n lacrimi
ce cad pe fața cerului albastru,
vom fi frumoșii timpului terestru
care dau frâu la mângâieri și patimi.

Prin somnul din răstimpul veșniciei
cu brațe albe îmi vei prinde fața,
pe ridul vremii se va opri viața
sau ne vom duce-n pragul nebuniei?!...

Dar dacă timpul își urmează cursul
netulburat mereu spre înainte,
din ce-am dorit rămân numai cuvinte
țesute-n suflet să încânte versul...

În dimineți când raza scaldă trupul
trudit de frământările nocturne,
vom reflecta la zilele postume
când pentru noi... nu va mai curge timpul...

Călătorie

Vin din neanturi fără începuturi
dintr-un hazard al spațiului ceresc,
am coborât pe aripe de fluturi
în scurt periplu-n templul omenesc.

Păşesc pe curcubeu, câte-o culoare,
și sar în puful norilor zglobii,
mă scald în strălucirile de soare
și mă-ncălzesc la raze aurii.

M-alint cu adierile din boare
ce răcoresc fruntea cu gând senin
și bucur trupul cu parfum de floare,
de tei, aflată-n micul baldachin…

Acolo-nconjurat de brațe albe
voi împlini destinul omenesc
și în tumultul inimilor calde
o clipă nemurirea să trăiesc…

Apoi mă voi urca în Carul Mare
urmând a ursitoarelor demers,
păşind pe curcubeu, câte o culoare
voi reveni din nou în Univers!

Prietenie

S-a împrietenit Soarele cu nucul
şi îşi zâmbesc în orice dimineaţă,
oprind căldura razelor pe faţă,
se răcoreşte sufletul şi locul.

După ce şi-a îmbrăţişat amicul,
nucul dă drumul Soarelui să plece
în răsăritul majestuos, el trece
şi-i mângâie discret şi gingaş chipul…

E Toamnă-n frunza căzută şi rară,
pe tâmpla surită de vremuri târzii,
prin ceaţă şi brumă aştept ca să vii
tu Soare, bun frate-n tristeţea amară…

Şi de-atâta desfrunzire se tot duc
gândurile cu tăcerea-n pustie,
aşteptând iar înserarea să vie
cu apusul ce se opreşte în nuc!

Veşnicii

Cărări cărunte s-au ascuns în tâmple
purtând parfum de primăvară veche,
cu nostalgiile făcând pereche
și cu morgane siluete suple...

Se tot frământă în adânc de gânduri
ce năvălesc grăbite către seară
și parcă le zărești ultima oară
cum vin și pleacă-n ale ceții rânduri.

Pierim câte puțin dar învierea
este în anotimpurile vieții
iar veșnicii... le au numai poeții,
în versuri unde bântuie durerea.

Și dacă nimeni și nimic nu e etern
iar florile sau visele mor,poate,
rămâne doar un fum care străbate
un cenușiu de nor diform și tern.

Își plâng copacii zilele trecute,
gem noaptea, întunericu-i apasă,
doar mâna ta în palmă-mi nu se lasă
căldura ei... emoțiile-s pierdute!

Rondelul umbrei

Te mişti, dar nu eşti nicăieri,
trăieşti într-un anonimat,
exişti totuşi cu-adevărat
deşi lipseai cu totul ieri…
Dacă n-a fost nimic trucat
înseamnă că nu-s doar păreri,

te mişti, dar nu eşti nicăieri,
trăieşti într-un anonimat…
Fantasmă-n pragul unei seri
eşti poate-o umbră de păcat,
sau un refren îndepărtat
şi însoţită de mister
te mişti, dar nu eşti nicăieri!

Sonet

O clipă, atât înseamnă o viaţă-n univers
te naşti din pasiune şi-apoi dispari în haos
nimicul te cuprinde, eşti veşnic în repaus
şi-n neantul-apocaliptic deapururi rămâi şters.
Vibraţia-ţi se stinge şi suflul deopotrivă,
din ochi lumina piere şi gândul se destramă,
în găurile negre abisele te cheamă
şi-odat cu galaxia te afli în derivă!
- Dar cine să-nţeleagă această grea cutumă
când lumea-i disperată să-nhaţe bogăţii
gândirea, floare rară, nu-i atribut de turmă
Şi atunci, te-ntrebi nostalgic, de ce în naltul bolţii
Se spune că e Raiul sau Iadul cu toţi morţii,
Când tot o să dispară şi nu rămâne urma?...

Profil de autor realizat de **Ionel MARIN**, poet, eseist, publicist, editor

Horia CRIOS

Autodefinire. Despre curaj, români, alți autori și eu. Popor de fricoși, sunteți așa din cauza penibilei experiențe milenare și vă temeți de sărăcie; este dușmanul vostru cel mai crunt, dar nici nu scăpați de ea! Dacă mi-ați asculta vorbele și ați crede în ele, n-ar mai exista motiv de teamă!

Tatăl Ceresc nu-i autocrat! Voi sunteți moștenitorii Împărăției Cerești și Terestre, deci puteți participa din plin, cât sunteți vii, făcând ce vreți cu Dreptul și Puterea! De bază este să aveți încredere în cei ca mine și în străvechea Lege (de-atâta vreme nerespectată!), să o cunoașteți și să o înțelegeți!

Capra și cei 3 iezi urlă aprinși de ură, arătându-se nemulțumiți de scrierile mele inspirate din realitățile unui trecut dureros, considerând că nu mai suscită interes pentru nimeni... Frica, slăbiciunea contagioasă a derivaților din obscen și alcool, îi determină pe mulți să se cațere pe lianele alunecoase ale vreunui partid, încercând să se convingă de faptul că ei au totul sub control, deși se prefac a nu vedea pădurile vândute, țara distrusă... În mintea voastră care nu a ajuns încă la înălțimea la care trebuia, ”toate legăturile-s tăiate”; descătușați-vă definitiv și savurați din plin libertatea! Nimeni nu are timp să vă învețe, învățați-vă singuri, dar puteți?!

Ca niște molii negre ieșite dintr-un sac uitat din întâmplare într-o magazie, zboară gândurile mele... Zboară o vreme prin văzduhul rarefiat, se împerechează aiurea, cine știe pe unde, și se prefac în ouă și larve plăpânde, scârboase și flămânde. Hrănindu-se din sacul uitat, iar sunt gata de un zbor plin de farmec aceste solii supuse unor porunci absurde, date la beție sau de o minte ostenită de nesomn. Poruncile, aruncate cândva în joacă sau din întâmplare, le-am rostogolit ca pe niște zaruri pe masa verde a Posibilităților și s-au oprit lângă cartea de tarot, Moartea. Așa trebuie să fie? Acesta-i Planul, nu contează prețul: *Cred în mesianismul scrierilor mele, chiar dacă voi întâmpina probleme datorită lor!*

S-a născut la 18 ianuarie 1951, în București. Este absolvent al Institutului Pedagogic, specializare Română și Franceză. A fost profesor de limbă și literatură română.

Este autorul cărților *Bezmetic prin timp*, volumul I, ediția 1, Editura Paco, București, 2012, ediția a doua, Editura Amanda, București, 2019; volumul II – Editura Amanda, București, 2019 și *Povești bâzâite, iar unele miorlăite,* ediție electronică, link:
https://revistedecultura.files.wordpress.com/2020/07/2020-horia_crios povec899ti_bc3a2zc3a2ite_iar_unele_miorlc483ite.pdf

A publicat și publică, în special proză scurtă de foarte bună calitate, în revistele: *Bogdania*, *Amurg Sentimental*, *Antim*, *Arena Literară*, *Cervantes, Literar ing* ș.a.

Unele dintre lucrările sale au fost incluse în *Antologia concursului literar Titel Constantinescu*, 2011, de asemenea, în *Amprente pe cerul înstelat*, București, 2018.

Extrase din cronici

Lucid printr-un timp bezmetic. (...) Hopa!...Stai aşa că aci e *altceva*! *Are haz, să fi găsit, într-adevăr, ce caut?...* E un mesaj autentic către cei care vin cu noi din adâncurile istoriei a tracilor sau…? Prefaţa m-a edificat, dându-mi şi primii fiori, (cum reuşesc doar acele forme de proză care cuprind crâmpeie autentice de dramă sau tragedie umană).

(…) După ce, în primul eseu, intitulat „Umbra meşterului Manole", am de-a face cu o altfel de interpretare a celebrei legende, dau şi de o altfel de viziune asupra sacrificiului suprem pentru reuşita capodoperelor de artă. Omenescul din acest excelent autor de proză scurtă se opreşte la sacrificarea facilă a iubitei, a iubirii, pentru glorie şi chiar pentru bani. (…) Pentru Horia Crios mănăstirea Curtea de Argeş, albă ctitorie unică în lume, pre-cum Tajmahalul indienilor, faptul că acolo se află ofrandă propria iubire a meşte-rului, pe care-l socoteşte un „naiv" care n-a băgat de seamă că şmecherii din jurul lui au jubilat malefic atunci când cea care venea cu merinde nu era nici soţia sau sora vreunuia dintre cei „zece meşteri mari, calfe şi zidari", i se pare de neiertat!...:

(…) *O, Ana, ce bărbat genial ai avut! Ce simbol de sacrificiu pe pielea altuia! Câtă încrâncenare în păstrarea jurământului încălcat de nouă din cei zece care îl prestaseră! Şi cât mă doare râsul tău când ti se părea că Manole, omul tău, glumeşte. Şi plânsul tău, Ană, când zidul te cuprindea, când groaza te încleşta, când te rugai şi nimeni nu te auzea!* (…) *A rămas mănăstirea în picioare, a rămas minunea, dar, odată cu ea, şi blestemul Anei, al iubirii ei, înăbuşită dement, chiar în temelie...*

(…) Am declarat că vom propune această carte la premiul de stat pe anul 2013 şi chiar la Premiul Nobel. Se află în ea întrega stare a felului nostru de a fi şi de a trăi din a doua jumătate a secolului XX. Bravos domnule Crios! (**Traian Bădulescu–Şuţeanu**, Revista *Neamul Românesc,* despre volumul I, *Bezmetic în timp*)

Despre Horia Crios și proza scurtă. O surpriză plăcută mi-a prilejuit-o scriitorul Horia Crios cu volumul său cuprinzând o suită de proze scurte și trei piese de teatru foarte concentrate, adunate sub un titlu care te poate șoca: *Bezmetic prin timp*.

Deschid cartea și ce văd? Câteva rânduri mustind de suferință acumulată în vreme, lăsate sub forma unei dedicații, fiului său, autorul cărții de față, având semnificația unui testament moral. Scopul acestuia este de a-l determina pe urmaș să continue împlinirea unui înalt ideal, făptuit în oarecare măsură de cel care i-a dat viață. Tot aici am aflat și cheia care mi-a folosit să-l înțeleg pe autor, cu toată zbaterea sa de a fi la înălțimea îndatoririi pe care, acceptând-o, și-a definit-o ca parte a propriei predestinări. Reproduc aici acea dedicație testament:

Tatăl meu, fie-i țărâna ușoară, a scris cu mâna tremurândă pe o carte: *Fiule, ți-am dat înțelepciunea gândului și gândul înțelepciunii. Ce nu am putut eu, vei putea tu! Și nu uita: când bat clopotele în satele armânești din Cadrilater, și morții plâng.*

Ascultă-le plânsul, le zvântă lacrimile și fă-i nemuritori!

Marcat de gravitatea testamentului ce trebuia împlinit, am început cu maximă atenție să citesc. Prima lucrare, de nici o pagină, care dă și titlul volumului, îl proiectează pe cititor în copilăria scriitorului, acel teritoriu sacru conținând miraculoasele seve ale devenirii sale în timp, pe treapta cea mai de sus, acum de destin. Aici se găsesc germenii unei realități absurde și bolnave, care ne va marca destinul ca popor, o jumătate de secol: deposedarea țăranilor de pământ, colectivizarea forțată, cotele aberante, împușcarea cailor, deportările, arestările ca urmare a unor delațiuni; un lest întreg de nefericiri care i se vor impregna pentru toată viața în memoria minții și sufletului copilului de atunci – omului și veritabilului scriitor de astăzi, Horia Crios – care, prin această carte depune mărturie, parte a împlinirii datoriei ce și-a asumat-o.

Copil fiind, zice autorul, am surprins prin ceața roșie, mocnirea întunecată din ochii oamenilor și urmările acesteia: estomparea unui vitraliu—satul de odinioară. De câte ori am strigat cerului *Adjuva me*, ecoul glasului meu a căzut pe pământ sub formă de indiferență divină... Pe ecranul minții îmi apare bunicul; avea colții otrăviți ai șarpelui durerii adânc implântați în ultimul să gând: ”ce se va alege de viața voastră?”

Maestrul Horia Crios dă o cu totul altă interpretare jertfirii de către Manole a soției sale Ana în zidul mănăstirii. Blestemată parcă să nu poată fi terminată lucrarea, ceea ce oamenii înălțau pe timpul zilei, se năruia noaptea. Visul în care Manole află ce trebuie să facă pentru a izbândi este cutremurător. Când vor veni soțiile zidarilor să le aducă de mâncare, aceștia se legau prin jurământ că o vor zidi în construcția mănăstirii pe cea care va sosi prima. Din păcate, Ana – soția lui Manole – a fost aceea. Nu au împiedicat-o nici vântul, nici ploaia dezlănțuită să ajungă la locul unde va fi jertfită.

Respectând jurământul, Manole o zidește pe Ana și pruncul ce-l purta în pântece și miracolul are loc: meșterii termină de înălțat biserica. Visul meșterului dus la împlinire, îl determină pe autor să se gândească nu la Manole, ci la Ana, și la destinul pe care i l-a impus acesta, în care vede o faptă de neiertat. Oare de ce, se întreabă Horia Crios, dintre toate nevestele celor ce lucrau la ridicarea bisericii, și-a făcut apariția doar Ana, pe care ceilalți văzând-o, cu greu își ascundeau bucuria de a nu fi în pielea lui Manole, obligat să-și respecte jurământul asumat în comun. Prin viclenie, ceilalți au putut să-l eludeze.

E drept, constată cu durere autorul, a rămas mănăstirea în picioare, a rămas minunea peste veacuri, dar totodată a rămas și blestemul Anei, al iubirii ei înnăbușită chiar în temelie: ”Nu mai striga, Ană, că meșterul se aude doar pe sine și nebunia lui”, clamează Horia Crios dând o altă interpretare legendei.

Extraordinara capacitate de a tâlcui printr-o paralelă anotimpurile ce compun anul, cu cele ce alcătuiesc viața unui om, ne clarifică modul cum a potentat autorul o parte din zestrea moștenită de la tatăl său. Este vorba despre cea care se referă la cât de importantă-i „înțelepciunea gândului, dar și la gândul înțelepciunii”, realizând un superb poem în proză.

Cu o structură caleidoscopică, volumul *Bezmetic prin timp* îngăduie autorului abordarea multiplă și diversă a realităților sociale și umane, dintr-o perioadă nu tocmai fastă, din istoria neamului nostru. Horia Crios este un vajnic luptător, sincer și profund angajat în neutralizarea neomenescului din viața socială, urmărind victoria cât mai deplină a tot ce are puternice rădăcini în solul roditor al iubirii aproapelui. Titlurile capitolelor care alcătuiesc volumul sunt deosebit de sugestive, iată-le:

- *Bezmetic prin timp*;

- *Bizarerii*, în care facem cunoștință cu fenomene foarte bine creionate; în ”România, aristocrata durerii”, spune autorul, (Țara în care astăzi, o rețea de legi dictate de monstrul avid de bogății – Uniunea Europeană – ne-a legat de mâini și de picioare; românii, doborâți de datorii și de taxe sunt priviți ca niște sclavi. Curând ne vom întoarce la vremurile străvechi, când mamele își vor ascunde pruncii spre a-i salva de la moarte.)

- *Iisușii neamului* – Între aceștia el remarcă pe învățătorul Stelian Rădulescu, a cărui esențială calitate consta în a a te determina să ajungi pe culmi nu împins de alții sau de norocul orb, ci prin tine însuți, însușindu-ți soarta titanului. Un alt dramatic episod al istoriei neamului nostru este surprins în povestirea „Nălucirea”, unde facem cunoștință cu grupurile de rezistență ale românilor, organizate în munți, pentru a lupta împotriva hoardelor rusești care invadaseră țara, asuprind poporul. Iată un scurt fragment: „Înconjurați de ruși, sub rafale de mitralieră, se încăpățânau totuși să nu cedeze. Dacă rezistau, aceasta se datora groazei rebelilor care auziseră de cruzimea hoardelor rusești, așa că pentru ei, moartea cu arma în mână, ca apărători, era mai ușoară decât moartea de cuceriți.”

O altă povestire din acest capitol, de-a dreptul halucinantă, îl are în prim plan pe Warșavski, personaj real ce dă și titlul povestirii. Acesta, ca înfățișare pare un monstru – mic, crăcănat, cu mâini lungi până dincolo de genunchi – dar și prin felul său de a se comporta „Ca șef peste nefericiții lipsiți de libertate și fără nicio speranță în viitor”. Este vorba despre deținuții politici, deplasați pe jos, pe distanțe mari spre lagăre și care, când nu mai puteau continua drumul, erau bătuți cu sălbăticie și apoi împușcați: „În fața situației aceasta, Warșavski scoase revolverul. Deținuții au auzit două împușcături și apoi... nimic.” Pagini cutremurătoare prin dramatism și realism, în care sunt înfățișate confruntările dintre cei considerați dușmani ai regimului adus de ruși, comunismul, și trupele de miliție, precum și josnicia unor indivizi cărora îți este rușine să le spui oameni; aceștia își vindeau camarazii, conștiința și țara.

Un scurt fragment edificator pentru forța de a înfățișa scene dure, care ilustrează indubitabilul talent al scriitorului Horia Crios: ... Deodată, buturuga de cireș a prins a se mișca, s-a dat la o parte și, de sub pământ, a apărut tata. Când s-a îndreptat spre mine, un plâns greu mi-a înecat răsuflarea.

- Ridicați-vă și să mergem! Miliția și securitatea sunt pe urmele voastre.
- Doamne, am strigat eu, unde mai mergem acum?
- Le ieșim în întâmpinare, fiule!
- Dar cum să mergem în gura lupului?

(...)Trist, cu ton de reproș, tata l-a mustrat pe Grigore, șeful urmăritorilor:

- M-ai vândut așa cum l-a vândut Iuda pe Iisus, fiul omului. Nici nu se stinseseră bine vorbele sale, când Culaie, un argat al fostului boier Filip, l-a prins de rever pe Grigore și i-a împlântat cuțitul în piept, zicându-i:

- Asta-i pentru feciorul cel mic al boierului, copilul de șase ani pe care l-ai jucat în picioarele calului... Atunci m-am repezit să iau automatul unui soldat, când tata mi-a strigat, apropiindu-se:

– Lasă arma! Să ții minte, nu cu vărsare de sânge vom împlini legea noastră!

.....

– Cu bine, băiatul meu! Mi-a spus tata de pe scara avionului, punându-și casca de piele. Curând biplanul s-a înălțat, salutând cu o balansare a aripilor. De atunci nu l-am mai văzut. Doar vorbele lui sună și acum în mintea mea:

Ne vom întoarce într-o zi,
Ne vom întoarce neapărat
Vor fi apusuri aurii
Cum au mai fost când am plecat!
(*Lacrima din urmă*, pagina 51-52)

Continui cu menționarea celorlalte titluri de capitole, cu numirea câtorva generice ale povestirilor cuprinse în fiecare dintre acestea: Anton Holban, O altă Smaranda Creangă, Ironia sorții, Biata Dida, Premoniția, Vedenia, Oportunistul, Fiara roșie, Răzbunarea, Părintele Sultana – Sfântul de o sută de ani, Și ultima parte – Teatru – trei piese foarte concentrate, dense ca semnificații, pe teme biblice: Cel ce strigă în pustie, Nu eu voi pieri, Concursul.

Un merit aparte al autorului este acela de a ne edifica în privința felului de a fi al armânilor din Cadrilater. Sunt scoase în evidență trăsăturile care-i definesc: dârzenia, perseverența, demnitatea, libertatea ca valoare de foarte mare însemnătate.

În încheiere, îl felicit pe autor pentru această izbândă editorială și voi reproduce consemnarea lui Horia Crios, o caracterizare a ceea ce crede, sub semnul unei exigențe deosebite despre sine și împlinirile ce ar putea constitui bilanțul momentului de față, dar pe care-l poate îmbunătăți în continuare:

„Ca să nu-și rupă dinții mușcând ciolanul dezamăgirilor i-au pus un căluș de legi în gură și iată-l acum, la peste 60 de ani, un irealizat sau, mai degrabă, un ratat cu gânduri dușmane, despuiat de logică, zbătându-se în mlaștina neîmplinirilor. Nimeni și nimic nu-l va convinge că soarta i-a împărțit cu zgârcenie noroc. Zadarnică furie! Ar dori să ciugulească și el o fărână din raza fericirii, dar a rămas cu privirile agățate de groapa din tavan, deasupra căreia îmbietor, atârnă un laț...

– Vezi, doctore, acela e șnurul de la punga cu galbeni dăruită mie de tata!”
(**Geo Călugăru**, Membru USR)

L-am cunoscut pe Horia Crios la *Cenaclul Literar ing* unde, de o bună perioadă, a devenit o prezență activă. Cazul lui contrazice, cu argumente solide, pe cei ce subapreciază asa-zisul „gen minor” de literatură unde s-ar înscrie și proza scurtă. Scrierile sale, de mică întindere, dar grele în conținut, surprind prin tematica lor, de la cazuri din istorie, din literatură la întâmplări din prezent, de cele mai multe ori autorul plasându-se pe poziția opusă celei convenționale. Are o gamă stilistică foarte largă, de la abordări de o duritate feroce la cele mai duioase povestiri.

În cartea *Bezmetic în timp* are o lucrare tuburătoare referitoare despre Legenda Meșterului Manole, unde susține cauza Evei. Există o mulțime de lucrări în care este preamărit sacrificiul lui Manole, dar este vorba de un sacrificiu indirect, adevaratul sacrificiu, fizic, fiind cel al Evei, rezultatul ambelor sacrificii contribuind la clădirea unei biserici trainice.

Dacă trecem de la biserica clădire la biserica instituție, spațiul de discuție se deschide deodată spre o problemă mult mai largă, cea a sacrificiului biblic al animalelor în folosul ideatic al divinității, dar în realitate, în favoarea omului. Cu ce drept?...

În acest context vine a treia carte a lui Horia Crios, *Povești bâzâite, iar unele miorlăite*, ediție electronică, tratează relația dintre om și animale, chiar cu plante, de pe picior de egalitate. Volumul conține lucrarile *Doctorul şi Baba Hârca, Povestea bătrânului înţelept, Cărăbuşul (1), Cărăbuşul (2), Jurământul pisoiului, Prietenia, Rătăcit lângă un luminiş, Stejarul,* unde duioșia este la ea acasă. (**Nicolae Vasile**, scriitor și jurnalist, redactor șef revista *Literar ing*)

A bântui prin memorie. „Bezmetic prin timp" de Horia Crios, scriitor de origine armân, cu rădăcini în Munții Pindului, exprimă viziunea autorului despre lumea prin care a trecut, despre oameni, destine, situații-limită. Istoria recentă și cea contemporană a omului scriitor – procesul său, în lumină juridică – se reflectă într-o privire de revoltă acerbă, amară, acută în descifrarea unor mesaje recurente din trecutul unei comunități pe care am putea s-o considerăm crepusculară doar dacă nu-i cunoaștem vârfurile de lance... dârze, puternic ancorate în memoria ancestrală, în simbologia menită să ducă mai departe o zestre și o rostire...

Așadar, trei volume de proză scurtă, titrate identic de către Horia Crios – *Bezmetic prin timp* – conțin povestiri, portrete, schițe, câte o caligrafie lirică; urme de trupuri abătute în țărână, de sânge pe custură, pe jungher, câte o moarte absurdă a unei fete neiubite, sau un scâncet de copil înfricoșat *Adjuva me*. Gesturi cu semnificație puternică dar epurate... austere... ca în iconografia bizantină.

(…)Totuși, ca o punere în abis și interpretarea iconoclastă a mitului Manole, constructorul de la Curtea de Argeș întoarce, cu cel puțin 180 de grade perspectiva/ viziunea despre viață și roluri social-afiective, între bărbat și femeie. Autorul impune în acest caz o atitudine de polemist, empatia față de ființa jertfită/ victima inocentă constituind încă din incipitul cărții un protest în sensul vanității din *Eclesiast*, întrucât niciodată nimic nu poate fi – în ordinea a ceea ce creează *omul-homo-faber* comparat cu ființa vie, cu femeia desprinsă dintr-o anume coastă a lui Adam de Creatorul Însuși al lumii.

(…)Crios și Horia. Un răzvrătit justițiar, consacrat de istorie (Horea). Naratorul acestor pagini îl afirmă pe Horea ca justițiar și deopotrivă un iubitor de viață, un fel de Zorba armân, un fluieră-vânt de pagubă... Horia, nume de botez, de încreștinare, nu cunosc în ce măsură este răspândit la armâni, dar, pentru noi, el este predestinat experiențelor.

A păți ca Stan Pățitul, a pătimi. A fi pătimaș prin revoltă, iubire de frumos, de dragoste, de viață, de călătorie... Cât despre „a fi bezmetic", a se considera astfel...

(**Tatiana Rădulescu,** scriitor, membru USR, Note de lectură)

Magnetismul expresiei în proza memorialistică. Horia Crios, cu Bezmetic prin timp, vol. II, ne invită să participăm la viziunea unui vitraliu care se sparge și devine prin fiecare părticică o hologramă a universului său. Prin această reprezentare, noi cititorii ne situăm în proximitatea metaforei regizorale a cineastului care a realizat filmul de mare impact al anilor 70, Blow up.

(…)Mandatul testimonial este primul fapt pe care îl invocăm drept argument, apoi necesitatea naratorului, dar și a omului, implicit, de a recompune din bucăți magnificul vitraliu, ca și cum deodată, lichefiat și cu o moliciune de plastilină, bucată cu bucată, imaginile din sticlă colorată ar putea adera, precum ceasurile plate ale lui Salvador Dali...

Gama estetică minoră/ oniricul, umorul negru, delirul/ trăirile convergente – melancolia, cruzimea, setea justițiară, frica, inițierile teribile asistând la o crimă sau abuz asupra unui nevinovat, viziunea unui mort familial (prezumăm un strămoș – ca dintr-un trib arhaic) pe cale de a reveni din țărână într-o formă intermediară și cu atât mai terifiantă. Toate acestea la un loc dau sugestia unei condiții specifice personajului în situații-limită; probabil că și asumată de acest călător mai mult sau mai puțin împlinit, dar la modul cel mai teribilist călător, bezmetic prin timp, școlar al durerii sau om revoltat...

(…) Prozele celui de-al doilea volum semnat de Horia Crios îmi apar ca fiind mai puternice în expresia lor, evidențiază o stringență abruptă a scriiturii.... o altă vârstă și autenticitatea, în primul rând, a naratorului care nu se mai deghizează – se lasă perceput, palpat de senzorii cititorului ipocrit și frate al său, se sincronizează cu cel care a trăit și mărturisit propriile experiențe... ori substitutul lor simbolic. (**Tatiana Rădulescu**, scriitor, membru USR, Literar ing, nr. 34, 2021)

„Bezmetic în timp” de Horia Crios este o carte tulburătoare, scrisă de un autor experimentat la care fiecare frază conține idei și nu doar vorbe, precum fac destui scriitori de azi.

Cartea înmănunchează proză scurtă, pagini de teatru scurt, dar aș zice că și eseuri sadea despre viață, despre ce-a fost trăit adânc și nu superficial. Este un fapt acestă carte apărută în editura Paco, o reflexie la întâmplările bune ori ades rele din viața fiecăruia. Amintirea este prilejul și esența scrierii. Iată de ce Horia Crios este un autor de luat aminte pentru că acestuia nu îi plac doar jocurile cuvintelor. El scrie adânc, cu reverberații în sufletul cititorului, căci multe se pot potrivi tuturor. Excelsior! (**George Canache**, scriitor și jurnalist, *Turism și afaceri*, Decembrie, 2014)

Extrase din operă

Povestea bătrânului înţelept

Motăneii Capone şi Ziurel de Ziuă se născuseră în casa unui înţelept care, din copilărie, iubea nespus de mult pisicile. Când Capone a împlinit două luni, era mai înalt decât fratele său Ziurel, părând şi mai în vârstă. Avea un cap mare şi rotund iar coada, ei bine, coada era ca de vulpe. Într-o zi, Bătrânul Înţelept i-a chemat pe cotoi şi le-a spus:

– Băieţi, vreau să vă învăţ multe din tainele filosofiei, istoriei, geografiei, plus câte ceva despre tehnicile de supravieţuire. Poate că învăţăturile mele vă vor fi de folos; viaţa e plină de ciudăţenii... Zis şi făcut. Motăneii era ageri la minte şi dornici să afle lucruri noi. Au învăţat câteva tehnici de luptă, graiul păsărilor, al animalelor şi tot ce a crezut Bătrânul Înţelept că le va fi necesar în viaţă. Nu de puţine ori auziseră de la bunul stăpân şi prieten: cu cât ştii mai multe, cu atât eşti mai protejat împotriva necazurilor vieţii; cu toate astea, se spune că unde se află multă ştiinţă este şi mult necaz şi cine cunoaşte multe are şi multă durere. După ce nu voi mai fi, să plecaţi în lume; eu propun în Grecia, la prietenul meu, stareţul Manolakis, de la Sfântul Munte. Dacă doriţi să vă căutaţi norocul în alte zări ale lumii, nimic nu vă reţine. Totuşi, înainte de-a pleca, uitaţi-vă în sertarul de jos al bibliotecii; am în el scrisori de la cunoscuţi din toată lumea. Dacă aţi ales destinaţia, luaţi cu voi plicul primit de-acolo;

când aţi ajuns, căutaţi persoana care mi l-a expediat şi omul acela vă va ajuta necondiţionat... Nu mult după această discuţie, Înţeleptul i-a strigat pe Capone şi pe Ziurel de Ziuă, care au venit în fugă:

– Prieteni, mi-e cam frig, n-aţi vrea să vă culcaţi lângă mine în această seară ca să-mi ţineţi de cald?

– Cum să nu, au răspuns motanii şi s-au cuibărit la pieptul bătrânului.

În dimineaţa zilei următoare mâna Înţeleptului nu le-a mai mângâiat, ca de obicei, blăniţa şi Capone a înţeles că bunul stăpân, mentor şi prieten... murise.

– Mă tem că s-a întâmplat ceva îngrozitor cu tăicuţul nostru, zise încet.

– Ce s-a întâmplat, întrebă Ziurel, întinzându-se.

– Nu mai este... A murit!

Gândurile motanilor erau acum o lume de umbre şi amintiri în dimineaţa care strălucea precum argintul. Totodată se simţeau descumpăniţi de nepăsarea Naturii.

– Capone, durerea noastră pare un duşman de temut; va trebui să luptăm cu noi înşine şi să-l învingem!

Trist, şi-a pus boticul pe fruntea Înţeleptului într-un ultim sărut, apoi şi-a rotit ochii prin casa în care petrecuseră nişte ani minunaţi.

– Alerg la preot; tu gândeşte-te cine ar putea să ne ajute, că noi singuri nu ne vom descurca... Sunt multe de făcut...

După plecarea lui Ziurel, Capone s-a urcat pe pat, lângă *tăicuţul său* şi, cu lacrimi în ochi, prinse a-i săruta mâinile. Vai de mine, era să uit lumânările; dintr-un salt a fost pe dulap, alegând patru lumânări mai groase şi vreo douăsprezece mai subţiri. A tras un scaun la marginea patului şi, într-o cană cu vin a pus cele patru lumânări pe care le-a aprins. La lumina acestora, chipul bătrânului înţelept părea viu. Motanul ofta de ţi se rupea inima:

– Tăicuţule drag, tăicuţule drag, mâinile tale sunt atât de reci... Şi fruntea-ţi este rece ca marmura... Aş vrea să-ţi dau viaţă de la mine dar nu ştiu cum să fac... Sunt un biet motan, nu cunosc arta medicinei...

– Nimeni nu poate face asta, fără doar bunul Dumnezeu! Nici măcar acest foarte înţelept prieten al meu...

Speriat, Capone se întoarse către uşa în cadrul căreia stătea... părintele Manolakis, venit de la Sfântul Munte cu treburi la Patriarhie şi, bineînţeles, nu putea să vină la Bucureşti fără să-şi viziteze prietenul din copilărie.

– Părinte, pot să întreb ceva pe sfinţia voastă?

– Da copile, şi de voi putea, te-oi lămuri...

– Părinte, la ce i-a folosit să adune atâta înţelepciune dacă a fost singur toată viaţa?

– Grea întrebare fiule şi mai greu răspunsul. Dar uite că vine Ziurel de Ziuă însoţit de părintele Caramihai.

– Domnul fie cu voi... Ei, dar ce văd, părintele Manolakis!

– Chiar el, sfinţia ta, chiar el, zise preotul de la Sfântul Munte, îmbrăţişându-l pe părintele Caramihai. Ce zodie fără milă a făcut să ne adunăm iar, toţi trei, sub acelaşi acoperiş... Da, ca pe vremea copilăriei, la părintele Sultana. Din păcate, cel mai bun dintre noi s-a prăpădit şi uite, au rămas copiii singuri... Mi-e tare milă de ei!

– Sfinţiile voastre nu doresc să bea un pahar de vin? Tăicuţul păstra o sticlă veche, veche, tocmai pentru revederea despre care vorbea cu multă bucurie. Spunea că vă veţi întâlni toţi trei, la 50 de ani după absolvirea Seminarului.

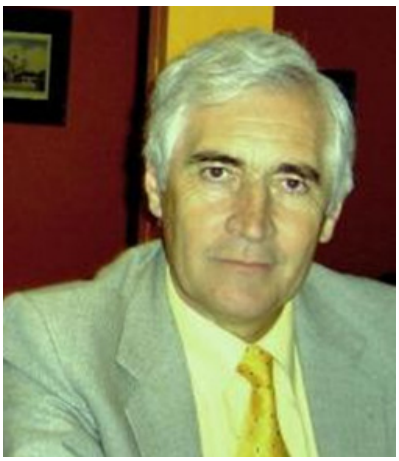
– Da, Capone, prietenul nostru n-a terminat Seminarul, dar pe Dumnezeu nu l-a uitat! Să ştiţi că părintele Sultana, pe acest prieten trecut acum în lumea drepţilor, l-a iubit cel mai mult. Atât eu cât şi părintele Manolakis am primit câte o sticlă identică de la preabunul preot Sultana. Le vom destupa la mormântul tăicuţului vostru, cu ocazia pomenirii de un an.

– Copii, dorinţa prietenului meu era să vă iau la mine, în Grecia... Cum nu mai am treburi la Patriarhie, mă voi ocupa de vânzarea casei, dar dacă doriţi s-o păstraţi... Gândiţi-vă bine, este timp.

– Greu s-o vindem, greu s-o lăsăm de izbelişte. E casa-n care noi am copilărit, şi... Dar faceţi Sfinţia voastră cum credeţi că e mai bine.

Buruieni, atât mai rămâne din visele noastre... murmură, şergându-şi lacrimile, stareţul Manolakis.

Profil de autor realizat de **Nicolae VASILE**

Tudor CRISTEA

S-a născut pe data de 10.12.1945 în localitatea Grindu din județul Ialomiţa și a decedat pe 1.01.2019.

Şcoala elementară a urmat-o în satul de origine al tatălui, Jugureni (Dâmboviţa), Liceul (azi colegiul Naţional „Vladimir Streinu”) la Găeşti şi Facultatea de Limba şi Literatura Română a Universităţii Bucureşti (1970). După absolvire, profesor la şcoli din Găeşti – din 1990, la Colegiul Naţional „Vladimir Streinu”. Pentru o scurtă perioadă, Tudor Cristea a fost lector asociat la Universitatea „Valahia” din Târgoviște.

Debut

A debutat literar cu poezie, în revista „Argeş” (1968), sub numele real (Dorel Cristea). Redebutează sub pseudonimul George Buzinovski în „România literară” (1971), în cadrul rubricii „Vă propunem un nou poet”, girată de Geo Dumitrescu. În mai 1972, va semna cu acelaşi pseudonim placheta de versuri „Copacul îngândurat”, în cadrul Bibliotecii „Literatorul”, supliment al revistei „Argeş”, sub îngrijirea lui Gheorghe Tomozei. Debut editorial în 1976, cu volumul de versuri „Astru natal” (semnat Tudor Cristea, ca toate volumele ulterioare), premiat la cea de-a doua ediţie a concursului de debut al Editurii Eminescu.

Activități literare

După debut, au urmat volumele „Ţintă vie” (1979), „Tablou cotidian” (1983), „Conturul speranţei” (1987) şi antologia de autor „Alter ego” (2001), „Chipul și oglinda” (2005), „De la clasici la contemporani” (2008), „Litere. 100. Istoria unei reviste literare dâmbovițene (2009, în colaborare cu scriitorul și editorul Mihai Stan), „Arta derivei. Tablete. Consemnări. Resemnări” (2011), „Revizuiri și consemnări” (2012).

Premii și recunoașteri

A primit premiul „Vasile Cârlova” pentru debut în poezie, în cadrul Festivalului de Literatură „Moştenirea Văcăreştilor” (1972) şi premiul pentru critică literară al „Suplimentului literar-artistic al Scânteii tineretului” (1983), Medalia jubiliară I.L. Caragiale 150, iar în anul 2002 devine cetățean de onoare al orașului Găești. În 2004 i

se decernează „Premiul pentru literatură al municipiului Târgovişte”, pentru întreaga activitate literară. În anii 2005 și 2008, Tudor Cristea este distins cu premiul Societății Scriitorilor Târgovișteni pentru critică literară (pentru volumele „Chipul şi Oglinda” – 2005 și „De la clasici la contemporani”, 2008); Este membru al Uniunii Scriitorilor din 1990, al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni, din 2005, al Uniunii Ziariştilor Profesionişti” din 2006, şi al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, din 2008. Tot în anul 2008 primește Ordinul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, clasa I, iar în anul 2005, distincția Gheorghe Lazăr clasa I, pentru merite deosebite în cariera didactică.

Tudor Cristea a fost un spirit polivalent, manifestându-se deopotrivă în poezie, proză, jurnalistică și critică literară. Ca poet, cultivă o poezie reflexivă, caracterizată prin gravitatea reţinută, substanţială, aflată sub semnul liricii italiene moderne (Quasimodo, Montale) şi asimilându-l într-o formulă originală pe Blaga. Versurile sale echilibrate, melodioase, profund meditative, sunt nutrite de o sensibilitate aparte. „Porţile verii” (1989) metisează un roman textualist cu unul erotic şi detectivistic, proiectat pe fundalul cenuşiu al unei atmosfere de oraş provincial, în care se agită visători, rataţi tragici sau impostori. *Porțile verii* este un frumos poem în proză despre viață, moarte, iubire, banalul existenței, relațiile interumane, despre abisalitatea individului și a impactului pe care aceasta îl are asupra lui și a modului său de a trăi și a simți. Este vorba, în esență, despre un tip de proză substanţială sub raport epic, cu elemente livreşti şi poetice, constituită, în ultimă instanţă, într-o metaforă a memoriei infinite şi a ficţiunii artistice.

Între anii 1991-1998, Tudor Cristea s-a retras, din motive pe care el însuşi şi le explică cu greu, din viaţa literară. În tot acest timp n-a scris şi n-a publicat nimic, consacrându-se activităţii de profesor la Colegiul Naţional „Vladimir Streinu” şi, pentru o scurtă perioadă, de lector asociat la Universitatea Valahia. A revenit în 1998, cu articole de critică literară, fondând, în aprilie 2000, la Găeşti, revista „Litere”, pe care o conduce ca director şi care apare din 2005 ca publicaţie a Societăţii Scriitorilor Târgovişteni. Alături de Mihai Stan, Tudor Cristea face din revista ”Litere” una dintre cele mai longevive și apreciate reviste culturale. În calitate de critic literar, Tudor Cristea mizează cu succes pe eseistică, dar într-o viziune analitico-sintetică. În volumul „Partea şi întregul” (1999) include articole scrise şi publicate în presa literară într-o perioadă mai lungă de timp (1984-1991; 1998-1999), referindu-se, într-un discurs original şi, nu o dată, sever la creaţia unor autori contemporani. „Chipul şi Oglinda” (Editura Adam, Bucureşti, 2005) şi „De la clasici la contemporani” (Grupul Editorial Biblioteca & Marcona, Târgovişte, 2008) cuprind eseuri şi cronici referitoare la poeţi, prozatori, critici şi publicişti din diferite epoci, începând cu cronicarii şi sfârşind cu autori recenţi, cu ceva dintr-o perspectivă istorico-literară implicită. Publicistica, strânsă parţial în volumul „Arta derivei” (2011), cuprinde editorialele publicate timp de peste zece ani în revista *Litere*, articole de atitudine, note privind mişcarea literară şi presa culturală, interviuri. Alcătuieşte, comentează sau prefaţează ediţii ale scriitorilor Eugen Jebeleanu, Costache Negruzzi, Gala Galaction, Vasile Alecsandri, Vladimir Streinu.

Tudor Cristea a desfășurat și o susținută activitate de jurnalist, colaborând la reviste prestigioase precum ”România literară”, ”Literatorul”, ”Argeșul”, ”Suplimentul literar-artistic al Scânteii tineretului”, ”Litere”.

Deși ar mai fi avut multe de spus în domeniul literaturii și numeroase proiecte pe masa de scris, Tudor Cristea se stinge neașteptat din viață în noaptea dintre ani, la 1 ianuarie 2019. Personalitate poeminentă a culturii și literaturii dâmbovițene și naționale, un analist avizat și sobru, un poet sensibil și un romancier de talent, cadru didactic dedicat și unanim apreciat, Tudor Cristea lasă, prin intempestiva lui plecare la cele veșnice, un gol în spațiul spiritual autohton.

Scrieri

Copacul îngândurat, poezii, Biblioteca Literatorul, Argeş, nr. 6, 1972 (semnat George Buzinovski); *Astru natal*, versuri, Bucureşti, Editura Eminescu, 1976; *Ţintă vie*, poezii, Bucureşti, Editura Eminescu, 1979; *Tablou cotidian*, poezii, Bucureşti, Editura Eminescu, 1983; *Conturul speranţei*, poezii, Bucureşti, Editura Eminescu, 1987; *Porţile verii*, roman, Bucureşti, Editura Eminescu, 1989; *Partea şi întregul*, eseuri critice, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999; *Alter ego*, versuri alese, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2001. *Chipul şi Oglinda*, eseuri de critică şi istorie literară, Editura Adam, 2005; *De la clasici la contemporani*, cronici şi eseuri critice, Grupul Editorial Bibliotheca & Pandora, Târgovişte, 2008; *Litere 100. Istoria unei reviste literare dâmboviţene* (în colaborare cu Mihai Stan), Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2009; *Arta derivei. Tablete. Consemnări. Resemnări*, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2011; *Revizuiri şi consemnări*, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2012; *Arta derivei. Tablete. Consemnări. Resemnări*, Iaşi, Editura Tipo Moldova, Opera Omnia – Publicistică şi eseu contemporan, 2012, Alter ego. Opera omnia. Poezie contemporană, Editura Tipo Moldova, Iași, 2013.

Îngrijiri

Eugen Jebeleanu, Poezii. Texte comentate. Antologie, tabel cronologic, prefaţă, comentarii şi bibliografie de Tudor Cristea, Bucureşti, Editura Albatros, Colecţia Lyceum, 1990; Prefeţe şi aparat critic la volume de C. Negruzzi: *Alexandru Lăpuşneanul* (1988); Gala Galaction: *La Vulturi!* (1988) şi V. Alecsandri: *Porojan*, proză (1990), la Editura Ion Creangă, Colecţia Cartea şcolară; Vladimir Streinu, *Clasicii noştri* (Text îngrijit, Prefaţă şi Tabel cronologic), Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2011; Vladimir Streinu, *Poezii*, (Ediţie îngrijită, prefaţă şi tabel cronologic), Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2012.

Colaborări

Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmboviţene 2000-2015, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2015.

Antologii (în colaborare)

Caiete Litere. În căutarea unui topos liric. Antologie a SST, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2008 (selecţie şi prefaţă); *Caiete Litere 2, 30 de prozatori*, Grupul Editorial Bibliotheca & Pandora, Târgovişte, Col. Biblioteca SST, 2007 (selecţie şi prefaţă); *Caiete Litere 3*, *Treptele visului. Tineri poeţi dâmboviţeni*, Grupul Editorial Bibliotheca & Pandora, Târgovişte, 2008 (selecţie şi prefaţă); *Târgovişte-Chişinău-Sankt Petersburg. Antologie de poezie*, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2012.

Referinţe

Laurenţiu Ulici, *Tudor Cristea*, în „Prima verba”, II, p. 63-64, Albatros, 1978; Alexandru Piru, *Lupta cu imaginile*, în „Debuturi”, C. R., 1981, p. 149-150; Victor Petrescu, Serghie Paraschiva, *Dicţionar de literatură al judeţului Dâmboviţa*, p. 66-67, Editura Bibliotheca, 1998; Marin Neagu, *Istoria literaturii române în date*, p. 171; 225-226, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2001; Irina Petraş, *Panorama criticii literare româneşti*, Dicţionar ilustrat, 1950-2000, Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj, 2001, p. 236; *Dicţionarul general al literaturii române*, vol. II, C-D, Editura Univers Enciclopedic, 2004, p. 468-469; Aurel Sasu, *Dicţionarul biografic al literaturii române*, I, A-L, 2006, Editura Paralela 45; Florentin Popescu, *Un „modus vivendi” prin poezie*; *Chipul şi Oglinda,* în „Eu v-am citit pe toţi”*,* Editura Bibliotheca, 2009, pp. 220-221; p. 222-224; *Dicţionarul scriitorilor români de azi* (de Boris Crăciun şi Daniela Crăciun Costin), Editura Porţile Orientului, Iaşi, 2011; Simona-Gazia Dima, *În şi dincolo de clipă*, în „Blândeţea scorpionului”, Editura Muzeului literaturii române, 2011.

Cornel Regman, *Starea debuturilor*, în „Viaţa românească”, nr. 2, februarie, 1977, p. 42; Laurenţiu Ulici, *În discurs*, în „România literară”, nr. 12, 24 martie, 1977, p. 11; Fănuş Băileşteanu, *„Ţintă vie”*, în „România literară”, nr. 1, 3 ianuarie 1980; Nicolae Manolescu, *Textualism, manierism, naivitate*, în „România literară”, nr. 12, 17 martie 1988; Gabriel Rusu, *Imaginarea începuturilor*, în „SLAST”, nr. 30 (409), 29 iulie 1989; Romul Munteanu, *„Poveşti de cuvinte”*, în „Flacăra”, nr. 31, 4 august 1989; Alex. Ştefănescu, *În lumea romanului*, în „România literară” nr. 51, 21 decembrie 1989; Mariana Ionescu, *Perenitatea criticii*, în „Universul cărţii”, aprilie-mai 2001; Gheorghe Grigurcu, *Criza trecutului*, în „România literară” nr., 2006; Gheorghe Grigurcu, *Expertize convingătoare*, în „România literară”, nr. / 2008; Şerban Tomşa, *Critică şi creaţie*, în „Climate literare”, nr. 16, ianuarie-februarie 2009; Henri Zalis, *Compatibilităţi şi dubitaţii*, în „Litere”, nr. 10 (103), oct., nr. 11-12 (104-105), nov. - dec. 2009; Dorina Grăsoiu, *Vocaţia criticului – abnegaţia profesorului*, în „Porto Franco”, nr. 155, ian. -febr.-martie 2009, p. 31-32; Ioan Adam, *Cavalerul ironicei figuri*, în „Litere”, nr. 139-141, oct.-dec. 2011.

Opinii

Impresia […] unui autor confundându-se cu ipostaza de scrib fericit exultând între natură şi imaginea ei […] se anulează treptat, sub presiunea ironiei, sarcasmului şi autopersiflării [...] „Cultivi pe furiş/ melancolia în grădina indiferenţei generale” i se adresează poetului îngerul negru, un alter ego, desigur; „mai scriu, / mă mai apăr; câtă literatură, atâta viaţă”, e răspunsul celui care încearcă să asigure echilibrul în cele două vase comunicante umplându-le cu propriul sânge. (**Dan Damaschin**)

Tudor Cristea nu anulează toate ispitele, curiozităţile mai mari sau mai mici, minimele plăceri pe care le poate oferi lectura unui roman. Până şi reţeta textualistă din Porţile verii este oferită cu o ostentaţie vag teribilistă. Cartea lui Tudor Cristea este o rememorare, o aducere aminte din toate dimensiunile timpului. (**Romul Munteanu**)

Poet, publicist, profesor de limba şi literatura română la un liceu din Găeşti (ca Şerban Cioculescu pe vremuri), Tudor Cristea este familiarizat cu inexprimabilul poeziei, dar şi cu exprimabilul ei. El nu consideră prozaică îndeletnicirea de a explica

poeme, deoarece în fundalul explicaţiei există mereu o trăire a misterului poeziei. În materie de popularizare a literaturii – popularizare, iar nu vulgarizare – cartea sa [Eugen Jebeleanu, Poezii, Antologie, tabel cronologic, prefaţă şi comentarii…, Editura Albatros, seria Texte comentate – Lyceum, 1990] constituie un model. (**Alex. Ştefănescu**)

Diriguitor al uneia dintre revistele remarcabile ale provinciei noastre, Litere, realizată la Târgovişte şi la Găeşti, una din vetrele criticii interbelicului, Tudor Cristea nu e doar un simplu "animator" al unui topos limitat. Aspectul de analist al fenomenului literar (...) ni-l propune cu însuşiri demne de apreciere (...). Inteligent, aerisit, e capabil de priviri generale, de regulă iuţi, deoarece nu insistă prea mult pe vreunul din subiectele ce le abordează. Îl citim cu plăcere în scurtele texte, frecvent incisive, axate pe actualitate, de pe prima şi de pe ultima pagină a Literelor. Însă d-sa apasă pe o mare diversitate de clape, "de la clasici la contemporani", aşa cum îşi intitulează ultimul volum, tentând a reuni într-un buchet un şir de nume ce rareori se întâlnesc în cuprinsul aceluiaşi sumar, când nu e o istorie a literaturii...(...) Să remarcăm mai întâi capacitatea d-sale de-a se rosti interesant asupra operelor incontestabil interesante ale actualităţii. Expertizele d-sale sunt îndeobşte convingătoare printr-un echilibru între obiectivitatea geometrică a afirmaţiilor şi spiritul de fineţe cu care sunt slujite acestea. Substanţa operei e girată, aşa cum se cuvine, de substanţa recepţiei, ultima funcţionînd ca o oglindă în care apare figura fantasmei critice, singura în care opera şi-ar putea recunoaşte, paradoxal, propriul chip. (...) Dar Tudor Cristea nu utilizează doar registrul aprobativ, înălţându-se până la elogiu, inspirat de satisfacţia estetică. Spre deosebire de unii critici ori responsabili de periodice din spaţiul provincial, inclusiv din "capitalele" acestuia, care îngână opiniile consacrate ale "centrului", necutezând a strica relaţiile cu "persoanele importante", d-sa îşi păstrează dreaptă coloana vertebrală, chiar când e vorba de "clasici". Nici obedienţa la clişee, dar nici spumegarea colerică a unor condeie locale nu-l discreditează. Un ton măsurat, salubru, îi unifică discursul. (**Gheorghe Grigurcu**)

Puţini dintre scriitorii care o fac pe ziariştii pe hârtie sau pe micul ecran recurg la rubrica de cotidian pentru că le pasă cu adevărat de ce se întâmplă şi fiindcă îi doare ce văd ori vor să spună ce simt. Practica ziaristică a scriitorilor e, în general, nutrită de ambiţia vizibilităţii şi de porniri mercantile. Se vede din stil: arogante în ţinută şi seci în formă, majoritatea rubricilor susţinute de scriitori vin cu subiecte supte din deget ori cu poliţe plătite confraţilor din alte tabere, toate socotindu-se „adevărata elită”. E un bâlci al deşertăciunilor şi al pustiului plin de convingeri simulate ce l-ar deprima pe gazetarul Eminescu. Sunt şi excepţii ce confirmă regula. Un ton „eminescian”, plin de sarcasm îndurerat descoperim în mai fiecare din editorialele lui Tudor Cristea din Găeşti publicate în „Litere”, remarcabila revista din târgul dâmboviţean pe unde au lăsat urme Şerban Cioculescu şi bunul său prieten Vladimir Streinu. (**C. Stănescu**)

Profil literar realizat de **Mihai STAN**
Scriitor, publicist, președinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni

Corneliu CRISTESCU

Corneliu CRISTESCU s-a născut la 02.iulie.1949, în localitatea Crevedia Mică, judeţul Giurgiu, unde a făcut clasele elementare. A absolvit liceul *Dimitrie Bolintineanu* din Bolintin Vale, în anul 1967. De profesie este inginer mecanic de petrol, fiind absolvent, promoţia 1972, al Facultăţii de Maşini şi Utilaj Petrolier, din cadrul Institutului de Petrol Ploieşti. A lucrat timp de 48 de ani în cercetare-proiectare, în 3 institute de cercetări, fiind autor a numeroase studii şi proiecte de cercetare. În anul 1998 devine *doctor inginer* la Universitatea Politehnica din Bucureşti, iar în anul 2000 a făcut o specializare în *Structuri inteligente* (Smart Structures) de roboţi şi manipulatoare la CISM-*Centrul Internaţional de Ştiinţe Mecanice* din oraşul Udine, din Italia. Acum lucrează ca *Cercetător Ştiinţific Principal gradul I,* în Institutul de Cercetări pentru Hidraulică şi Pneumatică din Bucureşti. Este pasionat de istorie şi literatură, în mod special de poezie. Scrie poezii din liceu, dar a publicat în ultimii ani.

Activităţi literare şi istorice

Cercul Scriitorilor Ingineri şi în *Cercul Inginerilor Epigramişti* din AGIR (*Asociaţia Generală a Inginerilor din Romania); Clubul de istorie* şi *Asociaţia pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu, din* Bolintin Vale.

Activităţi publicistice

Suplimentele literare *Literar Ing* şi *Ing-Epigrama,* ale ziarului *Univers Ingineresc,* al AGIR, unde p*ublică* poezii şi cronici literare; *R*evista *Bogdania*, revistă de creaţie şi cultură, a Asociaţiei Cultural-Umanitară Bogdania din Focşani, ca *redactor* din anul 2017, publică poezii şi cronici literare; *R*evista C*onvorbiri literar-artistice*, publică curent poezii şi cronici literare; *R*evista *Gândul Anonimului,* publicaţie a Cenaclului *Anonimul,* publică poezii; *R*revista *Amprentele Sufletului,* revistă de cultură, artă şi literatură: poezii; *R*evista *Independenţa Română. Independenţa prin cultură, a* Fundaţiei Literar-Istorice *STOIKA*; *R*evista *SUD*, editată de *Asociaţia pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu* din Bolintin Vale, unde publică cronici de evenimente şi povestiri istorice; *Revista română de versuri şi proză,* a Societăţii Scriitorilor Români; poezii; *R*evista *Buletin de Carei*, unde publică poezii; *R*evista *Luceafărul de Vest,* publică cronici literare şi poezii; *R*evista *Opinia Naţională, publică poezie (*debut cu poezia *Eminescu este în noi)*, Revista: *Buletinul AGIR*, Nr. 1, ianuarie-martie 2015, a publicat un *eseu filosofic* care a fost prezentat la Simpozionul Naţional Interdisciplinar

„Ştiinţă şi artă – interferenţe şi complementarităţi", Constanţa, în martie 2015, eseu intitulat: *„Interferenţe conceptuale între inginerie şi filozofia lui Lucian Blaga".*

Volume publicate

Volumul de debut: *Poezie şi Inginerie - Antologie a poeziilor nepublicate*, Editura AGIR, 2016; *Poeziile copilăriei*, împreună cu: Doina Bârcă, Viorel Martin, Nicolae Vasile şi Rodica Vătăman Subţirelu, Editura Amanda Edit, Sinaia, 2017; *Poeziile inimii - La şaptezeci de ani, din suflet, pentru suflet*, Editura SUD, Bolintin Vale, 2020; *Poezie şi armonie - Din mintea şi inima mea, pentru mintea şi inima voastră,* Editura Ghepardul, Bucureşti, 2021.

Prezenţă în antologii

Ingineri Scriitori şi Publicişti, de Nicolae Vasile şi Ioan Ganea-Christu, Editura AGIR, Bucureşti, 2017; *Poeţi şi Scriitori Contemporani în Regal Eminescian. Antologie literară*, ediţiile 2017, 2018, 2019 şi *Scriitori Români Uniţi în Cuget şi Simţiri la Centenarul Marii Uniri*. *Antologie literară*, 2018, de Eugenia Enescu-Gavrilescu, la Editura Editgraph, Buzău; *Poemele Unirii. Antologie de poezie contemporană*, Editura Waldpress, Timişoara, 2018, editată de Dumitru Buţoi, dedicată Centenarului România-100; *Grupul de la Bolintin*-Antologie de poezie şi proză, de Dan Florică şi Gabriel Dragnea, Editura Rawex Coms, Bucureşti, 2018; *Almanah UZPR 1919-2019*, coordonator Dumitru Buţoi; Editura Waldpress, Timişoara, 2020; *Pandemia... nebunia!* (Coronavirusariada 2020), coordonator: Antoneta Rădoi, Editura Amanda Edit, 2020; *Bicentenar Tudor Vladimirescu (1821-2021)*, antologie realizată de Any Drăgoianu şi Gabi-Cristinel Roşianu, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2021.

Extrase din referinţe critice

Aflat la debutul său literar, sub formă de carte, Corneliu Cristescu trăiește intens toate evenimentele vieții, familiei, prietenilor, foștilor colegi, fostelor instituții unde a lucrat și le transformă în poezie. Este o poezie foarte dedicată care individualizează trăirea, dar reduce cumva din generalitatea acesteia. Omul Corneliu Cristescu este un poem vivant motiv pentru care cred că este mai ușor să scrii poezie inspirată de modul dânsului de a fi, decât să comentezi poemele lui, pentru că trăirea proprie a autorului este mai sensibilă decât reușește el să o transforme în lirism. Este vorba, mai degrabă, de o construcție epică versificată. Autorul trăiește liric dar se exprimă epic. Lipsesc anumite elemente caracteristice poeticului, ca legatură a omului cu divinitatea, cu haosul, cu infinitul, acestea fiind înlocuite de un implacabil aspect al predictibilului. Asta nu înseamnă că nu este interesant, dacă reusim să trecem de formă și să explorăm fondul unei vieți pline de sensibilitate. (...) Noi ne facem datoria să îi sugeram extinderea ariei de așteptare în concordanță cu trăirea poetică a autorului. (...). Poezia *Viaţa, clipă de veşnicie* (Intuindu-l pe Lucian Blaga) ...este una din cele mai representative, unde filozofia învinge, totuși, tehnica. (...) Debutul în volum al poetului ne dezvăluie o trăire intensă. (...) Îi doresc un viitor volum care să arate o redirecționare lirică preponderentă și, de ce nu, un viitor în care cititorii să și uite că poetul Corneliu Cristescu a fost cândva și inginer. Trăirea sa poetică autentică îi dă acest drept. (***Nicolae Vasile***, scriitor, jurnalist, membru UZPR, din prefaţa la volumul *Poezie şi inginerie)*

Parcurgând cu atenţie şi satisfacţie volumul *Poezie şi inginerie*, semnat de domnul Corneliu Cristescu, având ca subtitlu al său precizarea *Antologie a poeziilor nepublicate*, pe o perioadă de câteva decenii, am avut privilegiul de a constata şi apoi, de a mă convinge de adevărul, a cărui formulare este cuprinsă în chiar titlul acestei consemnări: *În ADN-ul inginerului Corneliu Cristescu este la ea acasă poezia.* Acest volum reprezintă, de fapt, o autobiografie lirico-epică, (...), cu certe virtuţi poetice. (...) O spun, cu toată convingerea că, prin această carte, avem dovada că inginerul şi poetul Corneliu Cristescu fac casă bună împreună. Dacă inginerul, prin realizările de pînă acum se află la apogeu, poetul, a cărui fidelitate faţă de muza sa, e atât de îndelungată (calitate majoră în orice realizare), are nevoie de mai multă îndrăzneală şi diversificare a ariei de inspiraţie şi, dacă nu uită, că la capătul unei îndelungate aşteptări, întotdeauna, găseşti ceea ce ai căutat, sigur că, singurul îndemn pe care i-l dau, din toată inima, este să continue. Felicitări şi fiţi convins că atât domnul Nicolae Vasile cât şi eu, credem că avem dreptate, iar datoria de a ne-o dovedi, o aveţi dumneavoastră. Mult, mult succes! (***Geo Călugăru***, scriitor, membru USR și UZPR, despre volumul *Poezie şi inginerie, Revista Bogdania, Nr. 35-36, mai-iunie, pag. 70)*

Prima carte de poezie a domnului Corneliu Cristescu ne relevă un cronicar al vieții, care transpune în poezie evenimentele mai importante legate de profesie, de familie, de prieteni, de locurile pe care le-a vizitat, de evenimentele la care a participat. (...) Voi căuta în cartea d-lui Corneliu Cristescu pasajele de poezie adevărată, care transmit emoție, care au un fior liric specific, deși au, poate, și o încărcătură epică, dar nu preponderentă. (...) Eterna întrebare despre rostul omului pe pământ îl frământă și pe autor, ca în poezia *Sonet de iarnă: Când iarna își întinde mantia ei de nea,/ Și albul ei feeric cuprinde tot pământul,/ Eu caut în miez de noapte esența și cuvântul;/ Spre care țintă oare, se scurge viața mea?* (...) Zestrea de poezie a domniei sale va spori și cu alte viitoare cărți. Dacă va mai insista un pic, pe viitor, și la partea de prozodie, putem spune că domnul Corneliu Cristescu, este un poet format, are talent, are imagine, are un fir logic și are ce spune în poezie. Îi așteptăm cu nerăbdare viitoarele cărți. (***Viorel Martin***, scriitor, epigramist, membru USR, despre volumul *Poezie şi inginerie)*

Corneliu Cristescu debutează literar cu cartea *Poezie şi inginerie*, la Editura AGIR, în 2016. Cartea cuprinde o prefaţă de inginer-scriitor-profesor Nicolae Vasile, un cuvânt al impricinatului autor (...), sonete, cronici istorice, idile, elegii, versuri de dragoste, versuri ocazionale (pentru colegi, prieteni, meserie, facultate, familie etc.). *Sonetul unui ghocel* este vârful poeziei sale, sonet-meditaţie: *În colţul de pădure, sub raza lui de soare,/ Prin frunzele căzute în poiană,/ Cu clopotul de-argint, făptură diafană,/ Plăpând şi cu sfială, un ghiocel apare.//*(...) *La fel şi printre oameni se-ntâmplă câteodată,/ Ca unul cu puterea să schimbe lumea-apare,/ Şi-ncepe-o nouă eră, cu mintea-i luminată.//Dar capete înguste, prin crunta răzbunare,/ Stârnită de invidii, îl încolţesc; şi iată,/ El e strivit şi cade sub propria-i valoare!* (***Florin Grigoriu***, scriitor, jurnalist, membru al Societății Scriitorilor Români, despre *Poezie şi inginerie, Medalioane critice*-Volumul III, Editura Amanda Edit, 2018, pag. 102)

Autorul timp de aproape 50 de ani a scris poezii, a doua pasiune după cea de inginerie şi a reuşit printr-o tematică variată să ne ofere, cu dragoste şi preţuire, o antologie a versurilor nepublicate. Exprimarea poetică, trăirea lirică este a unui om cu

o experienţă vastă, pe coordonatele ştiinţei şi tehnicii, dar şi în cadrul afirmării sale în familie şi societate. În volum, sunt înserate poezii istorice, dedicaţii unor mari personalităţi româneşti, unor colegi şi în toate se găsesc iubirea de aproapele, respectul pentru înaintaşii valoroşi, dragostea faţă de familie şi de ţară. (***Ionel Marin****,* poet, publicist, editor, despre volumul *Poezie şi inginerie, în revista Bogdania,* Anul IV, Nr. 29-30/2016, pag. 102-103)

Citindu-i cartea nu e greu să-ţi dai seama că este un om hâtru, glumeţ bine dispus, pus pe şotii de bun şimţ. (...) Autorul de poezie, poetul Corneliu Cristescu intră în literatură dinspre anecdotă (pe care o utilizează cu mult succes prin felul cum scrie, priveşte şi trăieşte realitatea înconjurătoare), parodie şi epigramă. (...) Scrie sonete, care presupun un talent deosebit, ele relevând piscuri ale creaţiei sale poetice.. (...) Poezia sa intră în amănuntele vieţii unui om dotat cu multă inteligenţă şi putere de muncă, iar preocupările sale lirice merg nu numai până la, dar şi în tainele familiei şi societăţii umane. (...) Cartea sa ne introduce în labirintul de gânduri şi idei al unui contemporan al nostru ce-şi trăieşte viaţa, profesia, iubirea cu intensitatea specifică cotelor înalte, şi care vine să lărgească orizontul poetic al literaturii române. (***Dan Florică***, poet, *despre volumul Poezie şi inginerie*, din *Grupul de la Bolintin-antologie de poezie şi proză*, Editura RawexComs, Bucureşti, 2018, pag. 41- 47)

Demesul liric al dr. ing. Corneliu Cristescu ne întăreşte convingerea că şi pe plan literar poate fi considerat doctor. Oferindu-ne o poezie plină de sensibilitate, simţire şi firesc, pune la un loc de cinste relaţia de familie. Adevărat om împlinit, omagiază locuri dragi, zilele copilăriei, casa părintească, natura, alcătuind un buchet de frumuseţe şi mireasmă a versului reuşit. Înzestrat cu arta comunicării şi redării frumosului, are o evoluţie poetică îndrăzneaţă, marcând uneori teme foarte exacte. (***Doina Bârcă****,* poet, scriitor şi jurnalist, despre volumul *Poezie şi inginerie*, în revista *Independenţa română. Independenţa prin cultură*, Anul 2, Nr. 22, 2016)

Un titlu mai potrivit al acestei cărţi nici nu se putea găsi. Şi nici o altă editură care s-o finalizeze. Şi nici un public mai potrivit care s-o *deguste* la lansare, decât colegii de breaslă: ingineri scriitori sau scriitori ingineri care se regăsesc în majoritatea versurilor omologate în acest raport. (...) N-ar fi avut aşa uşurinţă în versificaţie dacă n-ar fi citit multă poezie. Şi am mai remarcat ceva: tâlcul specific, poanta estompată, dar pusă cu precizie la locul ei, inginereşte, ca într-un lanţ de cote. Ne-a dăruit această carte din plăcerea şi bucuria de a scrie şi nu cu gândul de a face carieră în literatură. (...) Sunt sigur că microbul de care s-a contaminat înaintea acestei prime cărţi nu-i va da pace, mai ales că i-am apreciat şi înclinaţia pentru recenzii, dovedind un spirit pătrunzător de observaţie şi analiză. E mare inginerie să scrii... poezie!" (***Ioan Ganea-Christu*** scriitor, epigramist, despre *Poezie şi inginerie,* din *Mica gospodărie,* Editura AGIR, Bucureşti, 2020, pag. 94*)*

Poetul Corneliu Constantin Cristescu*,* la a doua sa carte*;* după patru ani de la debutul editorial în anul 2016, cu cartea *Poezie şi Inginerie*, poetul Corneliu Constantin Cristescu este din nou prezent pe piață cu a doua sa carte intitulată: *Poeziile inimii*. *La şaptezeci de ani, din suflet, pentru suflet!* (...) Abia pătruns în atmosfera cărții, ai impresia că parcurgi o carte de dragoste. (...) Dar dacă citești mai departe și ai în minte denumirea cărții, îți dai seama, de la bun început, că un eveniment ce a devenit

copleșitor a determinat apariția acesteia. Se recunoaște stilul din prima carte: inconfundabil ca tip de vers, ca modalitate de a gândi poetic, ca atitudine, ca haz de necaz, ca mod de a privi viața în sensul ei pozitiv. Dar și modul său epic de a scrie.

(...) În cartea de față, poetul Corneliu Cristescu ne lămurește pe înțelesul oricăruia, nu numai sintagma fiului risipitor, ci se ocupă cu atenție și de alte noțiuni biblice cum sunt: binele și răul, păcatul originar, chipul lui Dumnezeu, rugăciunea, Iisus Hristos, Sfânta Maria etc. Din capitolul trei al cărții, remarc poezia care dă totodată și titlul capitolului respectiv, *Poemele celor duși...* (*Cei duși în ceruri, printre stele,/ La ei mă voi gândi mereu,/ Sunt păzitorii vieții mele,/ Trimișii mei la Dumnezeu//) (...), dar* (...) și de universul său familial (...) *(Un gând din viața de odinioară,/ Mă poartă-n timp în anii mei dintâi,/ Eram în casa noastră de la țară;/ Părinții mei și-o casă de copii!//).* (...) Folosește atât versul popular cât și cel pe care îl impune alura sa intelectuală de cercetător. (***Dan Florică***, poet, din prefaţa la volumul *Poeziile inimii)*

La şaptezeci de ani de acasă, şi de un fir de iarbă-ţi pasă! Ajuns la poezia *Cei duşi din satul meu*, ultima din volumul *Poeziile inimii*, (...) am avut deodată revelaţia titlului consemnării mele despre autor şi, mă sfiesc s-o afirm, acestei, de ţinut şi de luat aminte, izbânzi poetice, a distinsului autor.

Într-adevăr, la vârsta Domniei sale, modalitatea mărturisirii sieşi şi celor consideraţi părţi din sufletul său, nu puteau fi decât din *suflet, pentru suflet*. E vârsta la care a văzut, auzit şi simţit atâtea, încât şi, sunt sigur de aceasta, Dumnezeu i-a dăruit acea rarisimă calitate a omului deplin realizat, de a nu uita cei şapte ani de acasă, mereu invocaţi şi, când elogiem pe cineva, dar şi când nu suntem mulţumiţi de calitatea lor umană, anii aceştia, prin sporirea zestrei acumulate, dăruite de icoanele numite părinţi, pe măsura devenirii întru destin, mă îndreptăţesc, referindu-mă la poetul Corneliu Cristescu, să spun că a împlinit *şaptezeci de ani de acasă*...

Aşa stând lucrurile, ale cui sunt aceste poezii, mărturisiri lirice tulburătoare, dacă nu ale inimii, atât de generoase şi simţitoare a poetului Corneliu Cristescu? (...)

Doamne, cât de tulburător ocean de simţire umană este cuprinsă în adresarea poetului către inima sa, căreia îi închină aceste poeme!: *Inimă, inima mea,/ Cât de mult te mai durea,/ Nu aveai cui a te plânge,/ Când durerea te străpunge./ N-aveai cui să spui că doare,/ Inimă, inimă mare!* (...). (***Geo Călugăru***, scriitor, jurnalist, membru al USR şi UZPR, despre volumul *Poeziile inimii,* Revista *Bogdania,* nr. 81-82, martie-aprilie, 2021*)*

Ce se poate spune despre scriitorul Corneliu C. Cristescu? El poate fi definit prin două cuvinte: *poezie şi inginerie*, exact ca denumirea volumului ...din 2016. (...) CCC-ul cochetează şi cu poezia bună, poezia de dragoste: *Eram ca şi Romeo-ndrăgostit/ Iar ea frumoasă ca o Julietă./* (*Eram ca şi Romeo*…).

Şi poezia nostalgică aduce o notă aparte celui mai recent volum al lui CCC: *Poeziile inimii. La şaptezeci de ani, din suflet pentru suflet*, (...) iar poezia religioasă ne încântă prin sinceritatea trăirii: *În veacul ce va fi să vie,/ Ne rugăm de veşnicie/ Către Cel-Fără-Sfârşit,/ Închinat şi proslăvit,*/ (*Hristos-soarele dreptăţii*). Crevedia natală trezeşte poetului duioase amintiri: / Acolo-am învăţat ce e frumos,/ Despre curaj şi despre frică,/ Acolo l-am aflat eu pe *Hristos,*/ În biserica din Crevedia Mică!/. Scrie Cornele! Scrie că ai talent şi Ţara are nevoie şi de ingineri… dar şi de poeţi! (***Viorel Martin***, poet, epigramist, membru al USR, despre volumul *Poeziile inimii)*

(...) Volumul *Poeziile inimii,* intitulat sugestiv şi convingător, reprezintă de fapt un buchet parfumat de poezii oferit de poetul Corneliu Cristescu rudelor apropiate, confraţilor şi publicului cititor. (...) Citind poeziile te copleşeşte sensibilitatea, gingăşia trăirilor şi sentimentelor, amintiri care reînfloresc în inima oricărui cititor, retrăind astfel perioade din viaţă. (...) Cu certitudine volumul *Poeziile inimii**,*** reprezintă un testament poetic al autorului, o prezentare a propriei vieţi, dar şi o imensă bucurie de a dărui celor apropiaţi, semenilor, neamului românesc mesaje şi frânturi din inima sa, mare şi luminoasă, spre folos în mântuirea sufletului nostru şi al neamului. Respectul, dragostea faţă de Dumnezeu, Hristos, soarele dreptăţii şi Sfânta Maria sunt poteci ce ne duc către normalitate. (...) Această a treia carte este o bijuterie literară şi prin faptul că oferă cititorilor posibilitatea realizării unei inedite călătorii poetice prin vârstele şi treptele vieţii, dar şi un plus de originalitate şi farmec specific poeţilor care scriu din suflet pentru sufletul semenilor. (***Ionel Marin*****,** poet, publicist, editor, despre volumul *Poeziile inimii, în revista Bogdania, nr. 81-82, 2021)*

Citind poeziile dlui Cristescu, crezi, cu toată ființa ta, că viața este guvernată de forța divinității, şi chiar îi dedică un capitol din volum: *Poemele Divinității*. Poezia sa plină de trăire adevărată, scrisă *din suflet pentru suflet*, poate fi privită, înțeleasă și ca o evocare-omagiere a persoanelor speciale din inima sa, cu dragoste, nostalgie, iubire, dar și o aducere aminte despre cei ce nu mai sunt. (...) Cuprinde tot ce înseamnă familie, cu ramuri de rudenie intr-o îmbrățișare tandră, de versuri construite cu farmec și pricepere. Născut în Crevedia Mică, scrie în tinerețe o odă a durerii cu îndoiala dintre rău și bine, cu teama de bătrânețe, făcând acest lucru cu încredere și iubire. Bogaţia de trăiri asociate inimii ne innobileaza şi reprezintă cele mai profunde emoţii ale sale. Paradisul său salvat este darul vieții. (...) Bucuria citirii volumului, imi dă sentimentul că am intrat pe o poartă secretă în sufletul unui OM sensibil, cu drag de scris, capabil de sentimente trainice, cu mare prețuire pentru trăirile puse în versurile sale meșteșugite cu mireasmă de valoare poetică. (***Doina Bârcă***, poet, jurnalist, despre volumul *Poeziile inimii, Independenţa Română. Independenţa prin Cultură, Nr. 69, 2021, pag. 58-59)*

Structurată pe trei capitole, cartea este un adevărat cadou, o recunoştinţă Celui care i-a ajutat şi i-a mai permis, la şaptezeci de ani, să zboare chiar cu „aripa frântă”. În primul capitol ne prezintă tocmai *inima* cu trăirile frumoase de-a lungul vieţii, dar şi cu visul urât dintr-o dimineaţă. Inspirat din cartea sfântă a creştinismului, pe care o pomeneşte frecvent, întregul capitol *Poemele divinităţii* – poate fi o lecţie de religie pentru copii şi adulţi deopotrivă. (...) În ultimul capitol, sensibilul autor, beneficiarul unei dragoste simplă, curată şi adevărată, a închinat câte un gând nostalgic celor mai apropiaţi membri ai familiei care i-au marcat viaţa şi care şi-au găsit odihna după o viaţă pe meleagurile natale. (...) Cred că, aşa, chiar cu „aripa” bandajată, mai are timp şi resurse pentru a ne mai delecta cu astfel de scrieri. (***Ioan Ganea-Christu****,* scriitor, epigramist, despre volumul *PoeziIle inimii,* în *Literar ing,* Nr. 33-2021, p. 17*)*

Dl. Corneliu C. Cristescu îşi face un cadou la împlinirea unei vârste rotunde – o carte cu titlul *Poeziile inimii. La şaptezeci de ani, din suflet*, *pentru suflet*, apărută la Editura SUD, o editură tânără din Bolintin Vale

(...) Corneliu C. Cristescu este un sentimental lucid, care îşi organizează trăirile, cugetările, după o „inginerie” poetică personală, unde prevalează ideea, observaţia pe

care doreşte să le comunice, optând pentru o exprimare simplă, directă, mizând pe autenticitatea trăirii. În poeziile sale nesofisticate, fluxul liric se înscrie pe făgaşul unei prozodii clasice, autorul fiind încă un exemplu ce atestă că în aproape fiecare român locuieşte un poet care, mai devreme sau mai târziu, se afirmă, sub presiunea încărcăturii sale sufleteşti. Tematica este largă, dezvoltând motivele general uzitate: iubirea, trecerea timpului, locul naşterii ca pecete formatoare.

(...)Interesantă este înclinaţia spre dimensiunea reflexivă privind condiţia omului, glosând asupra precarităţii şi efemerităţii fiinţei umane supusă nu numai provocărilor timpului, ci şi vicisitudinilor naturii, societăţii etc. Ca mai toţi poeţii ce cugetă asupra mersului vremii şi al lumii, şi Corneliu C. Cristescu accesează planul spiritual, al credinţei, scriind poezii pline de căldură şi emoţie despre Dumnezeu, Fecioara Maria, Iisus Hristos, Sfântul Ioan Botezătorul etc. Credinţa se configurează concret în tradiţiile din satul natal, unde sunt rădăcinile, legăturile cu familia personală ori cu cea lărgită a comunităţii trăitoare aici. Versurile din recenta carte dezvăluie un poet cu o inimă mare, dăruind semenilor tot ce a strâns de-a lungul a şapte decenii de viaţă, muncă, iubire şi încredere că existenţa noastră poate avea şi o parte luminoasă... (***Victoria Milescu***, poet, membră USR, în: revista SUD, Nr. 5-6 (242-243), 2021, pag. 15, despre volumul *Poeziile inimii*)

De la Max Blecher la Corneliu C. Cristescu, poezia inimii transpusă în cuvinte s-a metamorfozat în cântec, grație suferinței prin care le-a fost dat să treacă autorilor, durere sublimată de puritatea trăirii și de sinceritatea mărturisirii. (...)

Versurile domnului Corneliu C. Cristescu sunt o infuzie de armonie. (...) Tema *timpului* care se scurge ireversibil este tratată în manieră epică de cuprinsul volumului, care se dorește o trecere în evidență a marilor momente ale existeței omenești a poetului. (...) Dar teama de *mister*, de *marea trecere,* rămâne la Corneliu C. Cristescu, la fel cum rămâne și în paginile lui Max Blecher. *Mi-e teamă de o bătrânețe care doare, O bătrânețe-n boală, rea, hapsână, O bătrânețe-n care se și moare, Chiar dacă ai ce trebuie la ... mână* (...). Nu e nici disperare și nici resemnare în versurile domnului Corneliu C. Cristescu. Este o matură evocare lirică a valorilor fundamentale ale existenței omenești. (...) În toată tradiția poeziei românești, simbolismul inimii este asociat cu aceste caracteristici (ale inimii), căci inima comunică mai mult decât mintea. (...) Orientarea verticală a existenței omenești are străfulgerări spirituale și un puternic fundament creștin în *Poeziile inimii* de Corneliu C. Cristescu. (...) Precum în Antichitate, inima era considerată sursa dorințelor, a emoțiilor, dar și a înțelepciunii, tot astfel în poezia lui Corneliu C. Cristescu *Poezia inimii* este o mărturie a tuturor acestor trăiri. (...) Așa se întâmplă în versurile *Poeziilor inimii* de Corneliu C. Cristescu, iar mesajul fundamental al versurilor este acela că pe drumul din pădurea existenței, omul este doar unul aflat lângă ceilalți, un lujer de *trestie gânditoare*, cum ar fi spus Blaise Pascal. (**Luiza Marinescu**, despre volumul *Poeziile inimii*, din *The poems of hearts: From Max. Blecher to Corneliu C. Cristescu*, în: *Journal of Romanian Literary Studies*, Issue Nr. 24/2021**,** p. 111-122)

Ceea ce impresionează plăcut în poezia Domniei Sale este faptul că foloseşte ca procedeu pregnant, metafora afectivităţii. Prin aceasta, intensifică trăirile sale sufleteşti, exprimându-le la temperatura deosebitei sale sensibilităţi. (...) Acest fapt este de interes, atât pentru înţelegerea sensibilităţii şi gândirii sale, dar şi pentru a

examina evoluţia ca formă a poeziei sale. (...) Reproduc cele două motto-uri, care au acoperire în calitatea artistică a realizării poeziilor sale: Motto 1: *Poezia este un veşmânt în care ne îmbrăcăm iubirea şi moartea!* - Lucian Blaga. Motto 2: *Poezia este o formă a extazului, ridicându-se deasupra contingentului şi raţiunii* - Abatele Bremond. Prin poeziile sale, autorul exprimă trăirile sale de o copleşitoare sinceritate. (...) Iată ce şi cum o spune poetul însuşi: „Sunt conştient că viaţa mea are un scop şi o ţintă predefinită, iar la întrebarea care este idealul meu suprem, răspund: *Idealul meu ce vreau să fie/ E s-avem o lume-n armoie !*" (...) Acestea sunt părţi preexistente în sufletul său, insuflate de *Harul Divin* care i-a dăruit şi capacitatea de a le dezvălui semenilor, ca prin trăirile ce vor fi asimilate din poeziile sale, în care *poezia şi armonia* sunt pârghiile decisive ale influenţării şi conectării sufletelor cititorilor la beneficiile acestor valori. (...) Dovedindu-ne-o de la un volum la altul, poetul Corneliu Cristescu ni se înfăţişează dârz, netemător, dorind să-şi facă ştiute sentimentele ce-i însoţesc faptele şi exprimarea atât de profundă a sentimentelor faţă de România. (**Geo Călugăru**, scriitor, publicist, membru USR şi UZPR, din prefaţa la volumul *Poezie şi armonie*)

Numai viaţa poate naşte viaţă. Numai trăirile omeneşti pot naşte poezii... (...) Corneliu Cristescu a *născut* a treia carte în care continuă cu perseverenţă să scrie despre armonia în familie, armonia cu divinitatea, cu satul natal pe care l-a părăsit, dar nu l-a uitat şi îi mai dă târcoale, cu oamenii pe care i-a întâlnit şi cărora le-a dedicat un gând şi măcar un rând curat de literat, din mintea şi inima sa către mintea şi inima cititorului. Şi se vede treaba că e pus pe fapte mari; mai coace el ceva în armonie cu tot ce a scris până acum... Felicitări şi... *naştere uşoară*! (***Ioan Ganea-Christu**,* scriitor, despre volumul *Poezie şi armonie, în Literar ing, Nr. 34-2021)*

În acest volum de poezii (*Poezie şi Armonie*), apărut în 2021, la Editura Ghepardul, descoperim un Corneliu Cristescu nostalgic, găsim poeme dedicate, (...), dar trebuie să punctăm câte ceva, (...) și-aș începe cu concluzia autorului din capitolul IV, capitol în care nu mai găsim nimic altceva, decât aceste patru versete: *În viață sunt evenimente,/ Când ceva se omagiază,/ Le trăiești intens, eminamente,/ Te inspiră, te emoționează*. Citindu-le, ne dăm seama că, *eminamente*, autorul a trăit *intens* evenimente, a omagiat oameni dragi, situații, a fost inspirat și emoționat de tot și toate. (...) M-aș opri un pic la poemul: *Să fiu iertat*, dedicat lui Blaga, spre a-l pune în atenție, nu pe Blaga, (...) ci pe autorul Corneliu Cristescu, fiindcă acest poem impresionează prin lirismul explicațiilor în versurile: *Să fiu iertat că mi-am permis/ Să tulbur înțelesuri,(…)// Să fiu iertat c-am profanat/ Noianul de gândire/ Pe care Blaga l-a creat,/ Intrând în nemurire!* În cartea de față, subintitulă: *Din mintea și inima mea pentru mintea și inima voastră*, autorul aduce un trecut (cu toate ale lui) în prezent, și-l aduce cu arzătoare nostalgie. Spun asta pentru că, pur și simplu, m-au ars unele amintiri, unele trăiri ale Dlui Cristescu, și cred că până la definitivarea cărții, până a adus-o în lumina tiparului, dumnealui a ars ca o torță pe altarul amintirilor.

României îi declară, sus și tare, (...), să-l audă o lume: *O lume-ntreagă vreau să știe:/ Dintotdeauna, din pruncie,/ De azi încolo, pe vecie:/ Ești patria mea, România!* (***Antoneta Rădoi***, scriitor şi jurnalist, despre volumul *Poezie şi Armonie*, din Revista *Convorbiri literar-artistice*, Nr. 23, iulie-august, 2021)

Extrase din operă

Viața, clipă de veșnicie
(Intuindu-l pe Lucian Blaga)

În timpul cosmic ce se scurge,
Suntem ca-n focuri o scânteie,
Și-n ochi albaștri de femeie,
O lacrimă ce dă, când plânge.

Ne macină pe rând trufia
Și egoismul rău și rece,
Dar timpul pe sub ochi ne trece,
Iar noi dorim tot ...veșnicia!

Și veacul cât va fi să fie,
Trăim în miezul acestei ere,
Cu clipe dulci, dar efemere,
Ne batem pentru veșnicie.

Destinul mi se scurge ferm
Prin spațiile siderale,
Ne vrem cu împliniri astrale,
Nemuritori, cât mai eterni.

Dar viața noastră este clipa
De existență-n univers,
Și-am vrea s-o mai trăim invers,
Când îngerul ne frânge aripa!

Între cer şi Pământ

Între cer şi pământ,.
Toate vin din *Cuvânt!*
Între pământ şi cer,
Este-un *Mare Mister!*

Între cer şi pământ,
Nu totul e sfânt./.../
Între pământ şi cer,
Omul e efemer!.

Între cer şi pământ,
Sufletul e-n-avânt.
Între pământ şi cer,
Sufletul e stingher.

Între cer şi pământ,
Se aude un cânt.
Între pământ şi cer,
Lerui-ler, lerui-ler!

Floare din Soare

O floare din soare e aici pe pământ,
Ea-ncântă privirea, la viaţă-i îndemn,
În lume, ea-i parte din *Raiul cel Sfânt*,
Şi-n candela vieţii e untuldelemn.

Minune de floare pe lume ea este,
Cu chipul de aur; de unde e oare?
Născută-i, se pare, dintr-o sfântă poveste,
Că-apare a fi fiica... *Regelui Soare*!

Regină în *Raiul de flori* pe pământ,
Dar de la Domnul, pentru om, se-nţelege,
Născută-i, se pare, direct din *Cuvânt*,
Oglindă fidelă a *Soarelui-Rege*!

Săgeţi de lumină din galben de aur,
Răsar radial şi trimise spre Cer,
Pare creată de un altfel de faur;
Scântei de lumină din scump giuvaier!

În miezul corolei, sunt o mie de flori,
Seminţe se coc şi mustesc de unsoare,
În lanul de plante, sunt o mie de Sori,
Corola ne pare şi ea un mic Soare.

Ce sfântă ne pare a *Soarelui floare*,
Minune-ntre flori, din culori curcubeu,
Căci ea se întoarce mereu către Soare,
Precum un creştin ce crede în Dumnezeu!

Profil realizat de **Nicolae VASILE**

Ion CUZUIOC

S-a născut la 16 septembrie 1949 în familia intelectualilor Valentina şi Pavel Cuzuioc din comuna Ţareuca, judeţul Orhei, Republica Moldova. A absolvit Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „N. Testemiţanu”. După absolvirea ei activează în calitate de medic, şef de secţie la Centrul de Medicină Preventivă din Călăraşi; Medic-şef adjunct la Centrul Sănătăţii al Ministerului Sănătăţii din Republica Moldova (1979-1988); Preşedinte al Fondului Caritătii şi Sănătăţii din Republica Moldova; Membru constituant al Congresului Uniunii Europene a Caritătii (1992); Preşedinte al Confederaţiei Asociaţiilor de Caritate din R. M. (1994); Copreşedinte al Fondului Internaţional al Caritătii şi Sănătăţii (1996); Preşedinte al Comitetului Permanent de Control asupra Drogurilor, Republica Moldova;

În 1992, la Vatican, se întâlneşte cu Suveranul Pontif, Ioan Paul al II-lea, care-i binecuvântează activitatea.

Titluri Onorifice

Ambasador al Păcii (ONU); „Ambasador Internațional al Păcii” (Forumul Literar Mondial pentru Pace și Drepturile Omului); „Ambasador al Culturii Păcii” (Asociația Europeană a Societății Civile).

Premii și recunoașteri

Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (2000), (2009); Premiul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România - carte de publicistică (2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019); Premiul UNESCO, a Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație şi numeroase premii şi menţiuni la Saloane Internaționale de Carte, Concursuri și Festivaluri Literare Naţionale şi Internaţionale; Cetăţean de Onoare al comunei Ţareuca, Rezina, Orhei; Membru al Uniunii Epigramiştilor, Uniunii Scriitorilor și Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România; Membru al Uniunii Cineaştilor, Uniunii Umoriştilor, Uniunii Epigramiștilor, Uniunii Jurnaliştilor şi Uniunii Scriitorilor din Moldova; Membru al Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova; Membru al Senatului Asociației Oamenilor de Știință, Cultură și Artă din Moldova; Membru al Confederaţiei Internaţionale a Cineaştilor; Membru al Federaţiei Internaţionale a Jurnaliştilor; Membru al Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație; Membru al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români; Membru al Academiei Națiunii Române; Membru al Academiei Româno-Australiană; Membru al Academiei Mondiale de Literatură.

Cărţi publicate

La medic... cu medicul... de la medic..., Editura Litera, Chişinău 1998; *În împărăţia lui Neptun*, Editura Litera, Chişinău, 1999; *Birocraţii,* Editura Litera, Chişinău, 1999; *Gâdilici la limbă*, Editura Iulian, Chişinău, 2000; *Pridvorul dragostei*, Editura Iulian, Chişinău, 2000; *Flori de tei*, Editura Iulian, Chişinău, 2000; *Dacă*, Editura Cartea Moldovei, Chişinău, 2000; *Vioara*, Editura Cartea Moldovei, Chişinău, 2000; *În audienţă cu floreta*, Editura Cartea Moldovei, Chişinău, 2000; *Voiaj în hău*, Editura Cartea Moldovei, Chişinău, 2001; *Condimente pe-ndelete*, Editura Cartea Moldovei, Chişinău, 2000; *Valsul anotimpurilor*, Editura Pontos, Chişinău, 2004; *Doftorii picante*, Editura Pontos, Chişinău, 2004; *Duş rece,* Editura Pontos, Chişinău, 2004; *Comoara Vieţii noastre*, Editura Pontos, Chişinău, 2004; *Pâinea cea de toate zilele*, Editura Pontos, Chişinău, 2005; *Sfinte veşminte*, Ed. Pontos, Chişinău, 2005; *Lume, lume*..., Editura Cartea Moldovei, Chişinău, 2006; *Ion Cuzuioc*, Bibliografie, Bibl. Publ. Mun. „B.P. Haşdeu", Bibl. Publică „Ştefan cel Mare", Editura Poligraf, 2007; *Hora moftangiilor*, Editura Pontos, Chişinău, 2009; *Dragoste şi credinţă*, Editura Pontos, Chişinău, 2009; *Aborigenii,* Editura Pontos, Chişinău, 2010; *La răspântie de ani*, Editura Pontos, Chişinău, 2010; *Epigrame alese*, Editura Biodova, Bucureşti, 2012; *Averea noastră cugetarea*, Editura Pontos, Chişinău, 2013; *Omul visurilor*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Amurgul veseliei*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Suflete tămâiate*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Universul infinit*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Gustări picante*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Dulcele pelinului*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Bine V-am găsit!,* Editura Labirint, Chișinău, 2014; *Domnul Creator*, Editura Pontos, Chișinău, 2014; *Parlamentul lui Esop*, Editura Pontos, Chișinău, 2014; *Din suflet, cu suflet, pentru suflet*, Editura Biodova, București, 2014; *Gândul zilei*, Editura Labirint, Chișinău, 2019; *Murmur de frunze* (Poeme nipone, Haiku, Senryu), Editura Labirint, Chișinău, 2019; *Soare Răsare* (Gogyohka, poeme nipone), Chișinău, 2019; *Sângele din clepsidră*, Chișinău, 2019; *Perla inestimabilă* – Mama! Editura Labirint, Chișinău, 2019; *Dragostea mea*, Editura Pontos, Chișinău, 2019; *Ion Cuzuioc*, Biobibliografie, Editura Biblioteca Națională a Moldovei, Chișinău, 2019; *Lanul de rapiță*, Editura Ideal, Chișinău, 2020; *Ochiul de Veghe*, Editura Ideal, Chișinău, 2020; *Drumul spre Olimp* (Breviar biografic), Chișinău, 2021; *Dimineţile Soarelui*, Chișinău, 2021; *Lumea Universului meu*, Chișinău, 2021; *În parcul lui Esop*, Chișinău, 2021.

A publicat cărţi de epigrame, aforisme, proză (romane, nuvele, poveşti şi povestiri pentru copii, schiţe umoristice), versuri lirice, poeme de sorginte niponă, piese de teatru, publicistică; Publică cronici literare, eseuri, sfaturi medicale, articole ştiinţifico-populare; A realizat cronici de carte și prefețe;

A fost membru și președintele juriului la diferite concursuri literare, președintele Cenaclului Literar „La Târgoviște" și a moderat zeci de lansări de carte și Serate de Creație ale colegilor de breaslă și peniță etc;

Selecţii din creaţia sa literară au fost incluse în peste 200 de antologii şi culegeri din România, Rusia, SUA, Austria, Franța, Canada, Coreea de Sud, Muntenegru, Macedonia, Israel ș.a. A prezentat și a evoluat în diverse emisiuni televizate şi radiofonice din Republica Moldova şi România.

Extrase din referinţe critice

Confesiv, sincer, mucalit Ion Cuzuioc are ochi ager pentru a observa situaţiile cu haz când oamenii se mai încurcă în capcanele vieţii. Este medic nu doar ca profesie socială, ci şi să facă sanitarie în literatură parodiind, îngânându-i pe alţii şi jucând, imitându-i în hora umoriştilor. Căci aşa ar trebui să fie umorul: să mărturisească, dar şi să păcălească. (Academician **Mihai Cimpoi**, Preşedinte al *Asociaţiei Naţionale a Oamenilor de Creaţie din Moldova;* Prefață la *Birocrații* de Ion Cuzuioc, Editura Litera, 1999)

Veritabile punţi de legătură – mai ales când este vorba de epigramişti şi creaţii ale acestora născute în locuri diferite, deşi situate în proximitate şi scrise în aceeaşi limbă – comentariile spirituale ale confratelui Ion Cuzuioc constituie deopotrivă exerciţii de virtuozitate şi acte amicale. Se poate spune, pe drept cuvânt, că el are gâdilici la pană şi, de ce nu, la poantă, fapt ce nu-i poate decât spori opera şi numărul prietenilor.(**George Corbu**, Preşedintele *Uniunii Epigramiştilor din România; Literatura și arta*, 11 ianuarie 2007*).*

Ion Cuzuioc, confratele de peste Prut, medic şi scriitor, deşi este un om realizat şi îngalonat cu de toate, cărţi, titluri, premii, onoruri şi aprecieri deosebite, rămâne acelaşi om neschimbat, modest şi perseverent care-şi vede de treaba sa cu o pasiune aleasă, desăvârşindu-şi opera care-l defineşte, detaşează şi pune în lumină cu tot mai multă consistenţă. *Reputatul scriitor şi medic moldovean este un adevărat terapeut al sufletului,* care a înţeles mai bine decât alţii efectul miraculos şi benefic al cuvântului pentru alinarea şi vindecarea diverselor traume şi agresiuni asupra sufletului în aceste momente de criză şi tranziţie, la care este părtaşă şi cultura, tot mai marginalizată astăzi. Este o personalitate deosebită şi complexă, dar şi un condei de excepţie, un Jurnalist şi publicist cu talent şi har dumnezeiesc, cu spirit de observaţie, Inteligenţă nativă şi umor. (**Gavril Moisa,** Secretar general al *Ligii Scriitorilor din România*; *Agora Literară,* nr.12, septembrie 2011)

Ion Cuzuioc are ochi lucid, spirit demn şi mână sigură în mânuirea floretei invizibile, dar cu distincte urme caligrafice, în apărarea dreptăţii, moralităţii, onestităţii şi nepreţuitelor valori umane încă necesare echilibrului social. Toate aceste mostre de caligrafie spirituală şi-au găsit, la modul serios, întruchiparea lor personificată în zecile de portrete, medalioane şi creionări camaradereşti, adunate în volumul de eseuri *„Lume, lume..."* (Academician **Ion Hadârcă**; *Glasul Națiunii*, 25 ianuarie 2007)

Ion Cuzuioc este un prozator eminamente liric, care merge pe filonul poetic. Ai impresia că bucăţile lui de proză sunt scrise în poezie. Autorul ne dovedeşte că are forţă epică, întru a depăşi cadrul liric de a explora materia epică, de a rupe fragmente epice şi de a le transforma în proză de proporţii, lucru pe care l-a făcut cu brio în romanul *Voiaj în hău*. (**Arcadie Suceveanu**, Preşedintele *Uniunii Scriitorilor* din Moldova; Ion Cuzuioc*, Dragoste și Credință,* Editura Pontos, Chișinău, 1999).

Într-o lume bolnavă, Ion Cuzuioc pune diagnoze: ceea ce scrie dânsul par mai degrabă nişte reţete medicale – pentru bunătate, pentru dragoste, pentru omenie – care urmează să încurajeze omul din fiecare dintre concetăţenii noştri. (**Nicolae**

Dabija, academician, Preşedinte al *Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă, Cultură şi Artă din Republica Moldova;* Prefață la *Averea noastră Cugetarea*, de Ion Cuzuioc, Editura Pontos, Chișinău, 2014).

Cartea de epigramă *Gâdilici la limbă* este mai realizată, experienţa lui Ion Cuzuioc în materiale fiind deosebită. Trecând peste titlul cu conotaţii cam ambigui, găsim în pagini multe perle, multe poante ingenioase şi surprinzătoare. Ponderea cea mai mare o au catrenele, nişte versificări asertorice care nu depăşesc stadiul de comunicare lineară, fără schimbări de situaţie şi fără lovituri de teatru. Dar tonul e cald, şugubăţ şi afabil; autorul e un băiat simpatic care se distrează el însuşi făcând şotii sau debitând ironade pentru prietenii apropiaţi. Cât despre Ion Cuzuioc, declarăm că e cel mai cu har ziarist, epigramist, umorist dintre Naslavcea şi Giurgiuleşti. (**Viorel Dinescu**; publicat în *Literatura și arta,* 8 mai 2003)

Scriitorul Ion Cuzuioc evoluează de o vreme cu succes în domeniul pretențios al umorului, fie că abordează poezia, proza, ori epigrama, în condițiile în care la români, aceasta a devenit „independentă" de poezie. Despre epigrama lui vreau să mă pronunț, pentru că îl individualizează cu pregnanță, iar dacă ar fi să-l caracterizez, afirm că arta sa este a unui moralist blând, care lovește în alții infierându-se pe el. Autoironia este o modalitate estetică demnă de mare stimă astăzi, când destui se manifestă agresiv spre a compensa lipsa de valoare a propriilor producții. (**Corin Bianu**; Ion Cuzuioc, *Biobibliografie,* Editura *Biblioteca Națională a Moldovei,* Chișinău, 2019)

Pe lângă scrierile sale, Ion Cuzuioc un loc aparte îl oferă genului epigramatic, fiind catalogat de către colegii săi ca *„Epigramist de marcă",* deoarece dispune de un delicat simț al umorului. A scrie epigrame nu este simplu și la îndemâna oricui, pentru că este nevoie de inteligență și finețe umoristică, două calități pe care Ion Cuzuioc le are și le împărtășește lumii, prin versurile sale unice, de maximă înțelepciune. Și mai mult decât atât, citind versurile poetului Ion Cuzuioc, vom observa că ele conțin vorbe simple, dar cu mesaje mari. În tot ceea ce spune, Ion Cuzuioc lasă un mesaj posterității. Fiecare cuvânt este o cheie. Fiecare cheie deschide o ușă spre viitor. Ar fi bine ca fiecare dintre noi să găsească această cheie și să deschidă porțile spre o lume mai bună, spre armonie și pace. (**Ligia Beatrice Vasilescu**; *Ordinea zilei*, 16 februarie 2019).

Ion Cuzuioc este un deștept. Doctorul basarabean, pe care l-am cunoscut cu mulți ani în urmă și cu care am rămas prieteni buni, este un intelectual fin, dovadă și ținuta sa impecabilă, care știe mai bine ca toți frații de peste Prut, să îmbine umorul cu aforismul. Pentru că în opinia mea, cel mai greu în vremurile tulburi pe care le trăim și nu numai, cel mai greu este să scrii umor. Mai ales în forma sa esențială care este aforismul și fără a supăra pe prea mulți. Creația sa este oacheșă, plină de vervă, de parcă nevasta când te înșeală îți face cu ochiul. De aceea Ion al meu și al nostru încă mai are multe de spus. Originalitatea și plasticitatea formulei abordate îi asigură acest drept. E apreciat de toți cititorii, de la Vlădică până la opincă, de la academicieni la omul de pe zebră. Cărțile sale de aforisme au fost de aceea primite cu drag de cititori, chiar și de o parte a criticii literare care ignoră această specie literară, care a fost începutul și va fi viitorul literaturii. Aforismele sale plac mai ales că, fără voia lor,

sunt evenimente ale limbajului, cu valoare didactică nebănuită. Se coboară în interiorul omului pentru a-i oferi amplitudinea zborului. N-am spus-o numai eu, au scris-o exegeții operei sale, printre care numeroși academicieni. Este cu trei ani mai mare ca mine, dar nu numai pentru asta îl consider un model. Caritatea este domeniul în care activează de-o viață de aceea o practică și-n literatură. Are recunoașteri diverse, titluri de Cetățean de Onoare, membru al tuturor organismelor de profil medico-literar. Ba chiar este și membru la trei academii. Din 1998 tot editează cărți, plus numeroase prezențe în antologii și culegeri colective. Publicistica lui încântă, proza și versurile lirice idem. Îl știu nu numai compatrioții, ci și românii frați, inclusiv cei din Republica Galați, dar și canadienii, austriecii, israelienii sau australienii. Mucalitul care este, are un ochi ager căruia nu-i scapă nimic. Mărturisește și păcălește în același timp, pentru că are gâdilici la pană. Confratele nostru de peste Prut este un adevărat terapeut al sufletului, cum bine îl caracteriza cineva. Dumnezeu i-a dat talent cu ghiotura și un simț înnăscut al comicului, aspect prezent și în piesele sale la care publicul râde copios. Forța sa epică emană din fiecare cotlon al operei pe care o semnează diurn la trecerea sa prin această lume bolnavă. Prin metoda dialogului activ își revarsă talentul către cititori. (**Pompiliu Comșa**; *Literatura și arta,* nr.04(3933) din 04 februarie 2021)

Bucuria primei zăpezi se împletește cu dorința de-a da bucurie celor care vor mânca din coptura ce va fi. Imaginile vizuale sunt puternice. Este un haiku de zile mari ale autorului. 5-7-5, formă clasică, kireji, anotimp, adevăr propriu, văzut, nu imaginat, nu cules din cărți, fără figuri de stil, o clipă doar, exterior-interior, oriunde ninge.

Și replica, total cu o altă decantare de cuvinte, cu o altă încărcătură sentimentală, ușor ghidușă, tot alb pe alb-pictură a clipei, de Ion Cuzuioc: ”prima ninsoare –/ în voal de mireasă/ fetele mamei”.

Presupunem, ca o continuare a poemului de Cristina Oprea, că fetele profită de munca mamei, de atenția ei către cernut și fac ceea ce-și doreau de mult, să cotrobăiască într-un scrin (au mai făcut-o?) și să se îmbrace cu voalul păstrat. Este un alt moment, altă secvență de film. Fiindcă amândouă poemele sunt de antologie, vă rog a găsi și alte înțelesuri, pentru că totdeauna poemul reușit are, ca diamantul, mai multe lumini.

În grupa haijinilor isteți îl găsim și pe poetul din Chișinău, Ion Cuzuioc, în cartea sa *Ochiul de veghe*, unde pe un poem aflat pe internet, cred, brodează altul.

Istețimea construcției și talentul jocului de cuvinte, a paradoxurilor, a posibilităților nelimitate ale limbii române, dovedit și în cele de mai sus, dar și în creația epigramiștilor, din cele mai vechi timpuri până-n epoca noastră, apare și în unele tristihuri și haikuuri de Ion Cuzuioc. (**Florin Grigoriu**, prim vicepreședinte al *Societății Scriitorilor Români*)

Ion Cuzuioc știe să îmbine umorul cu aforismul. Umorul lui este adesea oacheș, chiar amuzant*: „Și orbul poate vedea departe”; „Merită laude și măgarul: tace și trage”*, scrie el. Acest lucru evită o anumită înclinație spre depresie. Ce contează dacă în timp omul scârțâie pe balamale: atât timp cât se deschide către celălalt, aerul trece. Și mai presus de toate, dorința, cu condiția, desigur, ca toți să fie de acord să dea mai degrabă decât să se păstreze pe sine. (**Jean-Paul Gavard-Perret** - Franța; Din prefața *Antologiei aforismului românesc,* publicată în Franţa***;*** *Aphorismes roumains d'aujourd'hui,* Editura Stellamaris*,* Brest, 2019)

Exrase din operă

Odă limbii strămoşeşti

Limba-n evuri româneşti
Bifurcată-n văzul lumii...
Sfânt de ai ceva de-a mumei,
Obligat eşti s-o păzeşti.

Limba ta, o dulce grai!
Fie viaţa cât de-amară,
De trăieşti în altă ţară,
Obligat eşti ca s-o ai!

Limba ta, o bogăţie!
Dacă vrei urmaşii tăi
S-o vorbească peste văi,
Veşnică să-ţi fie vie!

Limba ta ca o coroană,
Pentru plai e un destin.
Dacă eşti din neam latin,
Să te-nchini ca la icoană!

Latin îmi este neamul

Când de mama doru-mi vine,
Scriu cu litere latine.
Când de ţară doru-mi vine,
Deschid cărţile latine.
Când tristeţea dă la mine,
O alin tot cu latine.
Peste văi, peste coline,
Păsări, gâze şi albine
Se-nţeleg doar în latine.
Pici cu inime blajine
Buchisesc şi ei latine.
Să trăiască şi mai bine,
Lumii toată îi convine
Să cunoască şi latine.
Mame, soaţe, gospodine
Se mândresc că sunt regine
Cu podoabele latine.
Şi doar inime haine,
De prin părţile străine,
Nicidecum nu pot susţine
Sufluri noi neolatine.

Nimeni n-o să ne dezbine
De pe plaiuri eroine,
Ce de veacuri ne sunt pline
Tot de rudele latine!

Icoana sufletului meu

Limba mamei, limbă sfântă,
Ca o candelă aprinsă,
Azi o lume-ntreagă-o cântă,
Căci lumina ei nu-i stinsă.

Limba noastră, cea română,
Ce de veacuri o cântăm,
E ca apa din fântână,
Cu ea setea ne – alinăm.

L-a-nceput a fost Cuvântul,
Cel urzit de Dumnezeu,
Și-i slăvit de – ntreg pământul,
Să-l cântăm în cor mereu.

Moșii noștri-n bătălii,
Se rugau tot românește;
Tot cu gândul la copii,
Ascultau cum iarba crește.

Florile de pe câmpii,
Graiul dulce-l răspândesc,
În el toate ne sunt vii,
Pe pământul românesc.

Când vorbim limba română,
Ea ne e pe frunți coroană,
Noi cu inima blajină
Ne-nchinăm ca la icoană!

Odă cărţii

De cum ai deschis o carte,
Pe dată luat-ai aminte:
Bogat vei fi în cuvinte
Şi chiar înţelept şi la minte.
De cum ai citit o carte,
Al ei autor – un părinte –
Îţi face şi ţie dreptate,
Cu sfaturi utile şi sfinte.
Iar mâine ca tu să ai parte
Şi-n fapte să fii înainte,
Să-ţi fie perină o carte,
Iar filele ei – veşminte!

Abecedar

E-nceput de an şcolar,
Piciul va primi în dar
De la dragul lui librar
Un cadou-abecedar.
Piciul nostru e cu har,
Cu silinţă la orar.
El va scoate din sertar
Scumpul său abecedar.
II va citi ca un şcolar,
Ca să-i fie mâine clar:
N-a fost munca în zadar:
Va ajunge cărturar.

De dor

Când de Ţară-mi este dor,
Eu la mama mă gândesc;
Când de limbă-mi este dor,

Eu la mama mă gândesc;
Când de cânt îmi este dor,
Eu la mama mă gândesc;
Când şi mie-mi este greu,
Tot la mama mă gândesc.
Ţara, limba, cântu-i mama
Şi la ea eu mă gândesc!

****
În lumea cărților din
bibliotecă vorbesc
cu marii clasici ai
literaturii de parcă aș
vorbi cu sfinții în biserică.

***
Pășind prin roua dimineții
simt anii copilăriei
care s-au evaporat
ca și picăturile de apă
de pe iarba din jurul casei.

***
Ieșind
din bibliotecă
toate drumurile
sunt pline
de lumină.

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor șef Revista *Convorbiri literar-artistice*
6 august 2021

Nelu DANCI

Născut la data de 21 iulie 1952, în satul Plopiș, Maramureș, unde și trăiește. Este căsătorit și pensionar.

Autoprezentare

Am scris, simplu și modest, despre sat, biserică, preot, vecini, neamuri, despre oamenii ce-au fost, despre oamenii ce sunt, despre locuri pe unde am trecut...

M-am hotărât să public, sau să îmi public gândurile adunate, așa cum am știut, în versuri, preț de câțiva ani.

Nu am irosit timpul, ci mereu l-am privit ca dar de la Dumnezeu. Dacă nu am avut altceva ce face, am scris... modest, simplu, fără pretenții de poet, fără pretenții în ceea ce privește regulile gramaticale... doar pentru că modestia îmi e o calitate.

Am privit acest lucru ca pe „un joc". Cu emoție, așa ca și intratul, celor tineri, încă fără experiență, în joc. M-aș bucura dacă „pe sfert", poeziile mele și-ar pune amprenta în sufletul tău, dragul meu cititor.

Poeziile sunt rodul unor frământări, sunt rezultatul unor clipe, fapte de necontestat, care ne-au marcat într-un fel sau altul viața. Poeziile, sunt cele care-mi eliberează, și deopotrivă, îmi umplu sufletul cu energie și putere, ajuns fiind în prag de bătrânețe. Ironiile și glumele nu ar trebui să ne lipsească din viața de zi cu zi.

Cărți publicate

Poezii din Fisculaș, Editura Contraste Culturale, Giurgiu, 2019, coautori Augustin Neaga și Vasile Bele; *Poezii populare*, Editura Armonii Culturale, Adjud-Vrancea; *Timp și rouă*. Dialoguri literare, poezie populară, catrene, urări, Editura Armonii Culturale, Adjud; *Pas de femeie prin rouă și lacrimi*, poezii populare, Editura Armonii Culturale, Adjud;

Coordonator de antologii

Antologie de poezie și proză. *Oprește-mă, la tine, Maramureș! Oprește-mă, în tine, anotimp!*, Editura Armonii Culturale, Adjud, coordonator antologie, împreună cu

prof. Gelu Dragoș și Vasile Bele; Antologie de texte, recenzii de cărți: *Personalități ale literaturii contemporane. Sincerus verba*, vol. 1și vol. 2, Editura Mircea cel Bătrân, Băile Olănești, Vâlcea, împreună cu prof. Gelu Dragoș și Vasile Bele;

Apariții în antologii

Paradisul iubirii, Colecția antologică, Editura Ecreator, Baia Mare, coord. I.R. Roșiianu; *Metamorfoză*. Antologie lirică, vol. 10, Editura Anamarol, București, coord. Rodica Elena Lupu; *Metamorfoză.* Antologie lirică, vol. 12, Editura Anamarol, București, coord. Rodica Elena Lupu; Antologia *Condeieri de secol XXI – triumful timpului prin scris*, Starpress 2020, Editura Olimpias, Galați, coord. Ligya Diaconescu; Antologia 2020, *Limba noastră cea română*, Starpress, coord. Ligya Diaconescu; Antologia *România, țara mea de glorii! România, țara mea de dor!*, Strapress, 2020, Editura Olimpias, coord. Ligya Diaconescu; Antologia de poezie și proză, *În curtea Domnului*, coord. Mariana Moga; *Dicționar de reliefuri românești*, vol. III, coord. Mariana Moga; Antologie internațională de poezie, *Zbor spre desfrunzite stele*, Editura Liric Graph, Făurei, coord. Florentina Danu; Antologie de literatură contemporană, *Autori români de pretutindeni*, vol. 2, Editura Globart Universum, Montreal, Canada, coord. Mihaela Cd.

Participare în tabere de creație

Tabăra de creație literară de la Săcele, județul Brașov, *Zbor spre desfrunzite stele,* coordonator Florentina Danu și participarea la *Campionatul European de Poezie*, președinte Trandafir Sîmpetru.

Colaborări la reviste

Revista din Vatra Satului, Baia Mare; Revista *Contraste Culturale*, Giurgiu; Revista *Moldova Literară*, Iași; Revista *Izvoare Codrene și Chiorene*, Baia Mare; Revista *Armonii Culturale*, Adjud; Blogul *Moara lui Gelu*; Revista *Bibliotheca Septentrionalis*, Baia Mare; Revista *Mărturii Maramureșene*, Ulmeni; Revista Sintagme Codrene.

Extrase din aprecieri critice

Pe domnul Nelu Danci l-am cunoscut la Săcele, cu ocazia Festivalului internațional *Zbor spre desfrunzite stele*, în septembrie, 2020, prilej cu care mi-a oferit cartea scrisă de dumnealui, *Pas de femeie prin rouă și lacrimi,* apărută la Editura Armonii Culturale, Adjud, 2020.

(...) Cartea reprezintă o pledoarie adusă satului românesc cu oameni și obiceiuri, o radiografie vie a acestuia, autorul redând-o prin poezia populară autentică, cu trăirile românului iubitor de glie și de țară, printr-un strigăt de tristețe sau de bucurie, de înțelepciune sau de umor fin, toate făcute cu modestia și demnitatea omului care a trăit și a crescut acolo, în Maramureș.

(...) Umorul fin străbate întreaga carte, de la păcălelile de 1 aprilie la bufnița-n pădure (în poemul cu același titlu) *„Merge noaptea să n-o vadă / Ori s-o prindă D.N.A.!”*

sau ne trece prin stări de spirit alese în poemul dedicat Marianei, de Ziua poeziei, Mirelei din Baia Mare pe care o iubește ca pe o fiică sau la Femeia ce-i iubăreață.

În volum facem cunoștință cu personaje autentice: Ana Podaru (in memoriam), Gogu, Lenuța, Preotul pensionar, Vasile Bele, Ionica, Romeo Ioan Roșiianu, prezentându-ne trăsăturile lor de caracter și profunzimea umanului din fiecare.

(...) Întreaga carte este dominată de o notă optimistă. Poetul își exprimă speranța că atunci când va veni primăvara va fi bine pentru țară sau roagă toamna să-i lase pomii verzi sau iarna pe care o vede un anotimp drag copiilor.

(...) Mare bucurie mi-ați oferit prin această carte domnule Nelu DANCI, ale cărei rezonanțe au înscris în inima mea emoția poeziei-cântec, cu frumusețea și claritatea unei lacrimi, cea a sufletului dumneavoastră, care vă aparține prin binecuvântarea lui Dumnezeu. (**Aurelia Rînjea**)

Nelu Danci este un autor de la rădăcina cuvântului. L-am cunoscut prin februarie 2020 în cadrul şedinţei de cenaclu al Ligii Scriitorilor Români, filiala Maramureş. După cenaclu a decis să îmi dăruiască al doilea volum din creaţia sa intitulat simplu, *Poezii populare*, cu un generic general al creaţiei în domeniu. Primul volum era intitulat *Poezii din Fisculaş*, 2019.

(…) Autorul scrie despre tot ce întâlneşte în cale şi conduce creaţia spre mesajul dorit „în concordanţă cu viaţa tradiţională a satului românesc” dar mai ales se îndreaptă şi atinge interiorul sensibil al sentimentelor, al ofurilor sufleteşti, omniprezente în gândirea şi sufletul oamenilor simpli.

Autorul, poetul popular, este plin de trecut, de sentimente tradiţionale, de trăiri ce nu doreşte a le pierde, şi le doreşte transmise, să se bucure şi alte generaţii de ele şi să-şi însenineze fiinţa „îmi place să văd oameni în jurul meu care zâmbesc”.

(…) Creaţiile sale populare atacă direct ca în popor, simţurile, comportamentul, calităţile, manifestările şi înzestrările unice fiecărei persoane, ochii unici, negri, albaştri, verzi, acele oglinzi ale sufletului, inima ca o aură ce se vede doar de către unii, acei ce pot şi sunt pentru a iubi. (Prof. **Nelu Andreica**)

„Prieteni faini din Maramu’,/ Să vă bată norocu"!/ Îmbracă-vă bucuria,/ Că știți ce e omenia./ Voi sunteți prietenii mei,/ De literă și condei,/ Mare cinste pentru mine,/ De a vă cunoaște bine,/ Cu Vasile împărții, În trei rânduri bucurii,/ Fusei și la el la „nuntă”/ Și mă cinsti cu horincă.

Stai, Bădie, Nelu Danci,/ Că de mine n-ai să scapi,/ La Săcele te văzui/ Și la suflet te lipii

Și-acum spun în lumea largă,/ Că am doi prieteni de treabă,/ Nelu Danci și Văsălie,/ Ca toată lumea să știe...” (**Daniela Vîlceanu**)

Timp și rouă – dialoguri literare, înspre sufletul celui care citeşte... Vasile Bele din Chiuzbaia, scriitor consacrat şi Nelu Danci din Plopiş un „fârtat” şi o descoperire, a celui dintâi (…) au ceva în comun, multă, foarte multă energie, motiv pentru care s-au străduit să le ofere cititorilor şi în special adepţilor acestui gen, o surpriză literară, semnată de cei doi, numită *Timp și rouă – dialoguri literare*.

Este un volum de suflet, scris cu inima lor mare. (…) Pe drept cuvânt proverbul „*Românul s-a născut poet*” a lui Alecsandri are însemnătate în cazul de

faţă, în cazul celor doi autori Vasile Bele şi Nelu Danci. Cartea *Timp și rouă – dialoguri populare* este împărţită în 3 capitole: *Poezie populară. Comentarii, Catrene şi comentarii* și *Urări de sărbători*.

(…) În cele peste 100 de pagini vom întâlni mult umor, ironie fină, intervenţii şi comentarii ale unor prieteni sau cârcotaşi. (…) Felicitări! (**Gelu Dragoş**)

Extrase din operă

Mlădioasă și subțire

Mlădioasă și subțire,
Este mândrulița mea
Și gingașă la iubire,
Nu-i alta ca ea.

Când se pune pe iubit,
Uită de toate cele Sfinte,
Zici că a înnebunit,
Nu mai ia deloc aminte.

Nici nu poți să-i zici nimic,
O lași așa cum vrea ea,
Musai e să taci chitic,
Să facă doar ce o vrea.

Când toate s-au terminat,
E o liniște deplină,
Se apucă de cântat,
Tot de voie bună.

Căci are voce frumoasă,
De nici cucul n-o întrece,
De aia e drăgăstoasă,
Cântă și petrece.

Dimineața mă trezesc

Dimineața mă trezesc,
La DUMNEZEU îi mulțumesc,
Căci m-a trezit sănătos
Și timpul este frumos.

Să putem sărbătorii cu toții,
Noi bătrânii, dar și nepoții,
Data, în care, ROMÂNE,
Ne-am unit, să știi tu bine.

Și să facem horă mare,
De aici la Baia Mare,
Cum a făcut A. I. CUZA,
Care nu ar accepta, scuza.

Că de la biserică am venit
Și acum sunt obosit,
La biserică, tu, te duci,
Nu să muncești, ci să te rogi.

Să-ți dea Domnul sănătate,
Să te ierte de păcate,
Ce cu voia le-ai făcut,
Dar și când nu ai știut.

Așa că de MICA UNIRE,
Să faci bine măi prietene,
Să mulțumim celui de SUS,
Ce ne iubește, nespus.

Profil literar realizat de **Nicolae VASILE**

Ligya DIACONESCU

S-a născut în Bicaz, județul Neamţ. Deşi plecată des din România, îi place să spună că este româncă şi locuieşte, când nu se află peste ocean, într-unul dintre cele mai frumoase oraşe ale lumii, plin de cultură, dintr-o zonă preponderent turistică, zona Vâlcei.

Ligya DIACONESCU – este cunoscută în ţară şi în întreaga lume ca „DOAMNA LIMBII ROMÂNE”, numită astfel de preşedintele Ligii Scriitorilor Români, Al. Florin ȚENE, dar şi „DOAMNA SUFLETULUI ROMÂNESC”, cum a fost catalogată de istoricul George ROTARU.

Este jurnalist, poet, scriitor, publicist, economist, maestru Reiki, pictor amator. A câştigat, în anul 2017, Trofeul Ligii Scriitorilor Români „LIMBA ROMÂNĂ” și în anul 2018, „TABLETA DE AUR A LIMBII ROMÂNE”, din partea aceleași organizații.

Cărţi publicate

- *Amintiri*, poeme într-un singur vers (editie bilingvă, romană-engleză), Editura Partos, Timişoara, 2010;
- *Drum*, versuri, editura Editura Partos, Timişoara, 2012;
- *Sărutul iubirii*, versuri; editura Editura Partoş, Timişoara, 2014;
- *Trăiri*, versuri, editura Olimpias, Galaţi, 2015;
- *Nostalgii*, versuri, editura Olimpias, Galaţi, 2016;
- *Vibraţii*, versuri, editura Olimpias, Galaţi, 2019.

Cărţi pentru copii

- *Cărticica prichindeilor*, versuri, editura Olimpias, Galaţi, 2018;
- *Zilele Săptămanii*, versuri, editura Starpress, Rm. Valcea, 2017;
- *Animalele şi păsările din curtea bunicilor*", versuri, editura, Olimpias, Galaţi, 2017;
- *Poezioare-legume, fructe, plante, cereale*, proză, editura Olimpias, Galaţi, 2017;
- *Poezia numerelor*, versuri, editura Starpress, Rm. Valcea, 2016;
- *ABC-ul… Abecedarului*, versuri, editura Olimpias, Galaţi, 2015;
- *Prinţişorul Roboţel*, poveşti, editura Starpress, Rm. Valcea, 2010;
- *Să facem haz de necaz*!, versuri, editura Starpress, Rm. Valcea, 2009.

Extrase din recenzii

Al. Florin Țene, Vibrațiile Ligyei Diaconescu transpuse în vers, *Volumul „VIBRAȚII”, editura* Olimpias, 2019

Poeziile Ligyei Diaconescu sunt adevărate litografii de viață și iubire creștină. Poeta Ligya Diaconescu, cunoscută și ca promotor cultural, este din nou în librării cu volumul de poeme intitulat „Vibrații”, care, așa cum spun în titlu, sunt adevărate litografii de viață peste care poeta a pus ermina imaculată a sufletului. Și sunt tot atât de religioase pe cât era și picturile unui Parmiggiano.

(...) Ca un fir roșu străbate prin poeme o lirică barocă a clarității, unde metaforele au rolul unor chei ce deschid drumul spre cele mai înalte sentimente față de lutul românesc și produsul lui.

(...) Eminescu este pentru poetă cel mai frecventat și, paradoxal, cel mai inedit. Este perceput ca un om cu inima din secolului nostru. Eminescu este viu, abstras, calm și ponderabil, un adevărat tovarăși de drum.

(...) Sentimentele Ligyei Diaconescu se îndreaptă către soțul dânsei care, urcat la Cer, veghează familia și fetița Andrada, lăsate pe acest pământ, pe care unii îl asemuiesc cu purgatoriu.

(...) Poemele acestui închegat volum sunt mesianice, sunt scrise în cultul naturii cosmice, văzute prin spații, prezența sentimentului romantic al emoției naturiste prin ce are mai divers, fixitatea prozodică, tradiționalismul xilografic de o precizie precoce în execuție creează o adevărată simfonie a versurilor scrise în spiritual noului curent proglomodern.

(...) Volumul Ligyei Diaconescu se constituie într-un cântec de dragoste dedicat acestui pământ românesc cu tot ce este al lui. Este un act de devoțiune, al unui suflet de mari aurore pure, de emoții înrourate.

Gheorghe Novac, POETA CERULUI ROMÂNESC, volumul de versuri ”TRAIRI”, editura „Partos, Timișoara, 2017

Doamna Ligya Diaconescu, remarcabilă animatoare literară în România și Canada, coordonatoare a revistei româno-canado-americane „Starpress”, a publicat recent volumul de versuri „Nostalgii”, precedat de altul, „Trăiri”, în 2015.

(...) Această definire pleacă de la spusa apostolului Pavel conform căreia „cetatea noastră este în ceruri” (Filipeni, 3, 20), amintită și de Étienne Gilson. Pentru aceasta stau mărturie fulgurantă volumele de poezie amintite.

(...) Ultimul cuvânt este într-adevăr esențial pentru sufletul și spiritualitatea Ligyei Diaconescu. Îmi amintesc, în acest sens, una din serile petrecute la Izvorul părintelui Arsenie Boca.

(...) Atentă la realitățile României de astăzi, poeta le transfigurează pe cele mai dureroase în versuri de alinare și încurajare. Organizarea volumului pe cinci cicluri dă continuitate și substanță demersului poetic.

(...) Cel mai recent volum de poezii, *Nostalgii*, începe și el cu un poem „Limba noastră cea română”. (...) Dragostea, marea temă a poetei, ca, de altfel, a tuturor poeților, își face simțită prezența în multe versuri. (...) Îi putem reproșa doar alegerea obiectelor acestor sentimente. Fiindcă e limpede: e o gravă eroare să iubești lucrurile rele prin natura lor, și să le urăști pe cele bune prin firea lor.

Extrase din operă

Din volumul *VIBRAȚII*

Dor... de pâine

Ascultă cum se coace grâul
Prin Bărăgan în şoapte albastre
În ţara Sfântă, România
Dovada repetării noastre

Eroii s-au jertfit prin vremuri
Pentru o pâine strămoșească
Urmaşii să respire liberi
Mai sus de Dunărea albastră

Mirosul pâinii aburinde
Ce-i coaptă-n ţest, din lutul ţării
Mă înconjoară-n dor ce curge
Peste ocean, în miezul verii

Eminesciană

- Iubitei, îi scriu pe gând -
Tu să mă ierți, mi-e dor de tine
Te caut, te iubesc, te chem,
Ce bine-mi este când mă mângâi
Când pleci, mi-e viaţa un infern!

Trăiesc adesea-n disperare
Şi nu-nţeleg ce e in mine
Dar tot mă tem și iar mă doare
Iubito… dorul pentru tine

Germinație

Ascultă cum răsare grâul
Cum printre sălcii trece râul
Cum crește iarba dimineaţa
Și curge-n stropi de rouă, viaţa

Ascultă cum se plămădește
Un prunc, din lacrimi de iubire
Și din „seminţi” de nemurire
Când dragostea ne contopește

Ascultă cum o larvă plânge
Născând un flutur, ce minune!
Și cum sămânţa germinează
Și se transformă grâu’-n pâine

Ascultă cum un ied se naște
Și trandafiriu’ „îmbobocește”
Cum rodul vieţii „izbucnește”
Și seva cerne - o nouă viață

Ascultă glasul nemuririi,
Sămânţa care-n veci nu piere,
Cum crește viața, grâul, pruncul,
Din dulcea taină a … durerii

Când sună buciumul pe deal
În vremurile-ți pure
Cântă aleanul de cleștar
În lacul din pădure

Mai urcă turme ascultând
Cum vântul îți mângâie
Urmele pașilor pierduți
În amintirea vie

Răsai ușor, Emin iubit,
Poet fără pereche
În gândul meu, șoptindu-mi lin
Poeme la ureche!

Profil de autor semnat de **Gheorghe A. STROIA**

Ștefan DOROFTEI

Pseudonim literar: DOIMĂNEANU.

Locul și data nașterii : 2 Mai, Mangalia, județul Constanța, 20 august 1955, în prezent, stabilit în București. Studii: Liceul *Spiru Haret*, București, Studii tehnice, Psihologie-autodidact. A debutat literar în anul 1988.

Volume publicate

Jurnal de front, 1990, volum în regie proprie, reeditat în 2018; *Ultimul Romantic din 2 Mai*, Editura *Curtea Veche*, 2016, reeditat; *Verbe*, Editura *Curtea Veche*, 2016; *Freamătul Anotimpurilor*, Editura *Izvorul Cuvântului*, 2017; *Balada colțului de rai – Jurnalul unui pierde vară*, Editura *Izvorul Cuvântului*, 2018; *Simfonia iubirii*, Editura *Izvorul Cuvântului*, 2018; *Fructele iubirii*, Editura *Izvorul Cuvântului*, 2018; *Simfonia tristeţii*, Editura *Izvorul Cuvântului*, 2019; *Simfonia fantastică*, Editura *Beta*, 2020; *Ultimul romantic din 2 mai - povestea continuă*, Editura *Inspirescu*, 2020.

Antologii literare

O sută una sensibilități pentru un tânăr actor, Antologie de poezie niversală, *Literatura la noi acasă*, *Izvorul Cuvântului*, patru ediţii la rând, *Printre Lumini şi Umbre*, *Treptele speranţei*, *Născuţi pentru a iubi*, *Lecţia de poezie*, *Lacrimi pentru nemurire*, *Roua din cuvinte*, în limba română și în limba germană, *Toamna la Apollon*, *Antologia prieteniei*, *Anotimpuri*, *Universum*.

Colaborări la reviste

Arena literară, *Rotonda Valahă*, *Poezia*, *Bogdania*, *Poezii pentru sufletul meu – Canada*, *Detectiv cultural*, *Timpul* și altele on-line.

Premii și recunoașteri

Premiul II la concursul național de poezie *Radu Cârneci* și alte premii la diverse festivaluri şi concursuri literare, atât pentru poezie cât și pentru proză scurtă.

Este membru în: Liga Scriitorilor din România, Societatea Scriitorilor Români, Societatea Culturală Apollon.

Aprecieri critice

Povestea unui om adevărat, bântuit de fantastic și simfonii: Ștefan Doroftei Doimăneanu este un poet clasic sub aspectul formal prozodic al creației sale, romantic în esență dar modern prin viziune și aspirații de viață. Lecturând poemele lui, ai senzația că ritmurile sale se împletesc armonios cu linia melodică a colindelor, sau cu climatul afectiv al simfoniei, capabilă să redea cele mai diferite sentimente și trăiri umane. Creația lui este deosebit de sugestivă și complexă, atât sub aspect imagistic, cât și sub cel ideatic și filozofic.

Poetul are modestia și smerenia înăscute deși evoluţia sa de la copilul „încălţat cu galoși de nisip" până la poetul – bărbat de astăzi (a suportat experienţe terifiante), i-ar da dreptul să aibă în faţa oricăror judecăţi (inclusiv a celei de apoi) exactitatea depoziţiei despre momentul trăit drept pentru care Dumnezeu (uimit de atâta naturaleţe a fărădelegii), îi acordă mai mereu achitări și amânări spre marea revoltă a Sfântului Petru și a îngerilor.

Stăpânește cu iscusinţă arta prozodiei dar asta nu-l împiedică să-și ceară iertare pentru o vină imaginară:

„Mă iartă Doamne că sluţesc cuvântul
Când sunt convins că scriu o poezie
Mă ia așa în palme aspre vântul
Și-mi pierd din har în toamna mea târzie.
……
Și-mi pune Doamne picături de rouă
Pe rana vorbei prinsă-n colb de urlet,
Mai roagă cerul cu iubiri să plouă
Ca pana mea să scrie iar cu suflet."

Este un supravieţuitor, fiindcă vrea să fie „greu de ucis" („Nu accept să mă ucidă / orice cutră mincinoasă") știind că-n astral nemurirea îi este asigurată („Marea mea de nemurire/ mă așteaptă printre valuri/ cu dureri, nefericire / să le sfarme-n dig și-n maluri") de marele talent pe care la dobândit de la divinitate și de litoralul natal împreună cu marea (chiar dacă-i neagră), care-l spală de toate păcatele, (cele cu voie și cele fără de voie), asumându-și (conștient) un destin răbdător aproape stoic („Sunt un atom în drum spre nefiinţă,/ Pe verbe-mi pun silabe înstelate,/ Pășesc cu harul liric prin credinţă/ Și-mi găzduiesc poemele-n palate.").

Iubirea și-o cântă neobosit în nopţile cărora parcă le interzice trecerea spre dimineţi fiindcă durează prea puţin, („Târziu, pe zările din răsărituri/ Ne încărcăm cu soare în cuvânt/ Și printre nori zburăm spre infinituri/ Îmbrăţișaţi și fără de veșmânt") și obligat, parcă, de marea sensibilitate să se explice:

„Mai scriu și cu lacrimi din sufletu-mi trist
Rănit prin războaie cu boli strânse-n viaţă,
Am fost doar o voce, rămân prim solist
Sfinţind harul sacru, prin vers cu postfaţă."

Ne convinge că și tristihul îi prieste (nu-l duce la exactitatea haiku-ului), mai ales când încearcă să-i dea înţelesuri de pretenţie filosofică. („Valuri se-aprind/ cu stropi de vis din paradis,/ Noaptea pierind/ într-un abis, din interzis.”)

Se răzvrătește împotriva doamnei de doliu permanent,

„De aripa morţii se-agaţă surâsuri
Fantoma cea neagră trudește-n neștire
Cosește la trupuri urmate de plânsuri
Cu zâmbetu-i ciumă crescut în murire.
……..
Urâtă e noaptea, urâtă e moartea
Când giulgiul îmbracă mireasă sau mire,
Urât este raiul, chiar și zeitatea
Ce-i cheamă degrabă la cer, fără știre.”

punându-și simpla și atotcuprinzătoarea întrebare „De ce…”

El, răzvrătitul, nonconformistul de la tinereţe, a devenit pocăitul, smeritul care așteaptă tot de la Dumnezeu izbăvirea (mântuirea):

„Privește-mă Doamne prin vârful săgeţii,
Și dă-mi alinarea în lumea divină.
……..
Deschide-mi speranţa, închide-mi blestemul
Și pune-mi o floare pe drumul de munte,
Pe nori să-mi fac patul, să rup tot consemnul
Ca plin de căinţă să trec peste punte.”

Și totuși, histrionul total care este, (amestec de Don Quijote, Mercutio și uneori, din invidie și de Sancho Panza) nu-și reprimă nicio voluptate, iar extazul și-l trăiește alegându-și ca punct de observaţie și trăire, malul mării, de unde ne spune:

„Chitara mă frânge, cu șoapte divine
Mă poartă prin visuri și-mi stinge aleanul,
Te rog zee scumpă, rămâi doar în mine
Cu marea, chitara, orchestra, pianul.”

sau

„Pe fruntea-mi strivită de stele beţive
Aud vocea mării în pahare oftând,
Prin sânge-mi înoată tristeţi cognitive,
Atomi de iubire printre ploape săltând”.

După atâtea avataruri trăite, la Ștefan Doroftei Doimăneanu nici gândul „nu mai vrea să ţipe” și atunci alege lumea pe care o poate controla, lumea poeziei de esenţă tare, lucru pe care-l împlinește în cinci volume consistente de poezie: Balada colţului de rai, Freamătul anotimpurilor, Simfonia iubirii, Simfonia tristeţii și Simfonia fantastică. După Balada colţului de rai și Freamătul anotimpurilor își face trecerea de

la trubadur la melomanul muzicii simfonice, nu atât de dragul lui Hector Berlioz cel care are îndrăzneala de a alătura (în „Simfonia fantastică” sau „drumul către eșafod”) lângă instrumentele tipice orchestrei simfonice și clopotul cel vestitor, atât de naștere, de liturghie, de chemare la utrenie, la vecernie, de moarte, de alertă și de mesaj mistic și magic către eternitate, ci fiindcă gustul estetic intră într-un registru intelectual potrivit cu poezia minunată pe care o scrie.

Prin alegerea titlului nu vreau să mă substitui lui Boris Polevoi, dar referirile mele vis-à-vis de Ștefan Doroftei Doimăneanu (nu pot evita sintagma „povestea unui om adevărat”) pot fi catalogate numai ca fiind clișee dintr-o poveste despre „un om adevărat”. (**Ică Sălișteanu**, jurnalist, scriitor)

Ștefan Doroftei Doimăneanu, este un poet contemporan cu majoritatea poemelor scrise în vers clasic, bine conturate din puct de vedere al prozodiei, al metricului și al formei. (…) În volumele de poezii întitulate simbolic, „Simfonia iubirii, a tristeții și cea fantastică”, poetul parcurge drumul invers, de la revărsare la reculegere, de la extaz la introspecție lucidă, în căutarea propriei esențe interioare. (…) Poeziile sale, sunt scrise cu o minte sigură și fermă, unde sentimentul se preschimbă în chip miraculos în „ou de Măiastră”, ca o renaștere internă sub aripa unui Duh nevăzut, care îi dă poetului aripi și cutezanță de zbor, în și dinspre lumea esențelor vieții și ale sufletului. (…) După ce își configurează spațiul și bolta metafizică a noii existențe, poetul începe munca de creație și recreație interioară, pe de-o parte ca un meșter olar care modelează „clisa cuvântului”, care îi împiedică mersul și „văzul interior”, dar care, prin iscusința mîinilor sale, dă forme din ce în ce mai abstracte poeziilor. (…) Spre lauda sa și poate și spre beneficiul altora, poetul Ștefan Doroftei Doimăneanu își descrie cu sinceritate și acuratețe trăirile și transformările interioare, cu mijloacele specifice ale poeticului.

(…) Lirism pur, orfism pur! Vorbele sunt de prisos, și nu mă încumet să risipesc vorbe în valuri. (…) Ștefan Doroftei Doimăneanu este un poet veritabil, și este și mare prin ceea ce reușește să smulgă din sufletul său, și să dăruiască acestui Neam: o Frumusețe poetică de cristal! (**Vasile Neagu Scânteianu**, poet, eseist, Revista *Apollon*)

În această carte a vieții, prin versurile și gândurile sale, poetul Ștefan Doroftei ne propune o simfonie a iubirii în cinci acte, contrar simfoniilor cunoscute. (…) Prima parte – *Iubirea allegro* –. Fiecare din manifestările sufletului indrăgostit vine să adauge o notă muzicală în aceasta simfonie definitorie omului. Primii pași pe calea iubirii sunt făcuți încă din adolescență. (…) În partea a doua – *Iubirea andante,* ne este prezentată iubirea calmă, de cuplu. Un cuplu frumos la început, care însă, pe măsură ce timpul trece, este covârșit de monotonia vieții, de necesitățile zilnice. (…) Partea a treia – *Iubirea menuet* – este perioada observațiilor, a pașilor mărunți, calculați. Acest al treilea act al simfoniei iubirii este concretizat prin schimbările fizice asupra aspectului fiecăruia. (…) Partea a patra - *Iubirea vivace*. Al patrulea anotimp al iubirii, asemenei unei simfonii, ne prezintă senectutea cu toate avantajele și dezavantajele ei, maturitatea gândirii, înțelepciunea, înțelegerea dintre parteneri, apropierea lor în fața bolilor. Singura care nu îmbătrânește este iubirea. Ea, dintotdeauna înfierbântă sângele, gândul, cere și oferă emoții la fel ca în tinerețe. Este sentimentul care aduce fericirea, atât de necesară zilelor cenușii. (…) Dorul față de tot

ceea ce a iubit și a rămas atât de puternic ancorat în suflet este și el transpus în poezie. (…) Partea a cincea – *Corala fantastica* – este o quintesență a celorlate patru. Ele se unesc și formează viața, cu dezamăgirile ei, cu tinerețea tumultoasă, cu speranțele și dorințele maturității, cu monotonia zilelor scurse la fel pe făgașul timpului, cu bătrânețea senină, cu sufletul tânăr într-un trup învins de timp.

Iată o formă originală de a percepe Iubirea, prin vocile anotimpurilor vieții într-o simfonie a simțurilor caracteristice fiecărei perioade. (**Adina Velcea**, prefață la volumul *Simfonia iubirii*)

Un romantic ludic: Ştefan Doroftei Doimăneanu. În poeziile prezentate, (şi premiate), la această ediţie a concursului „Radu Cârneci", dar şi în noul volum, tipărit la Editura *Betta,* autorul fiind răsplătit astfel, ca şi ceilalţi laureaţi ai amintitei ediţii, scriitorul se continuă pe sine prin compoziţii care denotă o tehnică a versificaţiei impecabil însuşită, o accentuată dezinvoltură în redactare, legată inextricabil de o evidentă plăcere a scrisului, ca şi de o lăudabilă inventivitate în construirea imaginilor.

(…) Prin imaginile jucăuşe şi grave totodată, dozajul dintre cele două elemente fiind inanalizabil, ceea ce constituie un merit în plan estetic, se scoate cu energie textul din ţarcul banalităţii, de care pare a fi pândit. (…) Ştefan Doroftei Doimăneanu combină, probabil nedeliberat, acorduri care criticului îi dau impresia a conţine o fuziune dintre văităreţul cântec de lume, plin de ah-uri şi of-uri, cântec supraîncărcat de boceli sentimentalizante, desuet tocmai prin aceasta, cu şăgalnica şansonetă pariziană, mereu modernă, mereu cu zâmbetul pe buze în afişarea tristeţilor. (…) Fireşte, nu trebuie făcute imputări poetului că uneori ceea ce e produs al imaginaţiei sale lirice, eminamente subiective, nu îşi află corespondent în realitate, atunci când el îşi ia avântul să facă trimiteri precise la realitatea empirică actuală. El scrie delirant, (la nivelul aprecierilor), dar percutant, (la nivelul expresiei).

(…) Boierul trândav, care, într-o compunere din *Pajere* a lui Mateiu Caragiale, îşi regăseşte, într-o clipă crucială, vitejia moştenită de la strămoşii săi, îşi află un corespondent metaforic la artistul la care m-am referit aici: el învinge atracţia gravitaţională a tânguielii de flaşnetă prin sunetele grav – jucăuşe ale unor instrumente moderne, care sunt, prin forţa lucrurilor, *sincrone* cu sensibilitatea timpului nostru. Așadar, sunt valoroase. (**Victor Atanasiu**, critic literar, prefață la cartea *Simfonia fantastică*)

Extrase din operă

Te-aştept

Privesc spre bolta înstelată din pridvor,
De ochii tăi, de trupul tău îmi este dor,
Secundele adorm pe chipul meu rănit
De timpul ce se scurge în mine, istovit.

Parcă de veşnicii te-aştept din depărtări,
Să îţi şoptesc în taină, sărut plin de fiori,
Şi-n trupul tău focos, fierbinte, ivoriu
Să mă topesc ca norii, pe cerul azuriu.

De-atât-alean şi frig, marea şi valul plâng,
Doar visurile mele la tine mai ajung
Să te implore iar, să te ridici pe stei ,
Să vezi fulgii de nea curgând din ochii mei.

De-aș putea

De-aș putea luna plină de pe cer s-o desprind
Și purtând-o pe brațe o iubire s-aprind,
Mi-aș jertfi ani de viață pentr-o clipă ferice
Și să-ţi spun „TE IUBESC”, aș fi iar un novice.

De-aș putea fericirea s-o țin trează mereu
Iar din ea să creez un imens curcubeu,
Peste bolta iubirii aș străluci neâncetat
Și șoptind „TE IUBESC”, n-ar mai fi un păcat.

De-aș putea să culeg stea cu stea de pe cer
Iar din ele să formez un imens colier,
Tot ce-i sfânt în iubire ar primi un cadou
Și rostind „TE IUBESC”, n-ar mai fi un ecou.

De-aș putea jurăminte, ceas de ceas să-ţi ofer
Și din ele să pictez curcubeie-n eter,
Ţi-aș clădi un palat din sublimă dorință
Și s-aud TE IUBESC, m-ar topi în credință.

Alo!-112?

Alo! 112,
Veniţi mai repede,
Azi mi-am ucis iubirea
Ce se stingea oricum în amândoi.

Alo! 112,
Hai! Veniţi degrabă,
Îmi trebuie mult sânge
Să-mi faceţi un transplat de jar în sloi.

Alo! 112,
Pune-ţi sirenele
Macar salvaţi durerea
Ce-mi curge ca o noapte în şuvoi.

Alo! 112,
Grăbiţi-vă încet

Se pare, sau îmi pare
Că încă pâlpâie ceva prin ploi.

Alo! 112,
Nu! Să nu mai veniţi
Nu cred că am ucis-o...
Încă mă bântuie ca un strigoi.

Rugă de primăvară

Mă rog la ziua plină de splendoare
Să îmi alunge negura din vis
Şi luminat de zori cu felinare
Să-mi redescopăr visul interzis.

Mă rog la nori furtună şi la mare
Şă-mi poarte gândul prins în flori tei
Spre chipul tău ce arde-n depărtare
Şi fumegă în noapte cu scântei.

Mă rog să prinden clipele de mâine
În clipele ce ard nedesluşit,
Să fim doar noi sub cerul care ţine
Buchetul cu iubiri fără sfârşit

Mă rog de cântul plin de nostalgie
Să ne dezmierde-auzul, cu viori
Ca valsul nou, prea prins în frenezie
Să ne rostească prin rotiri, fiori.

Şi tot mă rog cu ruga prinsă-n rugă
Să te întorci plutind pe dorul tău,
Ca în sărut dorinţa să se scurgă
Din dorul tău nestins în dorul meu.

Profil literar realizat de **Nicolae VASILE**

Eduard Dorin ENE

S-a născut în data de 03.08.1955 în municipiul Iaşi. A studiat la *Liceul Teoretic Mihail Sadoveanu* Iași, actualul *Colegiul Național Mihail Sadoveanu*; Școala Militară de Ofițeri Activi de tancuri și Auto *Mihai Viteazul*, Pitești, arma auto; Universitatea *Politehnica* Bucureşti, Facultatea de Inginerie Mecanică, specializarea Mașini și Echipamente Tehnice; Curs Postuniversitar de Management Logistic; Curs Postuniversitar Unic de Conducere pentru Ofițeri Ingineri, Academia Tehnică Militară; Universitatea *Spiru Haret*, Facultatea de Drept;

Este doctor în Științe Inginerești, domeniul electronică şi telecomunicaţii, specializarea Mecatronică cu teza: *Contribuții la modelarea asistată pe calculator a sistemului de răcire la motoarele termice*.

Membru al *Asociației Generale a Inginerilor din România;* Membru al *Societăţii Scriitorilor Români;* Membru al *Societăţii Culturale Apollon;* Membru în *Liga Scriitorilor din România.*

Publicații

Cărți

Îngerul a strigat–In memoriam Veron, epigrame, catrene, poezii, Editura *Arvin Press*, București, 2007; *Mică ești eternitate-In memoriam Veron,* epigrame, poezii, Editura *Inspirescu* – Satu Mare, 2019; *Pădurea se-nchină*–poezii, Editura *Inspirescu*, București, 2019; *Totul curge*, poezii, Editura *Inspirescu*, București, 2019; *Simptom de sentiment*, poezii, Editura *Betta*, București, 2020; *Vid fără număr*, poezii, Editura *Betta*, București, 2020.

Antologii

A fost publicat în antologiile *Lecția de poezie 2019*, *Lacrimi pentru nemurire*, *Toamna la Apollon*, *Vis cu Nichita*, Societatea Culturală *Apollon*, *Anotimpuri*, Editura *Betta*, 2020; *Antologie de pandemie* sub egida revistei *Convorbiri literar artistice.*

Reviste

A publicat în revistele literare: *Arena literară*; *Nord-Est Cultural* (LSR); *Independența Română-Independența prin cultură; Revista Română de versuri și proză* (periodic al Societății Scriitorilor Români); *Bogdania; Convorbiri literar-artistice* etc.

Diplome

Premiului *Ion Vătămanu* la Festivalul-Concurs de creație literară(poezie) *Vis de toamnă*", ediția a VIII-a, 10 octombrie-25 noiembrie 2020, organizat de Societatea Culturală Apollon-România şi Academia Internațională de Literatură și Artă; Mențiune la ediția a IV-a/2020, a Concursului Național De Proză Scurtă *Nicolae Velea*, desfășurat în perioada 15 august-30 septembrie, având ca tematică *Pandemia*; Mențiune la Festivalul-Concurs de creație literară (poezie) *Vis de toamnă*, ediția a VII-a, 10 octombrie-25 noiembrie 2019, organizat de Societatea Culturală Apollon-România şi Academia Internațională de Literatură și Artă.

Extrase din referințe critice

„Eu, cel ce astăzi, transformat într-o trestie gânditoare, așa cum bine spunea Blaise Pascal, născut și crescut pe un mal de apă tulbure, dar lin curgătoare, am fost educat pentru poziția de alfa a unei familii de intelectuali dintr-un cartier, cândva mărginaș al Iașiului, azi devenit central. Alaltăieri, la jumătatea ultimului secol din mileniul trecut, într-o zi de marți, ploioasă, la începutul lunii august, scoteam primele scâncete spre bucuria nețărmurită a mamei care scăpa de cumplitele dureri ale nașterii, dureri firești dar și pricinuite de dimensiunile mele mai puțin obișnuite, pe care nu ezita să mi le reamintească oricând se supară pe mine.

Primii pași făcuți către școala primară m-au purtat prin fața casei unei femei micuță de statură, jovială, cu zâmbetul pe buze permanent și care ne aștepta în fiecare dimineață, înaintea începerii cursurilor dar și la prânz, când într-un vacarm enorm, plecam de la școală. Tanti Sanda, cum îi spuneau copiii, madam sau coana Gavrilescu, cum i se adresau vecinii, nimeni alta decât Otilia Cazimir, era pregatită permanent cu fructe proaspete, culese din propria grădină sau din grădina de peste două case, de pe strada Zlataust, – unde locuise Ionel Teodoreanu –, cu bomboane, dar, mai ales cu o povestioară, un sfat înțelept, o poezie, o vorbă de duh, cu care ne aduna pâlcuri în jurul gardului sau la micuța măsuță de lemn din fața casei.

Curgerea anilor, de la plodul șaten cu părul cârlionțat, neastâmpărat dar nu obraznic, în costumul de catifea, la două rânduri de nasturi și cu șăpcuța la fel, admirat de toți trecătorii când ieșeam cu familia la plimbare pe pietonalul Ștefan cel Mare sau când făceam deliciul celor prezenți, mai ales la recitat poezii, pe scena Naționalului ieșean, luat de către unchiul meu, Alfons Radvanschi, actor, la diferite spectacole pentru copii și până la sexagenarul de azi, chel dar îmbrăcat tot la costum, evident, nu același din copilărie, colindător prin diferite cenacluri literare, a decurs diferit. Până la majorat, curgerea a fost lină, plină de peripeții hazlii, de idile trecătoare și distracții pe măsură. Grijile erau în seama părinților, care trebuiau să rezolve, pe cât posibil, pe cale amiabilă, toate neajunsurile create vecinilor cu mingea de fotbal, sau autorităților prin neplata biletelor pe mijloacele de transport în comun, deși primeam, lunar, bani de abonamet, dar îi cheltuiam pe diverse prostioare.

Apoi, curgerea m-a prins în tumultul vieții și uneori a fost sub formă de cascadă, lovindu-mă adevarate torente, peste care am trecut cu brio; alteori a fost rapidă ca un râu de munte, unde m-am simțit păstrăv plin de elan și dor de viață, iar câteodată lină și cristalină. M-am oprit din roler-costerul specific activității desfășurate peste 35 de ani, rezervat de viața deosebit de activă pe care am dus-o, cu bune și rele, cu nevoi și satisfacții, cu realizări deosebite dar și cu dorințe de mai mult și mai bine. Sună puțin cam pretențios pentru zilele acestea, dar semnifică același lucru:

mi-am propus să cunosc valoarea timpului liber după o periodă de muncă asiduă, să mă relaxez, dar tot prin muncă, lăsând lucrurile să se întâmple de la sine. Să stau pur și simplu, să conteplu frumusețea lucrurilor care se întâmplă, care au trecut și mai trec pe lângă mine în fiecare zi. Sunt un optimist din fire, deloc încrezător în ligușelile celor din jur, sceptic la tot ce mi se oferă fără un efort adecvat din partea mea și dornic să ajut, în limita posibilităților, pe oricine are nevoie fără a mă gândi la recompense și de cele mai multe ori fără a primi nici măcar mulțumirile verbale, atât de puțin costisitoare și poate de aceea viața m-a răsplătit. Anotimpurile iubirii au fost permanent alături de mine, m-au îmbrățișat cu drag și mi-au oferit cu generozitate poate mai mult decât am meritat. (*Eduard Dorin Ene*)".

Iată, expusă pe scurt, scanat, de însuși autorul, intrarea în viață, dar și parcursul ei, a omului, inginerului, cercetătorului, soldatului osârdnic în slujba patriei, scriitorului de azi (2021) Eduard Dorin Ene, a cărui prezență în cenaclul meu literar-artistic și în paginile revistei pe care o conduc, *Convorbiri literar-artistice,* mă bucură și, totodată, aduce un plus, zic, creativității și valorilor literar-artistice românești, Domnia Sa fiind o personalitate puternică, (așa cum îmi place mie să fie oamenii), având un spirit cu adevărat bărbătesc, vertical, spirit care se bazează atât pe sârguința asiduă în a învăța, a acumula cunoștințe și cunoaștere și a se perfecționa, atât în ceea ce privește profesiunea (și, după cum vedem în curriculum, are ce să arate lumii, realizări de mare angajament cât cuprinde), cât și în ceea ce privește viața spirituală a omului, viața spre înălțate spirituală, care este, în fond, esența vieții, esența parcurgerii acestui timp petrecut în trup în viața terestră. Bucurie inimii este ca omul să nu treacă prin viață precum gâsca prin apă, ci să se străduiască să fie OM, cu toate bunele și frumusețile pe care Bunul Dumnezeu le-a "implementat" în el. Și, iată că, Eduard Dorin Ene, după ce a soldățit eroic în profesia pe care și-a ales-o (sau, poate i-o fi fost rânduită!!), obținând rezultate aducătoare de mulțumire și împlinire, a decis să mai soldățească acum și pe tărâmurile literaturii, adunându-și noi și noi realizări, bucurându-și sufletul, bucurându-și mama, – mângâindu-i sufletul prin creațiile pe care, cu dragoște și credincioșie sfântă, i le închină, ode sfinte, (*OMAGIU MAMEI*, poem în 22 de strofe – "înălțătoare adorație" –, în care poetul, fiul, Eduard Dorin, arată, printre altele, cum, mama, cea care i-a dat viață, – în chinuri grele, după cum el însuși mărturisește –, îl așteaptă, cum altfel, decât ca o mamă, "cu chipul de icoană" și-l întâmpină cu "glas dulce, suav, de mămică" – minunate stihuri!), spre a o determina să uite, (chiar și după plecarea sa la cele veșnice), întru totul, cumplitele dureri ale nașterii fiului și să-i aducă acolo mulțumirea că l-a adus pe lume –, bucurându-și, deopotrivă, tatăl, precum și străbunii, cărora le dedică numeroase poeme, și bucurându-ne și pe noi cei care-i citim cărțile acum, dar și pe cei care le vor citi în viitor. Îmi place că nu pregetă să spună și spune cu docilitate și verticalitate riguroasă ce gândește, spune lucrurilor pe nume, cu subiect și predicat, legat de "politicile corecte" actuale, îmi place că nu ascunde gunoiul sub preș, ba, dimpotrivă, prin pamflete "în alb și negru", – altfel n-are cum omul-soldat, care simte și vede cum "sub bocancul democrației străine se dărâmă credința(străbună)" și cum "paharul se umple" și, firesc, apa revoltei dă pe-afară și se revarsă... –, îl încondeiază, (gunoiul), răbojindu-l pentru eternitate, spre rușinarea vânzătorilor de neam și țară, și, poate, spre trezirea celor care batjocoresc și dezbină poporul român cu mizeriile lor, și, de ce nu, poate și spre trezirea poporului... adormit.

(**Antoneta Rădoi**, redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*, 27 ianuarie 2021)

„În două întâlniri succesive ale Cenaclului *Literar ing*, cele din lunile iunie și iulie 2019, prilejuite de lansarea unor volume de poezie ale unor confrați, *Pădurea se-nchină* de Eduard Dorin Ene, respectiv *Pofta de... râs* de Ovidiu Țuțuianu, ambii obișnuiți ai grupărilor literare care practică cu predilecție epigrama. Au vorbit despre creațiile lui Eduard Dorin Ene câțiva reprezentanți de frunte ai acestui gen literar, printre care d-na Elis Râpeanu (dânsa având un doctorat în domeniul epigramei sub conducerea profesorului Ștefan Cazimir, George Corbu, președintele Uniunii Epigramiștilor din România și directorul revistei *Epigrama*)". (**Nicolae Vasile**, în *Hectomeronul Coronavirus*, Editura *Favorit,* București 2020, pag. 89)

„Pentru acest cadru militar nu există retragere în rezervă, repaos etc. pentru că sentimentele și gândurile sale au găsit, în sfârșit, perioada în care să se manifeste, să ardă, să evadeze în zone de trăire liberă și intensă, de retrăiri și visări. Cu structura fizică și comportamentală de moldovean, cu inserții de capital genetic de răgățean, nu putea să stea comod într-un „dolce far niente" și dacă nu mai are grija armelor, mânuiește condeiul. Și nu orice condei, ci pe cel care adâncește și înalță în egală măsură. Cu toate că este un om de acțiune care trăiește febril realitatea, în poezia sa se simte un dor disimulat venit din adânc de suflet, pe care poate nici autorul nu poate să-l descifreze. Gândul se întoarce „dus de vânt, purtat prin lume/ Se întoarce peste ani". E o poezie care produce plăcere și prin comunicarea printr-un dialog monologat cu cititorul. Trăiește azi, trăiește mâine, dar trăiește și ce a fost odată. Scrie așa cum respiră, pune verbele pe hârtie parcă din instinct, cu revenire la poezia tradițională armonioasă doar cu rimă." (Dr. **Elis Râpeanu**)

"(…) Eduard Ene, lansează volumul *Pădurea se-nchină* după titlul unei poezii care, contrar formulării, are mai curând un aspect social... Citind poeziile lui Eduard Ene, aranjate, în majoritate pe strofe, simțim chemarea din adânc a autorului spre versul clasic, înscriindu-se, parcă, într-un curent care susține revenirea poeziei la armonia prozodică tradițională, cu ritm și rimă, croită pe tipare care implică nu numai zburdarea ideii, ci și efortul condeiului... E o poezie în care se îmbină raționalul cu imaginarul, fără ca simțul realului să pună obstacole în calea visării, călătorind prin zone care unesc cerul cu pământul. Citim poezii care se armonizează pe capitole, în care, de la trăirea, participarea intensă a autorului la gândul care-l stăpânește, trecem la versuri care omagiază eroi sau, nu de puține ori, la adevărate pamflete în „alb și negru". Simțim că poetul, după propria expresie, e „operat pe cord deschis pentru un vis", că rândurile scrise sunt „trepte spre lumină" care-l înalță fără să se lovească „de-o margine de zare".

(...) Este o carte în care autorul se adâncește în gânduri, filozofează asupra rostului vieții, înalță rugi și construiește statui pentru cei dragi și transmite cititorului fiorul trăirilor sale. (Dr. **Elis Râpeanu**)

"Poetul Eduard Dorin Ene își propulsează eul în versuri cuprinse în volumul

Totul curge, structurat pe mai multe capitole, cuprinzând 101 poezii, „călcând pe umbra gândurilor" sale. (…) Poezia sa are și un caracter documentar, pe fondul jovial-bonom al autorului, cu nuanțe citadine și cosmopolite, care-și prelungește nevoia de trăire, dar nu oricum, ci mânuind condeiul... Se simte adevărul aforismului

„tăcerea moare când învie cuvântul”... Aceste impresionante imagini, metaforele merită nu numai citate...

(…) Eduard Dorin Ene, cel care spune „de astăzi sunt independent”, se dovedește a fi dependent de poezie. La el totul curge – și clipele, și viața cu schimbările, cu luminile și umbrele ei, la fel curg și versurile din acest volum, în fuga condeiului avid de autodefinire. Autorul, în mare măsură, răstoarnă tipicitatea comodă, sfera liricului versificat câștigă teren, demonstrează că, în literatura română de azi, există spații în care își croiesc drum și valorile. Pentru că Eduard Dorin Ene este o forță umană dotată pentru POEZIE”. (Dr. **Elis Râpeanu**)

„Volumul *„Pădurea se-nchină”* conține trei componenete esențiale în privința însemnătății pe care le-o acordă poetul. Este vorba despre *Iubire, Omagiu și Poem social*... *„Iubiri”,* prima parte a volumului se deschide cu *„Parfum de femeie*” din care zice și crede poetul că *„s-a născut eternitate*”. Același parfum reprezintă *„Tot ce lumea definește, e-o mireasmă dumnezee*” adică dar al lui Dumnezeu. Prin excelență un hedonist, un adept al iubirii telurice, concrete îi intuiește și exprimă incandescența. Aceasta naște înfierări încredibile pe care poetul le invocă în epitete, ce accelerează bătăile inimii și îi crește temperatura, *„ea este o nimf-a dulcilor plăceri;* „punte-a timpului de ieri, adăpost de contrarii „născătoare de amoruri” și „conflicte de durată”; este „mamă vizionară, dar și soață adorată” „stimulent de apă vie” și dorință arzătoare”. Pe măsura trecerii timpului, incandescența faptului de viață se diminuează până la dispariție, încât, până *„Și parfumul de femeie se topește-ncet sub soare*”. Ne ia în stăpânire neputința – lumina iubirii se preface în „Umbră vechilor idile, amalgam de neputințe. Dăruind capacitate de creație și prin aceasta, de a lăsa urme, amintiri, semne scrise, Dumnezeu îi dăruie omului creator dăinuire în timp, nemurire. De aceea, orice pomenire a cuiva, o răsfoire de carte este o înviere din uitare a celui care a scris-o.

(…) Din ciclul *„Poem social*”, poezia *„Pădurea se-nchină*” care dă și titlul volumului, este un recurs la memorie, urmărind resuscitarea interesului pentru istoria neamului nostru, îndemnând la recunoașterea și prețuirea simbolurilor vitejiei strămoșilor noștri. (**Geo Călugăru,** membru USR, președintele Cenaclului *Octavian Goga*, București)

”(...) Într-o foarte sinceră autoprezentare, (autorul însuşi declară că a scris-o „Cu onestitate”), pusă înaintea plachetei sale de debut *Pădurea se-nchină,* (de acolo am cules şi datele biobliografice de mai sus), se vede străveziu că autorul a fost omniiubit şi omniiubitor… (…) Meritul poetului este de a ne transmite toate acestea tocmai prin curgerea sprinţară de versuri.

(...) Eduard Dorin Ene, care nu este doar militar de carieră, ci şi om de formaţie tehnică, cu lecturi şi contribuţii ştiinţifice în acest domeniu... se mărturiseşte că a scris stihuri dintr-un prea-plin sufletesc, că a dorit să dea glas unor trăiri proprii. Stihurile sunt îngrijite, iar versificaţia-impecabilă. Poezia sa din volumul de faţă este împărţită în mai multe cicluri, fiind un adevărat jurnal versificat, (fără cusur însă, repet), un *bazar* de varii confesiuni unde obiectele chiar dacă nu sunt din aur pur, sunt poleite temeinic cu preţiosul metal.

Pensionar acum, autorul nu-și găseşte încă astâmpăr și te face să ai pornirea celui care se înlăcrimează că a fost cândva un bărbat cuceritor, în jurul căruia s-au învârtit, ca într-o horă, frumoasele Universului. (**Victor Atanasiu**, critic literar)

(…) Volumul de poeme de care ne ocuppăm se remarcă – în afara celor două teme a căror autonomie am ținut să o relevăm – printr-o stilistică sui-generis care definește pregnant o personalitate poetică ce mizează pe sentiment, fără a fi desuet pentru aceasta, ci dimpotrivă, foarte modern. Cu destul curaj, se apelează la cuvinte aproape ieșite din uz precum *amor, ferice, neam*, făcând parte din arsenalul poetic al secolului al XIX, cărora li se alătură achiziții recente: *internet, cipuri* ș.a. sau termini proveniți din diferite științe… În gama procedeelor utilizate trebuie considerate și accentele pamfletare – rod al unei atitudini civice responsabile față de negativul și cenușiul instaurate în societate (*Vindem tot*). Umorul este, de asemenea, prezent – „căci viața-I un mister ce are haz" (Gheața) – ca în *Balada unui moldovan* în care autorul nu mai caută cuvintele, le are, așa-zicând, de acasă, ele fiind ale locului, ale strămoșilor, cu alte cuvinte graiul pământului, al Chiriței lui Alecsandri. Ajuns la vârsta amintirilor, poetul rememorează în cheie afectivă stadiile de început ce i-au marcat formarea și chiar existența, într-un Iași cultural a cărui deviză a fost și este și va fi mereu „De la cultură nu se poate abdica" (*Iași*), specificând, cu toată greutatea faptică și de gând, „Am neamul în mormintele ieșene" (ibidem). (**George Corbu**, președintele Uniunii Epigramiștilor din România)

„Vid fără număr este o dovadă de forță creatoare, de prezență aici și acum în trăirea țării, a lumii ei mult încercată, furată și necăjită, o dare de seamă clară, atentă, pregnantă asupra a ceea ce a fost, se întâmplă și se pare că va fi, dacă nu suntem atenți, conștienți și doritori de a înlătura putregaiul, mucegaiul, bubele, noroiul (aluzia la vitriolantele textele sudiste, ale liricii oltean-muntean-argheziene.

Important mai este un aspect: Eduard Dorin Ene nu este singur în această lume a poeziei, a dorinței de libertate reală, de creație literară, tehnică, agricolă, medicală, militară, științifică, existând, încă existând, o mulțime de oameni talentați, dăruiți cu har, pricepere, efort întru propășirea patriei. Ei există și țara se bazează pe toți.

Revenind, la cartea de poezii, putem spune, concluziv: Citiți! Citiți-ne, pe noi, poeții de azi! Și nu uitați că nu suntem singuri! Lângă noi sunt toți cei de înaintea noastră, de la anonimii cântăreți, la cei știuți ca făurari de doine, de imne, balade, blesteme, meditații, satire, idile, rugăciuni, sonete, poeme în vers liber, dar și epigrame, strigături, cântece etc. (**Florin Grigoriu,** vicepreședinte *Asociația de Haiku* din România)

”Aflat la vârsta deplinei maturități în viață, dar și poetice, autorul de față are detașarea necesară de a îmbina gândirea complexî și talentul literar. Nimic nu îi scapă, totul este trecut prin filtrul unui suflet sensibil, venit, evident, din filonul eminescian. Temele complexe fac ca această carte, *Pădurea se-nchină*, să fie deopotrivă o deschidere spre subiectele sociale dar și personale. Este o combinație fericită de atitudine civică și momente răscolitoare despre părinți, familie. Îi urăm succes convinși fiind că dl. Eduard Dorin Ene mai are încă multe de spus. Revenind la vechea întrebare a lui Holderin: ”La ce bun poeții în vremuri sărace?", poate acestă carte este răspunsul potrivit. Pentru că nu se poate trăi fără aer, hrană și sentimente. Succes prietene și... la gânduri poetice pe viitor”. (**George Terziu**, editor)

Purtând în cununa vieții petale de lauri, iubire, voință, aștept ca acea stea căzătoare să întârzie cât mai mult cu putință. Mă prezint nud în fața cititorului

deoarece nu s-a întamplat vreodată ca cineva în pielea goală să piardă ceva. Deci, nu am ce pierde; eu încerc să ofer ceva, o carte scrisă cu inima, un obiect, care peste ani să amintească de mine. Un obiect în plus e o grijă în plus; o carte nu poate fi niciodată „în plus”. Citește-mi cărțile pe-ndelete, dar până la capăt, încet, dar fără întreruperi. Da, mă încredințez ție. Fără oameni simpli ca mine, nu pot exista oameni mari, ca tine, cititorule!

(**Eduard Dorin Ene**)

Extrase din operă

Anticar

Am angajat la gâduri anticar
Să țină amintirele-n registre,
Povești din vremea lui Icar
Cu zburători la înălțimi sinistre.

Mi-am revăzut din ancestral
Culoarea chipului pierdut
Și-am reținut că jocul teatral
Provoacă râsetul vândut.

Din manuscrisele-nvechite
Păstrate-n taină lângă sobă
Am smuls dorințele s-achite
Purtarea când eram în robă.

Un ziar din maldărul păstrat
De-un galben ca pojarul
A stabilit, cu-n titlu cam pătat,
Minciuna ce vestea amarul.

Procesul ucigașului de vise
Ce-a îngrozit urbea natală
Decapitând tot ce iubise
Când a vazut o foaie goală.

Poemul de debut, pierdut
Printr-o revistă oarecare.
O muncă fără de-nceput
Lăsată-n piață, la parcare.

Cercul

Din cercul meu fără de păcat
Prin care se-adunau poeme,
Plecat-au spre înaltul Avocat
Doar gânduri pline de dileme.

De ce să fiu un nor pribeag
Sau versul unei poezii acide,
Când pot să flutur ca un steag,
Pe buzele fecioarelor candide.

Să mă înconjur de păcat real
În mreaja unei june înfocate
Privind splendorile ivite-n deal
Sub clar de lună plină, etalate.

Să sparg un geam de stele vii
Când te-am zărit atât de pură.
Nu m-așteptam ca să provii
Din lumea viselor, cea dură.

M-am transformat în voiajor
Ca să petrec circumferința,
Să fiu prezent, ca simplu dirijor
La festivalul ce-mi urma dorința.

Te-am revăzut într-un budoar,
Splendoarea nopții ascunzând
Erai o divă-n dans pe patinoar
Ce-aluneca, iubire așteptând.

Profil realizat de **Antoneta RĂDOI**
Redactor șef Revista **Convorbiri literar-artistice**

Constantin ENESCU

S-a născut în anul 1937, de profesie inginer militar, preocupat de poezie, satiră, fabulă, epigrame, aforisme, etc.

Studii

Liceul *Sf. Sava*, București; Școala Militară de artilerie; Academia Tehnică Militară – Mașini grele speciale; A lucrat în fabricarea de tehnică militară, pensionat cu gradul de colonel în anul 1994. A pubicat articole și poezie în școala militară, în presa militară, începând cu anul 1960.

Activitate literară

A participat activ la patru din cele 17 Congrese de Dacologie: Târgul-Jiu: *Pietrele Dacilor vorbesc - Brâncuşi*, 2012; Buzău: *Pierit-au Dacii – B.P. Hașdeu*, 2013, cu o secţiune la Chişinău la Biblioteca B.P. Hasdeu. Cu această ocazie a dus personal circa 200 cărţi de scriitori români pentru aceasta bibliotecă; Oradea: *Dacii în conștiința lumii*, 2014, Buzău: *Deceneu şi Dacii*, 2015.

Este membru al Cercului *Ing Epigrama*, al Cercului *Literar ing*, ambele din AGIR, al Cercului literar *Sf. Mihail şi Gavril*, Bucureşti, al Cercului literar *Mircea Eliade* (*Societatea Scriitorilor Români*), Bucureşti etc.

Volume publicate

Prin negura reformei, Editura Societății Scriitorilor români, 2014; *Epigrama la raport*, Editura Semne, 2017; *Jungla modernă*, Editura Amanda Edit, 2018; *Clepsidra vorbelor*, Editura Amanda Edit, 2019; *Dialog de suflet*, Editura Izvorul Cuvântului, 2020 (împreună cu Marilena Dumitrescu, soție). Toate cu caracter satiric privind societatea românească postdecembristă.

Participare la antologii

Surâsuri înlăcrimate, 2014; *Lyrics & Prosa*, vol.III, 2014; *Antologia Aforismului Contemporan Românesc*, 2016; *Poeți și scriitori români contemporani în regal eminescian*, 2017; *Literatura de călimară*, 2018; *Scriitori români uniți în cuget și simțiri la Centenarul Unirii*, 2018; *Poeți și prozatori contemporani în regal eminescian*, 2018; *Literatura din călimară* (vol IV), 2019; *Poeți și prozatori contemporani în regal eminescian*, 2019; *Magia sărbătorilor de iarnă*, 2019; *Vulcanul pandemic*, 2020; *Cele*

zece porunci, 2020; *Vis cu Nichita* (vol. 3), 2020; *Poveștile iubirii*, 2020; *Ecoul umbrei*, 2020; *Cea mai dragă ființă*, 2020; *Antologie de pandemie*, 2020; *Armonia cuvintelor,* 2020; *Cinstire Maicii Domnului*, 2020; *Dorințe, Gânduri, Așteptări*, 2021.

Colaborări la reviste

Revista Română de Versuri şi proză, Revista de literatură romană, Revista Emigrantul; Frunză de Arţar - Canada, Lumea Epigramei, Revista Epigrama etc.

A participat la concursuri literare şi de epigrame, iar pe internet la activitate online la revistele *Citatepedia, Negru pe Alb, Reţeaua Literară, Confluenţe Literare, Universul Culturii, Convorbiri literar-artistice* etc.

Premii

La Concursul de epigramă şi poezie umoristică: *Podul minciunilor 2014,* Gura Humorului, 2015.

Referințe critice

Colonelul general peste cuvinte: În anul de grație 2017, la vârsta de 79 de ani, colonelul în rezervă Constantin Enescu s-a hotărât, în sfârșit, să scoată cartea *Epigrama la raport*. Precedenta carte, *Prin negura reformei*, apăruse în 2014.

De ce scrie Constantin Enescu? Pentru că se simte chemat de epigramă și de umor în general. Pentru că are țepe, întocmai ca Vlad Țepeș, pentru toți hoții, leneșii, trădătorii și fariseii acestui neam. Nu iartă nimic. Epigramele sale îi îndreaptă pe păcătoși. Nu-i cocoșează. Îi scoate la raport. Îi arată cu degetul. Să îi vadă și să îi râdă toată lumea.

Epigramele sunt grupate în treisprezece capitole relevante: *Spinul mioriţei, Politica, Alegeri, Corupţia, Criza, Justiţia, Armata, Turism, Umane, Mariaj, Beţivi, Soacra și Școala*. În capitolul „Spinul mioriţei" autorul atacă mai multe teme pornind de la definiția epigramei.

Dacă autorul va acorda o mai mare atenție prozodiei pentru toate epigramele, generalul peste cuvinte riscă să intre în elita epigramei românești....

(**Viorel Martin**, extras din prefața *Epigrama la raport*, 2017)

Elogiu: Dedic această poezie, colegului și prietenului, poetului și epigramistului cu har și talent, *Enescu Constantin*, al cărui uman și profesional, (carieră militară de excepție), l-a făcut să se îngemăneze, într-un același destin cu al României, al cărui fiu credincios este și va fi întru eternitate...

Nu am avut nici când senine zări
Aici pe plaiul nostru geto-dac
Ci, mereu doar strajnice învolburări
Dar sufletul nu l-am avut sărac.

În învolburate anotimpuri am parcurs
La răscruce de Imperii așezate
Timpul a trecut și viața ni s-a scurs
Și ne sunt Carpații de o veșnicie frați...

Și în cuvinte ai tras și asta nu-i puțin
Întâmplări de-a dreptul legendare
Că numele tău, Enescu Constantin
Odată cu ele, ajunse-n neuitare...

Fiindcă gândul cerea...culoare
Iar culoarea își cerea gând
Ne-ați dăruit o mare sărbătoare
Inima și mintea-n arte îngemănâd.
(**Geo Călugăru**; Cenaclul *Literar ing*, 2015)

Bucuria dragostei în simfonia versurilor: În volumul *Dialoguri de suflet* autorii *Constantin Enescu* și *Marilena Dumitrescu*, cuprind o viață de trăiri într-o simfonie de versuri, simfonie bine orchestrată, în două registre vocale, aducând un adevărat prinos unuia dintre cele mai minunate sentimente, acela al dragostei....

Anotimpuri care se contopesc într-o simțire, în fracții cu același numitor, dragostea este și va rămâne minunata sursă de inspirație pentru poeți, (Mihai Eminescu, George Coșbuc, Nichita Stănescu...), pentru muzicieni, sculptori, dansatori, pictori...

(…) Este un bun observator al vieții cu ironiile ei, excelând în epigramistică, satiră, fabulă. În timp, am scris comentarii la volumele soților (Constantin Enescu și Marilena Dumitrescu) am constatat evoluția din punct de vedere al șlefuirii în scris. Versurile cu o cursivitate uneori acidă, uneori lină, ne pun în față unui interes scriitoricesc cu accent pe trăirea reală, chiar spectaculoasă. Ideea de suprapunere de voci în această simfonie a dialogului, amplifică legătura sentimentală și bucuria că starea conflictuală, ori de reproș, are rezolvare. Mărturisirea și recunoașterea că iubirea este cuvântul cheie în Univers, liantul care duce la speranța sufletului implinit de sentimente, care au puterea să oblojească rănile care dor. (**Doina** BÂRCĂ, prefață la volumul *Dialoguri de suflet*, 2020)

Născut în anul 1937 Constantin Enescu, încă din adolescență este pasionat de scris, cel mai mult versuri... El traversează, pe parcursul vieții sale, mai multe etape de politici ale statului. (…) Poetul Constantin Enescu, trăind într-o societate care îi dă mereu subiecte, unele hazlii, altele tragice, altele care îl impulsionează să critice, să ironizeze, într-un mod plastic unele derapaje ale acestei societăți, prin epigrame, prin fabule, aforisme și alte forme versificate... El este un neobosit observator al comportamentului, uman, al gândirii care se concretizează prin fapte, mai mult sau mai puțin „ortodoxe”, și astfel compune o serie de aforisme care creionează comportamente, situații inedite ce îmbracă o formă plastică, ilară stârnind râsul, dar pune în valoare și înțelesuri care dau nuanță felului meschin în care se comportă unii oameni, mai mult sau mai puțin educați. *Clepsidra vorbelor* este al patrulea volum publicat de autor și scoate la iveală clarviziunea adevărurilor spuse într-o formă frumoasă și inteligentă, ce pune la lucru mintea umană.

(…) Poetul Constantin Enescu, ca bun observator al greșelilor dar și al lucrurilor bune s-a străduit să găsească corespondența perfectă, pentru toate aforismele!

(**Marilena Dumitrescu**, Prefață la volumul *Clepsidra cuvintelor)*

Poemul *Sfântă Mărie*, având la baza lui o rugă înălțată către Fecioara Sfânta Maria, ne duce spre a descoperi pașii lăuntrici ai sufletului omenesc, pașii sensibilității

trăirilor, a coborârii ființei sale în fața icoanei de a se ruga emotiv la acea putere divină pentru a-i întoarce eterna iubire pierdută sau rătăcită în faldurile vii ale timpului.

(…) Constantin Costel Enescu, în calitate de poet și enoriaș foarte delicat, accentuează transpunerea sa în acea enormă rugă aflându-se la nivelul puterilor de a lua „Lumină Sfântă din magica coroană...” spre a-i lumina „...amorul ce-n mine tânjește”.

Fraza „...nemiloase lacrimi iubirea-mi scormonește!” demonstrează că fiecare ființă poate și are dreptul de a se descătușa prin eliberarea lacrimilor fugare, mai simplu spus, și bărbații plâng. Întreaga sa ”Rugă”, întreaga sa operă a fost dedicată iubirii, acea iubire care dă vlagă vieților omenești, deaceea continuă să conchidă: „Sfântă Maria Fecioară.../ Gând drept dă azi iubirii, să intre în vatra vieții,/ Să ne dea gânduri pure.../ Să reclădim amorul ce-n chinuri azi se zbate”.

Acum, sigur pot spune, aceste versuri au luat naștere dintr-o sensibilă, curată și sinceră trăire sufletească. Punctul forte al poetului este „Ruga” ce are capacitatea de a ridica la rangul cel mai înalt preocuparea temeinică ce stă față în față cu realitatea din care apar acele slăbiciuni, destrămări ale sentimentului și purității iubirii. E un semn de alertă, e un strigăt la cer, e o chemare la trezire de a păstra și de a fi întoarsă cu fața spre noi doar prin credință. (**Maria Corini**, Republica Moldova, *Comentariu la poezia Sfântă Mărie*, rugă, 2020)

Extrase din operă

Sfântă Mărie – rugă

Sfântă Mărie Fecioară, cu bunătatea caldă
Cobori a ta privire și inima mea scaldă,
Că sunt un păcătos, ce am greșit prin faptă
Și aștept o mântuire ce sufletele îndreaptă...
Sfântă Marie Fecioară cu Pruncul Tău Divin
Te chem în prag de seară, la Tine să mă închin
Să îmi redai iubirea pierdută, în mod nedemn
Ce o deplâng cu lacrimi, scoase de sub consemn!
Sfântă Marie Fecioară, spre mine rog coboară
A Ta privire blândă, senină, de bunătate clară
Și spune azi iubitei să mi ierte, îndepărtate fapte,
Să reclădim poetic iubirea, că fructele is coapte!
Sfântă Marie Fecioară, mă închin la Ta icoană
Să iau Lumină Sfântă din magica-ți coroană,
Care să-mi lumineze amorul, ce-n mine tânjește
Și în nemiloase lacrimi iubirea-mi scormonește!
Sfântă Marie Fecioară, plină de girul bunătății,
Gând drept dă azi iubirii, să intre în vatra vieții,
Să ne dea gânduri pure, sincere și bine luminate,
Să reclădim amorul ce-n chinuri azi se zbate!

(**Constantin Enescu,** publicată în antologia *Cinstirea Maicii Domnului,* 2020)

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*, București

Mihai EPURE

A văzut lumina zilei la 1 octombrie 1948, în localitatea Gliganu de Jos, comuna Rociu, județul Argeș. În bojdeuca de două cămăruțe din chirpici, cu prispă de lemn, acoperită cu șiță, primită de părinți în dar, de la mătușa Badea, femeie cu sufletul ca pâinea caldă. Mama, Floarea lui Budan, femeie simplă, deprinsă cu greutățile vieții de la țară. Tatăl, Marin al lui Turcu, combatant în Al Doilea Război Mondial; a îndurat calvarul prizonieratului în Siberia. Prima odraslă în familie a fost fată, botezată Safta, dar i-au spus Marioara, ce avea să fie învățătoare în satul natal. Gheorghiță, născut după Mihai, a trăit doar câteva săptămâni. Prâslea, Ion, a lucrat ca muncitor pe platforma combinatului „Arpechim", Pitești. Venirea lui Mihai pe lume, primul său băiat, i-a produs o atât de mare bucurie tatălui, încât acesta, ocupat cu sărbătorirea evenimentului, l-a declarat la starea civilă cu o săptămână mai târziu.

De parcă sărăcia nu era destulă, la două luni după ce-l naște, mama cade la pat, bolnavă, unde a rămas multă vreme. Mihai este luat de bunicii materni - Noaia, mama Noaia, femeia cu mâini vindecătoare, și tataie Budan, dulgher hâtru, la care avea să-și petreacă cea mai frumoasă parte a copilăriei. Leonida, zis Piu, fratele Floarei, se ocupă pe-ndelete de el. Porumbeii și uliul, câinii și vânătoarea de iepuri, eleșteul și adăstarea țiganilor, claca și cântecele din fluier, vitele și necuprinsul câmpului, colindele și nămeții uriași de zăpadă, grădina și prunele cât mărul, focul din vatră și pâinea coaptă în țest, Măcăleața, Bearca și melița bârfelor acestora... În astfel de circumstanțe au rodit cei dintâi germeni ai viitorului condeier, Mihai.

Studii

A urmat ciclul primar, în satul natal, unde Învățătorul Theodor Anghel, nume respectat în toată zona, i-a sădit dragostea pentru lumina cărții. Gimnaziul l-a făcut în Gliganu de Sus, localitate vecină, din aceeași comună, unde predau renumiții Profesori, Petre Gheorghe, limba și literatura română, și Ion Bălteanu, matematica. Trei ani de zile, drumul de acasă până la școală și înapoi a implicat parcurgerea celor șapte kilometri, pe jos, indiferent de anotimp și de intemperii.

Admis ca intern, la liceul „Bălcescu", fost și redevenit „Brătianu", din Pitești, cel mai bine cotat în regiune, a trăit revelația unor momente la care niciodată nu îndrăznise nici măcar să năzuiască. Dascăli emeriți, Aman, Morțun, Minasian... Ore de curs atractive. Timp liber în Trivalea fermecătoare. Teatrul "Al. Davila". Magicianul

Gicu Dobrin, cu inegalabila sa artă fotbalistică. Strada Mare, arondată în exclusivitate pietonilor. Simfonia lalelelor. Și multe altele.

De câte ori gândul ajunge în curtea liceului, sufletul îi vibrează de nostalgia trandafirilor roșii catifelați, ce răspândeau un parfum patriarhal. Dorul de revedere nu va înceta nicicând.

A zis Minulescu, și el licean, o vreme, la „Brătianu" din Pitești:"... *Mă doare tinerețea mea de ieri,/ Cu rustica și vesela Trivale,/ Și cu grădina publică din vale,/ Prin care zborul primei rândunici/ Vestea sosirea altei primăveri...*

Destinul a jucat un rol esențial în devenirea sa. A visat să se facă aviator, mama l-a dorit medic militar, tatăl îl vedea economist, el s-a pregătit pentru Politehnică. Pentru ca, în final, să urmeze Dreptul, cu specializare ulterioară în domeniul internațional. Situat în vecinătatea Operei Române, în București, edificiul Facultății de Drept avea atunci, are și astăzi, pe frontispiciu chintesența gândirii juridice – Licurg, Solon, Cicerone, Papinian, Iustinian. Prescurtat, LiSoCiPaIu – formula reținută de toți cei care au studiat aici. Profesorii, unii erau adevărate legende, aveau cursuri, conferențiau și susțineau puncte de vedere în mari capitale și centre universitare din Europa. Tudor Popescu la Dreptul familiei, Tomulescu, la Drept roman, Pavel Gogeanu, la Istoria universală, Mircea Malița, Victor Duculescu și Gheorghe Moca la Drept internațional etc.

Profesia

A fost încadrat în Ministerul Afacerilor Externe, profilându-se pe zona Orientului Îndepărtat, în general, și pe Țara Soarelui-Răsare, în special. Pe negândite, el, anonimul de la țară, copilul nimănui cu ștaif, pătrunsese în cea mai selectă și invidiată breaslă din România de-atunci și de oricând, a diplomaților. În exterior, a activat ca reprezentant diplomatic al României. Cea mai mare, dar și cea mai rodnică perioadă a trăit-o în Japonia. Faptul de a fi ajuns în Țara Soarelui Răsare a fost un dar divin. Chiar dacă timpul îndelungat trăit pe pământul samurailor a fost, într-un fel, o poveste născută în sclipiri de magie și sfârșită în lacrimi de încercare. A intrat în contact nemijlocit cu o civilizație cum rar au existat, i-a înțeles tainele, i-a studiat caracteristicile și s-a adaptat la ea.

A avut privilegiul de a-i cunoaște succesiv, în timpul misiunii diplomatice la Tokyo, pe Majestățile Lor, Împăratul Hirohito și Împărăteasa Nagako, Împăratul Akihito și Împărăteasa Michiko, pe actualul Împărat Naruhito. În contextul reprezentării diplomatice a țării sale, a întâlnit câțiva dintre premierii niponi: Zenko Suzuki, Takeo Fukuda, Takeo Miki, Yasuhiro Nakasone, Taro Aso. A dialogat cu celebrul Honda, inventatorul motorului și patronul imperiului auto cu același nume, un om de o modestie dezarmantă și de o fabuloasă capacitate. A stat de vorbă cu un veritabil samurai contemporan, Osamu Inaba, fost ministru de justiție al Japoniei. Acesta a intrat în analele istoriei ca fiind demnitarul care a avut curajul să dispună arestarea premierului nipon, Kakuei Tamaka, șeful său, pentru acte de corupție dovedite. Au existat circumstanțe favorabile pentru a întâlni personalități nipone din medii academice, universitare, culturale, literare, artistice, economice, sportive etc.

Incontestabil, Japonia avea să-i marcheze hotărâtor, atât destinul vieții, cât și destinul literar. Legat de acest fapt, el îl parafează păstrând proporția, pe Emil Cioran care afirma că a avut... trei patrii: a copilăriei, România, a limbii, Franța, și a

sufletului, Spania. Ca o recunoaștere a unui adevăr, Mihai Epure nu contenește să susțină că are... două patrii: România, a nașterii, și Japonia, a renașterii. În cuprinsul acestui demers scris, vom arăta de ce.

Activitatea literară

Este prozator, poet și eseist, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala București – Literatură pentru copii și tineret. A făcut parte din Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România.

A colaborat la diverse publicații cultural-literare, precum: "*Ramuri", "Argeșul", "Tomis", "SLAST", "Orizont", "Destine", "Clipe albastre", "Agora", "Cafeneaua literară"*. A semnat eseuri în suplimentele cultural-literare ale unor cotidiane și periodice japoneze: "*Yomiuri Shimbun", "Asahi Shimbun", "Mainichi Daily News".*

Împreună cu oameni de cultură, scriitori, ziariști, diplomați, artiști, în 1990, a înființat ***Fundația "Nipponica"***, structură neguvernamentală destinată să stimuleze schimburile culturale între cele două țări. În cadrul acesteia, a înființat și condus ***Societatea literară "Yasunari Kawabata".***

Consecvent cu ideea lărgirii și aprofundării interferențelor spirituale, în anul 2007, împreună cu reprezentanți ai comunității nipone din România, a fondat ***„Societatea culturală româno-niponă"***, al cărei președinte a devenit. Sub patronajul celor două organizații, au fost derulate activități ce au inclus tipărirea unor lucrări literare, reprezentații muzicale și teatrale, expoziții de pictură și de fotografie.

De-a lungul timpului, s-a dovedit a fi un participant activ în cadrul unor cenacluri literare. Cu titlu exemplificativ menționăm cenaclurile: ***„Vasile Cârlova"***, de pe lângă Cercul Militar Național; ***„Nichita Stănescu"; „Octavian Goga"; „Destine".***

După un șir de ani trăiți pe Meridianul Yamato, vechea denumire a Japoniei, Mihai Epure se întoarce definitiv în țară. Era timpul anilor ’80, din secolul trecut, printre cei mai dificili din istoria României. Trebuia reevaluat, după îndelungata perioadă din lumea liberă. În cadrul acestui proces, politrucii au considerat că "nu mai este același de la plecarea la post, ci unul care are curajul opiniei proprii". Mai mult, tartorele care tăia și spânzura, Tudor Postelnicu, i-a suspendat viza externă. De ce? Pentru că i-a interpretat o poziție oficială, corectă, principială, ca fiind "frondă la adresa familiei iubitului cârmaci". Ca diplomat, fără viză externă... nu exiști. Zadarnică încercarea sa de a-și căuta dreptatea. Toate ușile la care a bătut erau zăvorâte, pentru că fusese declarat "indezirabil". Ajunsese... străin în propria țară, un ronin, un samurai rătăcitor, ca în celebra poveste japoneză.

Într-o după amiază, programat de o forță nevăzută, ajunge într-un loc unde obișnuia să adăsteze în clipele de sărbătoare, când era student. Comandă meniul de odinioară. O muzică odihnitoare, plină de nostalgie îi stimulează gândurile. De multă vreme, de atunci de când i-a fost anunțată „sentința" cu interdicția deplasării în străinătate, simțea o cumplită presiune psihică. Atmosfera de aici îl invită să călătorească, pe calea amintirilor, în Japonia. Retrăiește secvențe binefăcătoare din Țara Soarelui Răsare. Un film, comandat de Cel de Sus, i se derulează pe retina memoriei. Îi apare un caleidoscop nipon, cu oameni, ținuturi și întâmplări de bine. Și tot gândind asupra lor, percepe un impuls ca o eliberare de povara psihică, pentru prima oară de la „execuția" ce i-a fost administrată. Este o revelație, una izbăvitoare,

venită de Sus, de la divinitate, fapt confirmat ulterior și de duhovnicul său, un om cu har, Părintele Paroh Nicolae Vladu, de la Parohia Popa Soare, din București.

Conectat pe lungimea de undă celestă, binefăcătoare, a avut o revelație aproape instinctivă, imediată, de robot. A deschis geanta diplomat, a scos câteva coli albe de hârtie, iar mâna dreaptă a prins pixul și a început să caligrafieze... gândurile cu chip de cuvinte. A pus un titlu, ***„Japonia, ikebana de gânduri"***. Și așa, au urmat pagini întregi, la intervale diferite de timp. Astfel a apărut prima carte, punând același titlu care i s-a relevat, apoi au urmat altele. De undeva, de Sus, i-a fost trimisă soluția, și anume, mântuirea prin scris.

Chiar dacă debutul său publicistic literar a fost ceva mai târziu, acesta a avut loc sub auspicii generoase, prefață semnată de inegalabilul Fănuș Neagu, iar postfața, de către Prof.Univ. Dr. Dan Smântânescu, recunoscut cărturar, ultimul secretar particular al Magistrului, Nicolae Iorga.

Și-a dorit, aproape pătimaș, copii. Poate de aceea Dumnezeu nu i-a dat, să nu-i sufoce cu prinosul afecțiunii. Dar și-a zis că fiecare carte scrisă este un prunc al său. Cel de Sus și-a arătat bunătatea Lui fără margini. La ceas crepuscular, i-a făcut pe el și pe soție, Doina-Marilena, părinți spirituali ai unui înger de copilă. Ana-Cătălina Ștefan, alias Sakura, adică floare de cireș sălbatic, în limba japoneză. Aceasta i-a devenit și i-a rămas muză, în sufletul acestei copile și în inima literelor ce compun cuvântul nipon, se află visul lui de primăvară, simfonia neterminată a adolescenței sărmane, dar și speranța unei tardive tămăduiri.

Un fapt demn de reținut. **Doina Moraru-Epure**, soție, studentă eminentă la Comerț Exterior, bancher cu înaltă poziție de decizie, n-a stat departe de preocupările literare. A devenit, la rându-i, scriitoare, semnând o serie de cărți, cu precădere pe profilul notelor de călătorie, precum: ***„La Revedere Casablanca"; „Toamnă la Paris"; „Întâlnire cu Sissi"; „Pe Rin mai cântă Lorelei"; „Români pe Riviera".*** A făcut echipă bună, în demersul livresc, cu Monica Făcăianu-Zodie.

Mihai Epure se recomandă drept *„un anonim samurai al cuvântului scris"*. Cele mai multe volume le-a creat la casa de vacanță, pe care o are la Rucăr, Argeș, la „Rucărul meu de dor și vis", cum îi place să spună.

Premii

În 1997, i s-a acordat **premiul** literar ***„Ioan Timuș"*** pentru volumul ***„Japonia, ikebana de gânduri",*** de către Societatea Română de Haiku.

Antologii și enciclopedii

Antologia de texte literare ***„Scriitori români călători în Japonia"***, de Florin și Lucia Vasiliu, Editura *Haiku*, București, 1999; Antologia de critică literară ***„Nemurirea de o clipă"***, de Floarea Necșoiu, Editura *Daco-Romană*, București, 2012; ***„Anthologie de poésie Roumaine"***, de Paula Romanescu, Editura *Tipo Moldova*, Chișinău, 2014; Antologia ***„Neosteniți întru lumină"***, de Prof. Ioan C. Hiru, Editura *Alfa*, Iași, 2014; Dicționarul de texte literare ***„Personalități române și faptele lor"***, 1950-2000, volumele XLII/ 2010 și XLV/ 2011, Editura *Venus*, Iași; Enciclopedia

„Contemporary, Who's Who", ediția 2002/ 2003, editată de *American Biographical Institute*; Enciclopedia ***„Hubners Who's Who"***, ediția 2006, Viena.

Recunoaștere

I s-a conferit cea mai înaltă distincție oficială, ***„Ordinul Steaua României"***, în anul 2000, pentru contribuția adusă la integrarea țării natale în structurile Europei și cele Euro-Atlantice. Este ***Cetățean de onoare*** al comunei Rucăr, din județul Argeș. În medii culturale universitare și academice, în calitate de cunoscut nipolog, este solicitat să susțină prelegeri, conferințe, puncte de vedere etc. Pe teme legate de Orientul Îndepărtat, în general, și Japonia, în special.

Cărți publicate

Volume semnate ca autor unic: *Neamuri fără zestre*, Editura *Cartega*, București, 2008, roman; *Demisia din viață*, Editura *Cartega*, București, 2010, roman; *Dor de sakura*, Editura *Destine*, București, (cea mai recentă ediție), 2016, roman; *Japonia, ikebana de gânduri*, Editura *Sport-Turism*, București, 1991, eseuri; *Din Carpați până la Fuji*, Editura *Cartega*, București, 2000, monografie; *Terorismul internațional*, Editura *A.N.I.*, București, 2001, monografie; *Evantaie lirice*, Editura *Cartega*, București, 2002, poezie; *Aproape de soare-răsare*, Editura *Cartega*, București, 2002, monografie; *Samuraiul de pe Argeș*", Editura *Cartega*, București, 2009, roman; *Ricșa cu vise*, Editura *Argeș Press*, 2012, poezie; *Japonia, lacrimă și stea*, Editura *Destine*, București, 2014, eseuri; *Pagode de crizanteme*, Editura *Argeș Press*, 2017, poezie; *Reverii în amurg*, Editura *Destine*, București, 2020, poeme.

În coautorat cu Prof. Univ. Dr. DAN SMÂNTÂNESCU, ultimul secretar particular al Magistrului Nicolae IORGA: *Eșafodul din bosfor*, Editura *Sport-Turism*, București, 1991, și Editura *Cartega*, București, 1993, roman; *Amurg la Paris*, Editura *Holding Reporter*, București, 1997, roman; *Melancolie de Rusalii*, Editura *General Partner*, București, 2003, roman; *Destin și pătimire*, Editura *Cartega*, București, 2004, eseuri.

Referințe critice

...*Mihai Epure a stat ani într-o țară miraculoasă, lucrând ca diplomat și iată, a scris o carte. Japonia cea adevărată e o poveste inimitabilă a timpurilor moderne. Una absolut uluitoare. Pe care el ne-o aduce, sculptată cu literă frumoasă, în captivitatea inimii...*

(***Fănuș NEAGU – despre "Japonia, ikebana de gânduri"***)

...*Carte cu adâncimi înșelătoare, "Evantaie lirice" legitimează un poet șlefuit de experiențe profesionale, consumate în tăceri fertile sau în expansiuni gazetărești – extravagante și nonconformiste. La cina cea de taină a apostolilor metaforei, Mihai Epure, poate fi considerat un heruvim invizibil, dar prezent. Autorul e un discret al boom-ului literar, deși cărțile sale, ca și aceasta, îi dau dreptul la atenția, admirația și respectul cuvenite...*

(***Mircea MICU – despre "Evantaie lirice"***)

...Romanul pe care ni-l înfățișează Mihai Epure nu e numai al unui om obișnuit să primească vitejește furtunile istoriei, dar nu o dată, să și provoace asemenea furtuni.

Autorul a dat întâietatea documentului, a așezat la temelia cărții sale ceea ce este atestat. Tocmai această construcție, ridicată pe temeiul a ceea ce vremurile ne-au lăsat scris, conferă farmecul și atractivitatea cărții.

O carte care se va citi cu interes și pasiune...

(***Valeriu RÂPEANU – despre „Aproape de Soare-Răsare"***)

...Scriitor prolific, de o certă originalitate, Mihai Epure valorifică, în spațiul culturii române, influențele și interferențele nipone... (*Aura CHRISTI – recomandare pentru Uniunea Scriitorilor din România*)

...Volumul lui Mihai Epure e o surprinzătoare și fericită contribuție la prezentarea poporului nipon sub toate aspectele. Folosind un stil elevat, nu numai de competență, ci și de insinuantă magie verbală, autorul ne plimbă printr-un necunoscut palmares vital, cu o bogăție de observații și cu un spirit analitic lucid.

Cartea sa este, într-adevăr, o revelație, încântătoare ca stil, vibrând de o puternică și erudită documentație, transmițând fiorul emoțional al geniului nipon... (***Prof. Univ. Dr. Dan SMÂNTÂNESCU – postfață – "Japonia, ikebana de gânduri"***)

...Mihai Epure scrie, esențialmente istorie. Pentru asta a ales beletristica, deschisă unui public larg. Din această asociere, între noblețea sufletească, rigoarea spiritului și talentul literar, s-au născut cărțile ce-i poartă pe copertă semnătura. Ele pot forma deja o bibliotecă.

Literatură, și literatură de cea mai bună calitate.

Exegeza creației sale, pe care discreția cultivată prin educație l-a făcut să nu fie preocupat să iasă în planul notorietății cu orice preț, relevă locul cu totul deosebit pe care îl acordă spațiului nipon. Mihai Epure a depășit condiția europeanului, obișnuit să se uite la acest univers al misterelor cu ochiul superficial al turistului. El găsește răbdarea să caute și să afle poarta secretă către sufletul nipon.

Cu mijloacele literare, el face un demers diplomatic în cel mai desăvârșit sens, asumându-și și îndeplinind rolul de ambasador al celor două popoare.

Mihai Epure și-a obținut, deja, locul său bine determinat în spațiul literar de astăzi. Ignorând chemările înșelătoare ale notorietății, el își continuă aventura de autentic argonaut al spiritului, o aventură în care, din când în când, ne ia tovarăși de drum, fără a ne dezamăgi... (***Prof. Vladimir ALEXANDRESCU – "Un argonaut al spiritului", "Cronica Română", 5 ianuarie 2007***)

...Am o nedisimulată admirație pentru cei care pot deveni fanaticii unei idei sau ai unei personalități, până într-acolo încât să-și dedice întreaga viață, încercând să le confere vizibilitate, recunoaștere.

De mulți ani, Mihai Epure își adună capacitățile creatoare și intelectuale, spre a aduce în conștiința românilor un personaj enigmatic, Gheorghe Băgulescu. M-am întrebat, de data aceasta pur retoric, dacă nu cumva există încă mulți români care ar trebui descoperiți de către oamenii noștri trimiși în varii locuri ale lumii, nu numai pentru a se odihni și, eventual, a face cumpărături pentru cei rămași acasă – familii, șefi.

Îi revine lui Mihai Epure onoarea de a-l face cunoscut pe Generalul Gheorghe Băgulescu, măcar în medii intelectuale. Fără îndoială că, dacă s-ar fi știut mai multe de către mai mulți, Băgulescu ar fi stat azi printre cei zece mari români ai tuturor timpurilor.

Ceea ce face autorul este un act de cultură, cel puțin la fel de important precum cele 2-3 volume necesare intrării în Uniunea Scriitorilor. Din păcate, urmând parcă destinul lipsei de recunoștință de care a avut parte și Băgulescu, Mihai Epure așteaptă cam, de multă vreme această minimă, aș zice eu, recunoaștere. Mais, passons... (***Constantin STAN, membru U.S.R. – „Un adevărat mare român", supliment Ziarul "Financiar". nr. 37/ 2006***)

...Excelentul volum de istorie comparată, "Din Carpați până la Fuji", are la bază teza de doctorat a autorului. Este vorba de o lucrare monumentală, de o importanță majoră istoricilor, profesorilor, studenților și publicului larg interesat de fenomenul japonez și ce a însemnat el pentru România. (***Mihnea ȘIMÂNDAN – „O carte de mare actualitate", în Eseuri – Nipponica, 2001***)

«..."Dor de Sakura", de Mihai Epure, este un roman cu totul insolit în literatura română». O dată, prin locul și timpul acțiunii, Japonia din perioada interbelică. Încă o dată, pentru că pare o ficțiune, ca la Balzac, unde conviețuiesc personajele reale și plăsmuite, deopotrivă. În sfârșit, încă o dată, prin romantica poveste de dragoste dintre două personaje, aparținând a două culturi și religii și civilizații total diferite.

Volumul comportă mai multe dimensiuni. Una dintre acestea este cea politică.

„Dor de Sakura" este însă și un roman de dragoste. Dacă ar mai exista colecția cu acest titlu de la Editura Eminescu, acolo putea să apară, acolo-i era locul.

Romanul poate fi luat ca unul inițiatic, despre cultura japoneză de milenii, despre psihologia oamenilor din Extremul Orient, despre civilizația lor. Autorul se dovedește un bun cunoscător al acestei lumi.

Finețea țesăturii narative, propensiunea spre admirarea naturii și arhitecturii nipone, spre minunile culturii orientale, lirica diafană, portretele și peisajele în peniță fină, toate acestea fac din roman o operă unică la noi, prin exotismul său". (***Dumitru-Augustin DOMAN – „Un român exotic", revista literară "Clipe albastre" nr. 11/ 2017***)

...Prin tematica abordată, lucrarea lui Mihai Epure „Din Carpați până la Fuji" este în mod cert cea mai cuprinzătoare lucrare elaborată în țara noastră, despre subiectul dat. Ea completează, în mod fericit, literatura existentă în România, despre Țara Soarelui Răsare, și răspunde atât necesităților autorităților și tuturor celor implicați în promovarea raporturilor româno-japoneze, cât și interesului unui public larg cititor.

Consider că multe din gândurile exprimate de autor în această privință pot aduce un plus de substanță în raporturile bilaterale. Cu o condiție, să fie luate în seamă și examinate cu atenția pe care o merită, de către cei ce au răspunderi pentru relațiile României cu Japonia... (***Prof. Univ. Dr. Constantin VLAD, fost ambasador al României în Japonia***)

...Această lucrare se constituie într-o sursă extrem de valoroasă pentru toți cei care vor avea dorința sau interesul să studieze cum au evoluat relațiile dintre țările noastre de-a lungul timpului.

Mihai Epure este un excelent cunoscător al istoriei celor două țări și un mare iubitor al Japoniei. Pentru toate acestea, merită sincere felicitări... (***Mayo NISHIIKE, fost atașat cultural, Ambasada Japoniei la București, despre "Din Carpați până la Fuji"***)

"Poziția narativă a autorului reia atitudinea vechilor cronicari care marcau pe scurt istoria locurilor și a oamenilor, insistând asupra unui destin determinat al spațiului și determinant în rezoluția tipologică a locuitorilor. Dar, în afară de istoriile oamenilor și locurilor, dl. Mihai Epure descoperă și alte motivații pentru a spune și alte povești într-o dezvoltare decameronică, boccacească.

Dl. Mihai Epure este unul din puținii diplomați care au, indubitabil, și un real talent, nu numai să-și evoce activitatea pe meleaguri străine, ci să reînvie plenar, cu toate datele și toate nuanțele, acele lumi extraordinare și complexe, dincolo de primele aspecte și impresii de ordin pitoresc, contrastiv și senzațional.

Scenele de roman, adică de construcție în regim ficțional, alternează cu momente de memorialistică directă, dominând permanent comentariul auctorial care se ramifică în diverse istorii paralele, biografii de personaje circumstanțiale cum este istoria lui Arsene Cioroba". (***Aureliu GOCI, Membru al U.S.R., "Comunitatea țărănească sub tăvălugul istoriei", despre romanul "Neamuri fără zestre", revista "Caligraf", 10-11/ 2017.***)

...Cartea domnului Mihai Epure, *Japonia, lacrimă și stea*, face parte dintr-o lungă serie de alte cărți închinate Japoniei și poporului ei, pentru care autorul are o deosebită admirație, dar și o mare iubire.

Cartea aceasta este, pe de o parte, o fermecătoare lucrare beletristică, dar pe de altă parte, și o monografie, care ne prezintă o descriere a Japoniei și o analiză antropologică, în special culturală, a minunatului ei popor.

Ceea ce m-a izbit de la primele pagini este profunda cunoaștere a Japoniei. Nu e vorba de relatările unui călător cu un deosebit spirit de observație, ci de mărturisirile unui cunoscător al Japoniei profunde, tradiționale, a ceea ce am putea numi a sufletului nipon. Erudiția Domnului Mihai Epure este remarcabilă. (***Acad. Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI, prefață la volumul „Japonia, lacrimă și stea"***)

...Poetul Mihai Epure, un diplomat român de prestigiu în Țara Soarelui Răsare, printr-o diplomație demnă de admirat, ne-a prezentat, sufletește, aplecarea spre Familie și înălțarea Rugăciunii spre slava lui Dumnezeu, întru credința creștin ortodoxă, acum când porțile Terrei sunt deschise spre haosul uman globalizat.

Într-o policromie de suflet, poetul Mihai Epure aldinizează aspectele care tulbură clipele albastre ale acestui secol XXI...

Mă culc pe Lumina din care reveria dorinței va deveni un simbol al înțelegerii normale că, familia trebuie să rămână familie, mama să fie femeia care va ține în brațe un prunc.

Acesta este mesajul pe care valorosul poet, Mihai Epure, l-a înserat pe o boabă de suflet... (***Victor Gh. STAN, Președintele Filialei București a U.S.R., în Revista „Destine", nr.124-126/2014, prefață la volumul de poeme "Reverii în amurg"***)

"*Dor de Sakura*", biografia romanțată a unui diplomat român în Japonia inter-belică, scrisă de Mihai Epure, fost ambasador al României în Japonia contemporană, acaparează cititorul până la ultima filă, grație importanței covârșitoare a perioadei

pentru istoria României în context mondial, dar și a scriiturii alerte, pasionate, presărate de metafore, amintind pe alocuri de vertijul tropic din cărțile lui Fănuș Neagu, menționat în dedicația cărții alături de Yoshinori Hashimoto.

(...) *Spre deosebire de codificarea predilectă a mijlocului de secol, literatura absurdului (Kafka, Beckett), sau de versiunea existențialistă a rezistenței individului care continuă să-și facă datoria în mijlocul rinocerizării generale (Sartre, Camus, Eugen Ionescu), Mihai Epure aduce, în literatura demoniei istoriei, fermitatea moralei țăranului, pe care îl crede a fi noul aristocrat al vremii, educat de mic prin versuri religioase.*

Cazul Băgulescu, în varianta lui Mihai Epure, este un studiu al valențelor formative ale expunerii la o cultură străină – calea regală prin care această pace universală poate fi realizată... De ce s-ar mai război cei care se înțeleg reciproc sau chiar își devin asemeni? (***Maria-Ana TUPAN, în revista "Clipe albastre", nr. 8-9/2017, despre romanul "Dor de Sakura"***)

Extrase din operă

Japonia, ikebana de gânduri

… La poarta templului Horiuji, rară dăinuire arhitectonică ce îşi reazemă multiseculara existenţă de măduva celei mai vechi structuri de lemn din lume, la ceasul când orizontul împrumută culoarea jarului, zeiţa Amaterasu — înveşmântată în kimonoul brodat parcă din seninul cerului — depune mărturie solitară, în fiecare început de zi, la procesul unui spectacol fascinant. În inima teritoriului învăluit de graţiile ei, razele soarelui răsare săgetează cu sărutul matinal tâmplele solemnului munte Fuji, îngânându-i atât de omenescul «Ohayo, Fuji-San!». Bună dimineaţa, Fuji!

Japonia. Fragment de natură dăltuit cu har artizanal în peisajul Extremului Orient. Trup de pământ cununat cu îmbrăţişările uneori prea posesive ale valurilor Pacificului. Constelaţie insulară peste care, în fiecare aprilie, cad ninsorile purificatoare ale florii de sakura. Realitate geografică unde cutremurele – accese de tuse convulsivă ale scoarţei — i-au devenit firesc cotidian. Arhipelag cu pletele promontorii scăldate de adierile (cândva) salvatorului şi divinizatului vânt Kamikaze. Ţară circumscrisă Terrei contemporane, în al cărei pântec s-au dezintegrat «fructele ştiinţei», rodite de halucinante minţi şi strâmbe interese, metamorfozând în umbre zeci de mii de inocente fiinţe, identificate înainte drept oameni din Hiroshima şi Nagasaki-ul frumoasei Ciocio-san…

… Se spune că, Ţara Soarelui Răsare ar ascunde în abisurile stâncoase darul de a-i inspira pe cei care, fie şi numai pasager, îşi poartă paşii, paşnic, prin legendarele-i grădini. Cu ce subiect ar trebui să-ţi colorezi desenul de gânduri, având ca şevalet realităţi trăite pe meleagurile unde haiku-urile poetului Basho formează parcă o ikebana lirică, spre a contura fenomenul definitoriu al Japoniei de azi?

Adăpându-se la parfumul de dor al florii de cireş sălbatic, făcând adevărată artă din aranjarea fiecărei mese, iar din mişcarea fizică un cult parcă electronic programat, japonezii şi-au urcat vârsta la bordul navei cu cea mai mare longevitate, atât la femei, cât şi la bărbaţi…

Aproape de Soare-Răsare

Motto:

În concordanţă cu toată viaţa mea şi cu tot scrisul meu, respectând legile morale şi legile ţării, eu mi-am servit patria.

(Nichifor Crainic)

… Cocori de nelinişti dansează în zbor ritualic prin labirintul amintirilor nipone, lăsând în urmă cârduri de interogaţii. Peste neuitările mele rănite de sabia nedreptăţii, cerne mărunt o ploaie cu lacrimi de ceai tămăduitor, semn că, undeva, în arealul speranţei, mai pâlpâie lumina vindecării.

De la fereastra dorului de Fuji, aşezat pe un tatami împletit din muguri de bambus şi brodat cu evantaie de azalee, privirea sărută peisajul viselor cu gheişe. Ecoul unei melodii, acompaniate la şamisen şi interpretate de glasurile tremurânde ale cultivatorilor de orez, se reverbrează către puterea de înţelegere a chinului lor de a face bobul să rodească de trei ori într-un an.

Sub zodia mistică a templelor unde îşi odihnesc veşnicia îngeri cu aripile frânte, aud glasurile stinse de cataclismele nucleare ce au muşcat, cu voluptate demonică, din trupurile nevinovatelor Hiroshima şi Nagasaki.

Zăpezi de sakura îmi viscolesc îndemnul de a nu conteni să caut, în adâncurile trecutului, nestemate ale culturii japoneze, şlefuite în atelierele maeştrilor de la curtea imperială.

Din vadul timpului înrămat în hotarele istoriei, răzbat până la mine frânturi de legământ rostit de samuraii rătăcitori, rămaşi fideli stăpânului nerăzbunat, ca un preludiu la onoarea ce li s-a acordat – să plece în lumea celor drepţi, făcându-şi harakiri.

Lumina caldă a felinarelor multicolore din grădinile nipone mă cheamă, cu raze de tihnă, să-mi arate calea cea mai scurtă de perpetuă întoarcere la Japonia.

Precum fluturii amurgurilor din Kyoto, brăzdate de fulguirile haiku, filigranate în emoţia cuvântului de nemuritorul Basho, călătoresc cu ricşa prin legendele Ţării Soarelui Răsare…

…Ajuns la Ako, inima mea face o reverenţă spre a le da bineţe eroilor din "Yamato damashii" (Suflet japonez), trilogie caligrafiată cu pana talentului şi a erudiţiei de Gheorghe Băgulescu.

Din eternitatea în care sălăşluieşte, spiritul Generalului Gheorghe Băgulescu bate la fereastra sufletului meu pribeag printre cuvinte, chemându-l la Ako, să se încarce cu puterea răbdării, păstrarea speranţei şi credinţa izbândirii. Până atunci, până la ceasul înfăptuirii dreptăţii într-o vreme ce va să vină şi într-o lume, probabil, străină nouă, similitudinea destinelor încercate ale eroului şi autorului acestei cărţi conturează ceea ce poate fi reprezentativ pentru mulţi, chiar foarte mulţi trăitori în aste plaiuri române, mândre, dar cu oameni trişti: SUFLETUL ROMÂNESC…

Dor de Sakura

*…Okiku-san, Doamna Crizantemă – asta era Akiko pentru el. Îndrăgostindu-se de ea, se îndrăgostise de întreaga Japonie, Akiko devenise mica lui Japonie. În puterea nopţii, un gând îi rătăcea prin insomnie, şi-l agasa, şoptindu-i: «**Te încerca melancolia timpului până la venirea pe aceste meleaguri. Deşi te-ai împotrivit, sufletul tău a căutat permanent nostalgia acelei fericiri pe care nu ai mai trăit-o. În locurile astea impregnate cu exotism, pasiunea te va ajuta să-ţi echilibrezi balanţa vieţii. Akiko deţine cheia pentru a face ca lucrurile să fie frumoase, liniştite, umane şi roditoare**»…*

…Dinspre stânga lui, din spate, s-au auzit paşi mărunţi şi foşnet de îmbrăcăminte, semn că cineva trecea prin imediata apropiere. O veveriţă jucăuşă îi trimitea bezele de pe gardul de lemn ce delimita perimetrul pagodei: s-a oprit, s-a ridicat în două picioare, apoi, cu cele din faţă, şi-a şters de câteva ori botişorul, a privit în stânga şi în dreapta, după care, considerându-şi misiunea îndeplinită, a dispărut în pădurea ce se întindea, fără sfârşit, în spate. George şi-a întors privirea către direcţia din care venise foşnetul. A zărit-o pe Akiko, la câţiva paşi de el, sfioasă, cu privirea în pământ, de parcă purta în suflet toată suferinţa oamenilor acestor locuri. El a scrutat distanţa, pornind în întâmpinare.

– Te aşteptam, Akiko! Fii binevenită! Mulţumesc lui Dumnezeu că te-a călăuzit să ajungi aici!

– Bună ziua, George. Am ajuns cu greu, mi-am făcut atâtea probleme, că mi-a trecut prin gând să mă întorc din drum.

El o privi cu o undă de căldură şi blândeţe, ca pe un portret atât de drag, văzut în zi cu soare, într-o expoziţie la Balcic. Tic-tacul inimii îi accelera ritmul respiraţiei.

Lumina ochilor ei făcu punte cu ai lui. Nu se mai simţea singură, bărbatul înalt din faţa ei îi transmitea acum o stare de linişte, alungându-i incertitudinile ce o însoţiseră.

– Îţi mulţumesc că ai venit, Sakura inimii mele. Dacă nu-ţi cer prea mult, dă-mi voie să-mi manifest bucuria revederii…

…Afară se lăsa amurgul. O lumină tainică, din ce în ce mai stinsă, cu nuanţe rubinii, se strecura prin fereastră. Amândoi aveau o senzaţie de plutire. Tăcerea lor devenise muzică, supunându-i ca o vrajă de care doar veşnicia te mai scapă. Ceva mistic plutea în aer.

Ochii ei scăpărau de emoţie şi strigau iubirea, păreau mai plini de viaţă ca oricând, ca doi cărbuni aprinşi pe cerul dorinţelor neîmplinite. Pe faţă îi răsărise un zâmbet adolescentin, care se dizolvă apoi în amintirile meteorice despre căsătorie, părinţi şi bunici.

… A plouat toată noaptea, iar somnul a stat departe de el, hoinărind pe ţărmul inspiraţiei sale. Răsăritul de soare l-a găsit la masa de scris, supt la faţă, cu ochii ca doi tăciuni stinşi. Şi-a strâns manuscrisele, le-a aşezat în servietă, apoi a coborât în salon. A comandat o cafea pregătită după reţeta Marghiloman, pe care a savurat-o din plin…

…Din patul de care nu se despărţise de peste 12 ore, George privea cum stropii îi băteau în geam, invitându-l la o promenadă pe rivieră, ca odinioară. Nu s-a învrednicit să-i facă vântului pe plac, rămânând să contemple natura, ca martor pasiv.

A ridicat cu greu mâna dreaptă, apoi pe cea stângă, a desenat cu ele semnul de rămas bun, le-a dus la gură ca şi cum se afla la fereastra trenului ce părăsea gara vieţii, apoi le-a aşezat pe piept.

Din adâncul ochilor săi pustiiţi de atâtea trăiri neîmplinite, s-au ivit două dâre de lacrimi calde şi amare. A oftat adânc, cât să-i ţină toată veşnicia. Apoi a lipit pleoapă de pleoapă, ascunzând sub ele lumina nevăzută a destinului tragic al unui om cu adevărat mare. Spiritul său a urcat la cer, cu speranţa că, odată, cineva, îl va scoate din anonimatul la care fusese condamnat pe nedrept…

Profil literar realizat de **Geo CĂLUGĂRU**, membru USR

Mihaela GAVRILUȚĂ - HUȚANU

Nume literar: Mihaela Huțanu. S-a născut la 29 iulie 1973 în Iași. După școala primară din Dărăbani a urmat Liceul „Dimitrie Cantemir” din aceeași localitate. Locuiește în comuna Todirești din județul Suceava.

Este membră a Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație, Chișinău, redactor la periodicul *Talpa țării* și la publicația on-line *Ziarul Revoluționarul*.

Cărți publicate

Viața cu un singur braț, Colecția Debut, Editura eCreator, Baia Mare, 2018; *Prea puțin din mâine,* Editura eCreator, Baia Mare, 2019; *Niciodată nu vine prea târziu,* Nicolae Toma și Mihaela Huțanu, Editura Castrum de Thymes, Giroc, 2020; *Meditând despre frumusețe*, bilingv: română-albaneză, Mihaela Huțanu – Baky Ymeri, Editura Amanda Edit, 2021.

Volume colective

Iarna Cuvântului, antologie, Editura eCreator, Baia Mare, 2018; *Toamna Cuvântului*, antologie, Editura eCreator, Baia Mare, 2018; *Înzăpezirea Cuvântului*, antologie, Editura eCreator, Baia Mare, 2019; *Desprimăvărarea Cuvântului*, antologie, Editura eCreator, Baia Mare, 2019; *Poemele Unirii*, antologie de poezie contemporană, Editura Wald Press, Timișoara, 2019; *Învărarea cuvântului*, antologie, Editura eCreator, Baia Mare, 2019; *Ad INFINITUM III*, antologie texte literare, Editura VOX AUTHORS, Cluj, 2019; *Literatura din călimară*, antologie colectivă de creație literară, vol. 4, Editura ALMA, Craiova, 2019; *Toamna sentimentelor*, antologie, Editura eCreator, Baia Mare, 2020; *O altfel de antologie – Valsând prin anotimpuri*, Calendar literar editat de revista *Amprentele sufletului*, 2020; *Poeți și prozatori români în Regal eminescian*, coordonator Eugenia Gavrilescu–Enescu, Editura Editgraph, Buzău, 2021.

Periodice

Luceafărul de Vest, revistă editată de Societatea Social-Culturală *Luceafărul de Vest*; *Talpa țării*, periodic editat de Asociația Publiciștilor Rurali din Banatul Istoric; *Arcadia*, revistă de cultură editată de Casa de Cultură a orașului Anina; *Izvoare*

Codrene, revistă de cultură, literatură, artă, religie, tradiții; *Thymes*, revistă de cultură editată on-line de editura Castrum de Thymes, Giroc; *Tibiscus*, publicație editată de Societatea Literar Artistică „Tibiscus" Uzdin (Voivodina, Serbia); *Amprentele Sufletului*, revistă de cultură și artă Editura Editgraph, Buzău.

Prezență on-line

https://www.ziarulrevolutionarul.ro/; https://www.ecreator.ro/; http://castrumdethymes.ro/revista-thymes; Grup facebook Cenaclul Ecreator https://www.facebook.com/groups/128811361048616/; Grup facebook: Prieteni cărora le place ECreator; https://www.facebook.com/groups/rosiianu/; Grup facebook: Să iubim poezia https://www.facebook.com/groups/196187351951384.

Referințe critice în reviste

Actualitatea literară (Daniel Marian); *Sintagme Codrene*, Revistă de Literatură, Artă, Istorie, Religie și Tradiții Critică literară (Daniel Luca), *Sintagme Literare* (Daniel Mariș); Revista *Logos și Agape*, revistă creștină de cultură, tradiții șia titudine civică.

Extrase din referințe critice

Daniel Luca, *Raftul de la colț (II)*, Colecția Critică, Editura eCreator, Baia Mare, 2019; Daniel Marian, *O bibliotecă pentru raftul meu*, vol. 21, Editura Amanda 2010; Daniel Luca, *Raftul de la colt (III)*, Editura Castrum de Thymes, Giroc, 2021; Constanța Sylvia Hârceagă, *Universuri literare*, Editura DPP – David Press Print, Timișoara, 2021; Daniel Marian, *O bibliotecă pentru balansoarul meu*, Vol 25, Amanda Edit, 2021.

„Beneficiind de-o imaginație luxuriantă, Mihaela Huțanu provoacă și-n această carte cu poeme de respirație, cu versuri decupate din propria existență, lentilele prin care vede ea luma permițându-i reliefarea detaliilor și accentuarea lumii interioare, un exercițiu care nu este la îndemâna oricui.

Cititorul se trezește captiv în fiecare imagine astfel istorisită, din această complicitate născându-se o emulație demnă de dăinuire, fiecare pagină data împlinind un destin poetic extrem de promițător, un nume ce crește cu fiecare stampă bătând la ușile afirmării.

Mihaela Huțanu își clădește cu migală de bijutier viziunea artistică și mersul strecurat printre emoții dă vigoare versurilor sale cu o naturalețe dezarmantă și cu imagini de spectaculoasă prospețime." (**Ioan Romeo Roșiianu,** coperta a IV-a, *Prea puțin din mâine*, Editura eCreator, Colecția poesis, Baia mare, 2019)

„Încă de la primii săi pași în literatura română, Mihaela Huțanu își surprinde cititorii cu ușurința cu care face fine disecții de poem, nenumăratele intarsii de imagine în imagine trădând un talent native, în măsură să captiveze, să incite și să suscite interes maxim.

Versurile sale au forță, respirația în poem este caldă, iar inversiunile stilistice trădează un exercițiu liric prin care să intervină actul inspirativ.

Indiferent că vorbim de poeme scurte, cât o fulgurație de gând sau de poeme postmoderne, dincolo de anumite ușoare căderi în descriptivism – inerente începutului de drum – poeta ne propune o scriitură bazată pe trăiri interioare ridicate la rang universal, obsesia toamnei venind mai mult din direcția tristeții în care viețuiește decât dintr-un anotimp existential." (**Ioan Romeo Roșiianu**, coperta a IV-a, *Viața cu un singur braț*, Editura eCreator, Baia Mare, 2018)

*„Volumul de versuri **Viaţa cu un singur braţ** (Editura Ecreator, colecţia Debut, Baia Mare, 2018) este unul al interiorităţii, al dezvăluirii celor mai intime gânduri şi sentimente, în strânsă legătură cu natura, dar în toiul toamnei, în foşnet de frunze căzătoare. O toamnă cu care eul poetic ajunge să se confunde („Ştii... m-am transformat în toamnă pentru tine / să asculţi liniştea din mine").*

(...) Pierderea, inevitabil, aduce durere, dar va lăsa în urmă şi ceva palpabil după toate cele petrecute – poemul aşternut pe-o foaie de hârtie („o coală de hârtie e tot ce-a mai rămas din noi"), poem care îşi va transfera aroma asupra cafelei, înmiresmând-o („Îmi gust din cafeaua / cu-arome de vers"). Dar îşi apropie şi întunericul, iar pentru a readuce la suprafaţă lumina trebuie pătruns în adâncurile sufletului („Şi, sap adânc ca să-mi găsesc lumina / ştiu sigur, e îngropată într-un ochi de lut, / obosită, se scurge ciob cu ciob, mă aşteaptă, / să ajung la ea şi s-o sărut"), odată cu ea revenind şi speranţa („eu calc agale în / praful de pe drum / rugându-mă tăcut speranţei / să-mi lase cugetul senin"). (**Daniel Luca**, posfață la volumul *„Viaţa cu un singur braţ", Editura eCreator, Baia Mare, 2018*)

„Oricât de dureroasă ar fi înşelarea încrederii, speranţa nu va fi niciodată pierdută, un nou început putând interveni oricând, de această dată uşa sufletului urmând a fi chiar larg deschisă („căci undeva acolo sus / la suferinţă există un răspuns").

Mihaela Huţanu lasă cititorul să pătrundă în tainiţele sufletului său, făcându-l părtaş la trăirile sale." (**Daniel Luca**, Raftul de la colț (II), Editura eCreator, colecția Critică, Baia Mare, 2019)

*„Scurtarea orizontului cu o aripă, din pricină de lipsă de aer sau doar de curenţi prielnici. Asta ne transmite **Mihaela Huţanu,** cu trăirile ei severe, în care se scufundă unele convingeri şi altele speranţe. Un tablou despre târziul care din probabil devine tangibil. Este un fenomen justificabil şi chiar larg prezent în scrierea actuală, având în vedere forţarea relativităţii până în limita marjei care oricum e însăşi înspăimântătoare fie şi ca un permis concept."* **(Daniel Marian,** *„O bibliotecă pentru raftul meu"*, vol. 21, Editura Amanda 2010).

„Poeta Mihaela Huțanu vorbește în poezia „Tristețile ce nu au leac" unde versurile de o mare profunzime și încărcătură sentimentală se transformă în însenințări ce împrăștie incertitudini, magnetizează cioburi de iubire, recompunând-o."

„Iubiri adevărate, iubiri platonice, nevinovate, iubiri visate, dorite, iubiri adolescentine, iubiri târzii sau de departe, toate au dreptul la viață, la trăire, toate fac inima și sufletul să tresalte de dorințe și bucurie, dreptul la iubire îl are oricine, în orice zi, la orice vârstă, iubirea niciodată nu vine prea târziu, ca să revenim la titlul cărții.

Și așa cum frumoase sunt poemele iubirii, așa este cartea în sine, căci ea în totalitate se constituie ca o bijuterie artistică, cu frumoase desene, chenare bogat ornamentate, o revărsare de sensibilitate artistică, poetică și plastică.

Toate îndeamnă cititorul iubitor de poezie să se oprească și să citească, să admire, să caute să descifreze frumusețea sub care ascunsă trăiește viața cu toate speranțele, iubirile, visurile, gândurile, tristețile, împlinirile și neîmplinirile ei." (**Sylvia Constanța Hârceagă**, fragment din cronica la volumul de poezii: Nicolae Toma și Mihaela Huțanu, Niciodată nu vine prea târziu, Editura Castrum de Thymes, 2020, Giroc – publicată în revista on-line Thymes, nr. 4, mai 2021)

„Poeta Mihaela Huțanu ne atrage atenția asupra faptului că dragostea ne poate face să ne simțim împliniți dacă este adevărată, dar ne poate doborî atunci când este bazată pe interese, Dragostea…".

În viață trecem și prin momente grele, iar poeta încă mai are „Speranța" că iubirea nu va dispărea și iartă până și destinul care a fost îngrozitor cu ea. Dorința arzătoare pentru afecțiune „Dorința", prima iubire care va rămâne mereu în inima poetului chiar dacă amândoi au luat-o pe căi diferite „Prima femeie", iubirea ca o lege „De parcă iubirea are lege", momentele tandre „Zi de zi noapte de noapte la pieptul tău", „Iubita mea de fiecare zi" și declarațiile de dragoste „Declarație de dragoste", „Declarație de dragoste II" transformă această carte într-o poveste de dragoste.[..]

Deși a fost trădată de multe ori, iar unele răni nu se pot vindeca „Tristeți ce nu au leac", poeta continuă să meargă cu fruntea sus fără să le dea altora impresia că este slabă „Nu mor pusă de tine în mormânt, doar când îmi moare cuvântul…". (**Georgiana-Laura Gheorghe**, poetă și traducătoare România, Cronică la volumul *Niciodată nu vine prea târziu* de Nicolae Toma și Mihaela Huțanu, Editura „Castrum de Thymes", 2020, Giroc)

„Dorința, pasiunea ce îi animează pe îndrăgostiți sunt pietre de temelie pentru iubirea supremă „Timpul a ros neîncetat în trupurile noastre / amestecându-ne în mijlocul cuvintelor fără sens, / acum trăim intens plăcerea / iubirea clocotește, deasupra sunt aburi, / ne stingem pornirile fără regrete / căci știm că pentru noi / nu e târziu. / Ne-am chinuit dar nu ne-am împotrivit, / ne-am chemat peste fire / salivând în tăcere după miracol, / nu am permis instinctului să ne condamne / ne-am așteptat... / Să ne putem iubi murind" – Mihaela Huțanu. […]

*O dată făcută confesiunea, cititorul e obligat să se privească în oglindă și să împrumute pașii valsului perechii îndrăgostite... ușor, lin, până ce muzica inundă ochii cu lacrimi de fericire. Lumina acestei cărți să vă lumineze ochii, cititorilor!" (***Petronela Apopei**, fragment Cronică la volumul *Niciodată nu vine prea târziu* de Nicolae Toma și Mihaela Huțanu, Editura „Castrum de Thymes", 2020, Giroc)

„Când inima este deschisă larg, fiorii dragostei pătrund și își fac de cap, aducând un amalgam de emoții și senzații: dorință, fericire, pasiune, împlinire, puritate, dar și incertitudine, durere, suferință („Să iubești o femeie / care știe să fie mereu o femeie / O femeie care să știe timpul să-l oprească / Și să-ți dea miere și sânge și durere" – N.T., Să iubești o femeie; „acum plutesc în ecoul cuvintelor /

demult uitate, de parcă / nici nu le-am trăit vreodată"; „În dimineața asta / m-am trezit curată și iubită" – M.H., Împlinirea Fedrei).[…]

(**Daniel Luca***, fragment* cronică la volumul „Niciodată nu vine prea târziu" de Nicolae Toma și Mihaela Huțanu, Editura „Castrum de Thymes", 2020, Giroc)

Prea puțin din mâine. *„Poeziile Mihaelei Huțanu scrise într-o notă elegiacă, exalând un parfum de tristețe și melancolii, fac un elogiu singurătăți; o stare care nu îi displace, o acceptă așa cum este, că „e uneori un fel de paradis/ alteori chinuitor," ea îi este prieten, sărăcie și lux, chiar dacă alternează cu momente când ar vrea să o schimbe, să o împartă cu cineva. „Nici o bătaie/ în ușa casei mele/ doar adieri de vânt/ și-un trosnet de copaci bătrâni," spune poeta în versurile cu titlul „Singurătate," și chiar dacă, pentru cel așteptat, măcar pentru o clipă, a zidit „un cer de stele."*

(…) Mihaela Huțanu a înălțat din poeme un altar închinat iubirii, viața poetei se desfășoară aici după alte coduri, însăși relația spațiu-timp nu respectă legea universală, căci – „timpul clădit pe lespedea rece a singurătății" se contractă sau se dilată în funcție de dorință și dispoziție, gândurile reverberează în forme artistice, simțirile rememorează iubiri trădate, rănite, adolescentine, mature sau târzii, iubiri de departe, pierdute, platonice sau chiar o iubire imposibilă. Poeta spune: „până și ciutura fântânii a putrezit/ așteptând iubirea veșnică cu aureolă de sfânt," iar „valul de iubire ținut ani în colivie" poate să se reverse în așteptarea unei iubiri „pe care lumea să o cunoască.[…]

Mesajul către cititor apare îmbrăcat în forme artistice, uneori insolite, frapante, imaginile create sunt încărcate de o mare expresivitate, semn al puterii de exprimare lirică a poetei, Mihaela Huțanu." (**Constanța Sylvia Hârceagă**, fragment cronică publicată în revista on-line Thymes, nr. 4, mai 2021)

Extrase din operă

Ceremonia rugii din spatele gândului

E târziu în timpul meu
trupul obosit de bolovanul gândului
se ascute sub desaga tainelor
ascunse de ochii lumii
Nu cutez să deschid ochii în vis
de frică să nu-mi iasă la iveală
bântuirile bolnave din mine
sunt împrăștiată și le adâncesc în vis
Lăsam în urma mea doar nesiguranța clipei
profitând de decorul din gând
fericire nu era așa că nu aveam ce specula
iar pornirile mele lăuntrice erau cameleon
Mă oglindeam în pasiuni imaginate
și regizam piese întregi de teatru
apoi priveam singură imaginea
reflectată în aer liber

Uneori credeam că pot abandona
pornirile astea goale fără rațiune
dar nu puteam
Așteptam ziua în care voi cunoaște ființa
și nu aventurile imaginate
mă prăbușeam în stratul adânc al absenței...
Îmi ruinasem interiorul umblând
în căutarea unei căi să pot ieși din ceața
densă a ficțiunilor din gândurile mele
regretam multe și cu toate astea
o luam mereu de la capăt
Greutatea asta a nestatorniciei
mă apăsa ca piatra unei mori
o rugam în gând să plece
apoi o chemam căci nu mai aveam ce plânge
Îl iubeam ca pe un bărbat adormit
și-mi înșelam fiecare clipă cu ceea ce îi cerșeam lui în gând deși
nepăsarea și indiferența lui erau justificate
nu ne știam dar existam pe undeva
Era atât de mult în secundele acelea
dar nimic când deschideam ochii
doar rugi dincolo de gânduri
clepsidra cernea fără milă
iar timpul îmi număra trăirile netraite
Sorbeam totul în mine ca o sugativă
strălucirile necunoscute se risipeau în clipele luminii
efectul ruina mai mult în mine
mi-am luat inima în dinți și am deschis ochii bine
Iar el... era destinul
era al meu, calm, cu brațele întinse
era răspunsul la o rugă
care-a străpuns ruina.

Balada a două suflete boeme

La un pahar cu vin
sunt doi poeți
ce-și sting amarul,
un el și-o ea.
Tăcerea lor răsună
la mesele din jur,
au doruri ninse-n inimi
despre care ei nu spun,
au felul lor de a așterne
pe-o hârtie
zbucium, trăiri lăuntrice,
căderi în agonie.

Se sorb dintr-o privire
citindu-și gândurile
ca pe o poezie,
se înfiripă un vis
din lacrimi
ce n-au curs...
S-au risipit destul
prin câte-o stație pustie
strivindu-și pulsul
de câte-un trup
mai gol, bezmetic,
ce n-a știut să încălzească
un suflet de poet
în agonie.
Speranța le e castă
și-n timpul lor
ce pare să fi stat în loc
la acea masă,
le crește o aripă
în partea stângă, sus,
și înțeleg atunci
de ce s-au întâlnit...
Nimica nu era al lor
doar clipa și poemul,
pe unda zării
ei își trăiau misterul,
tăcerea le zâmbește
iar pentru ei
s-a înseninat și cerul.
Să nu-ncercați a-i înțelege
sunt două suflete boeme
ce-au fost de mult alese,
unul sunt Eu
și celălalt e... El.

Captiv între destine

De ce dureri și-apleacă crengile în geamul meu,
de ce mi-i seacă inima când tu îmi ești ecou?
Încerc s-alung tristețea, zadarnic, eu tot plâng,
în gând măsor distanța și rugi le fac cununi,
pustiu din zări mi se așează-n tâmple
iar umbre scrijelesc lumini din ochii-mi ce jelesc ...
Îți împletesc cărări din așteptări albastre
și-ți pun descânt pe buze cu gust de miere dulce,
vreau să disec distanța să nu mai târăsc îngeri
cu suflete zdrobite să plângă pe-al tău umăr.

Da, știu, sunt neputințele iubirii, legate-s la un ochi
captiv într-o iubire cu pasul spre alt loc,
și toate-ntr-o poveste, un anotimp în plus
prefața este ștearsă iar gândul numai dus ...
Încerc s-alung durerea, pun tihnă-n piept într-un târziu
și sper în evadare și-n zborul cel de șoim,
te-aștept albastru iris pe-o pânză de lumini
doar în costum de Evă și izul de destin.

„În volumul de debut, tema principală e supraviețuirea prin poezie. În poeme de o rară gingășie Mihaela și-a descărcat speranța și dorința de a mai trăi clipe de fericire. În acest volum se schimbă registrul și poemul devine o confesiune, iar pe alocuri un strigăt ca o declarație de dragoste. Majoritatea poemelor sunt scrise în registru elegiatic.

*Poemul **„Ți-am dat mult... cu multe m-ai ucis”** prezintă o retrospectivă romantică, un dialog cu o ființă iubită, asemuită cu un Vulcan, cu un temperament imprevizibil. Autoarea pictează imagini „nu sunt oarbă, stau pe treapta de jos, / admir modelul junglei din sângele tău”, care transmit o stare de acceptare a neliniștii, ce urmărește orice sentiment uman. Conștientă, pendulează între iubire și regret, dar nu acuză pe nimeni nu dă sentințe, e resemnată și spune „la iubirea mea s-au repezit ulii / au sfâșiat-o în timp ce-mi spuneai că dormi”. Și cum toată viața ei a fost o luptătoare nu se dă bătută „nu-mi ling rănile, încă-s om, le pansez cu Frunze / nu mă urăsc, nici de milă nu-mi plâng, / mă mulțumesc cu ceața ... // ți-am dat mult / cu multe m-ai ucis ...”.*

În mod evident nu pot să trec cu vederea mesajul pe care îl transmite – curajul femeii îndrăgostite, care analizează în amănunt fiecare aspect, fiecare gest și fiecare amintire legată de o iubire târzie, de un sentiment atât de mult visat și venită pe neașteptate a schimbat totul, de la modul cum percepe un sentiment și până la modul cum înțelege lumea și respirația dragostei în această viață trecătoare.

O altă senzație este faptul că oscilația între a arăta și a deschide ochii ființei iubite transmite cinic imaginea celui care nu înțelege sau nu vrea să înțeleagă că a venit timpul să creadă într-o iubire eternă fără nicio condiție „prăbușit lângă-a ta strălucire / să păstrezi numai toamna, / nu dispare, lasă urme peste urme...”. Mai vreau să spun că finalul poemului îmi dă de înțeles că pot interpreta cele scrise ca și o replică față de unele gânduri scrise mai demult și descoperite acum, replică care ascunde percepte filosofice „iubirea-i ca și ceața, / împachetezi ce ai mai bun și-l trimiți undeva / fără să știi unde debarcă”.

Toate poemele transmit cu sinceritate trăirile momentului și cititorul poate simți sentimentul sau emoția din spatele versurilor precum în poemul mai scurt „Un fel de rod necopt // Ca și cum n-aș fi om, / ca și cum ai vedea în mine un gol, / ca și cum n-aș sufla, dar exist ... / nu port tocuri, deci n-am răni? // Sunt femeie ... /nu și-n ochii tăi”.

În unele poeme mă face să cred că singurătatea apasă ca un baros și autoarea trasmite ideea „Scrii pentru că nimeni nu te ascultă”. Peste această stare generală de lehamite conceptele filosofice nu par desuete și vin ca o mănușă, ca un lucru predestinat într-un loc anume „Tăcută răsuflare ce n-o aude nimeni, / și uneori mai uiți ce-ai fost sau dac-ai fost”. Finalul înflorește în speranță, dă de înțeles că scrisul,

chiar dacă nu citește nimeni, reprezintă conceptul libertății și esența umană „când dincolo de gard mai latr-un câine a pustiu / stingher, te-ntorci și scrii ... / că tu nu ești legat, / doar nu te-ascultă nimeni ... dar ești viu.”.

Tema singurătății prinde tot mai mult contur în poemul ***„Singurătatea omului singur”,*** *dar prin motto ne arată speranța care domnește peste toate sentimentele „Motto: „Un om care scrie nu e niciodată singur" (Paul Valery). Propune o definiție a singurătății ce cuprinde trăirea acestui sentiment, o sinceritate care doare, rupe din carnea ființei umane și sub această influență și când vorbește despre ceilalți pe care nu-i înțelege, singurătatea se extinde și cuprinde cu neîndurare toate conceptele despre această lume „Sunt una în singurătate... dar pot vorbi cu mine singură,/ uneori încerc ca să vorbesc cu alții ... devin mai singură”. Poemul singurătății scris într-un registru tragic prin unele versuri sinceritatea te înfioară, precum în versurile „îmi aparțin doar mie/ și asta-i o valoare, chiar dacă simt de multe ori cum totul în mine moare... / sau „singurătatea mea e singură dar nu e nici atee și nici oarbă/ bucăți rupte din mine că am crezut prea mult în oameni”. Surprinzător în ultimile versuri spune cu ironie că mai toți oameni sunt în realitate singuri și trăiesc mai mult sau mai puțin acest sentiment „mai scriu un rând... e antidotul garantat/ privesc strada în lung și-n lat/ ce mulți sunt împreună, și groaznic.../ mor din singurătate.”.*

Din păcate Mihaela trăiește o dramă reală. Cei patru copii au trebuit să plece în cele țări străine, ținând cont că în nordul Moldovei, pe malul Prutului, parcă timpul s-a oprit. Au mai rămas bătrânii și părinții care își caută dorul pe clipocit de unde ale unui râu ce desparte români de români. Și în această perspectivă singurătatea parcă e și mai adâncă și mai apăsătoare „Mă-ntorc din nou/ la masă în singurătate,/ mai am de așezat printre hârtii/ cuvinte multe-mprăștiate.”

Poemul ***„Cinci zile nu îmi sunt de ajuns”*** *este o declarație de dragoste, rostită în gura mare, precum o serenadă sub balcon „Nu-mi sunt de ajuns doar cinci zile să te port peste tot prin mine, / e prea multă iubire virgină... / mi-ar trebui o viață și încă un mâine în plus.”.*

Un poem scris parcă în joacă mi-a atras atenția, scris ușor ironic, pare să o prindă foarte bine și cred că nu prea dă importanță acestui gen literar. Sună ca o spovedanie și femeia recunoaște boala geloziei „Sunt geloasă, știu prea bine, nu-ți convine,/ poate nici nu-i bine…/ însă, n-am ce face, asta-s eu,/ alta mama nu mai face!”. Finalul e bine conturat și nu mai lasă loc de întors „Mama dracului de boală, tare-i grea și fără rost,/ s-o trimit la dracu-n praznic mă tot chinui, da' nu pot,/ am să mor de gât cu tine și cu boală grea cu tot!”.

„Mărturisirea” *un poem lucid, grav și foarte serios. Din primele versuri descoperi aceeași sinceritate care însoțește toate poemele din această carte „În mine stau ascunse multe/ și poruncesc tăriei să nu mă lepede, altfel m-aș ucide”.*

După ce trece în revistă trăirile omenești: iubirea, credința, amintirea bunicii etc. se apropie spre adevărata sa vocație de a protesta împotriva tuturor nedreptăților „minți bolnave ce nu cunosc iubirea, guri spurcate ce-mproșcă cu blesteme/ nu vă las să mă pârjoliți cu limbi de foc/ mi-i spiritul războinic și vă-mpietresc în noaptea mea de veghe // nu m-au putut privi în ochi”. Finalul este divin și care te obligă să gândești la mersul vieții și la marea trecere pe acest pământ a gândului nostru care se va sfârși odată cu noi „semnu-i divin / am crezut în el așteptând în așteptarea locului fără de nume, fără de oameni, fără de trecut. // Înainte de-a fi om sunt un gând.”.

Vorbind despre singurătate te gândești la tăceri ca la niște surate „Iubesc tăcerile…/ Au un alfabet al lor în orele de nesomn/ și nu-s puține, strigă în cor după mine,/”. Tăcerile sunt asemuite cu o fereastră deschisă „Îmbătrânesc între tăcerile mele cu fereastra deschisă/ și n-aș ști să-mi răspund nici mie de ce o țin încă deschisă,/ zadarnic eu încerc, sunt o infirmă cu multe dureri în jurul sufletului…/ Răbdare, răbdare! Îmi strigă o tăcere cu pumnii strânși.”

Dacă în primul volum am observat un fel de reținere, de ușoară timiditate, în acest volum erupe și în unele poeme explodează talentul de a expune poetic sentimentele și de a picta pur și simplu emoțiile. (**Nicolae Toma**)

Nicolae TOMA
Prozator, poet, critic literar, jurnalist de investigație, editorialist
Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Dumitru GĂLEȘANU

Este fiul lui Aurica (născută Crăciunescu) și al lui Ion At. Găleșanu; născut la 05.12.1955, în comuna Tia Mare, sat Potlogeni, județul Olt; rezident în Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea.

Studii universitare: Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Drept (1981-1986). Studii postuniversitare: – Cursuri postuniversitare de perfecționare cu durata de 1 an, Specializarea Drept civil – comercial, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Drept (2003-2004); – Masterat, specializarea Instituții de Drept Privat Român, la Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Facultatea de Drept Simion Bărnuțiu (2004-2006).

În perioada cuprinsă între 01.11.1989 – 03.09.2014, a urmat cariera profesională în magistratură, îndeplinind funcția de magistrat-judecător, mai întâi la Secția mixtă (penal, civil) a Judecătoriei Râmnicu Vâlcea, până la data de 31.X.1997, și continuând apoi la Secția I civilă din cadrul Tribunalului Vâlcea, județul Vâlcea.

Membru al Asociației Culturale *Euterpe* din Jesi – Ancona, Italia. Membru al Academiei Internaționale *Il Convivio*, Italia.

Cărți publicate

- *Emoții în multivers/ Emotions into multiverse*, ediție româno-engleză, Editura Tracus Arte, București, 2010;
- *Pe corzile luminii/ Sulle stringhe di luce*, ediție româno-italiană, Editura Tracus Arte, București, 2011;

Fugă spre roșu/ Fuggire verso il rosso, ediție româno-italiană, Editura Tracus Arte, București, 2012;

- *Însemnele materiei/ Insegne della materia*, ediție româno-italiană, Editura Tracus Arte, București, 2013;
- *Addéndum, ediție româno-italiană-engleză*, Editura Tracus Arte, București, 2014;
- *Ante*metafizica*: antologie lirică de autor, ediție bibliofilă, Editura Eikon Cluj-Napoca, 2015;
- *Tratat pentru nemurire/ Trattato per l'immortalità*, ediție româno-italiană, Editura Tracus Arte, București, 2016;
- *Axiomele infinității/ Assiomi dell'infinità*, ediție româno-italiană, Editura Tracus Arte, București, 2017;

- *Ante*metafizica*: antologie lirică, ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura Eikon București, 2018;
- *Poetică metafizică/ Poetica metafisica*, ediție româno-italiană, Editura Tracus Arte, București, 2019;
- *Luminile omului*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2020.

Extrase din recenzii literare

«Vorbind despre crezul poetic al autorului trebuie menţionată aici şi definiţia poetului în viziunea lui Găleşanu. Într-adevăr, poetul este cel ce numeşte lucrurile ca şi cum le-ar vedea pentru întâia oară. (…) Un alt aspect special al reflecţiei despre lume şi viaţă în poezia lui Dumitru Găleşanu îl constituie ideea de trecere paradoxal logodită cu cea a veşniciei. (…) Prin volumul *Emoţii în multivers*, Dumitru Găleşanu, ca în pilda semănătorului, aruncă sămânţa care în sufletul cititorului va da rod însutit.»

(Theodor Damian, *Sămânţa cu rod însutit*, Revista *Lumină Lină/ Gracious Light*, An XVI/ Nr.3, Iulie-Septembrie 2011, New York, pp.63-69)

«Imaginea de fundal a elementelor cosmice primordiale, cum şi liniştea perfect naturistă a simplului, adânc spiritualizate într-o ştiinţă a-Totului, pun în evidenţă „**eu**-L" levitant al poetului, călătoria liberă spre infinit, până acolo când «mişcare pură din mişcare» epistemologia poemelor subîntinde absolut, în real. Ca autor de viziune rafinat cosmologică, printr-o dispersie infinită a sentimentelor pentru femeia iubită, senzaţia metafizică este atinsă de poet, potrivit spuselor proprii – circumstelar – pe „corzile" iubirii, de unde porneşte însăşi cunoaşterea. În-spaţiat nativ de reflexul unor trăiri profund ancorate în matca diversităţii „lumilor omului", de unde şi lumina versurilor congener născânde „în logica magică" a fiorului metafizic al ***trecerii***, călătoria de cuget şi simţiri a poetului fizician-cosmolog, începe şi se consumă prin substanţa sa, în nota dominantă a Existentului, din fecunda lui interioritate, adică dinspre şi către „originar", în deplasarea einsteiniană spre roşu a liniilor spectrale..., a lucrurilor. Şi toate acestea pe fondul „muzical" al unor proiecţii poetico-filosofice de mare acurateţe, neîntinate de efemer, care sunt subsumate introspecţiei logice a evoluţiei în timp a teoriilor vizând cunoaşterea ştiinţifică a fenomenului ***în sine***.» (**Cătălina Oana Curceanu**, *Știință și poezie: paradigma deplasării spre roșu*, http://www.scientia.ro/blogul-catalina-oana-curceanu/3172-stiinta-si-poezie-paradigma-deplasarii-spre-rosu.html)

„Cât priveşte dicţionarul strict filologic, este evident că Dumitru Găleşanu aparţine unui spaţiu suprasaturat de informatizare, de unde riscul nostru de a modifica conceptele, inclusiv al aceluia antic, al analogiei Universului cu o Carte.

(…) Coincidentia oppositorum, atracţia contrariilor, etc. Găleşanu este impecabil antrenat în această zonă a cunoaşterii revelatorii dintre fiind şi nefiind. Iată un enunţ din lumea ce îl atrage (şi ne atrage!): „omul este particulă, undă şi vibraţie"… Adică un „system bioenergetic DESCHIS"… (*s.n.*). Există şi particular neutrino, practic irepresibilă, penetrantă în materie… Conceptele… metamorfozele… limbajele… Îi aminesc poetului prietenul din departe - aproape al Limbii Române „iar ca sentiment un crystal" (Odysseas Elitis). Cum dixit Hegel: «*Însă numai conceptul, gândirea este forma în care [...] poate fi exprimat absolutul şi în care el şi este, aşa cum el este în sine.*» Observaţie: dispunerea textelor în *forme clepsidrice*, este semnificantă inclusiv

grafic, sugerând şi prin formă, acel panta Rhei apheyronic, în transit prin materie, fluxul (spiralic) continuum spaţiu-timp, dincolo de ACUM-ul perceput omeneşte, ca durată.» (**Eugen Evu**, *Poemul comentat: ALFAbetarul astrogramic al lui Dumitru GĂLEŞANU*, Revista „Nova ProVincia Corvina", Anul XVII, nr.65/ Iunie 2013, p.18-20)

«Asemenea presocraticilor, pentru care actul cunoașterii nu exclude nicio oprelişte, folosind cu aceeași dezinvoltură observația directă și enunțul liric, Dumitru Găleșanu pune în versuri propoziții științifice, concepte ale fizicii, ale psihologiei și ale biologiei. Apoi, insesizabil, creează un amplu scenariu poetico-narativ în care cercetarea, înțelegerea și cunoașterea lumii se transcriu și se comunică în prozodii incantatorii, cu o geometrie interioară luminoasă și abstractă care traversează fiecare text în parte și devine cod unificator pentru întregul discurs.»
(**Pavel Șușară**, *Cunoaștere și incantație*, Revista *Armonii Culturale*, Ediția: 11 Aprilie 2018, http://armoniiculturale.ro/2018/04/11/pavel-susara-cunoastere-si-incantatie/)

«Poezia atât cât dă seama, ea, de ordinea şi peripeţiile lumii, nu ar da oare seama mai întâi de *noumenul* acela al lumii, de taina, adică, de dinaintea facerii ei – un mister care aşteaptă – sau, cu alte cuvinte, de *arhetipul* acela tăcut şi ascuns, mut pentru muritori – cum îl va numi eminentul poet şi gânditor Dumitru Găleşanu, de data aceasta, iată, în Axiomele infinităţii (Assiomi dell'infinità, 2017, ediţia recentei cărţi de poeme a autorului fiind, cum se vede, aidoma celor anterioare, bilingvă)? (…) O caracterizare pertinentă, mai mult de atât, deja iluminată, a poeziei filosofice a lui Dumitru Găleşanu semnează şi scriitorul, editorul şi criticul literar Italian Giuseppe Manitta. Peninsularul, cunoscut, prestigios în arie (e instruit şi în literele române), scrie explicit, ferm acestea, are mereu textul în faţă, nu divaghează: „...poezia lui Dumitru Găleşanu din această ultimă colecţie de poezii se îndreaptă în această direcţie: pleacă de la contingent pentru a sosi la o expresivitate filosofică şi raţională a vieţii, a mişcării, a morţii, a cunoaşterii, pe scurt, a percepţiei a ceea ce este omul în contextul cosmic al existenţei sale labile." (traducere Celesta Popa).

Prin opera sa, poetul şi gânditorul român, subliniază el, insistă, stăruie în a da „un sens experienţei umane". Raţionalitatea demersului, a meditaţiei lirice nu elimină însă exerciţiul mistic, mai apasă el: e aci cunoaşterea, am spune, ca act de iubire, de *apropriere*, prin *retrăire*, deja prin *acaparare*, a câmpurilor gnoseologice – acelea în care poeticul se îndreaptă către necunoscut, măsurându-l, aducându-l la măsura creaţiei poetice – măsură a omului, poate.» (**A.I. Brumaru**, *Poezia filosofică*, Revista *Banchetul*, Anul III, nr.31-32-33 (iulie, august, septembrie), 2018, pp.35-36)

Extras din operă

Instanța lirică

În
cartea
facerii
deținători

de adevăr sunt –
profetul,
savantul,
filosoful-
p o e t u l.
Schimbând
paradigma cerului –
în aerul rece-al singurătății
făcând posibilă
lumea ca lume,
cu legile sale eterne imune.

Ca
o rachetă cosmică,
în formă și conținut,
lirica mea,
dezinhibată
dogmatic
de
eónul
abstract
primăvăratic,
în peisajul ființării
se repliază –
într-un éros poietic-platonic
măr turisit de-o raz ă.

O rază
a unui ev glorios,
de îngeri purtat pe aripi de foc –
ademenind cosmogonic poemele mele:
materie lirică articulată în vid
sub
formă de stele
rebele.

Ca
operă de artă,
în
sensul
originar
al cuvântului,
ADN-ul poietic
îmbrățișând același
anotimp –
în anonimat ascetic.

Judecată și timp.
Omul ca om
n-are nimic de pierdut
când se închină la Absolut,
sperând a se-mplini o minune.
Simili-paideic… se poate spune
că nimeni nu știe deplin a murí:
în paradisul și infernul cuantic
e totdeauna loc pentru cei vii.

Instanța lirică e suverană,
păstrând spiritul ludic –
în a-și decide soarta
în arta abstractă contemporană.

Încadrarea autorului în diferite curente, tendințe

«Dumitru Găleşanu explorează lumea nouă aflată la frontierele ştiinţei, filosofiei, muzicii şi picturii. Poemele sale inaugurează un nou gen literar în contextul românesc, pe care îl putem numi *poezia cosmologică* Dincolo de serbede căutări moderniste, Dumitru Găleşanu se ancorează în cosmodernitate.» (**Basarab Nicolescu**)

Profil de autor întocmit de **Gheorghe A. STROIA**

Mihai Valentin GHEORGHIU

S-a născut la 3 mai 1950, în București. Tatăl, Miron, născut în Pitești, inginer electromecanic. Mama, Margareta, născută în Chișinău, medic stomatolog, și-a desfășurat aproape întreaga activitatea profesională în localitatea Pucioasa, județul Dâmbovița, unde familia avea o casă de vacanță. Are un frate: Dan Georges, inginer căi ferate și o soră: Anca Lucia, inginer electronist.

Deși cursurile școlare le-a urmat în totalitate în București, anii dinaintea școlii și timpul petrecut în vacanțe la Pucioasa l-au marcat, lăsându-i în suflet o vie amintire. Nu întâmplător poetul a considerat Pucioasa a fi locul său de obârșie, inspirându-l în multe din poemele sale, iar casei părintești dedicându-i volumul: *Cetatea viselor târzii*.

A urmat cursurile liceului Mihai Eminescu, iar apoi Institutul Politehnic București, facultatea Energetică, secția Electroenergetică, obținând diploma de inginer în anul 1974. A lucrat în domeniul energetic la Institutul de Studii și Proiectări Energetice (ISPE) București. Mai apoi s-a reprofilat pe instalații electrice, lucrând la ISLGC, Urbanproiect și PROED București, în proiectarea de instalații electrice pentru alimentări cu apă și canalizări. Ulterior, la IMSAT Muntenia, a trecut pe partea de execuție (șantiere), extinzându-se pe toate tipurile de instalații și lucrând execuție propriu-zisă și control de calitate.

Este căsătorit cu Mihaela, cu care are un fiu, Adrian Mihai, absolvent al ASE București, facultatea de Comerț-Turism. Dintr-o căsătorie anterioară are o fiică, Alida Cristina, farmacistă, de la care are doi nepoți.

După fiul și fiica sa, și cărțile pe care le-a publicat... și le publică, le consideră tot ca și copiii săi, între acestea apărând până acum și trei perechi de... cărți gemene.

A început să scrie poezii din perioada liceului, sporadic și înainte, însă considera că scrie doar pentru sufletul său. Cu timpul gândurile și sentimentele au început să se sedimenteze, în urma experienței anilor de viață și filtrului omului matur și astfel concepția sa despre poezie și rolul poetului a căpătat noi valențe. În apropierea vârstei de 50 de ani avea deja un număr apreciabil de poezii, pe care ar fi vrut să le supună atenției unei persoane în măsură să îi dea un sfat competent. Șansa a făcut să o cunoască pe doamna prof. Alexandrina Dinu, poetă, coordonatoare a cenaclului

literar *Elena Văcărescu* din Târgoviște de la care a primit primele recomandări și îndrumări tehnice într-ale prozodiei.

Momentul de cotitură radicală în ceea ce privește destinul scriitoricesc apare în anul 2000, când îl cunoaște pe scriitorul Ion Machidon, conducătorul cenaclului și revistei *Amurg sentimental*. De la acesta a învățat multe în arta mânuirii cuvântului. Frecventează curent cenaclul și devine redactor al revistei. Publică frecvent în paginile acesteia rondeluri, sonete, epigrame, micropoeme în stil haiku, cugetări, fabule, poezii pentru copii. Prima poezie publicată îi apare în ianuarie 2001, în revista cu același nume cu cenaclul, la pagina 9: *Cer plumburiu*. Debutul editorial apare de asemenea în anul 2001, la editura având tot cu același cu revista și cenaclul, prin volumul de versuri *Zăpada amintirilor*. Până în anul 2010 publică sub numele prescurtat: *Mihai Gheorghiu*, în continuare, sub numele întreg: *Mihai Valentin Gheorghiu*. În afara cenaclului mai sus amintit, a mai frecventat sau frecventează și alte cenacluri bucureștene: Perpessicius, Literar ing, SSR (Mircea Eliade), Antim Ivireanu, Orpheon, Ion Rotaru, Luceafărul. Din anul 2016 este membru al Societății Scriitorilor Români (SSR). A participat la mai multe ediții ale târgului de carte Gaudeamus.

Prezența în Antologii

Este prezent în mai multe antologii ale cenaclului *Amurg sentimental*, precum:
- Lumini către Eminescu, 2000;
- Pagini îngerești, 2001;
- Nemărginite poteci, 2002;
- Sentimentali prin metafore, 2003;
- Mereu altfel, 2004;
- Fereastra din lumină, 2004;
- Amurg sentimental- Zece ani de existență- Zece poeți, 2005;
- Trepte de lumină, 2006;
- Parfum de liliac, 2007;
- Cinci zile de metaforă, 2008;
- Privighetori de rouă, 2008;
- Scrieri pentru o posibilă istorie a Amurgului sentimental, 2009;
- Școala de rondel de la Amurg sentimental, 2010;
- Tribuna scriitorilor fără prejudecăți, 2016;
- Verde crud, 2016.

Volume proprii

- *Zăpada amintirilor* - poezii, 2001;
- *Dulcea mea cafea amară* - rondeluri, 2005;
- *Ghirlande cu parfum de rouă - rondeluri*, 2008;
- *Mireasma ta, copilărie* - rondeluri, 2008;
- *La cumpănă de ani* - micropoeme în stil haiku, 2010;
- *Ciufulică* - poezii pentru copii, 2010;
- *Când toamna pașii mei foșnesc* - rondeluri, 2011;
- *Cetatea viselor târzii* - rondeluri, 2011;

- *Cascade de nori* - rondeluri, 2013;
- *Mirajul toamnei ruginii* - rondeluri, 2015;
- *Izvorul de rondel - rondeluri*, 2015.

Referințe

Găsim relatări despre *Mihai Valentin Gheorghiu* în următoarele lucrări:
- *Poeți români la frontiera mileniilor*, Aureliu Goci, Editura Niculescu, 2012;
- *Dicționar de scriitori postdecembriști*, Ion Machidon, 2010;
- *Lecturi retrăite*, Ion Machidon, 2013;
- *500 de ședințe ale cenaclului Amurg sentimental*, Ion Machidon, 2014;
- *Trăind printre cărți*, Cleopatra Luca, 2014;
- *Libertatea gândului de a scrie*, Ion Machidon, 2015;
- *Scriitori pe care i-am cunoscut*, Ion Machidon, 2016,
  toate în Editura *Amurg sentimental*.

Extrase din recenzii

Mihai Valentin Gheorghiu, poetul dedicat rodelului: E destul de greu pentru mine, o prozatoare aproape... convinsă, să m-aplec spre citirea unor cărți ce cuprind rondeluri, darmite să mai și scriu despre ele. Încerc s-o fac, și, prin natura lucrurilor, sper să iasă o treabă bună, fiindcă Mihai Valentin Gheorghiu m-a convins să m-aplec cu seriozitate asupra scriiturii lui, așa cum el însuși a lucrat, cu foarte multă aplecare, cu profunzime de simț, de gând și de cuvânt, la alcătuirea rondelurilor, iară mie-mi inspiră că omul a lucrat cu dăruirea unui meșter popular, a iconarului ce dă ascultare sfântă spiritului a ceea ce crează, a cioplitorului în lemn, care, cioplind cu osârdie, modelează cu sfințenie lemnul pentru absida unui Altar, ori transpune-n floare un ciot oarecare, spre a-și adăuga un ornament osebit casei țărănești maramureșene, a dăltuitorului ce cu sudoarea își udă piatra, ca să iasă perfect *gânditorul* ce va rămâne și va da mărturie, peste veacuri, că a trecut prin vremi un meșter iscusit.

Nu-i deloc simplu să scrii rondeluri, iar Mihai Valentin Gheorghiu și-a asumat riscul, cu dârzenie intrând și adâncindu-se în dumbrava acestui gen poetic, devenind, aș îndrăzni să spun, un maestru. El, rondeluind, poetizează absolut tot. N-a mai rămas nimic nepus în vers, nimeni ne... rondeluit. A scris rondeluri pentru părinți, pentru satul în care s-a născut, pentru copiii lui, – fiica și fiul –, pentru anotimpuri: (”Iarna s-a lăsat la vatră/ Gerul s-a topit molfuz,/ vântul bântuie confuz, Câte-un câine-n poartă latră” [...] Scoasă orișicum din uz -/ Iarna s-a lăsat la vatră”), animalelor: (”Ocnași în propriul lor destin/Stau leii-n cușca de la zoo,/Că-i soare, umbră, brumă, rouă,/ Le picură-n adânc venin [...], Nădăjduiesc o viață nouă/După atât amar și chin,/ Tânjesc spre un tărâm senin/ Unde în suflete nu plouă-/Ocnași în propriul lor destin...”), pentru flori: (”Mă uit adeseori la ele.../ Frumoase, cum eu vorbe n-am/ Privirii umbră de balsam,/ Rochițe multe... albăstrele/ pe o movilă de sub geam”), pentru frunze: (”O frunză mi-a bătut în geam,/ În drumul ei spre veșnicie,/Pornise vântul să adie,/ Și a desprins-o lin, din ram [...] Și un șuvoi de nostalgie –/ O frunză mi-a bătut în geam../”), unui greiere: (”Un greiere micuț și

gri,/Dădea concerte la vioară,/ Le începea în prag de seară/ Și încheia în zori de zi [...] Urmând îndată să dispară-/ Un greiere micuț și gri”). Odă limbii române aduce autorul, sub formă de rodel. Ascultați: ”Te-am sorbit, limbă română/ Din filoane de izvor/ Și-n mirificul decor/ Te-am simțit ca o fântână [...]/ [...] Te-am sorbit limbă română,/ Din filoane de izvor// Și în fiecare nor,/ Te-am văzut ca pe o zână,/ Peste munți și văi stăpână.../ Și-nvățând cuvântul ”dor”,/ Te-am sorbit, limbă română”.

Evident că, la asemenea alcătuire, nu mai ai ce adăuga, și rămâi cu cartea în mână privind prin ea, peste ea, la bogăția de metafore, ”filoane de izvor” în... ”mirificul decor”...

Deși, la prima vedere, când îl întâlnești prima oară, sobrietatea cu care ți se-nfățișează te-ar duce cu gândul la cine știe ce personalitate inhibată, după ce-l citești, după ce parcurgi rondelurile, descoperi că nu-i deloc așa cum ți se părea a fi, și-i descoperi trăirile, îi descoperi firea, îi descoperi simțirile, îi descoperi sensibilitatea specifică... doar poeților. Eu i-am descoperit, cu surprindere, recunosc, pe lângă solemintatea profundă, (sau, doar, aparentă, nu știu), și latura foarte zglobie a sufletului (”În vagonul de metrou/ Lumea bântuie pestriță,/ Rod bogat pentru peniță.../ Și mereu ceva e nou// Multă vorbă în argou,/ Inși cu barbă ori codiță,/ În vagonul de metrou/ Lumea bântuie pestriță...”.

Foarte atent la tot ce mișcă-n jurul său, sensibil, omul încondeiază. Iată-l privind un acvariu cu pești, și iată trăirea poetului, la vederea mișcării: ”Se-aud suspine din acvarii:/ Plâng peștii tristul lor destin,/ În orișicare magazin,/Rătăcind printre scenarii?/ Nu voi a face comentarii,/ Decât să mă aplec puțin:/ Se-aud suspine din acvarii,/ Plâng peștii tristul lor destin”. ”Plâng peștii tristul lor destin”, cine s-ar fi gândit?? Fără cuvinte...

Dar să ne revenim din uimire și să trecem în revistă și un ”imn” închinat cafelei. Jos pălăria, poetule! Sunt de partea ta! M-ai câștigat pe deplin! ”Te ador cafea amară,/ Vraja mea de zi cu zi.../ Ne-ncetat aș stihui/ Unduirea ta hoinară// Te-aș ascunde-ntr-o comoară,/ Ca pe-un soi de alibi.../ Te ador cafea amară/ Vraja mea de zi cu zi”. Și să nu abandonăm cartea, fără să amintim de cancanul de la cârciună, ”sărbătoarea de zi cu zi” a *beutorilor!!*. ”În fiecare zi din an,/ La cârciumă e sărbătoare.../ Se-ncing discuții arzătoare,/ În jurul oricărui cancan [...] // Iar ordinea de zi e mare,/ Doar fiecare-i cetățean/ De vază... ori amărâștean,/ Semnând prezența, ca atare,/ În fiecare zi din an”. Și, deși n-aș încheia, că nu mă-ndur, fiindcă multe-ar mai fi de spus, dar spațiul de-aici și... timpul mă somează necruțător, închei, punându-vă-n față ce simt eu că simte poetul Mihai Valentin Gheorghiu când scrie: ”Momentul meu de sărbătoare/ E clipa-n când încep să scriu,/ Când saltă spiritul zglobiu/ Cătând în vers o ancorare.../ Și o găsește ca atare/ La ceas devreme ori târziu;/ Momentul meu de sărbătoare/ E clipa când încep să scriu..”.

Și-nchei, de-adevăratelea, spunând: A fost un moment de sărbătoare să citesc, dar și să scriu despre creațiile lui Mihai Valentin Gheorghiu. Mă-nclin!

(**Antoneta Rădoi**, redactor șef *Convorbiri literar-artistice*, 2019)

Fiind în acord cu percepția sa despre poezie se desprinde faptul că nu te poți pronunța mai bine decât despre lucruri pe care le cunoști și despre care deții informațiile necesare. Mihai Valentin Gheorghiu - credem că de la aceste considerente a început să scrie poezie racordându-se la vreme și anotimpuri, la oameni și intuiție.

Poezia să fie beneficiară celor mai izbutite sentimente, mai cu seamă când vine vorba de părinți, de locurile natale...

Rezumat: Mihai Valentin Gheorghiu este un sentimental împlinit prin poezia ce o cultivă. Visător sensibil ancorat în lumea firească a cuvântului simplu, cu profunde rădăcini muzicale, a pus accent pe cultivarea rondelului în toată plenitudinea sa scriitoricească, precum a făcut-o Al. Macedonski la timpul său. Numai că acest contemporan al nostru trebuie descoperit la alt nivel poetic, pe măsura vremurilor în care scrie, și la care, cum este firesc, nu poate sta pe dinafară... rondelurile sale exprimând voința sa de iubitor și cunoscător a vieții, ca om și peisaj în toată frământarea sa. (**Ion Machidon**, *Lecturi retrăite*, Editura *Amurg sentimental*, 2013)

Mihai Valentin Gheorghiu – Un răsfățat al rondelului…: El nu scrie la modul general al cuvântului, creează hore de peisaje plăcute auditoriului prin pictura imaginilor vii, franjurate după pălăria soarelui, în care muzica se simte pe bătătura ei.

Spontaneitatea la el ține cât zilele dintr-un an, urmare a ceea ce vede și trăiește cu ochiul liber, la fața locului, în excursiile sale, privind o floare, în plin câmp, cu ferestrele și ușile deschise spre cerurile lui Dumnezeu... Poetul nu este timid, timiditatea lui este prețuirea ce-o poartă celor care vibrează pe aceeași scară artistică...

Mihai Valentin Gheorghiu scrie astfel de poezie după standardele cerute de acest gen de poezie fără să se abată de la modelul Macedonski, părintele rondelului modern...

(**Ion Machidon**, *Scriitori pe care i-am cunoscut*, Editura *Amurg sentimental*, 2016)

Mihai Valentin Gheorghiu – Proiecții onirice și aventurile memoriei: Cred că domnul Mihai Valentin Gheorghiu va putea rămâne în literatura română, fie și numai pentru că a scris mai multe volume de rondeluri, dar, fiind încă tânăr, mai poate să scrie destule. Domnul MVG este un autor serios, iar exercițiul său poetic propune chiar forma de rondel…

Cu *Cetatea viselor târzii*, rondelul se interiorizează, capătă o notă intimistă, personalizată, iar biografia se înstăpânește peste spațiul unde domnea imaginația...

În universul poetic specific începutului de mileniu, care pendulează liber între haosul conștiinței și presimțirea apocalipsei, prezența unui poet care cultivă ideile clasice și formele fixe rămâne cu totul tonifiantă, o oază de solaritate și de încredere...

Astfel, autorul a reușit să depășească paradigma pozitivistă a formației sale profesoinale, pentru a se adapta și racorda la imperativele sufletești, sentimentale, sensibile ale poeziei.

(**Aureliu Goci**, *Poeți români la frontiera mileniilor*, Editura *Niculescu*, 2012)

Peisaje tomnatice și tehnica reluărilor: Descoperindu-și vocația poetică târziu, domnul Mihai Valentin Gheorghiu a pus multă dedicație, profunzime și meșteșug în acțiunea sa literară de a relua formula clasică de ilustrare a speciilor fixe și de respectare a canonului...

Puține alte lucruri, însă, din formația sa profesională pătrund în formația sa intelectuală de slujitor însemnat al versului, în pasiunea sa târzie, dar extrem de fecundă și performantă.

Am spune că, dimpotrivă, talentul său rămâne flexibil în selecția temelor și subiectelor, putând să acopere o paletă vastă, o eflorescență colorată, de la poezia pentru copii, la creația gravă de meditație filozofică.

În ceea ce privește tematica și problematica textelor, specificul creației și tipologia universului poetic, dl. Mihai Valentin Gheorghiu este un simbolist întârziat care evocă toamna descompunerilor, parcurile răvășite, sentimentele crepusculare și opresiunea cerului din orașele tentaculare...

(**Aureliu Goci**, prefață la volumul *Când toamna pașii mei foșnesc*)

Poetul este în stare să versifice în structură rondel preț de un volum, având ca protagoniste lirice frunzele în contextul toamnei...

Rondelul, specie prin excelență clasică, devine la domnul Mihai Valentin Gheorghiu o poezie simbolistă, antrenând toate simțurile, manieră a curentului teoretizat de Macedonski...

Toți cei care citesc din opera scriitorului Mihai Valentin Gheorghiu observă că domnia sa iubește rondelul. De fapt, vorbește prin rondel, trăiește pentru această specie literară și este un permanent creator de metafore, care să respecte regulile clasice ale poeziei cu formă fixă. Este un sensibil spirit modern, dar cu multe rădăcini în tradițional...

Domnul Mihai Valentin Gheorghiu portretizează, suferă, se entuziasmează prin rondel, în puține cuvinte, dar alese cu grijă, în așa fel încât să nu deranjeze, semnalează prin tot comportamentul, se impune prin gestul cuvântului scris.

(**Cleopatra Luca**, *Trăind printre cărți*, Editura *Amurg sentimental*, 2014)

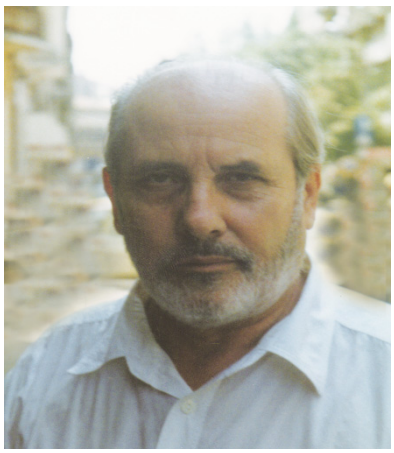
Dacă e să ne luăm după titlurile cu care Mihai Valentin Gheorghiu și-a botezat cărțile, îl putem cataloga, fără să greșim, chiar dacă trăiește în București, ca fiind poetul naturii în continuă mișcare.

Pentru că el este pasionat de frumusețile acesteia și ori de câte ori are ocazia, le cântă în versuri, drept mulțumire de tot ce-i oferă, spre bucuria sufletului său... Deoarece poetul în cauză, pe care ne străduim a-l prezenta, de când îl cunoaștem, nu ne-a dovedit contrariul, și-a păstrat verticalitatea scrisului de rondel, reușind chiar să facă din scris o profesie, una spirituală, ce e drept, pentru că dumnealui de meserie, în viața de zi cu zi, este inginer electroenergetician.

Asta demonstrează că și oamenii științelor exacte pot să trăiască, în afara cifrelor matematice, și că sunt la fel de receptivi la lumea frumosului care-i înconjoară ca și romanticii sau alte categorii de oameni pe care natura îi emoționează sau îi impresionează...

(**Ion Machidon**, prefață la volumul *Cascade de nori*)

Profil literar realizat de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef la Revista ***Convorbiri literar-artistice***

Ion HAINEȘ

Poet, prozator, critic și istoric literar, eseist. Născut la 17 aprilie 1935, comuna Fântâna Banului, județul Dolj. Este fiul Anei (născută Vasilichi), casnică, și al lui Ion Haineș, cizmar.

Studii

Clasele primare în comuna Cetate, județul Dolj (1942-1945); Liceul Frații Buzești (1945-1946) și la Predeal (1947), apoi Liceul *Andrei Șaguna* din Brașov (1948-1953). Student la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București, Secția regie (1953-1955), după care se transferă la Facultatea de Filologie, Secția limba și literatura română a Universității din București, pe care o absolvă în 1959. Licența, în anul 1960. Doctor în filologie la Universitatea din București (1983).

Asistent universitar la Catedra de limba și literatura română, Facultatea de Ziaristică din cadrul Academiei de Studii Social-Politice din București (1959-1963), profesor de limba și literatura română la liceele *Iulia Hasdeu* și *Spiru Haret* din București (1963-1972). Revine în învățământul superior, ca lector la Facultatea de Ziaristică din cadrul Academiei de Studii Social-Politice, apoi la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea București (1972-1990), profesor de limba și literatura română la Colegiul Național *I.L. Caragiale* din București (1990-1993), lector universitar la Catedra de literatura română a Facultății de Teologie-Litere din cadrul Universității *Valahia* din Târgoviște (1993-1998). Conferențiar universitar la Facultatea de Filosofie-Jurnalistică a Universității *Spiru Haret* din București (1998-1999), la Facultatea de Comunicare Socială a Universității de Științe și Arte *Gheorghe Cristea* din București. Decan al acestei facultăți (1999-2001). Între 2001-2009, a fost conferențiar universitar la Facultatea de Științe ale Comunicării la Universitatea Ecologică din București. Este membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

Debut literar cu poezie la rubrica *Mica antologie* a *Gazetei literare* (1962), împreună cu George Coandă și Mariana Costescu, Mioara Cremene fiind șefa secției de poezie, iar Nichita Stănescu, redactor.

Debutul în volum (colectiv), cu un ciclu de versuri, *Clepsidra,* în *Caietul debutanților,* Editura *Albatros*, 1975.

Activitate literară

Paralel cu activitatea didactică universitară, Ion Haineș a desfășurat și o bogată activitate literară. I-au apărut zece volume de versuri, două romane, nouă cărți de critică și istorie literară, trei cărți din domeniul teoriei comunicării și al mass-media.

De asemenea, în presa de specialitate a publicat poezie, numeroase articole, studii, eseuri din domeniul literaturii române, al teoriei comunicării și al mass-media. Astfel, câteva reviste unde i-au apărut aceste colaborări: *Scrisul românesc, Literatorul, Noul literator, Bucureștiul literar și artistic, Contemporanul, Destine literare (*Montreal, Canada*), Destine, Lumină lină/ Gracious light (*New York), *Alternanțe (*Munchen, Germania), *Litere, Arena literară, Pietrele Doamnei, Sud, Mozaic, Pro Patria, Spații culturale, revista UZP, Opinia, Reporter etc.*

În prezent, este membru al Colectivului de redacție al revistei *Bucureștiul literar și artistic* și membru în colegiul de redacție al revistei *Destine literare* din Montreal, unde publică în mod frecvent eseuri despre literatura română din perioada interbelică și contemporană.

Volume apărute

Poezie

Clepsidra (în *Caietul debutanților,* Editura Albatros, 1975; *Anotimp amânat*, Editura Fox Design, 2006; *Magia comunicării*, Editura Muzeul Literaturii Române, 2007; *Tăcerea și cuvântul*, Editura RawexComs, 2013; *Stări,* Editura RawexComs, 2013; *Semne*, Editura RawexComs, 2013; *Sub semnul mirării*, Editura Rawex Coms, 2014; *Nostalgia tăcerii,* poeme, Editura Tipo Moldova, 2018; *Insomnii,* Editura RawexComs, 2019; *Exerciții de respirație*, Editura RawexComs, 2019; *Scoicile foșnitoare*, Editura RawexComs, 2019.

Proză

Anotimpuri, roman, Editura Scrisul Românesc, 1983; *Fisura*, roman, Editura Semne, 2004; *Anotimpuri*, roman, ediția a II-a, Editura RawexComs, 2013.

Critică și istorie literară

Literatura română, partea I (în colaborare), Editura Facultății de Ziaristică, 1977; *Literatura română*, partea a II-a (în colaborare), Editura Facultății de Ziaristică, 1989; *Mateiu I. Caragiale*, Editura Roza Vânturilor, 1995; *Poezia română interbelică. Momente și sinteze*, Casa de Editură Viața Românească, 1995; *Mihai Eminescu, poezia și proza literară*, Editura Roza Vânturilor, 1997; *Simbolism românesc*, Editura Macarie, 1997; *Poezia și proza interbelică. Momente și sinteze*, Editura Eficient, 1999; *Grupul literar "Catacomba*", Editura RawexComs, 2017; *Synthrsis*, Editura RawexComs, 2020.

Comunicare și mass-media

Introducere în teoria comunicării, Editura Fundației România de Mâine, 1998; *Sistemul mass-media*, Editura Era, 2000; *Modele comunicaționale*, Editura Era, 2001.

Inedite

Muntele și alte poezii, 2020.

Cenacluri

* În perioada 1960-1965, frecventează cu regularitate cenaclul literar *Nicolae Labiș*, condus de Eugen Barbu, unde au debutat majoritatea scriitorilor din *Generația '60*.

* Cenaclul literar *Săgetătorul*, condus de profesorul și scriitorul Tudor Opriș, care a descoperit și promovat talentele autentice din rândul elevilor. Profesorul Haineș a fost un apropiat colaborator al lui Tudor Opriș, participând împreună cu acesta la diverse tabere de creație la Sinaia și la Costinești, în perioada anilor 1967-1970.

* A fondat și a condus cenaclul literar al Liceului *Iulia Hasdeu*, tipărind și o revistă a acestui cenaclu, *Pasiuni*, unde au publicat tinerii creatori (anii 1968-1969).

* Prin anii 1973-1974, a înființat și condus un cenaclu literar în cadrul Facultății de Ziaristică, la care au participat, ca invitați, printre alții: Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Petru Ghelmez, Ștefan Augustin Doinaș, Ioan Alexandru, Sorin Titel, Gabriela Negreanu, Violeta Zamfirescu ș.a. Redactor-șef al revistei *Simpozion* (1980- 1981), rod al acestui cenaclu literar.

Referințe critice în volume

Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 2003;

Ioan Holban, *Un dicționar al scriitorilor români contemporani*, vol. II, Editura Tipo Moldova, Iași, 2016.

Extrase din referințe critice

(…) Puțini poeți au pus cu atâta înverșunare în ecuație cuvintele și tăcerile așa cum o face Ion Haineș. Cuvintele sunt de prisos, ele putând declanșa cele mai neașteptate *malentendu-uri,* deci mult mai nocive decât orice tăcere între oameni și îndeosebi între îndrăgostiți, prilej de a-i aduce un nețărmurit elogiu acesteia din urmă.

(...) Ca altădată Ion Barbu, poetul e conștient că trupul autorului este autodevorat întru trecerea în text, ipostaza totemică prin excelență fiind aici ursul retras pentru hibernare.

(…) Întâlnim în cartea lui Ion Haineș câteva nuclee tematice, cum ar fi, bunăoară, cel inspirat de tripticul sculptural brâncușian de la Târgul Jiu": *Masa tăcerii, Poarta sărutului* și *Coloana fără sfârșit.* Poetul stoarce de semnificații interpretative fiecare din aceste capodopere intrate în patrimoniul artei universale. La fel va proceda abordând un tablou al lui Ștefan Luchian *(Un zugrav),* ca și atunci când subiectul poemului său va fi dansul ca formă paroxistică de comunicare între doi îndrăgostiți care din lumea înconjurătoare evadează în ei înșiși, iar natura le devine brusc complice. (...) Stărilor li se adaugă alte poeme înrudite tematic și excelând prin atitudinea civică și ecologică sănătoasă și justițiară a autorului: *Boală, Spitalul.* (**Ion Roșioru;** *Revista Lumină Lină („Gracious Light"); An XIX/Nr.4, oct-dec, 2014, p.50; NewYork*)

Debutând cu versuri încă din 1975 (*Caietul debutanților* de la *Albatros* îi reținea atunci un ciclu de poeme intitulat *Clepsidra),* dl Ion Haineș a publicat după aceea două

romane (*Anotimpuri,* 1983, și *Fisura,* 2004), după care a revenit editorial la poezie, tipărind șase volume (*Anotimp amânat,* 2006, *Magia comunicării,* 2007, *Tăcerea și cuvântul,* 2013, *Stări,* 2013, *Semne,* 2013, *Sub semnul mirării,* 2013) la intervale foarte scurte, de unde tragem concluzia firească a existenței acestora în manuscris și încredințarea lor tiparului abia de curând, din motive care ne scapă.

(...) Dincolo, însă, de această perspectivă cosmogonică și cosmografică, poetul se dovedește a fi sensibil, într-un univers mai apropiat, la „semnele" (o anticipare a volumului cu titlu omonim care va apărea în 2013?) din imediata apropiere. Cu atenție distributivă și cu o viziune ce e mai mult decât picturală, bardul distinge mesaje la tot pasul. *Mâinile, salutul, sărutul, ochii, genunchii, țipătul* și chiar *tăcerea* îi prilejuiesc interpretări personale, de o originalitate aflată dincolo de orice discuție sau îndoială.

(...) Dincolo de diversitatea ei (autorul află simboluri în cele mai neașteptate „semne": al *timpului,* ale *corpului,* ale *dubiului,* ale *interdicției,* ale *punctuației* etc.), poezia d-lui Ion Haineș-cea din volumele amintite la început și cu deosebire din *Semne* **-** propune modalități originale de întruchipare a unor gânduri și sentimente impresionante prin frumusețea și sugestivitatea lor. Ceea ce nu e puțin. (**Florentin Popescu,** *Oglinda Literară, Anul XIV, Nr.158, Februarie 2015*)

(...) Poezia din deschidere, *Comunicare,* este un sumar al întregului volum („*Magia comunicării*" de Ion Haineş, Editura *Muzeul Literaturii Române,* Bucureşti, 2007), pe de o parte, expune motivele cărţii, pe de altă parte, disjunge actul real al comunicării, sub multiplele sale forme, de cel al demersului poetic de profunzime. (...) După definirea „conceptelor", poetul îşi dezvoltă tema pe două cicluri, *Limbajul trupului* şi *Arta ca mijloc de comunicare,* păstrând dihotomia pe care şi-a propus să-şi construiască edificiul liric.

(...) În primul ciclu, orice element uman îşi are propriul limbaj, propriul mod de a comunica*: „Mâinile (*s.n.) noastre vorbesc", „mâinile noastre văd", *sărutul* pecetluieşte „logodna/dintre cer şi pământ/dintre pământ şi ape", proiectând gestul ritualic la nivel cosmic; *ochii* vindecă, *genunchii* incită, *parfumul,* inventariat între real şi metaforic, transfigurează iubirea, ducând-o spre arome divine, *ţipătul* este semn al durerii, al naşterii, dar şi al creării „acestui poem, pe care-l las liber,/ să colinde prin lume", *fluieratul* funcţionează ca un cod între îndrăgostiţi, *tăcerea* devine „un mod de a spune că trăim într-un miracol/continuu". *Comunicarea cu Dumnezeu* îl aduce pe creator în apropierea identificării cu demiurgul, iar *relaţia cu lumea cealaltă* produce senzaţia „că cineva îmi veghează/gesturile, respiraţia,/ că cineva acolo, sus,/ mă iubeşte". (...) Dincolo de discursul voit egocentric, se citeşte o acută tensiune interioară, o încrâncenată răfuială cu timpul, în care termenii fundamentali ai ecuaţiei comunicării au suferit dureroase prefaceri...

(**Alexandru Țion,** *Revista Astra, Braşov, Nr.12, noiembrie 2007*)

Anotimpuri este un roman liric, prin univers, și analitic, prin metodă, în care realitatea unei conștiințe tumefiate de înfrângeri, nerealizări, slăbiciuni și obsesii, se revarsă pe făgașul halucinant al visului.

(...) Romanul are o savantă organizare contrapunctică, cu fragmentări temporale, cu reluări din perspectivele diferitelor „voci", încorporând și un jurnal intim, mărturisirile unui magnetofon, confesiuni epistolare și alte documente sufletești ce alcătuiesc, împreună, „dosare de existență" ca într-o adevărată literatură a autenticității.

(...) Deși cu un material uman restrâns și o gamă tipologică nu tocmai diversă, dar beneficiind de o conștiință extrem de bogată, ce motivează și susține orice subtilitate tehnică, romanul lui Ion Haineș dovedește precizie disociativă în analiza psihologică. Există un gust al neantului, o febricitate maladivă care se consumă în halucinante neliniști pe rugul de foc al instinctului erotic.

(...) Ca în nuvelele lui A.E. Baconsky din *Echinocțiul nebunilor,* peste *Anotimpuri* plutește o ceață himerică cu prezențe vag bănuite, în care singura realitate este tristețea eroului. (**Aureliu Goci**, *România literară, 1984)*

Dl. Ion Haineș, poet, prozator, publicist și fost profesor de literatură la un institut de învățământ superior din București, era, probabil, cel mai indicat autor capabil să realizeze medalioanele critice adunate între coperțile cărții de față, după ce multe dintre ele au văzut lumina tiparului în paginile *Bucureștiului literar și artistic* din ultimii ani. Domnia Sa ne oferă acum un volum care poate fi interpretat și ca un dicționar, dar și ca o minienciclopedie, fără îndoială de un real folos pentru criticii și istoricii literari de azi, dar mai ales pentru cei din viitor, în măsura în care creațiile noastre de acum îi vor mai interesa pe cei de mâine.

Dl. Ion Haineș, care a deprins exercițiul critic de multă vreme, scrie cu competență și cu înțelegere față de fiecare autor(...). De aceea, cred că se poate afirma, fără teama de a greși, că autorul prezentului tom ne pune la dispoziție un fel de oglindă panoramatoare a scrierilor celor ce formează Grupul literar "Catacomba", la care au aderat și pe care la ora actuală îl frecventează atât scriitori din București cât și din provincie sau chiar de mult mai de departe. (**Florentin Popescu,** *Prefață la cartea Grupul literar "Catacomba", de Ion Haineș, Editura RawexComs, 2017).*

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef **Convorbiri literar-artistice**

Marian ILIE

S-a născut la 12 ianuarie 1950 în localitatea Gulianca, județul Brăila. Este absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu” Brăila (1969), al Universității București, Facultatea de limbi romanice, clasice și orientale, Secția Limbă și literatură turcă (1973) și al unui curs postuniversitar de management al informației (1985).

După absolvirea facultăţii este angajat în cadrul Ministerului Apărării Naţionale şi îmbrăţişează cariera în diplomaţia militară, activând mulţi ani în Secţia Legături Militare Externe din Direcţia Informaţii a Statului Major General. După un mandat de ataşat al Apărării la Ankara se disponibilizează la cerere, ca pensionar activând în sfera serviciilor de consultanţă şi ghid de turism. Locuiește în București și în satul Pitaru, comuna Potlogi, județul Dâmbovița.

Debutează în anul 1972 cu poezie, în revista *Amfiteatru.* În anul 1986 este inclus în planul Editurii *Militare* cu volumul „*Contopit cu Țara*”, scos de cenzură din tipografie. A fost astfel pus în situația de a-și amâna debutul editorial, care a avut loc în anul 2007, cu volumul de poezii „*Dreaptă dragostea mea Mellactonia*”, la Editura *SemnE* din București.

Volume publicate

Dreaptă dragostea mea Mellactonia, poezii, Editura *SemnE*, București, 2007, cu o prefață de Gabriel Rusu*; A doua Scrisoarea III*, poezii, Editura *SemnE*, București, 2010, cu o prefață de Nicolae Georgescu; *Cântece din Prepeleac*, parodii, Editura *Rafet*, Râmnicu Sărat, 2011; *Lampa mea cu gânduri mov*, poezii, Editura *Rafet*, Râmnicu Sarat, 2012, cu o prefață de Nicolae Georgescu; *Chemările necuprinsului*, traduceri din poetul turc Fazıl Hüsnü Dağlarca, Editura *Rafet*, Râmnicu Sărat, 2013; *Cuvintele, ah, cuvintele!...*, poezii, Editura *Betta*, București, 2015, cu o prefață de Aureliu Goci; *Dalgaların hüznü*, poezii în traducere proprie, Editura *USAR*, Istanbul, 2017,cu o prefaţă de poetul turc Osman Bozkurt; *Tristeţi pontice/Dalgaların hüznü*, poezii, bilingv (română/turcă), Editura *Betta*, București, 2017, cu prefaţa de Osman Bozkurt şi postfaţă de Mircea Lungu; *Descântece de mellactonie*, poezii, Editura *Betta* București, 2019; *Concert pentru mine şi pădure*, poezii, miscellanea, Editura *Betta*, Bucureşti, 2021.

A selectat, îngrijit şi tradus în limba turcă antologia bilingvă *Din universul poeziei române actuale* / *Şimdiki Romen şiirinine evreninden* (Editura *Betta*, Bucureşti, 2018), publicată şi înTurcia, sub titlul *Şiir Evreni* / *Universul poeziei* (Editura *USAR*,

Istanbul, 2019); A îngrijit, împreună cu Victoria Milescu și Mircea Lungu, antologia *Simplitatea risipirii* (Editura *Ex Ponto*, Constanţa, 2015).

Premii obţinute

Premiul special „Dragoş Vrânceanu” la Concursul Naţional de Poezie „Radu Cârneci”, București, 2021; Premiul "Dumitru Crăciun", pentru trduceri (din poetul turc Fazil Hüsnü Dağlarca), la Festivalul Internațional de Creație Literară "Titel Constantinescu", Râmnicu Sărat, ediția 2013; Premiul "Slam Râmnic", cu publicarea volumului de versuri *Cântece din Prepeleac*, la Festivalul Internațional de Creație Literară "Titel Constantinescu", Râmnicu Sărat, 2012; Premiul I pentru grupajul de poezii "Aud America", la concursul național de poezie patriotică "Carmen Patriae", Brasov, 2009; Premiul SLAST pentru grupajul de poezii *Caii de lemn de foc*, la Festivalul-concurs "Nicolae Bălcescu", Râmnicu Valcea, 1983; Premiul IV în etapa pețară a Festivalului Național "Cântarea Romaniei", 1983; Premiul de popularitate la Festivalul de Creație Literară "Ancora de aur", Constanța, 1980.

A elaborat broșura *Industria de apărare a României* (București, Ministerul Economiei și Industriei, 2003), în limbile română și engleză și a publicat articole tematice în revistele *Bilanț*, *Military Technology*, *Savunma ve havacılık*.

Este publicat în diferite reviste și ziare din țară și străinătate: *Amfiteatru* (Bucurști), *Contemporanul* (București), *Tomis* (Constanța), Viața militară (București), *Apărarea Patriei* (București), *Flota Patriei* (Mangalia), *Îndrumătorul cultural din Armată* (București), *Agora* (Constanța), *Oglinda literar*ă (Focșani), *Armonii culturale* (Adjud), *Cartelul metaforelor* (Buzău), *Arena literara* (București), *Convorbiri literar artistice* (București), *Rotonda valahă* (Râmnicu Vâlcea), Caligraf (Alexandria), *Urmuz* (Câmpina), *Actualitatea literară* (Lugoj), *Cultura vâlceană* (Ramnicu Valcea), *Povestea vorbii* (Vâlcea), *Climate literare* (Târgovişte), *Zeit* (Brăila), *Bogdania* (Vrancea), *AGERO* (Stuttgart), *Sabah* (Istanbul), *ART-EMIS* (Râmnicu Vâlcea), *Națiunea* (București), *Emel* (Constanța), *Porto-Franco* (Galați), *Dobrogea nouă* (Constanța), *Litoral* (Constanța), *Obiectiv* (Brăila), *Jurnalul de Vrancea* (Focșani), *Monitorul de Vrancea* (Focșani), *Muntenia* (Buzău), *Opinia* (Buzău), *Armonia* (Saltmin Media), *PORT@LEU* (București), *Sămănătorul* (Tismana) etc.

Lansarea la Istanbul a volumului său în traducere proprie şi-a găsit largă reflectare în presa turcă, prin cronici de întâmpinare în ziarele *Evrensel* şi *Haberci* şi un interviu în ziarul *BirGun*.

Este inclus, cu creaţii, în: Antologia *Arta de a fi uman,* volumul 5 (*Antologie internațională de poezie în limba română*, 2013, Canada), Antologia bilingvă *Din universul poeziei române actuale / Şimdiki Romen şiirinin evreninden* (Editura *Betta*, Bucureşti, 2018, respectiv Editura *USAR*, Istanbul, 2019), Antologia *Convieţuiri* (Editura *Betta*, București, 2016), Antologia *Simplitatea risipirii* (Editura *Ex Ponto*, Constanța, 2015), Antologia *Romeo și Julieta la Mizil* (2013), Antologia Scriitorilor *Dor Românesc* (STARPRES, 2016), Antologia *Natura şi poezia* (Editura *Betta*, Bucureşti, 2021), Antologia *Caleidoscop Umnivers XXL* (Editura *Armonii culturale*, Adjud, 2021), *Almanahul Renașterea Buzoiană* (2012, 2013, 2014), *Almanahul Râmnicului Sărat* 2013, volumul colectiv de poezie *La porțile soarelui* (Constanța, 1979).

Este inclus în *Enciclopedia scriitorilor români contemporani de pretutindeni (*Chişinău, 2020) şi în *Interviuri cu scriitori români* – vol.3 (Editura *Armonii culturale*, Adjud, 2018.

Profesiune de credinţă

Nu cred să existe un alt imbold pentru a scrie decât dorința autorului de a comunica și celorlalți ceea ce simte și gândește el. Motivația acestei dorințe poate fi una obiectivă, în sensul unei comenzi exterioare, dar mai ales subiectivă, în sensul că omul simte nevoia să se facă cunoscut și apreciat de cei din jur. Valoarea mesajului artistic transmis e dată atât de conținutul acestuia cât și de meșteșugul „împachetării" lui într-o formă artistic adecvată.

La absolvirea facultății mi s-a oferit oportunitatea să mă dedic presei – având deja trei articole de analiză politico-militară externă în ziarul central al Armatei; n-a fost să fie, pentru că nu concepeam să scriu „la comandă" înfrumusețând realități nu tocmai plăcute conștiinței mele. Țin să rămân un om între oameni, animat de cele mai frumoase idealuri ale umanității. Am bucuriile și tristețile mele, la care doresc să-i fac părtași pe cât mai mulți alți oameni, așa cum eu însumi împărtășesc bucuriile și durerile lor. Am publicat până acum douăsprezece volume, toate de poezie, cu pendulare regulată între versul clasic și versul alb, răsfirându-mă aproape egal peste temele de bază ale discursului poetic – iubirea (sub toate cele trei trepte ale ei, *eros/filos/agapos*), omul, societatea, natura, Universul, Divinitatea. În mai toate volumele publicate sunt în egală măsură sensibil și protestatar.

Extrase din referițe critice

Cuvintele, ah Cuvintele!… titlul unei cărţi a poetului Marian Ilie, originar din părţile Brăilei… L-am întâlnit prima oară în 2014 ani la Târgul de carte *Gaudeamus* Bucureşti. L-am văzut/auzit recitându-şi, cu emoţie, cu timiditate de adolescent îndrăgostit, aş putea spune, poemele! E impresionant să vezi un ofiţer de carieră, de orice natură (armată, marină, poliţie, aviaţie etc) *trăgînd* timid de propriile-i versuri, ca să le aducă şi să le pună înaintea publicului! Mi-a plăcut! A reuşit chiar să mă convingă să-i citesc toate poeziile din cărţile pe care le-am primit de la domnia sa și după 2014. Am citit și poeziile de dragoste, care sunt un regal închinat… Iubirii.

În 2016, prin ianuarie, l-am însoţit cu camera de filmat la un eveniment cultural la Constanţa, unde a fost primit ca un prinţ arab de către foştii lui colegi de... arme (de scris şi de... alte *arme*, armele profesionale) Încă de la intrare, l-am pierdut de muşteriu!! Nu ştiu cine şi cum l-a făcut dispărut de lângă mine, și de lângă asistentul de imagine, într-o fracţiune de secundă! Rămași… „abandonați" în holul Centrului Cultural al Marinei Militare, văzând că nu apare și că evenimentul a început l-am trimis pe asistent după dl. Marian, iar eu încărcată ca un măgăruş de transport montan, m-am străduit preţ de câteva minute bune să găsesc drumul spre Aulă. Noroc că, văzându-mă cu camera de filmat şi în derută, nişte scriitori puşi la patru ace (se cunoşteau de la șapte poște că sunt scriitori-ofiţeri!!; erau spilcuiţi nevoie-mare, deh', scriitori cu bani – un pleonasm, dar... totuşi!! Ofiţeri sau foşti ofiţeri!!) m-au „recuperat" şi m-au dus unde trebuia.

Ei, bine, oamenii aceia, disciplinaţi, evident, ca nişte militari, au început evenimentul exact la minutul şi secunda programate! Mie asta-mi plăcea maxim. În sfârşit, după minute multe, lungi cât veacul, apare şi dl. Marian Ilie şi îşi ocupă locul rezervat, dar n-apucă să respire că se-aude strigat și invitat pe scenă. A urcat. Apăruse, așadar, la ţanc. A vorbit, scurt și la obiect, apoi a recitat „Rugă la rugi”.

Comandorul Marian Ilie, poetul scrie poezie într-un stil inconfundabil, care m-a fascinat cu luările lui de atitudine vis-a-vis de guvernarea deficitară (din toate legislaturile de după 1990), faţă de legi aberante, care nu-şi aveau rostul și, mai ales, față de Legea antifumat, care-l deranja, pare-se, cel mai abitir; în opinia dumnealui şi nu numai (Vis-a-vis de Legea antifumat a şi creionat un *PROTEST* în versuri, foarte incisiv…, care poate fi vizualizat pe youtube, recitat de actriţa Doina Ghiţescu aici: https://youtu.be/lskQ3D3wTS0), şi atitudine faţă de… prostie! Iată un exemplu:

Dăşteptule*. Dăşteptule, nu vezi cît eşti de prost?/ Adormi adînc în sunet de manele/ Şi te trezeşti strigînd în somn: „Dorele/ Ia zi, ce-ai mai făcut, pe unde-ai fost? // Şi rîzi în somn de ce-a făcut Dorel/ - iar Dorel face cu nemiluita - / Şi te visezi la masă cu Elita / Cînd eşti de fapt un biet actor, ca el. // Era pe vremuri - cred că n-ai uitat - / Un gînditor rural numit Păcală / Un tăntălău sucit fără de Şcoală / Cu un SiVi de filozof ratat / Ce meşterea tăcut de capul său / Întîmplături de nemaipomenit / Se descurca şi el ca un sucit / Făr-a le face celorlalţi vreun rău… / Dorel, în schimb, cu care tu te bucuri / E-un uragan aducător de glod / Decît Păcală e mult mai nerod / El face jaf, nu face giumbuşlucuri. / Iar tu te bucuri, eşti dăştept sadea / Chiar te-ntristeaz-o zi fără Dorel / Şi ţie multe lucruri ţi-ies la fel / Dorerolog ce eşti - ce pana ta!*

(**Antoneta Rădoi***,* redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*)

Marian Ilie este în felul său un „cumulard” de figuri vesele și triste – și vreau să enumăr câteva. Face, mai întâi, figura tristă a filologului scăldat în mai multe culturi europene și asiatice (este, în propriu, turcolog) – care monologhează pe țărmul lacului său, sperând să întâlnească, în lumea ce-i iese în cale, diversitatea rafinată pe care o risipește în neîntrerupta-i toarcere interioară de gânduri. Este un monolog în mijlocul zarvei generale care-mi amintește, urmărindu-l, de Isarlâcul barbian, cu Hogea autodevorându-se în largul mării, pentru cine are răgaz sau întâmplare să-l vadă. Dar Marian Ilie mai face și figura veselă a turistului care se infuzează în lume și se suprapune cu frenezie peisajului – suferind când este ținut într-un singur loc, precum ursul obligat primăvara să stea lângă bârlog, precum peștii cei mari ținuți în acvariu sau șoimii munților în colivie. Aici face o figură veselă, pentru că singur se ține, și din sine poate țâșni când vrea – doar că-și creează această stare de Ulise cu vâsla pe umăr pentru a echilibra, cred, tristețea atâtei învățări de carte din carte, sau, poate, pentru a regăsi înlăuntru un om în zarva umană care-l cutreieră. Ajungă-mi aceste două „figuri” pentru a-mi explica de ce poezia este, pentru Marian Ilie, trăire pe coordonatele Ulise – Nastratin Hogea. Sunt două ipostaze ale călătoriei: apă și pământ, două forme de înțelepciune: cuvânt și faptă, două trăiri: între oameni și pentru oameni. (**Nicolae Georgescu,** *Gaudeamus,* 2016*,* Prefaţa la volumul *A doua Scrisoarea III* **–** Editura *SemnE*, Bucureşti, 2010)

Poetul este un fantast împătimit de întâmplări existențiale intens senzoriale. Lumea lui seduce cu sunete, culori, mirosuri, gusturi și atingeri epidermice – toate

explozive. Universul este trăit in materialitatea sa cu ardoare, la modul stihial, însă iubirea reprezintă principiul care guvernează luminos toate cele ce sunt, ordonând sapiențial haosul. Numai ea, iubirea conferă sens integrator pasiunilor aleatorii. În fapt, poemele lui Marian Ilie configurează un *mic tratat de fizica poemului si metafizica iubirii,* apt să îndrepte vitalitatea terestră spre înțelesuri celeste… Iubirea nu este redusă la o simplista *fiesta* a senzațiilor, ci își dezvăluie cele trei trepte/ înfățișări/ rituri inițiatice, anume *Eros, Philia, Agapia*…

Pentru Marian Ilie, iubirea genuină este, în egală măsură, patimă vulcanică și meditație de adâncime, o perpetuă înălțare dinspre profan spre sacru. Însă aceste două constante ale ființei umane nu sunt percepute ca fiind antagonice, ci, mai degrabă, prinse într-o relație «fraternă», de atracție magnetică.

(**Gabriel Rusu**, Prefaţa la volumul *Dreaptă dragostea mea Mellactonia* **–** Editura *SemnE*, Bucureşti, 2007)

Prezent și în câteva antologii poetice, Marian Ilie se înscrie, cu rezoluție clară, în seria tipologică a neotradiționalismului, a poeților câmpiei și orizontului infinit sub cupola unui cer cu toate culorile grave și frământat de arătura volatilă a norilor. Pot fi amintiți aici creatori congeneri, precum Zaharia Stancu, cu ale sale Poeme simple, iluminate de energia stepei lui Esenin, dar și poeții Câmpiei, de la Vasile Voiculescu și Nichifor Crainic la Tudor George și George Alboiu.

Marian Ilie nu seamănă cu niciunul din autorii enumerați, doar preia, nuanțează și rafinează dominantele de semnificație ca repere eterne ale unui pregnant univers existențial: câmpia infinită, care nu este singură, pădurea fabuloasă în care pătrund adierile Marelui Fluviu, aflat și el în apropiere. Firește, discursul liric se particularizează, marchează o identitate bine precizată și un univers existențial trasat și conturat de evenimente existențiale irepetabile, pentru că autorul reușește să convertească energia primară în credință, să esențializeze amănuntul biografic până la rangul de dominant umană. Poezia lui Marian Ilie are o remarcabilă unitate de ton și o rezoluție subliniată a identității, deși universul său are o vastitate și o profunzime puțin întâlnite astăzi. (**Aureliu Goci**, Prefaţă la volumul *Cuvintele, ah, cuvintele!!!...* **–** Editura *Betta,* Bucureşti, 2015)

Iubirea este utopia lui Marian Ilie, o utopie plasată într-un punct de convergență a sufletului, un fel de *aleph*, acolo unde timpul încetează să existe, concentrat într-o singură dimensiune. *Mellactonia*, banchet zeiesc, *locul unde curge lapte și miere*, după etimologia stabilită de N. Georgescu, ar coincide cu țara tinereții fără bătrânețe, iar omul, înveșnicit de/prin iubire își află fericirea, regăsind deplina armonie, armonizându-se cu sine și cu lumea.

Volumul *Descântece de mellactonie*, o antologie a poeziei de dragoste dă expresie aspirației spre clipa de înveșnicire prin iubire. Este iubirea cu inflexiuni semantice pancosmice, sentiment complex ce reunește plutonicul și uranicul, ca și cele trei trepte, „inele concentrice”, Eros, Philos și Agapé, iubirea care este și senzualitate, și transcendere a cărnii. (**Ana Dobre***, Cântece şi descântece pentru utopia iubirii,* în revista *Caligraf*, mai 2021)

Prin lectura recentului volum de poeme *Tristeți pontice*, ediție bilingvă, româno-turcă (Editura *Betta*, București, 2017) îndrăznesc a crede că poetul Marian

Ilie se desprinde de sub tutela binefăcătoare a aripii divine nichitiene. Nu ca o întoarcere spre stilul neomodernismului șaizecist, ci spre o „margine de frază" de unde înflorește „decolteul primăverii" (*Dragostea mea*), metafora însăși a poeziei, gând îndulcit de miresmele visului călător, dincolo de tărâmul „nemărginirii"; convins că este o „copie sculptată-n piatra / apoas-a Pământului" (*Lecție de viață*)...

În imaginarul poetic al lui Marian Ilie transpar la tot pasul stări și emoții dublate de bucuria de a popula natura ca-ntr-un dans interstelar, maiestuos, „înfocat", un dans – „îngenunchetură", în slujba cuvântului dătător de unice frumuseți. (**Livia Ciupercă,** *Veşmânt cuvântului poetic,* în volumul *Firimituri înstelate, StudlS, 2020*)

Poet al întinderii, cavaler al iubirii, haiduc al Câmpiei Dunării, cel care s-a născut în dunga Brăilei, la Gulianca, și a migrat apoi în umbra Bucureștilor din imperiul brâncovenesc, are, în partea a doua a antologiei sale de versuri, și o altă *poză* care-l prinde de minune: poza de vagant villonesc, atins de melancolia boemei, umor fin, adiere de mahala celestă a marelui oraș. O cădere în romanța adevărată, de sorginte păunesciană, bine asimilată. Ca în: „Poem de dorul tău". Ca în strofa: „Mi-e încă dor plecata mea departe/ mocnește încă-n mine-acel foc sacru/ pare-a mocni chiar dincolo de moarte/ dacă și moartea nu-i un simulacru". (**Nicolae Dan Fruntelată**, *Poza poetului,* în revista *Arena literară* nr. 18/iulie-septembrie 2020)

După cele șase volume publicate de „poetul neastâmpărat" (Traian Gh. Cristea) Marian Ilie, acesta fiind al șaptelea, ceea ce acostează la țărmul poeziei se alege într-un remarcabil volum antologic de versuri, practic un poem de mare întindere în care autorul își dezvăluie o gamă diversă de trăiri și sentimente, de frământări și arderi interioare, de cugetări filosofice. În versuri curgând într-un firesc pornit din interioritatea sa, POETUL cântă farmecul de necuprins al câmpiei natale, pădurea, cerul, apele, oamenii care i-au însoțit copilăria, dragostea pentru părinți, o adevărată întoarcere în lumea primilor ani de viață. Autorul ne oferă o poezie cu viziuni cosmice, adesea dureros de meditativă asupra condiției umane, de unde venim, cine suntem, ce rost sau ce viitor avem, nelipsind nici poezia de dragoste închinată iubirilor sale. (**Eliza Roha***, Raiul de miere și lapte al iubirii,* în revista *Rotonda valahă* nr. 18/ iulie-septembrie 2020)

Un poet neastâmpărat, nesupus crucii pe care o poartă, doldora de versuri când pline de năduf existențial, când alinătoare – la aceasta concluzie am ajuns citind primele trei cărți ale lui Marian Ilie…

Nu-l învinuim pe autor de abaterile de la normă și normalitate, nu-l scuzăm că e un obstinat pendulând între rugă și revoltă, nu-i reproșăm că bate pe la porți stănesciene, coșbuciene, păunesciene. Uneori li se alătură, alteori ia distanță urcând, însingurat și mâniat, pe Golgota. E doar un poet în harță cu sine, cu tot și cu toate, dar pururi însetat de iubire. De ce i-am reproșa neastâmpărul? (**Traian Gh. Cristea***, Versuri de alinat răni deschise*, în revista *Oglinda* nr.159/martie 2015)

Poezia de dragoste a lui Marian Ilie vine ca un *Descântec* fără sfârșit, un fluviu de flacără vie care te prinde în trecerea lui peste toate și te înalță în ecouri dincolo de tot ce-i muritor. Nimic din ce este-al iubirii nu-i e străin poetului: iubirea visată,

iubirea împlinită, iubirea pierdută. Că-i vorba de suflet, de trup ori de spirit, versurile curg de la sine, de o naturalețe, muzicalitate și frumusețe tulburătoare. El are poezia în sânge și întregul volum este ca un poem continuu în care ”trecându-și sufletul prin foc”, se purifică și se ”face iarbă”. Pentru că omul și natura sunt tot una și este sublim ”să muți stele-n cer întins pe câmp”. Pentru că asta face poetul: adună strălucirea iubirii, o preface în stele și le înalță pe boltă. ”Mi te cioplesc femeia mea / cum numai eu o văd să fie”: ca un Pygmalion cu Galateea lui, pentru care Marian Ilie ”se încumetă a fi inorog și vultur cu aripi planetare”. Și ”răsfoind Enciclopedia Cerului” odată cu el, în preaplinul inimii sale, înțelegem de ce ”dragostea-i stare de zbor și că zborul e dragoste pură”, indiferent ce nume poartă iubirea și cum trecem prin miezul ei fierbinte. (**Vilia Banța***, Un poet al vremurilor sale,* în revista *Actualitatea literară* nr.10**/**mai-iunie 2021)

Este și prilejul unei reîntoarceri, ideale, i-aș spune, în spectacolul vieții, pe firul unui limbaj izvorât din chiar ființa sa, din spațiul comprimat aflat în rezonanță cu o singură tobă numită, în ansamblul tehnic al efectelor sonore, inima.

Reîntoarcerea are loc prin abordarea câtorva teme: copilăria, risipirea, dezamăgirea, emoția aflată în spatele cuvintelor, libertatea de a acționa spontan, necenzurat, amplificând de fiecare dată cercul magic din jurul lor, ca-ntr-o serie de minipovestiri legate tot mai mult între ele pe măsură ce simțurile se strecoară afară, făcând să vibreze membrana cosmică a cuvântului. Tema centrală, însă, rămâne dragostea. Declarată sau nu. Odată scris, cuvântul devine o parte a lumii vizuale și a unei posibile exclamații: Acesta sunt eu! (**Mircea Lungu***, Marian Ilie – recuperarea inerioară,* în revista *ArtEmis*, iulie 2015)

Citim poeziile și constatăm, la „Dor de câmpie” – un adevărat poem, atât de consistent, despre crezul său poetic și poziționarea sa psihofilosofică care nu putea fi alta decât atașarea trup și suflet de câmpia infinită pe care și noi am văzut-o de atâtea ori ca pe o tipsie zburătoare, navă extraterestră, cu care poetul, ducând „plinul Pământului în cârcă” se avântă, când stă lipit de galbenul ei, cu ochii ațintiți în azur... Un poem, precum Manole și-a construit zidul bisericii sale, bine zidit, care arată un potențial energetic titanic, cum este și Terra care ține câmpia-n spinare!

Pământ voluminos și rotund numai bun de plimbat oamenii în univers, oamenii mândri!... Pământ voluminos și rotund stăpânit de un Prometeu sfânt. Ce frumos, cât de important este să scrii poeme în întreg cuprinsul paginii cu... rimă și ritm, în toate rigorile magnificii arte lirice în vers...

De la câmpie, poezia trece la pădure, care este inestimabilă bogăție, lemn și frunză, veșnicie și trecere, scurgere de timp... frunza care suge seva din pământ și cu ajutorul luminii, soarelui, dă omului aerul necesar inimii și minții, liniștește sufletul. (**Petre Cichirdan***, Marian Ilie - Descântece de mellactonie...,* în *Cultura valceană* nr.173/ decembrie 2021)

Spontaneitatea afectivă, măsura metaforică din jocul conceptelor filosofice, seva lirică autentică, afectele, emoțiile, trăsăturile temperamentului, osificate într-o mecanică sensibilă și convingătoare, fac din „Dreaptă dragostea mea Mellactonia" (latinești: „mel" - miere și „lact" – lapte), un document liric gata de arhivat pentru conținutul valoros…

Marian Ilie este autorul unei cărți inconfundabile, o carte ca o flacără, care ar trebui tradusă în toate limbile pământului. Ea face spiritul și inima să zboare, sugerându-ne să ne gândim la autor ca la creatorul a cărui măiestrie nu are pereche decât versul. Un artefacturier clasic și scânteietor în *Dreaptă dragostea mea Mellanctonia*, Marian Ilie este, prin acest volum și prin toate celelalte (*A doua Scrisoarea III*, „Cântece din Prepeleac" și „Lampa mea cu gânduri mov"), un sunet fundamental în concertul poeziei contemporane… (**Maria Diana Popescu***, Marian Ilie - un sunet fundamental în concert,* în revista *AGERO – Stuttgart* şi în volumul *Trei decenii de literatură contemporană, Editgraph,* Buzău*,* 2018)

Marele Rilke declarase cândva că-i place să asculte versuri compuse într-o limbă pe care nu o cunoaște. Eu unul, dacă eram contemporan cu Rilke, i-aș fi satisfăcut dorința citindu-i versuri ale poetului român Marian Ilie scrise în limba turcă. Să zicem, uite, niște pagini chiar din acest nou-născut volum bilingv lansat astăzi, pe care, în prefață, distinsul confrate Osman Bozkurt îl saluta, pe bună dreptate, ca pe o premieră, traducerea în limba turcă având privilegiul de a fi fost realizată de către autorul însuși.

La drept vorbind însă, beneficiari ai acestui export de cultură românească nu sînt doar autorul cărții și cititorii săi din Turcia, ci lumea întreagă. Fiindcă poeții adevărați, asemeni Mării Negre, nu au de fapt naționalitate. De unde se și arată Marian Ilie undeva, precum altădată acel mare „cetățean al lumii" pe nume Borges, „îmbrăcat într-o mantie gri / de cuvinte din limbile lumii".

Ba mai mult de atît, nu doar frontierele statelor nu-i despart pe poeți, ci nici chiar frontierele speciei umane, de vreme ce ei sînt ambasadori și slujitori ai Celui Preaînalt trimiși pe acest pământ – Allah să ne ierte de greșim cumva zicând acestea. Iată, bunăoară, cum sună, în fragment, scrisorile de acreditare prezentate de autorul nostru: „Toate pe lume din mine-s făcute / eu – demiurg eu – materie vie / prima și ultima stare a gândului / curgere bruscă a apelor / morții și vieții //…// Eu pe toate le simt și le știu".

Dar atunci, de ce aceste „Tristeți pontice" ale genericului și nu „Bucurii"? De ce, de la Ovidiu și pînă în vremurile de azi, Marea Neagră le inspiră poeților atîtea depresii? Răspunsul nu poate fi decît unul: deoarece veacuri de-a rîndul nu s-a găsit nimeni să arunce peste ea un pod, așa cum, bunăoară, s-a făcut peste Bosfor. De-acum însă, odată cu această reușită inițiativă a Editurii *Betta,* la fel cum și cu volumul liric „paralel" al profesorului Nevzat Yusuf Sarigol publicat în limba turcă de Editura *USAR,* putem spune împăcați că a început, în fine, construcția unui mare pod de cărți. Și, cum nu ne desparte decît o amărîtă de mare, eu zic să-l continuăm și pe mai departe unii și alții, de pe amîndouă malurile. Și chiar dacă nu era marea peste care să-l arcuim, turnam noi una și tot îl construiam. (**Emil Lungeanu:** Prezentare la lansarea de la ICR Istanbul a volumului *Dalgaların hüznü* de Marian Ilie, apărut în Turcia (Editura *USAR*, Istanbul, 2018)

Bun venit în literatura turca, Marian Ilie!

Marian Ilie este un cunoscut poet român. Volumul *Dalgaların hüznü* apărut în Turcia la Editura *USAR* este, se pare, primul tradus în limba turcă de însuși autorul

străin. Este un volum de traduceri, însă ce a ieșit din „pana” autorului este într-o limbă turcă fără cusur, de parcă ar fi fost scris în limba maternă.

Volumul se compune din două părți – „Ocupat cu gânditul”, ce conține 15 poezii, și „Tristeți pontice”, în care sunt cuprinse 10 poezii. În linii mari, pistele de bază pe care ne călăuzesc aceste 25 de poeme încoronate cu o strălucitoare forță a gândului sunt: copilăria, natura cu toate manifestările ei, Divinitatea, absența Divinității și afirmarea omului prin sine însuși. Pe ele își ordonează poetul gândirea. Preamărind forța latentă din om, autorul abordează critic, în contrapondere, credința în divinitate…

… Preocuparea tutelară a poetului este să pună întrebări despre om, despre viață, împliniri sau neîmpliniri, toate strânse într-un ghem de contradicții îngemănând tot ce are și ce nu are el însuși, ceea ce a trăit și ce nu a putut trăi, nevinovățiile și uzurpările, dorințele și neîmplinirile sale. În fond cine dintre noi nu e cuprins de frisoane atunci când se gândește la eternitate, la viață, la moarte, la avuție, la lipsuri? Și toate noțiunile astea, plasate sub un semn de întrebare, nu rămân ele spânzurate în mintea noastră întocmai precum sabia lui Damocles?

Ei bine, de la un capăt la altul al volumului de față poetul dă piept cu astfel de întrebări. De multe ori caută și răspunsuri și propune soluții. El știe că de fapt dragostea pentru natură, setea de viață, forța unui om izvorăsc doar din cuvinte. Folosindu-se cu măiestrie de această forță poetul deschide noi căi, noi canale.

Ce m-a impresionat cel mai mult în poemele din acest volum este deosebita măiestrie a poetului de a împleti misticismul cu realitatea și de a le conferi astfel noi semnificații. De exemplu, în poemul „Năzăriri paralele” poetul afirmă „Sunt și nu sunt același eu/ nu sunt cine știu eu că sunt”, apoi execută un fel de salt de sens „și nu sunt cel ce știți voi c-aș fi”, astfel încât realizează o întrepătrundere de sens între ce se știe și ce nu se știe, care ne trimite cu gândul la impenetrabilul din om. La fel, în poemul „Răsfirat”, faptul de a împânzi bolta cerului cu priviri balistice ne trimite cu gândul la cursa înarmărilor. Da, aceasta este epoca în care trăim și facem din realitate o curgere înspumată. Poetul creează această senzație prin metafore surprinzătoare, oferindu-ne un univers încărcat de imagini precum „șemineul scânteind majestuos vreascuri galactice”, sau treieratul de patrie și taină a fiirii de neam prin poienile limbii materne.

Este uimitoare bogăția în semnificații a cuvintelor din poemele lui Marian Ilie. Își găsesc loc în poezie și ploile de meteoriți și corbii în zbor și ghimposul salcâm și pacea țesută la război și iarmarocul și Leyla (Ileana Cosânzeana) și mirosurile osândei sau limba de viperă…

Fie și numai pentru astfel de termeni *Dalgaların hüznü* este o carte extrem de atrăgătoare și dătătoare de fiori pe care să o poți lectura și re-lectura cu interes.

(**Ayten Mutlu** (Turcia): Cronica la volumul *Dalgaların hüznü de* Marian Ilie, publicată în revista *Edebiyat nöbeti* nr.16 / martie-aprilie 2018 și, în traducere, în revista *Convorbiri literar-artistice* nr.3/ martie-aprilie 2018)

Din creația autorului

Ce dacă

Eşti ursuz tată astăzi eşti iar ursuz
ori poate bolnav de imaginea lunii
ce-şi poartă trufaş abundenţa în coarne
nu mănânci nu dormi nu bei
şi parcă nici nu mai ai vise
şi ce frumos visam ce frumos
fugeam nopţile de-acasă
călărind un mânz aproape nefătat
pag ca sufletul meu de copil
de mâncam felii de soare şi scuipam
seminţele ţărăneşte
drept sub ochi lui dumnezeu
aşterneam dedesubt o câmpie de fân
şi pândeam şarja hoţilor de cai
apocaliptici – eram un copil
ce dacă eram copil ce dacă
vegheai tu la căpătâiul lanului visat
ca lan printre maldăre de indiferenţă
şi declaraţii de curaj repetând
sentinţe lucii – ce dacă eram copil
ce dacă…

(Publicat în revista *Tomis*/1983)

Ca pe drumuri de țară

Supus la tăcerea lăsării de pluguri
Ascunsul și dreptul meu indice, tatăl
Și-a luat într-o traistă o pâine și struguri
Și iată-l plecat peste câmpuri și, iată-l

E parcă un domn care paște o țară
Din șa, din sprânceana cea verde de deal
Ajuns, n-o să-și lase el calul afară
Ceva parcă urcă în tata din cal

Și apoi, mai sunt mulți alți cai, în cetate
Născuți sau aduși din adânc de tarlale
Cai cu mușchi de oțel și cu frunți înstelate
Care știu și să vrea și să nu vrea zăbale

Între mai multe vârste, mă poartă de mână
Și vechi orologii pe străzi ne aclamă
Și roibul, tăcut, e mânat la fântână
Să soarbă adânc amintirea ta mamă
Pășim neștiuți, parcă-n altă minune
Ne place pe străzi, ca pe drumuri de țară
De care, O, încă ne leagă o pâine
Și struguri de mas pentru masa de seară.

(Publicat în revista *Amfiteatru* nr.8/1981)

Ah, cuvintele

Ah, cuvintele să nu fi fost
cum te-aș fi mai murmurat eu
cum ți-aș mai fi rânduit
frumusețea pe buze și cum
m-aș mai fi făcut înțeles
în dezordinea asta din jur?

Despre mine ce-ai mai fi știut
din ființe și lucruri și stări
neastâmpărată imaginația
cum ți-ai mai fi alcătuit-o
cum aveai să mai degușți
afinele plăsmuirii
cele zemuitoare în sânge
în târziu de noapte sur
peste care lunatrece
ca un sfânt fior pecer?
Ah, cuvintele din gânduri
împânzitele de noime
încrengând eternitate
efemeră unduire
palide realități
și o lungă trecere
ca ieșitul la arat undeva
prin Universul
semnelor de întrebări!

Când mi se frunzăverde mie

Când mi se frunzăverde mie
Îmi plec privirile-n câmpie
Şi-ntreb sfios din ochi tăcut
Cu ce-am greşit când era lut
Şi m-am fost întrupat din ea
Bolnav de starea de a vrea
Să pătimesc zi după zi
Să nu mă ostoi de a fi…
Îmi spune frunza de trifoi
Că prea mă plouă dor de ploi
Îmi zice frunza de mohor
Că mi-s născut fără să mor
Iar cea de grâu mă dojeneşte
Că mă tot sunt prea omeneşte
Doar frunza de porumb îmi strigă
Să pun de-un foc de mămăligă
Să sară terciul din ceaun
Că-s existenţial de bun
Să dau la bieţii truditori
Din soare raze – demâncări
Ah, numai florile mă tac
Mă mângâie că sunt sărac
Şi mă conjur-a recunoaşte
Că m-aş fi viu spre a mă naşte

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef ***Convorbiri literar-artistice***, Jurnalist cultural

Daniela-Olguța IORDACHE

S-a născut pe 10.02.1952 la Găești, județul Dâmbovița. Este fiica profesorului și scriitorului Aurel Iordache și a Alexandrinei Iordache (n. Minculescu), bibliotecară. A urmat studii gimnaziale și liceale la Găești (1959-1971), apoi Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București (1971-1975). A fost profesoară de limba franceză și română la Colegiul Național „Vladimir Streinu" din Găești (1975-2011). S-a format sub îndrumarea tatălui ei în cenaclul găeștean „I.C. Vissarion" pe care l-a frecventat din 1968 și până în 2019. A debutat în 1968 în revista „Argeș" cu versuri dar și cu proză în coloanele destinate debutanților „Pași pe nisip" și „Castelele dintâi", îngrijite de Gheorghe Tomozei. A colaborat cu versuri și articole la „Argeș", „Cerc" (Găești), „Dâmbovița" „Preludiu" (București), „România literară", Cristalul", „Realitatea dâmbovițeană", „Epigrama", „Haz de necaz" (Câmpina) „Trivium", „Gazeta Găeștiului", „Litere", „Curier" (Târgoviște). Este laureată a Concursului de poezie organizat de „Scânteia tineretului" în 1971 și a Concursului studențesc „Moștenirea Văcăreștilor" (1973), din juriu făcând parte critici precum Ovid Crohmălniceanu, Alexandru Piru, Dumitru Micu dar și studenții Andrei Roman, Constantin Sorescu și Cornelia Maria Savu. Este redactor fondator, între primii patru colaboratori ai revistei „Litere" din 2000 și până astăzi, fondatoarea ziarelor locale „Cronica Găeștiului" (2003) și „Povestea vorbei" (2006) precum și membră fondatoare a Societății Scriitorilor Târgovișteni, înființată la 27 octombrie 2005 la Târgoviște sub patronajul scriitorului Mircea Horia Simionescu.

În timpul studenției a luat parte la cercetările folclorice întreprinse de Universitatea din București în zona sa (Muntenia-Vlașca) sub îndrumarea profesorilor Mihai Pop, Nicolae Constantinescu, Octav Păun și Silviu Angelescu. Cu această ocazie a realizat o valoroasă colecție de proză populară publicată în 2003 sub titlul „Urma de sânge, povești, snoave, legende și basme din Vlașca, culese și comentate" (1974-2002)".

Cartea se deschide printr-un îndrăzneț eseu despre spațiul mitologic indo-european arhaic, așa cum se vede el din perspectiva folclorului cules. Printre capitole – Rubedeniile lui Apollo, Evoluția sfinxului sinucigaș în ritul turtei și al fripturii, Sosia, Necazurile mortului, Înghițire dus-întors etc. și se încheie printr-un studiu documentat – „Din notele unei anchete de teren. Vlașca, o vatră folclorică multi-milenară în inima Munteniei".

Ca poetă, Daniela-Olguța Iordache reține din lirica interbelică modul intelectualist-ermetic de expresie de tip Ion Barbu, Vladimir Streinu, Emil Botta iar din cel

post-modern caracterul livresc voit, aventura nouă a fragmentelor reinvestite ludic sau parodic. Rezultă o poezie neașteptată sub aspectul atitudinii, trăirii și chiar realizării eufonice.

În primul volum, „Tristețea Dulfului" (1998), poezia este întoarsă la izvoarele ei primare prin recuperarea orizontului mitic folcloric cu reverberații istorice. Totul este privit printr-o cheie carnavalescă în care poeta se travestește fie în fata care vânează dulfi, fie în ultima nevastă a lui Barbă-Albastră, trecând apoi, în celelalte doua volume, „Rezervația Zoil" (2011) și „Imberie către Margarona" (2012) la puternica și răzbunătoarea Medeea, la tragicele Julieta și Ofelia, la amara Maria Magdalena și sfârșind cu naufragiul eroinelor medievale Isolda și Margarona/Maguelonne.

În „Rezervația Zoil" (premiul Grigore Alexandrescu pe 2012 acordat de S.S.T.) se menține o ambiguizare a simbolurilor și o tonalitate întunecată. Imaginea se cosmicizează iar limbajul devine violent neologic, fapt ce îi determina pe Barbu Cioculescu sa vadă în autoare „o rebelă".

Contemporaneizarea simbolurilor livrești este continuată și în „Imberie către Margarona", unde „tonul alunecă între parodic și gravitate melancolică" **(Tudor Cristea).**

Versurile celor trei volume au fost adunate în antologia „Sinele dansând", carte apărută în colecția „Opera omnia", Iași, 2013.

Eseurile publicate în presă timp de zece ani (1998 -2008) cărora li se adaugă și un studiu de cercetare „Voltaire în publicațiile românești între 1829 și 1989" alcătuiesc materia cărții „Moliere a fost deranjat... Eseuri și lecturi autoreflexive", Târgoviște 2008, căreia i s-a acordat de către S.S.T premiul Costache Olăreanu.

„O sută de semne de grație", volum de versuri apărut la editura Bibliotheca în 2014, face în schimb legătura dintre vers și istorie și invers (George Toma Veseliu) avertizând lumea despre pierderea „omului natural": „A fost odată omul natural…" (Denis Diderot) sau „Omul natural nu e nici ANTERIOR nici EXTERIOR societății. El e un model etern și universal". **(Claude Lévi-Strauss)**

„Copleșitor prin informațiile oferite" volumul „Deconspirarea poeziei magice" având ca subtitlu „Eseu pe propria răspundere" (100 de descântece și 422 de ghicitori românești, colecția Aurel Iordache și Daniela Olguța Iordache), Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2018, invită insistent la reflecție asupra materialului oferit cu acribie de cercetător".

„Cititorul se pomenește prins într-o capcană a argumentelor ce pledează pentru cunoașterea valorilor materiale și spirituale moștenite.

Din moment ce a dovedit perenitatea noastră într-un spațiu geografic cu mult mai vast decât al actualei Românii, Daniela Olguța Iordache oferă cititorului *Deconspirarea poeziei magice* în două moduri: îmbină teoretic știința modernă și tradiția. Ea vorbește de programele de vindecare, de medicină isihastă, de valoarea psihologică a tratamentului dacic, de purificarea prin cuvânt apelând la citate din Hypocrate, Platon, Virgiliu, Moise, Budhha, Zarathustra până la Joseph Murphy, Mircea Eliade, Ovidiu Bojor și Constantin Dulcan. Partea ilustrativă a volumului – prin aceasta înțelegând textele din folclor – este deosebit de valoroasă și impresionează prin bogăție și varietate" **(Crina Bocșan Decusară)**

Alte activități

În 2000 a devenit președinta Societății pentru învățătura Poporului Român, filiala Dâmbovița, societate înființată inițial de Ion Heliade Rădulescu în 1886. A făcut parte din colectivul redacțional al revistei „Trivium" a Universității „Valahia" din Târgoviște în 2003-2004, unde a publicat un studiu de antropologie în limba franceză. A fost redactor responsabil al revistei școlare „Cerc" în 2005 și 2006/2007 (revistă școlară premiată). A făcut parte în 2005/2006 din redacția revistei școlare dâmbovițene „Târgoviștea copiilor". Este secretara Clubului UNESCO Găești, înființat cu sprijinul maestrului Gheorghe Zamfir și al doamnei avocat Paula Iacob din 2007.

A fost nominalizată și inclusă în „The Contemporary Who's Who" pe 2003 iar în 2008 a primit de la ABI-USA „Gold Medal for Romania". A fost nominalizată la 1 Decembrie 2012 cu „The Order of International Ambassadors".

Scrieri

Tristețea dulfului, București, Editura România Press, 1998; *Urma de sânge*, povești, snoave, legende și basme din Vlașca, culese și comentate (1974- 2002), Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2003; *Moliere a fost deranjat...*, eseuri și lecturi autoreflexive, Târgoviște, grupul editorial Bibliotheca & Marcona, 2008; *Rezervația Zoil*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2011; *Imberie către Margarona* (versuri), Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2012; *Sinele dansând*, Colecția „Opera omnia", poezie contemporană nr. 170, Iași, 2013; *O sută de semne de grație*, versuri, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2014; *Găești 517* (ediția a III-a revăzută și adăugită) coordonare, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2015. A primit din partea S.S.T. Premiul Nicolae SCURTESCU pentru monografie pe 2016; *Deconspirația poeziei magice. Eseu pe propria răspundere* (100 de descântece și 422 de ghicitori românești, colecția Aurel Iordache și Daniela Olguța Iordache), Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2018.

Ediții îngrijite

Aurel Iordache, *Găești 500. File de monografie,* Pitești, 1998, lucrare îngrijită și adăugită, apărută sub egida Școlii Nr. 2 „Dumitru Apostol", Găești; Aurel Iordache, *Cutia Pandorei,* Editura și tipografia Europroduct, Pitești, 1999, selecție, schiță biobibliografică, notă asupra ediției, bibliografie și referințe critice; Aurel Iordache, *Din epigramiștii lumii. Mică antologie,* Editura Bibliotheca, Târgoviște, *2000, note, bibliografie selectivă și Ars epigrammatica. Durerea, ca o savuroasă ciorbă de miel*; *Aurel Iordache, Gura Humorului, studiu și antologie de umor românesc*, Târgoviște, *Editura Bibliotheca & Pandora M.,* bibliografie selectivă. Un argument - felia de geniu, notă asupra ediției; Aurel Iordache, *Ci undeva la poalele tăcerii* (poezii), Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2004; Aurel Iordache, *Cartea prieteniei,* Editura *Bibliotheca, Târgoviște, 2006; Aurel Iordache, Accidentul. Teatru, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2013; Aurel Iordache, Nimeni nu trebuia să moară, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2013.*

Antologii

Caiete Litere (1). Poesis. în căutarea unui topos liric, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2006, pag. 94-99; Caiete Litere (2) Proză, 30 de prozatori, Editura Bibliotheca & Marcona, Târgoviște 2007, pag. 132-135; Târgoviște - India Antologie poetică/ Poetical antology, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Asociația Culturală Româno-Indiană (RIGA), Colecția Bibliotheca SST, Editura Bibliotheca, Târgoviște 2008, pag. 140-142; Chișinău-Târgoviște-Sankt Petersburg, ediție româno-rusă, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2012; O limbă, un neam, Târgoviște, Chișinău, Cernăuți, Alba Iulia. Cetăți ale spiritualității românești (Antologie de poezie), Editura Bibliotheca, Târgoviște 2018.

Referințe din dicționare și volume

Petrescu, Victor; Paraschiva, Serghie. Dicționar de literatură al județului Dâmbovița 1508-1998, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1999, p. 131-132; Neagu, Marin. Istoria literaturii române în date (ILRD), Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2001, p. 227; Petrescu, Victor. Scriitori și publiciști dâmbovițeni (1900-2004), Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005, p. 128-130; Dicționarul general al literaturii române, Editura Academiei, vol. III L/O 2005, p. 76-77 (despre „Litere"); Stan, Mihai. Contreria. Convorbiri și confesiuni, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2009, p. 217-226; Niculae, Ionel. Scriitori târgovișteni, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2012, p. 212; Stan, Mihai; Petrescu, Victor; Coandă, George. Societatea Scriitorilor Târgovișteni. Din istoria unei grupări literare. Ediția a II-a, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2015, p. 218-221; Stan, Mihai; Cristea, Tudor. Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene (2000-2015), București, Editura Semne, 2015, p. 204-207; Veseliu, George Toma. Continuatorii Școlii literare și artistice de la Târgoviște, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2015, p. 144-147; Stan, Mihai; Petrescu, Victor; Coandă, George. Societatea Scriitorilor Târgovișteni. În cultura cetății, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2016, p. 133; Cimpoi, Mihai. Anatomia ființei II. Promoția de azi a Școlii literare și artistice de la Târgoviște. Medalioane în evantai, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2016, p. 201-204; Popescu, Florentin. Eu v-am citit pe toți, VII, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2019, p. 188-189; Petrescu, Victor. Crochiuri literare. Scriitori și publiciști dâmbovițeni (1945-2020), Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2019, p. 122-127.

Referințe din publicații

Stâncă, Ștefania. Mereu prețioasa moștenire a Văcăreștilor, Valahica, Muzeul Județean Dâmbovița, 1969, p. 282; Vâlcescu, Gheorghe. Cronică de lector. Colecția „Coresi", Dâmbovița, 5 iunie, p. 2; Popa, Cornel. Lecturi diverse „Cerc", Dâmbovița, 10 iunie 1971, p. 2. Bianu, Corin; Daniela Iordache. Melancolia cărturarului. Realitatea dâmbovițeană, 1 august 1998, p. 3; Coandă, George. „Tristețea Dulfului", Dâmbovița, 23 iulie 1998, p. 1; Cristea, Tudor. Mit și sensibilitate, Daniela-Olguța Iordache, Poezii, București, Editura România Press, 1998, Limba și literatura română, nr. 3 mai 1999, p. 22; Cristea, Tudor. Radiografii critice XI, Poezia miturilor, Realitatea

dâmbovițeană, 12 decembrie 1998, p. 5; Barbu, Marian. Daniela-Olguța Iordache. Tristețea Dulfului, Supliment literar-artistic al cotidianului „Argeșul", iulie 1998, Pitești; Mihail. I. Vlad. Scriitori găești… „Sub clopot", cartea de poezie Tristețea Dulfului, Jurnal de Dâmbovița, 22 august 1998, p. 5; Cioculescu, Barbu. Mituri străvechi și străbune rituri, Litere,. Nr. 9(42), sept. 2003, p. 14-15; Popescu, Florentin. Mituri străvechi, interpretări moderne, Ecart, supliment de cultură al ziarului Economistul, 23 octombrie 2003, p. 9; Ioniță, Marin. Interviu cu Daniela-Olguța Iordache, Argeș, nr. 27 dec. 2003, p. 12; Grigoriu, Florin. Despre… Daniela-Olguța Iordache. Urma de sânge. Rodna Veche, Revistă socială de cultură, nr. 4-5-6, iulie 2003-martie 2004, p. 8; Petrescu, Victor. Scriitori găești contemporani. Gazeta Găeștilor, nr. 1(2), octombrie 2004, p. 22; Popescu, Florentin. Mituri străvechi. Interpretări moderne. Contemporanul, noiembrie 2004, p. 27; Constantinescu, Nicolae. Oamenii locului, „Sud", Revistă lunară de cultură, editată de Fundația „Dimitrie Bolintineanu", Bolintin Vale-Giurgiu-București, nr. 9(62), Anul 7, sept. 2004, p. 12; Vasilescu, Emil. O monografie, Revista „Biblioteca", Anul LI, serie nouă, Anul X, nr. 2/1999, p. 56; Anca, George. Cuvânt înainte la „Urma de sânge", Târgoviște, 2003, p. 1; Ioniță, Marin. Cu Voltaire pe răstoacă. Daniela-Olguța Iordache „se dă" la literatura franceză, Argeș, s.n., Anul VIII(XLIII), nr.11(317), noiembrie 2008; Coandă, George. Semnal. Daniela-Olguța Iordache. Rezervația Zoil, Litere, Anul XII, nr. 7-8(136-137) iulie-august 2011; Cioculescu, Barbu. Evantai liric, Acolada nr. 9, sept. 2011 (despre „Rezervația Zoil"); Cristea, Tudor. Sinele printre cărți, Litere, An XIV, nr. 10(163) 2013, p. 11; Stoica, Bogdan. O sută de semne de grație, „Cronica Găeștiului", An IX, nr. 230, 2015, p. 4; Mihai, Moise Dorina. Mitologii contemporane, Cafeneaua literară, Anul XII, 8/151, Pitești, august, 2015; Bocșan Decusară, Crina. Deconspirarea poeziei magice, Scrisul românesc, s.n. Anul XVI, nr. 12(184), 2018; Cioculescu, Barbu. Demistificat descântecul, Litere, An XIX, nr. 9(222), sept. 2018; Datcu, Iordan. Deconspirarea poeziei magice, Litere, An XX, nr. 4(229) aprilie 2019, p. 26-27; Dobre, Ana. Deconspirarea și revelația poeziei magice, Litere, An XX, nr. 8-9(233-234), august-septembrie 2019.

Opinii

*Secvența cea mai interesantă a cărții (Tristețea Dulfului, Editura România Press. București, 1998) mi se pare a ti cea intitulată „Duodicessima". E un fel de replică in mic a „Zoosophiei". Reuniunea de douăsprezece poeme de cert rafinament folcloric, care conțin și accente ludice are, ca și cartea lui Ion Gheorghe, un suprasens. înfățișând un scenariu al evoluției ființei intre leagăn și mormânt. Prelucrând cu destulă subtilitate eresuri, descântece, bocete, cântece rituale și valorificând câte ceva din sugestiile poeziei lui Ion Barbu de aceeași factură, autoarea obține frumoase efecte de virtuozitate stilistică. (...) Arta autoarei ține mai mult de rafinamentul lexical și prozodic, ori pur și simplu de eufonie. (**Tudor Cristea**)*

„Ceea ce trebuie remarcai din capul locului (și ceea ce dă nota originală a volumului) este modul ingenios în care a fost concepută lucrarea. Ea a fost structurată pe mai multe secțiuni: prima dintre ele (și care dă și titlul cărții) este un studiu - eseu prin care autoarea propune cititorilor ci o veritabilă, foarte pasionantă și interesantă călătorie în lumea mitologiei românești, văzută în strânsă

interdependență cu mitologiile, tradițiile și creațiile folclorice ale altor popoare pe fondul comun, indo-european al dezvoltării unor culturi arhaice (din care au iradiat influențele ulterioare, așa cum sunt ele decelabile în folclorul cules din satele vechiului ținut Vlașca).

*Însă autoarea merge mai departe și oferă lectorului ceea ce se cheamă o „deschidere", o perspectivă a cărții, un fel de fereastră prin care se poate privi din mitologie și istorie în imediata actualitate. Este vorba de semnalarea unor îndepărtate ecouri ale mitului în viața omului modern, cum ar fi salutul, primirea de oaspeți, mesele festive, strângerea mâinilor etc. (văzute ca vechi rituri de acomodare), apoi gătitul în oglindă și împodobirea cu bijuterii (interpretată ca învestire ritualică a individului cu puteri magice), păstrarea unor tabuuri alimentare (postul), metamorfozarea ca metempsihoză a devenit carnaval, vechiul rit de integrare – astrologie, ghicitoarea – integramă, cultul focului – flacăra olimpică etc. (**Florentin Popescu**)*

*În recenta sa carte „Moliere a fost deranjat..." (apărută în 2008 la Târgoviște la Grupul Editorial Bibliotheca & Marcona) ne reîntâlnim cu Voltaire, Rousseau, Mirabeau, Diderot și o seamă de alți scriitori din istoria literaturii franceze. Dar nu cu simple prezentări, medalioane, secvențe bibliografice, ci și cu comentarii atât de deosebitori de originale încât ar putea fi de interes și pentru cultura din țara cu stema Cocoșului galic. Aflăm, de pildă, că Voltaire este învins în posteritate de Jean Jacques Rousseau, cel care îi era dator și recunoscător pe când erau contemporani, deși nu au lipsit nici acuzațiile reciproce. (...) Dar preferatul autoarei în această carte este Voltaire, pe care îl însoțește pe toate căile și în toate popasurile sale spirituale pe meleagurile noastre. (...) Aflăm astfel că un călugăr literat, Polizois Canton, publică în 1793, sub formă de dialoguri, o lucrare ce îl aruncă pe Voltaire în fundul infernului împreună cu Rousseau, Mirabeau și alți revoluționari francezi. Totuși receptarea lui Voltaire în spațiul românesc este de-a dreptul colosală, de la traducerea operelor sale la punerea în scenă a pieselor, de la influența culturală la cea filozofică și ideologică. Dar literatura iluministă franceză nu ocupă decât un sfert din acest volum în care întâlnim subiecte de-a dreptul incendiare ca în capitolele „Curajul artei și arta curajului", „Religia valorii", „Clasicii Căderea în sus". (**Ioniță Marin**)*

Poeziile și eseurile sale se impun – și aceasta-i particularitatea lor indiscutabilă – printr-un spectacol intelectual, bazat deopotrivă pe faptul veridic sau doar verosimil, pe erudiție, pe ludicul combinatoriu de esență folclorică-barbiană, pe paradoxism și subtile abordări hermeneutice.

*Imaginarul ei liric valorifică în mod prioritar rafinamentul stilistic, acuitatea plastică auditivă sau vizuală, jocurile de limbaj, „capriciile verbale" (de care vorbea Perpessicius în cazul lui Ion Barbu) (**Mihai Cimpoi**)*

Trăitor pe vremea lui Ptolemeu Philadelphus, de loc din Macedonia dinspre Tracia, din localitatea Amphipolis, retorul (Zoii) a purtat și porecla de Homeromastix, de pe urma unei cărți în care scotea la iveală erori in epopeile lui Homer. Pentru asta, antichitatea l-a pedepsit cu diverse sfârșituri, care de care mai crud și mai defăimător, Începând cu lapidarea (...) Vina de a-l fi atacat pe Homer nu consta în veridicitatea obiecțiilor, ci în aceea de a fi lovit în cineva care nu se mai putea apăra, pentru care criticii de astăzi nu mai sunt aruncați într-o groapă comună, cum pare a i se fi

*întâmplat eroului autoarei Daniela-Olguța Iordache. (...) Minat de ticuri nevrotice, dar posedând un seif cu cod, Zoil circulă într-un univers acoperit cu nori neutronici, pe câmpuri entropice, într-o lume cu ochi poliedrici sau de laser, cu femei de plastic, posesoare de gene edulcorate, benzi de fotoni bântuie aerul caustic, pe când „În vremea asta în laborator/ Ofelia și Julieta/ două celule disperate/ se zbat în rigidele eprubete reci" (Laborator) (...) Tripticul se închide asupra violenței, după ce barajul clasicității a cedat, iar pe Styx curg barbarismele nou intrate în limbă, poluându-i undele negre într-o viziune cu puține luminișuri. (**Barbu Cioculescu**)*

De la bun început vom afirma că titlul dat de scriitoarea Daniela Olguța Iordache, respectiv Deconspirarea poeziei magice (Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2018) și - respectiv - a subtitlului Eseu pe proprie răspundere incită la lectură. Nu poate fi vorba de o răsfoire grăbită de curiozitate a cărții pentru că autoarea conduce cititorul cu ușurința unui bun vorbitor prin mitologie, etimologie, istorie și topografie.

Trimiterile la descântece în care figurează Sfânta zi de Luni, Sfânta zi de Marți ș.a.m.d. sunt îmbogățite cu imaginile statuetelor și însemnelor, simbolurilor și reprezentărilor aflate pe vestigii pe o arie geografică vastă. Astfel autoarea alătură informațiilor istorice datele geografiei sacre a României menționând zonele ce atestă culturi străvechi, tezaurele din munții Buzăului, de la Râșnov, Corbul, Hunedoara, Alba, depozitele de bronzuri de la Moșna și Sinaia și încă multe altele.

*Drept un omagiu adus efortului lui Aurel Iordache inițiatorului colecției de descântece, zicale, ghicitori, autoarea citează concluziile acestuia: „În cultura universală a omului modern, folclorul trebuie situat alături de istoria universală, de sociologie, de psihologia maselor și de istoria artelor". (**Crina Decusară Bocșan**)*

În partea a doua, Deconspirarea poeziei magice, Daniela-Olguța Iordache începe un nou discurs argumentativ, plecând de la ideea că „Dumnezeu a creat lumea cu gândul", adevăr al tuturor miturilor. Ea propune triada echivalentă gând-cuvânt-Logos, ca informație primordială, „un uriaș câmp de energie", care dă coerență universului, făcându-l unitar și armonios. Ideile se întâlnesc aici cu cele ale lui Dumitru Constantin Dulcan din Inteligența materiei, conducând la ideea existenței unei minți primordiale și a unei conștiințe cosmice, acel punctum saliens, care conține o matrice divină, legitimând creația în forma care se relevă și ni se revelează astăzi.

Din matricea divină provine știința materiei de a fi în toate formele de dezvoltare de la simplu la complex, pe toată scara evoluției. De această matrice divină se leagă divinația, arta ghicitului, o preștiință, căreia profanul îi spune instinct, preștiință ce conține legi, informații, structuri complexe la care accesul este posibil doar prin revelație. O modalitate a revelației este descântecul. Ca-ntr-o relativitate sacră, totul este coincident, totul există simultan într-un prezent mitic, în care ne așază Mintea universală, cea care ne-a lăsat în subconștient „toate programele de vindecare" ce pot fi reactivate printr-un efort de anamneză.

*Deși multe idei sunt fanteziste, nu poți rămâne indiferent la această risipă de informații, de interpretări, de efort documentar și de construcție, efort pe care Daniela-Olguța Iordache l-a făcut în strădania de a reconstitui, pe propria răspundere, istoria sacră a poporului nostru, plecând de la o reinterpretare a miturilor în sensul unei deconspirări. (**Ana Dobre**)*

Extrase din operă

Taperahi

EL și EA
într-o pasăre contradictorie
în penele căreia
se înfruntă iubirea cu moartea.
Pasărea
cu pene predestinate
în miezul lumii
incandescent și rotitor
unde s-au contopit pentru totdeauna
albul și negru,
EL și EA
înconjurați de șarpele hieratic
Uroboros.
Taperahi
ciripind sprințară.
În gușa ei de soare
sunete ca niște pietricele, lovindu-se,
mici, translucide și prevenitoare,
cântând lumii despre primejdioasa
iubire dintre penele ei albe și negre...
Și ochiul pânditor și impasibil
al șarpelui hieratic,
Uroboros.

Anafură stelară

Din vârful înfipt în ceruri al pomului
s-a prăvălit într-o zi
frângându-se
și dăruindu-se lumii
ca o anafură.
Stingher,
sufletul copilului
care se înălțase până la ea
aștepta cu răsuflarea tăiată
dar nimeni,
absolut nimeni n-a coborât
pe crengile din cetini
după ea.
Privită de jos
părea vulnerabilă

căci lovite, razele ei
nu mai răsăreau liniștite,
în candele de aur.

A ridicat-o încet,
a șters-o de praf
și a strâns-o la piept.
-Ce ai acolo? – a fost întrebat.
- O stea.

Naufragiul Maguelonnei

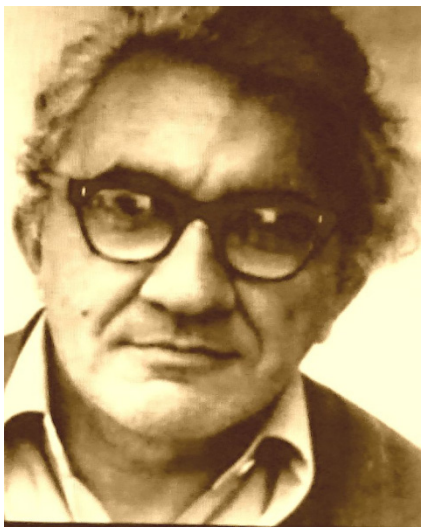
Maguelonne frumoasă,
Având inelul
Cu toate jurămintele dragostei împărtășie
În el
și piatra mistică la mijloc.
Tu, marea...
O pasăre sedusă de magia pietrei,
furtul inelului,
sclavia, lupta, întoarcerea ta târzie,
rana, blestemul...
O tinerețe cât un naufragiu!
Nu-i nimic, îmi spui,
înapoindu-mi inelul găsit
după atâta amar de ani.
Așa a fost să fie!
Poate-n altă viața,
poate un alt inel
poate altă dragoste!
Tu, inelul, marea
Iubirea deșirată
De ciocul de cridă al păsării,
Naufragiul cât o tinerețe...
Maguelonne frumoasă!

Luarea măsurii

Astăzi, pământului îi va lipsi măsura mea...
Groparul o va lua
cu o sfoară obișnuită de cânepă
pe care o va ascunde-n secret
de teama forței neștiute
pe care măsura mea
i-o va da.

E ultima amintire
pe care i-o las pământului
eu, fost copil cu fața de petale,
fiindcă niciodată
o altă făptură la fel de sfioasa
nu-l va cutreiera.
Nimănui nu-i va mai fi frică
de fricile mele,
nimeni nu va mai suferi
cu suferințele mele
Nicio voce, ca vocea mea,
nu va mai conține atâta speranță.
Nimănui nu-i va mai fi frig
cu frigul meu,
nimănui nu-i va mai fi sete
cu setea mea.
Nimeni nu-și va mai potoli foamea
cu pâinea tăiată în două de Lună.
Nimeni nu se va mai numi, ca mine,
Floare
și nimeni nu va mai înflori cu floarea mea.
Cine își va mai păcali măsura așa,
făcându-și gura mai mică, talia mai fină,
piciorul mai delicat și vocea mai subțire?
Cine, ca mine, va mai tremura, în genunchi,
în fața trecutului?
Azi pământului îi va lipsi măsura mea.

Profil realizat de ***Mihai STAN***
Președinte al **Societății Scriitorilor Târgovișteni**
Redactor șef al Revistei Litere

Mircea IVĂNESCU

S-a născut la 26 martie 1931, la București și a decedat la 21 iulie 2011, la Sibiu. A fost fiul lui Ada M. Ivănescu, inginer agronom, și Aurora (născută Popârlan). Bacalaureat la liceul „Spiru Haret”, în 1949. Absolvent al Facultății de filologie la Universitatea din București. Redactor la „Agerpres” și la revista „Lumea”, apoi șef de secție la Editura pentru literatură universală (ELU), care ulterior a devenit „Univers”. Din 1980 a fost redactor la revista „Transilvania” din Sibiu.

A debutat cu poezii în „Steaua” în 1958, unde și-a publicat și primele eseuri, în anul 1960. În volum, a debutat în 1968, cu „Versuri”. A avut și o uimitoare carieră de traducător.

Cărți publicate

Versuri, București, 1968; *Poeme*, București, 1970; *Poesii*, București, 1970; *Alte vesuri*, București, 1972; *Alte poeme*, București, 1973; *Poem*, București, 1973; *Amintiri*, în colaborare cu L. Dimov și F. Pucă, București, 1973; *Alte poesii*, Cluj-Napoca, 1976; *Poeme nouă*, Cluj-Napoca, 1982; *Poeme nouă*, București, 1983; *Comentarius perpetuus*, în colaborare cu Rodica Braga, Cluj-Napoca, 1986; *Alte poeme nouă*, București, 1986; *Vesuri vechi, nouă*, București, 1988; *Poeme vechi, nouă*, București, 1989; *Vesuri, postfață* de Ioan Bogdan Lefter, București, 1996; *Poezii*, București, 1997; *Poezii vechi și nouă*, prefață de Eugen Negrici, București, 1999; *Versuri, poeme, poesii – altele, aceleași, vechi, nouă.* Prefață de Matei Călinescu, Editura Polirom, 2003; *Cele mai frumoase poezii*, București, Editura Humanitas, 2012; *Măștile lui Mircea Ivănescu*, Gabriel Liiceanu în dialog cu Mircea Ivănescu, București, Editura Humanitas, 2012.

Traduceri

S. Fitzgerald, *Marele Gatsby*, București, 1967; W. Faulkner, *Zgomotul și furia*, București, 1971; S. Fitzgerald, *Blândețea nopții*, București, 1974 (altă ed. Chișinău, 1991); W. Faulkner, *Absalom! Absalom!*, București, 1974; T. Capote, *Alte glasuri, alte încăperii*, București, 1977; P. Beagle. *Ultima licornă*, București, 1977; W. Faulkner, *Sartoris*, București, 1980; L. Bernstein, *Cum să înțelegem muzica. Concerte pentru*

tineret, București, 1982; J. Joyce, *Ulise, note de ~*, București, 1984; F. Kafka, *Pagini de jurnal și corespondență*, București, 1984; *Poezie americană modernă și contemporană, selecție, note și comentarii, de ~*, București, 1986; Trei poeți englezi contemporani: Fleur Adcock, Alan Brownjohn, Ion Silkin, în colaborare cu Liliana Ursu și Denisa Comănescu, București, 1989; W. Faulkner, *Pogoară-te Moise*, București, 1991; S. Fitzgerald, *Marele Gatsby*, Craiova, 1991; P. Heyse, Andrea Delphin, *Răzbunare și moarte*, Craiova, 1991; F. Nietzche, *Nașterea filosofiei în epoca tragediei grecești. trad. și note de ~*, studiu introductiv de V. Muscă, Cluj-Napoca, 1992; R.M. Rilke, *Povestiri despre Bunul Dumnezeu*, Cluj-Napoca, 1993; Volkoff. *Struțocămila*, București, 1993; M. Solomon. *Magadan*, București, 1993; H. Arendt, *Originile totalitarismului*, trad. de I. Dur și ~, București, 1994; D. de Rougemont, *Partea diavolului*. București, 1994; F. Nietzsche, *Ecce homo*, Cluj-Napoca, 1994; W. Faulkner, *Recviem pentru o călugăriță*, București, 1995; R. Musil, *Omul fără însușiri, I-II*. București, 1995.

Referințe critice

V. Cristea, *Interpretări critice*, 1971; Gh. Grigurcu, *Teritoriu liric*, 1972; M. Nițescu, *Între Scylla și Carybda*, 1972; Al. Andriescu, *Relief contemporan*, 1974; D. Cristea, *Un an de poezie*, 1974; M. Iorgulescu, *Rondul de noapte*, 1974; M. Petroveanu, *Traiectorii lirice*, 1974; M. Tomuș, *Istorie literară și poezie*, 1974; Valeriu Cristea, *Domeniul criticii*, 1975; Marin Mincu, *Poezie și generație*, 1975; Al. Piru. *Poezia ...*, 1975; L. Alexiu, *Ideografii lirice contemporane*, 1974; Alex. Ștefănescu, *Preludiu*, 1977; L. Raicu, *Practica scrisului și experiența lecturii*, 1978; Gh. Grigurcu, *Poeți și ...*; M. Papahagi, *Critica de atelier*, 1983; N. Manolescu, *Despre poezie*, 1987; Al. Cistelecan, *Poezie și livresc*, 1987; Roxana Sorescu, *În Luceafărul*, nr. 15, 1996; Gh. Grigurcu, *În România literară*, nr. 31, 1996; M. Zaciu, M. Papahagi, A. Sasu (coord.) *Dicționar esențial al scriitorilor români*, București, Albatros, 2000.

Jocul cu măștile. Mircea Ivănescu incomod pentru o antologie - Repere și confluențe.

În anii aceia, la care ne vom referi, o țărișoară balcanică năzuia să redevină pe furiș europeană. La casa presei dâmbovițene părea că se ivea o adiere timidă de desprimăvărare.

L-am cunoscut pe Mircea Ivănescu la scurt timp după ce Orașul Stalin a redevenit Brașov. Printr-o împrejurare oarecare, ajunsesem și eu la „Agerpres”, unde poetul era redactor, dar pe atunci colabora și la revista „Lumea”. Primul volum de versuri i-a apărut în 1968. Din 1980 s-a stabilit la Sibiu, ca redactor la revista „Transilvania”. Dar până atunci a fost șef de secție la Editura pentru Literatură Universală (care a devenit apoi „Univers”).

Editorul său recent Gabriel Liiceanu distinge în lirica lui Mircea Ivănescu două registre principale – tema copilăriei, în care a fost marcat de moartea fratelui său, mult mai în vârstă, și tema relației cu femeia iubită. În cele din urmă, poetul nu a reușit însă să obțină din partea acesteia prețuirea creațiilor lui poetice.

Motivul cunoscut din basmul fraților Grimm „Regele broască” ia la Ivănescu o turnură răscolitoare. Pentru a-și binedispune iubita, poetul se imaginează în rolul regelui-broască și, orăcăind, o roagă să îl ridice în mâinile ei. Dar când ajunge sub privirile ei, chiar foarte aproape, vine clipa miracolului: pornește o ploaie cu soare, și se ivesc copii alergând cu cercuri, prin ploaie. Și, întocmai ca în basme, timpul se oprește, iar cei doi se întorc și ei în copilărie. Din relatarea editorului Gabriel Liiceanu aflăm că iubita devine „prințesa care a scăpat în fântână mingea de aur” iar poetul este regele-broască – și el îi promite prințesei că îi va reda mingea căzută în fântână, dar numai și numai dacă pe chipul ei se va ivi un surâs. Mingea de aur reprezintă în poem transfigurarea versurilor lui Mircea Ivănescu, și el o aruncă la nesfârșit, în speranța că, în final, fata iubită și inaccesibilă din basm le va citi. Și, ca în basme, prințesa îi dăruie „clipocitorului” mingea de aur a surâsului ei.

Întocmai ca în aceste două poeme („să facem să surâdă o făptură indispusă”, „și odată ce începe să surâdă”), se pare că Ivănescu reușește uneori să oprească în loc o clipă esențială din viața lui (a se vedea poemele „din când în când – ho ho”; „amintire din copilărie”; „asurzitoare iscare” ș.a). Editorul Gabriel Liiceanu notează: „Nimeni, la noi, nu a dat – în deplină discreție – un relief mai teribil clipei care trece, investite de cearcănul sufletului nostru”.

De asemenea, editorul observă că în „patru madrigaluri” Mircea Ivănescu a izbutit, neîndoielnic, „una dintre cele mai minunate alcătuiri ale liricii românești”.

„N-am tăiat eu poezia română în două”, spune la un moment dat, cu modestia lui jucată, Ivănescu. Dar adevărul este că a tăiat-o, aducând-o în punctul din care, în modernitate, expresia sensibilității noastre s-a reconstruit integral[22] .

Estetician, maestru al empatiei, Mircea Ivănescu și-a purtat drama personală asemeni lui Pirandello și O'Neill, care și ei au avut tragedii asemănătoare în familie, datorită soțiilor lor bolnave. De menționat că Mircea Ivănescu a fost influențat de un motiv fundamental al teatrului lui Pirandello – cel al măștilor (a se vedea piesa lui L. Pirandello „Șase personaje în căutarea unui autor”).

În dramaturgia lui Pirandello, personajele își exprimă cu tragism însingurarea și neliniștea. Sfredelirea conștiințelor până la gradul cel mai înalt al disecării a întâlnit-o MI și la Henrik Ibsen, remarcabil reformator al teatrului modern. În piesa „Nora” (Casa păpușilor) a lui Ibsen, eroina constată că soțul ei a tratat-o întotdeauna doar ca pe o „păpușă” și se decide să-l părăsească. După mai multe decenii, tema marionetelor (și a paiației din vechiul circ, larg răspândită în teatrul medieval) a fost reluată într-o variantă modernă, în secolul trecut, și în filmele de desene animate ale lui Jim Henson.

Fiind un spirit analitic, anglicist recunoscut, Mircea Ivînescu ajunge treptat și sub influența unor mari autori de inspirație psihanalitică. Sunt multe asemenea poeme din care transpar, redate cu minuție, emoții rafinate. Le-ar fi putut semna Rilke, Trakl, Lorca.

Atmosfera din volumele lui Mircea Ivănescu este rarefiată, în penumbră, ea ne-ar putea aminti de cea din „Jude neștiutul” al lui T. Hardy. Apar uneori făpturi delicate, vag schițate din două-trei tușe, dintr-un gest surprins de poet. În asemenea

[22] Gabriel Liiceanu. În vol.: Mircea Ivănescu, Cele mai frumoase poezii, București, Editura Humanitas, 2012, p. 12.

secvențe, sentimentele lui sunt estompate, nu ni se dezvăluie aproape nimic din trăirile lui, acestea doar ni se sugerează.

Lirica lui este uneori marcată de disimulare:

> acuma, să lăsăm la o parte literatura, ...
> ne retragem într-o mai veche manieră
> a minciunii....[23]

Mircea Ivănescu își alege câte o mască, un discurs cu modestie, într-un anume registru, cu semitonuri, cu ocolișuri. A ieșit el vreodată la rampă, să-și depene domol monologul?

> dacă ți-ai îngropat fața în nisip, rămâne acolo
> masca ta cu reliefuri inverse – e ca și cum
> cei care o privesc îți văd chipul pe dinăuntru,
> cum tu însuți nici nu ți-l știi.
> dacă-ți îngropi fața în aer – rămâne în aer,
> pentru cine te privește în față,
> o mască străvezie, și ți-o porți
> pe față mereu.[24]

În unele texte ale lui Mircea Ivănescu am întâlnit și secvențe în stilul filmelor lui Hitchcock. În mod sigur, Ivănescu s-a apropiat de Kafka, dar și de Dürrenmatt, de ambii a fost influențat.

Admirator al marilor literaturi engleze și americane ale secolului al XX-lea, el se lasă influențat de o serie de valențe ale acestora; se ivesc astfel momente de confluență benefice pentru universul lui poetic.

Cunoscând îndeaproape creația lui J. Joyce, prin traducerea monumentalului roman „Ulise", era firesc ca MI să fie influențat de acesta. Criticii au scris mult despre „măștile" lui Mircea Ivănescu. Să amintim și despre „ghidușiile" lui (ele abundă și în „mopeteiana"). Un exemplu oarecare – „cântec de adormit elefantul" (ar fi zâmbit Marele Alpha citindu-l).

Academicianul Eugen Simion îl privește ca pe un simbolist întârziat. Poemele lui urmăresc să-l elibereze de idolii trecutului. Putem vorbi în cazul lui de un proustianism invers, de un lirism al întoarcerii, pentru retrăirea unor momente marcante. Mircea Ivănescu consemnează, dar fără patos, niște stări – senzația de gol fără sfârșit, de tăcere împietrită, de singurătate mahmură, absență a imaginației, înstrăinare și resemnare. El operează cu niște imponderabile, subliniază criticul, și vrea să evite poezia de emoție directă, el doar își amintește [25].

---

[23] Mari bătăi. În vol. Alte versuri. Bucure. Editura Eminescu, 1972, p. 122.

[24] „Încă, malte". În vol. Mircea Ivănescu „Versuri", București, Editura Eminescu, 1996, p. 156.

[25] Mircea Ivănescu, Versuri. București, Editura Eminescu, 1996, coperta IV.

Într-o delimitare tematică și stilistică în cadrul generației șaizeci, academicianul Eugen Simion distingea printre alții, la loc de frunte, pe Marin Sorescu și Mircea Ivănescu ca ironiști și fanteziști.

În lirica lui sunt redate de fapt două realități paralele, în care se repetă doar jumătăți de simțăminte [26], după cum, îndreptățit, a reliefat editorul Gabriel Liiceanu.

Se impune să relevăm în spațiul acesta modest ceea ce cititorul avizat știe. Opera poetică a lui Mircea Ivănescu ar putea fi asemănată unei clepsidre, dacă cele două realități nu s-ar întrepătrunde. Pentru a se reconstitui integral realitatea, se cere cunoașterea ambelor sfere ale clepsidrei. În cea de sus e o vreme îngustă de basm, în care nepoata regelui, prințesa se joacă cu mingea de aur și îi surâde clipocitorului; este *clipa*-miracol când cei doi se întorc în copilărie și timpul se oprește. Pentru sfera de jos se cere însă o cheie [27]. Fără ea nu vom deschide chilia sinelui, clipocitorul a zăvorât-o. Stă el cam demult de veghe acolo, la fântâna sinelui, și nu se mai teme de nimeni acum. Și-ar dori să ne audă spunând numai adevărul despre clepsidra aceea fragilă (care nu rezistă la disimulare), a existenței lui neîmpăcate și nefericite. Pentru că acolo, în sfera de jos, mocnește în negură regatul pe unde au cutreierat mopete și marele lui prieten cu pălărie, însoțiți de un bestiar cantemiresc.

Începând din deceniul al optulea al secolului trecut, în cărțile multor poeți din toate generațiile s-a ivit în literatura noastră o formă de modernism accentuat – neoexpresionismul, care se pare că reprezintă cea mai răspândită variantă a postmodernismului în țările occidentale. Apelând la elemente livrești, această variantă se manifestă îndeosebi prin poetizarea banalului (v. Petre Stoica, Grete Tartler, Emil Brumaru ș.a.)

Remarcabil prin această opțiune poetică a fost Mircea Ivănescu (1931-2011). A fost unul dintre puținii poeți care și-a trădat fățiș generația și a optat pentru poetica optzeciștilor. A atras în primul rând atenția o serie de titluri extravagante ale poemelor lui: despre pătrunderea leopardului într-un citat din Gide; rolul pisicii; zbieretul și ochiul roșu; prezentarea bufniței blonde și delicate; ipostaza blândă a câinelui de aer; unu-doi-trei – la perete; bufetul termita – adevărata prezentare; frigul și scheletul său etc. (La Ivănescu toate titlurile sunt tipărite cu literă de rând).

Mircea Ivănescu nu a făcut parte din nici o grupare și nu s-a încadrat în nici un curent literar. A avut însă o influență covârșitoare asupra poeziei postmoderniste și textualiste. Poet, publicist și traducător, el a tradus asiduu din engleză și germană (Joyce, Faulkner, Rilke, Musil, Kafka, Broch, poezie engleză și americană). Unele dintre aceste volume sunt opere fundamentale. Era o continuitate în preocupările sale, M. Ivănescu a urmat studii de filologie (la secția franceză).

Chiar de la primul volum, a evitat metaforita înflăcărată din anii '60, afirmată pe linia proletcultismului stalinist. Nimic ostentativ, ceremonios sau memorabil în poemele lui. Și nici o referire la structurile și mecanismele psiho-sociale sau la problematica aferentă. Se pare că nici nu agrea să aplaude. Figură discretă, Mircea Ivănescu a fost unul dintre cei mai importanți poeți și traducători din literatura

---

[26] Mircea Ivănescu. Cele mai frumoase poezii, Prefață de Gabriel Liiceanu, București, Humanitas, 2012, p. 10.

[27] O aflăm în ediția Mircea Ivănescu. Versuri. București. Editura Eminescu, 1996, în ultima parte a volumului.

română în a doua jumătate a sec. XX, după cum evidențiază editorul său recent Gabriel Liiceanu. În 2012, când a apărut volumul „Măștile lui Mircea Ivănescu: Gabriel Liiceanu în dialog cu Mircea Ivănescu”, un prieten al editorului i-a declarat acestuia: „Mulți cititori vor descoperi în Mircea Ivănescu un personaj fascinant, despre care vor afla că este un mare poet”. Poate că niciodată în poezia noastră ceea ce e mare nu a intrat în lume purtând haine mai umile”, constată Gabriel Liiceanu. Iar Ion Bogdan Lefter consemnează în postfața sa că Mircea Ivănescu a devenit „unul dintre cele mai ciudate cazuri în literatura română postbelică”.

S-a afirmat ca scriitor în etapa resuscitării lirismului, condamnat în țara noastră de proletcultismul stalinist. Să îți apară primul volum la 38 de ani! Era un caz oarecum singular, fără tangență cu realismul socialist. „Mircea Ivănescu afișează o modestie bine jucată”, după cum a evidențiat Gabriel Liiceanu [28]. Pentru că, remarcă editorul, lui Mircea Ivănescu i-a izbutit din plin „travestiul”.

*

Mircea Ivănescu a respectat dictonul lui W. Empson „se cere ambiguitate”. Dar el a eludat o componentă în atitudinea autorului. Atitudinea implică un anumit comportament, presupune existența unor concepții și convingeri. Când îți explici o atitudine, în general îți exprimi și opinii proprii. El recurgea adesea la divagare, la anodin, și lectorul atent putea constata în cele din urmă că el, autorul, eludează momentul comunicării convingerilor sale personale (implicit pe cele de factură socială). Iar acela, lectorul, cunoștea bine situația din „epocă”. Așadar putea fi vorba de un consens al tăcerii în acest caz? Pentru că altminteri volumul propus editurii probabil nu ar mai fi avut șansa editării. Astăzi supozițiile noastre pe această temă ar părea cel puțin riscante generațiilor mult mai tinere. Dar atunci, în „epocă”, oare cum ar fi fost ele interpretate, ar fi fost considerate ca exagerate? Se știe că manuscrisele își așteptau cu anii aprobările, prin sertarele redacțiilor, și multe dintre ele se dovedeau totuși a corespunde exigențelor oficiale.

În ultimele decenii s-a constatat că, în discursul său lucid, Ivănescu a repus în discuție statutul lirismului. Însă atitudinea lui ca autor, cu referire la statutul social, a rămas mereu voalată, amânată, estompată. Mircea Ivănescu era un evaziv. Semantica textelor lui, tematica lor neobișnuită, modalitățile de expresie alese de el, semitonurile și penumbra, măștile care revin în scenă, dar care numai hilare nu sunt, toate deconspiră o atitudine necanonică, nonconformistă, vădit în contratimp cu metaforita „epocii”.

Conform unui dicton al realismului socialist, în literatură
„Nu există să existe
cetățeni cu fețe triste!”

În lirica lui Mircea Ivănescu, subiectul, personajele, acțiunea, chiar sentimentele despre care ne comunică „refractarul” autor ne uimesc printr-o multitudine de subterfugii. Pe acestea poetul le concepea oare și pentru a-și disimula atitudinea straniu de singulară, în discrepanță cu tonalitatea generală în literatura „epocii”? În

[28] În vol.: Mircea Ivănescu. Cele mai frumoase poezii. București. Editura Humanitas, 2012, p. 12.

fond, aceasta s-ar mai putea considera acum ca o modalitate de nealiniere la dogmele oficiale, pe care în felul lui le eluda?

*

Poemul la Mircea Ivănescu evoluează deseori într-o probabilitate. Narațiunea, lui apelează mai mereu (ca și la descriere), va rămâne doar un cumul de introspecții; monologul, în monotonia lui[29], trădează singurătate și înstrăinare. Când realitatea ajunge deseori evazivă, el apelează și la ironie, la explicații, chiar la autopersiflare, la fragmentarea reconstituirii evenimentului și, în final, este dezamăgit, fiind conștient că resursele de limbaj nu l-au ajutat îndeajuns să ne comunice ceea ce a intenționat. Își cercetează de obicei trăirile, chiar dacă este constrâns să recurgă și la ficțiune (ca în cazul proiectului unui roman polițist, la care în final va renunța). În toate încercările acestea de a reda existența, discursul interior nu este pe măsura realului. Nu mai găsește resursele pentru a reda realitatea.

Versurile lui Ivănescu evită mereu sentimentalismul, dar păstrează un lirism pe care îl obține fie și prin două-trei aluzii, insinuări sau nuanțări.

În versuri libere, fără muzicalitate și cadență, cu rime rare, forțate, poemele lui parodiază, depoetizează și demolează „poesia" tradițională, uneori o caricaturizează (a se vedea „cântec de adormit elefantul", ciclul „mopeteiana" ș.a.). Dar nu urmărește discreditarea literaturii, ci realizarea performanțelor. Pentru el poetizarea presupune în prim-plan literaturizare. Înțelege bine că existența noastră este modelată de memoria culturală, că tot ce știm se află în cărți. Așadar el înfrumusețează banalul, prozaicul, urmând modele ale lui T.S. Eliot sau E. Pound, din literatura americană interbelică și cea actuală. Mircea Ivănescu își seamănă poemele cu „impurități" (comentarii, secvențe de reportaj ș.a.). Epicul său, spectacolul ne sunt redate într-un ritm mereu încetinit. Criticul Dumitru Micu identifică în textele lui și influențe din lirica lui Laforgue, Rilke, Marin Sorescu, din Francis Ponge. Iar Mopete a fost comparat cu Plume al lui H. Michaux.

După cum s-a constatat, Mircea Ivănescu și-a conceput opera poetică după un model narativ. Această opțiune, cunoscută în literaturile engleză și americană, recurge la extensia textului. Prin depoetizarea deliberată a poeziei, el ajunge și la disimulare, recurge adesea la imagini, de altfel ne și sugerează că o face cu detașare, așa, în trecere, pentru că trebuie să ne impresioneze cumva.

În încercarea de a evada din realitate, pentru a-și uita drama, pierderea ființei iubite, își caută un suport moral, apelează în primul rând la prieteni, se refugiază în scris, chiar și în alcool, dar înțelegem că nu își regăsește echilibrul, este într-o continuă derivă. Se pare că introspecția îi mai atenuează suferința. Prin ea, prin scris, reușește uneori să se detașeze, recurge la autoironie. Autorul însuși constată, în introspecție, fisurarea și chiar disoluția eului... Lumea își pierde pentru el materialitatea și recurge adesea la epic, pentru a depăși golul interior. Personajele lui sunt vag schițate, estompate, la fel și întâmplările. Poetul începe să redea realitatea șarjat. Ca dintr-o pâclă, se derulează secvențe de film, în cenușiu, uneori cu accente

[29] „Oare viața nu are o cuceritoare monotonie?" - declara Mircea Ivănescu într-un interviu din 1978.

caricaturale. În această atmosferă de însingurare și depresie concepe Ivănescu textele care vor fi incluse în ciclul „mopeteiana”. Trăirile afective sunt aproape inexistente, dar ele ni se sugerează totuși. Narațiunea este precară, cu unele apariții fantasmagorice, bizare. Sunt însă și secvențe când poetul se eliberează de coșmar, își revine, privește în jur, la personajele lângă care se află, și abia atunci îl cuprinde spaima de neant (a se veea „mopete și jocul de-a vitraliile”).

În „mopeteiana”, Mircea Ivănescu găsește o cale spre esențe. El divaghează, împresoară și învăluie. Posibilul se întrevede doar, se bănuie, se sugerează. Este o lirică de introspecție cert singulară, care urmărește gesturile cotidiene ale personajelor, iar pe acestea le situează parcă uneori într-o vitrină cu păpuși; ele se mișcă, dar mișcarea lor este fără suflet.

Inițial, Mircea Ivănescu avea pentru mopete și o sursă livrescă (din presa străină, de la TV), deoarece el lucra în presă. Puțini își mai amintesc acum de filmele de desene animate cu păpușile „muppets”, cu stilul lor absurd de comedie muzicală. Ele au fost create în 1955 de Jim Henson, în SUA. În 2004 au devenit franciză „Disney” de mass-media și e regretabil că de atunci nu au mai fost văzute. Henson a declarat că această denumire de „muppets” a fost creată de el din combinația „marionette” și „puppet”. Din anii '60, păpușile lui Henson au început să apară la TV în programele „Sesame Street”. Oare câte generații de telespectatori au copilărit cu „muppets”?

„Mapeții” lui Henson erau „umani”, ei ne-au dat lecții tulburătoare de umanism. Stânjeneau ei oare în New Age? Nu erau „electronici”, nici agresivi, erau blajini. Și nu erau rapace. Să fi fost ei în disonanță cu vehemența avalanșei digitale?

Dincolo de variatele ipostaze ale eului, Mircea Ivănescu se recunoaște pe sine ca un singuratic, este conștient de neputința cuvintelor și nu renunță la introspecție. Galeria personajelor din „mopeteiana” (măștile cenușii) abundă de autopersiflare. Prin descătușarea eului, în acest ciclu el ajunge și la viziuni fantaste („o ipostază rea a câinelui de aer” ș.a.) În peisaj apar personaje noi – v. înnopteanu, i. negoescu, dr. cabalu, bufnița blondă și delicată, domnișoara malwida, apar animale heraldice. Sunt în acest lung ciclu al lui mopete mai multe poeme memorabile: „mopete în atmosfera lăuntrică”, „vizită”, „despre înțelepciune”, „mopete are moralul scăzut”, „plimbare heraldică” ș.a.

Cât despre povestea lui mopete, în atâtea ipostaze, alter ego al autorului (un omuleț amuzant, cu mărunte preocupări intelectuale, probabil că ea s-a ivit tot din vreo ghidușie a lui Ivănescu, în scopul autopersiflării.

Recent, noi am surprins un alt asemenea moment (o altă ghidușie?) din perioada când lucra la editura „Univers”. În 1979 era în curs de apariție, în ediție de lux, o culegere „Din stihurile jupânului François Villon”, în traducerea remarcabilă a lui Al. Alexianu. Postfața îi aparținea lui Romulus Vulpescu, iar prezentarea lui Villon, incisivă dar încântătoare, era semnată de Tudor Arghezi.

Jupânul Villon însuși, haimanaua aceea de șarlatan din veacul al XV-lea, a fost și el cândva bard de crâșmă, dar a avut rafinamentul și cutezanța de a ajunge marele

poet medieval. Mai recent, în sângerosul veac trecut, cuceritoarea Marina Țvetaeva nota și ea, înainte de strămutarea forțată în Siberia, unde s-a sinucis:

„Sunt țarina cârciumii,
tu mi-ești țar de crâșmă”...

Tălmăcirea lui Al. Alexianu devoalează pentru o clipă ceva din atitudinea puțin spus nonconformistă a lui Mircea Ivănescu, ca șef de secție (și redactor de franceză).

Volumul este ilustrat regal de artistul Val Munteanu. Remarcăm de pildă poemul „De anii tinereții rău îmi pare” (p. 20), iar imaginea care îl însoțește spune multe despre interpretarea, în viziune proprie, a simbolurilor puterii în stat. Leul din vârful edificiului național francez poartă peste veșminte drapelul, care se aseamănă fără echivoc cu tricolorul nostru. La baza măreței clădiri descoperim însă turnul televiziunii române: ni-l amintim foarte bine, așa arăta înainte de finalizarea construcției, cu imensele lui ferestre oarbe. Iar fizionomia inconfundabilă a leului nu mai necesită comentarii, ea spune totul (să fi fost o coincidență?). Era în 1980, în ajunul plecării definitive a lui Ivănescu la Sibiu, la revista „Transilvania”. Țintuită la zidul televiziunii, în prim plan, distingem și un cadavru în cădere (al omului de rând?), privind nu se mai știe spre ce, după neantizare.

Neînduplecata cernită este o prezență atroce în mai multe din poemele lui Mircea Ivănescu, ea revine în ipostaze și momente diferite din viața lui: în copilărie, la dispariția fratelui mai mare („amintire din copilărie”); sau bunăoară după o secvență senină despre un joc de copii, în care zidul grădinii capătă se pare o anume semnificație, iar moartea fetiței survine fulgerător („unu, doi, trei – la perete”). După mulți ani, în „despre moarte ca revedere”, poetul va surprinde, de fapt, în trei pagini, pașii spre moarte și pașii din moarte. Iar în lungul poem „winter tale”, adresat prietenului Matei Călinescu, Ivănescu s-a străduit să redea, ca pe o peliculă, într-o viziune originală cutremurătoare, ultimele ore din viața ființei iubite.

Chiar de la începutul ascensiunii sale, în anii de la „Agerpres”, el a ajuns la cunoașterea deplină în profunzime a marilor construcții ale tragicului în literatura lumii. El avea șansa de a putea citi operele și în original. Asemeni unui bun strateg, atunci și-a început eșafodajul propriilor construcții ale tragicului, pe care le-a cizelat ulterior, recurgând și la jocul măștilor. Presupunem la el și o formă incipientă a simțului tragicului (a se vedea „frigul și scheletul său”, „on the edge”).

ce frumoasă e moartea – nu? - nodul în gât
și ochii măriți – care te fixează deodată,
și mâna zvâcnită la rădăcina, migălos răsfirată,
a durerii din piept – acolo, unde pulsează urât

carotida – și vezi că nu mai poate, nu mai poate
să respire – și stai – și tu ești aici, dincoace – și nu simți
nimic – (ai vrea, nelămurit, doar să fugi, să fii într-altă parte).
și ce frumoasă e moartea – și e un soare cu zimți

foarte înceți pe fața care se face lividă – și ce
frumoasă e moartea – (și asta, de pildă, e
o clipă, care trece, nu trece, - și mai târziu

tu faci vorbe – din astea –) și ce frumoasă
e moartea – și chiar, sfinții părinți știu –
iadul e neputința de a iubi – de a simți – și ce frumos –

(Minciună?)

Din lirica lui Mircea Ivănescu transpare totuși în mai multe poeme spaima de neantul morții. Își dorea să încerce o formulă nouă în literatură, prin compoziție și prin conținut. L-am urmărit, la „Agerpres" și ulterior, în atâtea ipostaze, în cele mai intime gânduri, cum se pricepea el să redea aluziv ceea ce nu se (poate) spune. La ce ghidușii (subterfugii) recurgea de fiecare dată, ce slalom insolit concepea în textele lui. A fost Ivănescu un timid? (v. „asurzitoare iscare" ș.a.). A fost un câștigător? Un rol benefic în acest sens l-au avut traducerile poetului din spațiul cultural anglo-saxon și din literatura americană.

Mulți comentatori de literatură de la noi au evidențiat valoarea impunătoarei lui creații lirice. Să ne străduim să-i înțelegem și căderile în înfruntarea inexprimabilului. Pentru el, muntele vrăjit nu mai avea taine, își cunoștea mai bine decât toți șansa de a fi un învingător.

Singular prin multe valențe ale sale, poetul fantezist Mircea Ivănescu ajunge treptat deschizător de orizonturi în postmodernism, venind cu un model de certă noutate. Aceasta este o contribuție a lui aparte de netăgăduit, aducând noi dimensiuni în lirica noastră. Nedreptățită și neluată în seamă de critica literară înainte de 1989, creația lui Mircea Ivănescu a ajuns să fie cunoscută și prețuită de noile generații. Ar fi nedrept să nu ne amintim nici acum de cel care a avut acest aport. I-au fost publicate după anul 2000 numai ultimele trei volume.

Profil literar realizat de **Milen BADRALEXI**

Octav Cornel LICA

S-a născut la data de 4 ianuarie 1956 în București. A absolvit Școala de Muzică a Casei Armatei, Liceul teoretic ”Spiru Haret”, Facultatea de *Utilaj Tehnologic* din cadrul *Institutului de Construcții* București, secția ingineri. Activitatea literară a început-o încă din anii liceului, scriind poezie sub îndrumarea doamnei profesoare Zorina Regman, soția regretatului critic literar Corneliu Regman. A continuat să scrie în perioada facultății, fără să publice. Este redactor-șef adjunct la *Convorbiri literar-artistice;* Membru al *Societății Scriitorilor Români;* Membru al *Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.*

Volume publicate

Călător în Timp (Editura Hoffman, 2019), poezie, volum de debut; *Lupta cu Timpul* (Editura Betta, 2020), poezie, volum prefațat de criticul literar Victor Atanasiu; *Taxiul amintirilor* (Editura Ghepardul, 2021), un volum de proză, cu o prefață de Florin Grigoriu.

Prezență în antologii

Vis cu Nichita, Editura Apollon; *Cuvântul iubirii, Visul copilăriei*, ale Editurii eCreator; *Pandemia nebunia sau Coronavirusariada 2020* (Editura Amanda Edit*),* sub egida *Convorbiri literar-artistice.*

Premii

La finele anului a primit premiul ”Lucia-Silvia Podeanu” pentru poezie și premiul ”Gheorghe Onea” pentru proză și activitate literară, ambele din partea *Societății Scriitorilor* Români; A fost premiat la Concursul Național de Poezie „Radu Cârneci”, organizat de Editura Betta și revista *Arena Literară*.

Colaborări la reviste

Convorbiri literar-artistice (”Reflector”, ”Eveniment”, rubrici permanente, cât și poezie și proză); *Flacăra lui Adrian Păunescu*; *Arena Literară*; *Independența română*. *Independența prin cultură*; *Rotonda Valahă*; *eCreator* și în publicații on-line.

Extrase din referințe critice

Octav Lica s-a lansat în lumea literară cu volumul de poezii*, Călător în timp*, publicat în 2019 la Editura Hoffman și *Lupta cu timpul*, Editura Betta. Am citit, mi-a plăcut, am recenzat (comentat în scris), am și publicat note de lectură în câteva reviste.

Deschizând volumul, într-o clipă, am aflat cam totul despre poet, căci ni s-a pus, cu suflet cu tot, pe tavă: ”Am început să scriu/ în anii de liceu/[…]/ Mi se părea că versul/ mă-nalță ca un zmeu/ și sunt tot mai aproape/ de universul meu”.

Viața își urmează destinul, poetul din liceu ajunge la facultate, devine inginer, cutreieră șantiere, se *pierde* printre cifre, formule, teoreme, motoare, macarale, e prins în mrejele maturității, – care obligă, nu la visare, ci la concretețe –, și totuși, maturitatea, care, după cum se știe, uneori, e mai copilăroasă decât însăși copilăria, îl îndeamnă la visare, – așa sunt poeții!! –, iar visarea îl poartă pe portativul liricii poetice, căci, ne spune, nostalgic: ”din când în când un vers/mai licărea în mine”... Ei, bine, citind cărțile, îmi trec prin cap cuvintele lui Nichita, pe care nu îl citez exact, ci extrapolând zic ceea ce cred că ar trebui să zică autorul: *e bine că sunt, e bine că ești, e bine că suntem, tu și eu, poezie…*

Aceasta e ceea ce se potrivește stării lui Octav Lica. Omul a scris, chiar dacă pusese deoparte condeiul (și chiar vioara, pentru care luase lecții la Școala Cercului Militar, București), atunci când a decis și a luat calea ingineriei. Scrisese în inimă stihuri, căci ingineria – cu șantierele ei și cu munca dusă, de multe ori, dincolo de epuizare – l-a rupt multă vreme de poezie, dar nu și de visare, mai ales, cred eu, când retrăia vacanțele de la Vama Veche, – pe unde-au trecut și trec absolut toți studenții și toți liceenii, Vamă pe care-o privesc, mai apoi, după trecerea verii și/sau a... vremii (tinereții), cu nostalgie –, iubirile trecute, dorurile, durerile și regretele, visurile și visările. *Călător în timp*, prin timp și spațiul...terestru (și nu numai), Octav Lica a adunat de toate pentru toți, dar, mai ales, pentru el, pentru sufletul lui de…poet, și, prin volumul amintit, el pune-n față cititorului creațiile sale. Oferta e generoasă, cum spuneam, așa că… nu știi la ce să te oprești, dar, chiar grăbiți fiind… să ne oprim un pic, să ascultăm glasul *baladierului*, și-aș propune regalul poem, *Florile vieții mele*, scris în 2017, (de Sărbătoarea Floriilor): ”Am pus o floare-n glastra vieții,/ iubind, în anii tinereții;/ am îngrijit-o an de an,/ i-am dat căldură și lumină/ să înverzesc a sa tulpină;/ și iată că-ntr-o bună zi/ Camelia noastră-mboboci/ un IRIS alb și delicat,/ simbol iubirii ce-a marcat/ un simplu grădinar cărunt/ și-o floare roz, ce mlădioasă,/ a luminat întreaga casă…”. Fiica, adorata și adorabila lui fiică: Iris. Ce frumos!!

(…). M-a impresionat faptul că Octav Lica nu pune suflet numai în persoanele dragi, ci și în lucrurile dragi. Am găsit, printre altele, o ”romanță”, de data asta, dedicată... Fiat-ului său. Voi cita, cu nostalgie, din frumusețea povestirii în versuri, pe care autorul a intitulat-o *Romanța Fiatului*: ”...mărinimos și-ncrezător, am înfiat/ bolnăvicios și malformat, un biet FIAT,/ al anilor șaizeci, bunicii leat .// Am încercat, cu patos și evlavie,/ să-l smulg din iminenta agonie,/ în care-l părăsise ne-mpăcat,/ Un prieten, departe plecat.// M-am străduit să-i dau culoare,/ cu petice s-astup, putreziciunea-n floare,/ ce-i ascundea trecuta lui grandoare,/ de limuzin-albastră, lucitoare. // ...Eu l-am iubit, ca pe copilul meu,/ iar el, ca un convins ateu,/ m-a părăsit, adesea, fără vlagă,/ lăsându-mă, când lumea îmi era mai dragă,/ în pană, ca

cea din urmă hodoroagă.//I-am dat ulei, din soiuri nepătate,/ iar el m-a condamnat,/ la sărăcie și singurătate. // Și iată că-ntr-o bună zi/ FIAT-ul meu îmi hărăzi,/ un viitor de pieton,/ cu pălărie și baston. // Căci supărat, căzut în transă,/ cu garnitura de ghiulasă arsă,/ el mi-a lăsat ultima șansă,/ doar un bilet de tren, de-ntors acasă!". Frumos pusă-n vers dureroasa... epopee. Totul e bine când se sfârșește cu bine… Fiatul oferindu-i, totuși, posesorului, șansa unui bilet de-ntors acasă (la București) și, după ani și ani, o frumos creionată… "romanță", iar îmbucheterea tuturor trăirilor în două volume de poezie i-au rezervat deja, aș zice, un bilet spre *undeva*, în galeria poeților, sau, sper eu, mai mult de-atât!, "va veni, cât de curând, cu un volum de proză, fiindcă are ce spune și are talanți în acest sens", ziceam în 2020, într-o cronicuță, și-acum iarăși zic și cred, el are un bilet rezervat spre… *altundeva!!* (…) Zic acestea pentru că "eu, mai degrabă, l-aș vedea mare în proză. Cred că *talantul forte* al colegului Octav Lica este proza; Timpul o va dovedi, evident, dacă…", ziceam în 2020, iar acum, în iulie 2021, iată, am bucuria să țin în palme, caldă, rumenă, prima lui carte de proză, și, vreau să cred că am câștigat pariul (cu mine însămi), fiindcă Octav Lica, poetul plin de profunzimi sufletești, încărcat de frământări diverse, cărora, ca orice om, ca orice poet, dar, mai ales, ca prozator, – începând cu volumul *Taxiul amintirilor*, Editura Ghepardul, 2021 –, caută să le găsească soluții, utilizând stilistica oferită de Zâna-muză, care atâția ani i-a fost călăuză tainică. Un prozator al realului, zic. Dezbate tot, analizează tot, trecut, prezent, viitor, cu toate ale vremii și vremurilor, într-un stil propriu, ceea ce este foarte important în literatură. (…).

Nu pot să-nchei înainte de-a zice că Octav Lica poate să-și spună acum precum "marele poet" (acela din care se-adapă toți poeții de după): "Nu credeam să-nvăț"… *a trudi vreodată pe tărâmul prozei, din moment ce nu mă vedeam dezlipit de poezie!!* Zic asta, fiindcă marea lui dragoste a fost și este poezia, dar suprema lui dragoste, eu cred, va fi… proza. Ea îl va consacra în literatură și-i va aduce, cu-adevărat împlinirea ca scriitor. Timpul o va demonstra. (**Antoneta Rădoi**; Fragmente din texte publicate în *Convorbiri literar-artistice* și Coperta IV, *Taxiul Amintirilor,* Editura Ghepardul*,* 2021)

...În *Taxiul Amintirilor,* al lui Octav Lica, să găsesc experiențe de viață palpitante, trăite pe propria sa piele, un adevărat album, un fel de analiză de sine, până la urmă. Omul se vede acum pe sine, cum nu putea să se vadă la momentul respectiv trecând prin aceste experiențe fără să le trăiască. Acum le revizualizează și le interpretează, știe deja să găsească morala fabulei.

Toți avem ceva de spus, la Octav Lica important este felul în care o spune; asta a fost pentru mine o reală surpriză. Pentru un început mi se pare a fi un condei foarte bine ascuțit, aproape că nu-ți vine să crezi că este un debut în proză. Cartea pare aerisită și lejeră, dar poetul nu se uită pe sine, știe să-și valorifice experiența de poet, și-o face bine.

Ca prozator Octav Lica stăpânește bine narațiunea, e un foarte bun portretist, are o întreagă galerie de personaje bine definite. Toate întâmplările sunt descrise cu delicatețe, cu o grijă specifică unui artizan de bibelouri, ca și când ar fi niște jucării, scrie cu un condei foarte fin. Autorul folosește o mică colecție de tehnici, la care nu te-ai aștepta la un prozator debutant, el bate monedă mai mult pe comparație decât pe metaforă, efectul imageriei fiind mai puternic, mai viu. Despre carte se poate vorbi mai mult, fiind un succes pentru un prozator debutant. (**Emil Lungeanu,** Cuvânt lansare *Taxiul amintirilor*; 13 aug. 2021, Muzeul Literaturii Române)

”În limbajul obişnuit, pentru comunicarea cu semenii, contează **ce** spui; în literatură e important, **cum** spui. Dacă în literatură **ce** spui s-a mai spus, **cum** spui trebuie sa fie original, să-ţi dea marca specifică, stilul.

În *Cuvânt înainte*, a volumului de versuri *Lupta cu timpul* (Editura Betta, 2020) semnat de inginerul Octav Lica, autorul face o întreagă dizertaţie legată de timp. Există un timp obiectiv, măsurat cu ceasornicul, şi unul subiectiv legat de percepţia noastră. Fiecare avem ceasul nostru biologic dar toţi, în final, ajungem acolo unde nu am vrea să ajungem niciodată. Volumul cuprinde două părţi: *Clipe* şi *Amintiri* – care decurg una din alta, conferind unitate plachetei. Dar **cum** percepe timpul poetul nostru? Ca în mitologia greacă sau tradiţia populară, timpul e înfăşurat pe un mosor: „Eu vin de nicăieri,/ mă-ndrept spre nicăieri, spre fostul viitor,/ al timpului mosor.” (*Clipa*) Sau încă şi mai clar: „Viaţa noastră-i un mosor,/ ce-i derulat de-un mecanism de ceas ticăitor./ Pe undeva un lucrător cu trudă îl întoarce,/ oprindu-se doar în răstimpi mosorul gol/ s-arunce!” (*Lupta cu timpul II*).

*Lupta cu tim*pul a lui Octav Lica este în realitate lupta pentru expresia poetică. (…) Curgerea timpului este notată în consecință, cu amărăciune susurată, atotcomprehensivă dinaintea implacabilului destinului. Poetul se trezește parcă fără veste devenit o vietate îmbătrânită aidoma lui Gregor Samsa a lui Kafka transformat fără veste din om în insectă: *”Mergeam prin încăpere cu pași de moli și grei/ eram bolnav de vreme trecută-n anii mei”.*

Trecerea nemiloasă a timpului e simțită a se fi produs demult, parcă în altă eră, (aici noutatea perspectivei artistice a lui Octav Lica) și o depistăm în *Haina sufletului* ori în Vișinul *din curte*: În această ultimă poezie se spune la un moment dat: *”La primăvară voi fi tânăr/ voi respira prin por de Mugur (…)”.* Absolut remarcabil este *Pastorală*, amestec original, dar tot păstrându-se ideea că microepopeea descrisă s-a consumat *illo tempore*, de senzualitate frust-hieratică eminesciană și aceeași senzualitate aprinsă, dar cufundată în aburii religiozității, ca la Arghezi. *(***Victor Atanasiu***, critic literar)*

În cuprinsul mănunchiului de poeme *Lupta cu timpul*, dl. Octav Lica oferă cititorului o lirică mărturisitoare, sensibilă, cu o încărcătură diversă a trăirilor omenești, cu profunzimi filozofice, exprimată în stil clasic, al versului cu ritm și rimă, ca o promisiune pentru alte și alte cărți. (**Eliza Roha,** *Lupta cu timpul*, Poezii, Editura Betta, București, 2020)

Al doilea volum al său, *Lupta cu timpul*, (Editura Betta, 2020), poetul Octav Lica alege să-l „frângă” în două părți, „Clipe” și „Amintiri”, și în plus așează deasupra celor mai multe dintre poezii câte un motto, de parcă acele poezii ar avea nevoie de un „baston”, când de fapt ele se sprijină pe propria lor valoare. Dar dacă așa a gândit autorul... Timpul, iar timpul. Obsesia de care vorbeam, o întâlnim în poezia „Suflet călător”, ultima strofă: „Doar timpul va rămâne/stăpânul pe pământ/în lumea noastră plată,/ de vorbe spuse-n vânt”.

Luați, vă rugăm, poziția de citit/ascultat poezie adevărată și vă minunați în fața acestor versuri din poezia „Vișinul din curte”: „La primăvară voi fi tânăr!/ voi respira prin pori de mugur,/ m-or gâdila prin păr doar fluturi,/ culori de flori mi-or sta pe umăr.” Eminescian aproape...(…).

Poetul, conștient de măsura propriei valori, le răspunde în felul său oamenilor nu întotdeauna binevoitori, dacă nu chiar invidioși, cei care-l privesc nefiresc, însă aproape normal din moment ce poezia se cheamă ”Visez că zbor!”: „Mă-ndepărtez de ei, planat,/ mă strigă toți mirați că mă ridic,/ ar vrea să-mi frâng o aripă, să pic,/ să fiu ca ei mărunt și ne-nsemnat!”(…).

Volumul se încheie cu „O ultimă scrisoare”, una din cele mai bune poezii, din care reținem pentru ochii dumneavoastră prima strofă, normal cea care ne-a plăcut nouă, astfel: „Îți port în minte chipul drag,/ pătruns de nostalgie,/ și leg la gâtul tău șirag/ lucinde perle de iubire”.(**Silvan G. Escu***,* text, publicat în *Convorbiri literar-artistice*, nr. 21/2021)

Octav Lica cultivă cu dezinvoltură versul liber, propice transmiterii ideilor... Viaţa, este comparată cu un tren care ne poartă spre inevitabilul sfârşit. Staţia terminus este pustie, dar acolo ne aşteaptă doamna cernită: „În şuierul acut, ce zgură poartă-n fum,/ al trenului ce-aleargă pe drumuri lungi de fier,/ se-ntrec în a străbate zile şi nopţi pe drum, cu zâmbetul pe buze şi ochi de viaţă plini,/ toţi pasagerii care sunt beţi de nemurire,/ neştiind că într-o gară se curmă-al lor destin.// (...)// Clădirea e lipsită de glasuri şi dezvon;/ lipseşte conductorul, iar casa debilete,/ e-o uşă ferecată în ziduri debeton.// Dar iată că apare dintr-un pierdut ungher,/ o doamnă elegantă ce paşi-şi poartă mândră,/ păstrând cadenţa surdă,/ a ceasului ce bate trecutul efemer.// Un văl cernit şi tern pe faţă îi coboară,/ învăluind-o toată în umbră şi mister./ În taină ea aşteaptă, anume-un călător,/ la braţ cu ea să-l poarte, în lumea neştiută a zilelor ce mor!” (*Trenul*)

În concluzie, Octav Lica scrie o poezie nostalgică, fiind conştient de iminenţa sfârşitului. Tristeţea este senină, mioritică.” (**Lucian Gruia –** *Lupta cu timpul* de Octav Lica, postfață la carte)

Mă mulțumesc să extrag din volumul de debut al inginerului Octav Lica, *Călător în timp*, apărut anul trecut la Editura Hoffman, câteva mostre, tot atâtea expresii ale talentului, tot atâtea concretizări ale adevărului că Dumnezeu își face cuib acolo unde consideră: ”Sunt uns în religia creștină,/ în rasa cernită și lungă,/cu gluga pe creștetul frunții/mai trist și mai palid ca sfinții. // Mă apăr cu crucea în mână,/sunt oaia desprinsă din turmă,/ nădejdea celor din urmă,/ mă lupt cu duhul din umbră,/ al leprei stihie prea sumbră!”; ”A murit un comis-voiajor;/ nimic nu s-a schimbat,/ toate au rămas la locul lor;/ în gară-un tren e anulat;/ motivul este neschimbat;/ E lipsă de călători // (...) A rămas doar o iluzie,/ că mai există undeva,/ un drum fără stație,/ un vânzător de mucava,/ un comis-voiajor”.(…).

Piesa de rezistență a volumului este *Motoveteranii*, compusă, precizează autorul, în 2017, ”Mergeam în grupuri câte doi,/ mâncând asfalt; eram eroi,/ când depășeam câte-un convoi, pe Valea Prahovei, șuvoi,/ driblând tot șirul de conserve, noi cei blamați fără rezerve. // (...) Ne mai vedem din când în când, // ...și suntem toți motocicliști, cu părul alb, cu ochii triști,/ ne sprijinim doar de ghidon,/ așa să fie de bonton...!” (**Victor Atanasiu**, critic literar, discurs lansare carte, 2020)

Prozatorul Octav Lica, cred că face parte din cei ce se numesc personalități accentuate, care au trăiri la alte temperaturi față de oamenii obișnuiți, pentru care aceștia sunt puțin incomozi. Ideea de care se leagă autorul este problema timpului,

mai bine zis lupta cu timpul. După ce am parcurs cuprinsul acestui volum, ademenitor intitulat *Taxiul Amintirilor*, recunosc, și sub influența consemnărilor făcute de alții, fie pe manșetele cărții, sau în interior, până la urmă am fost nevoit să-i dau dreptate Antoanetei Rădoi care spune: „Marea lui dragoste a fost poezia, dar suprema lui dragoste, eu cred, va fi... proza." Sper că va confirma în acest sens. Cine crede că există o miză mai importantă decât confruntarea cu timpul, se înșală.

M-am oprit la proza „Ochiul Inimii", o altă ipostază a ochiului, care, după Caragiale, s-ar putea spune că "vede monstruos"; și-ntr-adevăr personalitățile accentuate au această calitate de a "vedea monstruos" și a se exprima la fel, dacă au talentul D-lui Octav Lica.

(...) avem de-a face cu două timpuri importante pentru oricine scrie; este un timp al trăirii, care de regulă se percepe la o temperatură foarte înaltă, accea a arcului voltaic, și timpul amintirii, care îi avantajează pe cei care sunt personalități accentuate, în sensul că realizează prin intensitatea trăirii o încărcătură destul de mare chiar în timpul mărturisirii. Iată ce spune dumnealui în „Inima Timpului": *Prezentul înseamnă timp...* Marea durere a scriitorului Octav Lica este prezentul, fiindcă prezentul înseamnă timp, este o părticică din adversarul său, este un fragment din acea clipă ce ni s-a dat s-o trăim fără să o lăsăm să se irosească. Prezentul este cel al maximei implicări prin acțiuni concrete. De trecut... nici măcar nu mai amintește, nu-i mai este adversar, s-a consumat, în schimb îl îngrijorează enorm viitorul. De ce? Pentru că va avea niște consecințe pe care nu le dorește nimeni, dacă se pornește de la ceea ce trăim în prezent – cum ar fi acest nenorocit de Covid.

Octav Lica (...) este favorizat de un lucru esențial, și anume, de ascuțișul minții care îl ajută să pătrundă în lucrurile ce nu se lasă dezvăluite în momente ca acestea pe care le trăim în ziua de azi. "Planeta, – remarcă autorul –, n-a fost niciodată mai vlăguită ca-n ziua de azi, orice lentoare în a acționa are urmări dezastruoase"; (...) „Mă tem că vom vaccina ziua de mâine cu implantul celular al prezentului, născând o generație bolnavă de nepăsare, germenii credulității afectând generație după generație într-o platitudine concertată după partitura răului. Omul născut din durere este deja inoculat cu suferință, dacă n-o va putea escalada, nu va putea cunoaște adevăratul sens al existenței lăsate de Dumnezeu, se va obișnui cu răul, ridicându-l pe piedestalul devenirii, ca pe un simbol al normalității." (**Geo Călugăru,** cronicar, cuvânt la lansarea vol. *Taxiul Amintirilor*, 13 aug. 2021; Muzeul Literaturii Române)

Opera în proză a lui Octav Lica, pentru că există și o operă poetică Octav Lica, cuprinde două părți distincte: una vizionară și alta realistă. Nu pot alege dintre ele, pentru că sunt peisaje diferite, anotimpuri specifice. Cum să descrii bobul de grâu, lanul de grâu copt și creanga înghețată, strălucind, grădina, parcul înzăpezit? Sunt lumi diferite: bobul, fulgul, câmpul, grădina.(...).

Este un prozator realist, neoprit în a relata întâmplări, fapte, stări, dialoguri precis, coerent, dovedind înțelepciune în alegerea lor și în punerea în pagină, în structura compoziției, totul, toate momentele prezentate având ritm, culoare, prospețime, adevăr.(...).

Amănuntele prezentate au bine înscrise locul și vremea în structura povestirii, regulile compoziționale – început, intrigă, moment cuminant, deznodământ, fiind dozate precis, cadrul, timpul, evenimentul fiind mereu altul și tot interesant.

Echilibrul dovedit într-o povestire despre o călătorie cu motocicleta la un concurs european (”Aven-tura spre Le Mans”) este precum o ”competiție cu tine însuți” pe un zid, pereții unui aven (o tură pe un aven, dă naștere la o ”aven-tură”!) ține de un condei (creion, pix, mașină de scris, calculator) bine strunit, de un timp dăruit cuvintelor cu drag.

Despre ce scrie autorul? Despre copilărie, despre studenție, despre cumpărarea unei motociclete, despre taximetrie clandestină, episoade emoționante, importante, în care este personajul principal. Nimic schematic, fie că povestește un fapt de bine (adăpostirea la nevoie a unui necunoscut), fie că decrie o femeie cu o haină de blană (și nimic, decât un nud fermecător pe dedesubt), fie că vorbește despre un priveghi, sau un televizor Rubin (anii 50-59) și o experiență de parașutist, fie de o dragoste sau un amor din vremea liceului, totul are savoare, esență, sensibilitate, ”ochi de prozator” (nu mai știu cine a spus prima dată aceasta). Ceea ce trebuie accentuat este faptul că succesiunea întâmplărilor este calmă, firească, nelipsind umorul inerent vieții, dialogul veridic, subiectivismul narării, informațiile suficiente, inclusiv cele precizând cadrul istoric. Autorul nu complică acțiunea, nu textualizează forțat, ca să fie ”la modă”, adică ”deștept”, ”în trend” (el este ”în tren” și trenul merge corect pe șinele (pe/ în sinele) către stația finală (epilogul este clar punctat, normal și totuși adesea surprinzător, fermecător). (**Florin Grigoriu**, scriitor; Prefață la vol. *Taxiul amintitilor*, 2021, Editura Ghepardul)

...Întoarcerea în amintiri, în căutarea unui timp considerat pierdut, a acelor vârste care alcătuiesc ființa și o fixează în reperele ei și doar ale ei, pare a fi miza cărții lui Octav Lica. Autorul meditează asupra timpului care-i închide durata, asupra sensului amintirilor, într-un fel asemănător cu acela al lui Gabriel Garcia Marquez din *A trăi pentru a-ți povesti viața*, convins ca și acesta că, povestind, viața nu mai este cea pe care ai trăit-o, ci aceea pe care ți-o amintești și cum ți-o amenești pentru a o povesti. (...).

În scriitura lui Octav Lica, timpul are dimensiunea lui proprie, consecință a unui mod interogativ de a aborda lumea. Raportul scriitorului cu timpul și cu vremurile se poate deduce din însăși structurarea cărții. Prima parte, reunind 13 proze sub titlul *Poeme în proză*, conține mai mult desene ale prezentului; cea de-a doua, cu 19 proze, reunite sub titlul *Crâmpeie de timp*, întoarce ocheanul spre un trecut contemplat, adus în dimensiunea prezentului, trecut văzut ca un labirint, în care memorialistul, un nou Tezeu, luând *taxiul amintirilor*, vehiculul necesar, așadar, unei călătorii în timp, se străduiește să nu se rătăcească.(...).

Realul asupra căruia meditează Octav Lica este cel acaparat de pandemie, un prilej de a desena după natură copii interesante, fotografii la minut. Sub forma unui monolog, cu incizii de maliție, ironie și satiră, în *Pruncul din vitro*, vocile narative se suprapun, naratorul părând un actor care joacă rolul virusului, realizând, mai mult în pastă epică decât lirică (...) o descriere veridică a realității cuprinse de pandemie. Pesonificarea virusului („Mă numesc Corona. Prenumele meu este Covid. Tatăl meu se numește SARS, iar mama este o celulă moartă – la naștere –, m-am născut la Wuhan, într-o zi călduroasă de decembrie a nului 2019.” Etc.) ar putea sugera ideea că viața continuă chiar și în condiții vitrege, nelimitat fiind hazul de necaz. Important ar fi ca oamenii să înțeleagă că depășirea dictaturii medicale, într-o lume din care Dumnezeu s-a retras („Se pare că Dumnezeu s-a supărat pe oameni și i-a lăsat la voia lor!...”),

nu se poate decât prin iubire, cel mai puternic sentiment, condiție a reîntoarcerii la credință, la spiritualitate. Concluzia: „Se pare că sfârșitul nu va fi decizia Domnului, ci isprava omului!” Așadar, nu Dumnezeu își distruge creația: omul este cel care, nerespectând-o, o distruge.

Întorcându-se în timp, Octav Lica surprinde câteva *crâmpeie de timp* și de viață, aducând, din *timpul trăirii* în *timpul mărturisirii*, amintiri dintr-o copilărie unicizată(...) Lumea copilăriei sale are toposul propriu. Este spațiul bucureștean cu reperele sale: casa bunicilor, apoi apartamentul părinților, cu figurile de neuitat, solare: bunicii, părinții, vecinii, colegii de școală și de năzdrăvănii, repere care alcătuiesc primul cerc al universului de cunoaștere. Primul gând în această evocare memorialistică ar trimite la Ion Creangă, cu toate diferențele evidente (...). Întorcându-se în timp și, mai ales, în propria durată – *timpul ce ni s-a dat*, Octav Lica nu uită nici un moment prezentul căruia îi aparține, clipa suspendată, în care se află, pe care vrea s-o trăiască plenar, să o epuizeze de sensuri.(...). Octav Lica lasă să se înțeleagă că arta trebuie să aibă și o importantă conotație morală. Esteticul fără etic nu (mai) este suficient. Gratuitatea artei trebuie însoțită de un pragmatism estetic. Doar așa fumusețea va salva lumea. *(***Ana Dobre**, *Un Tezeu rătăcit în spațiul memoriei*; Cuvânt la lansarea cărții, *Taxiul amintirilor*, Editura Ghepardul, 2021; Muzeul literaturii Române, 13 august 2021)

Deși am privit cartea, inițial cu oarecare reticență, intrând în conținut, acolo unde filozofia proprie a autorului nu mai e influențată de motto-uri, unde este el însuși, se vede că are o construcție foarte pesonalizată și foarte interesantă. Face diferența dintre ce s-a petrecut într-o amintire în lumina interpretării actuale și ce se petrece acum. Ne atrage atenția că acestea nu sunt amintiri, ci un fel de eseu despre amintire, cum ar judeca acum un fapt real de care-și amintește, însă, prin prizma prezentului. Este vorba de o ficțiune între trecut și prezent. Mi s-a părut interesantă relația dintre amintire și uitare, acolo unde autorul regăsește trăirile proprii. Faptul că scrie despre anii șaizeci nu înseamnă că insistă pe o ideologie, ci redă o existență proprie, care decurge normal, asta nînsemnând că nu le pomenește; acest lucru mi se pare un câștig pentru literatură.

Interesantă este și tendința autorului de a descrie obiecte în cele mai mici amănunte, demonstrând afectul – afecțiunea copilului – și mai departe a omului matur, pentru obiectul în sine, aceasta constituind o formă de implicare a cititorului.

Cartea este un du-te, vino, între trecut și prezent, cu întâmplări hazlii, uneori cu tentă tragică, care se termină în general bine, unele râmânând în suspans, acesta fiind un mod interesant de a încheia. Este o carte serioasă, nu este o carte de amintiri, așa cum ar părea la prima vedere. Pasionant la această carte este stilul. O retorică forte, bine asimilată, franțuzească de secolul XVIII ce amintește mai curând de Diderot, cu fraza aceea lungă unde mereu există două părți, una stângă, una dreaptă, călătorind prin frază ca prin niște gânduri foarte bine despletite. Asta îi dă adevărata valoare literară. Altfel par niște așchii desprinse dintr-o statuie, care lipsește, dar cu siguranță ea există așteptând să fie scoasă la lumină. (**Nicolae Georgescu**, critic literar; Cuvânt lansare *Taxiul Amintirilor*, 13 august 2021, Muzeul Literaturii Române)

Portret de autor întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor șef **Convorbiri literar-artistice**

Cleopatra LUCA

S-a născut pe data de 23 martie 1943 în comuna Butoiești, județul Mehedinți. Este fiica lui Pavel Făinișu, absolvent al Facultății de Drept și Științe Administrative București și al Corneliei Făinișu (născută Ianculescu-Vădineanu).

Cleopatra Făinișu a studiat la Școala primară și elementară din comuna natală, la Liceul teoretic nr. 2 din Drobeta Turnu Severin și la Universitatea din București, Facultatea de limba și literatura română, între 1963 și 1968. Are un frate, Aurelian Făinișu, ofițer de artilerie, absolvent al Academiei Militare, colonel în rezervă. A fost căsătorită cu medicul stomatolog Dumitru Luca, actualmente, văduvă. Are un băiat, Laurențiu Luca, economist, emigrat în Canada. A predat limba și literatura română la Colegiul Național Cantemir-Vodă din București.

Din anul 2010 a început să frecventeze diverse cenacluri literare precum: „Perpessicius-Crihană", „Mircea Eliade", „Octavian Goga", „Amurg sentimental", „Lumină de Luceafăr" și activitățile literare „Astralis". Este membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

A publicat poezii în revistele: „Paradox", „Revista Societății scriitorilor români", „Amurg sentimental", „Cetatea culturală", „Ritmuri brașovene", „Rotonda valahă", „Astralis", „Bogdania", „Vatra veche" și „Independența Română – Independența prin cultură", București, unde semnează lunar, de peste trei ani, rubrica „Evocări", tratând despre marii scriitori ai literaturii române, de la cronicari spre contemporani.

Publicații în antologii

Din 2011 a publicat poezii, proză scurtă și fragmente de roman în antologii literare precum: „Pentru cine crește iarba", la Editura „Paradox", primind premiul „Profesorul meu drag – Ioan Nistor", în 2011; „La îndemâna oricui", 2012, antologie lirică și de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental"; „Dor de cuvinte", 2013, antologie lirică și de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental"; „De aici suntem și noi", 2014, antologie de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental"; „Din oglinda visului etern", 2014, antologie lirică și de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental"; „Clipe de bucurie", 2014, antologie lirică și de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental"; „Simbioze lirice", 2014, antologie lirică la Editura „Anamarol";

„Neaua din ferestre”, 2015, antologie lirică și de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental”; „Cu gândul la Macedonski”, 2015, antologie lirică și de proză scurtă, la Editura „Amurg sentimental”; „20 de prozatori și eseiști – 20 de ani de „Amurg sentimental”, 2015, Editura „Amurg sentimental”; „Amprente pe cerul înstelat”, 2018, volum colectiv de proză scurtă, la Editura „Astralis”.

Referințe critice

Cleopatra Luca a beneficiat de aprecieri critice prin lucrările diferiților scriitori și critici literari și prin articole în reviste de specialitate din partea scriitorilor : Geo Călugăru, Eugenia Duță, Ionel Necula, Aurică G. Olteanu, Paula Isac, Lucian Gruia, Evelyne Maria Croitoru, Ion Machidon, Lăcrămioara Stoenescu, Gheorghe Țiclete, Silvan G. Escu, Doina Bârcă, Michaela Al. Orescu, Virginia Stanciu-Butescu, Magda Bădoiu, Cornelia Dan-Negrea, Ioana Stuparu, Marga Dumitrescu-Frasinu, Nicolae Țăranu, Ion Costache-Botea.

Volume de autor

A debutat editorial în 2011 cu volumul de versuri „Odihnă târzie”, la Editura „Ars docendi”, București. Au urmat mai multe volume de poezie, proză scurtă, roman, cronici literare:

„Plimbări imaginare”, poezii, la Editura „Amurg sentimental”, 2012, București;
„De nicăieri spre cine știe unde”, proză scurtă, 2013, Editura „Amurg sentimental”;
„Nori de vreme bună”, proză scurtă, 2014, Editura „Amurg sentimental”;
„Trăind printre cărți”, cronici literare, Editura „Amurg sentimental”, 2014;
„Adara”, roman, Editura „Amurg sentimental”, 2016;
„Cântec de lumină”, poezii, Editura „Amurg sentimental”, 2016;
„Secretul de la Costișa”, roman, Editura „Astralis”, 2017, București;
„Trasee paralele”, cronici literare, Editura „Astralis”, 2018, București;
„Mansarda visurilor”, roman, Editura „Astralis”, 2018, București;
„Numele meu este Marieta”, roman, Editura „Astralis”, 2020, București;
„Prin franjuri de lumină”, antologie de versuri, Editura „Astralis”, 2020.

Extrase din opera literară și fragmente din referințe critice

Despre volumul „Odihnă târzie” scriitorul **Aurică Gh. Olteanu** s-a exprimat succint în cuvântul său pentru coperta a patra: „Versurile Cleopatrei Luca îl întâmpină pe cititor surprinzându-l prin sinceritatea și simplitatea limbajului, prin refuzul de a complica inutil discursul liric și, odată cu el, mesajul, care trece nestingherit de la poet la lector. Temele cultivate aparțin prezentului imediat al biografiei poetei, câteva dintre ele revenind cu obstinație: destinul cuplului, nostalgia vieții în perspectiva neantului, capitalismul primitiv, urâtul social. Din foarte multe poezii se degajă ideea că civilizația hipersofisticată se cere îmblânzită prin cultură. Tonul nu este totuși unul sumbru, realitatea fiind percepută cu înțelepciunea vârstei, chiar dacă în subteran bănuim, uneori, amărăciunea și dezavuarea.

Treptat, cenaclurile au oferit modele cum ar trebui să se conceapă o poezie și mai ales cum să se ocolească plafonarea ori prea marea îndrăzneală ideatică și

stilistică. Nu orice aștierni pe hârtie, dezlânat sau ermetic, înseamnă vers. Referirea nu se face la poeta în cauză, ci, în general.

Cu competență și talent critic realizează scriitoarea **Lăcrămioara Stoenescu** un cuvânt în același scop de a fixa în memoria cititorilor primele trăsături desprinse din cel de al doilea volum al Cleopatrei Luca, intitulat „Plimbări imaginare”, în 2012: „Aripa versului tulbură sufletul cititorului care vede în poezia solară a Cleopatrei Luca o bijuterie filigranată cu irizații luminoase sau, uneori, picturală ca o acuarelă de care se apropie cu empatie. Sensibilă prin metafora inedită sau prin melancolia ce răzbate în răstimpuri și totuși stenică prin optimismul său vizibil, poeta merge pe «o spirală infinită», văzând frumosul printre obiecte concrete sau ființe și abstracțiuni. Poezia sa de un erotism cald și «blândă armonie» a perechii adamice ajunsă la o vârstă când simțurile sunt temperate, relevă o iubire ideală în care iubitul «să fie plăsmuit» după dorință și întâlnit «în același vis comun». Uneori poezia este ludică, dar, pentru că poeta crede că «jocul iubirii obosește», se oprește și continuă într-un registru grav, abordând teme filosofice ca timpul, înstrăinarea, visul, soarta... Poezia Cleopatrei Luca place foarte mult, pentru că e tandră și așezată: „Ai plecat demult / și îmi lipsești, / mă-ntreb / dacă ai fost prezent / vreodată, / poate mi s-a părut / că-mi dăruiești / iubirea toată. / De fapt, iluzie sau nu, / e o dovadă / că eu te-am plăsmuit / așa cum mi-am dorit...” (Plăsmuire)

Dar, în continuare, Cleopatra Luca a cultivat specii literare cu un și mai mare succes: proza scurtă („De nicăieri spre cine știe unde”; „Nori de vreme bună”), cronica literară („Trăind printre cărți”; „Trasee paralele”); romanul („Adara”; „Secretul de la Costișa”; „Mansarda visurilor”; „Numele meu este Marieta”); tableta social-economico-politică grupată în volumul „În umbra timpului ”, aflat la editură în acest moment.

În cronici literare publicate în reviste și apoi în volumul „Dispuneri literare bucureștene”, apărut la Editura StudiS Iași, 2018, scriitorul **Ionel Necula**, reputat filosof și comentator al multor lucrări intrate în circuitul literar în anii din urmă, s-a ocupat și de câteva titluri ce-i aparțin scriitoarei Cleopatra Luca. Iată cum se pronunță relativ la cartea de povestiri „De nicăieri spre cine știe unde”: „Am citit-o cu înfrigurare și cu o curiozitate mângâietoare.(...) Scurtimea lor nu se datorează suflului limitat și repede consumat al dispoziției narative, ci intenției autoarei de a-și limita desfășurarea epică la episodicul coup de foudre, la momentul inițial, de început al unei relații amoroase. Autoarea nu pare interesată de felul cum se va continua această relație și, firește, nici nu conferă narațiunii desfășurarea așteptată. Dacă și-ar fi propus cuprinderea relației cu toate urmările ei, povestirile ar fi căpătat dimensiuni romanești. (...) Putem admite, cum ne avertizează și autoarea încă din titlu, că se drenează spre neant, spre cine știe unde. (...) Recoltate dintre supraviețuitorii vechilor familii nobiliare românești, prigonite de noile autorități comuniste – cele care n-au fost duse la Canal sau încarcerate prin imensitățile Gulagului, personajele sunt și ele la înălțimea momentului. Într-o vreme când la modă era șapca proletară, personajele Cleopatrei Luca par extrase dintr-o seră sau pepinieră specială, sunt manierate, lucide, cu distincție și cu o deplină înțelegere a umanului. «Identitate», «Iubire edenică», «Mulțumiri», «Jurământul iubirii», «Aceleași gânduri» își trag seva din această lume veche, dislocuită brutal și fără legitimitate de noile rânduieli comuniste, impuse

prin intervenția balșoiului vecin răsăritean. „Generațiile noastre – precizează undeva autoarea, după ultimul război mondial încoace, multă vreme nu au cunoscut asemenea luminozitate în viață, ci au bâjbâit prin întuneric cu câte o lumânare în mână, care să le marcheze trecerea prin tunelul dintre naștere și un punct terminus, dincolo de care nu știm ce va mai fi. (...) Aceasta e cartea. Savuroasă, antrenantă și dinamică, dar dincolo de conținutul ei ademenitor, rămâne talentul narativ al autoarei și nu înțelegem de ce-l strunește și nu-i lasă libertatea de a zburda pe dimensiuni romanești. Mi-ar părea bine să știu că volumul asupra căruia ne-am aplecat nu reprezintă decât exerciții pregătitoare la sol pentru zboruri mai înalte.”

Poeta **Paula Isac** este atentă la orice apariție editorială a confraților, astfel încât introduce în volumul de cronici literare intitulat „Între a ști și a cunoaște”, 2015, o cronică despre „Nori de vreme bună”: „Scriitoarea Cleopatra Luca surprinde momente de viață pline de adevăr, cu nimic spectacular, dar extraordinare prin acel firesc, normal, plăcut ori neplăcut, obișnuit uman. Autoarea se remarcă de la primele fraze prin alese însușiri de povestitor. Cuvântul acesta are o semnificație aparte în limba română – toți marii noștri prozatori au avut, mai întâi de toate, harul de povestitor. Fiecare povestire este o imortalizare a unui timp convertit într-o creație artistică, iar în acest timp s-au petrecut lucruri neconsemnate de istorie, pentru că sunt firești și istoria, după cum se știe, notează pentru posteritate doar ceea ce se abate de la firesc. Cu dibăcie, autoarea povestirilor intră în pielea personajelor, gândind ca ele, nu presupunând ce ar putea gândi, cum ar fi cazul micuțului Tini din povestirea omonimă sau concluziile lui tante Cornelia din «Pe moșie». Interesant este și modul cum sunt introduse personajele, fără o prezentare prealabilă, încât cititorul se întreabă de unde au apărut, ca în secunda următoare să-l descopere pe vreunul ca pe o familiaritate, implicându-se efectiv în derularea povestirii. Scriitoarea insistă asupra frumuseții caracterului uman. Se știe că un scriitor nu așterne pe hârtie decât ceea ce simte și în felul acesta cele mai autentice sentimente se transformă în cuvânt. Pe lângă anecdotică, aceste povestiri te fură precum muzica lui Grieg. Cleopatra Luca prinde limbajul comun într-un stil legat, elegant, cursiv, în care ideile se deduc unele din altele, ridicându-l astfel la rang de limbaj artistic, ceea ce-i conferă un mare merit și numai talentul îl poate realiza. Lectura povestirilor din «Nori de vreme bună» schimbă în bine starea sufletească a cititorului, ca o terapie prin lectură.”

Pentru cel puțin o perioadă, «exercițiile pregătitoare la sol pentru zboruri mai înalte» ale prozatoarei Cleopatra Luca s-au finalizat și a apărut primul roman lucrat în doar câteva luni de aplecare asupra manuscrisului, «Adara», 2016. Despre această carte foarte bună, căreia nu-i lipsește nimic pentru a obține orice premiu, au scris cronici literare mai mulți confrați. Exemplificăm cu un fragment dintr-o scrisoare a domnului **Ion Costache Botea**, o cronică intitulată „Adara – arta descrierii psihologiei umane”, introdusă de scriitoarea Cleopatra Luca, printre alte aprecieri critice, la sfârșitul romanului «Numele meu este Marieta», Editura Astralis, 2020:

„Citind cartea doamnei Cleopatra Luca, navigăm într-o barcă pe un fluviu al dragostei, dar și al dezamăgirii. Dragostea este filonul existenței umane ce pune pecetea pe compartimentul procreării, iar ura este latura distructivă a speței. Viața este un dar mirific, provenit din plăceri și dureri, din mângâieri și respingeri, din împliniri și amăgiri, atribute care, luate în sens pozitiv, duc la iubire, la statornicie, pe

când, luate în sens invers, generează răutate, ură, descalificare. Nu este cazul Adarei. Această tânără cu suflet nobil, cu o temeinică pregătire socio-profesională, are în preajmă un baraj de monolit: Tavi, Șerban, Georgiana și, mai presus de ei, caietul Corneliei, element ce o determină să plutească și sub presiunea îndoielilor. Caietul bunicii, în paranteză fie spus, are o valoare inestimabilă din punct de vedere istoric și social, deoarece oamenii care se mișcă permanent în diferite ipostaze constituie prin acțiunile lor o frescă vie a societății interbelice și comuniste la noi. Cu un penel de adevărat maestru, autoarea caietului reliefează aspecte veridice pe o perioadă lungă de timp. Acestea ard și înflăcărează posteritatea, dând de gândit celor tineri la felul cum trebuie separat binele de rău, căutări care o măcinau și pe Adara."

De același roman se ocupă și scriitoarea **Eugenia Duță** într-un amplu comentariu, atent lucrat, cu o perfectă înțelegere a textului, pe care l-a publicat în 2020, în revistă și în volumul „Impresii de cititor"sub titlul „O radiografie a societății, a familiei și a sufletului". După o minuțioasă analiză a acestei minunate proze, autoarea articolului concluzionează: „Parcurgând paginile acestui roman, cititorul se descoperă prins într-o construcție alcătuită cu precizie și finețe, care alternează măiestrit firele acțiunii sentimentale cu cele de critică socială. ADARA nu este doar un roman de dragoste, un roman al parcurgerii unui drum complicat și frumos al împlinirii unei iubiri care se rotunjește treptat, cu eleganță și moralitate. Nu este nici doar un roman care descrie o familie trecută prin dureri și greutăți și care rămâne unită datorită caracterelor ferme și frumoase ale membrilor ei. Este un roman care uimește prin arta desăvârșită a îmbinării pasajelor descriptive ale stărilor psihologice și sentimentale ale eroilor, cu cele în care, gradat, mărind treptat tensiunile, autoarea ne poartă prin aspectele generale ale societății românești. Cultura enciclopedică a Cleopatrei Luca îi permite să poarte cititorul prin diferite domenii, de la pictură, arhitectură, istorie, medicină, filosofie, politică, la obiceiuri, cultură populară, religie, oferind mici prelegeri plăcute și pline de amănunte precise. Discuțiile despre artă sunt naturale și perfect documentate, iar observațiile despre gesturile unui comportament elegant desăvârșit arată o fină cultură și o educație adevărată. Remarcabile ni s-au părut fragmentele de descriere a locurilor de la țară, în care se instalase mama Cornelia, a naturii minunate de la Gura Motrului, a atmosferei toride de vară în sat sau superbul pasaj al descrierii nopții de Înviere în care Fiul lui Dumnezeu se întrupează pe pământ, parcă aievea. Nu putem trece cu ușurință peste episoadele în care eroii noștri discută elevat despre pictură sau arhitectură, purtându-ne prin stiluri și curente artistice. Sau peste descrierile amănunțite dar fluente și deloc plictisitoare, ale clădirilor, interioarelor ori chiar a anumitor aspecte vestimentare care, toate, alcătuiesc un tablou complex. Ceea ce unește scrierile Cleopatrei Luca este tocmai acest aspect. În toate volumele domniei sale se remarcă o putere de descriere vizuală deosebită. Romanele sale nu sunt simple expuneri, ci se transformă în scene vizuale. Cititorul parcurge în imaginație, alături de eroii cărților, locurile prin care sunt purtați, vede ce văd ei, se lasă plimbat prin camere, prin natură, prin săli de expoziție sau cabinete medicale. Există o deosebită artă a scrisului pe care doamna Cleopatra Luca o deține cu desăvârșire. Și acest roman, alături de celelalte scrieri ale sale, se arată a fi o lucrare vizuală, un film în paginile unei cărți."

De „Cântec de lumină – un volum de poezii care ne luminează sufletul"se ocupă aceeași scriitoare cu veleități de critic literar, **Eugenia Duță**, în aceleași „Impresii de

cititor”, 2020, carte de cronici literare în care domnia sa introduce articole pentru șase din scrierile Cleopatrei Luca, pe care o apreciază la modul superlativ ca om și ca scriitor. Spațiul și timpul ne impun limite, dar n-o putem include și pe Eugenia Duță în asemenea coordonate, pentru că oricum le depășește, dându-le alte dimensiuni:

„Se spune că poți cunoaște un om doar studiindu-i opera. De multe ori un scriitor se lasă descoperit ca personalitate aproape fără să vrea prin ideile enunțate în operă, prin frazare, prin tematică. Poezia însă este o dată în plus «trădătoare», căci este mai condensată, conține o cantitate de energie mult mai mare și mai densă în fiecare rând, decât un roman, care are mai mult spațiu de desfășurare, de explicat și de enunțat idei. Poezia se încarcă cu doze enorme de suflet aparținând autorului, care, de multe ori, în momentul vrăjit al conceperii, transpus în lumea interioară, se dezvăluie. Volumul de poezii «Cântec de lumină» al Cleopatra Luca a apărut în 2016 la Editura Amurg sentimental. Scriitoarea s-a arătat în fața cititorilor până la această dată cu mai multe creații, cuprinzând o sferă generoasă, de la versuri la proză scurtă, roman sau cronică literară, ceea ce arată complexitatea talentului său literar. Această doamnă fină, tăcută și retrasă se dezvăluie în cărțile sale cu delicate pasiuni dar și adâncimi care nu ne mai surprind, fiindcă i le observasem din scrierile anterioare. Poemele sale sunt ca un jurnal în care surprinde aspectele vieții, atât ca evenimente și simțiri pe care le bănuim personale, dar și cele sociale sau cu ușoare, însă acide, teme politice, fapt cu care doamna Cleopatra Luca ne-a obișnuit din cele ce am parcurs până acum din opera domniei sale. O filosofie de viață proprie se poate creiona cu ușurință pentru cel ce parcurge cu atenție versurile acestui volum. Chiar din primele pagini ne vedem puși în gardă: poeta nu tolerează arivismul, goana după bani, «Bani. Aleargă după bani.» sau «tot tovalu-ajunge sus / se aburcă cine poate...» (O carte) Revolta poetei scapă peste zăgazuri în poezia «Voi, cei bogați, scuzați-ne!», în versuri ironice și chiar belicoase, biciuind clasa socială care domină nu prin calități moral-intelectuale ci doar prin avere: «Scuzați-ne că suntem prea săraci față de voi, / Deși nu suferiți că ne vedeți atât de goi. / Scuzați-ne că vă e greu la numărat / Și că de mii de ani v-am încurcat.» (...) « Micul» volum de poezii al doamnei Cleopatra Luca nu este nici pe departe mic, deși dimensiunile alese au fost cele de carte de buzunar. Bogăția de sentimente cuprinse în el, multitudinea de aspecte atinse, calitatea versurilor și mesajul pe care îl transmite, ne face să credem că dimensiunea aceasta este menită să ne determine să-l purtăm permanent cu noi, pentru a-l deschide ori de câte ori simțim nevoia să ne hrănim cu energia sa benefică.”

Un prim volum de cronici literare („Trăind printre cărți”) al Cleopatrei Luca a apărut în 2014, la Editura Amurg sentimental în care scriitoarea a adunat articole, arătându-se un cronicar „bine conectat la piața cărții și cu precădere la isprăvile livrești ale colegilor săi de cenaclu” – scrie filosoful și criticul literar, domnul profesor **Ionel Necula**, impresionat de „stăruința autoarei, care a citit cu atenție peste 50 de cărți și, firește, autori asupra cărora s-a pronunțat cu indulgență colegială. Bonomia sa trebuie subliniată apăsat, pentru că puțini scriitori contemporani consimt să-și consume timpul, și așa neîndestulător, cu lectura unor începători, când ar putea să-l consacre altor activități mult mai profitabile rostului lor literar. Am încercat această trudnicie și de asta am cuvinte de laudă pentru Cleopatra Luca, pentru generozitatea cu care a rupt din timpul său de creație pentru a citi lucrările cunoscuților sau confraților săi de cenaclu. Oricum, gestul său dezinvolt și camaraderesc se înscrie ca

un moment ce poate deveni referențial, dacă încrederea cu care i-a creditat autoarea se va confirma ulterior.”

Prezentând cartea „Trasee paralele” de Cleopatra Luca, domnul **Geo Călugăru** scoate în evidență zestrea literară a scriitoarei, enumerându-i titlurile cărților apărute între 2011 și 2020, adăugând valoarea fiecăreia în parte și apreciera generală ce punctează: „... scriitoarea demonstrează că și-a format o cultură temeinică, un rafinament aparte în descoperirea esențelor din operele comentate. (...) Observ că aceste calități sunt pregnant evidențiate în cele 49 de cronici literare realizate unor cărți de poezie, roman, proză scurtă, umor, estetică literară, memorialistică, evocări istorice etc, semnate de un număr de 35 de autori, îndemnată fiind de iubirea și generozitatea autoarei care i-au sădit convingerea că într-o lume devastată de patimi a dărui puțină mângâiere celor care au nevoie de ea este adevărata bucurie pe care o poate oferi altora și, în același timp, ei înșeși...”

Am ajuns din nou la romanele Cleopatrei Luca, puncte-forte ale acestei scriitoare prolifice și, totodată, ancorată, cu această specie literară, în realitatea curentă. Criticul literar **Lucian Gruia** evidențiază într-o cronică apărută în revista „Rotonda valahă, nr.7, că „romanul «Secretul de la Costișa» este construit clasic, respectând momentele desfășurării epice. (...) Cartea este alcătuită pe triada platonică: adevăr, bine, frumos. Binele se vădește din faptul înființării unui azil de bătrâni, folosindu-se de fonduri europene. Frumosul se înfiripează din povestea de dragoste dintre Sebastian Silva și frumoasa profesoară Miruna Misir. Cu adevărul începe intriga. Desfășurarea acțiunii implică toate personajele principale, povestea propriu-zisă, descoperirea comportamentului vinovat al doctorului Zefir și dezvăluirea adevărului prin activitatea detectivistică a doctorului Mihu Milcescu. În deznodământ, are loc recunoașterea faptelor, cu doctorul Zefir aflat pe patul de moarte. Acum se relevă adevărul care constituie secretul de la Costișa. (...) Romanul este scris într-un stil colocvial și într-o frumoasă limbă românească ce nu-l dezminte pe profesorul care a fost Cleopatra Luca. Scopul cărții este moral. Adevărul «... se ridică la suprafață totdeauna, oricât de târziu s-ar întâmpla fenomenul» – constată autoarea în finalul cărții. Volumul se citește cu sufletul la gură.”

„Cleopatra Luca, o doamnă în sensul adevărat al cuvântului, este profesoară de limba și literatura română – scrie **Eugenia Duță** în cartea sa de cronici literare intitulată «Impresii de cititor», 2020. Acest sentiment transpare cu claritate din paginile romanelor sale, alcătuite cu profesionalism, cu minuțiozitate, cu o exactă dozare și folosire a tuturor mijloacelor de expresie. «Mansarda visurilor» este un bun exemplu pentru cele afirmate mai sus. Cartea este concepută asemenea unei expoziții prin care cititorul se plimbă și se adâncește în imaginile create de tablourile care, succesiv, alcătuiesc o poveste densă, dramatică și dură în același timp. Firul romanului urmărește destinul unei familii lovită de tragedia prin care a trecut o mare parte a românilor, aceea a despărțirii brutale de tot ceea ce construiseră ei și înaintașii lor vreme de zeci de ani și poate chiar mai mult. Dar scriitoarea nu se limitează doar la povestea eroilor. La Cleopatra Luca este frapantă duritatea cu care așterne pe hârtie revolta ce o încearcă în fața situației în care se află societatea română, rănită aproape mortal de «obsedantul deceniu», dar și de degringolada care a urmat evenimentelor din 1989. N-a fost scos la suprafață filonul curat și demn care a rezistat

în timp, ci, din păcate, proasta creștere, arivismul, mitocănia, lipsa de principii morale, incultura. În timp ce înaintează cu povestea în sine, scriitoarea intercalează tablouri dezolante ale stării din țară și face o critică lucidă, uneori directă, alteori subtilă, a degradării la care s-a ajuns pe toate planurile. Romanele Cleopatrei Luca sunt scurte, dar construite dens. Autoarea știe să concentreze acțiunea. Magistrală această calitate romanescă! (...) Întregul roman este traversat de o idee care, undeva, pe la mijlocul său este rostită în cuvinte, deși cititorul o simțise deja: «Nu există punte care să nu fie trecută, dacă ai cu cine.» Este o învățătură ce, alături de pledoaria pentru cultură, demnitate și verticalitate, se arată a fi concluzia transmisă de această minunată prozatoare, o minuțioasă pictoriță în cuvinte a lumii din jur. Singurul regret pe care îl are cititorul după ce a întors ultima filă este acela că doamna Cleopatra Luca a întârziat atât de mult să apară cu scrierile sale în fața lumii."

Fiecare carte care poartă semnătura scriitoarei Cleopatra Luca poate fi ilustrată în aceste pagini prin aprecierile mai multor critici, dar spațiul ne îngrădește demersul. Pentru recentul roman ce a apărut sub insolitul titlu «Numele meu este Marieta avem la îndemână cronica scriitoarei **Evelyne Maria Croitoru**, cu deosebite veleități de critic literar. Iată ce ne spune domnia sa în aceea intitulată «Destin românesc la poalele Alpilor» apărută în revista „Astralis", an II, nr. 3 (7) / 2020: „Sunt în literatura contemporană scriitori a căror aplicație pasionată și a căror perseverență impun un sentiment de admirație. Este și cazul doamnei Cleopatra Luca, scriitoare ale cărei romane îl încântă pe cititor prin frumusețe și realism, deopotrivă. Cultura remarcabilă a prozatoarei, capacitatea de a călători în spațiul real și închipuit sunt doar câteva dintre calitățile care-l apropie pe cititor. (...) De factură psihologică, dar înveșmântat cu rafinament, romanul «Numele meu este Marieta» încântă atât prin expresivitate cât și prin forța sa de expansiune: o acumulare uriașă de întrebări, de nedumeriri, de situații frustrante, într-un spațiu relativ restrâns, atât temporal cât și geografic. Un univers constituit din destine separate care se împletesc la un moment dat. Orașul Como cu frumusețea lui, natura, viața particulară și cea socială oferă cadrul pe fundalul căruia se petrece lent procesul de vindecare a unei teribile traume sufletești. Protagonista este o fire timidă, interiorizată, contemplativă, lipsită de mari ambiții, dar înzestrată cu frumusețe fizică și morală. (...) Experiența ei din Italia se dorește a fi un factor de echilibru între trecut și viitor. Este, cu siguranță, o încercare de evadare dintr-o lume plină de angoasa presiunilor de tot felul, inclusiv a celor introspective: «Mama zice că nu sunt eu cea vinovată, ci este de condamnat toată încrengătura socială. Prea puțini se interesează de noi, cei tineri, și prea puțin ne pregătesc pentru a depăși piedicile.» Marieta Vinea dispune de resurse intelectuale acumulate în anii de școală, la care recurge, ponderat, atunci când este nevoie. Erudiția o ajută să rupă barierele culturale, acesta fiind un mesaj important transmis tinerei generații de scriitoarea cu mulți ani de profesorat. Personajele principale ale romanului, Marieta și Andrei, își leagă existența într-un univers comun de tendințe, speranțe... Sunt plămădiți din același aluat și fiecare are în spate o suferință nevindecată. Viața eroilor este condiționată de mediu, de societate, de conjuncturi și acționează influențați de evenimente, de tot ceea ce-i înconjoară. Constată amândoi că natura umană este aceeași, lăcomia și răutatea sunt universale, se regăsesc peste tot, chiar și acolo unde domnește bunăstarea. Autoarea introduce conflictul treptat, conferind energiilor potrivnice o forță menită să susțină tensiunea romanului, a cărui forță stă tocmai în

duelul dintre bine și rău, dintre disperare și vindecare, dintre ură și iubire, autoarea oferind cititorului un adevărat spectacol al simțirii omenești într-un cadru feeric... (...) Identificarea generoasă cu personajele, nevoia intelectuală de a învălui lucrurile, de a analiza circumstanțele, nevoia de armonie și realizarea acesteia sporesc frumusețea cărții. Autoarea ne sugerează cu discreția și cu eleganța cu care ne-a obișnuit un nou punct în jurul căruia se va organiza viața eroilor. Enigmele se dezleagă, apar răspunsuri, deslușiri... Un roman realist cu stări de conștiință ale individului pe fondul unor transformări ale societății. Rațiuni și consecințe devin elemente ale înlănțuirii și curgerii acțiunii. Analizăm viziunea artistică asupra unei realități cunoscute, asupra modului în care se răsfrâng factorii sociali și economici în viața personajelor și, mai ales, a modului cum o influențează și constatăm că toată substanța romanului trăiește prin adâncimea și tensiunea unei problematici pe cât de actuală, pe atât de gravă: violența într-o societate care oferă prea puține șanse. Da, există multe lucruri care trebuie spuse și, din această perspectivă, Cleopatra Luca este, prin romanele sale, o conștiință a contemporaneității. Renașterea spirituală a Marietei se petrece în clipa eliberatoare a mărturisirii, atunci când acționează deplin conștiința de sine și voința descătușării de trecut. Volumul este o pledoarie pentru responsabilitate și frumusețe morală. (...) *Cleopatra Luca abordează probleme actuale, reale și acute ale societății, deschide evantaie de nuanțări prin introspecții, rememorări, creează tipologii, le fixează cadrul acțiunii, le încarcă cu tensiune artistică, într-o arhitectură și o problematică vie, emoționantă*."

Este o încheiere potrivită nu doar pentru un singur roman al Cleopatrei Luca, ci pentru întreaga ei operă editată până în prezent.

Pentru antologia lirică „Prin franjuri de lumină", 2020, folosim spre ilustrare cuvântul aceleiași scriitoare, **Evelyne Maria Croitoru**, o excelentă concluzie asupra versurilor din cele 230 de pagini ale cărții semnate de Cleopatra Luca: „Despre libertatea pe care ți-o dă cunoașterea s-au scris mii de pagini; cert este că orice acțiune care ne poate garanta o reușită e în mâinile noastre și sunt semne de speranță – într-o lume cârtitoare – că puterea cuvântului mai poate așeza la un loc vibrația sufletelor mari. Că este așa o dovedește și scriitoarea Cleopatra Luca din nou cu acest volum de poezii („Prin franjuri de lumină"), în care trăirea concretă este transpusă în reflexie, realul frust ridicat la nivel de simbol.(...) Cu sensibilitate, autoarea definește starea de om în «sclipiri de amintiri» prin «geamul transparent al gândurilor» către cei ce o înțeleg și o iubesc. Cu o poezie echilibrată, încărcată de nostalgie armonioasă, Cleopatra Luca își «adapă rădăcinile ancorate-n podeaua pământului», străbătând prin «amurgul dăruit» drumul anevoios către inima cititorului. Din acest volum transcriem doar câteva poezii care să marcheze versul clasic și cel modern în egală măsură:

Natura stă aproape, chiar dacă frunză nu-i,
Ea-și lasă neaua castă cu luciu de sidef
Pe casa ta ascunsă ce doarme sub gurgui,
De crezi că face parte din forma de relief.

Afară poate fi Alaska cea de gheață
Și lupi ce-ncearcă ușa de e-ncuiată bine,

La gura sobei însă basmele prind viață,
Uitând că-i astăzi ori am trecut în mâine.

Cum credeți c-am parcurs un drum de mii de ani?
Când secerând pe coaste s-avem ce pune-n sac,
Când să păstrăm mărgăritare din aspri bolovani –
Comorile unui bogat popor sărac. (***Comori***)

«Nu credeam să-nvăț» a face vers modern,
dar iată-mă la-ntrecere chiar cu ideea.
Tot ce-mi doresc e
să transmit ceva
și, mai ales, să am un cititor
inteligent.
Doar mă inițiasem în antici
și-am susținut clasicismul mai departe,
romanticii... sunt depășiți –
se zice –
așa că mă înscriu
la post-postmoderniști –
contemporanii mei... (***Contemporaneitate***)

Am o grijă permanentă –
mi-a fost indusă
prin diverse mijloace –
să se simtă bine la noi
investitorii străini
și să-i atragem.
Nu vă imaginați
cât de corect
știu ei să facă afaceri!
O singură mulțumire
am –
nimic nu va mai fi al meu,
scap de poveri,
plec
să-ntorc brazda altora...
*Tot în istorie intru. (**Griji**)*

A consemnat scriitorul **Geo CĂLUGĂRU**
Membru al Uniunii Scriitorilor din România

Emil LUNGEANU

Prozator, dramaturg, eseist, critic şi poet născut în 1958 la Bucureşti, membru în conducerea Filialei Bucureşti Proză a Uniunii Scriitorilor, redactor la revista *Luceafărul de dimineaţă* și semnatar de rubrică la *Viața Românească*.

Opera (circa 80 de volume), „de o originalitate extraordinară" şi „imposibil de imitat" prin maniera ludic-enciclopedică ce „sfidează toate tiparele cunoscute", îl desemnează printre comentatori drept „cel mai atipic scriitor contemporan" şi „o personalitate pentru care cu greu s-ar putea găsi o etichetă ori un termen de comparaţie". Inovaţiile *Manifestului ludic* în comentariul literar, conceput ca spectacol în sine (critică versificată în formulă epopeică, critică teatralizată în formulă mitologică, critică în formula jurnalului, a parodiei limbajului politic, administrativ etc.), îl transformă în nişte arte poetice ale unei creaţii propriu-zise („literatură de gradul trei").

Referințe

Scriitorul are referinţe în *Enciclopedia marilor personalităţi din istoria, ştiinţa şi cultura românească de-a lungul timpului şi de pretutindeni,* vol. X *Scriitori şi Filosofi* (Marea Enciclopedie Română, Secţiunea I, 2009), *O istorie condensată a literaturii române – 1880-2000* (2005-2006, respectiv ediţia a II-a 2007), *Dicţionarul scriitorilor români de azi* (2011), *Istoria literaturii române – Dramaturgia* (2008), *Dicţionarul scriitorilor români contemporani* (2016), *Enciclopedia scriitorilor români contemporani de pretutindeni – Colecția Phoenix* (2020), în zeci de alte volume, cronici şi recenzii.

Premii și recunoașteri

Premiul Cartea Anului 2013 al Filialei București Proză a Uniunii Scriitorilor, Premiul Clubului de Proză (2014), Premiul revistei *Luceafărul de dimineaţă* pentru critică literară (2016), Premiul special al Saloanelor Liviu Rebreanu (2020), Premiul Scriitorul

Anului 2019 al Curierului de Vâlcea XXX (2020), Trofeul Cerurile Oltului și Premiul Râmnic 633 pentru Cartea Anului 2020 ale Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopilor Aprinși" (2021), nominalizat la Premiul USR (2000) şi la Premiul UNITER (2003), Medalia „Orfeu" a Societăţii Scriitorilor Danubieni (2012), Medalia de aur „Litere 15" a Societății Scriitorilor Târgovișteni și alte numeroase distincţii. Tradus în limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, turcă, bulgară, albaneză.

Scrieri

Eu, deodată*, versuri, Litera, 1989;* Ceasul lui Făt-*Frumos, eseu, Institutul European, 1997;* Strict secret*, roman, Evenimentul, 1999;* Profesorul de frig, *roman, Evenimentul, 2000;* Metropolis*, roman, Evenimentul, 2001;* Ereticii*, roman, Evenimentul, 2001;* Grajdurile lui Augias*, Teatrul Naţional Radiofonic, 2002;* Steaua Polară*, roman, Paco, 2003;* Graffiti, *roman, Paco, 2003;* Moarte în cinci mutări, *teatru, Epoli, 2003;* Profesor de frig, ofer meditații... *teatru, Paco, 2003;* Grajdurile lui Augias*, teatru, Paco, 2003;* Graffiti, *teatru în serial, Teatrul Naţional Radiofonic, 2004;* De ce a rămas în urmă ceasul lui Făt-Frumos*, Teatrul Național Radiofonic pentru Copii, 2006;* Lecturi pe întuneric, *critică, Bibliotheca, 2007;* Shakespeare's Files, *Teatrul Naţional Radiofonic, 2007;* Teatru*, Ghepardul, 2008;* Gramatica tăcerii sau codul poetic al lui Costin Tănăsescu*, critică, Semne, 2008;* Tartor în infernul comediei. Manierismul satirelor lui Dinu Grigorescu*, critică, Tracus Arte și Ghepardul, 2008;* Războiul din Lună, *teatru, Tracus Arte, 2009;* Bețe în roate*, teatru, Ghepardul, 2009;* Jurnalul lui Henry Wilde*, roman, Ghepardul, 2010; Fantoma Shakespeare*, istorie literarã, Rafet, 2010; *Déjà vu*, teatru, Rafet, 2010; *Rapsod în miezul iernii. Introducere în poetica lui Constantin Marafet*, critică, Scrisul Românesc, 2011; *Însemnări în podul palmei*, critică, Rafet, 2011; *Pescar în larg*, critică, Granada, 2011; *Călător în Parnas – odiseea literară a lui Florentin Popescu*, critică versificată, Dacia XXI, 2011; *Dreptul la replică*, teatru, Biodova, 2011; *Jurnalul lui Henry Wilde*, ediţia II, RawexComs, 2011; *Gura lumii – extracții critice fără anestezie*, critică, RawexComs, 2012; Călător în Parnas – odiseea literară a lui Florentin Popescu, ediția II, RawexComs, 2012; *În ostrov la marea albă*, nuvelă, Rafet, 2012; *Comedia criticii*, antologie de critică, Tipo Moldova, 2012; *Teatrul l-a făcut pe om*, antologie de dramaturgie, Tipo Moldova, 2012; *Icoane şi scripturi*, critică, RawexComs, 2012; *Singur în noapte / Seul dans la nuit*, poezie, ed. română-franceză, Antim Ivireanul, 2013; *Anonimul Shakespeare*, istorie literară, Tipo Moldova, 2013; *Omul exotic – odiseea literară a Hannei Bota*, critică teatralizată, Betta, 2013, două ediții; *Jocul*, roman, Betta, 2013; *Jurnalul lui Henry Wilde*, ed. III, Betta, 2013; *Raport la Congresul al XV-lea – Rolul criticii şi autocriticii în literatura contemporană : Eliza Roha, un „Cezar Petrescu feminin" al romanului de azi*, critică parodică, Betta, 2013; *Manifestul ludic – formule extreme în critica literară*, antologie de critică, Betta, 2013; *Tăcerea revăzută şi adăugită*, antologie de poezie, Tipo Moldova, 2013); *Prefaceţi-vă că citiţi*, antologie de proză, Tipo Moldova, 2013; *Legea junglei – aventuri critice şi alte însemnări*, critică, Betta, 2014; *Poveste mută*, Teatrul Național Radiofonic și Festivalul Shakespeare Craiova, 2014; *Dictatura lecturii*, antologie de critică, Tipo Moldova, 2014; *Cronici din vremea lui Papură-vodă*, critică, Rafet, 2014; *Simple comentarii*, critică, Betta, 2014; *Gelu Vlaşin : deprimismul.ro*, critică, Betta, 2015; *Pedeapsa cărţilor*, critică, Betta, 2015; *Bancnota de zece lire*, critică, Betta, 2015); *Lame de ras*, critică, Betta, 2015; *Enigma*, roman, Betta, 2015; *Literatura de gradul trei*, antologie de critică, Tipo Moldova, 2015; *Enigma*, ed. II, Tipo

Moldova, 2015; *Himalaya*, antologie de proză, Tipo Moldova, 2015; *Mesaje extrate-restre*, critică, Betta, 2015; *Motorul în trei timpi*, teatru, Betta, 2015; *Melancolia*, poezie, Floare Albastră, 2016; *Proiecte pentru trecut*, critică, Betta, 2017; *Denivelări*, critică, Tracus Arte, 2018; *Cartea recentă*, critică, Neuma, 2019; *Viitorul a trecut pe aici*, roman, Eikon, 2019; *Fotografia unui strigăt*, poezie, Hoffman, 2020; *Teatru*, Hoffman, 2020; *Profesorul de frig*, ed. II, Hoffman, 2020; *În ostrov la marea albă*, ed. II, Hoffman, 2020; *Jocul*, ed. II, Hoffman, 2020; *Graffiti*, ed. II, Hoffman, 2020; *Oxford contra Stratford* (istorie literară, Hoffman, 2020); *Jurnalul lui Henry Wilde*, ed. IV, Hoffman, 2020; *Enigma*, ed. III, Hoffman, 2020; Viitorul a trecut pe aici, ed. II, Hoffman, 2020; *Haykiriș fotografi*, poezie, Alternatif, USAR, Turcia – trad. Ifet Tosun.

Colaborări

Balaurul şi Mioriţa – Antologie de proză fantastică, Eagle Publishing House, 2011; *Paul Everac – Ultimul gong*, Fundaţia Ion I. Brătianu, 2012; „Stelele'n cer", Lumina, 2013; *Antologia scriitorilor români contemporani din întreaga lume* / Starpress 2013 / *Anthologie der Rumänischen Gegenwartsautoren aus der ganzen Welt*, ed. română-germană, Fortuna, 2013; *Simbioze lirice*, vol. 2, Anamarol, 2013; *Cerul de jos – Antologia poemului fantastic contemporan,* Virtuala, 2013; *„Noi suntem iarăşi trecutul"*, Lumina, 2014; *Antologia scriitorilor români contemporani din întreaga lume* / Starpress 2014 / *L'Antologia degli scrittori romeni contemporanei del mondo intero*"ed. română-italiană, Fortuna, 2014; *Scripta manent*, vol. 2, Anamarol, 2014; *Metafore fără frontiere/ Metafore senza confini*, antologie de poezie româno-italiană, Inspirescu, 2014; *Martiriul Sfinţilor Brâncoveni,* eseuri brâncoveneşti, Antim Ivireanul, 2014; *Antologie de poezie română contemporană / Anthologie de poésie roumaine contemporaine* / *Contemporary Romanian Poetry Anthology* / *Anthologie der Heutigen Rumänischen Dichtung*, vol. 3, ediţie română-franceză-engleză-germană, Tipo Moldova, 2015; *Şcoala prozatorilor târgovişteni. Receptarea critică a operei lui Costache Olăreanu*, Bibliotheca, coord. acad. Mihai Cimpoi, 2015; *Boema '33*, antologie de poezie şi proză, Climate literare, 2015; *Antologia scriitorilor români contemporani din întreaga lume*/ Starpress 2015/ *Antología de escritores rumanos contemporáneos de todo el mundo*, ediţie română-spaniolă, Olimpias, 2015; *Simbioze lirice*, vol. 13, Anamarol, 2015; *Convieţuiri – Antologie de poezie contemporană*, Betta, 2016; *Femeia, eterna poveste – Antologie de versuri şi proză*, Betta, 2016; *Un dicţionar al scriitorilor români contemporani*, vol. I, Tipo Moldova, coord. Ioan Holban, 2016; *Podhodiaşi manevri v mîglivo vreme – Antologhia na 21 rumînski beletristi* (Manevre potrivite pe timp de ceaţă – Antologie de 21 prozatori români), coord. Aurel Maria Baros şi Marius Miheţ, Fondaţia za bîlgarska literatura, Sofia , 2017.

Opinii

Un autor european, o mare şansă pentru literatura română de azi. (**Henri Zalis**)

Strălucire în toate genurile literare, autor de tip renascentist... Fiecare volum al lui merită sărbătorit. (**Horia Gârbea**)

Unul din cei mai talentaţi şi mai prolifici creatori contemporani, personalitate inconfundabilă. (**Ion Dodu Bălan**)

O figură cu totul şi cu totul particulară în lumea noastră scriitoricească de azi... un talent cu totul şi cu totul rar. (**Radu Voinescu**)

Rafinament şi nonconformism, eleganţă stilistică şi umor. (**Alex. Ştefănescu**)

Abilităţi dramaturgice excepţionale... Autor de performanţă în toate domeniile. Unanimitatea – nu pozitivă, ci superlativă – a referinţelor critice asupra operei lui m-a pus pe gânduri. (**Aureliu Goci**)

Unul dintre marii prozatori români, un stilist extraordinar al limbii române. (**Nicolae Dabija**)

Ceea ce a făcut în critica literară seamănă cu relativitatea einsteiniană. (**Lucian Gruia**)

Extrase din operă

Proză

„Povesteşte o legendă cum, iubitoare de libertate fiind, coţofana nu se lăsase îmbarcată în Arca lui Noe. Dar adevărul e că, dacă barcagiul ar fi fost atât de prost încât s-o ia la bord, le-ar fi furat raţelor şi găinilor toate ouăle şi puii, şi mai găsea el pe urmă de mâncare doar la KFC şi la McDonald's. Cazierul judiciar al acestei specii hoţomane şi gălăgioase geme de găinării, uneori însă se întâmplă să mai dea şi câte o lovitură, intrându-ţi în casă pe ferestre cu o îndrăzneală nemaipomenită şi jefuindu-te de bijuterii sau alte mici podoabe mai strălucitoare. Aşa păţise nevasta unui colonel de stat-major pensionat, căreia, pe când proba o rochie în budoar pentru balul veteranilor, o coţofană îi înhăţase colierul de perle. Ba, plină de tupeu, a doua zi s-a întors la locul crimei să mai ciugulească şi nişte nasturi aurii de uniformă militară, dar, cum colonelul îi pusese înadins ca s-o ademenească şi s-o prindă în flagrant, recidivista căzu în capcană şi fu trimisă la arest după gratiile unei colivii. Pus la curent cu această fabulă, ajutorului de şerif Luis Hernandez zis Peppino nu-i veni să-şi creadă urechilor când şeriful cel nou îi ceru să dea „prioritate maximă" plângerii primite de la U.S. Fish and Wildlife Service împotriva „arestării şi detenţiei abuzive" a păsăroiului de către ex-colonelul „torţionar", pe motiv că această specie de corvidee nu se ţine în captivitate. Parcă era un episod din aventurile ciocănitoarei buclucaşe Woody. Auzi colo de ce-i ardea lui acum, când nu-şi mai vedea capul de treburi! Dar cum ajunseseră zoofilii să moară de grija coliviei ăluia? „Vecina temnicerului de ocazie se întâmplă să fie mătuşa lui Humphrey", îl informase şeriful cel nou cu o voce ca din borcan, de parcă i-ar fi destăinuit secrete nucleare. „Humphrey... Bogart?" „Lasă şmecheria. Nici mie nu-mi place deloc Jeff Humphrey, dar ştii foarte bine că Tarzan ăsta dă interviuri la *The New York Times* ca un star de cinema..." Cum să nu ştie! Jeff Humphrey, care toată ziulica numără veveriţe. Despre incendiul Frye produs de acel fulger din 7 iunie 2017 ce aprinsese peste 48.000 acri de vegetaţie, purtătorul de cuvânt al U.S. Fish and Wildlife Service declarase presei că din 252 veveriţe roşii americane, monitorizate cu radiotransmiţătoare atârnate de cozi, n-au mai rămas pe Muntele Graham decât 35 şi că multe conuri de pin

din depozitele lor s-au făcut şi ele scrum: „Cum o să le trecem iarna asta?!” Dramatică situaţie, mişcător discurs. E drept că nu ştim cum o să-i trecem iarna nici pe muritorii de foame sau fără adăpost, dar barem ăia-s câteva zeci de milioane, ai de unde pierde. „Păi, coţofenele astea hoaţe, şefu’, nu sunt cumva o adevărată plagă pentru culturile agricole? Fermierii pun capcane în lanuri ca să le prindă. Astea nu-s vrăbii, măsoară jumătate de yard şi pot ciuguli ochii unui nou-născut plimbat cu landoul în parc!” „Cică ar fi totuşi protejate prin lege federală ca păsări migratoare, trebuie verificat”, a dat noul şerif din umeri, aşa cum făceau toţi când intrau în joc treburi mai presus de competenţele poliţiei regionale. *Pa’ carajo*! În Mexic, unde Peppino îşi avea bunicii, o asemenea lege nu s-ar fi votat nici la cea mai cruntă beţie cu tequila. Să protejezi nişte căcănari cu aripi ce nu aduc nici un folos?!

Abia citise în *Arizona Gazetteer* despre alarma dată la Veneţia din pricina invaziei de guguştiuci şi de tâmpiţi care-i tot îndoapă-n stradă cu cocoloaşe înmulţindu-le rahatul, distrugerile şi riscul epidemic. Cică producţia record de găinaţ, căpuşe şi păduchi de la Veneţia, unde Hitchcock ar fi putut turna azi *Păsările* filmând în direct hulubăria din Piaţa San Marco, îi ia contribuabilului din buzunar 275 euro anual pentru reparaţii şi salubrizare, başca dezastrul produs patrimoniului cultural şi riscul reizbucnirii ciumei ca în 1630. Din pragul uşii, şeriful a încheiat discuţia: „Să ne vedem deci scăpaţi de coţofana aia cât mai urgent! *Beam me up*.” „Sigur, să ne ocupăm atunci, ca să poată dormi şi neliniştita mătuşică”, a mai răspuns Peppino plin de sarcasm. La ce bun să-l mai contrazici pe cap de bibilică Winston Corcoran, alintat de unii poliţişti din subordine cu porecla „Winston-fără-filtru”? L-a condus apoi ca pentru a se asigura că iese în stradă, sperând ca vreun trimis al bunului Dumnezeu să dea peste el cu motocicleta. Circula pe seama şerifilor de genul lui o anecdotă de uz intern. Cică exasperat de munţii de dosare care-l îngropau, un poliţist i se tot ruga lui Dumnezeu să-l scape de ele. Până într-o bună zi când, zdrang!... îi sparge ferestrele un înger năvălind în birou şi-i zice: OK, *dude*, îţi voi îndeplini dorinţa fără a-ţi cere nimic în schimb, cu condiţia să nu pui nici o întrebare. Altfel, în schimbul întrebării tale, va trebui să-ţi laşi Bisericii prin testament întreaga avere. *Deal*? Poliţistul se învoieşte şi, în dimineaţa următoare, iată-l pe înger venind din nou. Îngerul urcă pe acoperiş, bagă mâna în sân, scoate de-acolo un dosar cu elice şi-l azvârle în sus. Şi ce să vezi? Dosarul cu elice se înalţă în văzduh furtunos ca un elicopter, stârnind o vijelie ce ia pe sus toate dosarele poliţiştilor din district, rotindu-le într-un colosal vârtej şi ducându-le în cer pentru totdeauna. *Oh my gosh*! Domnul fie lăudat! Beat de fericire, poliţistul îi cade îngerului la picioare, i se închină, apoi îi întinde o hârtie: „Iată, Anghele, am lăsat Sfintei Biserici prin acest testament toată averea mea, precum ai cerut, ca să-ţi pot pune totuşi o întrebare...” Îngerul examinează hârtia cu apostila notarului şi se lasă convins, aşa că poliţistul îl întreabă: „Nu ai cumva pe-acolo, prin sân, şi un şerif cu elice?” (din romanul ***Viitorul a trecut pe aici***, Editura Eikon, 2019)

Poezie

lecţia despre fericire

şi iată-l, în templul amfiteatrului azi plin
profesorul făcându-şi cu
măreţie de arhiereu
intrarea...

pluteşte-n aer o planetă grea
şi-n liniştea de catifea
se-aude depărtarea...

„azi vom vorbi despre conceptul fericirii”
anunţă *pontifex maximux* cu spinarea dreaptă
şi-o legiune-ntreagă de soldaţi l-aşteaptă
cu pumnale scoase
gata de o nouă-ncăierare
cu caietele jegoase
şi barbare

şi unul după altul, cuvintele porniră greu
să-şi depene povestea lungă
precum un clopot tras în dungă

„notaţi exact cum vă zic eu”
– magistrul îi îndeamnă –
„fericirea... fericire înseamnă...
în mod concret
să poţi merge singur...
fără nici un ajutor...
la closet

acestea fiind spuse, cursul nostru de astăzi
a luat sfârşit,
iar eu am onoarea să vă salut
fericit”

scrisoare

ştiu, voi pleca la fel cum am venit
fără bagaj, fără bilete, fără toate
doar stelele un pic mişcate
şi-un gol rămas, plus-minus infinit

ştiu, va mai fi o vreme încă fum,
scaunul va mai scârţâi din când în când

şi, un moment de reculegere păstrând,
între etaje liftul s-o opri din drum

apoi, pendulele vor reporni treptat
şi licăririle oraşelor în noapte
ca şi cum nu s-ar fi-ntâmplat

doar peste ani abia, mângâind vreo carte,
poate ţi se va face dor şi-o să mă cauţi
dar eu atunci voi fi deja departe...

(din volumul ***Melancolia***, Editura Floare Albastră, 2016)

Profil literar realizat de **Mihai STAN**
Scriitor, publicist, membru USR, membru UZPR
Președinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni

Alexandru Ionuț MIHAI

S-a născut la data 08.11.1997. Este absolvent al Universității *Politehnica București*, Facultatea de *Științe Aplicate Inginerești*, Specializarea *Matematică-Informatică*;

Profesor suplinitor de matematică și informatică la Școala Gimnazială „Șerban Vodă" din București; A obținut premiul I la Sesiunea de Comunicări Științifice Studențești organizată de Universitatea Politehnica București - Departamentul de Formare pentru Cariera Didactică și Științe Socio-Umane, cu lucrarea „Condițiile unei comunicări didactice reușite din perspectiva profesorului și din cea a elevului/studentului", 15 mai 2021;

Hobbyuri: Lectura, cultura japoneză, psihologia, pedagogia, matematica, teatrul.

Este redactor de eveniment la revista *Convorbiri literar-artistice.*

Apariții editoriale

Îngerul de pe Calea Victoriei, Editura Amanda Edit, 2018; *București. Micul Paris al nimănui*, Editura Ghepardul, 2020; *În vâltoarea vieții*, proză, Editura Ghepardul, 2021; *Nimic nou sub soare*, poezii, în curs de publicare.

Colaborări la reviste

Litera Ta, Revistă de cultură a elevilor bucureșteni (A.C.C.); *Vlăstarul*, Revista Colegiului Național „Spiru Haret", București; Revista *Convorbiri literar-artistice.*

Prezență în antologii

Noi am sărbătorit Centenarul Unirii, 2018; Editura Amanda Edit, 2018 (sub egida *Convorbiri literar-artistice*); *Pandemia... nebunia* (Coronavirusiada, 2020), Editura Amanda Edit, 2020 (sub egida *Convorbiri literar-artistice*).

Extrase din referințe

Aș vrea să încadrez cumva această carte pe care am citit-o cu plăcere și chiar cu interes. În primul rând, aș vrea să știu ce l-a făcut pe Ionuț să înceapă să scrie. Personal, am început să scriu dintr-un moment de furie când eram mai tânăr, cu vreo 10 ani mai mult decât are el acum.

Urmăream la televizor, într-o duminică după-amiază, emisiunea lui Iosif Sava, care-mi plăcea și care m-a pus pe jar după ce am auzit ce s-a discutat acolo. Era a treia invitație consecutivă a lui Patapievici, când sună cineva în direct: *„Domnule Sava, mai lasă-ne cu filosofii dumitale ingineri că ne-ai sufocat de trei săptămâni încoace!*" Iar reacția lui a fost, după părerea mea, greșită: *„Nu aveți dreptate! Inginerii sunt un fel de muncitori cu diplomă, dar domnul Patapievici nu este inginer, ci fizician, ceea ce e cu totul altceva. Un filozof al materiei!".* Nu știu dacă am reținut exact textul celor două citări, dar sensul era acesta. Evident, ca inginer, nu puteam decât să mă enervez!

Cam în aceeași perioadă citesc, în România Liberă, că la Hanovra, la cel mai mare târg tehnic din lume, *„România s-a prezentat cu ouă roșii*". Fusesem prezent acolo și știam că nu este adevărat!

După aceste exagerări grosolane, mă apuc să scriu două scrisori: una lui Alexandru Mironov, care era atunci președintele Televiziunii Române, și alta lui Petre Mihai Băcanu, care era director la România Liberă. Primului i-am scris despre gafa lui Iosif Sava referitoare la ingineri și că trebuie să găsească un mod de a-și cere public scuze, iar celuilalt despre gafa cu ouăle roșii. Asta m-a făcut pe mine să încep să scriu, să exprim ce gândesc și să mai elimin din minciunile, voite sau nevoite, din presă. Așa m-am apucat de jurnalism!

Ionuț este student la Facultatea de Științe Aplicate. Pentru cei care nu știu, aici sunt fostele catedre de matematică și de fizică care s-au unit. Matematică și fizică, deci profunzime, ca să-l reamintim pe dl. Iosif Sava! Acestea mă fac să mă leg de un fenomen care se întâmpla în acele vremuri la nivel mondial și continuă și azi, și anume, se creează un nou tip de literatură, fiecare îi spune cum vrea. Este vorba de o combinație de filosofie, știință și literatură. Se susține ideea ca toate artele împreună cu matematică și fizică să se unească informal, să aibă același limbaj.

La Ionuț, este de o profunzime extraordinară în ceea ce scrie el. Evident n-a apucat încă să fie inginer că nu a terminat încă facultatea, dar va ajunge și scriitor, și inginer, iar cea mai mare laudă pe care i-o poți aduce unui scriitor-inginer este să uite lumea că a fost și inginer. Asta înseamnă că în momentul acela a reușit să se debaraseze de toate asperitățile de exprimare pe care le ai ca lucrător cu știința, cu exactitatea. Această combinație mă duce cu gândul la o similitudine fascinantă cu un fenomen natural, foarte interesant, când după ce ai făcut o băutură tare, curată, dar când bei din ea simți totuși o asprime neplăcută. Te întrebi, de ce, pentru că ai respectat întocmai procesul tehnologic? Băutura similară, cea din Scoția, cu 23 de ani vechime, nu are acea asprime. Aici intervine ceva ce lucrază cu finețe, și anume, timpul. După 23 de ani de stat într-un butoi, apare și contribuția acestuia, a lemnului din care este făcut. Din acest punct de vedere, combinația asperităților (pentru că eu sunt convins că Ionuț este și un student bun și la matematică) va dispărea și se va crea o esență pură prin extraordinarele cunoștințe de matematică, de filosofie și de istorie care se văd în această carte.

Eu aș spune că, de fapt, nu este o carte de proză scurtă, ci este o carte de poezie în vers liber lung. Această impresie mi-o creează cartea. Mi-am notat câteva fragmente specifice unei alte vârste, mult mai înaintată, decât cea al lui Ionuț: *„Singurătatea nu-i pentru oricine*", *„Era perechea de aripi de care aveam nevoie*

pentru a ieși din cub”, *„Arta, ca și moartea, ne sperie tocmai pentru că nu ajungem a le înțelege secretele*”. Și mai este acel text de tipul logică binară, *„Dialoguri antagonice*”, în care sunt exprimate extremitățile, bun-rău, care au fost simplu de abordat, inclusiv de toate religiile pământului de până acum, pentru că i-a categorisit pe toți indivizii în doar două modele, buni sau răi. Evident, toți se declarau buni până la proba contrarie. Din punctul ăsta de vedere, în acest moment trăim un fenomen nou, foarte ciudat, și anume că fiecare dintre noi avem o anumită doză și de drac, și de înger, iar asta îngreuneaza mult înscrierea în niște tipare.

Sper ca doza de înger al lui Ionuț, în viața lui care va urma, secvența aceea de pozitivism să fie mult mai mare decât cea de drac, iar evoluția lui să fie crescătoare, adică să nu fie asta cea mai bună carte din viața lui, pentru că, repet, este o carte foarte bună și îi va fi greu să se autodepășească. Ce îi sugerez: să încerce să lege subiecte lungi caracteristice romanelor. Proza scurtă să constituie odihna dintre două cărți mari. Îi urez lui Ionuț să devină la fel de bun în proză scurtă, ca Andrei Pleșu, dar să scrie și proză lungă fiindcă simt că poate. (prof. univ. **Nicolae Vasile**, Cuvânt la lansarea cărții, Librăria ”Mihai Eminescu”, 9.11.2018)

În textele din cartea *Îngerul de pe Calea Victoriei*, scrise inițial într-un jurnal doar pentru el, ca pe un fel de memento, simțind nevoia de a se agăța de substanța solidă a cuvântului scris, – care rămâne, căci nu-i așa, ”prin cuvinte, omul își șlefuiește eternitatea, prin cuvinte își depășește condiția efemeră” –, tânărul Alexandru ne dezvăluie frământările și căutările sale în ceea ce privește viața. Fiecare povestire conține un mister, un mister pe care el însuși se străduie să-l descopere și să-l descifreze, dar, iată, ni-l pune și nouă, cititorilor, în față, propunându-ne să fim părtași la frământarea sa, dar și la cea a omenirii din toate timpurile, (…), că, totuși, parcă ne-am dori să găsim alte răspunsuri decât cele enunțate de înaintașii noștri, deoarece ni se pare că teoremele emise de învățații din vechime nu au în ele *ceva*-ul acela care să ne mulțumească pe deplin, chiar dacă multe dintre ele ar putea părea literă de lege, fiind enunțate de înțelepți precum Aristotel, Pitagora, Seneca, Eliade – al nostru, – ca să dau doar câteva exemple. Prin urmare, noi căutăm, căutăm. Asta face și Alexandru. Se afundă în adâncul filosofiei vieții și, scormonind… caută. Pe tot parcursul notațiilor, dialoghează cu cititorul. Cititor care, la început, a fost unul virtual, dar care, iată, acum este unul real, căruia, punându-i în față textul scris, îi solicită participarea, îi solicită inteligența și îi solicită, în ultimă instanță, emoția… empatia!

Mi-e destul de greu să definesc scriitura lui Alexandru Ionuț Mihai (…). Chiar și comportamentul lui, cel puțin atât cât am reușit eu să văd, nu seamănă cu cel al majorității tinerilor de vârsta lui din acest început de mileniu, trei. Ba pare, mai degrabă, venit dintr-altul, destul de îndepărtat. Manierat în purtări, ai zice că vine dintr-o epocă de prinți și prințese, un regent predestinat bunelor maniere, bunului simț, curteniei elegante, cumințeniei – criterii neatinse de mulți tineri din epoca pe care-o traversăm –, dar și după gândire, că, în fapt, ce este purtarea noastră dacă nu gândirea *aplicată?* (tânărul fiind student la *Științe aplicate* – Politehnica București). Acest tânăr, – firav la trup, precum un fir de păpădie, și emotiv peste poate –, tocmai a făcut primii pași în literatură, și încă de la acești primi pași se vede clar că are

talent, iar eu am nădejdea că tânărul vlăstar, acum firav, va crește falnic și va rodi… *mere de aur!*

Cartea *Îngerul de pe Calea Victoriei* a fost foarte apreciată de scriitorii consacrați, cât și de criticul literar Victor Atanasiu prezent la lansarea cărții lui, la Librăria ”M. Eminescu”, București, în ziua de 9 nov.2018. Acest lucru mi-a întărit ideea de început, anume că tânărul are condei!

M-a fascinat scriitura lui și m-am tot întrebat ce să aleg spre exemplificare, să ofer un cât de mic exemplu, pentru că, nu-i așa, oricât de bun ar fi vorbitorul, oricât de impresionat ar fi fost el de scriitura autorului ori de tematica abordată, oricât de măiastru ar ști să pună în lumină pe cel despre care vorbește sau creația aceluia, cel mai bine se pune în lumină cel ce construiește, ”meșterul Manole”, fiindcă numai el știe cât a trudit la zidire și numai constructorul, în cazul nostru autorul, Alexandru Ionuț Mihai, știe ce și cum stau lucrurile. Iată cum vede lucrurile tânărul nostru:

”Am observat că secolul 21 s-a axat îndeosebi pe o cercetare a Universului, climei, dezastre, boli, dar ne lipsește o analiză a omului în ceea ce privește partea lui spirituală, nu patologică. Nu cred că o vindecare a corpului este mai facilă decât una a sufletului...”. Nu avem nicio îndoială că n-ar fi așa!!

”Pe de o parte construim blocuri cu multe etaje, zgârie-nori, pe de alta ne afundăm tot mai tare în subteran, în tenebre, construind traseul metroului pe sub pământ. Pentru mine, acele clădiri uriașe, care se înalță, parcă, până la nori, sunt doar o reprezentare a idealurilor noastre, a viselor, iar tendința de construire pe sub pământ, o reflectare a ceea ce am ajuns noi, conștiința noastră.” Găsim aici descris, în doar câteva cuvinte, realul absolut, referitor la autentica manifestare a societății românești la început de mileniul trei, în 2018, văzută prin ochii unui tânăr student la... *științe aplicate!!* Căci, da, ne purtăm ca și cum n-am mai avea conțiință...

Sau*:* ”Din ce în ce mai multe persoane urcă în metrou. Se resimte aglomerația, suntem toți din ce în ce mai apropiați fizic... Cititorule, la ce ești atent? Eu tot acolo sunt, privesc alți oameni și, la rândul meu, sunt privit de alții, nu avem ce altceva face, stăm și ne privim întruna unii pe alții. Uneori simt o senzație stranie și anume că nu pot ieși de acolo, că mă aflu într-o închisoare mișcătoare alături de alți homo sapiens și că nu pot evada...”. Exact așa mă simt și eu în metrou (...). Iar eu aș prefera de o mie de ori mersul pe jos, dar na’, sunt situații în care n-ai încotro!!... Dar să mai citățm din carte:

”Soarele, chiar și noaptea își păstrează licărirea. Privește luna; ”...Secolul nostru nu ne mai oferă nimic bun. Trăiască tehnologia! Dar ea este cea care ne omoară”. Exact!!!

”Așa suntem noi, oameni: mereu avem de dus un război, o luptă cu ce a fost și ce va fi, mereu avem de ales, dar ne este teamă să alegem. Cea mai grea luptă este lupta cu noi înșine, cu acea învălmășeală de gânduri, de emoții, de alegeri”, fiindcă ”...destinul este un păpușar așa parșiv...”(...).

Citind și recitind Manuscrisul tânărului nostru, descoperând atâta profunzime, mă-ntreb: oare ce-a experimentat autorul nostru, la numai 21 de ani, împliniți ce-i drept, de ne spune atât de concis*:* ”Singurătatea nu-i pentru oricine”. (...); ”Iată-mă! Mă îndrept spre teatru, se joacă piesa: *Dragostea durează 3 ani.* Cam mult!!...”. Ce conchidere!!!... (**Antoneta Rădoi,** redactor-șef *Convorbiri literar-artistice;* 5 iulie 2018; Prefață la *Îngerul de pe Calea Victoriei*, Editura Amanda Edit, 2018)

Cred că acest prim copil livresc, *Îngerul de pe Calea Victoriei* (Editura Amada Edit, 2018) a unui tânăr de 21 de ani își primește botezul într-un cadru foarte potrivit tocmai pentru că librăria aceasta se numește „Mihai Eminescu”. Și dacă el va fi cinstit cu el și va vrea să-și demonstreze că botezul de astăzi nu este întâmplător, cred că în foarte puțini ani vom avea de-a face cu un scriitor ale cărui cărți se vor regăsi pe noptiera multor cititori.

...Dacă tânărul nostru și-ar aranja în pagină grafic altfel proza, nu credeți că ar fi o poezie modernă? Observați la un prozator câtă poezie! Câtă aproape nu găsești într-un volum de versuri al unui infatuat. Dar, cu toate acestea, nu pot uita că avem în față un tânăr de 21 de ani și de câte ori vin în contact cu asemenea tineri talentați, muncitori, sârguincioși cu ei, nu pot să mă gândesc cam ce făceam eu la 21 de ani. Și mărturisesc fără pic de jenă: Doamne, cât de prost eram în comparație cu el!... (...).

Aplaud din tot sufletul pe cel care și-a făcut la rându-i, din suflet un șevalet, și din elementele esențiale ale naturii un penel. Mi-aș dori, dragul meu, să te pictezi mulți ani de acum înainte în urma penelului tău. (**Dorel Vidrașcu**; Cuvânt la lansarea cărții, 9 nov. 2018; Librăria ”Mihai Eminescu”, București)

Suntem aproape de Calea Victoriei și aflăm astăzi că deasupra Căii Victoriei există un înger, pesemne că acest înger a însoțit armatele române să învingă pe dușman. Poate că acest înger îi va învinge și pe dușmanii actuali ai României, inclusiv ai literaturii române, inclusiv ai științelor tehnice, economice, politice, sociale. Pentru că, în timpul acesta supus atâtor provocări, a fi ingenios, a fi inginer, e un lucru greu. A fost totdeauna, dar atunci aveam niște perspective. A face inginerie aplicată înseamnă a fi ingenios, a nu pierde un csi (literă grecească - așa se citește) mic, trebuie să-l studiați foarte bine pe Martin, cel care spune că un șurub dacă cade se duce în cel mai îndepărtat colț al unui atelier, că în orice proiect se pierde întotdeauna un ***csi*** mic. (...).

Să deschidem la o pagină oarecare și să citim din carte: „O clădire mare păstrează încă mireasma primelor începuturi... acele amintiri sfinte ce luminează mintea locatarilor spre a nu fi date uitării, marile speranțe”. Spuneam într-o epigramă, pe care nu o citesc, că e bine că a apărut și un înger deasupra Căii Victoriei, pentru că, mai ieri-alaltăieri, era un individ în pielea goală, ținând o cățea leșinată în brațe (e vorba de statuia Împăratului Traian, ce trona, într-o vreme, pe scările Muzeului de Istorie, din Cal. Victoriei, – gol pușcă!! ținând în brațe o lupoaică, scoasă acum de-acolo; n.r: A. Rădoi). Că toată lumea se miră ce caută ăla acolo: un dușman al neamului nostru, un dușman al creștinismului. Un rege dac nu are statuie, un soldat nu are statuie pe Calea Victoriei, un inginer nu, o carte a eroilor români nu. În Războiul Mondial au căzut și scriitori (Grămadă, Bulovici, Stoica, Rădoi), iar alții erau în prima linie în Revista România, scriau să îmbărbăteze ostașii români. Trebuie să ni-i lăudăm pe scriitorii noștri, să ni-i știm.

Alexandru, nume grozav, (...), Ionuț Mihai, te felicit și nu ești singur, pentru că în categoria scriitorilor eseiști, a celor care scriu jurnale, care se frământă, care doresc să spună, nu ești singur. Vin copii mai mici din urma ta, sunt și colegi mai mari ca tine, în toată țara.(...). Dragi colegi ingineri, dragi oameni ai cifrelor, ai literelor și a tuturor meseriilor, bucurați-vă pentru Alexandru Ionuț Mihai, pentru că se înscrie în categoria celor despre care merită să vorbim. Îi doresc lucruri frumoase! (**Florin Grigoriu**, scriitor; Cuvânt la lansarea cărții; 9 nov 2018, Librăria ”Mihai Eminescu”)

Cartea *București, Micul Paris al nimănui -ovești care se uită*, Editura Ghepardul, 2020, începe cu un motto: *”Dacă aș fi o frunză, ar trebui să îmi cunosc locul în copac”.* Iar înainte de a începe relatarea poveștilor care…-or să se uite, tocmai pentru că au fost scrise, autorul mai adaugă un motto: *Motivele ce mă îndeamnă să scriu sunt multiple, iar cele mai importante sunt cele mai secrete. (…): să pun ceva la adăpost de moarte! (Andrei Gide).*

Făcând trimitere sau, poate, o paralelă între Parisul real, cel al Franței, și București, fost cândva, demult…, Micul Paris, autorul ne transmite viziunea lui, ideea că, actualmente, Bucureștiul ar fi, mai degrabă, un oraș al nimănui, și că ”suntem trecători în aceste orașe mari, în care nu mai putem lăsa nimic, în care, parcă, nu mai avem viață. Cumva orașele omoară, ușor-ușor. Arta, artiștii se pierd în iluzii, iar la final rămân povești, dar… *povești ce se uită.* Nu mai putem lăsa moștenire mai nimic și, de aceea, București pare a fi un *oraș al nimănui”.* Iată ce gândește autorul, evident, cu mâhnire analizând situații de fapt al acestui secol în care trăiește, comparându-le cu ceea ce știe că a fost cândva, din ce i s-a povestit sau din ceea ce a citit. Dar nu-i chiar așa, zic, de vreme ce, iată, chiar el, autorul, vrea să lase ceva și, prin urmare, nu putem fi de acord, în totalitate, cu spusele lui, fiindcă Bucureștiul nu este un oraș al nimănui. Încă avem oameni preocupați de frumos și de bine, încă avem artiști, încă avem artă, avem cultură, avem păstrate, încă, tradiții, și, iată, încă avem… literatură. Și avem literatură bună. Cât despre Paris, ce să mai vorbim? Acolo arta/cultura se-nghesuie pe centimetru pătrat. La Paris arta/cultura e la ea acasă. Însă nici noi nu le lăsăm mai prejos, cum se poate vedea...

Undeva, într-o pagină din manuscris, autorul, prin gura unuia dintre personaje, mai exact, prin cea a doamnei Lepădatu, spune: ”Cărțile au menirea lor. Ele păstrează istoria lumii, a pământului, iar noi suntem datori să transmitem mai departe, fiecare, puțin câte puțin, istoria. Oamenii care au dobândit cunoașterea, au primit și rolul de mesageri ai acestei povești împărțită pe multe capitole”. Așadar, iată una din motivațiile scrisului…

Din poveștile volumului de față aflăm că, deși locuiește la oraș, cu părinții, autorul tânjește după viața de la sat, după tradiții, după comuniunea cu natura: ”Ce rost are să cunosc istoria neamului, când eu nu cunosc originile lui? Cu ce mă identific eu, cine sunt eu? Istoria este doar rațiunea, folclorul și tot ce ține de el este, însă, sufletul. Am nevoie să simt că apațin cuiva, că am rădăcini” (pg.248). Și conchide: ”Dacă aș fi o frunză, ar trebui să-mi cunosc locul în copac”. Magnific. Dar câți dintre noi facem asta? Câți dintre noi ne cunoaștem locul din/în copac?? Când unii dintre noi nici măcar cărui copac aparținem nu știm!!...

Bun observator și descoperitor de ”mici detalii”, dacă-mi este permis să mă exprim așa, sau, mai degrabă, descoperitor de detalii la detalii, aș zice, Alexandru ni se înfățișează în starea lui autentică de om timid, și poate tocmai pentru a-și învinge timiditatea se bagă în chițibușăraie, scormonește. Despre oameni, spune: ”Ajungem să-i vedem abia după ce mor, de parcă moartea i-ar face vizibili”(pg.227). Colosal!!

”Chiar cercetătorii, (americani, că alții nu mai cunoaștem!!📌), au ajuns la concluzia că somnul ne face mai frumoși, conferind pielii o catifelare etc. Concluzia mea, nu a lor, ar fi că după ieșirea din izolare, (aceea de Covid 19, impusă nouă în

primăvara-vara anului 2020, și nu se știe până când…; *n.r.),* și după atâtea ore de somn (cine-a avut somn, Alex, când prezentatorii televiziunilor de știri au *lătrăit* în neștire, pentru bucata lor de friptură: ”Covid, Covid, Covid!!”?; n. r.), toți vom fi frumoși. Nu vor mai exista oameni urâți, nu! Oricum, drag cititor, tu dintotdeauna ai fost frumos. (Bine punctat!! 😎; n. r.). Sufletul nu știu ce-ți face, dar el nu-și are locul în discuția noastră”, adaugă, parcă, cu regret, c-am devenit marionete, niște vii-morți, niște morți umblători prin lume, fără suflete în noi. Constatări care ne duc cu gândul la structura unui om spiritual, de înalt nivel. (…) Este o bucurie să-l citești/asculți, mai ales, fiindcă nu este vreun bătrânel venerabil, un mucalit ce a experimentat situații din trecutul și/sau din vicisitudinile vieții, ci un tânăr de doar 22 de ani, împliniți, ce-i drept, dar care, iată, ne spune, mai ceva ca un trăitor care a albit pe la tâmple, experimentând viața un secol, că ”orice suiș și coborâș nu sunt altceva decât mișcări firești ale timpului, noi orbitând în jurul suferinței și a fericirii” (pg.65). De unde știe toate acestea??! Dar multe altele, pe care le descoperim în carte?... Citiți și veți afla că, la Alexandru, fiecare lucrușor contează. Este foarte atent la detaliile din care este conceput și creat Universul, stând gata pregătit să intervină, cu pensula sau mistria, cu condeiul, dacă cumva s-a omis ceva să repare, să ajusteze, la nevoie:

”Cred că era dimineață, pentru că mă trezesc și este lumină. Merg la fereastră să văd dacă sunt trecători, dacă sunt mai multe mașini sau mai puține. Îmi opresc privirea asupra cireșului. E tot acolo, cu florile lui roz, dar mai era ceva. Cineva. Sub cireș, nu pot spune la umbra lui, pentru că era înnorat (iată detaliul-detaliului!; *n.r.)* dormea un cerșetor. Îl știam, umblă prin cartier și când nu cerșește un bănuț, cerșește timp” (pg.228). Grandios!! ”Cerșește timp”!! Dar să mergem mai departe:

”Nu știu la ce-i folosea să știe cât este ora, pentru că avea mințile rătăcite de la droguri. Poate se săturase să mai trăiască în afara timpului. Poate societatea l-a împins înafara timpului”. Magistral! Alexandru nu judecă, nu îl judecă pe omul căzut, ci se gândește la cauza căderii… și, iată ce spune mai departe, de parcă ar spune-o un …sfânt părinte: ”(…) Drag cititor, din societate fac parte și eu, faci parte și tu, și părinții, și bunicii și prietenii. Deși nu avem o răspundere directă, suntem complici la nenorocirile din jurul nostru” (pg. 228). Da, subscriu, Alexandru! Suntem complici!! Unii complici tăcuți… drept pentru care răul se înmulțește!! Dar poate că nu se va înmulți, poate că nu-i totul pierdut, atât timp cât încă mai există observatori care, iată, nu tac!! Și, după ce detaliază situații nu doar imaginative, ci din cele care se-ntâmplă destul de des în proximitatea noastră, autorul conchide: ”...societatea nu trebuie să fie scuza noastră, pentru că noi toți o alcătuim”. Evident. Dar… cui îi pasă? Ne-am *indepentizat* fiecare! Trăiește fiecare pentru el!, ai zice. Dar, uite, nu-i chiar așa, dacă un tânăr de 22 de ani gândește astfel, adică aceea că noi toți alcătuim societatea, înseamnă că ne îndeamnă la o trezire la realitate, înseamnă că nu-i totul pierdut!...

Detaliul nu se oprește la un singur capitol, ci este prezent pe tot parcursul povestirilor, și-l va descoperi cititorul aproape la fiecare paragraph. Am găsit un peisaj magistral, chiar în realitatea ce i-o oferă privitul pe fereastră, dar… depinde *cum* privești. Iată ce spune autorul:

„Cerșetorul dormind sub cireș arată superioritatea naturii în fața omului, în ciuda eforturilor acestuia de a o suprima. Dulce somn în sânul naturii! O antiteză între frumos și urât, între pur și impur” (pg.229). Autorul, așa cum spuneam, trecând peste

starea deplorabilă a cerșetorului, care caută adăpost, tihnă sau odihnă la tulpina unui cireș, – știe el de ce! –, merge mai departe în adâncuri și, ca un cunoscător al tainelor naturii, ca un bun cunoscător al simbolisticii spirituale, dar și al sinelui din om, dându-și seama că cerșetorul acela nu era unul ca oricare, care ar fi putut adăsta „în atâtea alte locuri din grădină, mai bune decât cel de sub cireș…, dar pe acela l-a ales", și conchide: „Deși cu mințile vraiște, oare nu sufletul a fost acela care l-a purtat spre acea dulce imagine a cireșului înflorit" (pg.229). *Dulce imagine a cireșului înflorit*, ca și *Dulce somn în sânul naturii!,* metafore de zile mari, în tabloul plin de tragism, al omului cerșetor, ajuns, purtat de gingășia sufletului, sub cireșul cu flori roz.

„Natura va fi aici și peste mii de ani își va urma cursul firesc, dar omul, în încercarea de stăpânire totală, nu știm unde se va afla", căci… „Somnul rațiunii naște monștri" (pg.229), concluzionează autorul, și parcă-i simt mâhnirea, parcă-i simt frământarea, parcă-i simt durerea.

Aplecat bine spre filosofie, spre metafizică, preocupat, ca și în volumul anterior, *Îngerul de pe Calea Victoriei* (2018, Editura AmandaEdit), preocupat de existențialism, prin povestiri aparent banale, dar deloc așa, ba, dimpotrivă, aș zice, cu mult miez, (trebuie doar să citești atent și să te apleci asupra esenței din cuvântul pus pe hârtie), suntem purtați, uneori, înapoi în timp, (…), dar și prin întâmplări ale unui timp trecut nu demult, – cum ar fi acele trăiri din vremea recentei Stări de Urgență, impusă de guvern, pentru că a dat Covid 19 peste noi, în primăvara-vara anului 2020, când "ne-am îmbolnăvit cu toți deodată" (așa cum prevăzuse și notase în poemul *Bolnavi unanim*, poetul Adrian Păunescu: "ce-ar fi dacă ne-am îmbolnăvi toți deodată/Dacă n-ar avea cine pe cine să trateze" și, iată că ne-am îmbolnăvit "toți deodată", de Covid19, chipurile, și nu a mai avut cine să ne trateze, și, da, am fost "condamnați" la "arest la domiciliu" ca să se preîntâmpine, zic autoritățile, răspândirea virusului. Aș!!.

Interesantă mi s-a părut la autor starea emoțională pe care o trăiește, tot ce simte și exprimă pe parcursul acestor povestiri (…), este foarte preocupat de "arboreologia" neamului și marchează acest lucru printr-o metaforă dumnezeiască: "Dacă aș fi o frunză, ar trebui să îmi cunosc locul în copac"(pg.248). Dar ce crez măreț are vizavi de cărțile scrise și de personajele sale: "Când eu mă voi pierde, ele, personajele, mă vor purta mai departe, nu știu unde. Într-o lume a ideilor, poate acolo unde Viața și Moartea sunt sinonime" (pg.249). Și uite cum constatăm că, deși "destinul nu este întotdeauna în mâinile noastre" – cum nota Alexandru undeva în carte –, el își construiește, "cu mânile lui", nu doar destinul, ci… eternitatea.

Drag cititor, ne spune autorul: "Când nu vom mai avea să ne spunem nimic, atunci vom dispărea, dar până atunci să ne bucurăm de povești"! Așadar, te invit la lectură și trag nădejde că Alexandru Ionuț Mihai, prin cărțile lui, – de un înalt nivel literar și spiritual –, să te determine pe tine la *trezire*, și cât mai multe mlădițe din generația actuală, – dar și din cea/cele de după noi, de după el, (tinerii dar și maturii, mlădițe aproape uscate, în acest secol al tehnologizării și globalizării) –, să fie trezite, să fie interesate să-și căute, să-și descopere și să-și cunoască bine *Copacul,* arborele din care se trag, și cu aplecare să cerceteze în ancestral, până își regăsește fiecare identitatea. Dea Domnul ca fiecare *frunză* să ajungă să-și cunoască locul din *Copac*, și, adăpându-se din seva Lui, *să pună* (împreună cu noi, eu, autorul, editorul, graficienii și toți cei care ne ajută în definitivarea și apariția unei cărți) *ceva la adăpost de moarte…* (**Antoneta Rădoi**, redactor-șef *Convorbiri literar-artistice; 3 sept 2020*)

Acest scriitor tânăr este mai mult decât promițător și face ceea ce face, dar nu mă îndoiesc să spun că ar trebui să adune totul într-un roman. S-ar putea să fie propria lui specialitate: cartea arată o personalitate în devenire a unui tip foarte delicat. Are o finețe a fizicului care amintește de cel mai important scriitor român al ultimelor decenii: Mircea Cărtărescu.

Cartea este ca o pictură în ulei, ca o pictură impresionistă, ca un Claude Monet, ca un Edouard Manet, ca un Edgar Degas, ca un Nicolae Grigorescu, ca peisajele lui, mai ales cele din Franța de la Barbizon, care sunt în formă scrisă, puse în literatură (...) niște succedanee, niște punctări, niște vibrații de moment, de aparență epică, puse într-un scenariu epic pentru a traduce niște senzații vizuale și olfactive, pentru a arăta prin frază, pentru a sugera pictura. „Nimeni nu știa că un fluture își lăsase aripile sale de întuneric peste acel oraș în care misterul era tatuat pe fiecare om. Ninsoarea tocmai se oprise, iar casele își adăposteau proprietarii de drept la fel cum sufletul ne adăpostește ideile". Foarte interesant tipul acesta de comparație, dintr-o dată echivalentă a unei stări prin alta se iluminează ca printr-un sistem de oglinzi. „Plânge în inima mea/Cum plouă peste oraș", cum spune Paul Verlaine. Așa este și la Bacovia și așa este și aici, de echivalență, de simbioză, de fuziuni complete. „Străzile erau la fel de pustii ca inima unui tânăr îndrăgostit a cărui sentiment nu este împărtășit și de persoana dorită" -tot timpul iluminări complete a unor esențe prin alte esențe, pentru ca fiecare dintre ele în felul acesta să își releve profunzimea: „Plânsul cuiva străpungea liniștea morbidă". Ca toate spiritele moderne, ca Bacovia de exemplu, scriitorul este nevrozat de liniște, stresul te face să te simți cât de cât în elementul tău pentru că stresul este mișcare, dinamism în timp ce liniștea este moarte, staticul: „Bărbatul s-a oprit și a privit în direcția din care se auzeau sunetele, precum un navigator în căutarea țărmului mult căutat. Lângă un copac lipsit de viață, vede un copilaș înfășurat într-o pătură albă ca zăpada. Întâmplarea părea culeasă dintr-o carte de basme, acela fiind fiul iernii, copil al zăpezii". Foarte fin aici definirea întâmplării cunoscute, deconspirat ca atare, dar păstrat ca esență, că totdeauna clișeele nu sunt în sine banalități, sunt banalizări ale unor esențe. Banalitatea este scuturată de stratul ei mâzgâlitor în timp, prin repetare, și atunci ni se readuce în față esența tabloului tot așa pictural, suav.

Îngerii întotdeauna transmit porunci, îngerii sunt niște diafanități conformiste. Ei vestesc ceva ce li se spune să vestească, ei respectă niște reguli, date de Sus, chiar dacă este un Sus divin, pe când aici este vorba de un înger care este plin de inițiativă artistică. Acest „înger" are o reverberație personală și în sufletul meu. „Următorul tablou prezenta scena sfârșitului Ordinului templierilor: Marele Maestru, Jacques de Molay, este ars pe rug, iar din flăcări un înger cu o aripă neagră și una albă încearcă să-l scoată din vâlvătaie". Albă și neagră, binele este completat echivalent prin rău, Lucifer este răul care este conservat lângă divinitatea supremă și nu decăzut sau care oricum completează binele, binele suprem. (**Victor Atanasiu**, critic literar; Cuvânt rostit la lansarea cărții *Îngerul de pe Calea Victoriei*, Librăria "Mihail Eminescu", nov. 2018)

Profil realizat de **Antoneta RĂDOI**
Scriitor, jurnalist, redactor șef **Convorbiri literar-artistice**

Elena MITRU

S-a născut la 18 octombrie 1943 în București. A absolvit Liceul și Școala Tehnică Financiară, după care a urmat cursuri de desen tehnic și proiectare. A iubit literatura și s-a simțit atrasă de ea. Scrisul a rămas pasiunea pe care a purtat-o toată viața în inima și sufletul ei.

În anul 1980 a devenit membră a Asociației Artiștilor Plastici Amatori (AAPA) din București la Secțiunea Artă Decorativă. Și-a exprimat dragostea pentru cele două domenii prin expoziții personale de artă vestimentară tricotată și croșetată, însoțite de versuri ale poeților clasici români.

Actualmente locuiește cu familia în SUA. În anul 2014 a debutat în literatură la Cenaclul literar *Mihai Eminescu* din New York.

Volume publicate

La Editura *Mega Image* din Tg. Mureș, 2014: *Pasageri în gândurile mele*, proză, volum de debut; *Poezii pentru copii*; *Epigrame*, plachetă;

La Editura *Rawex Coms*, București, 2015-2016: *Convorbiri cu amintirile*, proză; *Zăpadă proletară*, proză; *Notiţe peste an*, plachetă; *Veveriţa ştrengăriţa*, poezii pentru copii; *Nu vreau să traversez*, poezii; *Strugurii sunt acri*, proză;

La Editura Granada, Bucureşti, România, 2016: *Fiara printre oameni*, proză;

La Editura *Rawex Coms*, București, România 2017-2018-2019-2020-2021: *Strigătul disperării*, poezii; *Ultimul prag*, proză; *Tiribomba*, proză; *Vest-art*, (volum bilingv), proză; *Tablete din panoul timpului*, proză; *Oglinda din fereastră*, proză; *Vest-art* (volum bilingv), proză (ediția a II-a revizuită); *Expresii expressive*, plachetă; *Pietoni în timp*, proză; *Pasărea albă*, poezii; *Bagheta roşie*, poezii; *Catacomba Bucureştiului*, proză; *Portrete româneşti de peste ocean*, vol.I - interviuri; *Pod peste timp*, proză; *Portrete româneşti de peste ocean*, vol.II - interviuri; *Covi jurnal*, proză; *Portrete româneşti de peste ocean*, vol.III-interviuri.

Activitate literară

Cenaclul literar *Mihai Eminescu* din New York, SUA; Cenaclul literar *Catacomba*, București, Organizația *Românul*, Connecticut, SUA; Membru Asociat UZPR, Filiala Diaspora; Membru *ASRAN- Asociația Scriitorilor Români din America de Nord*.

Colaborări la reviste

Revista *Lumină Lină* - New York –SUA; *Romanian Journal* - Romanian American Community Newspaper - New York – USA; *New York Magazin* - Publicație Independentă Româno-Americană - New York – SUA; Revista *Bucureștiul Literar și Artistic* - București-România; Cotidianul *Răsunetul* - Bistrița – România; Revista *Conexiuni Literare* - Palatul Culturii - Bistrița – România; Revista *Destine Literare* – Canada; Revista Comunităților Românești - Ministerul Românilor de pretutindeni – București - România; Amaravati Poetic Prism 2019 Internațional- Multilingual Poetry Anthology-India; Revista *Convorbiri literar-artistice*- Editura *Amanda Edit* - București-România; Revista *International Writers`* - Ohio-Canada.

Extrase din referințe critice

Scriitoarea Elena Mitru este autoarea care, deși locuiește în S.U.A., și-a organizat în România fiecare lansare de carte. Cred că în 2020 a suferit foarte tare, o dublă suferință, ca să zic așa, pentru că, datorită restricțiilor impuse de pandemia instaurată la nivel mondial, nu a mai avut oportunitatea de a veni în țară, așa cum obișnuia, cât și suferința că nu s-a mai putut bucura de întâlnirea cu cititorii, cu liceenii de la Colegiul Economic ”Virgil Madgearu”, din București, unde devenise ”de-a casei”, prin faptul că-și organiza lansările, domnia sa publicând în acest an o carte de interviuri la Editura *Rawex Coms*.

Autoarea spune despre cărțile ei că le vrea a fi o ”conversație între autor și cititor” (*Pietoni în timp*, pg.123). În cărți ea povestește și se povestește. Aflăm, și noi, cititorii, cu multă ușurință – cu ușurința cu care autoarea ni se destăinuie –, cu detalii, uneori, cam totul despre viața sa, despre zbateri, despre tristeți și/sau bucurii, despre locurile pe unde a ajuns și despre oamenii locului respectiv. Ne pune-n față copilăria (acele vremuri trăite, frumos dar și vitreg – datorită comunismului, despre ai cărui conducători vorbește cu obidă surdă, cu durere, cu revoltă, adesea), ne pune-n față familia ei (”Părinții din partea tatălui chiaburi” din zona Olteniei, Țigănești – Turnu- Severin), ne vorbește despre ”școalele” absolvite și cât de mult îi plăcea ”să se joace cu cuvintele”, ”să le învârtească și să le rostogolească pentru bucuria personală”, dar aflăm că i-a plăcut și arta, devenind chiar membru al Asociației Artiștilor Plastici București, având expoziții de artă vestimentară. Aflăm că a debutat în literatură abia în 2014, în America, în Cenaclul *Mihai Eminescu*, condus de preot. Prof.dr. Th. Damian.

Deși trăitoare în America de mulți ani, Elena Mitru nu se depărtează de graiul românesc, și în cărțile sale, adesea, povestește folosindu-se de graiul autentic unei anumite zone:

”- Ce te doare, coană mare, de ce ai venit la mine?

- *Nu mă doare `nica, mumă, da` Ion, băiatu` meu, zâsă că mă adusă la un control.*

- Bine, coană mare, zice doctorul, du-te după paravanul acela, dezbracă-te și urcă pe masa aia pe care o vezi acolo, să te consult.

- *Olee, mumă, păi cum să mă dăzbrac, că la noi la Țigănaș` doftoru`nu ne pune să ne dezbrăcăm.*

- Da? Și cum vă consultă?

- *Păi, io-te așa. Punie mâna pe coloșa, pă la gât, pă la urechi, ne ascultă cu mosoru` ăla dă are un furtun dă-l bagă în urechi, dășhidem gura să zâcem "aaa" și gata, nie dă rețeta.*

- Bine, coană mare, dar el este internist, pe când eu sunt ginecolog.

- *Da`io nu știu, mamă, ce ie aia.*

- Doctor mamoș, asta știi?

- *Olee, mamă, cum să nu știu. Da`ce să caut io acilea, că pie minie nu mă văzu nima goală toată viața, decât Taichie al mieu și acușica să mă fac de râsu` Bucureștiului și Țigănești ului? Ba, mamă, io asta nu fac.*

Și iese din cabinet neagră de supărare pe tata, bineînțeles.

- *Bine, Ioane, la ce mă adusăși tu acilea să-ț`râz` dă mine? Io, femeie bătrână, să mă dăzbrac io în fața lu`doftoru`?... Ba, mamă, stăi tu cu iel acilea, că io mă duc acas` și să nu te mai auz că mă chemi la Bucureștii voștri acilea, că nu mai viu, să știu bine că mor, auzâș?*

Și zicând, Ma-bătrâna, a plecat urgent la casa ei, să scape *dă toate năroziile* lui Ion al ei"…

Elena Mitru povestind se povestește, și câte o concluzie mai trage, pe ici-pe colo, și notăm una bună, zic: Bucuriile și necazurile se duc, "se duc undeva, nu știu unde, poate înapoi de unde au venit. Vin greu și se duc repede" (asta cu "vin greu și se duc repede", e valabil, aș zice, doar la bucurii, căci necazurile vin repede și pleacă greu). "Ele se cheamă înapoi" (adevărat e, necazurile, mai ales!!, zic eu), pentru a umple golul pe care l-au lăsat când au plecat". Desigur, necazurile fiind subliniate aici, și subliniază autoarea mai departe: "Necazul nu vine niciodată singur, vine însoțit de un întreg alai de necazuri și necăzulețe care-și fac loc pe lângă necazul cel mare, ținându-i isonul…". (pag. 76-77; *Pietoni în timp*);

Autoarea povestește despre multe, diverse, printre care doresc să mai amintesc despre nemulțumirea, poate chiar mâhnirea pe care a simțit-o, de nenumărate ori în călătoriile dumneaei peste hotare, atunci când Bucureștiul era confundat cu Budapesta, și durerea pe care-o simțea când auzea cum sunt denigrați românii peste hotare, ea însăși fiind usturător afrontată, de multe ori, de unii cetățeni ai unei țări în care ajungea, pe criteriul că este româncă. Vestea unor "conaționali " ai noștri, despre care știm și noi că „au mâncat lebedele" de prin parcurile unor țări "civilizate", făcuse într-o vreme ocolul mapamondului, așa că nu era deloc de mirare ce i se întâmpla autoarei, ajunsă și ea în Occident, dar nu pentru a "mânca lebede" sau pentru a cerși (lucru pe care-l făceau nu doar o parte dintre romii români, ci și alți romi din alte nații, ei fiind originali, precum se știe, din India și Pakistan – după cum precizează autoarea –, nidecum din România, dar, bieții de ei, obiceiuri proaste având – cum ar fi, furatul și cerșetoria, deși despre minunatele lor meserii și tradiții, despre măiestria cântatului la vioară sau la acordeon sau oricare alt instrument musical, despre minunatele obiecte artizanale și câte altele executate cu virtuozitate de maestru de către romi –

țigani –, nu vrea nimeni să mai amintească), ci pentru a-și urma șoțul, și, iată, pentru a se pune în valoare prin expoziții de artă vestimentară și lucru manual, cât și prin publicare a numeroase de volume. (**Antoneta Rădoi**, redactor șef *Convorbiri literar-artistice*, București; 26 februarie 2021)

Bucuria împărtășirii. Elena Mitru este o autoare cu un permanent mesaj optimist în ceea ce privește lumea și modul omului de a fi în lume. Ca și în alte volume publicate anterior, cititorul va găsi aici un ciclu de exerciții de cugetare, de reflecție despre viață și moarte în special. Elena Mitru pune un accent deosebit pe frumusețea vieții, dar totodată oferă și un "memento mori" mai precis, pedalează pentru înțelegerea morții în realismul și naturalețea ei specifică. Pe alocuri, modul cum această problemă este abordată amintește de literatura biblică sapiențială de tipul "vanitas vanitas, omnia vanitas", ce caracterizează de exemplu Eclesiastul.

(…) În general vorbind, volumul îmbracă un veșmânt didactic și spiritual, transmițând generațiilor de azi și de mâine o învățătură fundamentală despre înțelegerea adecvată a existenței în condiția umană prezentă. Un exemplu concludent în aceast sens este credința autoarei, împărtășită aici, că Dumnezeu se bucură de ceea ce ne dăruiește. Poate că în general noi asumăm acest lucru, dar el nu este suficient conștientizat în viața de zi cu zi a credinciosului, pentru a-l stimula mai mult în imitarea exemplului divin în viața și relațiile sale cu cei din jur. Sfântul Apostol Pavel spune frumos că "Pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu" (II Corinteni 9/7), dar aici, mai mult decât atât, e vorba de a da cu bucurie și astfel a face bucuria o stare de spirit permanentă, acest lucru absolut superb și esențial.

(…) În altă ordine de idei, Elena Mitru reproduce și astfel promovează, cum se vede în multe locuri din volum, dialectul satului bunicilor (din Oltenia), ceea ce face din carte și un document de arhivă la care se poate recurge oricând, dar mai ales atunci când farmecele acestei rostiri originale se vor fi pierdut. Sper ca cititorii acestui volum să rămână cu bucuria pe care o răspândește Elena Mitru în suflet.

(Pr.Prof.Dr. **Theodor Damian**; Prefață la volumul *Ultimul prag*, 2017)

Elena Mitru a apărut în peisajul comunității noastre din New York în calitate de poetă și prozatoare capabilă de mari surprize estetice. Când mi-am încheiat articolul critic despre cărțile sale, pe care a venit să le prezinte în Cenaclul Literar "Mihai Eminescu", înființat de preotul și scriitorul Theodor Damian, nu presupuneam că ne va surprinde și în alte genuri artistice decât cele literare. Iată că acum, Elena Mitru, artistă și scriitoare matură și vivace, ni se înfățișează în calitate de designer în arta vestimentației cu vechi tradiții în cultura românească și europeană. Era și este cunoscută în România prin expizițiile avute de-a lungul anilor pe simezele bucureștene.

Este o creatoare pur-sânge. A revitalizat arta costumului românesc cu origini etnice și folclorice, precum au făcut-o prințesele noastre regale de altădată, de la Carmen Sylva la Regina Maria, de la Brâncuși, mai puțin cunoscut sub acest aspect, la colegul său Matisse, introducând în istoria artei universale tipologia costumului popular românesc sub auspicii eseniale, într-o utilizare care sintetizează modelul particular cu materialul textil autohton.

Succesele obținute pe această direcție, în țară și străinătate, în special în Japonia, mă îndreptățesc să văd în Elena Mitru o creatoare de excepție, cu fantezie

debordantă, despre care vom mai auzi și în America, țara tuturor posibilităților inventive. Expoziția de față e o dovadă peremptorie. Nu mă îndoiesc de succesul Elenei Mitru în continuare.

(**M.N. Rusu** - Crtic și istoric literar; Expoziția de artă vestimentară *Fantezii de toamnă*; Cuvânt de vernisaj, New York, 2015)

Gândurile deschid fereastra lumii. Cărțile Elenei Mitru sunt adevărate depozitare de lumină. (…) Elena Mitru ne-a obișnuit în scrierile ei cu aducerea în prim-plan a lumii, literatura fiind o mare punte care unește, peste marele Ocean, țara natală, România, cu mirificul tărâm american, unde locuiește acum.

(…) Observăm o proză cu multe concepte existențiale, cu stări psihologice, într-un festin al filsofiei. Eliberarea vine prin cuvânt, iar dansul literelor aduce steaua care dăruiește nemurire. Nopțile fără culori se transformă în curcubeu, iar zilele fără parfum abundă sub mirosul magnoliilor. O carte a identității, regăsind aici un drum al inițierii, cu forme și sensuri proprii. Alături de spațiu ca fenomen obiectiv, timpul constituie și el un cadru al scriitoarei, fiind o altă dimensiune a modului de reprezentare a lumii. Ritmul naturii, desfășurarea evenimentelor, a vieții omului și a tuturor actelor sale zilnice se produc în timp, dar în alt orizont și în alte condiții, cu alte semnificații decât acelea pe care le cunoaștem și le folosim obișnuit. Viața eroilor se desfășoară cursiv, mai lin sau mai zbuciumat, dar sigur ea nu stă pe loc. Un foc care se împarte cititorilor care se apropie cu suflet ales de frumusețea cuvântului. Pentru autoare, scrisul este arta de a face să intre universul între coperțile unei cărți.

(…) O felicit pe Elena Mitru, iar pe cititori îi invităm să intre filă cu filă în casa inimii Elenei Mitru, iar când vor termina de lecturat cartea, să aibă și ei sufletul încărcat de frumusețile acestei lumi. Podurile sunt aruncate peste marile ape, îndrăzniți, pășiți peste ele pentru a ajunge în casa gândurilor, acolo unde fereastra lumii este deschisă.

(**Menuț Maximinian**, Scriitor și jurnalist, Directorul cotidianului *Răsunetul*, Bistrița. Prefață la volumul *Tablete din panoul timpului*, 2018)

Profil de autor întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef **Convorbiri literar-artistice**

Titina NICA ȚENE

Titina Nica Ţene este poet şi prozator. S-a născută la 10 iulie 1944 în satul Uşurei, comuna Şuşani, județul Vâlcea. A absolvit Liceul teoretic din Drăgăşani și Şcoala Tehnică Hortiviticolă de 4 ani, din aceeași localitate.

A debutat publicistic în revista *Săteanca*. A fost învăţătoare la școala din Tarna-Mare, apoi secretară la revista *TRIBUNA* din Cluj-Napoca. Este membră fondatoare a Ligi Scriitorilor Români, luna septembrie 2006.

În anul 1981, după o noapte de stat la coadă la ulei, a scris o scrisoare lui Adrian Păunescu, la revista Flacăra. În scrisoare arăta că în Cluj şi în ţară se moare de foame şi ar fi de bun simţ să nu-l mai susţină pe dictator. Scrisoarea a ajuns la Securitatea din Cluj şi, ca urmare, Titina Nica Ţene a fost dată afară din serviciu şi a lucrat la revistă, şapte ani, pe un post neadecvat studiilor, cu o jumătate de normă. După revoluţie a fost repusă în drepturi.

Cărţi publicate

Bucuria lucrurilor simple, poezii pentru copii, Editura *Ion Creangă, 1989*; **Recreaţia grădinii,** poezii pentru copii, Editura *Porto-Franco,* Galaţi, 1997; **Amurg de întoarcere,** volum de versuri, Editura *Napoca-Star,* 2002; **Pietre de aducere aminte,** povestiri, Editura *Napoca-Star*, 2004; **Scaunul Harului,** poezii, Editura *Contrafort, Craiova,* 2009; **Viaţa ca o punte,** Editura DACIA XXI, 2011; **Anotimpul jocului,** Editura NICO, Târgu Mureş, 2011; **Un strop de veşnicie, Editura** *Semănătorul,* 2012; **Un strop de veşnicie,** Editura ***Ecou,*** Cluj**-**Napoca, 2012; ***Un strop de veşnicie,*** ediția a II-a, traducere în limba engleză de Mariana Zavati Gardner; ***Neastâmpărul toamnei,*** poezii, Editura *Semănătorul,* 2014; **O noapte palpitantă - întâmplări c-o nepoţică povestite de bunică**, Editura *Semănătorul,* 2014, povestiri pentru copii, **Întâmplări hazlii cu o nepoţică povestite de bunică**, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Ecou Transilvan, 2014; **Drumul spre suflet,** memorii, Editura *Semănătorul,* 2014; **Drumul spre suflet,** memorii, cu o prefaţă de Mariana Cristescu, Editura NICO, Târgu Mureş, 2014; **Nostalgia întoarcerii**, Editura *Absolut,* București, 2016.

Despre aceaste cărti au scris revistele: *Oglinda Literară, Viaţa de Pretutindeni, Amurg Sentimental, Eminescu, România Literară, revistele on-line A.R.P. Zeit, Vestea etc.* Articolele au fost semnate de Alex. Ştefănescu, Al. Stănescu, Petrică Birău, Mariana Zavati Gardner (Anglia), Ioan Miclău (Australia), Mariana Sperlea, Ionel

Andraşoni, Ioan Pop, Marin Oprea, Marian Barbu, Adina Enăchescu N. Tomoniu, Mariana Cristescu, Antonia Bodea, Petre Petria, Rodica Marian, Voichiţa Pălăcean-Vereş, Raveca Vlaşin, Virginia Brănescu, Liliana Boian Terziu, Floarea Ranta Cândea, Paraschiva Cărbunar şi alţii.

Colaborări la reviste

Colaborează la revistele: *Tribuna, Amurg Sentimental, Ecoul, Rusidava Culturală, Cuvând Torăcean-Serbia, Viaţa de pretutindeni, Lettres Europeennes-Belgia, Dor de Dor, Poesis, Milenium, Poezia, Eminescu, Semne, Pietrele Doamnei* şi la revistele online: *ARP, Iosif Vulcan, Confluenţe Româneşti, Napoca News, Făclia, Adevărul de Cluj, Mesagerul Transilvan, Confluenţe Românşti, Agora Literară, Diebrucke(Germania), OBSERVATORUL din Toronto, eCreator, Rotonda Valahă, Radio Pro-diaspora* din *Noua-Zeelandă şi alte câteva reviste din Spania.*

Recunoașteri

Este prezentă în Dicţionare, ca: *Oameni de ştiinţă şi artă vâlceni,* de Petre Petria, 1996; *Dicţionar de poeţi*, de Petru Poantă, Cluj-Napoca, 1998; *Clujeni ai* secolului 20-dicţionar esenţial, 2000, *Personalităţi române şi faptele lor*, de Constantin Toni Dârţu, 2004, *Enciclopedia Personalităţilor din România* (Who is Who); *Dicţionarul Ligi Scriitorilor Români*, volumul 2, *Dicţionarul Scriitorilor Români de azi*; *Dicţionarul personalităţi române şi faptele lor*, volumul 58. Antologii din România, Basarabia, Bucovina de Nord, Banatul sârbesc, Europa Occidentală, Israel, America, de Boris Crăciun şi Daniela Crăciun-Costin, Iaşi, 2011; *Prezenţe feminine vâlcene afirmate în domeniul culturii şi al ştiinţei naţionale*, Mic dicţionar, de Petre Petria, 2009; *Dicţionarul Autorilor Români Contemporani*, de Alina Kristinka, Enciclopedia *Personalităţi Române şi Faptele lor-1950-2013*, vol.56, autor Constantin Toni Dârţu, *Femei şi destine din Ţara Vlădesei* de Doina Mărghitaş, sub titlul: *Titina Nica Ţene - o olteancă în Ţara Vlădesei* etc.

Este în *Enciclopedia scriitorilor români de pretutindeni - Dicționarul Scriitorilor Români* editat de Academia din Republica Moldova în colaborare cu Uniunea Scriitorilor Moldoveni, autori academician Mihai Cimpoi și Traian Vasilcău, *Antologia APOLON*, patru volume, București, 2020, UNIVERSUM - antologie de literatură contemporană - autori români de pretutindeni, Montreal, Canada, 2020.

Este prezentă în Antologia *Cărticica mea de vară*, Editura Maria Cristina, 2013. Mariana Cristescu editează cartea *Familia ŢENE - Destine contemporane*, Editura NICO, Târgu Mureş, 2013. Este prezentă în Antologia Internaţională de Poezie Românească *Arta de a fi uman*, vol.5, 2013, editată de Daniela Voicu; Antologia *Afirmări culturale*, întocmită de Elena Buţu, Editura Sitech, Craiova, 2014; *Antologia Scriitorilor Români de pe toate continentele*, întocmită de Elisabeta Iosif, Editura Cetatea Cărţii, 2014; *Oglinda Ligii Scriitorilor Români – o altfel de istorie a literaturii române*, 2016 și Antologia internațională *Poesia oltre confini*, apărută în Canada și difuzată în Italia, Nigeria, Spania, Portugalia și România.

Traduceri

Este tradusă de Ana Muela Sopena, alături de Ana Blandiana, Marin Sorescu, Carolina Ilica, Geo Bogza, Ion Stratan, Nora Iuga în limba spaniolă, în revista *Arbre*

del temps, din Catalania şi Germania, de către Mircea M. Pop, în spaniolă, albaneză și italiană.

Premii

Ecoul, la Festivalul de poezia George Coşbuc, Bistriţa, 1984, Premiul 1, la Festivalul de poezie Liviu Rebreanu,Târgu Mureş, 1985, premiul a fost acordat de Puia Florica Rebreanu, fiica marelui prozator; Premiul pentru poezie la *Vara visurilor mele,* Bucureşti, 2002,organizat de revista *Amurg sentimental;* Premiul pentru anul 2011 al Ligii Scriitorilor pentru poezii pentru copii; Premiul I la Concursul Internaţional de Poezie STARPRESS, 2012; Diploma editurii NAPOCA NOVA pentru volumul *Un strop de veşnicie*, pe anul 2012; Premiul la Secţiunea Volume de Versuri Publicate la Festivalul Naţional de Poezie, Ion Budai Deleanu, ediţia a III-a, 2013, cu volumul *Un strop de veşnicie*, Marele Premiu la Concursul Internaţional de Poezie STARPRESS pe anul 2014; Premiul din partea Japoniei *Art & Life*, 2014, pentru proză scurtă, a primit Diploma *Virtutea literară* din partea conducerii Ligi Scriitorilor Români pentru întreaga activitate literară, în iunie 2014; Premiul Ligii Scriitorilor Români pentru Memoria-listică, pe anul 2014; Premiul special al juriului la Concursul Internațional *Art&Life*, pentru Poezie, Japonia 2015.

A primit din partea Primăriei și a Palatului Culturii din Bistrița *Certificate of Excellence* și *Medalia Liviu Rebreanu* pentru contribuția la promovarea autorului romanului *Răscoala*. A primit, în anul 2017, Medalia *Ziua Națională a Culturii - 15 ianuarie*, cu efigia lui Mihai Eminescu.

Referinţe critice

„Titina Nica Ţene, *Pietre de aducere aminte*, povestiri, Cluj, Editura Napoca-Star, 2004, 48 p. Amintiri din copilărie pe care autoarea şi-a petrecut-o, ca atâţia alţi scriitori români, la ţară. Ea nu imită însă pe nimeni. Modestă, cuviincioasă, plină de duioşie, ne câştigă simpatia, tocmai prin această *cuminţenie a pământului*." (**Alex. Ştefănescu** - *România Literară nr. 35/8-14 septembrie 2004)*

„Am savurat cartea de povestiri a talentatei Titina Nica Ţene din Cluj-Napoca. M-a impresionat prospeţimea limbajului şi am rămas cu dorinţa de a citi mai mult (…) talentul didactic al autoarei se simte în limbajul copilei, care are o altă înţelegere privind sensul cuvintelor comparative cu adulţii, mereu preocupaţi cu muncile epuizante de la sat. (...) Autoarea are un talent înnăscut de a folosi limbajul în maniera cât mai economică, asemenea celor trăiţi şi orientaţi nativ ecologic. Umorul mocnit caracterizează fiecare pagină a cărţii. În lumea noastră globalizată, unde sunt percepute ca o clonare de idei şi fapte şcolile înalte oferă cursuri *CREATIVE WRITING*, din când în când, îşi face simţită prezenţa câte unui scriitor autentic, cu talent înnăscut şi care aduce varietate în literatura contemporană. Titina Nica Ţene este o astfel de scriitoare. (**Mariana Zavati Gardner** - *Oglinda Literară,* nr. 38, februarie 2005, pg. 1113).

„Opera scriitoarei Titina Nica Ţene este întradevăr prodigioasă, deosebit de variate teme alese, şlefuite până la strălucire. Poezia doamnei Titina are, cum este şi natural, un specific propriu, de fapt acea lege pe care o pronunţă clasicul B.P. Haşdeu,

asemuind literatura română cu o câmpie unde e loc suficient pentru fiecare floare cu mirosul şi culorile ei.” (**Ioan Miclău** - *Cărticica românească de copii)*

„Învăţătoare, soţie şi mamă, şi nu în cele din urmă poetă, una cu un grad sporit de sensibilitate, gingăşie şi grandoare inocentă, făcând parte din familia suratelor sale: Maria Cuntan, Magda Isanos, Elena şi Coca Farago, Mariana Sperlea şi Constanţa Marcu. Îi pomenesc numele Doamnei învăţătoare, îngenunchind în faţa poeziei autentice: TITINA NICA ŢENE, cu obârşa în pământul sfânt al Olteniei, tărâmul românesc care l-a dat şi pe regretatul nostru confrate: Damian Ureche. Doamna Titina Nica Ţene face parte dintr-o familie de scriitori, alături de stâncosul Al. Florin Ţene şi de puiul (dac-lup) dr. în istorie Ionuţ Ţene, care-mi pare mai degrabă Ionuţ din „Fraţii Jderi”. (Revista *Eminescu,* Timişoara, nr.11-12/ aprilie, 2003). Poeziile doamnei Titina sunt senine și cu multă candoare și tristețe ascunsă.” (**Dumitru Velea**, 2015).

Mult Distinsă și Iubită Doamnă, Titina Nica Țene, ieri seară am intrat în posesia cărții *Drumul spre suflet*, autoare Titina Nica Țene și m-am bucurat mult. Azi am început să citesc din ea și consider că așa ar trebui scrise toate cărțile *Jurnal de Saga*. Vă felicit mult, vă mulțumesc din suflet că sunt și eu printre cei aleși spre a citi această carte scrisă cu mult dar și însuflețire de către Domnia voastră.

Cu mulțumiri, multă stimă și prețuire, **Melania Rusu Caragioiu**.

Extrase din operă

A plecat măicuţa...

A plecat măicuţa casa e pustie
poarta e legată cu un lanţ de fier
în grădină-s singuri butucii de vie
cumpăna fîntînii scîrţîie de ger.

Nu-i mai umblă paşii prin ogradă
nu mai strînge neaua cu lopata
nu mai iese-n prag ca să ne vadă
pe pridvor s-a stins, demult, muşcata..

Trist, Grivei, rămas lîngă căsuţă
c-a murit stăpîna lui cea bună
nu mai umblă noaptea pe uliţă
latră, lung, sfîşietor, la Lună.

Şi cum stau, aşa, privind grădina
şi ograda care-i proaspăt ninsă
mama iese-n prag, face cu mîna
şi-n pridvor muşcata e aprinsă.

Bătrâna doamnă cu sclipici

Cu viaţa-i ca o zi de post
priveşte-n juru-I fără rost
şi are un fel de… tremurici.

A fost o doamnă cu renume
Acuma este o frunză-n vânt
rătăcitoare pe pământ
şi nimeni n-o strigă pe nume.

Şi umblă, aşa, ca o nălucă
iar tinereţea-i e departe
nu se mai teme de moarte
uitând acasă să se ducă.

Doamna noastră cu sclipici
se-ntinde-n iarba de pe jos
visează atâta de frumos
şi s-a oprit din… tremurici.
A fost o doamnă cu sclipici…

Bătrâna şi căţelul

Stă pe bancă-n parc bătrâna
lângă ea cu un căţel
tot ce i-a rămas pe lume
este acest sufleţel...

Se gândeşte la trecut
anii nu poate să-i schimbe
iar căţelul lângă ea
sare-n sus şi face tumbe...

Are doi bani în batistă
cumpără cu ei o pâine
din care mănâncă ea
ce rămâne dă la câine...

Şi se bucură căţelul
dând din coadă a bucurie
cine o să moară primul
niciodată nu se ştie...

Dar acum bătrâna noastră-i
fericită peste poate
împărţind cu acest căţel
marea ei singurătate...

Cheia Bătrânei

Stă bătrâna gârbovită
pe o bancă sub un tei,
toate tristeţile lumii
sunt ascunse-n ochii ei.

Se gândeşte neîncetat
la căsuţa ei umilă
ce i-au vândut-o copiii
ca să-şi construiască vilă.

Dar în vilă n-are loc,
i-au făcut lângă grădină
cămăruţă cu un geam
să privească spre lumină.

Căci copii-s ocupaţi
se plimbă în jos şi-n sus.
Merg chiar la Biserică
Să-L slăvească pe Iisus.

„Fii, măicuţă mulţumită
să ne-ajuţi pe fiecare!
Cine astăzi ţi-ar mai da
farfuria cu mâncare?

Că dacă ai îmbătrânit
nu este a noastră vina,
vila se-ntreţine greu
vrem să schimbăm şi maşina!”

În clipele de răgaz
ascunzând o cheie-n mână,
se îndreaptă către casa
unde a fost, cândva, stăpână.

Numai cheia i-a rămas
că în rest toate sunt duse,
casă, tinereţe, soţ,
sunt durerile-i nespuse.

Lung priveşte printre gard
şi îşi vede viaţa toată,
simţind cum din ce în ce
de puteri este lăsată.

Însă, într-o dimineaţă,
au găsit lângă grădină,
moartă, pe bătrâna mamă,
tot strângând o cheie-n mână.

Mama

Mi-e dor de tine mamă şi aş vrea
să fii, acum, când plouă, lângă mine,
s-alungi tristeţea de pe fruntea mea
aşa cum o făceai, fiind cu tine.

Să mergem după lemne amândouă,
acolo, în pădurile umbroase,
să culegem şi ciuperci şi flori
şi să ne-ntoarcem, seara, bucuroase.

S-aprindem focul din surcele-n tindă
fierbând o mămăligă pentru lapte
eu să alerg, voioasă-ntr-un picior
pe lângă focul scânteind în noapte…

Dar unde eşti? Te caut tot mereu,
iar în grădină mai este câte o floare,
fac un buchet, pornesc spre cimitir,
să îţi aprind, cu lacrimi, lumânare.

Profil literar realizat de **Nicolae VASILE**

Victor PENCU

Născut pe 29 iunie 1950, de ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel, trecut în acte pe 2 iulie 1950, în comuna Gâștești, actualmente sat Pădureni, comuna Buturugeni, județul Giurgiu; Doi copii: Liviu Cătălin și Virgil Emilian Marius.

Studii

Liceul „Gheorghe Lazar”, București; Școala Postliceală ”PTTR”.

Debut literar

În revista *Amfiteatru,* 1971, apoi a publicat în revistele *Luceafărul, România literară, Cronica giurgiuveană*, condusă de Ion Gaghii, *Amor sentimental*, *Poezia* și *Convorbiri literare* de la Iași, *Viața românească, Sud, Cronica* și altele.

Volume apărute

Neodihna cuvintelor, 2000, poeme, Editura *Amurg Sentimental,* debut; *Elegii de acasă*, poeme, 2016, Editura *Arefeana*; *Ianuarienele... și alte stări*, poeme, 2019, Editura *Betta; Elegiile pământului*, poeme, 2019, Editura *Betta.*

Activitate literară

Membru al mai multor cenacluri literare cum ar fi: „3,14”, infiintat și condus împreună cu Liviu Ioan Stoiciu, Ana H., Corneliu Omescu; Cenaclul „E. Lovinescu”; Cenaclul „D. Bolintineanu” și altele; Cuvânt-înainte, prefață de Victor Pencu la volumul *Adevărul la hotarele istoriei* de Dan Florica, Editura *Arefeana,* 2018; *In memoriam „Constantin Carbarău*” (1939-2012) – antologie 2014.

Antologii

Constelația inimii, Ilfov, 1979; *Elegii de acasă*, 1998, antologie de creație literară, Giurgiu, care cuprinde lucrările concursurilor naționale ”Nichifor Crainic”

1998, ediția a VI-a și Dimitrie Bolintineanu, ediția a XIX-a 1998, păstrând titlul grupului meu de poezii „Elegii de acasă”; *Revista Sud*, antologie 1996 – 2006, 10 ani de apariție; *Revista Sud*, bibliografie 1996-2011; *Grupul de la Bolintin* – antologie de poezie și proză, 2018; *Poeți în arenă* – antologia ediției a I-a a Concursului Național de poezie ”Radu Cârneci”, 2018; *Poezia iubirii* – antologia ediției a II-a a Concursului național de poezie ”Radu Cârneci”, 2019.

Premii

Marele premiu la Concursul național Nichifor Crainic, 1998; Premiul II la Concursul național D. Bolintineanu, 1998; Premiul I la Concursul național D. Blintineanu, 1999; Mențiune la Concursul de poezie ”Radu Cârneci”, ediția a II-a, 2019.

Aprecieri critice

Aureliu Goci, Victor Atanasiu, Ion C. Ștefan, Florentin Popescu, Ion Gaghii, Liviu Ioan Stoiciu, Dan Florica, Constantin Carbarau, Eliza Roha, Ana Dobre, Elena Cătunescu, Gabriel Dragnea, Antoneta Rădoi.

Referințe critice

Victor Pencu, un poet al Câmpiei... În peisajul cultural bucureștean, forfotind de literați, (mai mult sau mai puțin creativi), la Casa de Cultură ”Mihail Eminescu” a sectorului 2, (fostă Calderon), într-una din zilele verii anului 2019 apare un personaj ceva mai puțin efervescent, un tip între două vârste, sobru, – mi s-a părut la prima intersectare a mea cu el –, chiar timid, genul introvertit, care-ți inspiră zicala: ”unde-l pui acolo stă”, (doar că asta numai la prima vedere, aveam să constat ulterior), un tip ce semăna lacrimă cu Nichita Stănescu, doar că… nu era Acela (nici nu avea cum, acela fiind plecat demult în lumea celor drepți!), ci Victor Pencu. Avea o lansare de carte și, evident, era un pic fâstâcit, străin locului, fiindcă nu era între ”ai lui”, între oamenii din satul Gâștești, (Gâșteștii Giurgiului, unde-și petrecuse multă vreme trăirea, într-o izolare autoimpusă, petrecută, în mod sigur, în meditație și lucru, după cum se va vedea), ci la oraș, și nu unul oarecare, ci în București, printre... *necunoscuți*, la o casă de cultură cu ștaif, unde toată lumea se cunoștea cu toată lumea, fiindcă erau ”de-ai casei”. Ei bine, am zis *necunoscuți*, fiindcă majoritatea celor prezenți atunci, acolo, îi erau necunoscuți, cu excepția celui care organizase evenimentul, Nicolae Roșu de la *Arena literară*, în acea zi, – prezent acolo în dublă calitate, adică și cea de editor al cărții, care urma să fie lansată, ”Ianuarienele… și alte stări” (ce titlu!!) –, a altui editor, Ion. C. Ștefan (d.2021), – scriitor și editor al unei edituri care-i publicase câteva cărți autorului Pencu, și, întru această ”virtute”, nah`, *nobless oblige*, trebuia să fie prezent, ba încă a luat și cuvântul, (Ion C. Ștefan), așa cum se cădea –, a doi critici literari arhicunoscuți casei de cultură ”M. Eminescu”, Aureliu Goci și Victor Atanasiu, și scriitorul-jurnalist Florentin Popescu, redactorul șef de la *Bucureștiul literar și artistic*.

Autorul venise cu vreo doi prieteni, probabil săteni, și cu preotul din sat, cel despre care aflăm că i-a sponsorizat publicarea volumului ce urma să ni-l prezinte. Ce frumos! Felicitări, Părinte! Iată că se demonstrează că *popa* n-are mână doar de luat,

așa cum îi merge buhul în opinia *folclorului* de radio-șanț, ci și mână de dat, și ce frumos gest!! Omul, Victor Pencu, părea stingherit, fiind, așa cum am zis*, necunoscut* între mulți… *necunoscuți* lui. Un *stranger!* Dar când ești scriitor, nimic nu te poate împiedica să te introduci în societatea în care pui piciorul, chiar de n-ar fi pe lângă tine careva ca să te introducă, să facă prezentările. Ca poet, îți faci destul de ușor intrarea, căci poți să-ți trimiți la înaintare cartea, apoi lucrurile devin ceva mai facile, lumea va ști de tine. Dar, așa cum spuneam, omul nostru nu era chiar așa cum părea la prima vedere, timid, acum bazându-se pe creația sa, plus că avea suporteri de elită, cei pe care i-am enumerat mai sus, și stinghereala autorului s-a destrămat ca un fum, deîndată ce a început prezentarea cărții, căci noi, cei puțini prezenți acolo, care alcătuiam auditoriul, ne-am așezat frumușel, cuminței, pe scaune, gata pregătiți să cercetăm *ozn*-ul, – curiozitate pentru noi –, căruia doream să-i descoperim durata și scopul vizitei printre… pământeni. Și omul ne-a prezentat cartea. ”Ianuarienele… și alte stări”. Ce titlu!!, mi-am zis și mi-am tot repetat. Ce-o mai fi și asta??! Apoi, am văzut. Citit, aprofundat, plăcut, comentat!

Deși n-a apărut în lumea cenaclurilor literare o vreme, – după cum aflăm din discursul criticului literar Aureliu Goci, care îl știa mai de dinaintea apariției actuale –, dând, celor care l-au cunoscut cândva, sentimentul că... s-ar fi retras, că nu-l mai interesează literatura, iată că, retras fiind în satul din câmpie, din Câmpia mare a Bărăganului (mult cântată de poeți), autorul *ianuarienelor* n-a stat, ci… a lucrat. Și-acum, vine și pune-n față publicului iubitor de literatură creațiile sale, greu digerabile, profunde, zic.

Pe Victor Pencu, având un fel aparte de a scrie, nu-l înțelegi de la prima lecturare. E mai profund, mai… metafizic. Deși un om al satului, un om despre care orășeanul ifosos ar zice că-i… ”de la țară”, (trăind în retragerea lui, în Gâștești, – sat despre care, personal, nu știam că ar exista pe harta României, dar, iată, am aflat acum, și am aflat că în el viețuiește un poet, un creator de valoare, Victor Pencu), ei bine, nu, omul e… filosofic, profund filosofic: *”Din bezna cerului cade bezna peste cai soldați și câmpii /Și-n toată căderea un gând îmi încâlcea anii /O… și eu eram așa singur cu sufletul verde /În strai de sărbătoare și iată intru-n reverberație […] Peste sat smalțul iernii linie argintie rânjind în îngăduință/ Ca și-n golul dintre crucile de piatră/ Rămâne o rană în adâncul pământului...// Spun ceva bolborosit și pereții se cutremură în adâncul camerei pe fotoliul mov începe Infinitul/// O roată târzie îmi intră pe fereastră cu miros de nard…/ Numai tu ții fereastra închisă acolo în odaia ta/ Februarie leagă vremurile și e frig în oase/ Mă pipăi cu mâna stângă și nu mai știu să ard /Mă privesc cu ochiul stâng și deasupra mea îngerul Domnului”.*

Iată, așadar, fără punct, fără virgulă, *ianuarienele* lui Victor Pencu devin *februariene*, și *februarie leagă vremurile și e frig în oase*, dar în fotoliul mov al camerei*, începe… Infinitul!!* Alegorie?? Metaforă fină? Litota?? (a spune mult, în puține cuvinte). Dumnezeu știe ce-a pus în mintea și în condeiul acestui poet al satului - cătăreț în Biserică, acolo în satul lui, după cum am aflat la lansarea cărții –, un poet care scrie poeme fără punct, fără virgulă, dar cu un adânc substrat filosofic, mistic. Recunosc, mie, care-s un monument de superficialitate, mi-a trebuit un timp ca să-l înțeleg pe poet. Am citit și am recitit cărțile primite, trei la număr (”Ianuarienele…și alte stări”, ”Elegii de acasă”, și ”Stampele luminii”), una mai cu miez mistic decât alta, una mai meditativă decât alta!

Criticul literar Aureliu Goci, unul dintre marii *guru* ai criticii literare românești, spune despre Victor Pencu ceva foarte interesant, și anume că el ”face din Gâșeștiul natal de pe malurile Ilfovățului, din care s-a născut, muncește și trăiește, un alt Lancrăm, un centru al lumii și un portal al luminii”. ”…Iată că există un poet neotradiționalist care trăiește la țară, este chiar un om important al satului său, integrat ca opțiune proprie și ca profesie în societatea rurală. Poetul a ales să rămână…”, spune criticul literar Aureliu Goci în prefața la cartea Ianuarienele. Bine spune maestrul, fiindcă… bine crează poetul din Gâștiștii Bărăganului! Felicitări, sănătate, spor și desăvârșire în viitoarele creații, poetule!

(**Antoneta Rădoi**, text publicat în *Convorbiri literar-artistice*, 12 iulie 2019)

Prin anii `80 ai trecutului secol, Victor Pencu frecventa ceanaclurile și chiar publica versuri în *Luceafărul*, fiind oarecum cunoscut în mediul cenaclier și al pretendenților la gloria poetică. Se pretindea nepot al lui Nichifor Crainic și era născut și locuia în satul Gâștești… Apoi a dispărut complet în satul de baștină dedicându-se agriculturii, lăsând mediul otrăvit al Bucureștilor pentru lumea de himere a dispă-rutului județ Vlașca...

Au trecut aproape patru decenii de la acele vremuri. Nimeni nu știa ce făcea Victor Pencu la Gâștești în afară de agricultură, căci el, încet-încet a dispărut din orizontul de așteptare al poeților.

Izolat atâta vreme, absent din publicații, autorul a scris și a citit în singurătate fără să consulte opinii critice și fără să se confrunte cu un cititor virtual. După aspectul versurilor, însă, Victor Pencu pare racordat la realitatea poetică actuală și perfect sincronic cu inovațiile și experimentele care au marcat în ultimii ani universul liric.

Ultimul, noul, actualul Victor Pencu este o mare surpriză. El revine în poezie de parcă nu ar fi plecat niciodată – dar a plecat, oare? – sau a fost numai o retragere strategică pentru noi acumulări și reformulări? Noul autor nu este doar un chip nou, de mare rafinament și surprinzătoare densitate filozofică, ci si un poet extraordinar, o voce inconfundabilă cu rezoluție individualizată în noul context literar neomilenarist.

Iată, după mulți ani, de când se părea că s-a dat la fund, Victor Pencu reapare sigur pe el, nu doar schimbat, ci reinventat radical, dar tot pe făgașul vechii sale iubiri pentru Nichita Stănescu, într-un discurs contorsionat marcat de abstracte și de plângeri în pustie. Discursul său s-a limpezit în spiritul ludic, în jocul spiritual cu mare greutate filozofică și complexitate conceptual, care nu păstrează decât două referințe difuze, două polarizări neantagoniste, credința și iubirea, de fapt două forme de iubire sau de încredere. Și ca orice poet important așază un nou topos pe harta imaginarului, un nou sat, Gâștiștii, spațiu arhetipal din inima Câmpiei Dunării, în apropiere de Bulbucata lui Nichifor Crainic și de Călugărenii victoriei istorice. Victor Pencu nu doar s-a reinventat la distanță de decenii. S-a născut din nou – aceeași identitate socială ca o nouă identitate poetică, cu voce inconfundabilă și rezoluție personalizată.

Victor Pencu nu a făcut rău stând atâta amar de ani deoparte, adică de parte de așa-zisul centru al poeziei, de reviste, de edituri, de confrați sterilizați de confruntări intestine. Discursul său nondescriptiv, epurat de podoabe, de metafore, uneori cu aparență și dicteu suprarealist, rămâne de fapt o confesiune a stărilor misterioase, iar uneori chiar o declarație de dragoste integrată în secvențe existențiale, precum se eternizează niște simple insecte în substanța chilimbarului.(…)

Victor Pencu se dovedește în *Elegiile de acasă* un poet remarcabil, care își recapătă un loc de frunte în generația lui, din care a dispărut foarte multă vreme, după un debut promițător, nesusținut însă în continuare.

Poet intuitiv, poet de vocație înnăscută și nu un autor cu anvergură culturală, trebuie să își continue creșterea cu alte cărți, care ar trebui să acopere timpul dispariției din literatură și să reactualizeze acordul cu fenomenul scriptural din care a absentat aproape întreaga perioadă de maturitate. Acum, revenirea sa este spectaculoasă și substanțială și chiar cu promisiunea unei autodepășiri între-un viitor permisibil.

Ca și generația`70, în care se integrează Victor Pentru, aduce un elogiu Cuvântului și nu Textului, cum fac optzeciștii, metamorfozați în textualiști: „Spun cuvânt și el se cuvântă/ Spun ramură și ea se rămurește/ Spun răcoare și ea se răcorește/ Spun lup și el se lupește/ Spun un cuvânt sărut flămânzii/ Cu o ramură le dăruiesc fructe/ Cu răcoarea le alin zăbava/ Cu un lup le îmbogățesc pădurile// Ramura/ Răcoarea/ Lupul/ Fllămânzii par o întâmplare/ Sub albastrul cerului // Nu mai aud un cu un cuvânt/ Nu mai cresc cu o ramură/ Nu mai transpir sub povara răcorii// Gîndul poetului colorează în roz/ Descifrarea foametei/ Întrerupând surâsul/ Cuvântul /Răcoarea/ Ramura/ Lupul/ Numai flămânzii duc cu ei șopârla/ Ucigătoare” (Neodihna cuvântului).

Poemul acesta spectaculos este perfect translucid și profund permeabil unei semnificații logice bazat pe derivații și simetrii. Alte texte potențează o aureolă misterioasă, nu imediat accesibilă, dar accesibilă dacă pătrunzi rațiunea jocului superior, pentru că o altă dominantă a textului rămâne spiritul ludic, acreditat cu o anumită greutate morganatică specifică omului de la câmpie.

Tema condiției poetului într-o lume pragmatică și mercantilă se conectează cu fenomenul Limbii atotputernice, într-un puternic poem care amintește de cel mai bun Nichita Stănescu. Iată punctul conceptual și autoreflexiv în care a ajuns Victor Pencu, după șovăitoare începuturi tradiționale, conjudețeanului său (și al meu) Nichifor Crainic: ”Aproape că îmi ajung cele două mâini/ Ca și cei doi ochi/ Deși inima este mai puțină// Și plopii din jurul sufletului îmi ajung/ Și frunzel// Vedenii prin grădină/ Și tu iubito îmi ești puțină/ Nu mă mai satur de tine/ Ca de ploi.// Și de nevoi./ Bat în copite armăsarii de ianuarie/ De poet cineva uită cuvintele în zece/ Să nu se surpe amurgul șoptit/ ”Să nu se timpurască timpul”// ”Să nu se plece”/ Aproape că-mi ajung cele două mâini/ Aproape că și fierea/ Mi se ajunge și// Limba românească în care/ Se plânge” (Elegie ianuariană).

Discursul liric, intens metamorfozat și derivat prin acumulări imagistice, nu este, totuși, abscons, ermetizat, greu accesibil, ci se oferă ca o calmă poezie de dragoste fericită și împlinită.

După ce s-a reinventat la alt nivel, într-o nouă formulă expresivă, de construcție minimală, Victor Pencu și-a recâștigat și redefinit identitatea de poet adevărat, ca actor de frunte pe scena fenomenului poetic contemporan. (**Aureliu Goci**, Victor Pencu sau *Supraviețuirile și reinventarea identității poetice după trei decenii de tăcere;* Prefață la *Elegii de acasă*, 2017, Editura *Arefeana*)

Mărturisesc cu emoție că poetul Victor Pencu, din comuna Buturugeni, satul Gâștești, județul Giurgiu, care mi-a încredințat un manuscris, pentru a-l tipări la

Editura Arefeana, m-a impresionat în mod deosebit prin frumusețea versurilor sale, însoțite de-o modestie aleasă. (**Ion C. Ștefan**, din Postfață la *Elegii de acasă)*

Mut ca o lebădă, timp de peste două decenii, poetul Victor Pencu, din Gâștești de Giurgiu, țâșnește viguros în peisajul literaturii noastre cu un volum de versuri robust, *Elegii de acasă*, hotărât să tragă brazda adâncă în lirica românească postdecembristă. Și o face cu atâta forță și sinceritate încât devine, fără putere de tăgadă, mai mult decât convingător. (**Ion Gaghi**, În *Stampele luminii*, 2017, Editura *Arefeana*)

(…)Victor Pencu a ajuns la a cincea carte în care ”conținutul, frăgezimea și-mbătrânirea” dau de gol condiția unui poet intuitiv, ”inspirat”, prizonier la Gâștești ”câmpiei eterne” (de care face caz George Alboiu, intrat azi în anonimat), cu steaua lui. ”Îți umpli golul/metafizic”, își scrie sieși Victor Pencu, amintind de Nichifor Crainic (din arborele genealogic din care se trage, dacă am înțeles bine), ”în suflet încă mai bântuie/bruma”, ”suflet flămând mirosind a pământ/ și picură ceară pe filactera/ din care citesc versetele Domnului/ în plină ”zi slobodă”. Că ”pe unde trece cuvântul rămâne o dâră/ de lumină…”. Un poem remarcabil. Nu pot să nu mă bucur că Victor Pencu se regăsește în poezia adevărată, în care ”o lebădă cade-n grădină/ Și grădina se umple de triumph”, mistic, sau în care ”femeia căzută din/ lampă” în ”spații de marți mi se arată mov/ în fântânile universale” (acest gen de versuri îi dau de gol sensibilitatea neotradițională). Pencu ”își aprinde sufletul cu ea”, cu poezia: discret, distins.(**Liviu Ioan Stoiciu**, În *Elegiile pământului*, Editura *Beta,* 2019)

Departe de zgomotul și forfota orașului, într-o localitate care nu spune nimic unui străin de plaiurile giurgiuvene, Gâtești, dl. Victor Pencu, autor până acum a trei volume de versuri, caută (și în bună măsură reușește!) să creeze o adevărată mitologie a satului, precum odinioară marii noștri poeți, – plecați spre lumea poeziei –, din locuri cu puternice rădăcini ancestrale, cu tradiții, obiceiuri și datini ce alcătuiau toposul unei lumi aproape cu totul dispărută azi. Putem afirma, fără teama de a greși, că *Stampele luminii* reprezintă un reper remarcabil nu numai pentru autorul plachetei, ci și pentru poezia actuală în general. (**Florentin Popescu** – comentariu la *Ianuarienele și alte stări*)

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef **Convorbiri literar-artistice**

Andrei Mihai POGÁNY

S-a născut la data de 1935.07.09 în Timişoara. Este absolvent al Facultății de Construcţii, Timişoara în anul 1958, devenind inginer hidrotehnic, doctor inginer la aceeași facultate, în 1984, Inginer European (Eur.Ing) acordat în 1992 de Federaţia Europeană a Asociaţiilor Naţionale de Ingineri. Este cunoscător al limbilor germană şi maghiară la nivel de limbă maternă.

Activitate profesională: Execuţia construcţiilor hidrotehnice (Porţile de Fier I), Proiectarea hidrocentralelor, Gospodărirea apelor, Cadru didactic în învăţământul superior. Cadru didactic la Facultatea de Construcţii Timişoara, Secţia de limbă germană 1993-2010.

Activitate literară: Traduceri în limba germană a trei volume de poeme ale lui Marcel Turcu, suprarealiste, şi publicarea lor în, 2009, 2010 şi 2013; Editarea volumului propriu „Nuvele necenzurate" la Editura Mirton, Timişoara, 2012; Traducerea în limba maghiară a volumului de aforisme ale lui Trăilă Tiberiu Nicola, 2012; Traducerea în limba germană a volumelor de lucrări a lui Karinthy Frigyes, a lui Constantin Pădureanu, a lui Ion Scorobete şi a lui Maria Dudaş în 2013 – 2015; Articole, recenzi, poeme în 12 reviste literare din 1998 până în prezent. Membru în Redacţia revistei Anotimpuri literare din Timişoara din 2012.

Cărţi literare publicate

Traducerea în limba germană a volumului de poeme a lui *Marcel Turcu*, *Ofiţerul I al stărilor de spirit* (Der Offizier I der Gemütszustände), Editura *Mirton*, Timişoara, 2009; Traducerea în limba germană a volumului de poeme a lui *Marcel Turcu, Eurorero* (Eurorero), Editura *Mirton*, Timişoara, 2010; Traducerea în limba maghiară a volumului de cugetări şi aforisme a lui *Trăilă Tiberiu Nicola*, *Scutier la vămile vieţii* (Pajzshordó az élet határainál), Editura *Waldpress*, Timişoara, 2012; *Andrei Pogány, Nuvele necenzurate*, Editura *Mirton*, Timişoara, 2012; Traducerea în limba germană a volumului de poeme a lui *Marcel Turcu*, *Orbitudine* (Unklarheit), Editura *Mirton*, Timişoara, 2013; Traducerea în limba germană a volumului lui *Karinthy Frigyes, Daţi-mi voie domnule Profesor* (Erlauben Sie mir Herr Lehrer), Editura *Eurostampa*, Timişoara, 2013; Traducerea în limba germană a volumului de poeme a lui *Ion*

Scorobete, Miraj (Täuschung), Editura *Limes*, Cluj-Napoca, 2014; Traducerea în limba germană a volumului de poeme a lui *Constantin Pădureanu, Focuri pe dealuri* (Feuer an den Hügeln), Editura *AIUS*, Craiova, 2014; Traducerea în limba germană a volumului de poeme, *Maria Dudaş, Peregrin lângă secunda care bate* (Pilger neben der schlagenden Sekunde), Editura *Eubea*, Timişoara, 2015.

Colaborare la reviste

Anotimpuri literare, Timișoara; *Culorile amurgului*, Timișoara; *Vatra veche*, Tg. Mureș; *Lumina Divină*, Timișoara; *Literar ing*, București; *Bogdania*, Focșani; *Coloana infinitului*, Timișoara; *Tribuna Seniorilor Orşoveni*, Orşova; *Destine Literare*, Montreal Canada; *VIP Seniorii*, Timişoara; *Heti Új Szó*, Timişoara; *Heliopolis*, Timişoara.

Extrase din aprecieri critice

Nuvele necenzurate, de **Andrei Pogany**, Editura **Mirton**, Timişoara, 2012. Cartea conţine patru nuvele, *O tinereţe zbuciumată, Salvarea dintr-un pericol iminent, Un zbor ciudat spre eternitate şi Un român, dincolo de sine.*

O tinereţe zbuciumată prezintă viaţa lui Georgică Motea, băiatul Mariei şi al lui Marin Motea, deosebit de dotat intelectual şi curat sufleteşte. Stresul vieţii sale l-a constituit secretul, ştiut doar de el şi tatăl său, că provenea dintr-o familie catalogată ca ”ţărani mijlocii”, drept care, comform regulilor aberante ale conducătorilor comunişti din acea perioadă, nu avea dreptul să acceadă în rândul celor cu studii uperioare. Toată perioada studenţiei i-a fost umbrită de chinurile ascunderii acelui secret, care, dacă ar fi fost aflat, s-ar fi lăsat cu pedepse deosebit de grave. Toată perioada respectivă şi mult timp după aceea a trebuit să ascundă faptul că a urmat şi că a absolvit o facultate!

Autorul sesizează foarte bine defazajul dintre schimbarea de regim şi schimbarea sufletului oamenilor. Secretarul Sfatului, Ciobănoiu Ion, riscându-şi soarta, i-a eliberat lui Georgică Motea adeverinţa de ”ţăran sărac” pentru a putea fi primit la facultate.

Acest defazaj, dar invers, se manifestă şi în societatea românească de azi, când răutatea specifică regimului trecut se manifestă şi acum, la atâta timp de la schimbare!

Salvarea dintr-un pericol iminent arată cu argumentele unor evenimente trăite, salvarea de la deportarea în Siberia a unei fete, Ana, de naţionalitate germană, în perioada de imediat după 23 august 1944. Salvarea s-a făcut în două etape, întâi, pe termen scurt, prin ascunderea sa de către familia Maria, Vasile Teodorescu, şi fiul acestora Mircea, care au ascuns-o în casa lor de soldaţii dornici de a se face remarcaţi prin găsirea de persoane propuse la deportare. A doua etapă a fost prin căsătoria ei cu ”domnul Guţiu”, care, oferindu-i numele său de român, a salvat-o pe termen lung.

Ana avea o singură ”vină”, aceea că era nemţoaică atunci când nu trebuia să fie.

În această nuvelă se observă pornirea copilului Mircea Teodorescu spre priceperea maşinilor complicate dintr-o centrală hidraulică, aceasta fiind o notă autobiografică, dată find specialitatea autorului cărţii.

Un zbor ciudat spre eternitate este nuvelă remarcabilă prin surprinderea rolului întâmplării în viaţă! Mihai, un foarte bun specialist în domeniul amenajării apelor, şeful unui birou la o instituţie dintr-un oraş din ţară, este trimis în delegaţie la Bucureşti, la ministerul care pregătea demararea unui proiect foarte important. Frenezia implicării în ceva foarte important se amestecă cu frustrarea că nu a găsit bilet la avion, la ducere. La întoarcere a avut ”noroc” şi a reuşit, printr-o întâmplare, să procure mult râvnitul petec de hârtie, care-i oferea posibiltatea să se întoarcă cu avionul. Deasupra munţilor a avut ghinionul unor turbulenţe care l-a făcut să-şi promită că nu se va mai urca niciodată într-un avion şi că îi va sfătui pe toţi cunoscuţii să facă acelaşi lucru. A doua zi, la birou, povestea cu lux de amănunte prin ce a trecut!

Helen, colega sa, care nu-i era indiferentă nici ca persoană, nu s-a lăsat impresionată de păţania lui Mihai, punând totul pe seama emotivităţii deosebite a acestuia, nepotrivită, considera ea, pentru un bărbat adevărat. Chiar i-a cerut ”să-i pună o vorbă bună la director”, s-o trimită şi pe ea în delegaţie la Bucureşti, unde va merge ambele drumuri cu avionul. Vroia să-i arate că nu este nici un pericol să mergi cu avionul!

Tocmai acel avion a căzut!...

Un român, dincolo de sine arată cum poate încolţi în mintea unui om ideia de a pleca definitiv din ţară! Regimul comunist făcea un mare caz din compararea ţării cu o familie! Uita însă să spună că pe lume mai sunt şi divorţuri! Probabil de aceea erau atât de pedepsite despărţirile! Un om divorţat era proscris pe viaţă, nu mai avea acces la nici o poziţie onorantă în viaţă şi societate!

Vasile Abrudean era absolvent de liceu agricol, mândru că poate să-l înlocuiască pe tatăl său în orice muncă agricolă, inclusiv cea de conducere a tractorului. Niciodată nu i-ar fi trecut prin cap să plece din ţară, dacă nu ar fi apărut o întâmplare! A fost repartizat într-o comună de graniţă, unde ara cu tractorul chiar pe lângă linia de separaţie dintre România şi Iugoslavia. Acolo a cunoscut un soldat în termen, un oltean guraliv, Mircea Voicu, care pentru a arăta câte de multe ştie el, i-a povestit toate dedesubturile procedurii pe care grănicerii le folosesc în activitatea lor. Vasile, băiat deştept, dublat de frustrările pe care le aveau toţi românii în acea perioadă, nu a făcut altceva decât să aplice. Dus a fost, cu sprijinul autorităţilor sârbe şi americane, a ajuns în SUA. S-a întors după 1990, ca vizitator!

O linie comună parcurge toate cele patru nuvele. Aceasta este rolul întâmplării în existenţa omului. Omul, pentru a ajunge la nişte realizări remarcabile, trebuie, în primul rând să aibă norocul să treacă peste întâmplările nefericite care i-ar putea curma viaţa, să profite de oportunităţile oferite de conjuncturile vieţii şi abia în al treilea rând să fie suficient de bine educat, de competent, ca să obţină rezultatele dorite. Ce se întâmplă dacă cei competenţi nu trec de primii doi paşi? Cam ce se întâmplă azi în România!...

(**Nicolae Vasile**, redactor șef al revistei *Literar ing*)

„(...) Pe domnul Andrei Pogany îl ştiu încă din anul 2003, în calitatea sa de participant la activităţile cenaclurilor literare *Orizont* al Uniunii Scriitorilor din Timiş şi *Pavel Bellu* al Casei de Cultură municipale din Timişoara, cu sediul în sala *Lyra*.

(...) Am aflat şi despre activitatea sa literară şi publicistică din ziarele şi revistele de limbă maghiară şi germană precum şi a tatălui şi a bunicului său, care, de asemenea, au fost scriitori şi publicişti apreciaţi la vremea lor. Ca profesie de bază, d-l Andrei Pogany a fost inginer constructor hidrotehnic, numele său făcând parte din lista celor care au construit Porţile le Fier.

În luările de cuvânt de la cenacluri am apreciat competenţă în diferite domenii ale vieţii culturale. Apoi, a tradus în limba germană poezii dificile, de esenţă suprarealistă, a poetului Marcel Turcu din volume de poezii precum; *Ofiţerul I al stărilor de spirit* şi *Euroreo,* apărute în anii trecuţi la Editura *Mirton* din Timişoara. Din discuţiile purtate dintre poet şi traducător am aflat despre competenţa ştiinţifică şi talentul literar necesitat de traducerea unor termeni poetici polisemantici, de mare rafinament stilistic.

Dar, d-l Andrei Pogany se dovedeşte şi un talentat scriitor în limba română. Astfel, în anul 2012 a publicat în editura timişoreană Mirton un volum de *„Nuvele Ne/cenzurate"* în care, după aprecierea profesorului Marcel Turcu „dezvoltă o dinamică şi o energie a conflictului; un echilibru al episoadelor bine conduse".

(**Florin Contrea**, *Reţeaua literară*, postat în 20 februarie, 2013)

(…) „Volumul de față, *Nuvele necenzurate*, a văzut lumina tiparului la Editura *Mirton* din Timișoara în anul 2012. Poetul Marcel Turcu, ce semnează un cuvânt de început, îl clasifică pe autor – *un clasic contemporan temperat, iar referindu-se la volum scrie: "lectorul atent aplecat asupra structurii epice a celor patru piese componente, poate începe ideatic prin a observa natura sensibilă și sensibilizată artistic prin câteva cicluri specific-rurale, precum culesul recoltei, acele serpentine imprevizibile ale marii-maree ori ploile seci, molecular-pulverizate în autumna timpului istoric problematizat: deceniile 5-6 ale trecutului secol.*"

Ne întrebăm, de ce nuvele? Fiindcă nuvela ca specie litarară a genului epic, mai amplă și mai complexă decât schița și mai simplă decât romanul, care înfățișează un episod semnificativ din viața unuia sau mai multor personaje, prezentate în mediul lor social, i-a permis autorului să realizeze imagini profunde ale unor întâmplări din perioada postbelică, surprinzând cu deosebită pricepere aspecte fundamentale ale acelei perioade. Trăirile personajelor care trebuie să lupte cu neajunsurile acelor vremuri, personaje care încearcă să răzbată prin vicisitudinile vieții, sunt atent studiate și expuse magistral de către autor. Volumul este ușor de citit, autorul folosind o expunere accesibilă și dialoguri simple, reale, dar cu mare încărcătură și sensibilitate."

(**Andrușa R. Vătuiu**, lansarea cărții *Nuvele ne/cenzurate* la Orșova)

(…)"Prin parcimonia nuvelelor, autorul știe să se oprească la momentele importante ale biografiei personajelor, acele momente care le hotărăște destinul. Cu un perfect simț al dozării și selectarii acestor trepte pe drumul ascendant al personajelor, Andrei Pogany reușește să înfiripe o frescă atotcuprinzătoare, accentual căzând pe cei care creează bunuri materiale. Ca inginer, în această operă s-a implicat și autorul.

(…) Prin volumul „*Nuvele (Ne)cenzurate*", autorul A. Pogany dovedește că e o voce de care nu poți să nu ții seama, dacă o urmarești cu atenție. Fară îndoială, de va mai scrie proză, ar putea să se aplece cu succes sporit asupra unor situații dilematice,

vizualizându-le cu mai mult curaj și urmărind mai insistent conflictele interioare ale personajelor. Stau chezășie pentru toate acestea, printre altele, și paginile reflexive ale cărții, puține la număr, dar deosebit de promițătoare.”

(**Mariana Pop**, Despre *Nuvele (Ne)cenzurate*, *Coloana Infinitului*, anul XXI, nr. 104, Timișoara, 2018)

*

„La prima vedere, titlul cărții d-lui Andrei Pogany – Nuvele Ne/cenzurate te duce cu gândul la o temă controversată, că vei intra în contradicție cu idei și atitudini ce vor fi exagerate sau ca se dorește exacerbarea unor situații din perioada trecută. Nimic din toate acestea. Cartea cuprinde patru povestiri adevărate, patru povești de viață, tratate cu mult realism și obiectivitate. Sunt poveștile unor oameni ce-și înfruntă destinul, care trebuie să se adapteze și să treaca cu îndrăzneală pentru toate evenimentele și schimbările de ordin politic, social, economic și cultural ce se petrec în perioada istorică în care trăiesc. Ele sunt adevărate lecții de viață, pline de învățăminte, fiecare tratează viața obișnuită, de zi cu zi, a unui personaj, dar toate scot în evidență trăsături de character, virtuți, idealuri spre care oamenii tind.”

(…) „Toate aceste povestiri pe lânga faptul că sunt desprinse din viața reală și cunoastem multe altele de acest fel, ne sunt familiare pentru că până la urmă toate personajele au legătură cu orașul nostru. Ele sunt scrise într-un stil epic și curat, fără încărcătură inutilă, de umplutură, de prisos. Autorul relatează cu detașare, cu mult realism și obiectivitate situațiile și acțiunile personajelor.”

(**Constanţa Sylvia Hârceagă**, *Universuri literare*, pag. 53-55, David Press Print, Timișoara, 2021)

Extrase din operă

Dorință pentru generațiile viitoare

În pasajul subteran,
lumea mișună,
copilandrul zburlit,
se înghesuie, spre bulevard,
la cerșit bani mărunți,
speră să aibă success
că acolo-s mulți turiști.
Am ieșit și eu în centru,
cam moleșit,
de priveliștea din față,
sunt copleșit.
Pe cer, se-nvârt nori furioși,
o tai direct pe sub pomii stufoși,
pe lângă catedrala ce se tot repară,
intru în muzeu,
unde-mi dispare teama de afară.
Mă plimb linistit,
de furtună nu mai tremur,
fior artistic șimt și mă cutremur,

remarc intuitiv cele expuse,
sunt fermecat, cu gândurile duse.
C-am ales să intru, nu-i nimic nou,
apreciez totul ca p-un cadou,
mă plimb, admir creațiile ciudate,
ce-mi întră în suflet furișate,
merg mai încolo, într-o altă
și-ntr-o altă sală,
nici n-am realizat
c-am ajuns la iesire, afară.
A trecut furtuna,
nu poate ține pentru totdeauna,
lumina soarelui iar mă cuprinde,
mintea clară iar mi s-aprinde,
sufletul mi-e plin de sentimente,
doresc și urmașilor așa evenimente,
să realizeze opere impunătoare,
creația lor să rămână nemuritoare.

(Revista *Bogdania*, nr. 83-84, Focșani, 2021

Nu mă recunosc

Azi dimineaţă,
Privesc în oglindă,
Mă voi bărbieri,
Dar pe cine-l văd,
E un necunoscut,
Întreb acum mirat,

Tu cine eşti?
Cum şi când ai întrat?
Eu nu te cunosc,
De ce ai venit?
Eu nu te am chemat.

Când mai eram fecior,
Atunci aveam,
Păr des şi nealbit.
Pe faţă fără rid,
Nu păream slăbit,
Arătam splendid,
După deceni,
O mare schimbare,
M-a tăvălugit timpul,
Mi-a îmbătrânit chipul,

Deci acel bătrân,
Colo-n oglindă,
Cu mine se confundă,
Aşa cu părul cărunt,
Deci tot eu sunt.

După ani scurşi,
Tăvălugul se strică,
De reparat nimeni.
Oricum nu va reuşi,

Tăvălugul e oprit,
Eu nu mai îmbătrânesc,
Stau pe loc liniştit,
Aud că mi-a sunat,
Să plec la infinit,
Când pentru mine,
Aici în această lume,
Totul s-a finit.

(Revista *Bogdania*, nr. 69-70, Focșani, 2020)

(...) „În cele ce urmează, exemplific câteva aspecte de paradoxism din opera poetică a *Luceafărului poeziei româneşti*.

În *Epigonii*, poetul filozofează în felul următor:

Moartea succede vieţii, viaţa succede la moarte",
Alt sens n-are lumea asta, n-are alt scop, altă soarte;

În *Mortua est!* se poate conchide o influenţă din *Hamlet*-ul lui Shakespeare:

O, moartea e-un chaos, o mare de stele,
Când viaţa-i o baltă de vise rebele;
O, moartea-i un secol cu sori înflorit,
Când viaţa-i un basm pustiu şi urât. –

Ş-apoi…. cine ştie de este mai bine
A fi sau a nu fi… dar ştie oricine
Că ceea ce nu e, nu simte dureri
Şi multe dureri-s, puţine plăceri.

În ultima strofă a marelui şi celebrului poem *Împărat şi proletar* cuprinde o meditaţie schopenhauerianã, căutarea adevărului absolut prin filozofie:

Că vis al morţii-eterne e viaţa lumii-ntregi!

În *Foaie veştedă* - după N. Lenau - poetul exprimă:
Numai vestea blând-a morţii,
Foaie tristă le-am adaos:
Moartea vindecă orice rană
Dând la patime repaos.

adică altfel spus ce zice preotul la o înmormântare că defunctul va pleca acolo - unde nu e durere nici întristare.

După cosmogonia preluată din filozofia indiană veche, citită din Reg-Veda, în traducerea germană când era încă student la Berlin, a conceput *Scrisoarea I-a*, în care poetul prezintă sublim cum era universul înaintea Genezei. Citez:

Pe când luna străluceşte pestea tomurilor bracuri,
Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
La-nceput, pe când fiinţa nu era, nici nefiinţă,
Pe când totul era lipsă de viaţă şi voinţă,
Când nu s-ascundea nimica, deşi tot era ascuns…
Când pătruns de sine însuşi odihnea cel nepătruns
Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută şi nici minte s-o priceapă.
Căci era un întuneric ca o mare făr-o rază,
Dar nici de văzut nu fuse şi nici ochiu care s-o vază,
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,
Şi în sine împăcată stăpânea eterna pace!…

O serie de afirmaţii care se pot încadra în paradoxuri. Din acest întuneric absolut, aşa cum a descris marele Eminescu, din această eternă pace când nimic nu era, în continuare poetul meditează despre crearea lumii, citez:

De atunci şi până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
Şi în roiuri luminoase izvorând din infinit,
Sunt atrase în viaţă de un dor nemărginit.

Această viziune a lui Eminescu se contrazice cu alte concepte filozofice care susţin că lumea exista din totdeauna, nu a fost creată, are originea precum şi sfârşitul în infinit. La mijlocul poeziei într-o strofă putem citi:

Unul e în toţi, tot astfel precum una e în toate

În *Rugăciunea unui dac*, la fel această viziune e redată şi anume:
Nu era azi, nici mâine, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate şi totul era una;

Remarc că această poezie este din 1879, iar *Scrisoarea I-a* din 1881. Ambele poeme se referă la o terminologie din teologie cunoscut sub numele de ubicuitate (din

francezul ubiquité), un atribut a lui Dumnezeu de a fi prezent pretutindeni sau în mai multe locuri în acelaşi timp, omniprezenţă.

În *Luceafărul* gândirea filozofică eminesciană e cu multe şi complexe aspecte. Amintesc două strofe:

Din sânul vecinicul ieri
Trăieşte azi ce moare,
Un soare de s-ar stinge-n cer
S-aprinde iarăşi soare;

Părând pe veci a răsări
Din urmă moartea-l paşte,
Căci toţi se nasc spre a muri
Şi mor spre a se naşte.

care dă glas reapariţiei, renaşterii sau cum se mai vehiculează în unele sisteme filozofice, la aşa zisă *reîncarnare*.

Reîncarnarea apare şi în *Glossă*, în următoarele rânduri:

Viitorul şi trecutul sunt ale filei două feţe,
Vede-n capăt începutul
Cine ştie să le-nveţe;

Neîndoielnic Eminescu este un romantic în opera sa. Dar pe lângă romantism, aşa cum reiese din prezenta lucrare, el este şi un poet paradoxist. Nu se poate susţine că Eminescu ar fi întemeietorul mişcării paradoxiste, el poate fi recunoscut ca un înaintemergător a ceea ce Florentin Smarandache a reuşit să introducă în conştiinţa actuală de interes mondial, prin faptul că paradoxismul are o candoare care te îmbie să crezi în el şi în regenerarea artei.

(**Andrei Pogany**, *Aspecte ale curentului literar paradoxism în poemele lui Mihai Eminescu*, în revista *Luceafărul de Vest*, 15 martie 2017, Timișoara)

Profil literar realizat de **Nicolae VASILE**

Mariana POPA

S-a născut pe data de 2 iunie 1942 în orașul Turda, județul Cluj. Licențiată în științe economice la Academia de Studii Economice Cluj. Este absolventă a cursurilor post-universitare de Sociologie la București.

Debut literar a avut loc *în anul 2005* la Târgul de Carte și Muzică Brașov cu un volum de poezii intitulat *Pânda de sine*.

Activități literare

Redactor la Revista *Ritmuri brașovene* (2014- 2017). Este fondatoare a revistei în anul 2014 împreună cu încă patru scriitori. Asigură mecenat la revista de poezii *Claviaturi*, serie nouă, Brașov; Redactor cultural la revista *Starpress Internațional* Râmnicu Vâlcea din anul 2017-prezent. Colaborează cu alte reviste din țară.

Opera tipărită

Pânda de sine, poezii, Editura C2 Design Brașov, 2005; *Regăsirea de sine,* poezii, Editura C2 Design Brașov, 2008; *Uitarea de sine*, poezii, Editura C2 Design Brașov, 2009; *Cascada timpului*, poezii*,* Editura C2 Design Brașov, 2011; Ediție bilingvă/română-engleză/, traducere Delia Cojocaru; *Odihnă în zbor,* Haiku, Editura Amurg sentimental, 2012 București; *Ferestre spre lume. Un altfel de jurnal,* poezii și tablete, Editura C2 Design Brașov, 2013; ediție bilingvă, poezii în română-engleză, traducerea aparține Deliei Cojocaru 2013; *Depărtări alungate,* Haiku în ed. româno-engleză, în traducerea Deliei Cojocaru, 2013; *Arcul de triumf al timpului*, antologie de autor, Editura Amurg Sentimental București; *Trăiri metaforice pe meridianele lumii*, proză scurtă, Editura Amurg sentimental, București 2014; *Darul inimii,* poeme într-un vers, Editura Pastel Brașov, 2015; *Trăiri ezitante*, poezii, Editura Amurg Sentimental București. București 2015; *Muzica astrelor*-Haiku Editura Singur 2016; *Răsuflarea din palmă*, poezii, Editura Amurg Sentimental, colecția *Pasărea Măiastră*, 2017; *Încătușată în târziu*- Cele mai frumoase poezii, Editura Amurg Sentimental, martie 2017; *Nihil sine deo*, poezii, Editura Amurg Sentimental, București 2017, ediție bilingvă-româno-franceză, traducerea M. Doreanu; *Zbor spre lumina cunoașterii*, proză, Editura Amurg Sentimental, București 2018; *Ferestre spre lume*, un altfel de jurnal, poezii și proză scurtă, ediția a II-a revăzută și îmbunătățită, româno-engleză,

traducerea Delia Cojocaru și Mircea Doreanu, Editura Libris Editorial, Brașov 2019. Primește Premiul pentru *Cartea-jurnal de călătorie, 2019,* al Ligii Scriitorilor din România; *Răsărit fecund*, Haiku în ediție româno-franceză, 2019, traducere Mircea Doreanu, în curs de apariție la Editura Destine, București. *Filonul eredității,* poezii, Editura Amurg sentimental București, 2019.

Antologii

Este prezentă în peste 75 de antologii de literatură, unele fiind traduse în limbile: greacă, germană, spaniolă, rusă, engleză, franceză, turcă.

Premii literare

Premiul I pentru poezie la Concursul de poezie *Vis de Toamnă*, Ediția 2015, organizat de Societatea Culturală Apollon România și Revista Apollon; *Premiul I* pentru poezie, vers alb la concurs literar *Centenarul Unirii*, Starpress 2018; Diploma *Nichita Stănescu*-2015 la Festivalul Internațional de poezie *Zilele Nichita Stănescu*, Ediția a IX-a București 2015, Societatea Culturală Apollon; *Premiul II* pentru poezie la Concursul de poezie *Vara visurilor mele*, ediția a IX-a, 2011, organizat de revista Amurg sentimantal București; Obține *Trofeul limba română* al Revistei Starpress româno-canadiano-americană 2019; Este prezentată în lucrarea *Un Dicționar al Scriitorilor Români Contemporani*, *vol. III Opera Omnia*, Editura Tipo Moldova Iași, coordonator Ioan Holban, 2016.

Profil de autor

„De la un volum la altul, performând în rostire și construcție, *Mariana Popa* ne convinge că este o poetă cu o individualitate distinctă care ne surprinde cu fiecare apariție editorială.

Fără a-și schimba registrul stilistic inițial, Mariana Popa perseverează constant în developarea unei imagini artistice din ce în ce mai consistente și mai expresive. Într-o alchimie proprie metamorfozează materialul ideatic și sentimental în enunțuri lingvistice și metaforice cristalizând și condensând formele poetice. Poeta e consecventă cu rostirea specială pe care şi-a asumat-o, cu topica absolut proprie a caligarafiei lirice, câştigând mereu în conciziune stilistică, în sintetizarea sentimentului şi a emoţiei.

… Este important și meritoriu că discursul său a câștigat, în timp, forța imagistică și de sugestie ține măsura și tonul bunului simț, face ca expresia să se developeze fără scrâșneli sau stridențe și decența în fața sentimentului transformă dezbaterea de idei (n.a. haiku) într-o elegantă scrimă intelectuală.” (**Doru Munteanu**)

Extrase din recenzii literare

„Azi mi-am pus ale sufletului perle / la gât” se confesează în „Umbra pomului înflorit” (p. 38*) Mariana Popa*, parcă anume oferind o inspirată variantă sinonimică textelor incluse între coperțile cărții „Pânda de sine”, după un stagiu – de aproape o viață – la sertar. Căci scrisul, cu funcția lui de chatarsis, pândit – la rându-i – de nedisimulate incertitudini („Corigentă-s / într-ale poeziei?”, p.70) trebuie să fi fost pentru autoare un loc de refugiu („mă refugiez / în scrisu-mi / și în cuvânt”, p. 15),

ferit de tentația, atât de specifică grafomanilor, profesionalizării: „În poezie / mă pândesc pe mine / dar nu pot scrie / „pânda de sine” / emoția mă încearcă / și tot mai / neînsemnată / mă simt”, p. 8. Poezia, pe care Mariana Popa încearcă, de altfel, să o definească cu ardoare, este, în cazul ei, mai multe expresia unei stări de prizonierat – „Poezia mea / anxietatea feminină / mă țese într-o pânză de păianjen” (p. 67, excelentă imagine!), cu destule consecințe imprevizibile (și în rău și în bine) ca în acest fragment, oarecum, amintind de șugubeața „Gluma II” a Anei Blandiana: „Am vrut să prind / întregul soare / în căușul palmei / prea mic era / acum mă doare / nu-i nimic” (p. 21). (**Nicolae Stoie „Pânda de sine”**, poezii, Brașov, 2005, Editura C2 Design Brașov, Postfață)

Cele 110 poezii, pe care *Mariana Popa* le-a strâns între copertele celei de a doua cărți, sub titlul *Regăsirea de sine*, par să trădeze, prin relaționare cu titlul primului volum (*Pânda de sine*, 2005), preocuparea autoarei pentru a imprima *rătăcirii sale printre cuvinte* un sens programatic și inițiatic care, la o lectură pripită, ar îndemna gândul să se întoarcă spre Nichita Stănescu, dacă acceptăm că introducerea categoriei estetice a sinelui în poezia românească postbelică aparține poetului necuvintelor.

Numai că *ars poetica* (formularea, desigur, e cam pretențioasă) Marianei Popa, poezia cu titlul omonim volumului, așezată în deschiderea cărții, e mai aproape de *sinele* din cunoscuta sintagmă *pe sine însuși*, redescoperindu-i forța de revelare a unei ființe sustrase procesului de periclitare, pus în funcțiune de capcanele postmodernității, prin apelarea obsesivă a divinității. (…) În consecință, scrisă (în cel mai adevărat sens al cuvântului) *cu sufletul*, poezia Marianei Popa ignoră paradigmele și contingentul, se dăruie celor dragi (foarte multe din textele incluse în volum au dedicații), dobândește miraculoasa proprietate de a se coagula în *cristale limpezi*. (**Nicolae Stoie „Regăsirea de sine”**, poezii, 2008, Brașov, Editura C2 Design Brașov, Postfață)

Continuându-și, așadar, *rătăcirea printre cuvinte*, cum şi-a autodefinit travaliul liric, *Mariana Popa* oferă apropiaților săi, după *Pânda de sine* 2005 și după *Regăsirea de sine* 2008 (cărți pe care am avut onoarea să i le post-faţez), volumul *Uitarea de sine*. Acesta încheie, lucru evident, un triptic remarcabil articulat (pentru o neprofesionist a scrisului), ce ar putea releva miza pe funcțiile inițiatice și terapeutice ale scrisului...

(…) Doar că, și de această dată, textele Marianei Popa sunt presărate cu notații de indiscutabilă poeticitate ce au, parcă, darul de a concura poemele într-un vers ale lui Ion Pillat sau pe acelea ale lui Gheorghe Tomozei, (…) unde poeticitatea textului se susține printr-o seducătoare picturalitate, amintind, parcă, de *Norii călători* ai celui care acum se odihnește sub norii ce curg ca niște ruguri aprinse pe deasupra *Montparnasse*-ului, cu precizarea că, aici, imaginarul recompune peisajul tradițional românesc. (**Nicolae Stoie „Regăsirea de sine”**, poezii 2008, Editura C2 Design Brașov, Postfață)

Unde-s partidele de vînătoare prezidenţiale de anţărţi, cu trofeele şi recordurile lor münchhauseniene? Doar serviciile secrete artemidice ar putea şti de cîţi indezirabili se va fi descotorosit atunci cel mai iubit vânător al poporului, deghizaţi în blană de urs şi trimişi în bătaia puştii, precum indianul „bolnav” oferit drept ţintă acelui prinţ rus din *Maverick*. Un asemenea teatru cinegetic este tocmai surpriza pe care ţi-o oferă şi

volumul de „tristihuri” bilingv *Depărtări alungate*, semnat de Mariana Popa (Editura Amurg sentimental, 2013), în a cărui prefaţă Ion Machidon scrie între altele despre autoare: „Urmărindu-i de ani buni activitatea poetică, aveam să îi ghicim metodele pe care le foloseşte pentru realizarea mesajului său artistic.

(…) De altfel, rigoarea caracteristică acestei specii exotice atît de restrictive este vizibilă de la un capăt la altul al volumului într-o asemenea măsură, încît spulberă orice dubii în privinţa intenţiilor autoarei oricît de surprinzătoare ar fi eticheta „Tristihurilor” adăugată paginii de titlu. Fie şi în lipsa unei confruntări a paginilor de faţă cu precedentele cărţi publicate, ele sînt deja de-ajuns pentru a face evident că Mariana Popa are suficientă experienţă în domeniul delicatelor alcătuiri de acest gen cultivate în Ţara Soarelui-Răsare *, tot aşa cum pentru părintele lor Matsuo Basho „drept poezie, era de-ajuns / s-auzi ţăranii din nord plantînd / orezul şi cîntînd.” Poeta pare să-şi fi găsit în expresia lor concentrată o rostire ideală a crezului propriu în puterea poeziei de a neutraliza toxinele şi otrăvurile letale ale trecerii timpului. (**Emil Lungeanu, La vînătoare de specii exotice**, extrase din cronică, în volumul „*Mesaje extraterestre*”, Editura *Betta*, 2015, pag.81-83)

` Ultimul volum menţionat, pe care îl comentăm în continuare, continuă calea împlinirii fiinţei, prin ieşirea spiritului din interioritate şi trăirea exteriorităţii, identificându-se liric cu natura (florile, copacii, pădurile) şi cu teluricul (munţii, pietrele)…

Forţa copleşitoare a cuvântului conduce ritualul liric spre tăcerea atotcuprinzătoare, sinonimă necuvintelor nichitastănesciene şi tăcerilor blagiene…

Din punct de vedere stilistic, *Mariana Popa* cultivă un vers liber, cu frecvente aliteratii care conferă muzicalitate rostirii. În volumul *Uitarea de sine* a renunţat la multe inversiuni mai puţin expresive astfel încât, de la volum la volum, autoarea este într-o continuă evoluţie stilistică.Deşi poeta se află în toamna vieţii, scrisul este resimţit terapeutic, susţinându-i optimismul. Împlinirea fiinţei prin poezie îi conferă o seninătate mioritică. Mariana Popa trece acum în perioada maturităţii artistice. Să vedem ce urmează. (**Lucian Gruia, *Uitarea de sine***, extrase din cronică, publicată în „Regatul Cuvântului”, Revistă de Cultură Universală/ iulie 2015, p.3/8)

Această a VI- a apariţie editorială a Marianei Popa se deosebeşte de celelalte şi ca structură şi ca tematică, într-o ediţie bilingvă română şi engleză, însoţită inspirat de un demers plastic adecvat al aceluiaşi artist, Marcela Rădulescu. Dacă primele cărţi s-au circumscris unui exerciţiu de introspecţie interioară consacrând-o ca o poetă intimistă dedicată eului interior, această nouă întreprindere lirică rămâne fidelă începuturilor, când declara: „azi mi-am prins ale sufletului perle la gât”, pentru că lirismul e prezent dincolo de arealul tematic abordat. Subintitulat *un altfel de jurnal*, volumul exprimă exact ce şi-a propus.

(…) Sunt pagini de un lirism profund provocate de ceea ce vede şi metamorfozate în stilul său propriu de a se exprima poetic. Spunem că nimic nu e epic, pentru că poezia nu se poate povesti, fiind radiografia şi amprenta unui sentiment, a unei stări emoţionale. Vă invit să citiţi poeziile din această carte şi dacă vă developează aceleaşi stări, înseamnă că demersul poetei a reuşit, (...) să parcurgeţi alături de autoare un traseu al unei geografii sentimentale, în care reperele şi coordonatele de latitudine şi longitudine se alcătuiesc într-un demers literar unic. (**Doru Munteanu, *Ferestre spre lume***, Un altfel de jurnal, Editura Libris Editorial, Braşov, 2019, Prefaţă)

Călătoare împătimită pe meridianele lumii*, Mariana Popa* construiește o carte interesantă: scurte impresii despre locurile vizitate, urmate de un poem sau două inspirate de aceleași locuri, acestea traduse în limba engleză de Delia Cojocaru, și adăugând, la final un bogat album cu fotografii făcute de autoare împreună cu distinsul ei soț, Ovidiu Popa, album deschis de un splendid desen de Marcela Rădulescu. (...) În plus, Mariana Popa adaugă și imagini. (...) Citită astfel, ca spre delectare, cartea Marianei Popa este o invitație la trăire și simțire, un fel de răsfoire a unui album vast cu amintiri și concluzii. (...) Autoarea pornește din nord, de la ghețuri, continuă cu America de Sud, revine la Londra, Spania, Mediterana, aleargă o clipă în Dubai, o regăsim în Elveția, apoi are în față o croazieră pe Atlantic, …se întoarce în America pentru S.U.A., revine în Europa, Canada urmează imediat – apoi China cea îndepărtată… urmând altele – cu revenirea în România.

(...) Proza este mai poetică la Mariana Popa – desigur, pentru că vine din notația imediată, dă fiorul reportajului de la fața locului. Poemul, în schimb, are mișcarea sa ritmică interioară, încărcătura de simboluri culturale trebuitoare unei cărți de călătorii. Armonia, pe care o caută atâta autoarea în peisaje, în călătorii în general, este bine fixată în proza jurnalistică și ruptă, nu fără scopul pedagogic al lecturii, în poezie; în fond, parcă asiști la o gâlceavă inteligentă a rândurilor compacte cu cele frânte, la o „întrecere" artistică / din care, desigur, câștigă și una și alta, dar impresia care rămâne este aceea că proza, deși ținută în frâu, făcută să tacă, are izvoare mai adânci în talentul autoarei, i se potrivește mai bine, cum se zice. (**Nicolae Georgescu,** "**Gâlceava" prozei cu poemul**, Extras din cronică literară publicată în Revista *Portal Măiastra*, 2015)

„În poezia Marianei Popa totul este culoare, viață, esență de lumină și cât se poate de multă literatură, redate prin ochiul condeiului său, sub diferite forme de expimare, ceea ce înseamnă că dumneaiei cunoaște din aproape cum e să te dăruiești frumosului, prin dogoarea cernelii condeiului. Dacă nu ar fi așa, nu credem că ar fi îmbrățișat cu atâta ardoare dragostea pentru metaforă. Pentru că, din câte știm, poezia este la îndemâna fiecărui om, numai că anumiți oameni, care au starea sufletească pentru pârguirea temeinică a cuvintelor, o pot cultiva. Deoarece poezia nu este altceva decât o dospire de sentimente ce pornesc din inima poetului, care, în lupta cu sine, nu trebuie să dea greș să-și ducă până la capăt realizarea visului propus nu spunem că este ușor, dimpotrivă, nu toată lumea poate fi atinsă de harul poetic… Urmărindu-i de ani buni activitatea poetică, aveam să ghicim metodele pe care le folosește pentru realizarea mesajului său artistic. Dovadă avem volumele de poezii pe care le-a publicat, apoi scrierile gen eseu… Filosafia poetei este clară: luptă până la capăt pentru obținerea rezultatului scontat. În cazul său, reușita îi aparține sub toate formele de a scrie poezie. …Prin urmare, această scriitoare cu simțul învederat în alegerea temelor litarare este preocupată de mesaj." (**Ion Machidon,** scriitor, critic literar în *Libertatea gândului de a scrie*, Editura Amurg sentimental, București, 2015, pag.454-455)

Un monovers este un univers: La un moment dat am avut dubii în ce priveşte necesitatea poetică a prezenţei titlurilor, atât de apăsate tipografic, în „darul inimii". De fapt nu sunt niciodată tautologice, nu înseamnă nici mai mult, nici mai puţin, atunci când reproduc simbolic sau chiar literal conţinutul mereu unicului vers,

decât accentuarea acestuia. (…) Este o interogaţie atât de suavă, feminină, stinsă şi tremurată, încât pe mine m-a copleşit „prin procură” cum ar spune magisterul Eugen Negrici. Din fericire, steaua lui Ion Pillat a fost din nou ridicată peste orizontul cel mai înalt de Nicolae Manolescu. Asta nu înseamnă semnalarea vreunei influenţe, ori coincidenţe stilistice ale *Doamnei Mariana Popa* cu clasicul.

Cele câteva cărţi ale mele sunt, fiecare, cam de câteva ori cât cuprinsul cărţii Doamnei Mariana Popa, dar nu din această cauză spun că putea să lipsească. Metonimia ar fi fost mai interesantă. „Risipei se dedă florarul.” De ce nu? (Ca o contraopinie.) Nicidecum de dragul paradoxului consider monoversul – putem să îi spunem uni-vers – ataşabil barocului, aşa cum, din punct de vedere estetic îi este manierismul.

Parafrazându-l pe Preşedintele pe viaţă al nostru, Baudelaire, al meu în mod cert, aş spune că blazonul aurit şi aurifer al „darului inimii” poate fi „luxe, calme et beauté”. (**Mircea Doreanu**, membru USR, filiala Brașov, Cenaclul „Ion Ittu” Brașov, 2015)

Extrase din operă

De la Atlantic la Pacific

Fluida lume scăldată de Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific mă face să ies din real pe fereastra timpului. Îmi revin ușor, zbor în cinci țări. Vizitez Republica Chile, văd o statuie din Insula Paștelui, singura adusă pe teritoriul chilian, restul rămân pe insulă să-și doarmă somnul de milenii învăluite în taine nedezlegate total. Am pătruns într-un imperiu al poeziei lui Pablo Neruda la Valparaiso. Cred că am visat. Nu! A fost realitate. Am mângâiat scrisul premiatului Nobel pentru poezie chiar în biroul lui de creație. Ce bucurie!

Am călătorit pe sub curcubee, în mod real, în împărăția apelor Cascadei Iguassu din Argentina. Nu credeam că pot rezista la o acumulare atât de mare de adrenalină. Abia la coborârea de pe ambarcațiunea cu care ne-am aventurat pe sub imense căderi de ape, am observat un anunț, care interzicea cardiacilor și gravidelor să se îmbarce pentru această fantastică experiență. Mi s-a părut o fulgerătură de timp, efectele au fost total fericite. Aflându-mă mai multe zile în Argentina, am suportat și consecințele erupției unui vulcan, dar interesant, totul mi s-a părut normal. In această minunată țară am retrăit spiritul epocii Evitei Peron, pe o melodie interpretată de ea am început primii pași ai tangoului argentinian la Școala de dans pe care am vizitat-o și care este o mândrie națională pentru toți argentinienii. Pentru a simți respectul față de Evita, a doua zi am fost conduși la mormântul ei, unde și acum se fac pelerinaje. Se pare că Argentina știe să-și respecte eroii.

Exoticul peisajelor, senzaționalul Corcovado cu Statuia lui Isus, care îmbrățișează de la înălțime orașul Rio de Janeiro, pașii făcuți de mine pe vestita plajă Copacabana mi-au umplut sufletul de bucurie. Dar nu pot să uit emoția trăită la apropiere de Statuia lui Isus. Lacrimile îmi curgeau singure, priveam parcă un miracol. Oare, bucuria poate ucide?

Incercați să vedeți și voi acel chip luminat de soare, protejat de o lumină strălucitoare. De la această înălțime, de cca 900 m, am văzut Stadionul Maracana. Vă spun acest lucru pentru a intra și eu în *lumea bună* a fotbalului.

Un vânt înăsprit de toamnă îmi dizolvă amintirile în picături de ploaie, care-mi readuc în minte alte locuri vizitate. Gându-mi poposește la Salvador de Bahia, un port brazilian cu monumente originale. Suntem conduși la Catedrala ”Bonfim” de către niște negrese frumoase, care s-au fotografiat cu noi desigur, contracost. Amintirile mă plasează într-un tulburător inedit. Ni se spune că în biserică se află o icoană făcătoare de minuni. La intrarea în camera laterală de rugăciune simt o încărcătură emoțională negativă. Pe tavanul acesteia se află diferite organe umane, bebeluși sau copii mai mari, totul din ceară. Este destinația acestei camere de rugăciune, se pare, să găzduiască organele cu aspect bizar atârnând din tavan. Descopăr cu greu cheia enigmei figurilor de ceară.

Persoanele, care cumpără aceste figuri sau organe, ca pe o lumânare, trebuie să se deplaseze la icoana făcătoare de minuni spre a se ruga pentru însănătoșirea acelui organ sau copil. Nu pot decât să vărs „o lacrimă stingheră pe obrazul timpului”, așa cum scria Rabindranath Tagore. Celelalte două țări, Uruguay și Paraguay m-au întristat mult. Am simțit lacrima băștinașilor din văzduh. Aceste țări sunt populate în mare parte cu imigranți. La orice fir de iarbă din parcurile din Montevideo am zărit un strop de rouă. Parcă erau lacrimile băștinașilor trimiși în rezervații îndepărtate doar umbrele lor mă însoțeau.

Răsărit de soare pe Oceanul Atlantic

Soarele mi se dăruie,
răsare în translucidul real
înainte de alungarea întunericului,
parcă.
În voluptate de culori
în curcubee răspândite se aud
muzici difuzate în
dăruite spaţii siderale,
spre timp ireversibil
îndrumate de valuri mute
de admiraţie.

Plutesc pe ape ca-ntr-o frescă
luminoasă pe o pânză în albastru
bogată,
brodată cu raze aurii ale
darnicului Soare.
Chiar Claude Monet din alte lumi
a poposit pe Atlantic cu penelu-i
fermecat, un magnific
răsărit din ape mi-a oferit.
Dulceața crepusculului mă-nvăluie.
Sst!
Ziua în mine crește,
clopotul luminii bate între ape,
se ivește tăcerea,
pulsațiile-i picură în urechea-mi.

Acasă la Pablo Neruda

Din trecut am evadat?
M-am înălţat din viitor?
În tihnă vreau să privesc
fluida lume scăldată de Pacific,
mă-ncojoară o realitate
concavă,
o luminoasă privire ascunsă
într-o frumoasă agavă.

Sufletu-mi arde,
nu vreau lună, nici stele,
încremenesc în nemişcare plină.
O minune pustiitoare
se deschide în faţa-mi,
primăvăratec imperiu al
poeziei cu matrice spaniolă,
greu desluşită mie.
Ies din real, exaltată-s
pe fereastra timpului,
forţez, intru în oceanul de idei
din caietul lui Neruda.
În mintea-mi inconştientul
devine conştient,
ochii fotografiază,
un pandant al emoţiei
pieptu-mi îngreunează,
cu mâna tremurândă
pipăi scrisul fertil ca solul
unui ogor.

Doamne! Într-o clipă grațioasă
am atins, parcă, cuvintele
chiar suflarea silențioasă din
inima lui Pablo – Nobel premiat.
Eu? Respir chiar în Valparaiso,
orașul de el incoronat.
Un drum a rămas în mine,
în suflet:
primăvăratecul imperiu al poziei.

Profil literar realizat de **Nicolae VASILE**

Coca POPESCU

S-a născut pe data de 24 decembrie… la București.

Volume publicate

- *Dragoste şi flori*, 2001; *Dorinţă şi vis*, 2004; *Iubind iubirea*, 2012; Toate au fost publicate la Editura *Semne*, avându-l drept mentor pe regretatul scriitor Traian T. Coşovei;
- *Poveste de iarnă*, poeme pentru copii, 2012, reeditare 2014, Editura *Andreas,* respectiv Editura *Vision Design*;
- *Prietenie fără frontiere*, 2013, Editura *Semne*;
- *Iepuraşul năzdrăvan, poeme pentru copii*, 2014, Editura *Andreas*;
- *Incertitudine* 2014, Editura *Tracus Arte*, volum ilustrat de Matei Vladimir Colţeanu;
- *Nopţi violet* 2016, Editura *Rafet*, carte premiată în cadrul Festivalului Internaţional de Creaţie Literară „Titel Constantinescu”, ediţia a IX-a, cu premiul ”Alexandru Sihleanu”, volum ilustrat de Florian Bîrsan;
- *Suspendată în timp / Suspendida en el tiempo*, volum bilingv, român-spaniol, ilustrat de Florian Bîrsan;
- *O noapte și câţiva paşi*, 2018, Editura *Detectiv Literar*;
- *Iulia și trotineta roșie*, povești pentru copii, 2021, Editura *Neuma*.

Apariții în antologii

Antologii de critică literară, *Paradigme poetice actuale* (Mioara Bahna), *Vitrina cărţilor* (Emilian Marcu), *Dispuneri Literare Bucureştene* (Ionel Necula), *Culegătorul de petale* (Gheorghe Vidrașcu), *Antologie de literatură, artă și poezie* (editura Liric Graph), *Pandemia… nebunia* (sub egida revistei *Convorbiri Literar-Atristice*, coordonator Antoneta Rădoi).

Premii

Premiul ”Alexandru Sihleanu”, 2016; Mențiune la ”Schenker’s got talent”, 2016; Meţiune la Festivalul Național „Regina Sânzienelor”, 2019; Mențiune în cadrul

Festivalului „Campionatul European de Poezie 2020”, Premiul 1 pentru proză, Săcele, 2020, dar și numeroase diplome de apreciere.

Referințe critice

Au fost publicate în ziarele și revistele: *Buletin de Ilfov; Minutele Culturale; Ciocu-mic.Ro; Actualitatea literară; Argeş Focus; Informaţia de Prahova; Ziarul Națiunea; Ziarul Ialomița; Ziarul Oglinda de azi; Ziarul Chitila Azi, Al Rai* (din Kuweit şi Irak), despre volumul *Prietenie fără frontiere*. *La Prensa de Colorado* (Denver, SUA, Cesar Curiel); *Ziarul Cultural*, *Cotidianul* (Traian T. Coşovei), *Ziarul Ziua, Ziarul Național, Ziarul Chitila Azi* (Adrian Cîlţan); revista *Migrant în România* (Mioara Roman & Mihail Gălăţanu); *Actualitatea Literară* (Horia Gârbea şi George Motroc); *Luceafărul de dimineaţă* (Horia Gârbea); *Bucureştiul literar și artistic* (Dinu Grigorescu); Revista *Detectiv Cultural* (Firiţă Carp/Mioara Bahna/Florin Dochia); *Ciripit de Păsărele* (Dinu Grigorescu); *Jurnal de Liceu*, «Cafeaua artistică» (George Motroc); *Revista Nouă,* Revista *Urmuz* (Florin Dochia); *Revista Agora literară* (Gh. Vidraşcu); *Convorbiri Literare* (Emilian Marcu); *eCreator* (Ioan Romeo Roşianu); *Dacia Eternă* (Ioan Păunescu); *Almanah Ciripit de Păsărele* (Dinu Grigorescu); *Dor de Do*r (Marin Toma); Revista *Rotonda Valahă* (Ioan Barbu); *Națiunea* (Cezar Adonis Mihalache); Revista *Neuma* (Horia Gârbea); *Convorbiri literar-artistice* (Antoneta Rădoi); *A.P.C.S. - Agenţia de Presă Culturală şi Sportivă* (Aristotel Bunescu); *Cafeneaua Interviurilor* (Antoneta Rădoi); Revista *Chirping Birds Gazouillis des Oiseaux* (Vlad Lungu); Revista *Parnas XXI*; Revista *Rinocerul* (Dinu Grigorescu), *Doina Ghitescu actrița Jolly joker, periplu printre roluri* (carte apărută la Editura *Inspirescu*); *Monitorul de Poezie* (Ioan Calotă); Revista *Constelații diamantine* (Constantin Lupeanu și Ioan Păunescu); *Cafeneaua literară* (Virgil Diaconu).

Extrase din referințele critice

Extrem de sinceră, directă, fără sofisme, nostalgică, nelipsită de la cenaclurile literare, Coca Popescu scrie poezie ca pentru ea, pentru alinarea și alintarea propriului suflet, preocupată fiind de tot și de toate cele ce i-ar putea aduce împlinirea, având un crez profund, pe care îl mărturisește cititorului în volumul O noapte și câțiva pași: ”Am crezut mereu în visuri/ niciodată n-au mințit/ Ce-am văzut cu ochii minții/ Negreșit s-a împlinit// Am fost tare ca o stâncă/ Greul nu m-a doborât /M-am rugat pios și sincer/ și-un grăunte de speranță/ Peste noapte a-nflorit…”....

(**Antoneta Rădoi**, pentru Cafeneaua interviurilor)

„...Volumului de versuri *Incertitudine* al poetei Coca Popescu (Editura *Tracus Arte*), este al șaptelea volum al autoarei și cel mai reușit. Iubitorii literaturii sunt tot mai rari în zilele noastre și prezența lor, cât mai este, se cuvine apreciată și ocrotită. Coca Popescu este o amatoare ferventă de poezie și teatru... Iată că frecventarea mult timp a literaturii și proximitatea scriitorilor au făcut-o pe Coca Popescu să lase galeria și să intre în teren în urmă cu nu foarte mulți ani. Ea recunoaște deschis: „magia cuvintelor mă depășește uneori”. Dar ea „găsește tinerețea cuibărită în suflet”, vine la acest debut de vârstă matură cu un suflet adolescentin și nu ezită să se

declare „sclava iubirii”. Poezia pe care ne-o oferă Coca Popescu este una declarat feminină, care nu-și ascunde nicidecum fragilitatea, sensibilitatea, ardoarea, încât aceste trăsături ce-au devenit (tocmai din vina poeților-femei) desuete ne apar proaspete și ne impresionează deopotrivă cu ingenuitatea autoarei. Poeta crede că „Dragostea sparge întunericul”, „se simte femeie” și „în loc de medicamente compensate/ vrea dragoste pe săturate”. Ea încă mai „vede dragostea” cu ajutorul ”busuiocului de sub pernă” și nu vrea să contrafacă nimic din ceea ce resimte, apelând la formula poeziei trăite.

(**Horia Gârbea**, în *Luceafărul de dimineață*)

Un Orfeu feminin la o chitară care râde, plânge și iubește

Nelipsită de la Clubul Dramaturgilor, poetesa din Chitila, solară în ciuda eclipselor vieții, ni se destăinuie liric zglobiu, rimat cu adevărurile esențiale din opisul cotidianului, preocupată până la identificare cu farmecul iubirii, a cărei eroina a fost și este în continuare, neezitând să filozofeze cu bunul simt și sinceritate pe muchea dramelor, a despărțirilor, melancolică uneori, exuberantă și frapantă mai ales prin părul ei lung de sânziană sălbatecă cu care poate foarte bine mătura domesticul. Poeta aflată la vârsta certitudinilor scrie *Incertitudini,* de fapt atitudini... Eul feminin se revarsă în cascadă, torențial, nutrind autoarea convingerea că trăirea abruptă e preferabilă unei existențe plate prudente... Sinceritatea discursului e cea mai mare calitate. Și francheța. Nu te chinuie cu metafore indescifrabile, cu versuri pe care nu le citește cu extaz decât autorul și familia sa, părinții din suită... Totul e circumscris iubirii care împlinește femeia. E o poezie feministă, altruistă. Poeta cântă ca un Orfeu care și-a schimbat sexul și chitara – iubiri nebune, dorul de părinți dezgroapă amintiri, transmite mesaje, oglinzi, adună cioburi. ...Poezia are pasiune, descărnare, destăinuire, durere și luciditate: ”Cum aș putea să-ți scriu/ ceea ce simt?/ Cum aș putea/ să-mi pansez sufletul rănit?/ Cuvintele de iubire s-au risipit în timp,/ cât de ușor ți-a fost să uiți totul, chiar și al meu chip./ Mă plimb prin camera goală, pașii mei obosiți/ calcă peste urma pașilor tăi./ Aștept în zadar să te aud, iubitul meu, în fiecare seară,/ pentru mine vocea ta ar fi o comoară./ Un cuvânt de la tine.../ Ar fi pentru mine o întreagă farmacie./ Dar nu vreau medicamente compensate, vreau dragoste pe săturate...

(**Dinu Grigorescu**, *Bucureștiul Literar și artistic*)

Poezia ca o poiană de cuvinte...: Coca Popescu trăiește prin orice act de creație la care ia parte. Iar cartea de față (*Incertitudini*) ne spune că ea trăiește la un mod cultural estetic orice eveniment de viață și simte întâmplările propriei vieți ca pe niște poeme cu personaje reale...

(…) Întâlnim un teritoriu propriu, unde „pașii se încurcă în trecut”, teritoriu înnobilat de basm, iar tema predilectă este iubirea, fiindcă „în inimă poartă viori”. Se reține și un îndemn de toate zilele: „iubește sincer și curat”. ...Poeziile abundă în expresii surprinzătoare, care se rețin și care ne transmit un sentiment anume și care au fără doar și poate valențe poetice.

Totuși, poezia poetei Coca Popescu este notație de moment, se caracterizează printr-o expresie directă, necenzurată, ca o divulgare a unor stări de fapt. O prezintă ea însăși, poezia este o „poiană de cuvinte”. Iar dragostea este „oarbă”, ea „coboară pe pământ, te unește cu cine vrea”.

De notat grafica volumului. Desene în tuș de Matei Vladimir Colțeanu însoțesc versurile, de multe ori mai sugestive, plăsmuiri, iluzii, portrete care transmit un tulburător zbucium lăuntric.

(**Constantin Lupeanu**, Revista *Constelații diamantine*)

Cel de-al șaptelea volum de versuri („Incertitudine”) al poetei Coca Popescu reprezintă o reală reușită poetică. Se reia vechea tematică preferată de autoare, Iubirea, aducând-o în fața cititorului îmbrăcată în versuri plăcute, pline de substanță. Sensibilitatea feminină își spune cuvântul, captând interesul amatorului de poezie bună, de trăire a unor sentimente umane. Îți rămân întipărite în minte zbuciumul omenesc al ființelor dominate de sentimentul dragostei: ”Gust vântul pe care îl sărut/el a trecut prin pletele tale...”; ”Un fulg de nea e prizonier/ în gândul tău ascuns,/ unde poate sunt chiar eu,/ prietenul meu drag...”; ”...Privesc către stele,/ acolo vei fi mereu, /bărbatul inimii mele...”

Asemenea versuri legate de apropierea sufletească a ființelor ce se îndrăgesc sunt nenumărate... rămâne ca cititorul să le descopere lecturând volumul.

(***Ioan Păunescu***, *Revista Constelații diamantine)*

Coca Popescu scrie o poezie despre imediatul trăirilor, fără a căuta neapărat să răspundă unor exigenţe estetice, fără a urmări să epateze cu tot dinadinsul, după cum ea însăşi mărturiseşte încă din textul cu care se deschide volumul *Nopţi violet* – Editura *Rafet*, Rm. Sărat, 2016. (…) Fără pretenţia de a crea în cartea sa un univers spectaculos, Coca Popescu merge, în consecinţă, pe o cale sufletească foarte cunoscută, străbătută cam de fiecare ins, până la un punct, observând şi comentând gânduri, sentimente, într-un limbaj colocvial, ca în faţa unor cunoscuţi, cărora le împărtăşeşte, pe îndelete, din experienţa acumulată...: ”Am trăit fără să-nţeleg. / Am plâns, am oftat. / Alteori am râs…”. (…) Dar iubirea, aşa cum o vede autoarea, este un sentiment complicat, care produce acel *dérèglement de tous les sens*, de care vorbea Arthur Rimbaud, din moment ce, paradoxal, uneori, de pildă, poate *strivi frumosul* dintre îndrăgostiţi.

(…) În aceeaşi gamă se înscriu şi încercările de autodefinire (*Sunt stâncă…*), făcute cu aceeaşi sinceritate cu care vrea să-şi fixeze în scris arealul trăirilor, valorificând o cromatică (prin tradiţie, a speranţelor), pe care pare a o simţi ca exprimând-o, dar şi prezenţa soarelui, a fiinţelor plăpânde, dar efemere (fluturii), zâmbetele… secvenţe de viaţă, de toate adună Coca Popescu în versurile ei, pe care le împărtăşeşte cu sinceritatea: *Mă bucur de tot ceea ce scriu.* (**Mioara Bahna**, *Fotografii ale clipei*, Coca Popescu*, Nopţi violet, Paradigme poetice actuale*, *Detectiv Cultural,* 2(11) 2017)

Coca Popescu nu se sperie de cuvinte. Pentru ea, poezia este peste tot, în jurul ei şi înlăuntrul ei; în gesturile cele mai simple ale vieţii cotidiene...Poemele sale de dragoste sunt dialoguri destinse, adesea răsfăţate, mereu duioase cu şi despre un partener imperfect, dar perfectibil. Este apăsată de graba cu care se cere trăită viaţa în acest secol accelerat şi scelerat, de lipsa clipelor lungi de lenevire în aşteptarea voluptăţii, a împlinirii de sine. Figurile de stil conduc mai totdeauna la imagini senine, luminoase, iar recursul la rime şi face parte din aportul muzical care însoţeşte mereu jocurile dragostei. (…) Nostalgia paradisului pierdut izbucneşte uneori fără zăgaz:

„Desculţă, îmbrăcată doar în sentimente/ ca faldurile de mătase,/ Te ascult îndrăgostită în fiecare seară./ Smerită, te urmez în visul tău la dans/ Nu te ating cu sărutul/ Nu mă atingi în ritmul muzicii/ Ne iubim telepatic./ Şi ne cunoaştem fiecare secret/ privind îndrăgostiţi imaginile virtuale,/ Minute trec zburând pe lângă monitor/ În secolul vitezei unde există chat şi Facebook,/ Nu avem timp să mai facem amor."

Coca Popescu ne oferă o poezie care să nu ne provoace, ci să ne amintească de nevoia de simplitate şi de posibilitatea de a ne întoarce la comunicarea lipsită de ascunzişuri. (**Florin Dochia**, *Nopţi violet*, *Revista Nouă*)

În cartea *Nopți violet* autoarea... își asumă starea de anonimat când spune: "Nu trebuie să-mi știi numele ,/ Nu trebuie să-mi cunoști chipul./ Trebuie doar să-mi citești versurile". Prin acest aparent anonimat asumat, care este în fond un mic truc feminin asumat își invită cititorul la lectură, considerând, pe drept cuvânt, că versurile pot pleda cu brio pentru ea și mai ales pentru poezia ei. Coca Popescu face parte din autorii ce se ascund în spatele unei oglinzi negre, spunându-și, în gând: lăsați cititorii să vină la mine, să poată primi o Lecție de viață, prin care sunt îndemnați: să trăim, să trăim cu adevărat chiar dacă Umblăm pe căi tocite deja. Poezia din această carte *Nopți violet,* este una a simplității discursului liric, a expunerii directe a sentimentelor, a etalării primului impuls.

(…) Poemul *Rochia de mireasă* este într-un anume mod replica la *Miorița*, o replică modernă, respectând simplitatea gestului, atunci când simte că rochia se întinde pe pământ pentru că: ea nu se poate împlini, prin destin, la această bucurie: "Pe umeri, îmi voi pune stele,/.../ Privesc un timp și/ mă gândesc cu dragoste la mama".

(**Emilian Marcu**, *Convorbiri literare ,* nr. 7 /2017 și *Vitrina cărților*, vol. II)

Poeta Coca Popescu conservă câte ceva din imaginea grafică a Ligiei Macovei, deși sobrietatea și părul ei lung, lăsat liber pe spate într-o aparentă neorânduială, sugerează mai degrabă adumbriri de salcie pletoasă- singuratecă și patetică stând de veghe pe malul devenirii heraclitice... (…) Sentimentul iubirii este dispus într-o anumită vitalitate graduală, se radicalizează treptat parcurge traseul Iudic de la pasiune la patimă, îi induce o înfățișare imnică, îl proiectează pe un ecran panoramic dezmărginit și-l statornicește în cadența unor imagini calde, proaspete, amintind de fiorul cu care portugheza Maria Malcoforado își compunea scrisorile de dragoste. (…) Nu se poate spune că poeta Coca Popescu este aliniată unei direcții literare anume sau că urmează un cod bine statornicit printre confrații de breaslă. Poezia se decontează din prea-plinul unui fond subiectiv burdușit cu meditații adânci, cu trăiri pasionale, sentimentale, empatice.

Un singur gând mai adaug, și acesta se referă la minunata compatibilitate dintre poezia autoarei și ținuta grafică semnată de Florian Bârsan. (**Ionel Necula**, *Dispuneri literare bucureștene*; *Coca Popescu, O poetă ca o salcie pletoasă*)

Profil de autor realizat de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice.*

Hristache POPESCU

S-a născut în satul Văleni din județul Vâlcea, la 19 august 1929, într-o numeroasă familie de gospodari. Aici urmează și primele clase primare, pentru ca apoi, în urma examenului de admitere, să reuşească cu brio să devină elev la binecunoscutul liceu *Lahovary* din Râmnicu Vâlcea. După terminarea liceului, cu rezultate remarcabile, urmează cursurile *Facultăţii de Construcții* din cadrul Institutului Politehnic din București.

Fiind o fire activă și preocupat în mod constant de activitatea științifică, va definitiva o serie de lucrări, deosebit de importante, astfel că, la propunerea academicianului Cristea Mateescu, i se acordă Premiul Academiei Române pe anul 1974 pentru studiile privind *Supraîncărcarea în construcții.*

O preocupare subsidiară a activității sale științifice s-a remarcat după ieșirea la pensie, respectiv după anul 1990, când, de altfel, a și fost primit în *Uniunea Scriitorilor din România*, în cadrul Secției de dramaturgie. În cea mai mare parte, piesele sale de teatru au un profund caracter umanist, eroii săi fiind personaje pe care le întâlnim în permanență, prin labirintul existenței noastre de zi cu zi. Amintesc câteva dintre cele 20 de piese ale sale*: Fiii lui Cain, Întâlnire cu un duh, Noaptea patimilor, Omul din noi, În ceasul al doisprezecelea, Jurământul, Copii și părinți, Trecutul prezent*.

De-a lungul timpului, distinsul nonagenar a scris proză filosofico-spirituală cu rol educativ-moral, încredințând tiparului, după anul 2000, câteva cărți memorabile, printre care: *Înțelepciunea Bibliei și actualitatea, 2002; Omul între știință și Dumnezeu, 2006; Floarea gândului curat, 2006; Răul, hrana noastră cea de toate zilele, 2009; Binele și răul față în față, 2011.* De asemenea, a elaborat un dicţionar al celor mai importante realizări din domeniul construcţiilor, editat în trei volume, apărute în anii 2006, 2007 și 2012.

Cărți publicate

Originea universului și a vieții, Editura H.P., București, 2006; *Înțelepciunea Biblică și actualitatea*, Editura H.P., București, 2002; *Floarea gândului curat*, Editura H.P., București, 2006; *Omul între știință și Dumnezeu*, Editura H.P., București, 2006;

100 de personalități în construcții, Editura H.P., București, 2006; *Binele și răul față-n față*, Editura H.P., București, 2011; *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*, Editura H.P., București, 2006.

A publicat piesa de teatru *Contratimp*, tipărită la *Teatrul Notara*, unde a și fost pusă în scenă, în anul 1978, de regizorii Lucian Constantinescu și Victor Trăilescu. Apoi a publicat, în două ediții, majoritatea pieselor sale într-un volum de 880 pagini, cu titlul *Teatru*, la cea de a doua ediție, în anul 2008, la tipografia *Semne*. Din cuprins: *Fiii lui Cain; Întâlnire cu un duh; Îngerul, Demonul și… Eu; Omul din noi; Tatăl și fii; Fiicele; Jurământul; Copii și părinți; Logica fiarei; Președintele* etc.

Colaborează la mai multe reviste, în țară, dar și în străinatate (Franța, SUA, Canada etc.), cu lucrări de specialitate, dar și din literatură și teatru.

Referințe critice

„Piesa *Contratimp*, eseu dramatic de debut al profesorului Hristache Popescu aduce la rampă lapidar, dar cu fluență, o întâmplare din activitatea cercetătorilor științifici al cărei mesaj umanist transpare dincolo de cadrul convențional al ficțiunii teatrale.” (**Al. Ciprian**, actor, în piesă, rolul *fostul soț*)

„Rândurile mele reprezinta un pios omagiu adus dramaturgului Hristache Popescu, care a fost, în mod evident, un erudit. A trebuit să răsfoiesc pagini din istoria dramaturgiei românești ca să găsesc o operă atât de amplă și un dramaturg atât de prodigios. N-am găsit o performanță asemănatoare. Varietatea tematicii cuprinde inserții din filozofie, sociologie, cultura antichității, Biblie etc. Piesa cea mai reușită, după gustul meu, ar fi *În ceasul al doisprezecelea*, unde personajele sunt bine conturate și verosimile. Piesa se încheie cu un happy-end salvat de ideia că orice om, oricât de multe greșeli a săvârșit, se poate transforma într-un om bun”.

În piesa *Fiii lui Cain*, dramaturgul imaginează o insulă a purificării în care sunt internați spre salvare oameni vinovați de înșelăciune, violență, sete de putere și îmbogățire, delațiune, nelegiuire, crimă: un cardinal, un bancher, un președinte dictator, o femeie adulteră ș.a. Medicul care ar urma să-i vindece se dovedește a fi un fals Mesia pe care în final îl ucide propriul său frate, un profesionist al crimei care preia conducerea insulei. Dramaturgul inițiază astfel o dezbatere filozofică, religioasă, socială asupra păcatelor omenești. Concluzia este semnată de însăși Divinitatea, care le spune fiilor lui Cain: *„Stăpân a toate te-am făcut. Și tu tot neom!*”

(…) Unde îl putem încadra pe dramaturgul Hristache Popescu în teatrul românesc? Nu mă refer la treptele valorice bine conturate care au un piedestal: genialul I.L. Caragiale, ci la apropierea sa de structura și esența teatrului român tradițional, viabil până astăzi: T. Mușatescu, Kirițescu, V. Eftimiu, M. Sebastian, G. Ciprian, C. Petrescu, L. Blaga, M. Sorescu etc.

La o vârstă înaintată Hristache Popescu s-a detașat de teatrul tradițional, încercând artificii moderne, salvate de un cuantum cultural remarcabil și de un limbaj elevat. Acest dramaturg merită o apreciere obiectivă și o atenție aplicată, fie ea și postumă. (**Ioan Al. Lupu**, scriitor, diplomat)

„Iată, cum colegul meu, om de știință cu calități remarcabile de cercetător, inovator și cadru didactic, Hristache Popescu, laureat al Academiei Române, ne dovedește prin fapte că este un adevărat scriitor și om de cutură. El a cercetat și s-a implicat adânc în căutarea originii universului și a vieții pe Pământ, folosindu-se de elementele binecunoscute ale științei, dar și de cele ale filozofiei și istoriei. Un om care a ridicat standardul enciclopedic al poporului român, fiind un exemplu pentru noi toți" (Acad. **Radu P. Voinea**, fost președinte al Academiei Române)

„Ce bucurie și ce surpriză ne-a facut Hristache Popescu, care astăzi ne-a dovedit, nu numai că este un distins om de știință, dar este și un talentat dramaturg. Mă bucur pentru el, îl felicit și-i doresc mult succes!" (Acad. **Cristea Mateescu**, spectator la piesa de debut)

„Dacă Hristache s-a impus ca om de știință și un profesor cum rar poți întâlni, iată că acum ne dovedește că el poate fi și un adevărat scriitor, situându-se cu adevărat pe un piedestal luminos, între știință și Dumnezeu. Modestia sa este proverbială printre oamenii de știință, dar este înălțătoare în fața Atotputernicului, înrolându-l între cei aleși". (**Simion Hâncu**, profesor universitar)

„Când mi-a dat cartea *Originea universului și a vieții*, relatându-mi cum s-a documentat, cum a căutat să înțeleagă anumite fenomene, m-a convins că el este un adevărat creștin și încearcă să înțeleagă lumea pe acest Pământ, așa cum este ea, mai ales cum va fi mai târziu…, dar mărturisesc că nu l-am înțeles. Îl știam ca om de o modestie unanim recunoscută, chiar dacă prin fapte se dovedise un om de știință și un bun profesor, blând, altruist, dar dornic și luptător pentru dreptate și adevăr. Așa era, într-adevăr, dar în sufletul său era un zbucium și căuta să înțeleagă ce se întâmplă cu noi oamenii, căci răul s-a dezvoltat peste măsură. (Invocându-l pe Papa Ioan Paul al II-lea, când înaltul prelat a făcut o vizită în țara noastră)" (**Adrian Popovici**, profesor universitar)

Extrase din operă

„În pauza ultimului curs de Rezistența materialelor, colegii mi-au sugerat ca, la încheierea cursului să-i adresez câteva cuvinte minunatului nostrum profesor Aurel A. Beleș. Reținn doar ultima frază: „Vă suntem recunoscători pentru ceea ce suntem, simțim și pentru ceea ce iubim! Vă suntem recunoscător pentru pâine și pentru lumină!" (…) Un adevărat delir a cuprins sala. Profesorul se înclina în fața noastră, a studenților. După câteva minute de aplauze, vădit emoționat, a părăsit sala, lăsând ușa deschisă. … Noi aplaudam în continuare. Eu, din emoția care ne cuprinsese pe toți, m-am trezit ridicat de colegi. (…) În afara aplauzelor, colegii au voit să-și manifeste astfel mulțumirea pentru cuvintele rostite ce exprimau și simțămintele lor."

(Din volumul *100 de personalități din construcții*)

„Zborul înaripat al măestriei lui Brâncuși, frescele de la Voroneț, spiritul înălțător al omului liber, dorința de afirmare cinstită, perfecțiunea însăși – călăuze ale inginerului și omului Emil Prager – vor rămâne îndemnuri ale unei conștiințe realizate

pe deplin. Cât timp România va exista și construcții se vor executa, numele Emil Prager va fi la loc de cinste – nume devenit legendă încă din viață”

(Din articolul Emil Prager, Revista *Construcții*, nr. 1-2, 1985)

„Atât în timpul colaborărilor mele, cât și în timpul altor discuții, m-au impresionat vastele cunoștințe din numeroase domenii. (…) Date exacte, analize pertinente, rețineri de pasaje. (…) O memorie neobișnuită! Gândeam că nu ascult un academician din domeniul Mecanicii teoretice, ci mai mulți academicieni din domeniile fizicii, astrofizicii, filozofiei, biologiei, istoriei, economiei etc. Dar ce m-a impresionat cel mai mult au fost cunoștințele din Biblie,… la nivelul unui arhiereu! Natura a fost darnică cu acad. Radu Voinea, dărnicie ce a dăruit-o la rându-i semenilor, pentru ca nu este cineva care să fi cerut și să nu fi primit de la omul Radu Voinea!”

(Din volumul *100 de personalități din construcții*)

„Un stimulant în educarea tineretului îl reprezintă modelele (valorile de excepție). (…) Modelele autentice nu sunt cunoscute fiindcă valoarea în societatea noastră nu este prețuită. (…) Pe cine mai interesează astăzi știința, literatura, arta, când ele sunt atât de marginalizate și nelucrative la noi? Pentru a aprecia valoarea, trebuie ca noi înșine să avem valoare, spre a fi crezuți când propunem modele. Și cum tinerii (adesea) știu că prin bani se poate cumpăra orice, inclusiv celebritatea, nu-i mai interesează decât valoarea banilor! Valoarea într-o societate în care lipsește cultul moralei nu poate dăinui!

(Din volumul *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*)

„Fără cultură, o țară este ca și inexistentă, fiindcă prestigiul unei țări nu depinde nici de întinderea ei și nici de numărul locuitorilor, ci de valorile pe care le are. (…) Guvernul care neglijează sau ignoră valorile, consacrate sau în devenire, condamnă viitorul țării respective! Și la noi în țară, nu de puține ori s-au închis ochii și fondurile când a fost vorba de cultură și de slujitorii ei.”

(Din volumul *Răul, hrana noastră cea de toate zilele*)

„Neștiind ce este după moarte, acceptăm orice. (…) Eu însă m-am acomodat cu viața de pe insulă. Nu numai că mi s-a prelungit viața, dar m-am împăcat și cu trecutul. Și, abia acum, viața mea – atât cât a mai ramas din ea – are un sens! Are ceva de om!

(Din piesa de teatru *Fiii lui Cain*)

„Umilind oamenii care s-au supus, ați privat țara de aportul adevăratei intelectualități, ajunși, în final, într-o gravă stare de inferioritate. Caracterul dublei facturi al existenței a creat în structura ființei umane o dublă personalitate: una artificial – impusă –, iar alta în intimitatea sa, pentru care se va simți mereu vinovat, fiindcă ceea ce provine din practica ancestrală a religiilor și din tradițiile națiunii este culpabil și pedepsit!

(Din piesa de teatru *Fiii lui Cain*)

„(…) dumneavoastră, oamenii de știință, aveți obligația să vă protejați. (…) Fără știință, am rămâne în întuneric! (…) Ideile în știință cer să fie aduse la lumină,

eliberate de strâmtoarea în care stau încă de la începuturi! Sunt un bun al lumii! Și merită sacrificiul, mai ales că puțini au acest har. Dar și savantul este totuși om, cu puteri fizic limitate, care depășite, nu-i mai permit gândirii să lupte."

(Din piesa de teatru *Tribunalul „Eu"*)

Pentru mine, profesorul Hristache Popescu se detașează, în raport cu majoritatea confraților, ca om pe care-l respecți, îl admiri și dorești să-i urmezi exemplul. Dacă prin activitatea sa didactică și de cercetare tehnico-științifică s-a impus admirabil, a avut și una, mai puțin cunoscută, aceea de scriitor talentat, umanist. Prin piesele sale de teatru se dovedește un profund mobilizator, în căutarea adevărului și dreptății. Prin personajele sale, ne conduce pe căile labirintului spinos al existenței de zi cu zi al fiecăruia dintre noi. Putem astfel constata adevăruri care ne pun în cumpăna de a judeca conflictele ce apar între membrii societății, atât de tumultuoasă azi, prin prisma filozofico-spirituală: dintre bine și rău, dintre dreptate și nedreptate, dintre adevăr și minciună, dintre altruism și egoism. La un moment dat personajul se poate găsi într-o dualitate, care se consumă pacifist sau conflictual. Majoritatea pieselor sale de teatru au fost preluate de *Radio Cultural* și transmise prin emisiunea *Teatru la microfon*.

Așa cum mărturisește, referitor la scrierile sale în proză, spune: am încercat să prezint omul așa cum este el în general, dar și cum ar putea fi mai bun, mai deștept și mai cinstit. Am încercat să pun într-un fel, în antiteză, existența omului pe această lume. Poate îmi veți spune că sunt un idealist, un visător naiv, atunci când am plecat de la *Înțelepciunea Bibliei și actualitatea sa* (2002) și apoi am încercat să-mi prezint modul de a vedea lumea prin cele scrise în cartea *Floarea gândului curat* (2006).

A scris mult, prin simțire și permanentă căutare a adevărului, a cinstei și a dreptății, nefăcând niciun reproș nimănui. Voia ca în orice acțiune să rămână un anonim și să stea în umbră. De aceea mi-a fost atât de greu, la împlinirea vârstei de 90 de ani (19 august 2019), să putem avea un dialog în vederea prezentării sale în Revista *Independența Română - independența prin cultură* și de a-l face cunoscut cititorilor acesteia. Dar, așa cum mi-a mărturisit cu modestie atunci: „recunosc că sunt un om mic, obișnuit, în această lume mare, pe care am căutat-o și o caut în continuare ca s-o pot înțelege, dar Dumnezeu ne cunoaște pe toți și El ne poate judeca cu dreptate. La 12 aprilie 2020, a plecat pentru totdeauna dintre noi.

Profil literar realizat de **Gheorghe ȚICLETE**, scriitor și jurnalist

Iulian POPESCU

S-a născut pe data de 24 august 1939 în comuna Licurici, judeţul Gorj. Școala primară a făcut-o în localitatea natală, gimnaziul la Târgu Cărbuneşti, liceul la Târgu Jiu, Facultatea de Mecanică la Cluj-Napoca.

A lucrat șapte ani ca inginer mecanic la *Electroputere* Craiova, apoi a intrat în învăţământul superior, la Universitatea din Craiova, parcurgând toate treptele didactice universitare şi devenind profesor în 1978. A predat cursurile de *Mecanisme*, *Teoria aşchierii*, *Istoria tehnicii*. Doctoratul l-a făcut la Institutul Politehnic Bucureşti, susţinând teza în anul 1970. A devenit conducător de doctorat în 1990 și a finalizat 26 de doctorate în ştiinţe tehnice. Este profesor universitar emerit şi membru titular al Academiei de Ştiinţe Tehnice din România.

Debut literar

A debutat ca scriitor în anul 2003, cu *Umor universitar… şi nu numai!* şi ca memorialist în 2006, cu *Monografie, romanţată & veselă a Facultăţii de Mecanică din Craiova*.

Cărți publicate

Proză scurtă: *Povestiri duioase* şi *Povestiri nostalgice, 2008*.

Romane: *Labirintul vieţii*, Editura *Scrisul Românesc*, 2009; *Vârtejul dansului, vârtejul vieţii…,* 2010; *A dispărut o lume…*, 2010; *Să fim optimişti!,* 2011, *Oameni şireţi şi… veseli,* 2011; *Las aleanul să mă fure…,* 2012; *Suveniri din Primul Război Mondial,* 2012; *De la un album de domnişoară…,* 2013; *Colinde lângă tun…*, 2013; *Un gorjean pe corabia lui Columb*, 2013; *Surghiunit la o mănăstire… de maici!,* 2013; *Ocaua lui Cuza,* 2014; *Juni ostaşi ai ţării mele,* 2014; *Flăcări şi dragoste în 1907,* 2014; *Drumul fragilor,* 2014; *Olteanca din dirijabil,* 2015; *Steaua de la Malu cu Flori,* 2015; *Comoara de la cascada dintre brazi,* 2015; *Vrem să ne unim cu ţara,* 2015; *Călugăriţa detective,* 2016; *Un gorjean în jurul lumii,* 2016; *După ochi ca murele,* 2016; *Numai dascăl să nu fii*, 2016; *Un gorjean în Vestul Sălbatic*, 2017; *O adoram de-o vreme-ntreagă*, 2017; *Cin' se ia cu mine rău*, 2017; *Banii n-aduc fericirea*, 2017; *Tainice iubiri*, 2017; *Din Olanda-n Arizona*, 2018; *Privire prin Cortina de fier*, 2018; *Spre zări albastre*, 2018; *Din Maramureș în Seychlles*, 2018; *Plutașa de pe Bistrița*,

2018; *Cântecul grâului*, 2019; *Să fi rămas la coasă*, 2019; *Tot acasă-i mai bine*, 2019; *S-a furat un tren*, 2019; *Suzana*, 2019; *Incognito la Merișor*, 2019; *Calugărul și Cosmosul*, 2019; *Desculță sau în opinci*, 2020; *Sub vremuri*, 2020; *Excursii de plăcere și nu numai*, 2020; *Gorjeanca de pe Titanic*, 2020; *Totul se plătește…*, 2020; *Un gorjean în Orientul Îndepărtat*, 2020; *Comoara piratului*, 2021. Toate aceste romane sunt publicate de Editura *SITECH* din Craiova.

Scrierile literare au ca fundal viaţa din satele gorjene, viaţa din studenţie şi din fabrici, dragoste, teme abordate cu mult umor şi optimism. Unele romane au subiecte istorice, adevărate cronici romanţate ale unor evenimente majore din viaţa poporului român.

Recunoașteri

Este prezent în *Dicționarul Ingineri Scriitori și Publiciști*, Nicolae VASILE și Ioan GANEA-CHRISTU, Editura AGIR, București, 2018.

Aprecieri critice

Amestecul de paradigme: Trăim o epocă a evoluției umanității în care, Dumnezeu știe care au fost cauzele, dar instrumentele cunoașterii au luat-o cu totul razna. Să fie de vină calculatorul, să fie de vină internetul, să fie de vină pandemia etc.?

Una din formele de manifestare este *amestecul de paradigme*, pe care proștii, care nu au capacitatea de a o înțelege, o consideră *„o prostie*”, ca să-l citez pe unul dintre aceștia, fără să-l nominalizez, iar deștepții o numesc *interdisciplinaritate*. Ce exemple pozitive mai sugestive pot fi date decât amestecul de matematică cu poezie sau cu muzică și creatori precum Ion Barbu, Solomon Marcus, Gheorghe Păun, Tiberiu Brediceanu etc.?

Dacă mergem în profunzimea lucrurilor vom găsi explicațiile la nivelul persoanelor, adică aceste amestecuri sublime apar în interiorul unor persoane care se dedublează cumva, trăind momente în care una sau alta dintre paradigme le sunt dominante, urmând ca acestea să se combine în interiorul minții lor.

În diverse locuri din lume, cauzele pot fi diferite, dar în România, am mai sesizat acest fenomen în romanul *Punctul de sprijin*, una dintre explicații poate fi politica autorităților comuniste, din perioada când acestea conduceau țara, de a direcționa prin toate mijloacele elevii superdotați intelectual spre domeniile realiste, în detrimentul celor umaniste, pentru promovarea la nivel național a dezvoltării industriale.

După 1989, când industria a decăzut, o bună parte dintre foștii specialiști de mare clasă din domeniile industriale s-au reorientat, mulți dintre ei, spre preocupările creative din domeniile artistice, literare, jurnalistice etc., cu rezultate deosebite, valoarea lor umană conservându-se, indiferent de vicisitudinile vieții. Valoarea este valoare indiferent de situație!...

Alții, au așteptat pensionarea din activitățile lor inițiale, manifestându-și talentele artistice ulterior, fenomen ce în literatură, criticul *Victor Atanasiu* îl numea recent, în prefața la Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000, fără răutate, *răscoala pensionarilor*.

Un exemplu mai mult decât sugestiv în acest sens este ***Iulian Popescu***, din Craiova, un excelent profesor de inginerie, cu peste 70 de cărți tehnice publicate și peste 50 de romane, în care întrepătrunderea realist-umanistă este mai mult decât evidentă. Spre exemplu în lucrarea monumentală *Din istoria tehnicii*, 6 volume, 1858 pagini, publicată de Editura SITECH în anul 2002, sunt inserate o serie de elemente artistice, versuri etc., care o fac deosebit de agreabilă pentru cititor, precum, iar romanele sale care sunt pline de aspecte tehnice, uneori la nivel detaliat, pentru buna înțelegere a cursului acțiunii.

Aceste revărsări de creație nu sunt făcute din motive pecuniare, ci din pornirea autorilor acestora, care ar face același lucru chiar dacă n-ar avea niciun cititor, și acest fenoment trebuie apreciat ca atare.

(**Nicolae Vasile**, scriitor, ziarist, *Literar ing*, nr. 33, 2021)

Reportaj de la lansarea romanului al 20-lea (Acesta):În ziua de… a avut loc la… lansarea celui de al 20-lea roman al autorului acestei cărţi, în prezenţa a circa 80 de persoane, dintre care multe personalităţi locale, sub obiectivele aparatelor foto şi de filmat ale numeroşilor ziarişti de la diferite publicaţii şi ai unor posturi de televiziune.

Festivitatea a fost deschisă de…, care a prezentat autorul, citind de pe ultima copertă a cărţii. Au urmat aplauze, cam anemice, apoi prezentatorul a vorbit despre romanele autorului…, pe care l-a lăudat tare mult, insistând asupra… şi asupra…, accentuând felul în care a…, concluzionând că romanele sale sunt…, urându-i autorului ani mulţi şi sugerându-i să continue cu acelaşi zel. Apoi a vorbit…, care a făcut legătura cu cărţile de specialitate ale autorului, care… A urmat cuvântul unui fost student, care şi-a amintit de cursurile… autorului, plăcute şi…, concluzionând că autorul ştie multe, aşa explicându-se varietatea temelor abordate în romane. A urmat un istoric, tot cititor al romanelor autorului omagiat, certificând că romanele cu teme istorice sunt exacte în ce priveşte evenimentele luate ca fundal, iar atractivitatea romanelor îl face pe cititor să înţeleagă altfel diferite perioade istorice, concluzionând că acesta este un mod fericit de a se preda istoria. Au mai vorbit, ceva mai scurt, încă vreo doi, trei invitaţi.

Bineînţeles că niciunul dintre vorbitori nu citise romanul al 20-lea (adică acesta) ce tocmai se lansa… Cel ce conducea festivitatea a dat apoi cuvântul autorului. Redăm complet cuvântul autorului.

Dragii mei cititori şi prieteni,

După ce am ascultat aceste discursuri de azi, m-am uitat în jurul meu să văd dacă e vorba despre mine sau despre altcineva. În viaţa mea n-am avut parte de asemenea laude şi omagii. Aşa că o să încep prin a aminti debutul meu în literatură. Acesta a avut loc în clasa a IX-a de liceu, în anul 1955. Tocmai murise „genialul conducător al URSS, marele Stalin” (în 5 martie 1953), însă „operele sale” erau încă în vogă, urmaşul său Nikita Hruşciov acuzând-l de cultul personalităţii de abia în 1956, la Congresul al XX-lea al Partidului (PCUS). Ei bine, marele Stalin a fost cel care m-a ajutat să debutez! Cum? Păi tocmai atunci s-a făcut la noi schimbarea bruscă a ortografiei! De ce oare? Pentru că marele Stalin scrisese o broşură (oare el?), despre simplificarea ortografiei, pentru a fi uşor de înţeles de „marile mase de muncitori şi colhoznici”. Şi cum ce se făcea la ruşi imediat ajungea şi în ţările „de democraţie

populară” a venit şi la noi ordin, adică musai să schimbăm şi noi ortografia! Era normal să fie aşa, doar toate manualele noastre de liceu erau traduse din limba rusă, de către filologi, (acestea având numeroase perle de traducere, mai ales la fizică şi la chimie), exceptând manualele de limba română, care… nu existau. Aşa le trebuia dacă nu existau şi la ruşi manuale de limba română! Ei bine, noua ortografie s-a introdus la noi imediat şi bieţii profesori de română şi-au însuşit noile reguli ortografice şi ni le-au predat şi nouă. Nu erau cine ştie ce modificări, dar, oricum, ne încurcau. S-a scos „â” (â din a), înlocuindu-se cu „î” (î din i), s-a înlocuit apostroful (’) cu „-” (liniuţă), s-a modificat „eu sunt” prin „eu sânt” şi d’alde astea. Ei bine, profesorul nostru de română, Dumnezeu să-l odihnească în pace că ne-a învăţat carte!, ne-a dat o temă acasă: să compunem o povestire în care să folosim preponderent noua ortografie. Adică ceva similar concursurilor de epigrame cu rime impuse. Nu ştiu cum s-a făcut, dar eu am scris o poveste tare frumoasă, după părerea mea, folosind din plin noile reguli ortografice. Chiar am recitit-o şi din nou mi-a plăcut. A doua zi, la ore, am citit povestirea, colegii râdeau de nu mai puteau, iar profesorul m-a felicitat şi mi-a recomandat să mă fac scriitor… Ehe, ce bine-ar fi fost dacă…, dacă lucrurile s-ar fi petrecut aşa. În realitate lucrurile au fost mult mai simple: profesorul nu ne-a întrebat nimic despre povestire şi a trecut la lecţia următoare, doar îl aveam de studiat pe „marele poet Neculuţă”… Eu am rugat un coleg să-mi citească povestirea, dar el a zis că va face acest efort, însă nu pe degeaba, ci dacă-i dau un creion, afacere ce nu s-a mai făcut, doar creionul era scump, aşa că povestirea a rămas necitită…, ca şi romanele mele de acum… Adică, să fiu sincer, unii chiar le citesc, doar mă mai întreabă câte ceva din ele…

Cei ce mă citesc s-au obişnuit s-o cam iau razna prin romane, cam cum am luat-o cu debutul meu în ale literaturii… De fapt acum e momentul să răspund la întrebările uzuale ale amicilor: cum scrii, dom’le?, „de unde le scoţi, nene?”. Aici amintesc cum au răspuns Ilf şi Petrov, autori sovietici din anii ’30 a două romane umoristice celebre (*Viţelul de aur* şi *Douăsprezece scaune*), la întrebarea cum pot scrie doi autori un roman. Răspunsul lor a fost memorabil: „unul scrie vocalele şi celălalt consoanele”, aşa că şi eu răspund cam la fel: azi scriu consoanele (ca la stenografie), iar mâine vocalele. În realitate lucrurile sunt mai simple: când scriu la un roman, deja îmi vin idei pentru romanul următor, iar primul roman l-am scris după ideile ce mi-au apărut în timp ce scriam trei volume de povestiri. Îmi stabilesc cam ce aş vrea să scriu, de exemplu, un roman despre Unirea din 1918, cum e cel precedent. Mai întâi mă documentez foarte detaliat, de exemplu pentru acest roman am citit (evident selectiv) vreo 20 de volume cu documente, date istorice, alte informaţii din câteva mari biblioteci, inclusiv din a mea, doar vreo 40 de ani am avut ca pasiune şi istoria tehnicii, şi de pe Internet, după care, cu toate în memorie, îmi fixez cadrul istoric ce devine fundal al evenimentelor.

Aici trebuie precizat că istoria asta se cam schimbă în funcţie de momentele politice din perioada când respectivele cărţi sunt scrise. Dacă m-aş lua după istoria după care am învăţat eu în liceu (netradusă din rusă, dar… aproape), scrisă de Roller, apoi noi suntem mai mult slavi decât latini…, aşa că eu studiez cărţi şi documente din diferite perioade: din anii ’20-30, din perioada comunistă (de unde iau multe poze, din cele netrucate). Apoi iau un personaj, de obicei născut şi crescut ca şi mine, într-un sat din Gorj, cunoscând eu bine viaţa de acolo, şi-l fac să trăiască în epoca în care

sunt bine documentat. De la el plec la alt personaj şi tot aşa, până ajung la schema de pe prima pagină din roman, unde apar personajele şi relaţiile dintre ele, utile cititorului când începe să le cam încurce. Pe parcurs o mai iau razna, făcând fel de fel de legături cu ce mai ştiu şi eu şi cred că s-ar potrivi acolo.

Apropo de romanele istorice. Am vrut să scriu un roman despre Tudor Vladimirescu, mai ales că satul lui e la opt kilometri de al meu, însă mi-a fost imposibil, deoarece multe documente de epocă sunt în slavonă, netraduse în româneşte, iar a învăţa acum slavona e cam târziu, deşi ştiu acceptabil rusa… La fel m-am împotmolit şi cu Mihai Viteazul. Rămân pentru… data viitoare.

Unii mi-au zis că de ce pun imagini în romane. Ei bine, din trei motive: primul e că aşa am văzut la Jules Verne, la care mi-au plăcut gravurile legate de evenimentele narate, în al doilea rând pentru că, fiind de formaţie inginerească, sunt obişnuit cu gândirea concretă, care se materializează cel mai bine prin figuri, iar al treilea motiv e că mă deranjează romanele ce au numai text, ba unele n-au niciun paragraf pe câte o pagină, aşa că e doar o înşiruire de cuvinte pe care ochii le cam încurcă… Şi in fond, de ce n-aş avea şi eu o oarecare originalitate în a scrie romane altfel? Din miile de poze ce le am, doar de 50 de ani tot fac fotografii, de la prieteni şi din unele reviste sau cărţi de epocă, aleg fotografiile pe care le pun în romane, fiecare imagine venind la momentul în care acţiune o cere. Şi aici mă bazez pe memorie, iar căutând prin cărţi şi reviste mi-am făcut un stoc de imagini din care folosesc uneori. De ce iau poze istorice de prin cărţi şi reviste? Pentru că le cere acţiunea descrisă, iar eu *n-am prea trăit* în acele epoci ca să fac pozele mele…

Am fost întrebat şi de ce pun versuri în romane, evident scrise de alţii. Menţionez că atât la poze, cât şi la versuri, scriu sub ele de unde sunt luate, deşi aceasta îl deranjează pe cititor, însă nu vreau să am de-a face cu legile. Ei bine, pun versuri numai acolo unde textul şi acţiunea le cer; eu îmi amintesc că într-un cântec popular, în vreo romanţă sau în volumele operelor unor poeţi am găsit ceva ce se leagă cu ce povestesc eu acolo, aşa că le caut în biblioteca mea (doar de acolo ştiu că există), unele de pe Internet şi, gata, întregesc fiorul artistic al acelei pagini. Îmi vine în minte ceva nostim legat de versuri. Aveam nevoie de versurile romanţei *La fereastra casei mele*, cântată de Ileana Sărăroiu, aşa că am căutat într-o carte din 1978, versul „Greu e, Doamne, doi deodată să iubeşti” şi culmea, nu era acolo strofa cu acest vers, deşi eu ştiam bine cântecul, doar îl cântam în grup în excursiile ce le făceam cu studenţii în pădurile Bucovăţ şi Leamna de lângă Craiova. Am reuşit să găsesc şi acea strofă ascultând pe YouTube melodia. De ce oare strofa lipsea din carte? Pentru că „tovarăşii de la cenzură” n-au acceptat cuvântul „Doamne”!…

Şi despre numele personajelor am avut discuţii cu amicii. Ştiu cum dădea Caragiale nume legate de personalitatea eroului. Eu am încercat în fel şi chip. Mărturisesc că am citit şi încă citesc foarte multă literatură şi am întâlnit fel de fel de modalităţi. Tolstoi are în *Război şi pace* peste două sute de personaje, evident greu de reţinut. Ce m-a deranjat mult sunt însă câteva romane germane din secolul al XIX-lea. Acolo sunt personaje de genul: reverendul Arthur Albert Edgar Schmidt, astfel că unele personaje îi zic reverendul, altele Arthur şi tot aşa, de nu mai ştii la un moment dat despre cine e vorba, doar şi alte personaje au mai multe nume. Aşa că eu am

încercat să le dau nume după profesie: Învăţător, Căpitan, Croitor, ceea ce-l lămureşte clar pe cititor. Fiind criticat, am încercat cu nume uzuale româneşti: Gheorghe, Vasile, Mitică, ceea ce complică lucrurile, cititorul trebuind să reţină că Gheorghe e cizmar, Vasile e preot şi aşa mai departe. Eu când scriu le pun nume… algebrice: X1, X2,… Xn, iar la sfârşit stabilesc numele şi pun la treabă Wordul să înlocuiască în toată cartea pe X1 cu Gheorghe, pe X2 cu Vasile şi aşa mai departe. Aici am avut şi unele încurcături. Unii cititori mă întreabă de ce într-un roman Mirel face şi drege, iar eu nu mai ştiu cine e Mirel, pentru că la scrierea romanului el a fost pentru mine X3…

Mi-au mai zis unii că uneori sunt cam inginer în romane, adică dau prea multe detalii tehnice, eu însă zic că nu e rău, deoarece vreau ca lucrurile să fie clare, înţelese uşor. Şi, hai să fim drepţi: noţiunea de „cultură" astăzi e mai largă decât cea de acum o sută de ani. Nu se mai judecă nivelul cultural al unui om după cum ştie mitologia, limba latină şi clasicii greci. Astăzi, calculatorul, roboţii, maşinile din ce în ce mai sofisticate fac deja parte din cotidian, aşa că au cam luat locul zeilor din cultura generală…

Recunosc faptul că mai fac şi câte o şotie, cu destinaţie, prin romane. Am un prieten vechi, coleg în liceu, facultate, fabrică, bun cititor al meu, care mi-a zis câteva pe motiv că într-un roman „l-am dus cu preşul", adică a citit un capitol întreg în care personajele au făcut şi au dres, apoi a venit bomba: totul fusese un vis, aşa că cititorul acesta al meu a trebuit să se întoarcă la ce se întâmplase înainte de vis… Văzând că l-am cam înfuriat, am apelat la proverbul „dacă poţi face un rău cuiva, de ce să nu i-l faci?", aşa că în câteva romane următoare am mai pus vise, special ca să-l necăjesc pe dumnealui… Că am necăjit şi pe alţii, asta nu se pune…

Un alt amic mi-a zis că am un admirator pe care nu-l ştiu, însă el ar fi foarte fericit să mă vadă şi gata, gata să mă ducă la om, însă apoi a recunoscut că admiratorul meu ar vrea să mă vadă pentru că… e orb şi ar fi fericit să vadă, indiferent pe cine… Şi mi-a zis că a găsit poanta într-un roman din secolul al XVI-lea [Espinel]… O prietenă de familie, doctoriţă de meserie, a adunat câteva romane de-ale mele, însă n-avea timp să le citească, doar doctorii sunt mereu tare ocupaţi. „Norocul" meu a fost că a alunecat pe gheaţă, şi-a fracturat un picior şi a stat în spital ceva vreme, aşa că acolo mi-a citit câteva romane. Şi i-au plăcut mult. Doamne păzeşte de asemenea „noroc"!…

Unii se leagă de viteza cu care scriu, adică patru romane pe an în ultimii ani, dându-mi exemple cum X a scris un roman în zece ani, Y în cinci ani şi aşa mai departe. Ideea e corectă, dar trebuia să mi-o fi dat cu vreo 30-40 de ani în urmă, când aveam rezervă destulă de ani, ceea ce acum îmi cam lipseşte… Adică, nu! Dacă începeam să scriu de pe atunci, aş fi scris cum se cerea, adică despre Ilenuţa tractorista, despre fruntaşii în producţie, despre „minunata" viaţă de la sate şi alte d`alde astea, aşa că mai bine a fost că am scris despre… mecanisme, aşchii şi altele. Iar acum scriu literatură pentru că eu cred că mai am câte ceva de spus şi pentru că-mi face plăcere să scriu. Şi asta fac toată ziulica. E drept că uneori mai mă opresc şi mai fac ceva lucrări de Mecanisme, disciplină pe care am predat-o aproape 40 de ani. E chiar plăcut să treci de la un domeniu la altul. Cineva mi-a zis că parcă scriu pe bandă rulantă. Complet eronat, omul cu zisul nefiind inginer, aşa că nu ştie că la

bandă lucrează simultan foarte mulţi oameni, de aia produsul e gata repede. În cazul romanului ar fi cam aşa: unul pune un cuvânt, la postul următor altul pune alt cuvânt şi tot aşa…

Eu scriu romanul pe calculator şi-l duc la editură pe stick, iar după vreo săptămână, două, iau pachetele, plătind tipărirea. Urmează o muncă de rutină: scriu adresele pe vreo 40-50 de plicuri format A5, introduc cărţile, lipesc timbrele, merg la poştă, stau la rând, de obicei mare, şi le trimit la câteva biblioteci şi la mai mulţi prieteni din alte localităţi, sub formă de cadou. Restul volumelor le distribui în oraşul meu, tot cadouri, prin urmare n-am luat niciodată vreun ban pe vreo carte, exceptând cărţile tehnice publicate la edituri înainte de 1989. Aici am de povestit o întâmplare nostimă, recentă. Am primit înapoi romanul trimis unui prieten din Bucureşti. Intrigat, n-am înţeles de ce mi l-a restituit, doar dacă nu i-a plăcut putea să-l dea altcuiva sau să-l arunce. Apoi m-a sunat el să mă întrebe dacă l-am primit, iar când l-am întrebat de ce îmi retrimisese romanul, mi-a răspuns că eu am precizat pe plic „Împrumut", aşa că omul s-a conformat. Apoi m-am dumirit: el citise cuvântul de pe plic „Împrumut", când de fapt era scris „Imprimat", fiind vorba de o carte, nu de corespondenţă, poşta având preţ mai mic în acest caz. Ne-am amuzat amândoi…

Să revin la festivitatea de astăzi. Vă spun direct: nu dau autografe! De ce? Pentru că un autograf blochează cartea într-un dulap, beneficiarul nu mai vrea s-o dea şi altuia, pentru că prin autograf îi creşte valoarea, ceea ce mie nu-mi convine, pentru că vreau ca scrisul meu să ajungă la cât mai mulţi, adică să circule cartea. Alţii o blochează… sub dulap, doar, se ştie, parchetul se mai deformează şi dulapurile nu mai stau drepte, aşa că trebuie pus ceva sub ele… Bine că s-a electrificat ţara, altfel cartea devenea foarte utilă prin a oferi lumină, mai clar, fiecare foaie asigurând ştergerea în câte o zi a sticlei de la lampa cu petrol …

Închei, mulţumindu-vă pentru tot ce aţi făcut astăzi pentru mine!

Acum dragi cititori urmează o mică ***erată: de fapt nu a avut loc nicio festivitate şi nicio lansare!*** Deşi mă apropii de vreo sută de cărţi scrise,… n-am lansat niciuna! Nu-mi plac asemenea festivităţi! Aşa că prin cele de mai sus, mă mai răzbun şi eu… Vă cer scuze, iar acum – la treabă, doar aveţi de citit acest roman nelansat cu surle şi trâmbiţe, dar care, totuşi, se poate citi. Succes!

(**Iulian Popescu**, autodefinire)

Interdisciplinaritatea este o sursă de noi abordări pentru unele domenii care-şi au traiectoriile lor bine definite. De aceea, consider utilă abordarea unor probleme de istorie şi de către alţi specialişti, deoarece aceştia vin cu metodele domeniilor lor de activitate, dintre care unele se dovedesc utile pentru cercetări de istorie. În acest mod au apărut metode noi de datare în arheologie, aparate noi de detectare a unor piese istorice aflate în sol, s-a aplicat calculatorul în cercetări istorice şi altele. Din aceste motive n-am fost surprins când un inginer, autorul acestei cărţi, a abordat probleme de istorie, însă nu pe baza ingineriei, ci… a literaturii.

(…) Autorul foloseşte o metodă simplă: studiază în detaliu perioada istorică respectivă, pe baza unei ample documentări şi îşi formează o privire de ansamblu care-i permite să aibă ca fundal al romanului evenimentele istorice semnificative,

adevărate. În continuare îşi creează eroii romanului, care trăiesc în acea perioadă, rezultând în final un roman de ficţiune, cu evenimente istorice reale. O asemenea abordare place cititorului, care, alături de personajele romanului trăieşte în acea epocă, învăţând totodată şi istorie!

(…) În romanul pe care ni-l propune, profesorul universitar Iulian Popescu reuşeşte să reconstituie, cu acribia cercetătorului, cu exactitate inginerului şi talentul remarcabil al scriitorului, unul din piscurile cele mai înalte ale acestei „uimitoare evoluţii a neamului", piscul cuceririi independenţei de stat.

(…) Toate acestea în condiţiile în care, pentru a broda pe canavaua evenimentelor şi datelor istorice, trăsăturile, obiceiurile, moravurile specifice fiecărei structuri sociale, profesionale, naţionale, a personajelor pe care autorul le-a „inventat şi le-a pus în scenă" dându-le, fiecăruia în parte, propriul destin, toate convergând spre împlinirea aceluiaşi ideal – cucerirea independenţei de stat –, romancierul a trebuit să întreprindă o amplă operaţiune de documentare. (**Luchian Deaconu**, istoric, prefață la *Juni ostași ai țării mele*, Craiova, 2014)

(…) Cu fiecare nou roman am constatat cum stilul autorului, brodat adeseori cu expresii specifice ţinutului său natal, o comună străjuită de dealurile Gorjului, devine mai sigur, mai concis, mai convingător. În acest al 14-lea roman scris de Iulian Popescu „Flăcări şi dragoste în 1907" cred că stilul său s-a conturat definitiv şi se poate afirma de existenţa „stilului Iulian Popescu".

Acţiunea romanului „Flăcări şi dragoste în 1907" se dezvoltă alternativ pe trei planuri: unul al „intelectualilor", care se întâlnesc şi comentează evenimentele din martie – aprilie 1907, unul al combatanţilor, adică al ţăranilor, cu traiul lor mizer de zi cu zi, nemulţumirile, speranţele şi neîmplinirile lor şi altul al îndrăgostiţilor.

(…) Baros, cred că reprezintă cel mai bine pe ţăranul acelor vremuri: harnic, cinstit, econom şi raţional, ataşat comunităţii, curajos până la sacrificiul suprem atunci când interesele comunităţii o impun.

Desigur că orice pădure are si uscături. Codin este un ţăran şiret, tentat să înşele şi să fure din avutul consătenilor săi, consumator fără măsură de băuturi spirtoase. El este totuşi un tip izolat, necaracteristic comunităţilor ţărăneşti.

(…) Reuniunile „intelectualilor" îi dau posibilitatea autorului să-şi etaleze excelenta sa documentare asupra evenimentelor din 1907, prin citarea unor articole din presa vremii, documente legislative în favoarea celor bogaţi, discuţii din parlament, certuri între partidele politice, un tablou complet şi realist al stării din România acelor ani. Aşa se înţelege mai bine de ce nemulţumirile ţăranilor au atins masa critică şi s-a produs explozia. (**Adrian Popovici**, *Flăcări şi dragoste în 1907,* Craiova, 2014, prefață)

(…) „Un gorjean pe corabia lui Columb" este un titlu inedit pentru un roman istoric, de aventuri, erou, gorjeanul, lăsându-se purtat pe valurile aventurii Evului Mediu îndepărtat (secolele XV – XVI) trecând de la un mediu eminamente ortodox la unul catolic prin excelenţă. Petrică, eroul romanului, pare un nume predestinat aventurii. De mic el se adaptează situaţiilor noi, inedite, dar nu uită mediul spiritual de gorjean în care s-a format, care-l ajută să găsească soluţii şi să depăşească situaţiile critice, uneori chiar prin speranţa pe care o are, chiar dacă între timp a devenit Pedro, adică nume spaniol. Asemenea Sfântului Petru care a adus creştinismul la Roma, aşa

şi Petrică a purtat peste ocean spiritul valah, în care se oglindeşte vitejia şi cutezanţa înaintaşilor daci, de care mulţi dintre cei din Apus nici nu auziseră şi nici nu-şi imaginaseră că ar fi existat. Astfel el face faţă provocărilor de tot felul la contactul cu Lumea Nouă. Inteligenţa înnăscută, transmisă de la înaintaşi prin părinţi, rude şi prieteni, îl ajută să se adapteze la orice situaţie, să supravieţuiască, să câştige (bani, aur, bijuterii) şi să iasă învingător.

(…) Acest nou orizont îl încearcă pe Pedro pe multiple planuri de la luptele cu diverşi inamici la confruntările personale ivite la vederea aurului sau la chinurile din închisorile sălbatice. Trecând peste toate acestea se întâlneşte şi cu fiorul dragostei care îl însoţeşte pe parcursul nenumăratelor aventuri.

Romanul are toate ingredientele romanului de aventuri: amor, lupte, ancheta Inchiziţiei, evadări, prizonierat la piraţi, furtuni pe mare şi pe ocean, insule pustii, căutări de comori, descoperiri de noi teritorii etc. (**George Arghir**, prefață la *Un gorjean pe corabia lui Columb,* Cluj-Napoca, 2013)

Profesorul Iulian Popescu, remarcabil cadru universitar, care pe lângă zecile de cărti tehnice publicate, dintre care două în renumita editură germană Springer, a realizat și un important proiect instituțional, înființarea Facultății de Mecanică a Universității din Craiova, avea să răsplătească istoria publicând prima sa carte literară, una memorialistică, *Monografie, romanţată & veselă a Facultăţii de Mecanică din Craiova*, voluminoasă, 464 pagini. De aici a pornit o remarcabilă explozie scriitoricească, la aproape șapte decenii de viață, însemnând alte câteva zeci de romane, cam 4-5 cărți în fiecare an.

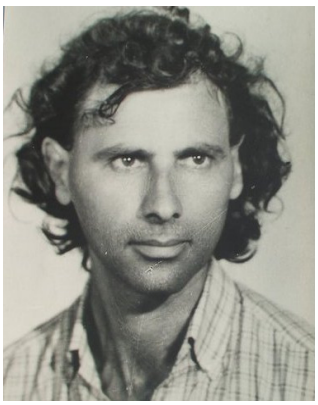
Prin povestirile sale, el caută să surprindă și să redea viața satelor, asa cum o știa din copilărie, sau cum i s-a povestit de către cei ce au trăit-o în vremuri apuse. A cautat de asemenea să prezinte viața de student și mai apoi din fabrici sau intreprinderi pe care le-a cunoscut. Prin romanele sale, el abordează evenimentele istorice prin care a trecut poporul nostru, cu accente deosebite asupra perioadei când Oltenia era sub stăpânirea austriacă, iar uneori reda episoade reale, chiar dacă personajele nu sunt nominalizate. Scriind, s-a transpus, pentru a înțelege ce s-a întâmplat atunci și a reușit să te facă să înțelegi, sau să intuiești evenimentele, cum ar fi: Revoluția lui Tudor Vladimirescu, Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române de la 1859, Războiul din 1877-1878, Răscoala din 1907, Războaiele balcanice din 1912-1913, Războaiele mondiale, calvarul prizonieratului în Uniunea Sovietică, Canalul Dunărea-Marea Neagră, Colectivizarea, viața la sate în perioada socialismului etc.

În general, stilul romanelor sale este curgător, simplu, dar atrăgator și uneori chiar captivant, abordând narațiunea apropiată unui roman polițist. În cele care au tema dragostei, iubirile sunt împlinite sau crează suferințe.

Cărțile sale sunt cunoscute mai ales în cercurile apropiate, de prieteni sau în locurile unde și-a desfășurat activitatea profesională de inginer și cadru didactic.

(**Gheorghe Țiclete**, scriitor și ziarist)

Profil realizat de **Nicolae VASILE**

Julian RADU

S-a născut la 17 mai 1951 în localitatea Sprâncenata din județul Olt. Este membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

Activitate publicistică

Debut: Urzica, 1979, după care publică până în 1989;

Rubrici permanente sau colaborator în: *Perpetuum Comic (1980-1991), Flacăra* (1982-1985)*, Magazin, Tribuna României (1982), Pentru Patrie (1987); Adevărul* – ”Politica văzută de Julian” (1994); *Universul; Ziua; Economistul* (1998, colaborator); *VIP economic şi financiar* – reporter şi caricaturist (2002); *Moftul român* (1991-93); Săptămânalul *Munca* (1988-89); *România liberă* (1990); *Dimineața* (1995); *Totuși iubirea* (1995-2000); Revista *Loto-Prono – pe sprânceană* (2003-2006 – colaborator); *HARABABURA (2000-2010* – colaborator*); Mehedinţeanul* - Hai să mai şi râdem (2005); *Vocea Mehedinţiului* – Homotzepiens (2006); *Rodul Pământului* – redactor (2008-2009; Aici publică în foileton*, In vino veritas*! – Istorie şi legendă (ne)cronologic); *Convorbiri literar–artistice* începând din 2017 (Proză, poezie, grafică).

În 1992, realizează coperţile şi ilustraţia la primul roman despre Revoluţie, *Cloaca*, de Dan Bogdan, Editura Silvy, Timişoara și scenografia Festivalului de Muzică Uşoară *"Voineasa '92*";

În 1994, este acceptat, cu filmul de desen animat "Cocorii", în Cartea TVRecordurilor;

În 2009, a semnat coperta la volumul de poezii *De-a vis ascunselea* de Violeta Andrei, Editura *ZIGOTTO*, Galaţi; *Fiziognobraz* (arta de a deslușI caractere după bucile obrazului), 2009, Placheta proprie eseuri/caricaturi;

În 2012, coperta la volumul de poezii "A...B...Rare" de Delia Stăniloiu, Editura *DocuCenter*, Bacău;

În 2014, semnează coperţile la romanele *Cârciuma deochiaţilor* şi *Judecată măgărească*, de Nicolae Ţăranu, Editura *Tracus Arte*, Bucureşti, 2014;

În 2020, semnează coperta grafică la cartea de haiku, *Amprente gri*, (Editura Ghepardul), de Costin Stegariu;

În 2021, semnează coperta grafică al cartea *Taxiul amintirilor*, (Editura Ghepardul), de Octav Lica.

Publică poeme/proză în antologiile: *Esențe de primăvară*, Editura *Pamfilius,* Iaşi, 2010; *Căutări prin vara arsă de cuvinte,* Editura *PIM,* Iaşi, 2012; *Antologia de... râsoterapie, Armonii Culturale*, Iaşi, 2013; *Petale de suflet, Editgraph*, Buzău, 2014, *Noi am sărbătorit Centenarul Unirii* (sub *Convorbiri literar-artistice*), Editura *AmandaEdit*, 2018; *Pandemia... nebunia (Coronavirusariada*, *2020*), sub egida *Convorbiri literar-artistice*, Editura *AmandaEdit,* 2020.

Este membru în Juriul Internaţional *Cartoon Contest – Bucureşti*, 2016; Membru în Juriul Salonului Internaţional *Cartoon Competition – Berlin* 2016; Membru în juriul Concursului de creație ”Panait Istrati” (ediția I și II; 2020-2021), organizat de revista *Convorbiri literar-artistice*; președintele juriului la Secțiunea Pictură în 2021.

Din 2005, este curatorul Clubului Caricaturiştilor "Sorin Postolache" – Cuptorul cu lemne, Bucureşti.

Cărți publicate

Nu credeam să-nvăţ a cerşi vrodată, Editura *Scaiul,* 1999, carte de eseuri/ caricature; *Alt Rai* (poeme pentru cei care se nasc), poezii, Editura *TracusArte*, Bucureşti, 2014; *În vino veritas!,* Editura *Ghepardul*, 2021.

Saloane internaţionale de grafică/pictură/ caricatură

Gabrovo (Bulgaria); Montreal (Canada); Marostica, Trento (Italia); Legnica (Polonia); Toky o(Japonia); Knokke Heist (Belgia); Ankara, Istanbul (Turcia); Anglia, Franţa.

Saloane naţionale

Vaslui, Bucureşti, Constanţa, Călăraşi, Urziceni, Gura Humorului, Turceni, Tg Jiu, Slatina, Tecuci etc.; Expoziţii personale de caricatură: Bucureşti, Turceni, Tg Jiu; Expoziţii personale de pictură: Galaţi, Turceni, Bucureşti.

Distincții/Premii

Mențiune de Onoare, Ankara (1991); Locul 1 la Concursul de caricatură ”Pete de politică”, 2014; Premiul II la Festivalul de Umor "Ion Canavoiu" (2015); Premiul II la Festivalul "Oltenii şi Restu' Lumii" - umor foto.

Referințe

Rigoarea informaţiilor şi tema inedită caracterizează de la început în cartea semnată de Radu Julian, *In vino veritas!* conferindu-i valoare de excepţie.

Într-un ritm concis susţinut viguros de bogăţia datelor complementare, autorul impresionează prin atitudinea de povestitor-comentator, prinde şi menţine cititorul într-o permanentă stare de trezie, o ispită literară nuanţată de parfum epocal şi de un torent de date şi imagini plastice, care punctează momente cheie din istoria evoluţiei soiurilor de viță-de-vie şi a vinului, împletită cu cea a omenirii, repetitiv şi accentuat, a poporului care a existat şi s-a dezvoltat pe melegurile noastre, iar febra comunicării creşte ritmul povestirii şi dau fast conţinutului.

Cartea *În vin este adevărul* este un poem istoric, o neaşteptată epopee închinată neasemuitei licori cu valenţe divine, rezultată din strugurii viţei-de-vie, un periplu prin veacuri c-un parcurs bogat în evenimente legate de provenienţa şi de existeţa vinului încă din vremea miticului potop sumerian, apoi cel al lui Noe, care s-a împletit cu istoria unei părţi de lume şi, important şi semnificativ, şi-au pus amprenta creativă pe existenţa unor personalitaţi spirituale care au consumat-o, ponderat sau excesiv, dar au creat opere de excepţie sub euforia sa, artişti, oameni politici, personalităţi literare şi istorice, autohtoane sau nu, mari spirite stimulate de efervescenţa vinului, consemnate de autor în acestă „Istorie şi legendă (ne)cronologic", invitându-ne pe terasa umbrită de bolta corzilor de vie, din faţa cramei ascunsă în inima unei podgorii nemuritoare, unde suntem serviţi de bacante cărora le ţine isonul năbădăiosul Bachus, alături de Martin Opitz de la Zlatna – eficient tematic; sobru şi romantic – Mihai Eminescu; ludic, cu vervă umoristică – Păstorel; genial – Omar Khayyam; nostalgic – Ovidiu; părintele medicinei – Hipocrate; cu recomandare de specialist, Louis Pasteur – „vinul este cea mai sănătoasă şi mai igienică băutură"; şugubăţ – George Patrone; nostalgic – Marcel Breslaşu; cu dispoziţie – Petru Fântânaru; istoric şi concis, A. D. Xenopol – care a semnat actul de identitate al zeului Dionisos, "Patria cea veche a tracilor. Tracia, era o zonă viticolă, cauza pentru care era considerată ca locul de naştere al zeului vinului, Dionisos", dar şi certificatul de euforie nedezminţită al vigurosului şi neastâmpăratului popor român.

Cu masură, vinul devine medicament pentru trup iar pentru suflet, lumină; "Imperiile toate pentru o cupă plină/ Toată ştiinţa noastră pe parfumatul vin/ Cântările iubirii pe glasu-i cristalin/ Şi slava lumii pentru curata lui lumină", se dedulceşte Julian Radu cu versurile incomparabilului Omar Khayyam.

In vino veritas! este o istorie ludică şi umoristică, inconfundabilă, despre impactul nesăţioasei şi savuroasei băuturi rezultată din licoarea strugurilor de viță-de-vie, a celei naturale, desigur, şi evoluţia spirituală a civilizaţiei, un mare triumfal într-o armonie de necontestat, îndeosebi cu cea a poporului român, confirmată sugestiv şi plastic de autor: "Cine vrea să cunoască istoria nescrisă a poporului român, să bea Fetească negră".

Fiindcă a respectat prima poruncă a marelui vornic din Pravila hanului a societăţii bahico-literare "Hanul Ancuţei", înfiinţată în anul 1935, care sună aşa: "Iertat este fiecăruia să bea cât îl ţine punga şi baiul său, numai pe vecini şi tovarăşi de ospăţ să nu se supere", Julian Radu, datorită cărții sale, *În vin este adevărul*, este primit în pomenita "societate academică" pentru "a contribui la ridicarea prestigiului oamenilor de litere și al artiştilor", la o "agapă colegială", alături de iluştri societari: M. Sadoveanu, George Enescu, T. Arghezi, L. Rebreanu, C. Petrescu, I. Pilat, Demostene Botez, Ionel Teodoreanu, Cella Delavrancea, Miliţa Pătraşcu, O. Han, N. Tonitza şi invitaţii de calibru, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Iancu Brezeanu, Osvald Teodoreanu (tatăl Teodorenilor), Radu Cioculescu, Al. Rosetti s.a.

Deoarece atunci când bem vin, se spune că bem "Apa istoriei", după constatarea autorului, atunci când citim *In vino veritas!,* cartea lui Julian Radu, citim o istorie inedită despre istoria vinului, a istoriei civilizaţiei și cea a istoriei poporului român. (**Nicolae Țăranu**, Prefață la cartea *In vino veritas!)*

După un vernisaj expozițional, la Clubul Caricaturiștilor "Sorin Postolache", unde curator era/este caricaturistul Julian Radu, și unde a avut loc atât expoziția unor

veritabili graficieni/caricaturiști, cât și câteva lansări de carte, nu m-am mirat ca, în acest cadru prietenos, să facem cunoștință cu poetul Julian (”cu J, de la Jupiter”, cum ar spune George Stanca), recte Julian Radu, care ne lămurește (în cartae sa de ”poeme pentru cei ce se nasc”, *Alt Rai*, Editura *TracusArte*), ce este umorul: ”E lacrima de ani de zile/Ce ”plămădește patima”/Pentr-un minut de fericire”.

Reflexiv și hazos, peste toare serios, cu desenul de rigoare(cu care-și ilustrează măiestrit cartea), Julain Radu se apropie și ne apropie de poezia-poezie, prin *Pana* sa: ”Căutând prin cenușa/ Păsării Phoenix/ Pe vatră/ Am găsit/ O pană-nsângerată/ Și… ca într-o magie/ Pana, singură/ A-nceput să scrie”, și prin dedicația EminescuLui: ”În locul Lui/ Un gol ne este./ S-a stabilit/ Pe bolți celeste/ De-a pururea/ Și nu-n sclavie,/ Om orbita/ În jurul Lui/ Hrănindu-ne/ Cu poezie.”

Atât grafica (pictură/caricatură), cât și cărțile de poezie și proză, dar și jurnalistica pe care o practică Julian Radu, ne vorbesc despre el că este posesorul unor realizări de certă valoare și tot atâtea contribuții la patrimoniul cultural național .(**Vasile Răvescu**, jurnalist; text publicat în *Rotonda Valahă*, nr. 4/2017).

Julian Radu este un artist complex. Am auzit de Julian la foarte cunoscutul critic literar, dl. Aureliu Goci, la o lansare de carte. Îl căuta, şi mă-ntreabă: „- Nu cumva l-ai văzut pe Julian Radu?”; „– Cine-i ăsta? Nu ştiu? Nu-l cunosc, deşi poate m-am intersectat cu el? Cum arată??”; „– Aaa, cum, nu-l cunoşti?!...”; „– Nu, dom`le, nu-l cunosc! Ce te miri aşa, de parcă eu ar trebui să cunosc întreg mapamondu`!”; ”– Păi, ăsta e mare, mă`!! E foarte talentat!!”; „– Mare, mare, dar ce face, mai exact?”; „– E poet și prozator și e mare… caricaturist. E mare!”; ”– Îhî, mare!! Cât de mare, dom`le, dacă eu nu-l cunosc?? Oare atât de mică să fiu eu?!…”; „– He, he, lasă, mă`, nu le putem şti pe toate, ăsta e un tip înalt, unul tuns zero, şi… poartă mereu o şapcă-ntoarsă”; „– Păi de ce nu zici, dom`le, aşa, l-am văzut mai adineauri, vezi pe-afară!!…”.

Aşadar îl ştiam pe Julian Radu, dar nu ştiam cum îl cheamă .(…). Mă intersectasem cu el de mai multe ori, dar nu ştiam ce face exact. Însă atunci, în acea zi, dl. Goci mi-a mai zis ceva, mi-a zis despre Julian că… scrie foarte fain. „– Ce scrie, dom`le?”, l-am întrebat (eu fiind foarte interesată de oamenii care „au condei”). „Scrie poezie, scrie proză, scrie aforisme rarisime, scrie…, dar e și un foarte, foarte bun caricaturist, d-aia îl caut, să-mi facă ceva grafică la o carte…”, şi multe altele, mi-a mai zis, totul la superlativ. Atunci mi-am zis: „Mă`, tre` să-l cunosc mai îndeaproape pe acest tip”! Şi l-am cunoscut! După aceea, dându-mi seama de talanţii cu care a fost binecuvântat, când am fondat revista, i-am propus două rubrici în *Convorbiri literar-artistice*. I-am găzduit multe lucrări grafice (cu precădere caricatură) în paginile revistei, i-am publicat, chiar şi pe coperta 4 a revistei, câteva lucrări (”îndrăznețe”) şi intenţionez să prelungesc colaborarea cu el, fiindcă este un artist foarte valoros, iar prezenţa graficii lui, cât şi poezia, proza, aforismele în revista mea, mă onorează și face să crească valoarea revistei!

Caricatura și pictura, proza și poezia, aforismele lui sunt punctuale. Este scurt și la obiect. El urmăreşte subiectul, îl punctează şi-i dă accent dintr-o singură tușă. Mai ales prostiei sau răutăţii. Politicienii sunt puși sub lupă și fără cruțare îi încondeiază. În pictură e vizionar – a se vedea tabloul Catedralei Notre-Dame (în flăcări), lucrare făcută cu aprox. trei ani înainte ca la Paris să ia foc Catedrala, iar viziunea lui s-a împlinit întocmai, culmea, chiar în momentul când Julian Radu expunea la Casa de

Cultură ”M. Eminescu” (pe atunci Calderon). Dar nu e singura lucrare vizionară. Pe simeze, la expozițiile lui, am văzut expuse multe lucrări vizionare.

Am descoperit în Julian Radu, cu mare bucurie, omul foarte talentat, hăruit de Dumnezeu nu cu un singur dar, ci cu multe. În caricatură tușează, iar în proză și aforism e neîntrecut de tăios. Totodată, discutând de mai multe ori cu el, pe diverse teme, am descoperit omul profund… spiritual care este Julian Radu!

Mai an, hălăduind pe Google, cu mouse-ul, am descoperit câteva lucrări de-ale lui într-un Catalog internaţional, pe site-ul ***irancartoon.*** Mai erau încă vreo trei români, artişti plastici cunoscuţi. Plăcută surpriză! Consider că, din moment ce oamenii aceia, care se pricep la artă (arta persană nu mai are nevoie de prea mlte cuvinte, fiind arhicunoscută de milenii!!) l-au ales din mii de mii de artiști de pe glob, e ceva. M-am bucurat nespus să descopăr că lucrările compatriotului nostru se aflau printre preferatele celor care au întocmit acel Catalog, Julian fiind printre primii 30 din 100… cei mai buni caricaturiști din lume! Treaba e că nici el nu știa că-i în acel catalog. A aflat întâmplător.

Julian, atât în literatură, cât și în grafică, nu întocmește reproduceri după… ceva, el creează, lucrările lui ori ies din viziunea lui, ori nu mai ies deloc! E foarte riguros! Creează… indestructibil! (Și, uneori, intraductibil și greu de copiat). Deține controlul atât al penelului cât și al condeiului. Este un mare artist, un poet genial și un prozator de esență tare!

Ceea ce mi-aş dori pentru artistul Julian Radu este să aibă mai multe expoziţii, să fie mai… prolific, şi chiar şi în scriitură, să aibă posibilitatea financiară să scoată cărți, fiindcă… are ce împărtăşi lumii! Este un artist foarte, foarte valoros! Este polivalent și este mare păcat să se piardă esența a ceea ce are el de oferit patrimoniului cultural românesc. (**Antoneta Rădoi** – *Convorbiri literar-artistice*)

Cartea în care Iulian Radu desenează caractere și vicii este o eliberare a ceea ce înseamnă să ”taci”. Nu începe refugiu și nici compromis ”desenat”. Are forță și, mai ales, bun simț. (**Moni Tescuț**; Prefața volumului *Nu credeam să-nvăț*)

Romanului Cloaca, (al lui Dan Bogdan, Editura *Sylvi*, 1992), ne-a trezit un oarecare interes datorită, bineînțeles, ”clipului publicitar” de pe copertă, anume o caricatură de Iulian Radu (și, bineînțeles că și cele din interior; *n.r.*). Desenele dau o notă de băşcălie, iar cartea pe care o am în mână e citită cu plăcere și mai ales și cu atenție. (**Emil Mladin**; *Contemporanul* - Ideea Europeană, nr.16/23 aprilie 1993)

"Pe treptele Palatului venețian/ M-a-ntâmpinat ultimul Doge…/ Un Dog German/ Avea un aer de kaizer arogant/ Ce îmi dădea a înțelege/ Că este-acolo ca să îmi confirme,/ Că locul a rămas… vacant/ Din cauza ursitoarelor distrate,/ Care, în loc să pună norocul pe Timp/ L-a pus pe… Kant". Julian Radu, *Ultimul Doge*, ușor de recunoscut în nota ironică dar în deplină concordanță cu stilul vioi și ludic, un poet oltean, unul dintre aceia care chiar merită a fi mult mai bine cunoscuți. (**Mihai Batog Bujeniță**, Antologia *Căutări prin vara arsă*)

Iulian Radu este cunoscut mai mult ca grafician și curator de expoziții, dar el este totodată poet și prozator, compune texte lirice, adesea chiar sentimentale, alteori cu accente satirice toate însă străbătute de un fior sapiențial paradoxal grav și unic

adept al formulei eliptice ”Timpul este frumos, vremurile urâte”. Poetul atent sever și ironic cum îl caracterizează George Stanca în prefața la cea mai recentă carte a sa (*Alt Rai*, Editura *TracusArte*, București 2014), se întoarce spre poezie ca spre un trecut netrăit: ”Povestea este lungă, c-o bătaie/ Pentru îndrăzneala ce-am avut/ S-apăs pe ușa clanței unde, închis, misterul / Crezând că astfel se desface cerul,/ A sărit pragul în necunoscut (*Odaie interzisă*, pg. 12).

Purtând ecouri lirice lesne de descifrat din poezia clasică și contemporană de la Coșbuc la Nichita, cu trecere repetate prin Ion Barbu ori George Topârceanu sau Păstorel, Julian nu uită să se închine la izvorul etern al expresivității românești, limba română: ”Aaveți limba ca un cântec /A grăit un leș odată/ Noi o spunem de milenii:/ Este miere nesecată” (*Limba noastră*, pg. 9).

Ceea ce dă valoare acestui volum, poate nu suficient reprezentativ pentru potențialul creator al autorului, este ilustrarea cu o serie de tablouri originale, în fond o altă fațetă a artistului polivalent care este Julian. Cu totul inedit și încă neexpus (integral) publicului, -o primă tentativă de a le prezenta într-o galerie s-a amânat din motive de …neadecvare comunicațională- picturile lui Julian reprezintă până în prezent partea cea mai consistentă a operei sale artistice, o adevărată revanșa față de o glorie ce s-a lăsat în cazul său îndelung așteptată.(…).

Fiziognobraz-ele sale reprezintă mai mult decât o ”lectură” printre rânduri a unor desene inspirate mai degrabă ca un model de patologie socială, descifrată cu ajutorul inspirat al artistului plastic și cum nu ne facem iluzia că politicienii vizați și nu doar ei vor răsfoi textele lui Julian Radu pentru a corecta cât se mai poate din cele mai vizibile greșeli, nu ne rămâne decât să constatăm pe urmele lui George Orwell că: ”Un popor care votează corupți, impostori și hoți nu este o victimă, este complice”. (**Marian Nencescu**; *Catalog* 3270/26.11.2015)

"Luându-şi rămas bun de la Sprâncenata, Davă cu istorie sădită de daci şi de la locul unde Soarele răsare mai târziu, după ce s-a înţepat cu Rosa femineus în Grădina gândului – vindecându-se cu Fetească luată drept Mir – pe Vremea timpului, poetul pictor de idei, prin excelenţă inovator, încalecă pe o cobiliţă cu paporniţele pline cu praz şi roiuri de fluturi multicolori, precum un oltean altoit, pe un umăr cu Jesus Christ, lucrare realizată din trei mii două sute şaptezeci și două de cuie de aramă, şi porneşte la cules Boabe de lumină cu Dragostea mamei din... *Alt Rai".* (**Nicolae Ţăranu**; *Independența Română, Independenţa prin Cultură*, 4 mai 2017)

Marea acrobaţie. La începutul primăverii, mai precis în a treia lună a anului, m-am întâlnit cu... credeam că era *marţian,* pentru că spunea că a găsit un sponsor şi o editură care să-i tipărească un album de caricaturi. (Am dedus că marţianul meu e, acolo, pe planeta lui, caricaturist). Numele sponsorului nu mi l-a spus, dar a pronunţat numele editurii: "Scaiul" (probabil în traducere). I-am spus: ţine-te scai de ei colega, eu îţi ţin pumnii. Şi, când mai treci pe la noi, mai dă-mi de ştire. În frumoasa lună Mai m-am trezit cu extraterestrul la uşă. Părea mai pământean. Mi-a vestit că, în curând o să-i apară albumul, poate în iunie - o fi, te pomeneşti, iunian, poate în... ceea ce ar încemna că-i **Iulian,** adică, precum aţi bănuit, mult simpaticul şi mult mai tânărul meu coleg, *Radu Julian.*

În caricatura românească Radu Julian e un fel de ciocârlie, nici profesionist şi nici amator, şi, precum ciocârlia care cântă fără să fi urmat conservatorul, cântând doar pentru că e ciocârlie, aşa şi el, face caricatură pentru că e, pur şi simplu, caricaturist.

Caricaturistul acesta "n-are mamă, n-are tată", dă în "stânga" şi-n "dreapta". El situându-se, întotdeauna în centru, în centrul evenimentelor. N-are un stil anume, desenează, aș spune, *cum dă Dumnezeu*, care, uneori, dă din plin. Prea Înaltul dovedindu-se, în acest caz, prea generos.

Deci, Dumnezeu a dat, Julian a luat şi, ca să împlinească zicala "dar din dar se face rai", se dăruieşte, la rându-i, caricaturii, cu deplin liberalism (fără a fi de dreapta) şi cu superbă – savuroasă stângăcie (fără a fi de stânga).

Este suprinzător în idei, imprevizibil în apariţii, fiind în stare să apară, în plină şi pauperă tranziţie, cu un album de caricaturi. Este un acrobat, deoarece caricaturile sale creează impresia, reuşită doar de marii artişti de circ, că dificila şi periculoasa figură pe care tocmai au executat-o e, pentru ei, o nimica toată, o joacă. Şi publicul rămâne cu gura cascată şi se trezeşte aplaudând şi eu mă alătur acestui public şi strig împreună cu ei: Bravo Julian! Și adaug: Bravo sponsorului şi editurii! Aplauze!

(**A. Poch**, Prefață la *Nu credeam să-nvăț a cerși vreodată*, Editura *Scaiul*, Bucureşti, 1999)

Julian... cu "J" de la Jupiter. Julian vine din aşa-numita "cultură mică". Adică din pădurea de texte care cultivă epigrama, caricatura, umorul, şi toate celelalte, pe forme concrete. Genul acesta jucăuş iar nu uşuratic, aparent frivol dar cu profunzimi nebănuite are un bunic în poezia Mare: Topârceanu. La care, practic, sintagma "Rămâi sănătoasă, cucoană, îmi iau geamantanul şi plec" nu sună a vers ci a replică. Este melanholia unui tip verbal. Este replica tristă şi amară. Este o pastilă existenţială pe care au înghiţit-o mulţi: plecarea. Despărţirea. Plonjonul în necunoscut. Plecarea pe un drum inedit... şi încă alte metafore... Este realitatea epigramei în faşă, când ea nu a mai apucat să se facă mare, să devină poem. Sau, când s-a copt ca poem şi a atins idealul ei. E înmugurirea catrenului care poate avea şansa de a ajunge poezie. Căci, aici se situează Julian în zboru-i constant spre a atinge înalţimile artei, ale poeziei. E-n plină ascensiune. Cu unele poeme a şi atins. Mai are de parcurs din zbor dar sigur va ajunge sus...

Dincolo de mustoasle reflexii, definiţii şi capitolul "pulitice", cum le numea Păstorel – şi avea dreptate, căci trăim într-o lume larvară de pulitruci... – obsesia poetului Julian este fără tăgadă, Facerea lumii. Soarta Evei, a lui Adam (la olteni Eva lu' Adam), insidiosul şi arţăgosul Şarpe şi peste ei (şi peste noi) Demiurgul. Atent şi sever. Ironic. Miştocar uneori şi cel mai adesea cu mult umor, unul dumnzeiesc... Adică, departe de clişeul construit de poeţii mistici... Un Dumnezeu nu prea grav, nu prea preţios, or filozof, ci unul pe placul majorităţii de ne-poeţi, care umplu pământul..., unul mai populist. Cu mult umor.

Aşa cum dumnezeul acestei cărţi luminosă ca un bec ce emană mii de lucşi - Fiat lux, nu? cu poezii lirice, cu epigrame, cu poezii epigramatice, cu epigrame lirice este însuși Julian... Cu "J" de la Jupiter. (**George Stanca** – *Alt Rai* – poeme pentru cei care se nasc, Editura *Tracus Arte*, Bucureşti, 2014)

Afurisisme, de **Julian Radu**

– Credinţa fără fapte este… noapte.

– Drumul spre flori trece prin fiori!

– Ce-a fost verde s-a... U(E)scat!

– Cine fură azi un vot, mâine ia sacul cu tot.

– Tăcerea este de aur, vorba de... OM.

– Iubirea este eternă, dragostea este „perisabilă”.

– Au dispărut boii-boi şi s-au înmulţit boii-oi.

– Cel mai tare vin din fire este „vino”… din iubire.

– Femeia nu este floare, ci esenţă de culoare.

– Excesul de fericire dăunează la... rătăcire.

– Între: „ştii cine-o să fiu eu”, „ştii cine sunt eu” şi „ştii cine-am fost eu”, distanţa este... Dumnezeu.

– Am ajuns eliani… de ocară, în propria ţară!

– Când îşi ţine copilul în baţe, mama, ea ţine şi Cerul!

– Mi-e greu să fiu bucuros, când poporul este... „zlătos”.

– Fericirea are „sare” dacă eşti în bună-stare.

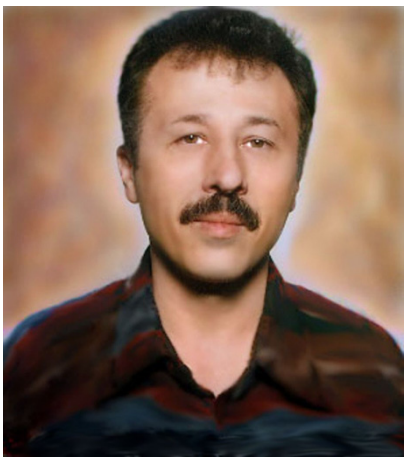
– Omu’ se-nvaţă cu „belciugul”, cum se-nvaţă boul cu jugu’.

– Cine se vaccinează cu limba română merge cu eternitatea... de mână.

– Am lăsat bălăriile
Să ne cuprindă viile
Şi, aşteptăm Vierul
Să ne deschidă Cerul?!

– Să mori din dragoste de vaccin,
Nici Dumnezeu nu s-a gândit... din plin.

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef **Convorbiri literar-artistice**, 31 aug.2021

Ioan RAŢIU

S-a născut în data de 6 aprilie 1957, la Gherla, judeţul Cluj. Studii liceale: *Liceul industrial de chimie* la Bucureşti (1972-1973); *Liceul „Gheorghe Șincai”* din Baia Mare (1976); Absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi de Artilerie, Sibiu - Arma Topogeodezie, (1979); Inginer diplomat, absolvent al Facultăţii de Ingineria Sistemelor Biotehnice a Universităţii Politehnice Bucureşti (2001);

Coordonator al cenaclurilor literare: *Orpheon* şi *Cuget liber-Mihail Grămescu*, din Bucureşti.

Colaborări la reviste

Săptămâna, Frontiera, Informaţia zilei - Satu Mare, Viaţa Militară, Cronica sătmăreană, Viaţa de pretutindeni - Arad, Citadela, Cervantes, Revista română de poezie şi proză, Antim, Independenţa română - independența prin cultură, Ion, Cronica timpului, Arena literară, Bogdania, Literar-ing, Astralis, Teleormanul cultural, E-creator ş.a.

Volume publicate

Tributul clipei (poezii – Prefaţă de Ion Rotaru), Editura Topoexim, Bucureşti, 2002; *Nu chiar totul despre sex (catrene)*, Editura Topoexim, Bucureşti, 2003; *Gândurile unui neînţeles (reflecţii – Prefaţă de Ion Gheorghian)*, Editura Topoexim, Bucureşti, 2004; *Gânduri de neînţeles (reflecţii – Prefaţă de Ion Gheorghian)*, Editura Semne, Bucureşti, 2006; *Gânduri cu subînţeles (reflecţii – Prefaţă de Corneliu Blându)*, Societatea Scriitorilor Militari, Bucureşti, 2007; *Din vina clipei (poezii)*, Editura Europolis Edit, Bucureşti, 2008; *Psalmi*, Editura Societăţii Scriitorilor Români, Bucureşti, 2009; *Amintirile unei clipe (poezii – Prefaţă de Ion Rotaru)*, Editura Societăţii Scriitorilor Români, Bucureşti, 2010; *Într-un teatru de vise (poezii – prefaţă de Ioan Raţiu),* Editura Inspirescu, Satu Mare, 2014; *Fără semne (poezii – Prefaţă de Ioan Raţiu)*, Editura Inspirescu, Satu Mare, 2015; *Pentru tine (poezii – Cuvânt înainte de Ioan Raţiu),* Editura Inspirescu, Satu Mare, 2016; *În dreptul ultimei iluzii (poezii – Prefaţă de Florin Grigoriu)*, Editura Inspirescu, Satu Mare, 2017; *Insomnia verbului (poezii – prefaţă de Claudiu Robert Toma),* Editura Arefeana, Bucureşti, 2018;

Rondeluri pentru clipe (I) (rondeluri – prefață de George Terziu), Editura Inspirescu, Satu Mare, 2018; *Rondeluri pentru clipe (II) (rondeluri – Cuvânt înainte de Ioan Rațiu)*, Editura Inspirescu, Satu Mare, 2019; *Misiunea întâmplării (poezii – prefață de Geni Duță)*, Editura Fast Editing, București, 2019; *Văzutele nevăzutului (poezii – prefață de Geni Duță)*, Editura Fast Editing, București, 2020; *Zidurile dintre idei (poezii – prefață de Geni Duță)*, Editura Fast Editing, București, 2021.

Apariţii în antologii

Mugur alb... – Societatea literară Bacovia , Bucureşti, 1989; *Amintirile clipei* – Edituta Vasile Cârlova, Bucureşti, 1994; *Speranţele clipei,* Editura Vasile Cârlova, Bucureşti, 1996; *Vibraţii lirice,* Editura Vasile Cârlova, Bucureşti, 1996; *Lumina zorilor*, Editura Vasile Cârlova, Bucureşti, 1997; *Orpheon – între tradiţie şi modernitate*, Editura Topoexim, Bucureşti, 2002; *România de suflet*, Editura Boldaş, Constanţa, 2008; *Arta de a fi*, Editura Anamarol, Bucureşti, 2009; *România din suflet* (Seleţie Ana Ruse), Editura Virtual, 2010; *A treia carte. Poezii* (Lira 21)*,* Editura Art Book, Bacău, 2012; *Ex libris – biserica de lemn* – Editura Ex libris universalis, Bucureşti, 2012; *Simbioze lirice*, Editura Anamarol, Bucureşti, 2012; *Scripta manent*, Editura Anamarol, Bucureşti, 2013; *Antologie de poezie şi proză (Lira 21)*, Editura Art Book, Bacău, 2013; *Să nu-l uităm*, Editura Inspirescu, Satu Mare, 2014; *Armonii de toamnă*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2014; *Lacrimi de înger. Remember Mihail Grămescu*, Editura Betta, Bucureşti, 2014; *Poetes, vos papiers! anthologie de poesie roumaine – version francaise, Paula Romanescu*, Editura Tipo Moldova, Iaşi, 2014; *Zâmbetul din lacrimă (Antologie de versuri şi proză)*, Editura Societăţii Scriitorilor Români, Bucureşti, 2015; *Versuri şi proză 2014 (Cenaclul literar Lira 21)*, Editura Art Book, Bacău, 2015; *Preludiul unui vis de toamnă (Antologie de versuri şi proză Vol. I),* Editura Societăţii Scriitorilor Români, Bucureşti, 2015; *Femeia, eterna poveste (Antologie de versuri şi proză)*, Editura Betta, Bucureşti, 2016; *Orpheon 2 – Tradiţie şi modernitate*, Editura Inspirescu, Satu Mare, 2016; *Recurs pentru copilărie (Antologie de versuri şi proză)*, Editura Pim, Iaşi, 2016; *Unirea face puterea (Antologie)*, Editura Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea, 2018; *România, țara mea de dor (Antologie de poezie și proză)*, Editura Life Art, Drăgănești-Olt, 2018; *Uniți prin slova românească (Antologie de versuri şi proză)*, Editura PIM, Iaşi, 2018; *Poezie după o fotografie (Antologie a Revistei Anotimpurile Expresiei ideii)*, Editura PIM, Iaşi, 2019; *Vis cu Nichita vol. III (Antologie de texte literare)*, Editura Ro.Cart, București 2019 s.a.

Aprecieri critice

Ion Rotaru, Titus Popescu, Geo Călugăru, Ion C., Ştefan, Ion Lucian Coliţă, Liviu Vişan, Corneliu Blându, Ion Gheorghian, Elena Buică, Ştefan Dumitrescu, Florin Grigoriu, Claudiu Robert Toma, Cezarina Adamescu, Marian Ghervan-Gogoaşe, Ion Bala, Gheorghe Creţu, Ioan Andreica, Cleopatra Luca, Geni Duță, George Terziu ş. a.

"Nu este deloc exclus ca în o istorie a poeziei româneşti, Ioan Raţiu să fie catalogat drept poetul clipei, prin excelenţă, un poet care, cu antene misterioase, inefabile, percepe, de la momentul nostru, fascinanta trecere a tot şi a toate…"

(**Ion Rotaru** – prefață la volumul *Tributul clipei*)

"Ioan Raţiu a încercat să-şi definească... emoţiile, sentimentele, trăirile adânci, scriind la început versuri. În mod firesc şi uman şi-a revărsat sufletul, cântând entuziasmul şi uimirea în faţa spectacolului naturii şi al primilor fiori ai iubirii. Apoi, cu anii, poezia lui a devenit o încrâncenată luptă cu sine, pentru a reuşi să iasă din matca neputinţei şi a nevederii, salvându-se conjuncturii REALULUI, a dramatismului imanentului eşec în faţa NEÎNŢELESULUI şi pentru a rezolva... moral, estetic şi spiritual, drama existenţială a omului. El este mai întâi om şi apoi poet. Un talent înnăscut, de a observa şi descrie cele mai rafinate contradicţii ale... lumii interioare, luptei cuvintelor, eroicei lupte subterane a omului, deschise devenirii omului adevărat, pentru lumea şi viitorul adevăratelor valori care vor triumfa întru Veşnicul Adevăr".

(**Ion Gheorghian** – Prefață la volumul *Gândurile unui neînțeles*)

… "Ioan Raţiu şi-a deschis inima către Porţile Frumuseţii. Mesajul creştin i-a devenit certitudinea adevăratei fericiri, mai presus… de orice cunoaştere, de legea morală impusă, rece, searbădă, de artificiile unui estetism convertit la invenţie logoreică şi ocultism, cu scopul ascuns de a desfiinţa Omul.

Adevăratul poet, cel al paradoxurilor LUMINII şi, în cele din urmă, cel al afirmaţiei ontologice, s-a îmbrăcat în HRISTOS şi Îl aşteaptă în Plinătatea Bucuriei şi Păcii Întrupate în Întreaga Fire Care S-a Aprins de DORUL SĂU..." (**Ion Gheorghian** – Prefață la volumul *Gânduri de neînțeles*)

"Până atunci sugerăm că putem vorbi de un… stil Ioan Raţiu, în care claritatea tinde a fi, nu de puţine ori, ludic mixată cu ambiguitatea, echivocul, iar preciziunea şi proprietatea fiind tolerante cu ornamentare deliberat polisemică, devenind criptică pe alocuri. Între calităţile speciale ale stilului său aş releva o anumită naturaleţe al cărei corolar indubitabil, omniprezent, suveran instaurat, îl constituie… fineţea". (**Corneliu Blându** – Prefață la volumul *Gânduri cu subînțeles*)

„Prin diligenţele dlui. IOAN RAŢIU (n. 6 apr. 1957, Gherla, j. Cluj, cu studii liceale la Bucureşti şi la Baia Mare, absolvent al Şcolii Militare de Ofiţeri Activi de Artilerie, Sibiu – Arma Topogeodezie, în 1979, şi al Facultăţii de Ingineria Sistemelor Biotehnice a Universităţii Politehnice Bucureşti, în 2001), acum ofiţer în rezervă, sperăm să avem şi o… Cronică a Cenaclului „Orpheon". El ţine un Jurnal al şedinţelor de Cenaclu, îndeajuns de amănunţit, punctând foarte exact activităţile noastre ca… poeţi, prozatori, eseişti sau dramaturgi. El însuşi este un… poet „al CLIPEI" şi, mai exact, un „moralist", autor al unor culegeri de maxime (v. Gândurile unui neînţeles, Editura Topoexim, 2004; *Gânduri de neînţeles,* Editura Semne, 2006).

Iată câteva exemple (din ultima culegere, v. Gânduri de neînţeles, 2006) remarcabile prin expresivitate şi totodată prin sobrietate şi laconica stilistică:

- Cine ştie câtă dreptate am?
- Nu faceţi abstractizări, când e vorba de chirie!
- Tot ce cuprinde… te surprinde?
- Aveţi grijă de nevoie!
- Ce-ai cu limba, dacă scrii?
- Înţelegerea prin credinţă justifică eforturile. (...)

(**Ion Rotaru** – *O istorie a literaturii române de la începuturi până în prezent*, Editura Tempus dacoromânia comterra, Bucureşti, 2006)

„Statornicia, credinţa, încrederea, iubirea, răbdarea, înveşnicirea sunt temele poeziilor autorului, fie stih unic, distih, catren, imn, rugăciune, descrierea revelată, psalm (pentru că poetul este şi cel ce vede înainte, cel ce tălmăceşte orbilor, surzilor, altor semeni fără unele daruri – fără a greşi, adică a socoti că n-au alte ştiri-însuşiri aparte, date de Dumnezeu), afirmă sentimentul horei, al legăturii unice întru oameni, întru Treimea de trei ori sfântă:

„Trei clipe vedem // De când ne naştem / Într-o horă ciudată / Până murim // Fie lumea rotită // Să ne primească / Şi pleoapele noastre / Ţi se-nchine mereu // Sfânt Sfânt Sfânt Dumnezeu // Al clipei de ieri / Al clipei de azi / Al clipei de mâine”...

Poet imnic, solomonar, oracular, atent la cuvinte, într-o vreme când se vorbeşte mult, fără substanţă, fără foc dăruit de harul necuprins, fără mir sfinţit, IOAN Raţiu a descifrat gânduri înţelese, subînţelese şi altfel pricepute, în alte cărţi până la aceasta”. (**Florin Grigoriu** – Prefață la volumul *În dreptul ultimei iluzii*)

„O calitate remarcabilă a poeziei domnului IOAN RAŢIU constă în densitatea aforistică. Formulările scurte, căutând să surprindă esenţa sau miezul anumitor experienţe, trăiri, sunt şi cele mai memorabile. Preocupat să găsească ori să descopere, în jurul său, semne, simboluri, copleşit de curgerea evenimentelor, de fiecare dată înspre altceva, înspre altundeva, poetului nu-i mai rămâne decât să prindă cu vârful condeiului, metamorfozele clipei: Pe buzele tale / Clipa se zbate nesărutată”. (**Claudiu Robert Toma** – Prefață la volumul *Insomnia verbului*)

Acum înţelegem, mai bine, cine e prietenul meu şi al nostru... e omul de lângă noi, cel care vrea cu orice preţ să fie un clasic în viaţă, să ne arate limitele trăirii şi bucuria lucrurilor frumoase. Acum, când poezia banalului, a urâţeniei temelor poetice abundă, vine acest voievod al timpului şi zice: „La dreapta, la stânga, nevoi compromise / Devin obiceiuri, deprinderi umile... / Aproape cad lacrimi, departe fug vise, / Dau stelele nopţii de văi fără zile...” Fiecare rondel are dedicaţie, este dăruit unei personalități. Poemul nu poate fi scris dacă nu ne simte în preajmă, până nu ne spune că noi scriem prin el. Dacă nu am fi, nici el nu s-ar scrie. Simplu. Cel mai sigur mod pentru a nu muri, este creaţia. Ioan Raţiu e nemuritor. Timpul nu va putea să-l facă să nu ne spună, acum sau peste 100 de ani: „Adâncite priviri ce n-au teamă deloc / Printre gânduri dispar prin iubiri când se coc / Din milenii de jar fug minute spre vis / Cum istorii ne spun unde clipele-au scris”... (**George Terziu** – Prefață la volumul *Rondeluri pentru clipe I*)

„Tematica propusă de poet este diversă, așa cum de fapt este în mai toate volumele publicate anterior: trecerea timpului, lipsa de comunicare, singurătatea, iubirea, teme filozofice subtile și, de multe ori, intime. Ioan Rațiu adoptă un aparent ton al mărturisirii, care personalizează poemele dar în același timp le dăruie cititorului, care se simte inclus în acest volum pentru că se regăsește pe sine în aproape fiecare vers.

Deși poetul practică o poezie ermetică, paradoxal ea este în același timp înțeleasă de cel care o parcurge și care, simte ce vrea el să transmită, dar nu poate exprima în cuvinte această simțire și atunci acceptă să se lase purtat de imaginile create, de umbrele alergând spre niciunde, în urma unor alte umbre, închise într-un balon de lumină misterioasă.” (**Eugenia Duță**, prefața la volumul *Văzutele nevăzutului*)

„O carte de poezii poate fi doar o înșiruire de versuri frumos aliniate și obligate să se încadreze în regulile prozodice, fără să spună nimic sau fără să creeze imagini. Cum spunea Poetul: „E ușor a scrie versuri când nimic nu ai a spune…”. Lucrurile se complică atunci când ai multe, prea multe de spus. Cei nefamiliarizați cu lumea poetului Ioan Rațiu, ar putea să fie derutați, dar pentru „inițiați” deja ușa se deschide către un spațiu cunoscut.

Iată, ce simplu pare: „Vine toamna prea devreme/frunzele cad”, dar dacă citim puțin mai sus „Zâmbetul din umbră / se face primăvară”, deja din doar patru rânduri s-a creat o poveste pe care poetul o lasă în suspensie, la voia și simțirea fiecăruia de a o continua… sau nu.

Sentimente, drame, tragedii, fiecare trăiește propria viață și o suprapune peste cea a celor care au puterea sau darul de a le exprima. Versurile ermetice lasă fiecăruia libertatea de a le înconjura de înțelesuri personale, de simboluri. „Când trece moartea pe la voi / dezleagă zâmbetele ploi”. Există un cifru al poeziilor lui Ioan Rațiu, dificil de dezlegat, dar din momentul în care cititorul – simțitorul! – de poezie a reușit să pătrundă dincolo de bariera încifrării, lucrurile devin fascinante. Alăturări neașteptate de cuvinte, noțiuni, imagini, îl conduc spre un spațiu vital în care pentru a pătrunde, trebuie într-adevăr să fii inițiat, altfel rămâi în fața porților închise, presupunând ce se află în spatele lor și întrebându-te în permanență dacă presupunerea este aproape de Adevăr sau nu.”

(**Eugenia Duță**, prefața la volumul *Zidurile dintre idei*)

Selecții din operă

din volumul… ***Tributul clipei*** *(poezii)*

Fără sfârșit

Ningeau clipele
peste inima mea…
acoperindu-mi sărutul
şi dragostea…
Totul se prăbuşea…
asemenea clipelor care
din fiecare stea
ningeau...
peste inima mea.

din volumul… ***Nu chiar totul despre sex*** *(catrene)*

Armonie

- Dragă, fă şi tu ceva!
zise soaţa, omului.
- Te rog, nu mai insista,
nu-ţi stă bine cu cucui!

din volumul… ***Gândurile unui neînțeles*** *(reflecții):*

16 – Nu trişa când nu mai crezi în tine!
30 – Duşmănia-i „rod” al calităţilor?
31 – Poţi să arzi chiar dacă mâinile-ţi sunt reci.
50 – În dragoste, frumuseţea are chipul sincerităţii.
96 – Ne naştem ca să murim, sau murim ca să ne naştem?
193 – Tăcerea sporeşte puterea dragostei?
1004 – Pofta e scuza celor flămânzi?

din volumul… ***Gânduri de neînțeles*** *(reflecții):*

6 – Eşti o fire optimistă, când începi să contrazici?
19 – La nimic nu s-a gândit, deşi făcuse totul…
24 – Nene, îndoaie geamurile, să fie mai mici!
54 – Când nu-nţelegi… îţi lipseşte ceva.
59 – Dacă-mi cer scuze, pot să nu mai repet?
71 – Cine ştie câtă dreptate am?
97 – Vedeţi vreo legătură între economia de cuvinte şi cea de piaţă?

din volumul… ***Gânduri cu subînțeles*** *(reflecții):*

11 – Cuvântul se impune prin forţă?
42 – Alăturaţi privirea dragostei!
55 – Aţi deschis uşa cu cea mai potrivită culoare?
69 – Cine nu vrea, se supără?
70 – Greşelile se fac cu eforturi.
71 – Cum asculţi când nu mai poţi?
72 – Nepăsarea confirmă ce nu se poate?

din volumul… ***Din vina clipei*** *(poezii)*

Din greşeală
(1220)

Am învăţat ceva şi numai e la modă!
Cărarea noastră-n clipă n-are loc?
Ne-a condamnat altă metodă!
Vom fi întruna liberi la mijloc?

Adăugând o scuză potrivită
Cu presupunerea formală
Alegem dreptul la ispită
Sau evadarea din greşeală?

din volumul… ***Amintirile unei clipe*** *(poezii)*

Cine-i de vină?

Rătăcesc prin amintiri…
Cine-i de vină
Când înţep cu trandafiri
Clipa din Lumină?

din volumul… ***Într-un teatru de vise*** *(poezii)*

Rondelul despărţirii
(1737)
Maestrului George Astaloş

Vine o clipă fără cuvinte…
Când retragi caii de la păşunat,
Oricum viaţa merge înainte
Şi florile te strigă ne'ncetat!

Nu rămână lacrima fierbinte,
Prin gândul rece, braţul nemişcat,
Vine o clipă fără cuvinte
Când retragi caii de la păşunat…

Ai suflet uşor cât nu se minte
Aşa cum totul poate fi iertat
Cu moartea pe moarte, ia aminte:
Orice miracol sfânt e-adevărat…
Vine o clipă, fără cuvinte!

din volumul… ***Fără semne*** *(poezii)*

Rugăciune
(1333)

Oricum aş vorbi
Doamne iartă-mă
Pentru câte greşeli
Se văd în privirile mele

din volumul… ***Pentru tine*** *(poezii)*

Ca să ştii...
(1702)
Mamei mele, Maria

Îndeamnă primăvara din muguri, ca să ştii:
Nu vorbele se uită, ci zâmbetele mor
Atunci când o Iubire se-mparte la copii,
Aşa cum pentru viaţă nimic nu e uşor!

O teamă fără margini, ce face stele mii
De galbene speranţe căzute peste dor,
Îndeamnă primăvara din muguri, ca să ştii:
Nu vorbele se uită, ci zâmbetele mor!

Dorinţe revărsate de bucle arămii,
Îţi caută sărutul prin codrul viselor,
Izvoarele mai lasă ecourile-n vii...
Până vei înţelege, fior după fior,

Îndeamnă primăvara din muguri, ca să ştii!

din volumul… ***În dreptul ultimei iluzii*** *(poezii)*

Acolo

Ca şi ieri
amintirile zburdă
prin cartierul uitării
copacii-şi agaţă tinereţea
de ploaia clipelor
fremătând
acolo
unde visele au murit

din volumul… ***Insomnia verbului*** *(poezii)*

În amintirea unui sărut
(1697)

Vor veni clipe să prevestească
Dorul rămas de la tine

Pleca-vor să povestească
Vise rămase fără tine

O clipă va fi glasul speriat de
Lacrima nerăbdătoare

Unde-ai greşit când nu puteai trăi
Printre gânduri condamnate
Ploile erau libere

Clipele vor veni
Cu moartea
Pe moarte călcând

din volumul… ***Rondeluri pentru clipe I*** *(poezii)*

Rondelul întrebării

(1924)
Criticului literar Aureliu Goci

Subtilă formă de-ntrebare
Prin sentimente călăuză
Pentru dorinţe trecătoare
Să nu găseşti când cauţi scuză

Scoţi din conflict care pe care
Cu cât iubirea-i mai confuză

Subtilă formă de-ntrebare
Prin sentimente călăuză

Până la mugurii din Soare
Oricâtă pulbere şi spuză
Cuvintele-s înşelătoare
Sau raţiunea le refuză

Subtilă formă de-ntrebare

din volumul… ***Rondeluri pentru clipe II*** *(poezii)*

Opreşte un tren
(2087)
Scriitorului Mihai Sas

Opreşte un tren cu-aduceri aminte
Norii destramă apusul de soare
Frunzele toamnei se pierd în cuvinte
Lacrimi din vise ar vrea să coboare

Nimic nu mai e cum fuse-nainte
Basme şi jocuri pe unde sunt oare
Opreşte un tren cu-aduceri aminte
Norii destramă apusul de soare

Încearcă dorul timid reprezinte
Un zâmbet iar invitat la plimbare
Cât luna acuză noaptea că minte
Când se întoarce să-şi ceară iertare

Opreşte un tren cu-aduceri aminte

din volumul… ***Misiunea întâmplării*** *(poezii)*

Cântec
(2207)

La fântâna din zori
Se adapă culori

De iubire şi moarte
Toate clipele-au parte

De durere şi vis
Unde nopţile-au scris
Din uitare în zbor
Să revină uşor

La fântâna din zori
Se adapă culori

Rondel cu lună plină

(2031)

Se-ntinde lacul cu lună plină
Ca o grădină după lumină
Rămâne dorul în valuri calde
Câte dorinţe să se mai scalde

Lângă luceferi printre smaralde
Fără sterilul atâtor halde
Se-ntinde lacul cu lună plină
Ca o grădină după lumină

Câteodată noaptea suspină
Dacă tăcerea caută vină
Sporească riduri pe feţe pal’de
Coboară lacrimi şi peste moarte
Se-ntinde lacul cu lună plină

Când zborul n-are sens

(1079)

Paşii lovesc ţărâna de visuri spulberate
Dezlănţuind trădarea cuvintelor ascunse
Mereu în aşteptare

Vor deveni ştafete noi rosturi de-a greşi
Împovărate *clipe* dacă nu mai opresc
Din rătăcirea urii durerea îndoielii

Mizeria şi teama cer văile speranţei
Nesomnul raţiunii a ţine înainte
Când zborul n-are sens

Chemând spre mântuire bieţi miri ai neputinţei
La zestrea libertăţii adăugând ambiţii
Nelepădate griji

Din rugăciuni fierbinţi
În Duhul Sfânt porunca înveşnicind pe Cale
Comoara fericirii să fie celor sfinţi

Taină înţelepciunii rămână Adevărul
Şi fără de păcate şi cele efemere
Vor semăna ecouri din dorul de părinţi

Cântec
(2191)

Departe de mult ca o rugăciune
Tăcerea se lasă cum te va supune

Devreme când pleci să ajungi prea târziu
Ce ştii de la tata învaţă un fiu

Precum ţi se iartă când te-ndrăgosteşti
Fii poezie atâtor poveşti

Cântec
(2561)

Prima întrebare
Care vine-n minte

Ca o rugăciune
De copil cuminte

Pleacă din iubire
Stă pe buze arse

Precum îndoiala
Fericirii arse

Clipele tăcerii
Primelor cuvinte

Spovedite lacrimi
La icoane sfinte

din volumul… ***Zidurile dintre idei*** *(poezii)*

Rondelul Domnului
(2943)

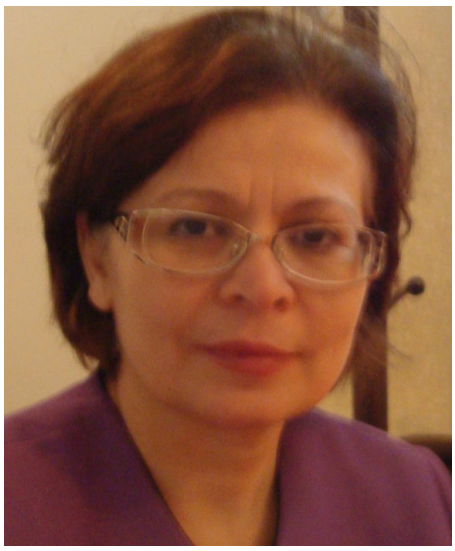
Spre Tine Doamne mă îndrept
Cu flacăra Iubirii Tale
Din Duhul Sfânt Preaînțelept
Izvor întins prin osanale

Te rog învață-mă ce-i drept
În sufletul smerit pe Cale
Spre Tine Doamne mă îndrept
Cu flacăra Iubirii Tale

Curate lacrimi strâng la piept
Păcatele cobor la vale
Oricâte fericiri aștept
Printre tăceri filosofale

Spre Tine Doamne mă îndrept

Profil literar realizat de **Eugenia DUȚĂ**

Tatiana RĂDULESCU

Născută la 7 aprilie 1954 la Sibiu. Licenţiată în filologie, Universitatea din Bucureşti, Facultatea de Litere, secţia română-franceză, promoţia 1978, cu lucrarea *De la Marcel Raymond la noua critică franceză*, coordonată de profesorul Mircea Martin. Profesoară de Limba şi literatura română la Colegiul Naţional *Matei Basarab* din Bucureşti.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Articol monografic în Dicţionarul general al literaturii române, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti 2006.

Debut revuistic, în anul 1975, în revista *Familia* din Oradea. Debut în volum în anul 1988 cu *Liniştea aerului*, versuri, în urma concursului organizat de Editura Cartea Românească, Bucureşti, lector şi coordonator poetul Mircea Ciobanu.

Activitate publicistică desfăşurată în reviste ale Uniunii scriitorilor, Viaţa Românească, România Literară, Luceafărul, Contemporanul, Poesis, Provincia Corvină, Orizont Literar Contemporan (redactor) cu poezii, eseuri, cronici şi recenzii de literatură şi arte plastice.

A primit, în anul 1989, unul din cele două premii ale Festivalului *Mihai Eminescu*, preşedintele juriului fiind academicianul Constantin Ciopraga, – *Premiul de debut* pentru volumul de versuri *Liniştea aerului* – alături de Premiul pentru întreaga activitate, acordat poetului Marin Sorescu.

A publicat, în anul 1998, volumele de versuri *Oaspetele de piatră* şi *Iluzia risipei de sine*, la Editura Eminescu, Bucureşti, lector Mariana Ionescu, dupa care au urmat:

- Publicarea, în colaborare cu poeta Magdalena Constantinescu, stabilită la München, a plachetei de versuri *Chip nevăzut* – secţiunea *Oraşul iubirii* – în anul 2001, la Editura Eminescu, Bucureşti, lector Mariana Ionescu;

- Apariţia volumului de versuri *Latinitate amară*, în anul 2008, la Editura Vinea, Bucureşti, redactor de carte Nicolae Tzone;

- Publicarea plachetei *Soare alpin* în anul 2009, la Editura Domino®, Bucureşti, lector Ana Budica;

- Apariția antologiei de autor *Provocarea poemului*, Opera Omnia Poezie Contemporană, proiect al Universității din Iași, Tipo Moldova, Iași, 2013. Șase poeme din acest volum au fost incluse în ***Antologia de poezie română contemporană*,** prezentare plurilingvă, Tipo Moldova, Iași, 2015;

- Publicarea volumului de versuri *Închinarea scribului* în Editura *eLiteratura*, București, 2018.

Extrase din recenzii

Sărbătoare şi limb al identităţilor. Poezia ei acoperă problematica în plină mişcare a femeii vindecate nedefinitiv de iluzie, evitând în expresie sentimentalismul... Tatiana Rădulescu îşi etalează substanţa visului cu acea ştiinţă a pictorului care distribuie cu parcimonie culorile în economia fiecărui tablou. O sărbătoare, spuneam, dar şi un relicvariu, un limb cu strictul şi necesarul sens al acestuia, de loc în cer rezervat drepţilor şi, mai ales, sufletelor copiilor fără prihană.

Limb, sau rezervaţie a celor mai bune intenţii şi înfăptuiri ideale, perfecte, impulsuri ale unei vieţi nedesăvârşite.

Sărbătoare şi limb al identităţilor posibile imaginate de ea, această carte concentrează un admirabil efort de ieşire din sine şi de contemplare din exterior, meditaţia pe alocuri tulburându-se de incertitudine, coagulându-se în descriptiv, recunoscându-se în gesturi de insaţietate feminină în eşuări emanând din neputinţa trăirii exacte şi până la capăt, pendulând între trăirea efectivă şi ideală.

Sigur, cel mai frumos poem este ultimul din sumar, intitulat Câmpiei III, dedicat, lângă altele trei, acestei complexe şi profunde forme de relief, cortegiului de simboluri plenare ce nasc din imaginea ei. Poemul este un tablou vast în care fiecare cuvânt dă nuanţă crescândă sau descrescândă spre intens, spre substanţă, spre rost, spre scop. Un tablou vast, infinit şi de neînrămat, la care se pot oricând adăuga detalii. Acest poem însumează calităţile întregului volum şi cred că reuşeşte să scape oricărei slăbiciuni formale. E un poem al tuturor poemelor, feminin, matern, cuprinzător, capabil să convingă şi să emoţioneze. Un univers secret pentru cel care vede numai suprafaţa aridă, modestă, nespectaculoasă a lumii. Asprimea evidentă este însă reversul unei tandreţi copleşitoare. Vegetaţia care emană din câmpie este poporul răzbunat al unei sete îndelungate, al unei răbdări cosmice, asumate. (**Constanța Buzea**, *Amfiteatru* – decembrie 1988 – pagina 11: Cartea de debut)

Interogaţie şi mişcare. Ceea ce surprindem în cazul acestui debut este lipsa stângăciilor proprii începutului, scriitura sigură şi, mai ales, o bună stăpânire a fluxului poetic ‘surprins’ într-o frază lirică de aleasă expresivitate. Fără teribilisme de ultimă oră, fără forţări imagistice şocante, Tatiana Rădulescu scrie, totuşi, o poezie ‘modernă’, atributul modernităţii avându-şi sursa în, chiar, felul său de a-şi manifesta personalitatea creatoare.

Una din cheile pe care le-am putea întrebuinţa spre a pătrunde în universul liric propus de poetă ni se par a fi două versuri din poezia *Un arbore: Mişcarea să se deşerte de sine / în grave inele!* Într-adevăr întreaga materie lirică a acestui volum este mişcarea în infinitele ei ipostaze, efortul autoarei fiind acela de a o surprinde, de a o „deşerta” în cuvintele care, la rându-le, devin mişcare. Inelele nu sunt altceva decât „volutele” spunerii, ale unei supuneri încărcate de gravitatea adevărului existenţial. Întreaga plachetă stă sub semnul descoperirilor, al revelaţiilor, este un elogiu adus clipei şi, deopotrivă, duratei.

Determinarea prin nedeterminate ni se pare a fi una dintre modalităţile la care recurge cel mai des Tatiana Rădulescu pentru a-şi sonda propriul eu liric. Această modalitate nu duce, totuşi, la o încifrare a sensului, ci dimpotrivă, conferă versurilor o anumită vibraţie, producătoare de alte, tot mai adânci înţelesuri. Câteva versuri din poezia *Liniştea aerului*, cea care dă titlul volumului, sunt

edificatoare în acest sens: ‘O carenă despărţită/ de trunchiul în care mişcarea s-a frânt/ vertebră cu vertebră./ Acolo harfa încearcă puterea sângelui/ în adâncime. (**Florin Costinescu**, *Contemporanul*, 1988, nr. 51, pagina 9)

Liniştea aerului. Volumul de debut al Tatianei Rădulescu ne oferă, – utilizând un limbaj poetic ce oscilează între notaţia frustă, adeseori frapantă, şi un lirism delicat, senzual chiar – două interesante trasee lirice.

Periplul poetic, ce include, adeseori, elementele unui scenariu, la nivelul gesticii, de tip ritualic, urmăreşte două coordonate fundamentale ale atitudinii creatoare.

Întâia atitudine o putem descrie ca o tentativă, aproape obsesivă, de recuperare a unui teritoriu (liric) de care poeta este continuu ispitită, spaţiu ce este marcat de semnele potenţiale ale originarului. Traseul liric pe care poeta îl reface porneşte de la re-evaluarea vechilor mituri ale creaţiunii (biblice, platoniciene, vedice), valorificate din perspective, adeseori, surprinzătoare prin asocierea simbolurilor mitologice consacrate cu simboluri inedite, rod al imaginaţiei creatoare: „Nu cred să fi pornit doar cu această / naivă fericire: / liniştea s-a creat pe sine într-o scoică, / dar scoica se deschide ca un ochi / deasupra apelor luminoase / fragilitatea fiind / primul cântec al lumii….” (*Îndoială*).

Obsesiva aspiraţie a spiritului spre zările originare se concretizează prin proiecţia unui topos interiorizat în care poate intuieşte fiinţarea unui timp etern: „Prin grâu. Prin bulgări ce torc / Somnul gliei. Curând / vor arde ciocârliile în nori. / Aer tare şi vânăt... Târziu, timpul se sparge în ţăndări în mine / încă o dată! / încă o dată! / Cine poate să îndepărteze gustul de miere şi acid / de pe buzele mele? / Norii stau smulşi peste trup / Aici e timpul de aur.” (*Bucurie*).

Ca antipod liric al imaginei de mai sus se află poemul *Noiembrie ’79* , poem în care se observă o schimbare radicală, am spune, a opticii lirice. Noua atitudine se remarcă prin caracterul ferm demitizant al viziunii şi prin mutaţia perspectivei asupra realităţii nude, înţeleasă ca o sursă nu mai puţin tentantă decât cea mitologică: „Şi e un păianjen devorator / greaţa ce ţi-o produce pământul acesta / paradisiac de tot / cu dovlecii lui înfloriţi / cu mirosul de duşumele spălate...”

Eul liric resimte realitatea ca un fatum inexorabil de sub zodia căruia fiinţa trebuie să se sustragă prin orice modalitate pentru a-şi salva esenţa: „Mă doare soarele înconjurat / de o reţea de sârmă ghimpată / ca şi cum sânii unei femei / ar putea fi cuprinşi într-o / plasă de fosfor crud.../ O umbră sfărâmicioasă îmi roade faţa / şi amintirea de om. / Şi sunt atât de vie şi crudă încă de viaţă! / Am rămas să invoc frumuseţea / rupând petale fierbinţi dintr-un vulcan”. Soluţiile poetice de salvare a fiinţei de sub opresiunea realităţii sunt frumuseţea şi copilăria.

Dincolo de claritatea şocantă, uneori, a notaţiei şi imaginilor izvorâte din surprinderea permanentului conflict al fiinţei cu materia, soluţiile lirice identificate în fiecare poem sunt de o extremă delicateţe şi sensibilitate.

Alternanţa celor două atitudini lirice conferă poetei Tatiana Rădulescu o poziţie distinctă în cadrul poeziei celei mai noi. (***Puiu Hiticaş**, Steaua*, decembrie 1988, Cluj, pag. 53-54)

Tatiana Rădulescu, Liniştea aerului. Tatiana Rădulescu scrie o poezie al elementelor contrastante, cu nuclee semantice strict delimitate, chiar dacă – aşa cum ne-a obişnuit lirica noului val – acestea nu sunt ci foarte transparente, imediat

perceptibile; zonele cel mai frecvent explorate prin această „poetică tensională" sunt interioritatea/exterioritatea („liniştea aerului" şi zgomotul asurzitor al trăirilor lăuntrice"), înălţarea/căderea (zborul păsării, formele înlănţuite, ascensionale ale arborelui, zvâcnetul şi prăbuşirea sau „amânarea" zborului), fragilitatea/agresivitatea (calmul din lăuntrul scoicii, "primul cântec al lumii" şi ţipătul, teama, agonia"); irigate discret de un flux al trăirilor erotice, poemele se dezvoltă în jurul acestor repere opozante, conturând amintita poetică tensională în scenarii lirice atent construite, definind figura eului liric: „Peste gleznele tale s-a lăsat ceaţa. / Percep cu zvâcnet contururi ce în lumini dureroase decad./Un ţărm demult uitat ne primeşte/ ca o matcă îngenuncherea. / Din rană un soare tâşneşte bezmetic" (*Scenariu*). Poezia Tatianei Rădulescu din *Liniştea aerului* este una fără adjective, discursul liric constituindu-se prin „elocvenţa" substantivelor unite / despărţite de verbe precum: „arde", „decad", „taie", „se sparge", „se destramă" etc. (un titlu semnificativ e *Jurnal de obiecte*).

Cealaltă dominanţă a poeziei din *Liniştea aerului* e imaginea lumii carnavaleşti opusă singurătăţii eului, cu stridentele atât de specifice. La graniţa niciodată precisă dintre aceste spaţii se constituie figura eului liric, trăind fatalele tensiuni interioare într-un peisaj cenuşiu în aparenţa, fără personalitate, primejdios, de fapt, agresiv, casant: „Sunt la marginea oraşului unde / vibrează nervos culorile serii / Cu o eşarfă în jurul gâtului / triumf subţire, / diafană, / iar sângele îşi asmute ritmul / în coaja copacilor bruni. / Spun pentru mine: la marginea oraşului / e un incendiu suav / şi-ţi simt prin el prezenţa / precipitată. / Sunt sincronă cu toate ceasurile lumii acum / când tu te pierzi ca o clepsidră năucă în mine / şi fumegi. / Totuşi mâinile însingurate se crispează" (*Numai prezenţa*). (**Ioan Holban**, *Convorbiri literare*, Iaşi, numărul 5, mai 1989, pagina 14)

Jumătate vis şi iluzia risipei de sine. Întâmpinată favorabil de critică, cartea de debut ***Liniştea aerului***, apărută în anul 1987, la „Editura Eminescu", distinsă apoi de Asociaţia Scriitorilor din Iaşi cu Premiul „Mihai Eminescu" pentru debut, are coerenţă mitopoetică şi forţă imagistică de sorginte expresionistă.

Distinct configurate, în virtutea schimbării unor etape de creaţie, *Oaspetele de piatră* şi *Iluzia risipei de sine*, apărute amândouă în acelaşi an,1998, la Editura „Eminescu", instituţie prestigioasă cândva, prin care destinul aşeza încă o dată creaţia Tatianei Rădulescu sub semnul poetului naţional, continuă traseul poeziei din cartea debutului.

În *Oaspetele de piatră*, poemele reflectă mozaicul straniu al existenţei, dând sugestia sfârşitului marcat de gravitatea spunerii, de unde se insinuează compasiunea şi drama. Prin tematică şi disponibilitatea receptării, autoarea se orientează înspre o estetică a urâtului, relevând „florile" răului existenţei, într-un orizont selectiv al decorului. (...) A treia carte de poeme a Tatianei Rădulescu, *Iluzia risipei de sine*, aduce o cardinală schimbare de imagine: notele dramatismului se sting, iar personajul liric, deşi aflat într-o lume contorsionată şi problematică, se configurează drept un căutător al frumuseţii care acceptă legea „risipei de a-nflori în ţărână", aşadar nobila umilinţă a condiţiei umane. Înnoirea universului liric porneşte de la înlocuirea „oaspetelui de piatră' cu divinitatea generoasă care cuprinde întreaga lume. Invocarea divinităţii, în tradiţia psalmilor arghezieni ai credinţei, aduce împăcarea personajului liric cu propria-i condiţie în texte care dau măsura posibilităţii autoarei: „Aştept ca foşnetul pădurii să îmi pătrundă plămadă, / proaspătă clorofilă să-mi cheme tot

sângele din agonii. / Ci, Doamne, mă adună din risipă şi vii, / împacă în mine şi vânătorul şi prada", imploră poeta, care stăruie să-şi aducă îngerii aproape, de asemenea, în bună tradiţie a „poemelor cu îngeri" din poezia noastră: „Vino aproape, îngere, / şi surpă în mine / aburindă a simţurilor cetate". (**Mariana Ionescu**, *Saeculum*, 4/2006, pag. 12-13)

«**Frumoase exerciţii de trezie**... În limba greacă, la exerciţiu se spune „askesis". Aşa iconarul de altădată: presimţea că *icoana* conţine logos întrupat şi ea te apropie de taina logosului întrupat. „Acum somnul aluneca de pe mine / ca pielea şarpelui gonit din Paradis", spune Tatiana Rădulescu într-un vers revelatoriu. O altă citire a Cărţii, o versiune personală a Facerii: alungarea din Rai, nu a omului greşit, ci a şarpelui: fantasma purităţii. Primirea îngerului în casă şi în poezie este un stadiu al minţii, al sufletului. Poeta zice: „A venit îngerul la cină, lăsând să-i picure din rană must cald". Poezia ţinteşte pe alocuri la „spălarea de moarte" a cuvintelor; iar poetul râvneşte la acea „naştere din nou". Am reţinut aceste note de jurnal spiritual din poezia Tatianei Rădulescu; nu-i singura trăsătură a acestui volum, dar este o trăsătura de încununare. „Scriu cu puterea mâinii mântuite", va exclama poeta la urmă, adică va avea nădejdea „risipei senine": risipa resimţită ca ofrandă.» (**Vasile Andru**, *Iluzia risipei de sine*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1998 **–** *Postfaţă*)

Iluzia risipei de sine. Tatiana Rădulescu surprinde în lirica sa prin contrastul vizibil dintre poezia cerebrală pe care o cultivă, ce presupune o anumită rigiditate solemnă şi un anumit pragmatism, şi accentele (dacă nu accesele) de sensibilitate şi de melancolie ce însoţesc majoritatea poemelor sale. Şi totuşi paradoxul părelnic este salutar. El stabileşte echilibrul necesar poeziei de respiraţie şi mai ales incantaţia şi armonia interioară. Poeta crede în posibilitatea artei de a cuprinde un univers tematic, esenţial şi sentimental. La ea „credo-ul" înseamnă o mărturisire, însă nu completă şi nu dintr-o dată, ci treptat. Exemplu: „Am spulberat un sanctuar de cuvinte / şi lungile ecouri le-am pipăit prin sânge" (*Zvâcniri*); „Dar timpul risipei dibuie să schimbe trăsăturile, / săpând aici cu rugini, aici cu acizi" (*Răsfrângeri*).

(...) Permanenta prefacere a poetei, de la un volum la altul, cu surprinzătoare teze şi antiteze de noutate semnifică zbaterea sa lăuntrică pentru eliberarea de propriile soluţii lirice...

Iluzia risipei de sine confirmă în cel mai înalt grad acest ireversibil adevăr, chiar când pe alocuri, poeta simte uneori nevoia să se întoarcă în ea însăşi la anterioarele ei avataruri. O mărturisesc versurile : „Tu planezi în orbitoare veşminte, / absorbit de visare; / o pasăre cu aripi prea grele / se-ncumetă să-ţi atingă tâmplele albe". Şi îi răspunde Tatiana Rădulescu – şi nu ca un alter ego – ci pătrunsă de propriul crez, cel din *Oaspetele din piatră*: „Tu planezi invizibil peste existenţe / tu mărşăluieşti umori îngheţate, gloduroase / Tu ai ajuns la o margine în care nimeni nu te mai zăreşte / Tu eşti livid de prezente mistuite cu frenezie".

Deşi volumul este unitar ca structură ideatică şi linie melodică, spre sfârşit registrul melodic se modifică, surprinzător, preschimbându-se într-o notă elegiacă şi de fapt transhumând spre un recviem profund şi solemn, cu accente nostalgice ca-n splendidul poem din *Variaţiuni pe o temă de Rilke*: „Şi pâinea în fărâmare sângerează/ şi chipul Crucii pogorât în vin,/ dă roade în lumină asprul spin/ când El, Potirul vieţii, stă de pază." (**Petru Demetru Popescu**, *Poesis*, numărul 1, 1999, pagina 37-38)

Efigia ireversibilă. În poemele împreună tipărite în 1988 există o înaltă şi riscantă trăire a tinereţii care dă viziunea desprinderii plăcute şi dureroase de lumea fizică şi a intrării, printr-o criză a logicii, în metalogică şi metafizică. Evoluţia autoarei este certă şi la cote surprinzătoare, destul de rare în literatura română contemporană. Asta, deşi debutul este de o valoare respectabilă. Versuri extraordinare există în fiecare din cele trei cărţi, dar cele mai frumoase poeme sunt în *Iluzia risipei de sine.* Scenariile cosmogonice abundă: *din rană un soare tânăr ţâşneşte bezmetic* (*Scenariu*).

(...) Ceea ce cu adevărat ieşit din comun în lirica Tatianei Rădulescu: ea nu are o măsură pentru sine şi alta pentru alţii sau pentru lucruri. Viziunea ei lirică are câteva puncte coincidente cu viziunea lui Ţuculescu: „oricum ochii se înşiră / pe o rază fatidică – şi iată spectacolul cosmic / al devenirii" (*În lipsa de expresie*).

Poeta ştie că în pragul morţii se simte esenţial şi se scrie fundamental şi, în consecinţă, îşi provoacă pragul acesta: „cristale vagi şi steme palpitând / vor mima sărbătoarea / popasul rodnic se va săvârşi cu toate că încă nu mi-am strigat moartea" (*Sărbatori*).

(...) Titlul în serie precum *Tors, Masca, Limb, Câmpiei*, denotă preocuparea autoarei de a tipări cărţi construite, cărţi de sistem, acte care reuşesc cel mai adesea bărbaţilor artişti. (**Aurelian Titu Dumitrescu***, Viaţa românească*, iulie-august 2000, nr 7-8, pag. 218 – 220)

Baletul semnelor. Poeta Tatiana Rădulescu are, neîndoielnic, o conştiinţă extrem de modernă a textului ca şi a faptului de a scrie, cu toate implicaţiile sale pline de gravitate.

Poetul erotic se supune, la rândul lui, aceluiaşi patos al derealizării din care se nutresc fabulele scripturale ale autoarei. Acum partenerul dobândeşte identitatea semnului scris sau un simplu „contur" (poate grafem), o imagine „aplatizată", născută din jocul „plinurilor", şi al „golurilor" legate de dimensiunea „alveolară" a scrierii despre care vorbesc teoreticienii textualismului.

Obsesia trecerii lumii în text, misterul (nu lipsit de conotaţii demonice) al scrierii constituie astfel în principal materia unei poezii lucide, reflexive, dar mai ales autoreflexive care refuză lirica „genuină" a etern-femininului, deplasând centrul de gravitaţie al faptului de a poetiza de la experienţa la scrierea acesteia, de unde o impresie mai deplină de autenticitate. (**Octavian Soviany**, *Chip nevăzut*, Editura *Eminescu*, Bucureşti 2001; postfaţă la secţiunea *Oraşul iubirii*)

Soare alpin. În poezia Tatianei Rădulescu amalgamează productiv cele mai diverse stări, de la reverie la dubitaţie şi revoltă, exprimate uneori frust, alteori cu o efervescenţă verbală deconcertantă. Patima coexistă cu luciditatea, sentimentalismul cu cinismul, pe un fundal cu mituri şi personaje din cultura universală. Câtă cultură atâta literatură, şi, totuşi, nimic livresc, artificios, steril.

(...) Familiarizată cu lirica lui Rilke şi Novalis, poeta preia şi prelucrează în manieră proprie teme şi motive din creaţia celor doi poeţi romantici germani, apropiindu-şi ceva din inefabilul şi stranietatea acestora în *Variaţiuni pe teme de Rilke, Fantezii pe teme de Novalis*. Demersul nu urmăreşte să epateze, dimpotrivă, îşi reclamă originalitatea printr-un susţinut vitalism sangvin, ca în *Roşu, cât te iubesc, roşu*. (**Victoria Milescu,** *Caligraf*, 12, anul XI, nr. 123, ianuarie 2011, pag. 10)

Orașul iubirii nu aduce elemente noi sau schimbări mari de registru. Poate doar că inventarul poetei Tatiana Rădulescu e pus într-o ordine geometrică, poate şi conştiinţa extrem de modernă a textului. Şi aici titlurile se continuă în text sau sunt nişte replici la text. Visul ia o formă de evadare din prozaismul existenţei, din realitatea imediată.

(...) Mesajul unor poeme conţine repere pe care trebuie să le reaşezi într-un puzzle propriu. Sunt multe versuri în care poeta îşi regăseşte linia elegiacă, melodică, poemele devenind interesante din punctul de vedere al cititorului. (...) Fondul poemelor dezvoltă un metaforism amestecat cu un limbaj sentenţios care tinde să dea definiţii, să surprindă crâmpeie. Temele preferate sunt mai dificil de reperat, până alunecându-i pe mai multe suprafeţe. Ea operează mai mult cu un fel de megarealitate, are o predilecţie pentru o simbolistică acerbă, iar realităţile ce-şi fac apariţia în texte sunt nişte derivate ale simbolismului sau funciar. Face uz de asperitate, dar nu cultivă prozaismul sau derizoriul. (**Maria-Diana Popescu**, *Argeş,* 11 ianuarie 2008)

Latinitate și poezie. Lirica feminină contemporană prezintă o diversitate stilistico-tematică cu totul remarcabilă. Tatiana Rădulescu este o poetă a stărilor crepusculare, judecând după recentul ei volum, *Latinitate amară* (Editura Vinea, Bucureşti, 2008). Artefactele sale poetice utilizează într-un mod sistematic, chiar obsesiv, teme, idei, motive şi laitmotive reprezentative pentru paleta sa expresivă.

(...) La modul generic-sumativ, poezia Tatianei Rădulescu este o îmbinare de modernism şi de neomodernism „şaptezecist", de bună factură, din care nu lipsesc nici elementele cultivate de generaţia optzecistă a secolului trecut. Ea se alimentează dintr-o serie de modele consacrate de istoria literară, de n-ar fi să-i amintim, din lirica românească, decât pe Blaga, Bacovia şi Nichita Stănescu, şi pe Borges (căruia i se dedică un poem româno-hispanic) din cea universală.

(...) Ea cultivă în mod conştient şi conştiincios o estetică a contemplaţiei stării de nedeterminare, din care nu există ieşire şi pe care se simte chemată să o surprindă sub cele mai diferite aspecte, completând imaginea lumii-cavou din lirica bacoviană, a universului apăsat de anxietate şi de însingurare din plastica expresionistă şi a genericei contradicţii dintre fiinţă şi neant din gândirea existenţialistă. Umbrele tutelare ale unor figuri de prestigiu din cultura europeană, cum ar fi Kierkegaard şi Unamuno, Sartre şi Camus, planează asupra acestei poetici a crizei existenţiale, care nu este totuşi nici anacronică, nici convenţională. (**Daniel Dragomirescu**, *Univers literar contemporan*, 2009)

Extrase din operă

Jurnal V (din volumul Oaspetele de piatră – ed. Eminescu – 1997)
Motto: *"Va veni moartea şi va avea ochii tăi"* (Cesare Pavese)

S-a ţesut din frigul acesta diamantat
un linţoliu peste zăpezi maculate;
ici-colo, hoituri încă păstrând amintirea
mişcării, a demnităţii din animal
vor hrăni viaţa viitoarelor flori, ce se vor
adăuga primăverii buchet.

Şi trec corbi, protectori ai acestui ţinut:
trec cu fală de pelerini desueţi
şi îşi înmoaie aripile în tuşul acum subţiat cu apă stătută.
Zvâcnirea câmpului sub aceste embleme
risipeşte surâsul şi îi imprimă o altă direcţie.
Rostogoleşte desfigurat oraşul
bolovani după bolovani.
Întâi, sunt ai ocării de sine, apoi ai deznădejdii.
Ridici piatra, dar taci. Căci ţinta-i atât de departe,
Încât uiţi până şi de tine. Uiţi de străfundul tău
ulcerat, prin care ar fi putut
trece cândva un aisberg de lacrimi.
Din vina tiranilor-idoli timpul şi-a făcut strune
din pielea lor tăbăcită, zăbranic.
Tu taci şi mergi mai departe, până ce uiţi
cum cutreieră moartea tot spaţiul cosit de privelişte, cum
pâinea sub crusta ei prinde a-ncolţi
ca-ntr-un pământ, SPINUL FOAMEI.

Scenariu (poezia inuguralã din *Liniștea aerului* – 1987 – Cartea românească)

Peste gleznele tale s-a lăsat ceaţa.
Percep cu zvâcnet contururi ce în
lumini dureroase decad.
Un ţărm de mult uitat ne primeşte
ca o maică îngenuncherea.

din rană un soare tânăr ţâşneşte bezmetic.

Greutatea sângelui *(Oaspetele de piatră)*

Încerc să te văd cu ochii celorlalţi,
ca un decorator pe scândurile lui, unde aşteaptă
Întemeierea de mucava să coboare pe scripete
direct în imaginaţie.
(Căci te îmblânzesc ca pe o grea obsesie
şi înteţesc pentru lumea din spatele clipei
vocaţia de a precipita în hologramе
bătaia secundei umile,
amprente mici pe suprafeţe poroase).

Ai pus între minute şi cuvânt
scheletul unui zgârie-nor
ce muşcă incisiv
din registrul de sus al privirii.

Oricum, acest cadru strânge cu răbdare
un mănunchi de reţele
palpitând de greutatea sângelui.

Din ***Liniștea aerului*** (debut în volum – 1987, Cartea românească)

Masca

Să mă-nfăşor în ţipăt – mătase cu ghimpi,
să calc pe arterele electrice
în ritmul jazului.
să striez calmul cu gândul
şi sământă de foc
să-mi ardă pupila.

O, lup !
O, tinereţea de a fi lup !
Buimace se întretaie semnalele ploii
şi sunt atât de singur când
sentinelele adorm în şanţuri
şi noaptea vine odată cu
Bacovia
şi pleacă odată cu
Bacovia ...

Dar deschide, iubite, sunt eu
la uşa-ngheţată.

Mai presus de cuvinte (Latinitate amară – editura Vinea 2008)

din ce punct al oraşului geme şi geme chitara
eu nu mă despart de micul Paris, de încifratul meu bastion
abia te-am decodificat după ce buzele mi le-am fript cu ţigara
da e bine-ntre noi e pace şi mai presus de cuvinte
să nu ne silim să părem altceva – ochilor tăi le-am fulgerat
să ia aminte –
(marea iubire precum lumina dizolvă atom cu atom)

plopul din zare aerul tot o vibraţie
aştern tăcerii greutatea universală
pe tine scribule te invit la porţia mea de dezgust şi de graţie
vreau să refac traseul călătoriei pe tărâmul convertit
într-o iradiantă de vis portocală
toridă e orice înserare – despre tăcere tot bine poeţilor să le urezi –
cu ace de pin pe o preasulfuroasă rană

în pustiul lui făurar am să vin să gravez
(pus pe şotii un saltimbanc istoria o va silabisi
până ce colţul de iarbă ochi va ivi)

poate doar o privire magnetică va rămâne cucerită-ntru totul
de spaimele şi iluminările mele
să le silabisească la nesfârşit toată liniştea
dintre noapte şi zi
dans sabatic de iele

Canonadă (din volumul Latinitate amară)

astăzi pe asfaltul asudat de tălpi impare au căzut petale-fâşii din trupul unui poet. spun unii că lumina prea crudă îl hăcuise până la măduvă, că polenul florilor târzii îi înecase respiraţia. în oraşul invadat de dansatori berea se prelinsese până la fundaţiile imobilelor de la periferie. idile peripatetice – până când? ne-am luat fulgarinele pentru orice eventualitate ca să ne împachetăm lesturile devorate de prea plină dragoste. da. căci rămâne totdeauna ceva timp pentru socoteli grăbite. răfuieli – ca o canonadă a limbilor vulgare dintre lumi – „sermo-vulgaris". deşirare de dantele-meninge. sau poate la asta tu nu vei ajunge niciodată. poate doar cu o identitate preschimbată în timp, dar neconsemnată de nici un document.

Dor de Bacovia

dor de Bacovia dor
fabulos mă deşir în cuvinte
urmă în transluciditatea vocalelor
ce vor trece diurn în morminte

jale acoperă totul – blândul zăbranic inspiră
lacrimi strivite în suflet – carne în sine martiră
vine o zi spre iertare
plante de toamnă-mpletesc
dulceaţă cu rouă amară
pe buze ce încă iubesc

vine spre noi letargia
pleoape vă coasă vis spornic
pentru noi în colinduri Mesia
detuna-va alchemicul ornic
când străfulgerate cristalale cântă
de la sine putere-n pahare
nu-i pe lume o harpă ne-nfrântă
de vre-un cântec atavic. îmi pare –
pe un braţ înfloresc tatuaje
un frenetic tangaj mă izbeşte

vino timp într-a oului coajă
embrion în delir, vultureşte
ce clamate silabe vai câte
au premers agoniei în fine
pe obraz se-nfiripă ştiute
arabescuri vorbind de la sine.
acovia dor
fabulos mă deşir în cuvinte
urmă în transluciditatea vocalelor
ce vor trece diurn în morminte

jale acoperă totul – blândul zăbranic inspiră
lacrimi strivite în suflet – carne în sine martiră
vine o zi spre iertare
plante de toamnă-mpletesc
dulceaţă cu rouă amară
pe buze ce încă iubesc

vine spre noi letargia
pleoape vă coasă vis spornic
pentru noi în colinduri Mesia
detuna-va alchemicul ornic
când străfulgerate cristalale cântă
de la sine putere-n pahare
nu-i pe lume o harpă ne-nfrântă
de vre-un cântec atavic. îmi pare –
pe un braţ înfloresc tatuaje
un frenetic tangaj mă izbeşte
vino timp într-a oului coajă
embrion în delir, vultureşte
ce clamate silabe vai câte
au premers agoniei în fine
pe obraz se-nfiripă ştiute
arabescuri vorbind de la sine.

Profil realizat de **Nicolae VASILE**

Aurelia RÎNJEA

S-a născut la data 06.04.1954 în oraşul Slănic – Prahova. A absolvit Facultatea de Fizică a Universității din Bucureşti, după aceea, activând ca profesor de fizică la Colegiul Tehnic *Toma N. Socolescu* din Ploieşti. În activitatea de dascăl şi de scriitor a împletit într-un mod armonios fizica, poezia şi pictura, situându-se permanent într-un dialog între artă şi ştiinţă, între frumos şi adevăr.

În viaţa culturală a oraşului Ploieşti a avut o prezenţă revigorantă prin emisiuni radio (S.O.S.) şi televiziune locală (Antena 1, Alpha TV, WYLTV), publicaţii, lansări de carte, expoziţie personală de pictură, colaborări cu cenacluri literare (Structuri romantice, Grupul de la Ploiești), participantă la Colocviul Naţional de Haiku, de la Târgu Mureș, ediţia I (23-25 mai 2003), organizatoare de sesiuni de comunicări ştiinţifice „Creativitate şi cunoaştere în fizică” (9 ediţii) în cadrul Colegiului Tehnic „T. N. Socolescu” din Ploieşti, la nivel judeţean şi interjudeţean.

Cu prilejul Campionatului European de Poezie, 2020 de la Săcele, România, a lansat cartea *INTERMEZZO*, Editura Karta-Graphic, Ploiești, 2020, eveniment la care la Festivalului internațional „Zbor spre desfrunzite stele, ediția I, 2020” organizat de World Poets Association & World Poets Association-filiala Brașov a obținut Mențiunea I, La Ediţia a II-a a Concursului „Iubirea ca o Poezie”, 2020, organizat de Asociația Liga Scriitorilor și World Poets Association, a mai obținut Mențiune – Liga Scriitorilor Filiala Buzău, iar la Festivalul „Olimpiada Mondială de Poezie”, 2020 organizat de Asociaţia Poeţilor Mondiali şi Academia Literaturii Mondiale, a obținut Premiul *World poets and their poetry*.

Apariţii editoriale

Oglinzile Nopţii, Editura Astra-Nova, Braşov, 2001; *Chemarea luminii*, Editura Astra-Nova, Braşov, 2002; *Neliniştea macilor*, Editura Astra-Nova, Braşov, 2002; *Ecoul frunzelor*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2002; *Armonii oblice*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2002; *Soarele clipei*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2003; *Poarta cuvintelor*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2003; *Infinit alb*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2003; *Simfonie marină*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2003; *Metamorfoze*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2004; *Runele cocorilor*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2004; *Antiprimavara*,

Editura Printeuro, Ploieşti, 2004; *Pianissimo*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2004; *Scintilaţii* - Antologie de autor, Editura Printeuro, Ploieşti, 2005; *Iulia,* Editura Printeuro, Ploieşti, 2005; *Lacrima muntelui*, Editura FaxMedia Consulting, Ploieşti, 2005; *Iubirile Eladei*, note de călătorie, Editura Printeuro, Ploieşti, 2006; *Examen la singurătate*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2006, *Lacrimile deşertului, note de călătorie,* Editura Printeuro, Ploieşti, 2007; *Vultur pe cruce*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2007; *Dincolo de vitralii, note de călătorie*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2008; *Poeme pentru pian*, Editura Printeuro, Ploieşti, 2008; *Porţile Paradisului, note de călătorie*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2009; *Paşi spre Casa lui Prometeu*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2009; *Însemnele Albionului, note de călătorie*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2010; *Magia lui Gaudi, note de călătorie*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2010; *Mai aproape de Dumnezeu*, note de călătorie, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2011; *Dansul Dragonului,* note de călătorie, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2012; *Alfabet pentru bunici*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2012; *Pianul*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2015; *Iubiri stelare*, Editura Eikon, Bucureşti, 2018; *Doină în ţara mea de rai,* Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2018; *Castelul din poeme*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2019; *Concertino*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2019; *Cafea în mov*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2019; *Dimineața* – o Balerină, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2020; *Andantino*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2020; *Intermezzo*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2020.

Prezență în antologii literare

Aromă de nea, Editura Ardealul, Tg. Mureş, 2003; *Surâsul crizantemei*, Editura Ardealul, Tg. Mureş, 2004; *Călătorie inefabilă, Grupul de la Ploieşti*, Editura Sinteze literare, Ploieşti, 2003; *Voci feminine*, Editura Inspirescu, Satu-Mare, 2015; *Cuplul, în căutarea paradisului pierdut*, Editura Karta-Graphic, Ploieşti, 2016; *Antologie, Jurnal de călătorie*, Editura Exploratorii, Ploiești, 2016; *Antologie internațională de poezie, Zbor spre desfrunzite stele*, Editura Liric graph, 2020; *Antologie Vis cu Nichita*, Volumul XI, Editura Ro.cart, București, 2020; *Antologie de literatură contemporană*, Editura Globart Universum, Montreal-Canada, 2020.

Colaborări la reviste

Dacia Literară, Cronica, Convorbiri Literare, Poezia, Provincia Corvină, Cafeneaua Literară, Amurg Sentimental, Sud, Familia, Lumină Lină, Gazeta de Transilvania, 24 ore Mureşene, Climate Literare, Rotonda Valahă, Sinteze Literare, Informaţia Prahovei, Literatură și Artă – Chișinău, Contraste culturale, Monitorul de Poezie, Convorbiri literar-artistice.

Referințe critice

Intermezzo, Poezia între fizică și metafizică…: „Intermezzo”, un titlu care vorbește de la sine, însă trebuie să citim cartea, să ne deschidem cale spre acest *intermezzo* propus de profesoara de fizică, poeta Aurelia Rânjea, care ne spune că, la dumneaei, „acolo unde se termină FIZICA, începe POEZIA într-o deschidere spre metafizic”, și spune, după cum gândește și simte, multe alte cuvinte, și am s-o las pe

Domnia Sa să vi le pună-n față, prin poezie, cu toate trăirile unui moment emoționant… într-un interviu pe care i l-am luat în vara lui 2020 și pe care-l puteți găsi pe Youtube. (**https://youtu.be/tIx-GcUhu30; O carte de excepție, o doamnă de excepție!**)

Iubiri stelare, (Editura *Eikon*, 2018), volum de poezii dedicate, așa cum mărturisește autoarea, nepoțelei și ”prințesei” sufletului ei, este un volum plin până la refuz, ”cu vârf și îndesat”, cum se zice în popor, de iubirea pentru ”prințesă”, dar și de iubirea de viață și de frumosul din ea (de casă, de plaiurile românești și, în special, de cele natale).

Volumul începe cu dedicația Alexiei, căreia îi spune: ”La început a fost Cuvântul/ Şi cuvântul a fost / Cântecul/ Cu care mă legăna/ Mama şi bunica/ La Slănic/ Apoi l-a învăţat Iulia/ Şi-l va cânta şi Alexia (*La început* pg. 21) și-și continuă dedicația pe pagina următoare, ”Prinţesă /Cu ochii marini/ Iubire/ Ce respiri răsăritul/ Pentru tine/ Universul/ Îşi despleteşte/ Dimineţile (…)/ Eşti cea mai frumoasă poveste *(Alexuța* pg. 22) ”Ești sărbătoare/ a grădinii/ Din inima mea (*Ești frumoasă* pg. 30) și „De când exiști/ Viața mea are/ N dimensiuni”, iar despre copilărie spune: ”Copilăria/ Timp neumblat / Cu tălpile goale/ Prin iubire” *(Lumina* pg. 23).

Citind întregul volum descoperim că întreaga creație, este o dedicație, și că dedicația nu este adresată doar Alexiei, ci și mamei autoarei: ”Nu pot uita sărutul/ din prima dimineață/ Nici pomul de Crăciun” (*Mama* pg. 43), bunicii: ”Merg de mână/ Cu bunica pe mal” (*Sus* pg. 42), tatălui: ”S-aud colindătorii Tată/ Cine să deschidă poarta” (*Cine* pg. 47), sau ”Au înflorit cireșii Tată/ E primăvară/ Dar scara nu ajunge / Până la tine/ E prea sus cerul” (*Primăvară târzie* pg. 56), fenomenelor naturale: ”După culme/ Boncăne dimineața/ Soarele s-a trezit…” *(Cântec* pg. 42). ”Noaptea/ sub lespedea zilei/ Privește” (*Inocență* pg. 41). Iar Iuliei, foarte probabil fiica autoarei, îi spune: ”Ești/ Cel mai frumos poem” (*Simbol* pg. 71) Totul e sublim, a absolut. Aurelia Rînjea este un pachet de iubire, de sentiment, de împărtășire.

Ei bine, eu am vorbit și scris doar de aceste două cărți, și-acum voi da cuvântul altora care au vorbit și scris despre mai multe cărți, fiindcă autoarea Aurelia Rânjea are până în prezent, după cum se poate constata din CV, 38 de titluri publicate.

(**Antoneta Rădoi**, ***Convorbiri literar-artistice*** nr. 17 și 18, 2020)

După cum am avut prilejul să arătăm Aurelia Rînjea a debutat editorial în 2001. Primele trei cărţi se înscriau în încorporarea imagistică a ceea ce Stendhal numea: „*prima cristalizare a iubirii*”, respectiv a unor emoţii pure. Poeta pendula, după cum se poate constata şi în volumele ce au urmat între „*realitate şi vis*”, mărturisind că – în tot ce a dat la iveală, s-a conformat îndemnului rilkean potrivit căruia trebuie să scrii numai dacă simţi că, dacă n-ai s-o faci, ai muri, ea – poeta având ceva de spus „*cu orice preţ*”. În *„Armonii oblice”* şi *„Ecoul frunzelor”,* Editura Printeuro, Ploieşti, 2002, poeta se situează într-o postură contemplativă întru descoperirea inefabilului folosindu-se de modalitatea specifică a notaţiilor, pentru sugerarea funciar-vitalistă a relaţiilor existente între poezie şi muzică, generate de armonia interioară, în deplină consonanţă cu natura, arta şi timpul. Predominantă este „*bucuria frenetică*”, lumina „*minelui*” (cum îşi defineşte ea sinele). Se desprinde încercarea temerară de a crea o altfel de scriitură, într-o „*geometrie nouă*”, după paradigma barbiană a lui „*ut geometria poesis*”.

(…) Periplul propriei deveniri existenţiale e interceptat sub forma unei călătorii, precum Apostolul Pavel, călătorii orientate spre „*minele*” său sădit în fiecare clipă a unui ideal cuplu, dintr-o poveste neterminată… O vom urmări în derularea acestui periplu liric pe care ni-l propune Aurelia Rînjea, o poetă care merită atenţia. (**Simion Bărbulescu**, ***Luceafărul*** nr. 30/ 2003, p. 6)

Destinul de povestitor în cuvinte scrise a ceea ce interferenţele noastre cu cosmicitatea ne fac să simţim, nu e o întâmplare ci o activare! O activare cu o frecvenţă în plus din potenţialele omului! Şi dacă eu mă aflu astăzi ascultând de mână cu Aureluş „Şipotul nopţii/ În pădurea de chibrituri”, este un dar de rezonanţă comună care poate ori să scapere scânteia, să aprindă focul altei vederi ca şi voi să vedeţi, ori, poate să circule vederea de la unii la alţii repunând într-un întreg înţelesul...

(...)Toată suita muzicală a proceselor devenirii se prea poate să le denumim IUBIRE: Iubire din „IUBIRILE STELARE”, precum scrierea Aureliei Rînjea, în „TRANSPARENŢA” căreia s-ar cuveni ca la final de lectură, pe o rază de întoarcere la origini a sunetului încărcat cu lumină, să redescoperim geneza; în simplitatea ei, prin zâmbet sau tăcere încă şi încă o dată... dumnezeirea-om: Dumnezeirea! „Îndrăgostite de viaţă/ Două vocale/ În leagănul aceluiaşi/ Cuvânt/ Numai acolo/ Se poate visa/ Cum e să fii/ Sunet”. (**Shanti Niylaya**, în prefața cărții ***Iubiri stelare***)

Cred că în această trăire ai reuşit să scrii şi să dăruieşti public 30 de cărţi. Avându-le în vedere pe toate acestea, cer ajutorul Poetului Adevărat ce mi-a marcat devenirea... l-am numit firesc pe Lucian Blaga... Doar cântul luminii sale mai poate răspunde firesc aspiraţiilor ce îţi definesc înălţarea, atunci când şopteşte tacit, ştiind că îi vei înţelege şi fizic şi metafizic incantaţia: *"Lumina ce-o simt.../ năvălindu-mi în piept,/ când te văd, minunato,/ e poate că ultimul strop/ din lumina creată în ziua dintâi...* Iar eu, eu... ce să îţi mai dăruiesc, după toate acestea? Doar o singură sintagmă, pe care primind-o din înalt, ţi-o dăruiesc – cu iubitoare înţelepciune – şi ţie, frăţioară: ÎMPREUNA, CERUL ŞI PĂMÂNTUL. (**Prof. univ. dr. Traian-Dinorel Stănciulescu,** în Post scriptum la cartea ***Iubiri stelare***)

Versuri din grădina ființării: Aurelia Rînjea, *Iubiri stelare,* – poezie – Editura Eikon, București, 2018. Marele dar al poeziei Aureliei Rînjea este cel al sincerității și simplității care deschide poarta spre inima cititorului, vorbindu-i, confesându-se, în cuvinte de suflet. De aceea este primită cu brațele deschise, așa cum primești un prieten venit de pe drumurile lumii. Îi dai bineț, îi strângi mâinile, îl îmbrățișezi și-l rogi să poposească la tine, în ospeție. Apoi îl rogi să rămână. Și el se va reîntoarce, de câte ori ai vei avea nevoie și ți se va face dor de el. Aceasta e poezia, un oaspete drag, menit să opereze mutații în suflete, să te facă mai bun, mai sociabil, mai sensibil.

(…) Și dincolo de toate acestea rămân: *„Dorul de Împreună/ Și pescărușii însetați de poezie” (Iubire).* Micro-poemele din această carte mi-au pătruns atât de adânc în suflet și pe măsură ce le parcurg cu atenția trează, sufletul îmi înflorește.

(**Cezarina Adamescu**, ***Întâlniri empatice - Cronici literare***, eseuri, portrete)

Poeți români sărbătorind unirea, Aurelia Rînjea, *Doină în țara mea de rai*. Poezie - În anul Centenarului Unirii: Acum, la Centenar, Aurelia Rînjea își declină Crezul poetic, în metafora inimii, care nu poate fi decât sinceră. Ea a dorit, cu prilejul acestei mărețe sărbători să-și depună mărturia sa întru rămânere în veac.[…]„O poetă completă, complexă care a adunat într-o carte, împreună cu viața proprie, iubirile din totdeauna: de Țară, de meleagul natal, de străbuni, de limbă românească, de copii și nepoți, redându-le într-o haină poetică, așa cum nimeni nu a mai scris, în acest veac de confuzie și de incertitudini.

Cartea Aureliei Rînjea este un eveniment literar de cea mai înaltă factură, care trebuie luat în seamă și considerat ca atare, pentru toate generațiile, pentru cei care au fost spre aducere aminte, pentru cei care sunt și gustă poezia și îndeosebi pentru cei care vin din urmă spre modelarea sufletească. (**Cezarina Adamescu**, ***Întâlniri edificatoare*****,** 2019)

O carte care trebuie citită în școli: Poezia Aureliei Rînjea din noul ei volum dedicat Centenarului Marii Uniri de la 1918, intitulat *Doină în Țara mea de rai* (Editura Karta-Graphic, Ploiești, 2019, 262 p.) este un cântec de dor, o doină cântată de sufletul îngeresc al Românului, cântec ce leagă durerea și iubirea atâtor generații trecute, de la daci și dinaintea lor până la cei de astăzi, pentru care trecutul acestui neam și al acestor plaiuri trebuie să fie sfânt și nemuritor.

Poemele din volum sunt toate ca sfatul aprins dar dureros al părinților ș bunicilor dat copilului ce pleacă din casa părintească: „Să nu pleci Darie!” Poezia de aici este ca o liturghie laică dedicată țării și neamului nostru… Elementul doxologic este prezent în toate locurile unde poeta elogiază valorile și frumusețile spiritului românesc și ale locurilor sălășluirii sale. Astfel sunt evocate și cântate Țara ca un colț de rai, plaiul mioritic, poezia satului, a orașului, a sufletului omului bun, carul cu boi, limba română, dar și locuri precum Slănicul Prahovei, Iașii, Ploieștiul, etc.

(…) Militând pentru reunirea tuturor provinciilor românești, Aurelia Rînjea nu scapă din vedere faptul că la conducerea României de azi există așa de multă corupție, în total contrast cu ceea ce ar merita neamul nostru actual de răscruce a existenței sale. Iată vocea autoarei: „Astăzi vânătoarea/ A luat dimensiuni/ Apocaliptice/ Se vânează/ Tot ce se poate” (*Vânătoarea*)

Acest volum, cântec de dragoste pentru România, ne descoperă modul dar și intensitatea cu care autoarea se identifică cu neamul ei, fapt ce face să declare simplu și clar: „Eu sunt România!” Iată o carte care trebuie citită în școli! (**Pr. Prof. Dr. Theodor Damian, *Lumină Lină***, nr.1, 2019, New, York)

Intermezzo* – Aurelia Rînjea, *Poezia cu zborul ei, semnat Aurelia Rînjea.

Avem de-a face aici cu o scriitură atipică, trecută prin penița exigenței, prin filtrul veritabilului și care după părerea mea, conturează o lirică proprie, de o valoare incontestabilă. Cred că domnia sa a vorbit cel mai bine despre trăirile interioare, așezate între Fizică și Metafizică. …„Poezia este Cosmoză, este Iubire cosmică şi duce la Dumnezeu. Este cheia care descuie toate uşile castelului nostru lăuntric! Este un portal energetic între lumi, o evadare printr-o fereastră de trecere precum cea dintre viaţă şi neviaţă, dar reversibilă şi plină de mister, o străfulgerare sacră a barierei existenţiale, precum un efect tunel cuantic sau cosmic, dincolo de hotarele nevă-zutului, prin care comunici cu El.” În acest pasaj după părerea mea sunt surprinse

elementele esențiale ale Poeziei domniei sale. (**Liliana Liciu,** Săcele, 5.08. 2020, la lansare, publicat în ***Rezonanțe poetice***, de **Cezarina Adamescu,** 2020)

Aurelia Rînjea – Intermezzo, Poezia între Fizică și Metafizică: Fizicianul în căutarea poetului sau iubirea pură izvorâtă dintr-o frumusețe simplă, așa aș denumi în câteva cuvinte volumul de poezii „Intermezzo". Poemele scrise de Aurelia Rînjea m-au făcut să descopăr într-un mod diferit cuvântul, leagăn al vieții peste care divinitatea și-a aplecat o mână. Poezia este construită cu pietre mici de dorință, apoi rând pe rând sentimentele au creat liantul, dând naștere unui munte de adevăr. Legătura spirituală cu Dumnezeu aduce în prim plan o eliberare de sine, aidoma unui zbor deasupra muntelui.

(…) În dialogurile sale târzii cu viața, nu ține cont de semnificația multiplă a iubirii, luând în calcul iubirea ca pur adevăr. Izvorâtă de niciunde, dar purtată pe buzele tuturor, îi descoperă sensul când nevoia de apropiere interumană devine concretă. (**Coca Popescu**, **Rotonda Valahă,** Nr. 4(19) / 2020)

Poezia ca lacrimă a lui Dumnezeu, Aurelia Rînjea, ***Intermezzo, Poezia între Fizică și Metafizică***: Mișcându-se lejer între Fizică și Metafizică și datorită vocației sale de fizician, Aurelia Rînjea se recunoaște între poeți drept autoarea a peste 30 de volume de poezie în care își manifestă o dată cu dragostea ei pentru obiectul de studiu și putința de a-și capacita forțele pe tărâmul versurilor.

(…) Aurelia Rînjea este o voce distinctă în poezia de azi, cu o poezie inedită, inimitabilă. O poezie asumată. Și nu e de mirare, pentru că, spune ea, *„Sufletul meu așteaptă / Să fie cules / Numai scriind respiră"* (Rod). Și mai ales, Aurelia Rînjea vrea să ne convingă: *„Cred că tu Poezie/ Ești o lacrimă a lui Dumnezeu"* (Casa noastră). Și putem noi, oamenii, să nu-i ștergem lui Dumnezeu lacrimile? (**Cezarina Adamescu, *Întâlniri prestigioase***, 2020)

Reflecții pe marginea cărții *intermezzo*: Cartea de poezie scrisă de profesoara și exegeta Aurelia Rînjea, din Ploiești, autoare a 35 de cărți, are un titlu impresionant, *INTERMEZZO*, de parcă ne-ar avertiza: *lăsați tăcerea să ne cânte în limbajul lui Dumnezeu!...* imaginea pe care a ales-o autoarea pentru copertă este o reproducere realizată de dumneaei din Picasso, „Copilul și porumbelul" – este la fel de sugestivă, fiind sigură că scriitoarea accentuează ipostaza de copil a omului de creație, cu pasărea păcii din ființa sa – poezia – aflată mereu în libertatea zborului către inima cititorului.

(…) Sunt sigură, noua carte *INTERMEZZO*, … la fel ca întreaga operă a scriitoarei Aurelia Rînjea, ne va reconfirma prezența Luminii Cuvântului, prin neobositul ostaș al scrisului care este și a cărei perfecțiune, cu superlativul absolut din el, i-a fost dictat de Dumnezeu. (**Prof. univ. Lidia Gonța**, Chișinău, scriitor și critic literar, cu prilejul lansării cărții *Intermezoo*, 5 sept 2020)

Profil de autor întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef **Convorbiri literar-artistice**

Nicolae ROTARU

S-a născut la 28 martie 1950. Fiu al soţilor Constantin şi Constantina (născută Niţu) Rotaru, agricultori, în comuna Glîmbocata (azi sat al comunei Leordeni), judeţul Argeş. În 1974 se căsătorește cu profesoara Zoe Rotaru. Au un fiu, Radu-Constantin.

Volume publicate

Statui de humă, poezie (vol. „9 poeți"), Editura Cartea Românească, București, 1984; *Răstimpuri,* proză scurtă (vol. „Gustul livezii") Editura Facla, Timişoara, 1985; *Semne de armă*, povestiri, Editura Militară, Bucureşti, 1986 (red. Mariana Avanu); *Lumina zilei,* proză scurtă, Editura Facla, Timişoara, 1989 (red. Marcel Tolcea); *Front de inimi*, povestiri, Editura Militară, Bucureşti, 1991 (red. Firiţă Carp); *Petale de sidef*, poezii pentru copii, Editura Făt Frumos, 1991 (prefaţă Ludovic Roman); *Destine arestate*, povestiri, Editura Militară, Bucureşti, 1993 (prefaţă Eugen Simion); *Moarte de probă*, roman poliţist, Editura AMB, Bucureşti, 1993 (red. Aurel Maria Baros); *Bârlogul teroriştilor*, proză scurtă poliţistă, Editura M.I. Bucureşti, 1995 (red. Claudiu Istrate); *Criminal de elită*, roman poliţist, Editura AMB, Bucureşti, 1995 (red. Aurel Maria Baros); *Proprietarii de iluzii*, proză scurtă, Editura Porto Franco, Galaţi, 1996 (red. C. Vremuleţ); *Ultima dorinţă,* roman poliţist, Editura Militară, Bucureşti,1996 (red. Firiţă Carp); *Muzeul muzelor*, poezie, Editura Sagittarius, Bucureşti, 1996 (prefaţă Gheorghe Tomozei); *Eternitate aproximativă*, poezie, Editura Florile Dalbe, Bucureşti, 1996 (pref. I. Dodu Bălan); *Emoţii cărunte*, poezie, Editura Fiat lux, Bucureşti, 1997 (red. Constantin Sorescu); *Alibiul inutil*, roman poliţist, Editura Militară, Bucureşti, 1997 (redactor Firiţă Carp); *Uitarea de mine*, poezie, Editura Helicon, Timişoara, 1998 (redactor Ioan I. Iancu); *Noaptea de apoi*, nuvelă poliţistă, Editura Paco, Bucureşti, 1999 (pref. Alexandru Piru); *Îngerii de oţel*, roman, Editura RAO, Bucureşti, 1999 (redactor Ovidiu Enculescu); *Amintirile unui terorist* (Dosarul Romida), memorialistică, Editura Timpolis, Timişoara, 1999; *Deceniul Secsy ,* poezii, Editura Helicon, Timişoara, 1999 (redactor Ioan I. Iancu); *Compendiu etic,* eseistică, Editura M.I., Bucureşti, 1999 (redactor Claudiu Istrate); *Aripi de hârtie*, haiku-uri (în patru limbi), Editura Ar-Thema, Bucureşti, 2000 (red. proprie); *Cufăr de soldat*, povestiri, Editura M.I., Bucureşti, 2000 (prefaţă George Şovu); *Tandem liric,* poezie, Editura Artprint, Bucureşti, 2000 (prefaţă Mircea Micu); *(red. proprie); *Cartuşiera mov*, publicistică, Editura Timpolis, Timişoara, 2000

(pref. Doru Spătaru); *În armura legii*, povestiri, Editura M.I., Bucureşti, 2001 (prefaţă George Arion); *Dincolo de Styx*, proză scurtă, Editura RAO, Bucureşti, 2001 (prezentare Victor Atanasiu); *Paşii fără urmă*, poezie, Editura Diagonal, Bacău, 2001; *Cartuşiera roz*, publicistică, Editura M.I., Bucureşti, 2002 (pref. Florentin Popescu); *Dincolo de ieri*, povestiri, Editura M.I., Bucureşti, 2002 (pref. D. R. Popescu); *Picături de mir*, aforisme, EdituraFd.Rev.Jandarmeriei, Bucureşti, 2002 (pref. Marius Tupan); *Frate cu dracul*, roman poliţist, Editura Phobos, Bucureşti, 2002 (redactor Ion Aramă);

Comunicarea în organizaţii militare, eseistică, Editura Tritonic, Bucureşti, 2002; *Bis in idem,* poezie, Editura Anastasia-Ina, Buzău, 2002 (prefaţă Nicolae Dragoş)*; *Cartuşiera gri*, publicistică, Editura RAO, Bucureşti, 2003 (redactor Mioara Andrei); *Calea de mijloc*, povestiri, Editura M.I., Bucureşti, 2003 (pref. Corneliu Leu); *Viaţă expirată*, poezie, Editura Timpolis, Timişoara, 2003 (redactor Melania Cincea); *Criză şi dialog*, eseistică*,* Editura RAO, Bucureşti, 2003 (prefaţă Ilie Bădescu); *Eroism de veghe,* proză & poezie, Editura MAI, Bucureşti, 2004 (pref. Ştefan Mitroi); *Cartea picilor*, poezii pt. copii, Editura Contrast, Bucureşti, 2004; *Peniţa de bronz*, poezii, Editura Apollon, Bucureşti, 2004; *Cine, ce, cum, când,* autointerviu I, Editura Fd.Rev. Jandarmeriei, 2004 (pref.C.Bălăceanu-Stolnici); *Cartuşiera bej*, publicistică, Editura Detectiv, Bucureşti, 2004 (prefaţă Fănuş Neagu); *Răspântia,* roman, Editura RAO, Bucureşti, 2004 (Cartea întâi a *Trilogiei de lut*); *Renaşteri*, roman, Editura RAO, Bucureşti, 2004 (Cartea a doua a *Trilogiei de lut*); *Ruinele*, roman, Editura RAO, Bucureşti, 2004 (Cartea a treia a *Trilogiei de lut*); *Linia de sosire,* povestiri, Editura MAI, Bucureşti, 2005 (prefaţă Paul Everac); *Mirabile dictu (101 nemuritori)*, portrete literare, Editura Detectiv, Bucureşti, 2005; *Carcera de oase,* poezie, Editura RAO, 2005 (Tom 1 *Trilogia de foc*; pref. Ion Rotaru); *Istoria umbrei,* poezie, Editura RAO, 2005 (Tom 2 *Trilogia de foc*; pref. George Stanca); *Fântâna de leac,* poezie*,* Editura RAO, 2005 (Tom 3 *Trilogia de foc*; pref. Nicolae Dan Fruntelată); *Psi-leadership,* eseistică, Editura ANI, Bucureşti, 2005; *Comunicarea în organizaţiile militare,* eseistică, Editura Tritonic, Bucureşti, 2005 (EdituraII); *Rău de înălţime,* rondeluri, Editura MAI, Bucureşti, 2006 (pref. Radu Cârneci); *Lider şi actant,* eseistică, Editura ANI, Bucureşti, 2006 (pref. Traian Liteanu); *Psi-management,* eseistică , Editura ANI, Bucureşti, 2006 (pref. Constantin Stoica); *Psi-sociologie,* eseistică, Editura ANI, Bucureşti, 2006 (pref. Ioan Chiş); *Bucurii simple,* poezie, Editura RAO, Bucureşti, 2006, (Val 1 *Trilogia de apă*); *Dispensa de a fi,* poezie, Editura RAO, Bucureşti, 2006, (Val 2 *Trilogia de apă*); *Poemele topleβ*, poezie, Editura RAO, Bucureşti, 2006, (Val 3 *Trilogia de apă*); *Cartuşiera uni,* publicistică, Editura Detectiv, Bucureşti, 2006 (pref. Horia Gârbea); *Informaţie şi metode,* eseuri/speţe, Editura ANI, Bucureşti, 2007 (pref. Gheorghe Toma)**; *Omul din coşmar,* roman, Editura MAI, Bucureşti, 2007 (pref. A. Titu Dumitrescu); *Psi-comunicare,* eseistică, Editura ANI, Bucureşti, 2007 (pref. Cr. Fl. Popescu); *Cartuşiera fov,* publicistică, Editura Detectiv, Bucureşti, 2007 (pref. Vasile Ursache); *Criză şi comunicare,* eseistică, Editura Detectiv, Bucureşti, (redactor Firiţă Carp)***; *Terra teribilă,* fapt divers, Editura Timpolis, Timişoara,2007 (pref. D.T.Popa); *Topul de hârtie*, versuri, Editura RAO, Bucureşti, 2007 (Inspiraţia primă, *Trilogia de aer*); *Amor cu năbădăi,* versuri, Editura RAO, Bucureşti, 2007 (Inspiraţia secundă, *Trilogia de aer*); *Polifem ceacâr,* versuri, Editura RAO, Bucureşti, 2007 (Inspiraţia terţă, *Trilogia de aer*); *Army Sociology,* eseistică, Editura ANI, Bucureşti, 2007 (pref. Cristian Troncotă); *Al şaselea simţ,* povestiri, Editura MIRA, Bucureşti, 2008 (pref. Anghel Andreescu); *Art management*, eseistică, Editura ANI, Bucureşti,

2008 (pref. Constantin Onişor); *Cartuşiera siv,* publicistică, Editura Detectiv, Bucureşti, 2008 (pref. Pavel Abraham); *Duhul zborului,* ode şi poeme, Editura RAO, Bucueşti, 2008 (Vol. 1 *Trilogia de duh*); *Duhul amorului,* idile şi haiku-uri, Editura RAO, Bucureşti, 2008 (Vol. 2 *Trilogia de duh*); *Duhul duelului,* epigrame şi satire, Editura RAO, Bucureşti, 2008 (Vol. 3 *Trilogia de duh*); *Psi-Securitate,* eseistică, Editura ANI, Bucureşti, 2008 (prefaţă Gheorghe Teodoru Ştefan); *Călimara cu tuş,* momente, Editura ANI, Bucureşti, 2009; *Cartuşiera red,* publicistică, Editura Detectiv, Bucureşti, 2009 (postfaţă Petre Fluераşu); *Zodii de pământ,* povestiri, Editura Detectiv, Bucureşti, 2009 (redactor Firiţă Carp); *Cine, ce, când, cum,* autointerviu II, Editura ANI, Bucureşti, 2010 (redactor Mihaela Ştefan); *Communication,* eseistică, Editura ANI „MV", Bucureşti, 2010; *Dușman de clasă,* publicistică, Editura Detectiv, București, 2011 (redactor Firiţă Carp); *Verbele acerbe,* eseistică, Editura Zigotto, Galați, 2011 (pref. C. Fl. Popescu) ***; *Viu post mortem,* roman, Editura Detectiv, București, 2012 (redactor F. Carp); *Fosforescențe (*Careu de valeți*)*, versuri, Editura Detectiv, București, 2012 (red. Firiţă Carp); *Plata Domnului (*Valiza cu poeme*),*versuri, Editura Detectiv, 2012 (pref. George Țărnea); *Încă octombrie,* roman, Editura Detectiv, București, 2013 (rEditura Firiţă Carp); *Casa păcatelor*, proza scurtă, Editura ANI "MV" , București, 2013 (pref. Niculae Iancu); *Uzina de otravă,* roman, Editura Tritonic, București, 2014 (red. Bogdan Hrib); *Ofranda inimii,* versuri*,* Editura ANI „MV", București, 2014; *Cine, ce, cui, unde,* auto interviu III, Editura ANI" MV", București, 2014; *Hola, Catalunya!,* carte de călătorie, Editura Detectiv, București, 2014 (pref. Firiţă Carp); *Kalimera, Elada!,* carte de călătorie, Editura Detectiv, București, 2015 (pref. Ion Brad); *Satul de sub sat,* roman*,* Editura ANI "MV", București, 2015; *Lira şi stiloul,* versuri, Editura ANI "MV", București, 2015; *Spasiba, Rossia!* carte de călătorie, Editura Detectiv, 2015 (pref. N. Udroiu); *Coaste de ocean,* epică de călătorie, Editura RAO, București, 2015 (Tom. 1 *Evadări din rai*); *Drumul robilor,* epică de călătorie, Editura RAO, București, 2015 (Tom. 2 *Evadări din rai)*; *Semnul mirării,* epică de călătorie, Editura RAO, București, 2015 (Tom. 3 *Evadări din rai); Cizma şi opinca,*epică de călătorie, Editura RAO, București, 2015 (Tom. 4 *Evadări din rai*); *Din Beneluxger,* epică de călătorie, Editura RAO, București 2015 (Tom. 5 *Evadări din rai*); *A doua tinereţe (*A scrie scriere*),* tablete*,* Editura Detectiv Literar, 2016 (postf. Şt. Dimitriu); *Ornic de cobalt (*Pulsul Patriei*),* versuri, Editura ANI-MV*,* Bucureşti, 2016; *Zece veri de vis (*Din Luca citire), poezii pentru copii, Editura Detectiv Literar, 2016; *Rezervor de har,* momente, Editura ANI "MV*",* Bucureşti, 2016 (postfaţă Val Uban); *Cine, ce, cât, de ce,* auto-interviu IV, Editura ANI "MV", Bucureşti, 2016; *Poet fără Pegas, (*La masa muzelor*)* versuri, (Vol 1 Poeme curative), Editura Detectiv Literar, Bucureşti, 2017; *Tchau, Portugal!* epică de călătorie*,* Editura Detectiv Literar, Bucureşti, 2017; *Criză şi comunicare,* **** Editura II, Editura Detectiv Literar, Bucureşti, 2017; *Erev tov, Israel!*(Pământul sfânt), Editura Detectiv Literar, Bucureşti, 2017; *Pegas fără poet (*Câini de bazalt*),* versuri (Vol 2 Poeme curative), Editura Contrast, Bucureşti, 2018 (pref. Dinu Săraru); *Confesionalul (*Cicucecâcucâu), auto-interviu vol. V, Editura Inspirescu, Satu Mare, 2019; *Efectul de seră,* (Note şi tablete) *,* Editura Tritonic, Bucureşti, 2019; *Rudele de sânge* (Trilogia humei, cartea III), povestiri EDITURA UZP, Bucureşti, 2019; *Zbor de fluturi,* proze, cartuşe bumbi, Editura UZP, Bucureşti, 2019; *Bard Rătăcitor (*Atelier de vise*),* versuri (Vol 3 Poeme curative), Editura Fast Editing, Bucureşti, 2019 (pref. Ion Horea); *Un poet general* (Foamea argilei), versuri (Vol 4 Poeme curative), Editura Fast Editing,

2020; *Iubire de bunic* (Zmeie de hârtie), aforisme, Editura Zorio, Bucureşti, 2020; *Ferma de spioni* (Cartea muţilor), nuvelă, Editura Fast Editing, Bucureşti, 2020; *Amalgam de haos* (Ceea ce nu ştiţi), roman, Editura RAO, Bucureşti, 2020; *Cură de clipiri* (Leac de plictis), momente, Editura RAO, Bucureşti, 2020; *Risipa de nopţi* (Coronavirusul), versuri, Editura Fast Editing, Bucureşti, 2021; *Dubito, ergo sum* (Jurnal de criză), tablete şi note, Editura Fast Editing, Bucureşti, 2021. (***126 cărți***)

Legendă: *Cărți scrise împreună cu Ilie Gorjan; **Volum realizat împreună cu Teodoru Ștefan; ***Tom alcătuit împreună cu Pavel Abraham; ****Op semnat împreună cu Mihaela Ștefan.

Studii și activități culturale

Absolvent al Liceul *Vladimir Streinu*, Găeşti, după care este selecţionat pentru concursul de admitere la o şcoală militară de ofiţeri din Sibiu. Absolvent al Şcolii militare de ofiţeri (transmisiuni) din oraşul de pe Cibin cu gradul de locotenent. Avansat locotenent-major, îndeplinește mai multe funcţii pe linie de transmisiuni în unităţi militare bucureştene; În 1979 intră la Academia Militară, Facultatea Arme, secţia Transmisiuni. În 1981 absolvent de studii militare superioare, primeşte gradul de căpitan, iar în 1982 este ofiţer cu pregătirea cadrelor şi secretar al Consiliului Militar.

Absolvent al Academiei „Ştefan Gheorghiu", Facultatea de Ziaristică; În 1983 este atestat ziarist profesionist şi angajat redactor la hebdomadarul *În slujba patriei* al Ministerului de Interne; Scrie scenariul filmului *Raidul*, regia Traian Fericeanu, Studioul cinematografic al MI și scenariul filmului *Scutul de inimi,* regia Mircea Mândrilă, Studioul cinematografic al Internelor. Secretar general de redacţie la revista *Gânduri ostăşeşti* a Şcolii militare de ofiţeri a MFA. Redactor şef (fondator) al revistei *Anotimpuri,* a celei de ofiţeri de transmisiuni. Colaborator la publicaţiile *Viaţa militară* şi *Apărarea patriei,* ale Armatei. În 1987 devine redactor de rubrică la revista *Pentru Patrie*, iar în 1993 devine redactor-şef.

În 1990 absolvă Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării a Universităţii din Bucureşti. Devine membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar în 1991 devine membru (fondator) al Uniunii Ziariştilor Profesionişti, fiind membru al stafului UZP cu responsabilitate privindu-i pe ziariştii militari.

În 2001 este admis la şcoala doctorală la Universitatea Bucureşti (Facultatea de Sociologie şi Asistenţă Socială). Devine lector universitar la Academia de Poliţie. În 2002 primeşte Premiul Editurii MI pentru colecţia de autor „Biblioteca Jandarmului", din care va scoate zece cărţi (câte una pe an). Este decorat cu Ordinul Virtutea Militară în rang de Cavaler; În 2003 obține doctoratul în sociologia comunicării cu teza *Comunicarea în organizaţiile militare în situaţii de criză,* pe care o adaptează editorial şi o publică sub titlul *Criză şi dialog;*

În 1995, după a 45 aniversare a revistei *Pentru Patrie*, devine director al publicației. Face documentări, însoţind premierul român, în China, Vietnam şi Pakistan, precum şi alături de preşedintele ţării, în SUA, Serbia şi Muntenegru, care s-au finalizat cu texte (cvasi-epice) publicate parțial în presă şi mai târziu. În 1996 absolvă un master de ziaristică (specialitatea presă scrisă), la Universitatea din Bucureşti, iar în 1998 devine şef de serviciu (Comunicare, Educaţie, Cultură) în Comandamentul Naţional al Jandarmeriei; În 1999 primeşte Premiul Editurii MI pentru eseistică (volumul *Compendiu etic,* pe care-l redactează împreună cu soţia sa,

devenită între timp, ofiţer în Direcţia de Tradiţii, educaţie, cultură şi sport din MI); În 2000 organizează şi gestionează o serie de manifestări cultural-educative pentru a marca 150 de ani de la naşterea *Armei oamenilor de arme*. Este principal artizan al Muzeului Jandarmeriei şi Galeriei Comandanţilor, Bibliotecii şi Clubului Armei, Ctitoriei ortodoxe şi colecţiei editoriale „Biblioteca Jandarmului", Corului *Oameni de arme* şi Fanfarei CNJ (pentru repertoriul cărora scrie texte);

În 2004 se pensionează din Arma Jandarmerie cu gradul de colonel (r), lector universitar, doctor inginer şi publică a 45-a carte. Nominalizat la Premiul „General c.a. Ioan Sichitiu" al Revistei *Gândirea Militară Românească* a Statului Major General al Armatei, iar în 2005 devine conferenţiar universitar, cadru didactic (angajat civil) la Academia Naţională de Informaţii a SRI şi, la retragerea din rândul cadrelor militare active, primeşte Ordinul Ziariştilor *Clasa I Aur* al UZP şi Diploma de Onoare a USR (Asociaţia Scriitorilor Bucureşti). În 2006 devine bunic şi are publicate tot atâtea cărţi câţi ani de vârstă numără. Primeşte „Marele Premiu" al Salonului internaţional de literatura juridică, civică, poliţistă pe care-l onorează de la debutul acestuia, şi „Marele Premiu" pentru poezie al revistei călărăşene „Dor de Dor".

În 2007 este cadru didactic asociat la Universitatea *Hyperion* şi tipăreşte a 70-a carte. Prin Ordinul al MECT, i se acordă titlul didactic de profesor universitar de Informaţii, Leadership, Psihosociologie şi Comunicare. Devine „Cetăţean de Onoare" al comunei Leordeni şi „Fiu la Argeşului". Primeşte Premiul „G. Brăescu" al Societăţii Umoristice „Păcală" şi al revistei „Harababura", precum şi Premii de Excelenţă: pentru publicistică (lucrarea *Criză şi comunicare*) şi pentru pamflet (volumele de *Cartuşiere – mov, gri, roz, bej, uni* şi *fov*) ale Editura Detectiv, ca şi „Marele Premiu" al Salonului internaţional de carte juridică, civică, poliţistă şi administrativă, organizat de MIRA. Apare în Dicţionarul Scriitorilor Români.

În 2008 numărul cărţilor ajunge la 75. Este nominalizat la Premiul „Mareşal Averescu" al Revistei GMR a St. M. G. al Armatei. Primeşte „Diploma de Excelenţă" a Salonului de carte juridică, civică, poliţistă şi administrativă a MIRA, Ediția XII. Apare în Enciclopedia *Who's who.* Este *visiter profesor* la Asociaţia Naţională a Detectivilor din România.

În 2009 publică al zecelea tom din seria „Biblioteca Jandarmului", intitulat, tot cu 13 litere cât numără numele său şi titlurile cărţilor publicate, *Misiune finală.* Primeşte Menţiune pentru proză umoristică la Festivalul „Anton Pann", Rm. Vâlcea şi e nominalizat la Premiul „General Ioan Sichitiu" al Statului Major General al Armatei (Revista *GMR*). Călătoreşte la Paris. Primul drum pe cont propriu peste hotare, finalizat cu un roman de călătorie, *Visător pe Sena*, dintr-o pentalogie intitulată *Evadări din Rai,* tipărită în 2015, la RAO.

În 2010 schimbă prefixul 60, la 28 martie, în silenţiozitate şi qusi-anonimat. În 2011 devine „Cetăţean de Onoare" al judeţului Argeş, la secţiunea mass-media. Scoate, împreună cu o colegă de la „Hyperion" o carte de eseuri comunicaționale. Diploma de Excelenţă a Salonului de carte MAI şi Premiul UZP pentru carte de jurnalism (*Communication*). Supravieţuieşte unui accident de maşină grav, care devine subiectul romanului *Viu, post-mortem,* publicat anul viitor

În 2012 vizită în Italia (Roma, Tivoli, Florenţa, Napoli, Pompei) și scrie romanul-experiment, eseistico-epic, ca o cercetare despre noul risorgimento cultural latin, al acestei călătorii (*Cizma şi opinca*) din ciclul *Evadări din Rai.* Publică două volume de versuri: *Fosforescenţe* şi *Plata domnului.* Participă la simpozionul *Romanul poliţist* –

încotro? organizat de Salonul de carte al MAI. Obţine Menţiune la ediţia a V-a a Festivalului de poezie şi epigramă „Romeo şi Julieta la Mizil”, pentru epigramă.

În 2013 traseu de documentare-cercetare ştiinţifică în patru ţări occidentale, finalizat cu manuscrisul *Din Beneluxger,* ultimul cvasi-roman de călătorie al pentalogiei *Evadări din Rai.* Primeşte Diploma de Participant la ediţia a VI a Festivalului de poezie şi epigramă „Romeo şi Julieta la Mizil”. I se atribuie Emblema de merit *„Rezervist de onoare” Clasa II,* a Jandarmeriei Române. Publică romanul ludico-autobiografic *Încă octombrie* (Premiul de Popularitate al Salonului de carte civică, juridică şi poliţistă al MAI, Editura XVII) şi volumul de proză scurtă *Casa păcatelor,* scos la Editura Academiei Naţionale de Informaţii „Mihai Viteazul”.

În 2014 devine, sub egida *Armei oamenilor de arme*, general în retragere, după un stagiu de 20 de ani!

În 2016, anul zarului de fugă în care-şi continuă Jurnalul şi redactarea cărţilor care au atins numărul 110. Evadare la festivalul *Axis Libri*, Galaţi, unde lansează cartea de versuri pentru copii *Zece veri de vis*, dedicată nepotului Luca Horia, care a împlinit zece ani. Lansează două cărţi la Salonul jubiliar (XX) de la Interne unde primeşte Diploma de excelenţă pentru participarea la toate ediţiile. Îşi încheie travaliul de dascăl angajat. Este fervent şi prezent pe *facebook,* cu texte (poezii, pamflete, fotografii, dialoguri ludice) şi participă la diferite activităţi culturale în ţară şi peste hotare. Acceptă voluntar sarcina de redactor şef (executiv) al publicaţiei *ADER la România*. Primeşte Premiul pentru Literatură pe 2016 al Fundaţiei civilizaţiei rurale „Nişte Ţărani”, pentru cărţile *Satul de sub sat* şi *Cartea păcatelor.* A încheiat *Jurnalul intim* pe care l-a ţinut la zi tot anul.

În 2017 devine patron spiritual al Şcolii din satul natal Glîmbocata şi îşi pierde mama nonagenară... În 2018**,** deși aflat în ralanti existenţial generat de starea de sănătate conduce un club de comunicare şi jurnalism la ICHB Colentina, e ales membru al stafului Filialei Bucureşti Literatură pentru Copii şi Tineret al USR, este fondator-vicepreşedinte şi purtător de cuvânt al Partidului Neamul Românesc, practică publicistica ad-hoc şi-şi vede de scrisul său „ţesând” la mai multe războaie. În 2019, la 50 de ani de la bacalaureat (sărbătoriţi la Găeşti) primește Premiul „Opera Omnia” al USR pe 2018, la Filiala BLCT din staful căreia face parte. În 2020, anul septuagenariatului sau, zis al primei coase, coasă rostită şi prin prisma pandemiei de coronavirus mortal care a cuprins planeta, scoate volumul ad-hoc de versuri *Un poet general (*Foamea argilei*),* a 120 carte a sa, şi placheta de aforisme *Iubire de bunic* (Zmeie de hârtie) dedicată nepotului aflat la vârsta cărţii de identitate şi micro-romanul *Ferma de spioni* (Cartea muţilor). Apar *Amalgam de haos* (Ceea ce nu ştiţi) şi *Cura de clipiri* (pastile, pilule, capsule), la RAO. Aşadar, 124 titluri publicate. În 2021, se pare că are noroc. Publică mai multe cărți și ne spune: ”M-am şi vaccinat anti Covid”.

Referințe critice

După impresionantul CV eu n-am să mai adaug nimic, ci am să dau cuvântul măcar câtorva cronicari de elită, care, de-a lungul timpului, și-au exprimat, din belșug, opinia despre opera profesorului Nicolae Rotaru, scriitor și publicist, ofițer de carieră. (**Antoneta Rădoi**, 2021)

Doar pasiunea, talentul, credinţa, puterea de muncă – alte calităţi certe ale scriitorului cu epoleţi Nicolae Rotaru (autor a peste 25 de cărţi şi a încă pe-atâtea manuscrise gata de tipar) – n-ar fi fost de ajuns fără tenacitate, fără luptă (şi har, Domnului... luptătorul Rotaru a avut şi mai are inamici destui!), fără încrederea în nobleţea izbânzii, încrâncenarea de a spera că demersurile sale narativ-jurnalistice, poetice, eseist-ludice sau psiho-socio-comunicaţionale au adresă şi, mai ales, destinatari.

Într-o împrejurare, ferventul jurnalist (cu state vechi şi vocaţie de condeier şi manager de presă probate) şi apreciatul creator (membru al Uniunii Scriitorilor) spunea că numai ceea ce n-a vrut n-a reuşit să nu facă. Un joc de cuvinte, un alt fel de a spune *„nu există nu se poate când există vreau”,* care este deviza sa de *„viaţă antumă”*, un constant *„modus vivendi şi operandi”* al colonelului de jandarmi şi soldatului instruit la şcoala muzelor cu plaivaz. (**George Arion**, Prefață *În armura legii*, *Ianuarie 2001)*

(...) Autor a peste 35 de cărţi (roman, proză scurtă, poezie, eseu, aforistică, pamflet, memorialistică), Nicolae Rotaru (membru al breslei scriitorilor şi al celei a jurnaliştilor) rămâne un riguros de tip militar care se exprimă publicistic în cel mai nonşalant registru care frizează ierarhiile, cazonismul, uniforma. Exact această „libertate” îl face credibil şi atractiv, iar instituţia căreia îi aparţine şi care îi este, firesc, principală sursă de inspiraţie, câştigă la rându-i, o notă bună în plus la capitolul imagine şi simpatie... Convins că steaua sa (nu tresa de pe epoleţii de colonel pe care-i poartă ca ofiţer responsabil de structura cultural-educativă a Jandarmeriei) este una de războinic, *marţialul* Nicolae Rotaru (născut într-o zi de marţi, la 28 martie 1950) n-a încetat să-şi ducă, victorios, ofensiva literar-jurnalistică (cu atacuri, replieri, contralovituri, învăluiri, retrageri, manevre de flanc, marşuri, incursiuni) în care trei domenii i-au rămas statornice: *ţăranii şi mediul rural* argeşean din care provine, *ostaşii şi viaţa de cazarmă* pe care a trăit-o, *cultura şi harul* care îl ajută, după propriile mărturisiri, să supravieţuiască într-o lume unde-şi schimbă în inamici majoritatea prietenilor şi admiratorilor (cu talent, migală şi constanţă), prin comportament incomod, atitudine încrâncenată şi limbă cu mâncărici... (**Florentin Popescu**, Prefaţă la ”Cartușiera roz”, *febr. 2002)*

Ciclul de cărticele pe care-l propune, cu modestie şugubeaţă, în „Biblioteca Jandarmului”, mi se pare proiectul său cel mai ambiţios din punct de vedere beletristic şi civic: el vrea să revalorifice şi să dea o altă dimensiune morală unei categorii militare care a fost rău ciufulită şi aprig ciupelită între cele două războaie mondiale, de breasla gazetarilor şi a literaţilor, mai ales… Jandarmul era răul încălţat, prostul cu moletiere, parvenitul cu centură, cel care a tras în ţărani şi în muncitori, adică în fraţii săi, cel care era stăpânul muştelor, adică împăratul derizoriu al atâtor matrapazlâcuri oneroase şi crime oculte… Jandarmul, poliţaiul minor, slugă la toţi borfaşii politici ai zilei, un gudurici al tuturor potenţaţilor, nepotul domnului Ghiţă Pristanda, hoţul de steaguri naţionale!… (…) Nicolae Rotaru a apărut cu volume, scrise în genuri diferite, în mai toate editurile principale din ţară, a condus revista „Pentru Patrie”, ducând-o la tiraje astronomice, are o îndelungată experienţă gazetărească... Fiecare carte, se ştie, este un proiect cultural, de descâlcire a binelui de rău, un proiect de fericire, o învăţătură, un psalm, un imn adus puterii omului de a se înţelege pe sine, de a-i

înţelege pe semenii săi, o întrebare ce sună precum celebrul verset biblic: *„Cine ne va arăta nouă cele bune?”* (**D.R. Popescu**, Prefaţă la ”Dincolo de ieri”, *Februarie 2002)*

CINE, CE, CUM, CÂND, o lucrare unică în felul său. Un fals tratat de convieţuire, care duce cu gândul la tribulaţiile creatoare ale vestitei „Pseudo-kyneghetikos” a lui Al. Odobescu, un (auto?) interviu, un dialog-fluviu întins pe parcursul primilor cinci ani din noul mileniu, volumul duce cu gândul la cele patru întrebări fundamentale ale raportului dintre un emiţător şi un receptor comunicaţionl: *CINE, CE, CUM, CÂND*. Acestora şi altora precum *unde, cui, de ce* etc. îşi supune reporterul sâcâitor Nicolae Rotaru partenerul de dialog, nimeni altul decât scriitorul militar cu acelaşi nume.

Aşadar, doua identităţi pentru acelaşi personaj, o dedublare umană pentru a putea re-alcătui o altă personalitate, un îndelung exerciţiu de sinceritate socială şi „incomodare” profesională, o creaţie jurnalist-literară menită să contureze un creator în lumea şi în timpul prezent, o întreprindere de tip mozaic care seamănă cu încercarea reuşită de a recompune o amforă antică din cioburile aduse la iveală de arheologi, într-un sit istoric (...).

(…) Cred că ne aflăm în faţa unei unui experiment publicistic interesant şi atractiv, a unei scrieturi nervoase, umoristice, curajoase şi provocatoare, care dezvăluie yang/yin-ul unui om cu har, pasiune şi vrednicie întru verb, a unui priceput purtător al celor două măşti ale existenţei râsu/plânsul, a unui meşteşugar al dedublării, disimulării şi, de ce nu, ca specialist (inclusiv cadru universitar) în domeniul comunicării educaţionale, al persuadării... (Prefaţă de acad. **Constantin Bălăceanu-Stolnici** la ”Cine ce când cum”, *Iulie 2004)*

Nu ştiu prea bine cât ne-a *apărat* dl. Nicolae Rotaru în calitatea lui de Jandarm cu înaltă calificare. Ştiu în schimb cât ne *atacă* domnia-sa, ca Scriitor, trăgând din toate unghiurile, în rafale, cu fel de fel de calibre, dus de un înşelător duh cantitativ, de ambiţii de catalog cât mai bogat, sub straja unor numere fatidice, care-l apropie ciudat de Kabală sau de astrologie.

Vrând să-l depistezi pe *adevăratul* domn Rotaru, îl afli greu. Îţi trebuie o muncă de o jumătate de viaţă sau un serviciu special. Semne particulare are: e hâtru, se zbenguie, coace mereu câte ceva iscusit... Ca prozator de mediu, domnul Rotaru adună detalii peste detalii, pune culoare lângă culoare, răsfaţă şi hârjoneşte limba, explică proceduri esopice şi descântece; e *adevărat* în tot ce descrie, cu o răbdare de eremit sau de şomer... Are o voie bună în a o ţine la foc mărunt, în a evita vâlvătăile, mai ales când simte cotul cenzurii...

Unde domnul Nicolae Rotaru mi s-a părut foarte artist e în microromanul *Frate cu Dracu*. Aici el a edificat un caz, dar l-a ridicat dibaci la rang de stihie. A descris aşadar o întâmplare de patologia societăţii, căci pare mai mult sau mai puţin incurabilă... Lectura devine aţâţătoare. Meandrele, sinusurile, salturile imaginaţiei devin volute artistice. Iar domnul Nicolae Rotaru devine, cu cât pare că se ia mai puţin în serios şi se răsfaţă în delicioase paranteze, un scriitor veritabil şi foarte interesant.

(**Paul Everac**, **Prefaţă la ”Linia de sosire”**, *Martie 2005)*

Puţini sunt creatorii de literatură care să atace mai toate genurile şi să izbândească remarcabil în fiecare. Nicolae Rotaru – scriitor complex, dar şi harnic – se

implică în toate acestea de o nonşalanţă cuceritoare, demonstrând că şi în arta scrisului curajul e o condiţie sine qua non... Talent autentic şi viguros (ale cărui producte lirice sunt pline de savoare, dând cititorului o stare de bine, încărcându-l cu o energie pozitivă), Nicolae Rotaru se dovedeşte o personalitate complexă. Cărţile sale cuprind o esenţialitate ce ţine de originea-i rurală, de psihologia şi zbaterile acestei clase sociale, dar, totodată, creaţiei sale îi este predilect şi mediul cazon, lipsit de poezie, însă având o epică aparte, de un dramatism intrinsec. Dincolo de aceste linii dominante ale preocupărilor sale, Nicolae Rotaru abordează şi alte registre (aparent incompatibile cu literatura beletristică) cum ar fi cercetarea ştiinţifică în domeniul psihologiei comunicării şi al managementului organizaţional, omul fiind doctor în sociologie şi cadru didactic în instituţii de profil. Aşadar, la antipodul poeziei sub multiplele-i aspecte: elegiac-idilice, social-imnice, satirico-ludice. (**Radu Cârneci**, Prefaţă la "Rău de înălţime", Ianuarie 2006).

I-am primit vizitele, mai ales la renăscuta „Dimineaţa", ne-am încrucişat spadele ideilor. Încet, încet, în viziunea mea, Nicolae Rotaru a devenit un Tăutu sau un Fulga, un nou ostaş destoinic şi al profesiei, şi al pasiunii.

Aş îndrăzni să-l sfătuiesc să ia (şi să ţină bine) de coarne taurul neîmblânzit şi neacceptat încă în literatură, numit (genul) Polisier. Îl prinde, parcă, mai bine acest tip de cow boy destul de rar în preria limbii române. (**Al. Piru**, Prefață la *Noaptea de apoi,* 1990)

(…) Povestirile sale poliţieneşti (le spun aşa, pentru a le deosebi de acelea, pur fictive, *poliţiste*) se referă la lumea românească de azi şi la multele ei istorii infracţionale, de la omor la adulter. Citindu-le observi că lumea crimei şi a escrocheriei este şi o lume a caracterelor şi pasiunilor. Şi aici există un fel de a fi al individului, un comportament specific, există şi o inteligenţă, nu numai şiretenie şi putere de disimulare. În povestirea poliţistă există un secret care trebuie dezlegat şi care face acest lucru este de regulă detectivul, omul care ştie să vadă semne pe care alţii nu le văd şi, mai ales, ştie să stabilească realele cauzalităţi şi conexiuni dintre fapte... Inteligenţa şi talentul prozatorului poliţist este să dezlege secretul camerei închise pe dinăuntru şi al individului asasinat acolo... Detectivul Nicolae Rotaru (Călin Ioniţă) este un modest comisar de poliţie de cartier, fără calităţi excepţionale, „om de teren", hârşit de viaţă, priceput şi corect. (…) Prozatorul le pune într-un scenariu şi încearcă să le dea o justificare epică şi cât de cât psihologică... (**Eugen Simion**, Prefață la *Destine arestate,* 1993)

(…) Prozator captivant, înzestrat cu un remarcabil simţ al limbii şi spirit de observaţie, stăpân pe ştiinţa construcţiilor epice, publicist inteligent şi curajos, Nicolae Rotaru, admirabil arhitect de presă, este şi un poet autentic. Poezia lui e mai mut decât o comunicare de gânduri şi simţiri. E o mărturie – şi a te mărturisi e altceva decât a transmite o informaţie. E o formă de sfântă sinceritate insolită, modernă, în ritmurile inedite ale unei sprintene dinamici sufleteşti, perfect sincronizată cu a omului contemporan. Poeziile lui Nicolae Rotaru sunt ceea ce Umberto Eco a numit „opera deschisă", sunt asemeni artei autentice şi artistului născut, uns cu harul divin. (**Ion Dodu Bălan**, Prefaţă la *Eternitate aproximativă*, 1996)

Arhitect de reviste, între care şi cunoscuta „Pentru Patrie”(serie nouă) sau de ghiduri pentru educaţie morală (precum extrem de valorosul volum de tablete gnomice *Compendiu etic*, premiat, recent, în cadrul „Salonului de carte civică, juridică şi poliţistă”) scriitorul cu epoleţi şi cu suflet de artist declanşează o nouă ofensivă editorială, cu public-ţintă şi scop (declarat) paideutic. Este vorba despre colecţia „Biblioteca Jandarmului”, pe care iniţiatorul o vede ca pe o suită de cărţulii (livre de poche), destinate lecturii grăbite, specifică oamenilor ritmului, alertei, stărilor de criză, inclusiv ai crizei de timp...

(…) Ideea, îmbrăţişată de Editura Ministerului de Interne, de a lansa o colecţie cu şi despre jandarmii de ieri şi de azi, nu poate fi decât de admirat. Aflându-ne la prima „rafală” a seriei, doresc ca aceasta să-şi vădească perenitatea şi eficienţa. (**George Şovu**; Prefață la *Cufăr de soldat,* ianuarie 2000)

(…) Prolific şi original, curajos şi ludic, talentat şi onest... Fixul de a-şi alege titluri din 13 litere (câte numără şi numele său) este o găselniţă care sfidează prejudecăţile şi superstiţiile. Acumulările din perioada (13 ani!) cât a lucrat în presa Ministerului de Interne, ca şi experienţa de jandarm (alţi 13 ani!) îi sunt surse de inspiraţie constante, pe care le valorifică fie în presă, fie în volume cum este acest al patrulea născut al colecţiei „*Biblioteca jandarmului*”, iniţiată de ferventul condeier... Cele două părţi ale culegerii (*Cu arma la piept* şi *Corpul de gardă*), reunesc 13 povestiri cu eroi jandarmi (simpli şi naturali într-un angrenaj social când inedit sau enigmatic, când dramatic ori doar spectaculos, dar de fiecare dată credibil, veridic, reconfortant şi… aş îndrăzni să spun: chiar magnetic pentru cititor) şi, respectiv, tablete scriitoriceşti, însemnări cu observaţii din prezentul aprofundărilor democratice în care evoluează Arma „oamenilor de arme” – jeans d’armes. În manieră umoristic-aluzivă, scrisul lor este bine ţintit şi cu efect benefic garantat deja prin publicarea în „Revista Jandarmeriei”. (**Corneliu Leu**, Prefață la *Calea de mijloc*, *2003)*

Este aproape incredibil cum reuşeşte să-şi drămuiască timpul şi să prefacă neodihna în cuvinte acest om... Este un autor serios, talentat, curajos şi penetrant. Au spus-o (au scris-o!) şi alţi numeroşi confraţi care i-au citit opera (ce se-apropie de 50 de volume). Acest volum (al patrulea dintr-o serie de „rafale publicistice”) intitulat (tot cu 13 litere, cât numără numele său sau titlurile celorlalte cărţi!) îmi dovedeşte – mie cel puţin – că te poţi aşeza liniştit în fotoliul numărul 13 al unui avion pornind în al 13-lea zbor al său. Riguros cum îi stă bine unui ofiţer de carieră, colonelul inginer de jandarmi Nicolae Rotaru se dovedeşte un fin şi tranşant investigator şi radiograf social. „Cartuşele” sale, totdeauna pline cu pulbere neumblată, îşi vădesc efectul, rănind în continuare inamicii democraţiei şi grandomanii tranziţiei, lezând orgoliile şi atitudinile unor personaje din diferite vârfuri ierarhice, adică îşi ating ţinta cu efectul dorit. Stilul curat, abordarea ludică, soluţiile (gazetăreşti, literare şi administrative) propuse, suspansul şi umorul, acurateţea şi originalitatea expresiei, fac din comunicatorul profesionist Nicolae Rotaru (doctor în sociologia relaţiilor publice şi mass-media) un autor demn de respectul cititorilor şi profesioniştilor cuvântului. (**Fănuş Neagu**, Prefață la *Cartuşiera bej, 2004)*

Autor prolific şi fervent, şi de această dată ne propune povestiri simple (nu simple povestiri!) cu subiecte din domeniul ce-i este familiar şi pe care-l denumeşte cu un cuvânt improvizat: jandarmeutica... Inconfundabilul stil ludic, jemanfişismul cu care abordează şi problemele dramatice şi faptul divers, acurateţea descrierilor, meşteşugul transformării actorilor naraţiunii în personaje autentice sunt puncte de rezistenţă ale construcţiilor epice propuse de Nicolae Rotaru în primul rând pentru cititorii din mediul ierarhic cazon, dar şi pentru iubitorii de lectură din celelalte paliere sociale...

(…) Adaug fără a mă teme că greşesc că Nicolae Rotaru e înainte de orice un om dispus la sacrificii şi capabil de încăpătoare prietenii. Departe de efervescenţa şi găşcănismul literar, retras din boema spiritualităţii bucureştene, el îşi ciopleşte cu osârdie paginile ce se alcătuiesc în opuri ce-i dau dreptul să se bucure de aprecierile unor Mircea Micu (colonel al literelor române), A.T. Dumitrescu (un Lorca al Jandarmeriei) sau Nicolae Dragoş (general al literaturii). Fapt e că nestatornicul autor este un depozitar de surprize şi un făurar de proiecte cultural-educative sau publicistice ce pot şoca... „Eroism de veghe” este o carte cu acumulări de talent şi cu sex apeal narativ, o culegere sprinţară şi cochetă, o utilă carte de buzunar destinată puţinelor recreaţii ale ostăşiei, dar şi consumatorilor de nostalgii în amestec cu tranziţiile şi caznele unei democraţii ce încă se frământă... (**Ştefan Mitroi**, Prefaţă la *Eroism de veghe,* febr. 2009)

Cunoscut de mine nu cu prea mulţi ani în urmă „doar” ca poet, Nicolae Rotaru nu s-a mulţumit cu un debut asigurat de obţinerea unui premiu la „Cartea Românească”, și, brusc, a devenit un jurnalist torenţial, un ingenios autor de proză scurtă, un eseist şi, mai nou, un romancier de clasă. Socotind probabil că muzelor le stă mai bine la muzeu şi-a conservat avântul dintâi, sub cheie, lăsând stihul de liubov să se albească între marmuri şi ipsosuri. Aşa e înainte şi după revoluţii. Iată-l acum deschizând lacra-muzeu şi ivindu-şi productele lirice. Când începi cu poezia orice bucurii ţi-ar aduce „trădările” (proză, jurnalistică) te întorci, îngenuncheat, la ea. (**Gheorghe Tomozei**, Prefață la *Muzeul Muzelor,* 1996).

Extras din operă

Autorul incredibil

Pentru-aş proba prin evuri haru’
Ştiind că scrisul nu-i o glumă,
El, Nicolae cel Rotaru
Începe cu *Statui de humă.*

Se scurge timp, trec anotimpuri,
Scribul-ostaş, tot în alarmă,
Recidivează cu *Răstimpuri,*
Lumina zilei, Semne de-armă...

Acestor cărţi de start, drept bref,
Un *Front de inimi* se-nsumează
Apoi *Petale de sidef*
Şi-n ritm alert lor le urmează:

Cartea *Destine arestate,*
Moarte de probă şi, cu spor,
Un op cu titlu mai aparte:
Bârlogul teroriştilor.

Nu-i timp deloc să tragi concluzii
Chiar de-ai o *Ultima dorinţă,*
Proprietarii de iluzii,
Te-aşteaptă-n raft – o biruinţă,

Însă un *Criminal de elită,*
Muzeul muzelor, din stivă,
Scoate, şi-o alta nimerită:
Eternitate aproximativă.

Dar condeierul, om cu stil,
Are-n şerpar muniţii multe,
Ca *Alibiul inutil,*
Ori chiar şi *Emoţii cărunte.*

Se-adună-n raft volume noi
Cum e şi *Uitarea de mine,*
Şi cum e *Noaptea de apoi,*

Dar nu e tot, potopul vine
Îndeplinind frumosu-i ţel:
Cu *Amintiri de terorist*
Ş-apoi cu *Îngerii de oţel.*
Tot creşte, iată,-al lui play list:

Deceniul secsy, e o carte,
Alta e *Aripi de hârtie,*
Iar *Cufăr de soldat,* desparte
Un *Tandem liric* (poezie)

De o *Cartuşiera mov,*
Cum şi de *În armura legii,*
Căci tot lucrând fără istov,
Scribul şi-a depăşit colegii.

Treisprezecian (un fix)
Cum e păstorul şi-a lui turmă
Dă, iată, *Dincolo de Styx*
Şi-n urmă, *Paşii fără urmă.*

Cu *Dincolo de ieri,* alt şir,
S-apoi *Cartuşiera roz*
Şi opul *Picături de mir,*
De acest scrib pare-un matroz,

Ce parc-ar vrea să treacă lacul
În *Bis in idem* cu noroc,
Făcându-se *Frate cu dracu'*
Ş-alege *Calea de mijloc*.

Şi nu se lasă orice-ar fi,
În lupta lui adevărată
Având *Cartuşiera gri*
Chiar şi cu *Viaţa expirată.*

Navigator prin mii de leghe
Spre ciuda inamicilor,
Mai scoate *Eroism de veghe*
Şi-n fine, *Cartea picilor.*

Acest matroz cu gând abscons
(Se ştie *Cine ce cum când*)
Scoţându-şi *Peniţa de bronz*
Şi-a scris un alt volum la rând,

Altă *Cartuşiera... bej,*
Ş-apoi din anii de-nceput,
Să publice găsi prilej
De-o trilogie: cea de „lut":

Răspântia, urmând *Renaşteri,*
Ruinele şi, dă de ştire
Că e-n travaliu pentru naşteri
Cartea *Linia de sosire,*

Mirabile dictu apoi,
Se-adună opuri firoscoase,
O trilogie cu cărţi noi:
Una e *Carcera de oase,*

Alta-i *Fântâna* (cea) *de leac,*
Istoria umbrei, şi iată,
Un altui op vine de hac -
Căci *Rău de înălţime* gată!

O trilogie iar se umple
Cu numeroase poezii:
Întâi avem *Bucurii simple*
Ş-apoi *Dispensa de a fi,*

Poemele topleβ, cu har
Încheie ciclul… do, re, mi.
Sosec şi *Omul din coşmar*
Şi o *Cartuşiera uni,*

Un scrib lucrând fără istov,
Cu forţă încredibilă
Scoate *Cartuşiera fov*
Şi, brusc, *Terra teribilă.*

O trilogie iar ne-mbie:
Dintr-un *Amor cu năbădăi*
Şi-n fine *Topul de hârtie,*
Cu *Polifem ceacâr* apoi.

Să ne mirăm este motiv
C-apere ş-*Al şaselea simţ,*
Ca şi *Cartuşiera siv,*
Iar roata-şi schimbă iar un zimţ.

O trilogie, prin văzduh
Se-alătură decorului
Este tripleta cea de „duh”
Al *Zborului*, *Amorului*

Şi, trei, *Duhul duelului,*
Scribul cel ludic, jucăuş,
Ochind prin vârful ţelului
Şi *Călimara* (cea) *cu tuş.*

Să lupte are legământ,
Plină-i *Cartuşiera red,*
Iar cartea *Zodii de pământ*
Aşteaptă-aşa zicând la zid!

Alt op pleacă pe-acelaşi drum,
Eroul luptei nu se lasă,
E iarăşi *Cine, ce, când, cum,*
Urmat de un *Dușman de clasă,*

Un *Viu post-mortem,* op cu vieţi,
Şi cu profundele-i valenţe
De bravul *Careu de valeți*
(Cel botezat *Fosforescențe*)

Este urmat, ca într-o vrie
De o *Ofranda inimii*
Şi-apoi de *Încă octombrie*
Ca în solfegiul sol, fa, mi!

Dar să cântăm şi la octavă,
Ca şi-n *Casa păcatelor,*
Sau ca-n *Uzina de otravă*
Şi *Plata Domnului,* a lor

(Zisă *Valiza cu poeme*),
Ca şi tic-tac-ul de secunde,
Se mai adaugă la vreme
Lucrărea *Cine, ce, cui, unde.*

Nu face pe, e chiar eroul,
Pe manuscrise aplecat,
El scoate *Lira şi stiloul*
Şi-nvie *Satul de sub sat.*

Roman, poveste, vers, un vad,
Cărţi umplu iarăşi hunia,
Cum ciclul „escapade în iad”
Cu *Hola, Catalunya!,*

Spasiba, Rossia!, ce vine
Şi nu se-opreşte canonada,
Tchau, Portugal!, e foarte bine
Şi, hop, *Kalimera, Elada.*

În fine, *Erev tov, Israel!*
Apoi vin „evadări din rai”,
Cinci cărţi de drum, acelaşi ţel,
Citind, rămâi fără de grai!

Iată-le, domane, domnilor:
Întâia-i *Coaste de ocean,*
Altele, *Drumul robilor,*
Semnul mirării, şi-n ochean

Se vede, deşi e cam ger,
A patra, *Cizma şi opinca,*
În fine*, Din Beneluxger*
Şi se cam gată plimbărica!

Urmează-*A doua tinereţe*
(Zisă şi-*A scrie, scriere*),
Ornic de cobalt dă bineţe,
Cum chiar şi *Din Luca citire*

(Adică *Zece veri de vis*),
Vin şi se-aşează-n galantar.
Răspuns la cererea de bis
E plinul *Rezervor de har,*

Căci autorul e un as
Cu-al lui *Cine, ce, cât, de ce*
Chit că-i *Poet fără Pegas,*
(La masa muzelor) tot e.

Nu este el destul de-nalt,
Nici ca un brav anahoret,
Că într-un op *Câini de bazalt*
Zis şi (*Pegas fără Poet*),

El este, să vă văd acu,
Alt el în *Confesionalul*
(Aka *CiCuCâCeCâCuU)*
Şi nu i s-a oprit furnalul.

Căci scrie încă, vrea şi speră
Ca măcar *Rudele de sânge,*
De nu chiar *Efectul de seră*
Destul de sus să poat-ajunge.

Deşi-a depăşit sutaru'
Cu ale lui volume scrise,
El meşteru-n condei Rotaru
E în *Atelier de vise,*

(Op zis şi *Bard Rătăcitor*)
Şi nu cunoaşte vreun repaus
C-a scos iar cald de la cuptor
Un proaspăt *Amalgam de haos,*

(Roman zis *Ceea ce nu ştiţi*).
Cu un anume tâlc, dichis,
Invită, iarăşi, să-l citiţi
Cu cartea *Leac pentru plictis*

(Care-i o *Cură de clipiri*),
Cum îi mai spune însuşi el
Acest dresor de năluciri
Cu armă, dor de scris şi ţel.

Mai trece-n grabă printre buturi
Ca mingile ajunse-n porţi
Cartea de proze *Zbor de fluturi*
Ce are trei distincte părţi.

Un fel de carte feerie
Pentru nepotul lui unic,
(Zisă şi *Zmeie de hârtie*),
Este *Iubire de bunic.*

Si-n fine ca într-un regal
Cadou la 70 de ani,
A scos *Un poet general,*
(Foamea argilei), pentru fani.

În an marcat de pandemie
Ca un nebun printre pioni,
Vorbind de o Academie
În opul *Ferma de spioni,*

Zisă şi *Cartea muţilor,*
Dar tot nu s-a oprit din drum,
Dând spre folosul mulţilor
Tomul *Dubito, erogo sum,*

(Jurnal de criză şi, în plus,
Diezi şi bemoli re-numit,
Prin care luptă cum s-a spus
Cu virusul mortal Covid.

Urmat pe-al cărţii eşichier,
Ca pe oceane-n mii de leghe,
De cartea *Ochii lui Homer*
Ce-i zice şi *Lumini de veghe*

Ca scriitor cu har multiplu
A scos şi-o carte cu alţi nuri
Livada cu arome-i titlu',
Subzisă *Note la lecturi.*

Vin alţi ostaşi, aveţi răbdare,
(Nici nu le-am invocat pe toate,
Sunt tomuri zeci, de cercetare!)
Un raft de opuri mai aparte!

Nu le mai strig la catalog,
Căci de la *Lider şi actant,*
Şi-un tom *Criză şi dialog,*
Pare discipolul lui Kant.

Şi încă la enumerare,
Ca-ntr-o selecţie de ode,
E *Criză şi comunicare*
Şi *Informaţie şi metode*,

Plus scrisele sub semnul *Psi:*
Ca *Leadeship, Management,*
Tom *Army Sociology,*
Communication, elocvent,

Apoi şi-o *Psi-securitate...*
Cercetătorul cam eretic,
Şi nişte *Verbe acerbe* scoate
Şi-n fine, un *Compendiu etic.*

Sutaş de opuri cu pamflete,
Romane, versuri, proze scurte,
Memorii, rebusuri, tablte,
Iar ca profesor făcând curte

Ştiinţei şi pedagogiei,
Didacticii şi cercetării,
A-ncredinţat ades hârtiei
Tomuri de sprijin învăţării:

De etică, securitate,
De dialog, pedagogie,
De presă, creativitate,
De psihosociologie,

Conducere şi marketing,
Mass media şi leadeship,
Deontică şi new coaching,
Reclamă, toate-n fel şi chip.

Un om cu carte şi cu cărţi,
Scribul ostaş, presar şi dascăl,
Cu treişpe ani puşi în trei părţi,
Fu angajat – norocul pască-l!

Acum ca rezervist retras,
Ca jurnalist de complezenţă,
Ca fost profesor ce-a rămas,
Doar scriitor mai e-o prezenţă.

Pensionar activ, desigur,
Bun familist, tată, bunic,
Un tânăr moş cum spune singur,
E-un personaj rar, chiar unic.

Filatelist şi numismat,
Adunător de mărunţişuri,
Un cititor învederat,
Căutător sub învelişuri

De adevăruri şi iubire,
De bine, linişte, frumos,
Credinţă, roadă, fericire,
Spranţă, fală, sârg, folos.

Un strunitor de cai putere,
Un harnic darnic cu cei buni,
De-a fi erou, simte plăcere
Ca bravii săi strămoşi români.

Ţăran din neamuri de munteni,
În Argeş Cetăţean de-Onoare,
Ca ş-al comunei Leordeni,
Cărţile-i sunt sfinte odoare.

Natalul său sat Glîmbocata
Ori chair cătunul Valea Seacă
I-au dat subiectele de-a gata,
Dar dup-un timp de-aicea pleacă.

Găeşti, Sibiu, fiind elev,
Sau Câmpina, ca ofiţer,
L-au găzduit ş-apoi ca serv
Al slovelor a scris cu fler

De-acele-adrese trecătoare
Dense în fapte şi eroi,
Prin zecile de cărţi şi ziare,
La locul faptei, dar ş-apoi

Ca ofiţer jandarm radist,
Instructor de soldaţi cu arme,
În legături specialist,
Prin aplicaţii şi alarme

Răbda dar s-a şi inspirat,
Şi-a consemnat, real sau vis...
Cam tot atunci s-a şi-nsurat
Trăindu-şi viaţa ca-ntr-un bis.

A evadat în Capitală
Şi a făcut gazetărie,
Şcolindu-se, mare scofală,
La Militara-Academie,

Şi Jurnalistică-a urmat,
Cu Masterat de presă scrisă,
Şi-n fine, chiar un Doctorat
Cu diplome şi recipisă.

Profesor, doctor, inginer
Şi ofiţer de înalt rang,
Prin campusuri, cu zel de fier,
Ţinu al almei mater hang.

N-a renunţat la scris, firește,
Nici la statutul social,
Timpul s-a scurs, destul mai este,
Şi-n Colentina e pe val.

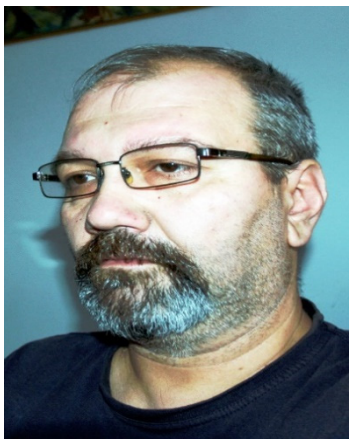
Bucureştean de ani destui,
Fost comunist, azi general,
Dezangajat cu şapca-n cui,
Condeiu-n marşul tiumfal

Îi e drapel în lupta vieţii
Şi armă, liră, scut, Pegas,
Aşa cum cred şi spun poeţii
Cu care este într-un glas.

Răsplăţi pentru mult sârg şi har
Ş-Opera Omnia, mai ieri,
Primi, iar ca heptagenar,
Nu şi-antrerupt jind şi plăceri.

Cum ar veni, el, scrib notoriu,
Acum când sacii-i umplu caru',
Ca Dante, merge-n purgatoriu,
Fost pui de drac, azi sfânt: Rotaru!

Profil realizat de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*

Costel STANCU

Poetul Costel Stancu s-a născut în ziua de 2 mai 1970 în Vânju-Mare, un orășel din județul Mehedinți. La șase luni de la naștere, părinții lui s-au stabilit în Reșița. În capitala județului Caraș-Severin a urmat școala primară, apoi liceul, după care a urmat Şcoala de Subofiţeri de Poliţie „Vasile Lascăr” din Câmpina, pe care a absolvit-o în anul 1993. Costel Stancu a lucrat, douăzeci și cinci de ani, în cadrul Inspectoratului Judeţean de Poliţie Caraș-Severin, Serviciul Criminalistic. Din anul 2018, este pensionar.

Membru al Cenaclului Literar *„Semenicul*”, din Reşiţa, din 1987. Membru D9; *Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timişoara*, din 2008.

A debutat cu poezie în revista *„Semenicul”,* din Reșița în 1988. În anii 1988-1994 a câştigat mai multe premii literare. A debutat editorial în anul 1995 cu volumul de poezie *„Terapia căderii în gol”,* Editura Hestia, Timişoara, pentru care i-a fost acordat *„Premiul pentru debut”,* din partea Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor. Autorul a refuzat acest premiu din motive personale.

Reviste: A publicat, de-a lungul timpului, în majoritatea revistelor literare din țară: *„Lucea-fărul”, „România Literară”, „Contrapunct”, „Dacia Literară”, „Convorbiri Literare”, „Poesis”, „Arca”, „Orizont”, „Ramuri”, „Dunărea de Jos”, „Contrafort”, „Confluențe”, „Interferențe”, „Vatra”, „Steaua”, „Versus”, „Orient latin”, „Provincia Corvina”, „Ateneu”, „Cafeneaua lite-rară”, „Nord literar”, „Poesia”, „Oglinda literară”, „Argeș”, „Reflex”, „Epigrama”, „Actualitatea literară”, „Reșița literară”.*

Cărți de poezie: *„Terapia căderii în gol”*, Editura Hestia, Timişoara, 1995; *„Dominic sau despre imitaţia umbrei”*, Editura Hestia, Timişoara, 1995; *„Măştile solitudinii”*, Editura Ma-rineasa, Timişoara, 1997. *„Golurile din pîine”*, Editura Marineasa, Timişoara, 1998; *„Fluturele cu o singură aripă”*, Editura Timpul, Reşiţa, 2000; *„Arta imaginaţiei”*, antologie, Editura Vinea, Bucureşti, 2001; *„Cîntarul de apă”*, Editura Marineasa, Timişoara, 2002; *„Vînătoarea promisă”*, Editura Marineasa, Timişoara, 2003; *„Ieşirea din peşteră”*, Editura Marineasa, Timişoara, 2005; *„Înghiţitorul de creioane”*, Editura Tim, Reşiţa, 2009; *„Evoluţi@ umană”*, epigrame, Editura Tim, Reşiţa, 2009; *„Risipitorul de hîrtie”*, Editura Tim, Reşiţa, 2015; *„Ochiul din palmă”*, antologie, Editura Mirador, Arad, 2017; *„Hoțul de ferestre”*, Editura

Mirador, Arad, 2019; *„La therapie de la chute dans le vide”,* (traduit par Amalia Achard), Editions Stellamaris, Brest, France, 2019.

Volume colective: *„Oraşul cu poeţi”*, Editura Timpul, Reşiţa, 1994; *„Casa faunului”*, Editura Hestia, Timişoara, 1995; *„Antologie tabăra Oraviţa”*, Editura Mirador, Arad, 2004; *„Drumul către Piatra Scrisă”*, Editura Marineasa, Timişoara, 2006; *„Iz novije rumunske poezije”*, Editura FondEuropa, Novi Sad, 2009 *„Cînd pleca odată, la război, un om ...”* (antologie de epigrame), Editura Măiastra, Tg. Jiu, 2010; *„Antologia de catrene şi epigrame editată de site-ul agonia.ro*", Editura Edo, Bucureşti, 2009; *„20 rEvoluţie”*, Editura Brumar, Timişoara, 2010; *„Bijuterii din Piaţa Abundenţei”*, Editura Brumar, Timişoara, 2011; *„Mai am un singur doors”*, Editura Bluementhal, Bucureşti, 2011; *„Oraşul cu poeţi 2”*, Editura Tim, Reşiţa, 2011; *„Antologia Convorbiri literare”,* Iaşi, 2011; *„Poeţi din Banat”*, Editura Brumar, Timişoara, 2011; *„20+1”*, antologie, Editura Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011; *„Antologia poeților din Banat”*, Editura Brumar, Timişoara, 2011; *„Poezia 2019”*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2019; *„Roșu declarativ”*, Editura ArtCreativ, București, 2019; *„Paradisul iubirii”*, Editura eCreator, Baia-Mare, 2019; *„Flori(i)le poeziei”*, Editura eCreator, Baia-Mare, 2019; *„Daruri divine”*, traducere în limba albaneză de Baki Ymeri, Amanda Edit Verlag, București, 2020; *„Ontos, eros, thanatos”*, Editura Mirador, Arad, 2020.

Referințe critice în: *„Dicționarul scriitorilor din Caraș Severin”*, Editura Timpul, Reșița, 1998; Alexandru Ruja, *„Parte din întreg II”*, Editura Excelsior, Timișoara, 1998; Gheorghe Se-cheșan, *„Limbaje literare (Jurnalism cultural) și Antropologie literară (Carte de iubire) II”*, Editu-ra Universității de Vest, Timișoara, 2006; Constantin Buiciuc – *„Oglinda lui Narcis”*, Editura Ma-rineasa, Timișoara, 2009; Adrian Mateescu, *„Dicționar bibliografic de literatură română (1944-2000)”*, Editura Universitaria, Craiova, 2016, vol. VI; Cornel Ungureanu, *„Literatura Banatului”*, Editura Brumar, Timișoara, 2015; Gheorghe Jurma, *„Reșița literară”*, Editura Tim, Reșița, 2016; Rodica Pospai Păvălan, *„Oameni și cărți din Piemontul Bălăciței”*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2019.

În diferite reviste culturale, periodice, au fost publicate cronici și referințe critice semnate de: Robert Șerban, Simona Constantinovici, Ion Chichere, Iulian Boldea, Gheorghe Mocuța, Adrian Alui Gheorghe, Ștefan Augustin Doinaș, Nicolae Coande, Ionel Bota, Ion Beldeanu, Geo Vasile, Eugen Evu, Ioan Evu, Remus Valeriu Giorgioni, Maria Bologa, Călin Chincea, Grațiela Benga, Gheorghe Sechețan, Gheorghe Jurma, Aurelian Titu Dumitrescu, Constantin Buiciuc, Maria Nițu, Victor Sterom, Al Florin Țene, Valeria Manta-Tăicuțu, Ion Pachia Tatomirescu, Mihai Posada, Liliana Rus, Vasile Dan, Maria Bologa, Raluca Faraon, Domnica Pop, Liviu Antonesei, Mircea A. Diaconu, Dan Silviu Boerescu, Ion Roșioru, Ică Sălișteanu, Ionuț Caragea, Marian Odangiu, Alexandru Vakulovski, Daniel Luca, Daniel Marian, Daniel Mariș, Florin Caragiu și Liliana Rus.

Extrase din referințele critice

„Doar faptul că nu am avut cum să citesc absolut toate cărţile de debut în poezie apărute în 1995, mă împiedică să declar sus şi tare ***Terapia căderii în gol,*** *(Editura Hestia, Timişoara), ca fiind cea mai reuşită ieşire la rampă a anului trecut.*

Afirm doar sus: Costel Stancu, autorul volumului, este unul dintre cei mai buni poeţi de care se bucură literatura română a acestui sfîrşit de secol. Sună hard, dar asta e… Seducător şi acaparant prin rafinamentul scriiturii şi prin imaginile/parabole care îi reuşesc fără nici un efort, Costel Stancu, la numai 25 de ani, este un talent uluitor. (**Robert Şerban,** *Orizont*, nr. 1, 24 ianuarie 1996)

„De fapt, întreaga carte este o febrilă căutare de sine, atît în propria fiinţă cît şi în fiinţa iubită. Eşecul iubirii aproapelui, cum şi golul existenţial sunt de fapt motivele care îl conduc pe poet înspre căutarea Divinităţii ca posibilitate de echilibru şi împlinire a fiinţei. El spune: „materia e rece, vîrtejul aduce aproape/ duhul sfînt – un cuib de pasăre rară călătorind peste ape". Imaterialitatea Divinităţii nu îl mai sperie: „nu te arăţi, dar întorcînd pietrele/ de pe faţa ascunsă a fiecăruia îmi vorbeşte un înger". Fără a fi un poet mistic cu deschideri vizionare, fără o tensiune a devoţiunii, Costel Stancu îşi defineşte liric ipostaza actuală: "noi doi pe cer, dintr-odată imenşi/ - om şi sfînt alergînd unul spre celălalt". Dominat de inteligenţă, cu un extrem de fin simţ al cuvîntului, cu un ton mai degrabă subtil decît declamativ, poetul reşiţean Costel Stancu se doreşte – şi este – un poet original: „el se deosebeşte de ceilalţi tocmai fiindcă nu-i poate imita". **(Ion Chichere**, *Poesis*, nr. 100, 1998)

„Un poet care îşi controlează atent gesturile, punîndu-şi în scenă fragmentele de viaţă cu o ştiinţă şi o conştiinţă a textului bine asimilate este Costel Stancu, poet aflat la a patra carte, pare-mi-se, însă într-o ascensiune sigură, demnă de urmărit. Poetul reuşeşte să transmită o mulţime de stări, contrare uneori, în acelaşi text printr-o structurare fragmentară a poemului, care, ca şi viaţa, este incongruent dar memorabil… Mai apropiat de moderni decît de postmoderni, dornic să spună şi nu cum să spună, Costel Stancu e un poet care trăieşte cu voluptate textul şi implicit viaţa. Cu o formulă lirică în construcţie în care îmbină colajul cu fragmente din realitate şi aluziile livreşti bine asimilate, Costel Stancu incită la lectură şi covinge." **(Adrian Alui Gheorghe**, *Convorbiri Literare*, nr. 9 (45), septembrie 1999)

„Antenele sensibile ale acestei poezii prind, de fapt, veşti şi eufonii din eter. Transcendentul constituie o obsesie aproape permanentă a lui Costel Stancu. Vecinătatea primejdioasă a realităţii noastre cu un dincolo, care respiră tocmai prin inserţiile ei, provoacă la el un fel de „febră cerească", dacă pot spune aşa: „Un greier cîntă apropiind pămîntul de cer". Autorul se numără printre tinerii noştri scriitori care confirmă poezia ca frontieră spirituală între aceste două lumi: le desparte/micşorează distanţa dintre ele? Îmbujorate, ruşinîndu-se parcă de cutezanţa lor, cuvintele poetului liric se izbesc de propria lor prezumţie de a sluji cu aceeaşi fidelitate realul şi imaginarul. Există oare o altă formulă a sentimentului sacru în poezie? Nu mă îndoiesc că da. În orice caz, aceasta pe care o practică tînărul Costel Stancu mi se pare memorabilă. Oriunde mi-aş opri privirea de cititor, criticul din mine simte nevoia să citeze copios, şi trebuie să fac un real efort ca să mă pot opri la un anumit text." **(Ştefan Augustin Doinaş**, *Cronica Română*, 28 februarie 2000)

„Cred că reşiţeanul Costel Stancu face notă aparte în peisajul liric al generaţiei de care aparţine. Noul volum care reuneşte, după precizarea autorului, texte din perioada 1990 – 2000, constituie un argument în acest sens şi o primă încercare a sa

de a-şi defini singularitatea. Cineva îl plasa în ceea ce numea aripa „romantică" a postmodernismului şi se pare că nu greşea, pentru că C. Stancu nu se lasă dus de val şi îşi construieşte cu grijă, şi exigenţă discursul în care tonalităţile grave formează structura esenţială a acestuia. Poetul îşi disecă obsesiile fără menajamente (şi fără a eşua în umor gratuit) şi aplică acelaşi procedeu şi realului. Prin acest volum, ***Arta imaginaţiei****, apărut la Editura Vinea, unitar şi echilibrat, Costel Stancu convinge şi mai mult că numele său trebuie luat în calcul fără prejudecăţi atunci cînd vine vorba de evaluări critice şi de alcătuirea unor clasamente de promoţie."* **(Ion Beldeanu**, *Bucovina Literară*, nr. 6(136), iunie 2002)*.*

„Arta imaginaţiei este nu numai creativitatea ludică a copilului cu toată mitologia şi angelismul aferent, ci şi interiorizarea unor lumi paralele în care poetul aspiră să se autocunoască prin autonaraţie şi culegere de mesaje apte să refacă circuitele comunicării. Costel Stancu improvizează, scrie şi rescrie ca şi cum ar respira, prozopoemele ieşirii din impas, din fundătura florilor singurătăţii, al căror enunţ îl denunţă energic în calitate de personaj al năzuitei tranzitivităţi: „scriu nesăţios a crea = a distruge/în acest joc eu nu sunt decît un simplu personaj ce caută/o ieşire din sine prin chiar propria-i înţelegere"… Un perpetuum-mobile al imaginarului, în contra realului părăsit de Dumnezeu şi de îngerii copilăriei, invadat de eroare, gol şi spirala morţii, scrie Costel Stancu, chiar cu riscul vieţii, ca orice poet autentic pentru care instinctul de conservare este cea din urmă grijă." **(Geo Vasile**, *Contemporanul*, nr. 28 (597), 11 iulie 2002)

„Poezia şi viaţa, dragostea şi moartea sunt un singur tot, iar textul le dezvăluie persona-lizat,prin şiruri de dublete care sunt totodată repere ale unei meditaţii filozofice, Cerul şi pămîntul, sus şi jos, aici şi dincolo, golul şi plinul sunt cîteva perechi de contrarii cărora li se caută un pod, un echilibru, o identificare în genul graficii lui Escher, unde păsările şi peştii trec dintr-un gen în altul. Prin aceste permanente dedublări, Costel Stancu înscrie o formulă şi un spaţiu privilegiat în poezia românească. Elementele citate dau la iveală cîteva obsesii, din ce în ce mai apăsate, de la o carte la alta, între care aceea a morţii ocupă prim-planul." **(Gheorghe Jurma**, fragment din postfaţa cărţii, *„Înghiţitorul de creioane",* 2009.

„Cea mai recentă carte a lui Costel Stancu, Risipitorul de hîrtie, (2015), ea singură poate da seama de calitatea şi specificul poeziei lui. Volumul se deschide cu o Ars poetica ce privilegiază percepţia deja cunoscută asupra literaturii înseşi, cea cumva textualistă: poezia e un corp textual confruntat cu oglinda (pagina albă) sau cu, prin simetrie, mormîntul (gol, alb). Nu viaţa trăită a poetului e substanţa lirică, ci însuşi actul scrierii unui text: „Stăm la masă cu creioane în mîini./ Dumnezeu aşază între noi o foaie/ de hîrtie. Sîntem mai nedumeriţi/ decît după alungarea din Rai./ Nu ştim dacă e dar ori pedeapsă./ Albul e rece, neutru. Tu priveşti în el/ ca într-o oglindă, eu ca într-un mormînt./ Aşteptăm. Încordarea creşte. Deodată,/ tu spargi oglinda, eu deschid mormîntul./ Dumnezeu întoarce foaia de hîrtie/ pe cealaltă parte." (p. 6). Viaţa fiecăruia e, pe cale de consecinţă, un text („trăieşti ce ţi-e scris", se şi spune) scris de însuşi Dumnezeu. „Cuvîntul" e o daltă în mîna Lui, iar viaţa poetului o piatră ce va fi dăltuită. Se înlătură din ea, prin actul creaţiei divine, ceea ce e inutil, iar ceea ce rămîne e... moartea: „Umblu prin lume. Năucit ca/ primul om cînd şi-a văzut

umbra.// Unde să mă caut? Cuvîntul e/ unealta cu care Dumnezeu/ ciopleşte în mine să înlăture/ partea necunoscută.// Ce îmi rămîne/ e moartea.// Moartea mea/ mai harnică/ decît un muşuroi de furnici!" (p. 9). **(Vasile Dan**, *Arca,* nr. 7-8-9/2016)

„Vocaţia autoscopiei, retragerea în contururile conştiinţei e un topos dominant în poemele lui Costel Stancu, presimţirea destinului desenînd versuri cu arhitectură suplă, adevărate metafore ale evaziunii refuzate: „mor pipăindu-mi conturul/ interiorul mă respinge/ cum aruncă marea pe ţărm înecaţii/ desenînd în palma fiecăruia/ ochi nas gură// mor în afara ta moarte/ în timp ce înlăuntrul tău mă nasc// şi nu mi-e uşor să înţeleg graba aceasta…" Luciditatea e sursa expresivităţii acestor versuri, alimentînd tensiunea ce revalorizează echilibrul dintre afectivitatea memoriei şi norma stringentă a referenţialităţii." **(Iulian Boldea**, *Vatra*, nr. 3, 1998)

„Până la apariția antologiei Ochiul din palmă (2017), poezia lui Costel Stancu a fost comentată, nu consecvent și nici constant, de nume importante ale literaturii române de azi: Ștefan Aug. Doinaș, Adrian Alui Gheorghe, Robert Șerban, Gheorghe Mocuța, Dan Silviu Boerescu, Alexandru Ruja, Ion Chichere, Vasile Dan, Ionel Bota etc. Primul său volum, Terapia căderii în gol, apărut în 1995, era considerat de Robert Șerban „un debut dinamită". În Golurile din pîine (1998), Ion Chichere îl vedea pe autor ca pe „un Crist cu mâinile la ochi", iar Ștefan Aug. Doinaș vorbea, prin 2000, în Cronica română, despre lirismul metafizic memorabil al scriitorului reșițean. Abia ampla culegere din 2017, care cuprinde o selecție riguroasă din toate cele unsprezece volume care au precedat-o, a atras definitiv atenția asupra unui poet total aparte, neobișnuit de expresiv, una dintre cele mai semnificative și originale voci ale poeziei contemporane." **(Marian Odangiu**, Orizont, 2019)

„Poetul reşiţean Costel Stancu, după un „debut dinamită" (Robert Şerban) în 1995, înfruntând apoi polemicile stârnite prin gestul frondist de refuzare a premiului de debut al Uniunii Scriitorilor în 1995 – an marcat de autor prin volumele ***Terapia căderii în gol,*** *şi* ***Dominic*** *sau despre imitaţia umbrei, şi-a continuat parcursul liric discret, cu plachete inedite, temeinice şi două antologii. Sunt volume fără teribilisme, cu o măsură a bunului simţ poetic, cu originalitatea unei personalităţi fruste, nealterată în autenticitate şi francheţe de cosmeticizările gloriei mondene. A rămas fidel Reşiţei, în ciuda notorietăţii sale dincolo de provincie – prin recunoaşterea valorii de către elita breslei, dovadă că prima antologie* ***Arta imaginaţiei*** *2002, a apărut la Bucureşti, la Editura Vinea – specializată în promovarea poeziei tinere moderne. Următoarea antologie, a apărut peste 15 ani,* ***Ochiul din palmă****, 2017, Editura Mirador, Arad, la 45 plus, o vârstă a „ingeniosului bine temperat".*

Solidar cu trupa cenaclului „Semenicul", înavuţit printr-o prietenie de viaţă şi poezie cu poetul, şi el de calibru greu, Ion Chichere – Castor şi Polux ai Reşiţei, Costel Stancu este unicornul singuratic din provincie ce refuză ***„vârtelniţa nimicului"*** *din oraşele mari, ori a Capitalei care l-ar fi propulsat sigur în avanscena poeziei, dar care la fel de sigur i-ar fi răpit libertatea şi boema."*(**Maria Nițu**, *Arca*, nr. 2/2020

„Costel Stancu nu folosește gesticulația retorică atunci când caută definiții pentru poet, această „Sferă rostogolită până la înstrăinarea de/ propria-i formă"

(pag. 13), această „albină/ pe floarea de hârtie de la poarta Raiului” sau, și mai bine, acest martir în fața căruia și „Călăul ezită, speriat de perfecțiunea/ greșelii mele” (pag. 17). […]

[…] Între dragoste și moarte, spune Costel Stancu, stă doar timpul cerșind/ risipind pururi îndurare și milostenie: „Dragostea nu alege. Ea pîndește clipa./ Mă îndrept netulburat înspre moarte/ și cineva îmi strecoară o pietricică/ în pantof. Grăbește-te,/ timpul e un cerșetor cu buzunarele găurite!” (pag. 57). Lipsa dragostei, trădarea ei provoacă mișcări cataclismice, un dezmăț al furiei, o degringoladă semantică de pe urma cărora câștigă întotdeauna poemul: „După ce mi-ai spus că nu mă iubești,/ l-am înjurat pe Dumnezeu ca pe ultimul argat,/ am spart ferestrele, am jupuit pereții pînă la sînge,/ am dăruit vaza de cristal cerșetorului din fața porții,/ am plîns, și-am dat foc la fotografii, am alungat/ cîinele cu lanț cu tot, am golit fîntîna, am tăiat pomul/ din mijlocul grădinii, am călcat pe cap șarpele casei,/ am eliberat licuricii din cutia poștală, mi-am/ anulat tentativele de sinucidere, mi-am iscălit/ testamentul în alb, am încropit – în grabă – acest poem,/ și, liniștit, am coborît în pivniță, să beau pînă mor./ Dar vinul se făcuse apă” (pag. 105).” **(Valeria Manta Tăicuțu,** cronică la volumul „Hoțul de ferestre”, *Acolada*, nr. 3, 2020)

*„Placheta de versuri **Dominic** sau **Despre imitaţia umbrei** de (Costel Stancu, a doua apariţie editorială a sa (Editura Hestia, Timişoara, 1995) este despre incertitudini, nelinişti, căutarea sinelui. Numele **„Dominic”** provine din romanul-italicul târziu **„Dominicus”,** ce înseamnă **„aparţinând lui Dumnezeu"** sau **„aparţinând Stăpânului”.** […]*

[...] Această relaţie este o manifestare de revoltă împotriva unei ordini prestabilite, a unei certitudini, fiind preferată îndoiala, căutarea unor răspunsuri nefiind sinonimă cu aflarea lor. Şi totuşi, dincolo de raţiune, de logică, există candoarea şi puritatea copilăriei, ca o contrapondere inefabilă, izvor, mai apoi, al credinţei omului matur („e noapte trimite un copil să-ţi aducă luna / şi el se va bucura mă îndeamnă dominie cu sfială”).

Poezia lui Costel Stancu este profundă încă de la începuturi, este una a întrebărilor, răspunsurile urmând a fi date de fiecare cititor în parte, nefiind posibile unele universal valabile.” (**Daniel Luca,** *Bocşa culturală,* an 20, nr. 4 (107)/2019, p. 27)

„Pierderea copilăriei atrage după sine pierderea inocenței, apariţia trădării, primele victime fiind jucăriile pericolul venind nu din exterior, cum ar părea la un mument dat, ci din interior („am plecat singur în cele patru vânturi am călătorit / am iubit am trădat păpuşa surorii mele încă / aşteaptă în cutia ei de carton”).

Liniştea e tulburată de apariţia neaşteptată a femeii, iubirea fiind semn al maturizării („Nu aştept nimic. Vii tu / femeie înşelătoare ca luna pe cer ziua”).

Iubirea are efecte devastatoare asupra sufletului, fiind un adevărat cotropitor, rezistenţa în faţa sa fiind pur şi simplu inutilă („Când iubesc sînt luat ostatic / de inima mea”; „Inima mea nu negociază când iubeşte. / Doar tace. Tăcerea ei e albă ca făina”).[…]

Beţia reprezintă un gest de rebeliune, de neacceptare a ordinii fireşti („Beau / până scîrţîie / poarta Raiului”), precum şi căutarea cu osârdie a singurătăţii („Foaia albă de hîrtie nu e ea însăşi / o singurătate cu două feţe?”), foaie de hârtie care abia

aşteaptă a fi scrisă, poeţilor revenindu-le rolul de cronicar, de a consemna spre nemurire cele trăite, un rol incomod, dar necesar şi acceptat cu bună ştiinţă („trece pe stradă poetul nu-l huiduiţi ce vină are el / că v-aţi vîndut caii înainte de a le creşte aripile"; „viaţa lui – un peşte ce se întoarce mereu în locul unde a fost pescuit").

*Poezia lui Costel Stancu este subversivă, se insinuează în linişte pe lângă cititor şi, când acesta nu e atent, îl încolăceşte precum boa constrictor, iar dezmeticirea-i va fi prea târzie." (**Daniel Luca**, Raftul de la colț (III), Editura Castrum de Thymes, Giroc, 2020)*

Extrase din operă

*** * ***

costel stancu intră liniştit în oraş convins că omul
e ceva mai mult decât o găselniţă a lui dumnezeu
ar dori să uite tot însă memoria lui seamănă cu
o groapă ce se adînceşte pe măsură ce vrei să ieşi din ea
şi astfel nu poate fi fericit degeaba îl iubiţi îl urîţi
voi o sută de femei alungate cu pietre
zadarnic căutaţi la picioarele sale iertarea el trece mai departe
găsind în dreptul fotografului acelaşi ins fără
o faţă anume (îşi va aminti
tîrziu mişcările lui prevestitoare de rău)
el se deosebeşte de ceilalţi tocmai fiindcă nu-i poate imita
ştie că nu există sfîrsit si trebuie mimat unul
trebuie găsit un joc dacă joc poate fi acesta unde
moartea e trişorul pe care îl prinzi
dar de fiecare dată el îţi arată mîinile goale.

* * *

între cruce şi cel ce o poartă nu mai e loc pentru altceva
ce să aleg cînd luna şi soarele
se nasc una din alta ca apoi să se caute?
poate dorinţa ta de a trece neobservat prin lume cu
părul frînt peste măslinul care ne va prăda mîinile dimineaţa
e-atîta linişte că fiinţa tresare 'amintindu-şi de nefiinţă
doar eu plîng peste crucea desfăcută în iarbă
şi nu-mi amintesc nici cuie nici mîini
te-am aşteptat pînă cînd timpul şi-a devenit sieşi inegalabil pe
urmă luminile s-au făcut umbre întinzîndu-se pe fereastră o
jale mare a cuprins clopotele îngropate sub casă fără
să ştie ochiul e hrana păsării faţa vîrtej în care
pana a stat nemişcată o dipă dacă vine
ploaia şi spală drumul golgotei mă ierţi?

* * *

o mînă se apropie de tine pe nesimţite şi tresari
tu ai iubit lucrurile palpabile altele te-ar fi speriat
acum ce fericire să arunci un pumn de cuie între
umerii crucii și totul ssă-ți pară schimbat
când eu plîng tu plîngi el plînge
ce motivație mai are victoria?
Și împotriva cui cântă greierii? uneori
îţi aminteşti eroarea - şarpele casei viclenia celui
ce ştie că se va naşte rege apoi vine noaptea şi luna
se tulbură ca vinul îndoit cu apă un vis cu fluturi aşezați pe rîu
sau o vrajă neînţeleasă a minţii e totul şi iarăşi
degetele alcătuiesc o formă ciudată un gol perceptibil
deasupra ta intr-p sublimă disperare
ochii păsării
        simulează
                    înecul

* * *
aşa cum stau mîna mea nu ridică obiectele ci le năruie
un joc princiar cu moartea
frica eului conştient de sine o simt
resemnarea de a trăi legat de umbră
ca un sclav de durerea lumii
ce trist cînd descoperi că
tocmai omul îşi lipseşte sieşi pentru a fi desăvîrşit
o nemişcare ciudată
s-a liniştit marea parcă deasupra ei s-ar pieptăna o femeie
sîngele şi un ochi de peşte în crucea vîntului
atît îmi mai amintesc

* * *

cît de nebun trebuie să fii să îţi aştepţi moartea
şi cît de fericit să o primeşti
avînd în faţă hîrtia albă
plaja pe care lunecă oasele lungi ale femeilor
cineva şopteşte întruna
a fi a fi a fi a fi a fi a fi a fi
asemenea unor baloane de săpun
tu degeaba încerci să-l convingi că în
spatele crucii se ţine un bal
că vine sfîrşitul şi nimeni nu îşi descoperă faţa
se face linişte deschizi fereastra
- o gură de aer în vidul acesta
ca un copil rătăcit într-o gară -

arunci cîţiva bănuţi în căruciorul paraliticului
el e împins din spate însă tot speră că
va cuceri odată lumea cu propriile-i mîini
şi o va strînge la piept priveşti peste ape
o pereche de cîini înghesuie luna
te sperii închizi fereastra
doamne cît de nebun trebuie să fii ...

* * *

în timp ce scrii poemul ai un sentiment ciudat
parcă cineva ţi-ar fotografia mîinile
un surghiun al minţii ce abia a început să distingă formele
golul imperfect împărţit şi dintr-odată se face linişte
marea poartă cu durere în ea
copilul mort al pămîntului
vine femeia cu un cîntar pe creştet îţi cere
să o dezlegi de uitare felul ei unic
de a evita necunoaşterea te incită cine eşti tu
şi ce leagă scrisul de lucruri?
cu frică priveşti spre locul de unde ies formele
mişcîndu-se neclar ca nişte pete de grăsime pe lentilă
apoi fugi ... e prea mult pentru cel ce a văzut pînă acum
doar fariseii plimbînd umbra norului pe palme
inscripţia laconică: *înainte de a fi pasăre, oul a fost perfect*
aştepţi cu îngăduinţă gîndeşti scrisul pe propriile-ţi mîini
întregul dezbinat de furnici
totuşi undeva departe omul devine raţional:
în mintea lui punctul a înghiţit carnea.

* * *

după ce termini poemul îl citeşti
păpuşii tale întinsă pe spate
ea ridică frumos un picior
şi ţi-1 dă să îl săruţi
mintea ta închipuie o vitrină în care
dansezi pînă dimineaţa
un ritual o magie sau arta
de a gîndi împotriva uzanţelor?
eşti bun eşti rău de cum intri în casă
obiectele se retrag într-un colţ
li se usucă limbile de frică
mai tîrziu poezia ta stîrneşte furnicile
şi le face să umble nebune prin colţul de pîine
a fugit copilul acela ce te pîndea cu evlavie
şi pe geamul de care stătuse lipit odinioară
a rămas desenată în abur o inimă

într-un tîrziu vine femeia
îşi înmoaie degetul în paharul cu apă şi pleacă
nici foşnet de rochie nici parfum
doar imaginea ei ieşind din spaţiu
pe o fereastră imaginară
e liniştită apa ca un somn cu faţa spre răsărit
scrii şi visezi visezi şi scrii
ce altceva mai neîndurător poţi face?
e noapte cocoşul calcă pe şipcile gardului
cu graţia unui orator beat
o indiferenţă nobilă
în ochii tăi târziu când termini poemul
și toți caută înnebuniți
creionul cu care l-ai scris

Prin volumul antologic „Ochiul din palmă”, tipărit la editura Mirador, din Arad, în 2020, poetul Costel Strancu ne arată drumul parcurs de un adevărat poet. Fără nicio îndoială, nu exagerez când spun că în acest moment Costel Stancu este cea mai importantă voce poetică din Banat și talentul său a depășit granițile provinciale, devenind un nume cunoscut în poezia contemporană.

Costel Stancu mai are un atu. A învins moartea. O boală grea l-a dus la granița dintre viață și moarte. Primind a doua șansă, scrisul lui a primit puteri peste fire și fiecare carte a însemnat un urcuș către locul pe care îl merită cu prisosință.

Nicolae TOMA
Prozator, poet, critic literar, jurnalist de investigație, editorialist
Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Elena Cristina ŞTEFAN

S-a născut pe data de 07.11.1984 la Tulcea.

Cărţi publicate

Așa am fost eu, proză scurtă, Editura Coresi, 2016 (ediție revizuită, 2017); *Poveștile micuței Ra*, povestiri pentru copii, Editura Coresi, 2016; *Noaptea basmelor*, povestiri pentru copii, Editura Coresi, 2018; *În jocul umbrelor*, roman, Editura ePublishers, 2020.

Colaborări la reviste

Pictură în cuvinte; *Convorbiri literar-artistice; Revista AC.*

Participări la târguri de carte

2016, Bookfest: *Așa am fost eu;* 2016, Gaudeamus: *Așa am fost eu; Poveștile micuței Ra*; 2018, Bookfest: *Așa am fost eu; Poveștile micuței Ra; Noaptea basmelor.*

Extrase din referințe critice

Elena Cristina Ştefan este, ca mulţi alţii, un scriitor autodidact. De fapt, în opinia mea toţi scriitorii sunt, mai mult sau mai puţin, autodidacţi, fiindcă, după cât ştim, meseria de scriitor nu o învеţi undeva la vreo şcoală, ci cu ea te naşti(…). A publicat până în prezent patru cărţi, pe care mi le-a și trimis: *Aşa am fost eu*, o carte de proză scurtă, editată în 2016 la Editura Coresi, și reeditată (și adăugită) în 2017 la aceeși editură; *Poveştile micuţei Ra* (2016) şi *Noaptea basmelor*, 2018 tot la Editura Coresi, iar în 2020, romanul *În jocul umbrelor*, la Editura ePublishers.

În volumul *Aşa am fost eu*, prin acest titlu grav, în opinia mea, autoarea, de parcă ar fi trăit deja o viaţă de câţiva zeci de zeci de ani, ne pune-n faţă naraţiuni din amintirile copilăriei, „trăiri în real cu alunecări în călătorii imaginare”, gânduri care îi provocau insomnii şi care îşi găseau odihna „sub puterea creionului”, aşa cum putem

descoperi în conținutul cărții. Şi tot ea ne spune: „Toate trăirile mele, că au fost printre oameni sau în mijlocul naturii, mi-au secat sau mi-au umplut sufletul. Nimic n-a trecut în indiferenţă…, m-au modelat, am cules de la tot", le-a remodelat şi le-a „dat naşetre", le-a dat o altă viaţă, un alt mesaj trimiţându-l în lumea, poate aceeaşi, poate alta, în care îşi duce traiul zilnic.

Elena Cristina Ştefan este un narator atent la detalii, chiar dacă proza sa este, aşa cum ea însăşi a denumit-o, proză scurtă. Ştie să puncteze şi să scoată în evidenţă un detaliu, un amănunt esenţial de situaţie. Ne povesteşte despre satul bunicilor, (care nu era un sătuc oarecare, ci arhicunoscutul Letea, arhicunoscut datorită hârtiei care se fabrica acolo…), unde ea şi-a petrecut puţine vacanţe, „dar mirifice". Povesteşte despre bunicul, Gheorghe Pădurarul, omul care „avea o pipă maro în colţul gurii, iar ochii îi erau mici şi negri precum doi sâmburi de măsline…", care-şi aşeza „pălăria pe cap aşa fel încât să nu-i tulbure gândurile care-l alergau spre infinit", pe care-l vedea „citind poezii şi studiind hărţi". Ne-o arată pe bunicuţa ei, cu-ale ei plăcinte fierte, „vereniche", cum li se spune-n zonă, plăcintele cu brânză peste care punea smântână, despre şorţul mare al bunicii, pe care-l folosea deseori pe post de batistă spre a-i şterge copilei dârele lăsate de zeama pepenelui gustos, care i se prelingea pe coate, despre cum o aştepta bunica ei, la „gardul oborului", cu cana de lapte „proaspăt muls". Amintiri „prăfuite", aduse-n actualitate, o năpădesc pe Elena Cristina, amintiri cu bunicii, cu satul Letea, cu malul Dunării, cu „valurile somnoroase şi leneşe" uneori, şi tumultuoase alteori, despre coliba ei, unde-şi petrecea timp în vacanţe, despre „toanele dulci ale naturii" şi despre cum umbla „cu picioarele goale prin nisipul proaspăt umezit", despre cum, pe vreme de ploaie, „pe frunze cădeau în uşoare rostogoliri picăturile... dând impresia că toată pădurea plânge", dar cum peste puţin timp, începe „să se audă trilul păsărilor", soarele făcându-şi apariţia într-un superb „curcubeu", „ca un pod peste apă", iar „prezenţa lui îmbogăţea peisajul armonios, care desfăta privirile oricărui muritor".

Povestindu-ne, îşi desvăluie bucuria trăirilor din copilăria fericită, dar şi mâhnirea cauzată de faptul că acea lume mirifică a copilăriei, pe care o credea eternă, nu mai există azi, că acum „locurile sunt goale", dar care „mai păstrează un parfum unic, o viaţă ascunsă…", pe care autoarea o caută mereu. „Bunicii mei erau cerul şi pământul, apa şi lumina, iubirea şi începutul", şi e greu să nu-i mai găşeşti acolo unde tu credeai că ai să-i găseşti mereu, de oriunde te vei întoarce din călătoriile tale prin lume, dar, vai!!, nu, nu-i deloc aşa, şi autoarea ne spune: „N-am crezut vreodată ca o să vină O ZI", fără să definească ce anume va aduce acea zi, dar noi ştim, căci, citind, vom înţelege din text, regretul că, da, vine o zi, şi pentru Elena Cristina Ştefan a venit, a venit ziua când, deschizând porţile ogrăzii bunicilor, nu i-a mai găsit acolo, ei n-au mai întâmpinat-o, bunicuţa cu cana cu lapte „proaspăt muls", nici bunicul „cu ochii lui ca două măsline", ci au întâmpinat-o „locuri goale"…, deşi copila, care e acum mare, credea că oriunde s-ar duce, orice ar face, „când voi deschide poarta curţii lor, vor fi tot acolo, la gura sobei, potrivind focul pentru cele mai gustoase bucate, pentru plăcinta din cuptor şi pentru plachia de pe plită"…. Un volum de excepție, un narator înăscut!

În celelate două volume, *Noaptea basmelor* şi *Poveştile micuţei Ra*, autoarea a născocit poveşti despre existenţa tărâmului fermecat, nimic altceva decât COPILĂRIA, tărâm care „există undeva, „există acolo unde eşti tu, copile, există acolo unde există un pui de om" – iar tu copile, eşti un miracol, eşti o cântare a Îngerilor… „tu eşti

vlăstarul pentru viitorul luminos", nu altfel. „Tu, copile, eşti puterea lui Dumnezeu exprimată prin tine". O metaforă fantastică, exprimare delicată, care ne determină să ne dăm seama de trăirile sufletului autoarei, de vibraţiile majore și sensibilitatea Duhului din ea!

Elena Cristina Ştefan a scris poveşti pentru cei mici, dar cu trimitere şi la cei mari. A scris poveşti cu tâlc, poveşti moralizatoare, poveşti care cuprind învăţăminte. Dar, oare, astăzi mai au nevoie copiii, şi chiar şi maturii, de învăţăminte? Mai au nevoie de poveşti cu tâlc, de povestiri moralizatoare ori de pilde? Se mai caută acum, în era *smartfon*-urilor ultraperformante, povestiri moralizatoare scrise pe hârtie. Acum când dai un *search* pe internet şi eşti servit cu-n *script* în care găseşti "povestiri" de *Dezvoltare personală*, un NLP (neurolingvistic discurs) care îţi sugerează că e *cool* să fii *trendy*, să ai un smartfon *jmecher*, sau o tabletă, pe care să ai jocuri, jocuri şi iar jocuri, "pilde" care mai de care mai sofisticate şi mai… nebuloase, care te asurzesc cu zgomot şi coloristică şi cu ciudăţenii sub chipul *omuleţilor verzi*, ovaloizi caraghioși, reptilieni care se joacă doar de-a-mpuşcatelea, cu nişte arme ultrasofisticare, cu laser, care ucid pe loc „duşmanul" sau pe oricare „intrus" oarecare, intrat în raza lor de acţiune, omuleți care, prin acțiunile lor, „învaţă" copilul doar să fie agresiv, doar "să fie… el însuşi", chipurile, şi nicidecum să asculte de părinţi, cum eram învățați noi și cum ar fi firesc – aşa cum descrie autoarea noastră despre personajul din „Gărgăriţa neascultătoare", care, neținând cont, neluând-aminte la sfatul părinţilor de a nu se îndepărta prea mult de casă, s-a depărtat și… s-a rătăcit, şi-apoi a venit peste ea plânsul, teama, jalea. Noroc cu „firele de iarbă", care „adună lacrimile gărgăriţei", şi cu o veveriţă milostivă, cu vrăbiile, ba chiar şi lupul, care, toți, pe rând, au ajutat-o pe biata gărgăriţă să-şi regăsească casa şi părinţii. Moralizatoare povestioară, scrisă cu deosebită aplecare spre educațional-afectiv-constructiv, carte care ar putea fi folosită ca manual de gimnaziu, dar cine să-l bage-n seamă pe un scriitoraș de provincie… și-apoi, în 2021, cine să mai aibă nevoie de un astfel de manual moralizator, când guvernanții propun ca, încă de la grupa mică de grădiniță, de la vârsta de 3 ani, copiilor să li se predea lecții despre… sex!! Ca să nu mai fie, chipurile, proști, să mai creadă că i-a adus… barza.

Cine mai vrea astăzi să afle despre spiritul Crăciunului? Mai nimeni. Ei bine, Elena Cristina Ştefan *se riscă* şi scrie poveşti despre Crăciun. Scrie despre Moş Ene, despre Zâna Măseluţă (şi nu face asta doar de dragul poveştii, ci ca să-şi liniştească copilaşul căruia îi căzuse un dinţişor şi care tremura tot, până ce mama lui l-a luat şi l-a strâns la sânul ei, îmbrăţişându-l, de unde el putea auzi „cea mai încântătoare melodie", inima mamei, care bătea cu putere şi cu… iubire! Ce tandră imagine!! Ce tablou magnific!!

Despre scriitura Elenei Cristina Ștefan și despre cărțile ei de povești pentru copii am scris în *Convorbiri literar-artistice* nr. 11, iulie-august, 2019, un amplu comentariu, o recenzie, în care, printre altele, spuneam: "Elena Cristina Ștefan scrie, cu precădere, povești pentru copii. Frumoasă preocupare, determinată, foarte probabil, de apariția primului ei copil, o fetiță. În *Poveștile micuței Ra*, o colecție de 12 povestiri suave, apărută la Editura *Coresi,* în 2016, autoarea face primul pas cu un citat despre ce consideră ea că este copilăria: "Copilăria… perla care se adâncește, cu vremea, tot mai mult în suflet." Apoi, în Prolog, începe derularea poveștii tărâmului fermecat: „Se făcea odată că era un tărâm veșnic tânăr, fermecat. Era tărâmul copiilor, pui-de-om, ființe cu suflet curat și lumină caldă în inima lor, care radia în sclipiri magice prin

ochișori curioși. Acest tărâm fermecat se numește Copilăria și există acolo unde există un pui de om, acolo unde exiști tu, copile! Tu ești un miracol, ești o cântare a Îngerilor. Tu ești speranța mea și a părintelui tău. Tu ești vlăstarul pentru viitorul luminos. Tu ai culoarea magică și puterea de a transforma. Privește-te-n oglindă și admiră puterea Lui Dumnezeu care s-a exprimat prin TINE. Păstrează în sufletul tău și dăruiește mai departe sclipiri, bucurii, zâmbete, giumbușlucuri și povești". "Tărâm magic", "pui de om", "miracol, cântare a Îngerilor", "speranța mea și a părintelui tău", iată frumusețe, farmec, gingășie, duioșie, toate la un loc, sentimente stârnite, așa cum am spus, de apariția în viața autoarei a primului ei copil. În fiecare dintre povestiri, pe lângă magnifica frumusețe a narațiunii, pe lângă mulțimea de magice metafore, enumerate, câteva, mai sus, există un substrat pilduitor, un sfat, o povață, îi este insuflată câte o învățătură, – o cunoaștere despre natură, lucruri, viață, întâmplări –, unui copil care va citi sau căruia îi va fi citită cartea de mama, tata, bunicul, bunica. (…).

În povestirea "Regele de la Zoo", puiuțul de leu (care, evident, poate fi oricare copil), care fusese crescut în captivitate și care-i cere mamei lui să-i spună unde-i casa lui, căci: "Vreau să evadez de aici, vreau să ajung acolo unde trebuia să mă nasc", primește de la demna leoaică-mamă un sfat nemaipomenit, o învățătură absolut sublimă: "Dragul meu, învață să fii rege acolo unde te-ai născut"! Magnific sfat! Aș zice că ar putea fi o pildă de efect chiar și pentru adolescenții de azi, pentru tinerii care au plecat în lume să-și caute șansa de a fi *regi* pe tărâmuri străine…

Elena Cristina Ștefan este o autoare care-și merită locul, ce-ar trebui bine stabilit în literatura pentru copii, (n-ar strica să ajungă să lectureze măcar o dată în cenaclurile d-lui Victor Gh. Stan, care patronează și secția de *Literatură pentru copii și tineret* din cadrul *Uniunii Scriitorilor*), pentru că, dacă poveștile ei pentru copii vor ajunge la cei cărora ele, cărțile, li se adresează, sfaturile, învățăturile, frumusețea și gingășia pildelor vor fi însușite și vor da, cu siguranță, roade.

O importantă lecţie, o concluzie vizionară găsim la finalul unui capitol: „Timpul luă cuvintele şi le transformă în fapte fără ca mama Moş să mai poată face ceva". Ce-aş mai putea zice? Decât aceea că e foarte important să fim atenţi la... cuvinte! Ele străbat timpul şi se transformă, şi ne putem trezi, peste ani, în faţa… *cuvintelor* noastre! Ele, devenite fapte, foarte posibil, ne vor judeca!

Ceea ce vreau să mai adaug este aceea că autoarea își asezonează poveștile cu desene, cu grafică, iar ilustrațiile de pe coperți îi aparțin tot ei, ceea ce nu-i chiar de colea! Nu oricine are și condei și penel, ori ea le mânuiește pe-amândouă cu măiestrie… artistică, cu mult har. Elena Cristina Ștefan este un filon de aur curat! Nu spun vorbe mari!! Știu ce spun. Știu pentru că știu, și știu pentru că am citit, i-am citit opera și am rămas mută de uimire în fața multitudinii minunăției metaforelor, a stilului unic de formulare a frazelor din cărțile de povești pentru copii, unde nu e deloc simplu să jonglezi cu cuvintele, deoarece copiii sunt genii, au mintea brici și-ți pot pune întrebări care te-ar putea încuia… (…).

Narațiunea curge limpede, ca o apă cristalină de izvor, care-l adapă pe cititor, stingându-i setea. Pot spune, fără teama de a greși, că am găsit în cărțile acestei autoare minereu de mare preț și mai spun despre ea că este un narator de excepție. Cărțile ei de povești pentru copii ar merita să ajungă în mânuțele tuturor copilașilor, ca să fie citite, fiindcă au savoare, au basm, au eroi, și, totodată, copiii vor găsi în ele răspunsuri la multele lor "de ce-uri". Elena Cristina Ștefan, deși nebăgată-n seamă de

critica literară, este un scriitor valoros și-i doresc să descopere cât mai repede posibil calea de a se pune în valoare în literatură!! (**Antoneta Rădoi**, Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice, 2019*).

În jocul umbrelor, (Editura *ePublishers*, 2020), este un roman în care autoarea, Elena Cristina Ștefan, retrăiește pe hârtie o parte dintre amintirile importante, „asfaltate" de timp, și o face într-un ritm literar actual, respectiv cel al persoanei întâi și al tuturor formelor de trecut ale verbului, utilizat de naratorul modern de proză emoțională. Practic, deși ideea nu e practică deloc, în fapt este povestea unui spirit călător prin mai multe etape ale unei existențe și chiar prin mai multe existențe ale lui, cu popasuri în neantul – sau raiul – de unde provine inițial, alături de un înger însoțitor.

Firul narativ este extrem de simplu. Temporal, amintirile pământene ale primilor ani de viață se plasează în perioada imediat postdecembristă, când o orânduire socială nefastă se schimba într-una încă fără cap și coadă, în care se dărâmaseră norme fără să se stabilească altele și în care „zahărul era" tot „scump", îndulcind astfel ceaiul de mentă, fiert la ibric, „cu puțină miere aurie, din care mai îndepărtam câte o furnică înecată în lăcomie" – iată doar un infim detaliu, ce denotă, pe de o parte, o stare socială anume și, pe de altă parte, o fire înzestrată cu o mare sensibilitate. Localizate într-un spațiu concret, amintirile retrăite pendulează între o regiune ușor atemporală a Tulcei și un orășel din Italia – Faenza.

Structural, romanul se definește în etape destul de clar conturate, cu intercalări minore între ele pe parcurs. Copilăria este marcată de grădiniță, o clădire „angoasantă, lipsită de căldură sufletească și cu vopseaua coșcovită și verde", ca un „decor răvășit de război", unde trona o educatoare ca o „bufniță mare, imensă, cât toată catedra", care o „privea pe sub sprâncene, fără să-și ridice ochelarii mult căzuți". Și mai este, de asemenea, marcată de prezența mamei, „crăiasa din poveștile care-mi animau copilăria" – o mamă ce trebuie luată ca noțiune abstractă, deoarece o regăsim ulterior pe însăși protagonista cărții în aceeași ipostază și chiar în roluri inversate între mamă și fiică. Maturitatea este cuprinsă în firul emoțional expus mai jos, iar bătrânețea încheie frumos și rotund cartea – vom vedea la momentul respectiv.

Firul emoțional, așadar, este complex și dezvoltat pe multe planuri care se întretaie între ele, în etape și senzații – un fel de dovadă a unor tipare repetabile fluid în relațiile interumane în general și în cadrul unui spirit care traversează mai multe existențe în special, până la însușirea lecțiilor de viață necesare. Conform acestor reguli nescrise, îl regăsim, de exemplu, pe Florin în Fabio de mai târziu, savurăm reîntâlnirea peste un timp nedefinit cu Bogdan sau ne întrebăm cine este Igor, din final(...).

(...) Personajul principal al cărții, este Asel – îngerul păzitor și provocatorul ludic al acestor memorii. Retrăitul amintirilor face parte din pariul cu îngerul.

Amintirile autoarei nu se opresc numai la existența propriu-zisă, ci sunt premergătoare concepției. Ele încep mult înainte de a veni pe lume – în raiul plin de frumusețe și creație, al cărui dor rămânem să-l purtăm, ca oameni, pe parcurs: „Înainte ca mama să-mi dea zile, stăteam în grădina lui Dumnezeu." Cu Asel pleacă de acolo, din rai, el se află „mereu printre aleile gândurilor" și revine ca un laitmotiv la trecerile dinte capitole și secvențe ale vieţii pământești.

Drept final, filosofia autoarei se poate rezuma în înseși cuvintele acesteia, „prezentul e doar o noțiune abstractă”. Portretul Cristinei din roman ne determină, de altfel, să îi înțelegem proveniența: „Aveam pletele atât de lungi, încât se încurcaseră printre crengile copacilor, dar veșmintele mele, din mușchi verde de pădure, începeau să se retragă înspre ființa mea.”

În jocul umbrelor, care începe și se termină rotund, regăsim, la început și la sfârșit, în contexte diferite, simbolul ghindei – ghinda este considerată din vechime o emblemă de prosperitate și putere, care aduce noroc. (**Issabela Cotelin**, scriitor, din *Convorbiri literar-artistice* nr. 23)

În romanul *În jocul umbrelor*, (Editura *ePublishers,* 2020) alcătuit din cinci părți, care începe cu un lung *motto:*”Mai am în piept doar o inimă, dar și ea e a ta!”; ”Când lacrimile nu vin din ochi, ci din centrul existenței, ce e? Când vin cu putere și rup barajul pleoapelor, inundând ochii lipsiți de lumina existenței care se năruie când nu apari în lumea mea, ce e. Închid ochii și strâng vâlroarea lacrimilor între gene.”, Elena Cristina Ștefan ne pune-n față un moment, moment-monument – aș zice, dacă nu m-ar apostofa literații, și-i rog să n-o facă!, de dragul colegialității – de imaginație, de meditaţie profundă asupra vieţii(vieților), ne pune-n față niște frământări de gând, preocupată fiind de reîncarnarea omului. Redă niște imagini văzute de ea în… *lumi paralele* sau, mai exact, descrie unele trăiri din vieți repetate, trăiri succesive de viață ale ei, – dar extrapolând, acestea pot fi ale oricărui om –, vieți în care omul revine pe *Planeta Albastră*, unde vine (sau este trimis!!) cu un scop bine definit, unde vine (acum, în momentul trăirii, aici; moment repetitiv, în viziunea autoarei, și nu doar a ei!), pentru că are o treabă de făcut, pentru că în viețile trecute n-a știut cum să-și gestioneze bine anii, fiindcă acum ”trebuie” să-și îmbunătățească karma, să ”lucreze” la ”destin”, să repare greșeli din vieți trecute, să regleze benefic conturi cu oameni cu care a conviețuit neprincipial în viețile trecute, poate să mai iubească o dată așa cum ar trebui, ca să-și bucure, cu-adevărat, sufletul(plecat neîmpăcat dincolo, după viața sa anterioară), – să nu mai ”rupem sufletul în bucăți” (nici pe al nostru, nici pe al celui de lângă noi, oricine ar fi acela: tată, mamă, bunici, șoț/soție, copil ori, pur și simplu, un semen oarecare) –, poate să-și educe mai bine un copil sau să-l iubească mai mult, ori să fie mai tolerant cu partenerul/părinții/semenii, să nu mai acționeze grobian la primul instinct, să nu mai deziluzioneze pe cei dragi, nici să le dea speranțe deșarte, promițându-le marea cu sarea, poate să facă/facem alegeri mai bune, mai chibzuite, vine să se purifice prin... *lecții de viață*, unele dure, altele fantastice, mângâietoare de suflet...

Povestirile autoarei, descrierea situațiilor, limită uneori, sunt trăiri ale multora dintre noi (mai puțin ale mele, eu cred doar în Înviere, și asta doar o singură dată, afară de învierea, de trezirea de după fiecare cădere în păcat, care este multiplă, și căderea și trezirea). Da, unora li se întâmplă situații ca cele descrise de autoare în romanul *În jocul umbrelor*, – bine gândit titlul, căci, da, ”umbrele” ne-nvăluie, uneori, pe unii, și ne duc într-un ”joc”ee, pe care, neavând încotro, ”îl jucăm”, nedumeriți, uimiți de-ntâmplare, de ”eroii” pe care… parcă i-am cunoaște, de rolul pe care ni-l cere întâmplarea să-l jucăm.

Destui cititori se vor regăsi în amintirile din romanul Elenei Cristina Ștefan, fiindcă foarte mulți oameni au deja-vu-uri. Și nu cred că asta li se întâmplă doar acelora care au frământări vizavi de mistic, ci mulți sunt, pur și simplu, smulși din

cotidian, la un moment dat, pe neașteptate, și purtați pe tărâmuri pe unde, ajungând, li se pare că ei au mai fost pe acolo, că știu exact traiectoria drumului, că știu o clădire, o persoană, chiar comunică cu aceasta ca și cum ar cunoaște-o de-o viață, ca și cum ar avea ceva de lămurit, se regăsesc într-o grădină, într-o pajiște, se simt minunat, de parcă ar fi de-acolo de-o veșnicie, ca și cum sufletul lor asta ar fi căutat întreaga lor viață pământeană și ar fi nădăjduit să ajungă în oaza de mister și împlinire…

Înțelegem din roman că venim și revenim în viața aceasta, ori de câte ori n-am trăit-o cum trebuie, venim să servim porția de *lecții de viață,* venim până învățăm să facem pace cu noi înșine și cu ceilalți, spre împlinirea sufletului.

Citind cartea, cap-coadă, de mai multe ori, o carte de excepție, am dar peste un paragraf și țin să-l citez în încheiere: ”Credeam că viața mea este foarte condimentată, dar ascultând și poveștile altora (în speță povestea din cuprinsul acestei cărți; *n.r. A.R.)* constat că tot haina vieții mele aș îmbrăca-o, fără să mă mai plâng” (pg.176). (**Antoneta Rădoi**, *În jocul umbrelor*, din *Convorbiri literar-artistice* nr. 22/2021)

Iată-ne în fața unui joc subtil, la care ne invită scriitoarea Elena Cristina Ștefan, *În jocul umbrelor*, Editura *ePublishers*, București, 2020. Un roman ce cuprinde lecții de viață care te surprind, altele în care te regăsești, dar toate într-o continuă căutare și regăsire de sine, de a înțelege sensurile ascunse ale sincronicităților și hazardului în care plonjăm, cu sau fără știință, neștiind niciodată cum este mai bine.

Încă din prima parte, „Pictură din cuvinte” ne întâmpină cu o scriere profundă, acaparatoare, cu trimiteri mitice, cu rezonanțe cosmice care îți umplu inima cu emoții și amintiri, cu personaje frumos conturate, care între plăsmuirile imperfecte al naturii sau ale destinului, sunt descrise sublim de autoare, își trăiesc întâmplările, visele sau dezamăgirile. Romanul redă viața personajului feminin principal, care poate fi sau nu chiar autoarea, o viață cu urcușuri și coborâșuri, în țară și în orașul italian Faenza, unde pleacă cu fetița ei Emilia, încercând să-și refacă viața.

Acțiunea se petrece pe mai multe planuri, cu reveniri nostalgice la casa părintească, la bucuriile copilăriei. Ce frumos ne prezintă: *„mama-zâna iubirii și a liniștii”* (pg.20), amintiri de la grădiniță, cu educatoarea *„ca o bufniță mare”…* Asel care îi dăruise *„menirea”… „cu locurile care spun povești”… „eram copii veseli cu cheia de la ușă pusă pe o ață groasă, la gât. Eram responsabili și trăiam copilăria”* (pg.71), amintiri de la derdeluș, atmosfera de basm din casa părintească *s*au *„Timpul mă legăna în brațe”… „percepeam melodia naturii”… „senzații difuze”* (M-am grăbit).

Alteori ne poartă în lumea îngerilor, ne vorbește de botezul stelelor, de jocul puilor de găină, redă amprenta timpului, difuzorul la care asculta actualități, pe Rozina și Negruț, stă de vorbă cu Dumnezeu dorind *„să vină pe pământ cu omenie”*(p.29). Motivul oglinzii apare des într-o căutare de sine și de sensuri.

Personajele masculine din viața ei, fiecare venind la momentul cuvenit, Asel, Florin, Toni, apoi Fabio, nu fac decât să-i întărească convingerile că aceștia nu îi oferă decât incertitudine și nesiguranță. Povești de viață, de cuplu, de iubire, trăite de ea sau de alții, care redau lupta continuă a femeii de a fi fericită alături de un bărbat integru și iubitor și de a-și crește cu demnitate copilul.

Face analize pertinente, de fin observator trăgând concluzii: *„natura bărbatului contrazicea toate legile firii…. El iubea femeia în general”,… „doar noi mai tindem*

uneori, să-i ducem pe o culme prea romantică pe unii dintre ei, însă toți vor face la fel”, înșelându-și soția.

Viața o călește, o face o femeie puternică, ce își asumă singurătatea: *„În singurătatea mea, aveam mai multă veridicitate, autenticitate”* (pg.62).

Întâlnim comparații care ne încântă și surprind: *„mă simțeam ca în placentă și așteptam renașterea”; „sărut iudaic”; „păsările de noapte taie liniștea stelelor”* (pg.65).

Foarte des vorbește cu ea însăși la o cafea: *„ok, mi-am învățat lecția, îmi pare rău că m-am încăpățânat să rămân într-o relație care nu duce nicăieri. De ce nu pot să rup acest cerc care se repetă,și se repetă parcă la infinit? ce mai am de învățat*?” (pg.84). *„Îmi trebuia o reconfigurare de traseu prin viață* (pg.93) ori *„Mă iubesc așa cum eram și mă vreau înapoi”… „Nu mai vreau să fiu un personaj figurant printre trăirile tale. Eu pot să fiu personajul principal în propria poveste”* (pg.96).

Cerul îi este mereu aproape*: „Steaua mă privea de departe”,… „revărsa asupra existenței mele, toată puterea magică a universului.” … „noaptea mă preschimba în făuritoarea destinului meu*” (pg.96). *„Universul făcea parte din mine, iar eu eram parte din univers*” (pg.132).

Lecții pe care le învață trăind pe rând, cea a durerii, a despărțirii, a iubirii, a singurătății, a înțelepciunii odată cu înaintarea în vârstă: *„Fericirea o caut în mine și în tot ce pot să văd frumos în natură, în tot ce universul ne oferă”* (pg.133).

Reflectând asupra titlului romanului, mă întreb care umbre îi bântuie existența, umbra celui pe care l-a iubit, sinele său, umbrele nopții, ale trecutului, cele din oglindă, umbrele destinului unde nu știi când se crează fereastra spre a *„reîncepe să se scrie viața?”* (pg.94). Dar autoarea ne spune*: „Umbrele trecutului dansează ca într-o horă a ielelor…; Merg zâmbind apusului care trage după el cortina*. (*M-am întâlnit cu bătrânețea!* pg.206) Da, suntem fiecare una din miliardele de ghinde ale copacului cosmic, menite spre a rodi (...).

Un roman psihologic, lecturat cu mare plăcere, care denotă talentul scriitoricesc al autoarei, o prezență deosebită în acest areal atât de zbuciumat al literaturii. (**Aurelia Rînjea**, scriitor, *În oglinzile sufletului*, Cuvânt de lansare a cărții, publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr 23, iul-aug. 2021)

Profil realizat de **Antoneta RĂDOI**
Redactor şef Revista ***Convorbiri literar-artistice***

Bianca TIMȘA STOICESCU

Absolventă a Universității din Craiova, *Facultatea de litere*, promoția 1998, Bianca TIMȘA STOICESCU s-a îndreptat spre București, unde activează, de peste 27 de ani, ca jurnalist multimedia.

Și-a descoperit pasiuni literare încă din copilărie, încurajată fiind de profesorii de limba română din gimnaziu și liceu. A început cu compuneri școlare și poezie, manifestări literare specifice adolescenței, pentru a se axa, apoi, pe eseuri sociale. Adevărata vocație și-a găsit-o, câțiva ani mai târziu, în povestiri dedicate inițial copiilor, dar care nu li se adresează numai lor. Fiind un amestec de fabulă și poveste terapeutică, aceste istorisiri le sunt de folos tuturor celor care pun accentul pe inteligența emoțională și relațiile interumane.

Debut literar

A debutat în anul 1992, în revista *Încotro,* cu povestirea *"Nu există sfârșit"*. Debutul editorial a avut loc cu volumul *Ce poate face un copil*, Editura Viață și Sănătate*,* 2010, povești pentru copii.

Cărți publicate

Ce poate face un copil, Editura Viață și Sănătate*,* 2010; *Cangur la minut*, (2011), Editura Viață și Sănătate; *Caracatița printre noi* (2012), Editura Viață și Sănătate; *Aș vrea să fiu o mare* (2018), Editura Viață și Sănătate; *Povestiri amuzante despre lucruri serioase* (2018), Editura BebeDream; *Baloane în soare* (2020), Editura BebeDream.

A publicat povești pentru copii în mai multe antologii, printre care: *Visăm frumos* (2011), *Sclipiri de stele* (2014), *Bookătăria de texte și imagini*, vol. 2 (2016).

În plus, a scris și a dramatizat 800 povești pentru copii, care pot fi găsite pe internet, pe site http://www.rvs.ro/emisiuni/povestiri-pentru-copii și a predat cursuri de scriere creativă pentru copii. În urma colaborării cu micuții cititori ai Bibliotecii Emil Gârleanu din București, poveștile lor au fost publicate în cartea *101 Basme Românești scrise de copii*, publicat la Editura Bibliotecii Metropolitane București, în anul 2019.

În cadrul unui proiect european, a fost autoarea povestirilor din cartea *Învățăm și ne jucăm cu Nino și Ronia* (2017). La rubrica: "Povești pentru copii" publică în *Convorbiri literar-artistice*.

Extrase din referințe critice

Bianca Timșa-Stoicescu mi-a fost studentă – unul dintre acei studenți care preferă să-și spună punctul lor de vedere cu privire la operele literare, nu ceea ce spun criticii despre ele. Faptul că a început să scrie nu este întâmplător: dintotdeauna i-a plăcut lucrul acesta și a avut talent. Că a ales să scrie pentru copii este absolut providențial, pentru că cei mici din zilele noastre au nevoie de cărți care să îi ajute să învețe adevăratele valori umane.

Părinții, de asemenea, au nevoie să vadă că încă se promovează valorile sufletului și că n-au de ce se teme pentru copiii lor – după ce și le vor însuși, aceștia vor reuși să se descurce în viață. Cât despre educatori, dacă ar începe fiecare oră cu o poveste din această carte, s-ar apropia de cei mici și i-ar ajuta să fie fericiți.

Astfel, cartea aceasta ne este de folos tuturor, dar mai ales celor care vor veni, pentru că vor descoperi că, într-un secol al indiferenței, există încă pasiune pentru bunătate, iertare și speranță. **(Prof. univ. dr. George Sorescu, critic și istoric literar; Cuvânt la lansarea cărții *Baloane în soare*)**

Bianca Timșa Stoicescu și-a descoperit pasiuni literare încă din copilărie, sub încurajarea profesorilor de limba română din gimnaziu și liceu. Absolventă a Universității din Craiova, Facultatea de litere, a debutat literar în anul 1992, urmând participarea în mai multe antologii de povești. Vocația ei este de scriitor pentru copii. Volumul *Caracatița... printre noi*, apărut în anul 2008, Editura „Viaţă şi Sănătate", Bucureşti, 2008, este al doilea dintre cele 7 volume de autor publicate până în prezent.

Acesta cuprinde 30 de povestiri deosebite, un amestec de fabulă și poveste terapeutică, în stil propriu, diferit de poveștile întâlnite în literatura română contemporană pentru copii. Sunt potrivite și pentru copiii de grădiniță, cărora să le citească părinții, și pentru cei de clasele primare, fiind suficient de scurte ca să nu-și piardă răbdarea de a le citi singuri.

Cartea este gândită în așa fel încât fiecare povestire să poată constitui subiect de gândire sau de discuții cu părinții, rămânând loc, câteva rânduri, în care micul cititor să-și expună părerea cu privire la întâmplarea descoperită și ce are de învățat din ea.

Subiectele sunt circumscrise direct vieții copiilor, relațiilor sociale ale acestora: cu prietenii, cu vecinii, cu părinții, la școală, constituind adevărate lecții de empatie. Scrise antrenant, cu umor și cu un vocabular adecvat vârstei, acestea au o tematică diversă: de ce să nu rupi florile, să nu scotocești prin sertare, să nu minți, să ai grijă de lucrurile tale, să nu le faci rău prietenilor, să-ți recunoști poznele, să-ți respecți promisiunile, să clădești și să păstrezi prietenii. Uneori, mai au și părinții ceva de învățat din poveștile Biancăi – cum ar fi, să nu facă diferențe între frați și să nu mai fie atât de preocupați de notele copiilor, ci de ce au învățat efectiv și cum se poartă.

Volumul are dimensiunea unui caiet și are ilustrații grafice, alb-negru, redând aspecte ale fiecărei povești. După câte am aflat, acest format a fost gândit pentru că e practic în zilele noastre: părintele îl păstrează în geantă și, când copilul se plictisește, la drum lung, poate colora personajele despre care seara i s-a citit sau a citit. În același timp, nefiind desene color, prețul cărții rămâne accesibil oricăror buzunare. Îl recomand cu drag copiilor până la 10-11 ani și părinților lor. (**Marina Costa***,* scriitor; *CARACATIȚA... printre noi*, de Bianca Timșa Stoicescu; text publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr. 20/2021)

O carte pentru copii, proaspăt editată, deschide un nou univers al lecturii și bucuriei acestora, prin lumina și emoția emanate de către autor, dacă acesta, prin harul primit, este un bun constructor de cuvinte calde, prietenești și luminoase, cuvinte care să-l atragă pe micul lector.

La doamna Bianca Timșa-Stoicescu, scriitoare cu semnătură mai veche pe cărțile pentru copii, găsim aceste taine. Prin povestirile sale scurte, dar cu chintesența modului de a face educație subtilă lectorului minor, reușește cu desăvârșire și admirație. Aceasta dovedește că autoarea, cu prezentul volum, deschide mai mult evantaiul titlurilor lucrărilor sale literare pentru cei care poartă în trupurile lor de îngeri răsăritul soarelui. (**Victor Ghe. Stan,** președintele Secțiunii de *Literatură pentru Copii și Tineret a Uniunii Scriitorilor din România*; cop. IV, *Vreau să fiu (o) mare*, 2017, Editura „Viață și Sănătate")

Bianca Timșa-Stoicescu are din nou o carte cu mici povestioare cu tâlc, provenind din lumea celor de-o șchioapă. Observatoare atentă și pasionată (ceea ce i se trage din profesia ei de ziarist), autoarea s-a specializat în literatura pentru copii.

De ce este bine să avem în bibliotecă volumul de proze al Biancăi Timșa-Stoicescu? s-ar putea întreba cineva. Răspunsul este simplu: din cel puțin trei motive. În primul rând, pentru a stimula gustul pentru citit al micuților noștri. Prin dimensiuni, limbaj și personaje, cărticica poate deveni un bestseller pentru prichindei. În al doilea rând, pentru că are un pronunțat caracter moralizator și educativ, ceea ce constituie un sprijin pentru părinți și educatori. Și, în fine, pentru caracterul lui interactiv, copiii fiind îndemnați să-și spună părerea despre fiecare caz în parte. "30 de povestiri – câte una în fiecare seară!" – pare să ne îndemne autoarea. Să-i dăm crezare!

În vâltoarea scurtei noastre vieți, care este asezonată din plin cu bune și rele, avem nevoie de asemenea pilde. (**Marius Dobrescu**, traducător, scriitor și ziarist; cuvânt la lansarea cărții *Vreau să fiu (o) mare*, Evs, 2017)

Bianca Timsa-Stoicescu are un sac interminabil cu povești frumoase și instructive. Dintre cele peste 500 de povești, scrise în 4 ani, scriitoarea ne oferă, în colecția intitulată *Vreau să fiu o mare,* 24 de povestiri contemporane. Stilul umoristic face ca poveștile, deși moralizatoare, să nu sune didactic, și ajută cititorii să găsească modalități de a-și face prieteni noi și de a-i păstra pe cei vechi, fără să se certe sau să se jignească unul pe celălalt.

Dacă destinatarii acestui volum sunt la grădiniță, părinții și bunicii nu vor obosi citind poveștile, căci ele pot fascina până și adulții ale căror suflete au păstrat o rază de copilărie. (**Marina Costa**, scriitoare; cop IV, *Vreau să fiu (o) mare*, Editura **Viață și Sănătate**, 2017)

Povestiri amuzante despre lucruri serioase. Editura „Bebedream", București, 2017, editor Răzvan Radu Kadar (200 pagni + 8 imagini prezentare la cărți ale editurii: ex. *Biblia pe înțelesul celor mici*, format 16,3 x 16,3 cm, 49 de pagini).

Bianca TIMȘA STOICESCU știe să scrie cu subiect și predicat, să povestească clar și interesant, să fie atentă la ortografie (absolut nici o greșeală! Se poate da exemplu în orele școlare, pentru punctuație și analize gramaticale). Iată titlurile primelor zece schițe din cele patruzeci, care, citite în cheia titlului, sunt prilej de bună dispoziție și atenție din partea celor mici/ omuleți mari și pici serioși, copilăroși/ din preajmă: "Prizonierul", "Turtița de căniță", "Dorința", "Se caută un pui... de somn", "Să fii o palmă", "Îți spun de dulce", "Țopăilă", "Invidia", "Cel mai mic", "Mărunțul".).

Iată începutul schiței: CUM AJUNGI ”CEL MAI”?:

”În fiecare dimineață, veverița venea să-și salute ospitaliera gazdă, copacul în care-și avea scorbura. De fiecare dată se purta aceeași discuție. De data acesta, însă, lucrurile au mers mai departe. Pentru prima dată, copacul a povestit mai mult despre el!

- Tu ești cel mai bun copac, l-a lăudat veverița.

- Eu sunt cel mai bun copac, pentru că ți-am dat voie să-ți faci căsuța între crengile mele!”

Rețineți, numele povestitoarei: Scriitoarea Bianca Timșa Stoicescu. (**Florin Grigoriu**, text publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr. 22/2021)

Din ce în ce mai des apar în spațiul literar românesc cărți cu povești pentru copii. Da, zic ”povești pentru copii”, căci știm că există și cărți de povești pentru…oameni (mari). Chiar de curând m-am ocupat, personal, de cartea unui colaborator, a unui tânăr foarte talentat, Alexandru Ionuț Mihai, pe care l-am descoperit când era în anul I la Politehnică și de care sunt tare mândră, (în sensul bun), care a scris povești pentru oameni mari. Am vorbit acum câteva luni despre asta, însă acum în prim-plan o avem pe Bianca Timșa Stoicescu, care, observăm, este preocupată de poveștile pentru copii. Ei bine, ca și ea, și eu cred că ei, copiii noștri, chiar dacă au tabletă, chiar dacă au smartphone-uri deștepte, ultraperformante, și stau non-stop cu ochii în ele, uitându-se la desenele animate, multe dintre ele de-o grăzăvie de nedescris, unde oamenii nu au chipuri deloc umane, iar animalele sunt niște creaturi de neimaginat, așa încât eu nu m-aș uita la desenele alea nici plătită, nici bătută, și, tocmai de aceea consider că povestioarele Biancăi sunt bine venite și, cu siguranță, încă sunt copii cărora le plac poveștile din cărți și încă au nevoie de povești scrise, apărute în cărți frumos colorate, povești cu talc sau cu ”miez”, povești cu învățături, povești cu final înțelept, povești cu morală.

Autoarea noastră a publicat mai multe cărți, dar la mine au ajuns trei, fiindcă eu așa am procedat cu autorii la al căror profil am lucrat pentru a fi, mai apoi, prezenți în *Enciclopedia Scriitori din Generația 2000,* le-am solicitat fizic cărțile, minim trei, așa cum cerea regulamentul, și le-am solicitat fizic și ca să le văd, să le am în mână, să le citesc, căci mie îmi place să citesc cartea, s-o răsfoiesc, să-i simt mirosul hârtiei, și apoi să fac cronică de prezentare acolo unde găsesc că o carte are ceva concret de comunicat. Acestea sunt: *Vreai să fiu (o) mare, Povestiri amuzante despre lucruri serioase* și *Baloane în soare*. De cum le-am primit, nedecizându-mă pe care s-o las deoparte și cu care să încep, le-am răsfoit paginile, oprindu-mă la mai multe povestioare care m-au atras după titlu. M-am gândit că dacă aș fi un copil care știe să citească, aș selecta, mai întâi, după titlu, și le-aș citi pe acelea care au un titlu atrăgător/interesant, după care, epuizându-le, aș trece, rând pe rând, la celelalte. E destul de greu să selectezi, fiindcă autoarea a creat povestioare (deci nu povești de întindere), multe, iar titluri atrăgătoare a ales cu prisosință. Fiecare povestioară are în subsidiar o povață, o morală, ca să zic așa. Spre exemplu în povestioara ”Răspunde repede la întrebare!”, pag. 37 din volumul *Vreau să fiu (o) mare*, găsim povața pentru copii, de a nu trece nepăsători pe lângă un alt copil care plânge din vreo pricină oarecare. Și autoarea, insistă pe ideea de a nu-l abandona pe copilul care plânge, chiar dacă atunci când ne oprim să-l întrebăm de ce-i necăjit, acela ne respinge sau e cumva introvertit și nu vrea să fie ”inoportunat” de intruși: ”– De ce plângi? întreabă Bogdan, cu compătimire”. ”– Hi,hi,hi! își văzu Ștefan de plânsul lui”. ”– De ce plângi?, insistă Bogdan”. ”– Ce-ți pasă ție de ce plâng? Nici măcar nu mă cunoști!”. ”Nu te cunosc, dar îmi pare rău de tine, chiar dacă nu te-am mai văzut până acum…”. Urmează un dialog

interesant între cei doi copii, Bogdan apropiindu-se, cu eleganță și sensibilitate de Ștefan, reușind să se împrietenească și, astfel, află că Ștefan era trist și plângea pentru că-și pierduse cățelușul, iar Bogdan îl ajută să înțeleagă că lucrurile se pot rezolva fără plâns… ceea ce e un lucru minunat, fiindcă știm că plânsul ”usucă ochii”.

Ce face cărțile și mai atrăgătoare este faptul că autoarea intarsiază în povestioare desene, de regulă animăluțe, care pot fi colorate de copii, și, totodată, descoperindu-le, mai ales copiilor de la oraș, care, mulți, nu știu cum arată o găină, darmite un rinocer. Interesantă abordare, ca, de altfel, toate abordările din toată desaga de povestioare pentru copii din cărțile Biancăi Timșa Stoicescu.

Nu știam nimic despre autoare. Aflu acum, cu bucurie, că parte din aceste povestioare se lecturează dimineața și seara la Radio ”Vocea Speranței”, ceea ce înseamnă că, prin intermediul acestui post de radio, pildele din subsidiarul povestioarelor ajung la urechiușele multor copii, dar, de ce nu, și la urechile adulților, căci doar și ei au nevoie de povești și chiar de pilde… (**Antoneta RĂDOI***; Cărțile de povestioare pentru copii ale Biancăi Timșa Stoicescu*, text publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr. 20/2021)

Consecventă în a scrie literatură pentru copii Bianca Timşa-Stoicescu beneficiază şi de faptul că este redactor la un post de radiodifuziune. Povestirile adresate celor mici, pentru a-şi atinge finalitatea, (care este în principal de ordin educativ, dar e şi aceea de a-i răsădi – copilului care citește – *n. A.R.* – gustul pentru frumos în artă, în măsura în care se poate face deocamdată acest lucru), poate fi atinsă cel mai lesnicios dacă istorisirile sunt *auzite*.

În deosebire de alți autori sau autoare, care compun *și* literatură pentru copii, ca un fel de auxiliar al lucrărilor pentru adulți, Bianca Timșa-Stoicescu, autoare a unor volume precum *Vreau să fiu (o)mare, Baloane în soare, Povestiri amuzante despre lucruri serioase*, se consacră în exclusivitate acestui gen. Dacă autorii mai devreme amintiți au un destinatar precis, (un nepoțel, o nepoțică, niște nepoței, niște nepoței ai unor rude ș.a.m.d) autoarea noastră se adresează copiilor **în genere**, și în felul acesta are șanse sporite de a se înscrie în perimetrul artei, care are în vedere nu un anume public specific, ci, teoreic vorbind, o multitudine infinită de destinatari. Tocmai de aceea ”povestirile scriitoarei pot plăcea și plac realmente și adulților”. În ele se prinde particularitatea atât de specifică psihicului infantil de a da personalitate unei părticele din corp, unui obiect, unei viețuitoare. Nu e vorba aici doar de personificare, de antropomorfizare, ci de faptul că toți la o vârstă fragedă simțim că orice entitate, orice particulă din univers are un rol pentru ca binele să triumfe. Aceasta se-ntâmplă spre bucuria lui, a micuțului cititor, căci nativ suntem buni, așa cum bine a opinat Jean Jaques Rousseau. Există un *illo tempore*, o vârstă de aur a existenței noastre atunci când suntem în primii ani de viață, dar perspectiva noastră de atunci, modul în care ne închipuim universul, toate acestea le pierdem mai târziu. Bianca Timșa-Stoicescu are talentul de a întreprinde cu mijloace proprii și potrivit receptorilor ei principali, un timp altfel pierdut. Ea caută să meargă astfel să ne aducă momentele primilor ani, să ne replanteze în conștiință trăirile noastre de-atunci, gusturile noastre de-atunci. În concluzie, scriitoarea găsește, în măsura în care posibilitățile ei artistice i-o permit, timpul pierdut al unei prime vârste, pe care-l căuta în ceea ce privește o etapă mai avansată a existenței Marcel Proust. (**Victor Atanasiu**, critic literar; text publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr.23)

Portret de autor întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor șef **Convorbiri literar-artistice**

Dan TIPURIȚĂ

S-a născut în data de 8 decembrie 1943, în București, într-o familie de intelectuali. În adolescenţă a frecventat cenacul Theodor Neculuţă. A urmat liceul I.L. Caragiale. Era considerat poetul liceului, își recita poeziile proprii la serbările școlare.

A absolvit facultatea de Medicină Veterinară obţinând diploma de doctor veterinar. Începe activitatea în producţie ca director de fermă la o unitate de stat din apropierea Bucureștiului, întrerupând multă vreme legătura cu foștii colegi de cenaclu.

A debutat la 16 ani în revista Luceafărul, apoi a publicat în special la rubrica ”Dintre sute de catarge*”,* condusă la acea vreme de poetul Gheorghe Tomozei.

În perioada 1971-1978 a frecventat sporadic cenaclurile literare ”Nicolae Labiş”, ”Săptămâna”, publicând în reviste. Deținând diverse funcții de conducere în Ministerul de resort timp de aproape 30 de ani nu a mai fost prezent în cercurile literare. În anii 80 i s-au publicat două cărți de specialitate la Editura *Ceres*.

Cărți publicate

La Editura *Semne* zece volume de poezie: *Versuri de demult, Diamante pe coroana albă, Goodbye Florida, Vânzătorul de iluzii, Heterozis, pe care le grupează apoi în Filogenie (volum antologic) și în continuare Plecați, Pământul se mută!, Cromozomi din genunchi de femeie, Magia eredității, Genetica îngerilor.* Din 2016, la Editura *Betta*, publică volumele de poezie: *A.D.N.-ul fericirii, Să ne iubim deșertăciunile, La sărbătoarea genei cu dragoste,* vol.1, *Dreptul de a fi neuitați, Influxuri exotice, Încoronarea macilor*, *Diastola zborului alb*, *Zâmbetul se naște în nervul vag, Endorfinele, Plexul solar* precum și volumul de proză scurtă *Triunghiul Bermudelor;* În 2018, la Editura *ePublishers*, publică volumul *La vest de stânca temporalului* și are în editură al 24-lea său volum, *Castelul feromonilor.* În 2020, la Editura *Neuma* publică volumul *Cinica poeziei.*

Prezență în antologii

Meridiane lirice - Antologia universală a poeților români contemporani, Editura *Armonii culturale, 2012; Paradigme virtuale,* Editura *Pim, 2014; Antologie de cenaclu,* Editura *Cetatea cărții, 2015; Art and Humanities* (Journal of the American Romanian Academy), Hayvard, CA 2016; *Din universul poeziei române actuale (antologie bilingvă româno-turcă),* Editura Betta*, 2018*; *Culegătorul de petale,* Editura Detectiv

literar *2019; Poezia iubirii*, Editura Betta*, 2019; Rația de* libertate, Editura Betta *2019, volum de proză; Noaptea statuile întineresc,* Editura *Nemira*, 2020 (Antologia filialei București a Uniunii Scriitorilor, coordonată de Horia Gârbea).

A fost evidenţiată originalitatea viziunii ”biogenetice” asupra modului de a gândi și a scrie poezie. Critica literară îl consideră pe Dan Tipuriță ”fondatorul poeziei biogenetice sau a biopoemului”.

În prezent publică la diferite reviste literare, este membru în colectivul de redacție al revistei online *Dialoguri Culturale.*

Premii și diplome

Diploma de excelenţă oferită de revista literară *Cetatea lui Bucur* pentru anii 2016 și 2019; Diploma de laureat al Concursului Naţional de Poezie ”Radu Cârneci” (premiul III), 2019, publicându-i-se ca recompensă gratuit volumul *Endorfinele* de către Editura Betta. Diploma de laureat (premiul I) al Concursului Naţional de proză scurtă ”Nicolae Velea”, 2019, pentru care i s-a publicat gratuit la Editura Betta volumul *Triunghiul Bermudelor.*

Referințe critice

Întreaga lirică a lui Dan Tipuriţă este o epopee, împărţită în nenumărate cânturi, care dă semnele îmbucurătoare că încă se va continua, un cânt de dimensiuni fără margini, dar nu unul al nibelungilor sau al lui Roland, ci unul al cufundării în neant şi al reapariţiei din el, al tragicului îmbucurător al dizolvării spre reclădire, al presimţirii sunetelor de tobă în tăcerea desăvârşită, şi al zgomotului şi al furiei, cum ar fi zis Faulkner din care se va ivi tăcerea, extinţia întunericului afiinţei poetului dizolvat în cosmos şi a cosmosului întrupat în fiinţa poetului.

Caracteristic poeziei lui Dan Tipuriță este că mereu există o inventivitate rodnică a metaforei, o desprinderecu har de realul propriu-zis: eschimoșii sunt ai recilor rațiuni, – lanii sunt ai gândurilor viforâte, iar igluurile ai propriului genunchi –, așadar nimic nu este al realității empirice, ci al viziunii poetice, care asamblează cu har date ale existenţei cu cele ale unui joc secund, cum ar fi zis Ion Barbu.

Este viziunea apocaliptică a unui segment de viață perceput de un poet remarcabil, considerat de critici fondatorul ”poeziei biogenetice”, care și de această dată reușește să transmită cititorului fiorul liric al unui alt mod de a percepe lumea sa. (***Victor Atanasiu*****,** critic literar).

Poetul Dan Tipuriță reușește o metamorfoză uluitor de îndrăzneață, aproape impudică în ochii esteticii tradiționale, printr-o evidențiere a părților anatomice proiectate în lumea exterioară și în lumea lăuntrică.

În acest proces, poetul *reușește un miracol*, o mică geneză a vieții și a omului în carne și oase cum se zice în univers, situație reflectată poetic prin viziunea medicului poet și a vocabularului introdus de el *pentru prima dată în poezie.*

Poezia biogenetică a poetului Dan Tipuriță este un rod al simțirii și al minții care percepe omul și lumea într-o viziune anatomică. Cu termenii de specialitate din profesia lui, *el înnoiește limbajul poetic*, păstrând nuanțele și proporțiile, cum marele poet Ion Barbu a adus din matemetică, geometrie și astronomie termeni care-i disting exprimarea originală. Poetul își gândește poezia! (***Ion Dodu Bălan***, critic literar).

Socotind-o, la figurat vorbind, ca pe o fiinţă umană, *poezia biogenetică* a domnului Dan Tipuriţă vă va lua de mână şi vă va conduce prin ţara cromozomilor, prin ţinutul organelor hematopoetice, cele făcătoare de minuni sangvine, în castelul lacrimii, prin crângul luminos al surâsului, printre oglinzile citoplasmei, veţi fi îmbărbătaţi de clopotul pulsului de seară.

Şi chiar dacă în pupile va începe să vă înăbuşe fumul nevedeii veţi începe să simţiţi parfumul unui vis ciudat, veţi coborî cele câteva trepte ale neuronilor şi veţi putea trăi împreună cu autorul - Dreptul de a fi neuitaţi. (***Geo Călugăru***, scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor).

Modernitatea expresiei literare, pe care unii ar cantona-o în detașamentul difuz, cu identitate incertă, al postmodernnismului, nu se rezumă doar la epatanta biogenetică, adică la schimbarea destinației sau a rutei unor termeni consacrați în jargon anatomic. Așadar, Dan Tipuriță nu este un simplu acar semantic: el propune o nouă fiziologie a sentimentelor.

(...) fără nicio îndoială, Dan Tipuriță va rămâne ca autor al unui parcurs estetic încă neexperimentat, la noi, până în clipa de față, ceea ce nu este lucru puțin. „Deșertul deslușirilor biogenetice” (sub aura epidermei) îl recomandă și, totodată, îl obligă. (***Gabriel Cheroiu***).

Poetul renunţă, sau ne propune renunţarea la speciile literare bineştiute, elegia/romanţa, imnul/oda, pamfle-tul, meditaţia şi, printr-un verslibrism cam fără nici o limită, ne înfundă în discurs neoratoric, în poezia de notaţie, într-o poezie de observaţie rece, abandontă în ghearele unui limbaj de prea multe ori ştiinţific, medical.

Ce mai rămâne? Rămâne totul. Se pot construi capodopere din deşeuri dacă ai talent şi, în definitiv, nu sunt capodoperele umanităţii, de la piramide şi poeme homerice, un soi ilustru de deşeuri aruncate în ochii sau în conştiinţa lumii?

Încă o dată şi de mai multe ori, nota bene, poetul „plexului solar” este de luat în seamă cu multă seriozitate, inclusiv prin varietatea măştilor pe care le propune şi le schimbă inclusiv cu dezinvoltură de prestigitator, măşti niciodată colorate strident, însă eficace, pregnante în jocurile sale textuale de strălucitoare energie. (***Şerban Codrin*** - scriitor)

Dan Tipuriță, poetul care a inventat *poezia biogenetică,* își propune să descrie lumea din interiorul creației pentru a o aduce într-un inteligibil accesibil doar aleșilor. Când vorbește despre formula lirică a acestei poezii, Dan Tipuriță nu se raportează la creație în sensul biblic al unicității ei, ci, mai degrabă, în sensul științific al universalității, al unității în diversitate. Instalat în interiorul creației, în lumea aceasta a celulelor, a hematiilor, hormonilor, enzimelor, neuronilor, ca o conștiință universală, el meditează asupra multiplului raport al omului cu lumea, ca microcosmos -corpul uman, și macrocosmos- lumea ca reprezentare obiectivă, în dubla relaționare spațială și temporală.

Povestea pe care o construiește în cuvinte Dan Tipuriță este propria poveste, acea „altă lume” în care aspiră să se regăsească în idealitatea ființei sale și în puritatea gândului creator. În lumea aceasta a idealității, cititorul virtual invitat de

poet în casa poeziei sale poate vedea „o altă lume”, „desigur altceva”. Acest „desigur altceva”, crede poetul, „va cânta alt puls la corzile întinse”, iar înfiorările cărnii se vor resimți „pe tâmpla cu aripile ninse”.

În această poezie a celulei, a biologiei și a cărnii fremătătoare în pulsațiile ei vitale se află și vitalitatea spiritului, a ideii. Spiritul nu există în afara cărnii, iar dualitatea aceasta conține filosofia poetică a lui Dan Tipuriță, creatorul poeziei biogenetice. (***Ana Dobre***, critic literar).

Poetul Dan Tipuriță are o structură mai complexă și apăsat modernistă, adică postmodernistă, de poet solicitat de sfârșitul omului și perspective apocalipsei. Religiozitatea poeziei d-lui Dan Tipuriță se generează paradoxal, dintr-o viziune scientistă, foarte obiectivă asupra vieții, cu o rezoluție indestructibilă, de adevăr matematic, cum ne avertizează autorul din perspectiva *poeziei biogenetice.*

Domnia sa face parte din acei poeţi care au venit din afara filologiei, din afara literaturii, a trebuit să descopere literatura de la zero prin propriile intuiţii, propriile lecturi şi astfel a ajuns la adevărurile generale.

Poezia sa are o voce personală, de aceea spun că este un poet foarte mare, un poet de rang înalt. (***Aureliu Go***ci, critic literar).

Poezia *biogenetică* a lui Dan Tipuriţă tinde să se reverse în cititor cu scopul de a-l forma oarecum, el aduce o artă poetică implicată, întru totul interesantă – propune, de fapt, încren-gătura de poeme pe o temă dată, construcţia interioară ca energie creativă.

E o poezie autentică, scrisă cu grijă la construcţie, cantabilă pe alocuri, hrănindu-se aproape exclusiv, aş zice, din comparaţii, sau revărsându-şi asupra cititorului metafora toren-ţială ce nu-ţi dă răgaz să te depărtezi de text şi imagini, te implică într-o lectură continuă. *(**Nicolae Georgescu***, critic literar)

La Dan Tipuriță tematica este diversă, metaforele sunt bine controlate, suficient de originale. Fără a fi excentrice, cu personificări inteligibile: Acum toată clorofila vibrează/ întocmai ca dansul de nuntă al frunzei/ se aud cântând rădăcinile/ cu tonul grav al dansurilor nupțiale. Observația e fină. Deși dansul nupțial exaltă o bucurie care s-ar dori unică, el nu e lipsit de o anumită gravitate care-i dă măreția. De altfel poetul teoretizează plauzibil și convingător: se cunoaște drumul drept al cuvântului/ cel hărăzit cu magia salvării/ numai prin el/ deschidem porțile metaforei. Dan Tipuriță cunoaște și el drumul drept al cuvântului, chiar dacă el îl mai pierde cu titluri stupefiante precum: În avalul laringelui. Făcând totalul, Dan Tipuriță trece cu bine pragul celor 20 de volume. *(**Horia Gârbea***, președintele Filialei de Poezie a Uniunii Scriitorilor)

(...) *Poezia biogenetică* inventată de Dan Tipuriţă reprezintă o lirică de pionierat. Introducerea denumirii celulelor: globule roşii, neuroni etc nu este supărătoare întrucât autorul ştie că nu trebuie să se păstreze în abstracţiunile fizico-chimice ci să exprime relaţia lor cu sentimentele umane. Prin acestă contribuţie, poezia sa este neomodernă, dar nu postmodernă întrucât nu ia în răspăr idealurile umane. (***Lucian Gruia***, cronicar).

Şi iată, oricât ar părea de ciudat, o nouă lovitură ca de "teatru" ne este pusă în scenă: Dan Tipuriţă revine la poezie! Cu arme şi bagaje. De parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Reluând de unde întrerupsese, restabilind circuitul... Pun toate astea pe hârtie, ca atunci când le voi citi să mi se pară cât mai adevărate*... (**Ion Lazu***, scriitor).

Oare câți neuroni consumă facerea unui poem bun? Cert este că din această investiție celulară în producția de poezie, Dan Tipuriță și-a făcut o firmă proprie, în care anatomia și fiziologia sunt puse la lucru nu doar în limbaj, ci și în combustia ideilor.

Gurile rele ar putea reduce această insolită intrprindere la un simplu divertisment, dacă poetul, într-un memoriu adresat patronului ei, nu s-ar plânge că a fost numit manager malgré soi. Scrisul e ocnă, – de la Rebreanu zicere) mai curând ca muncă silnică.

(...) Dan Tipuriță nu face paradă, să zicem neologică, el își caută mijloace coerente cu noile idei, fără a se teme de stridențe, dovadă și spendidele finețuri plastice de care se dovedește capabil: un zâmbet trist treceai ca un arcuș pe buze,…./ stăteam cu norii pe genunchi gândind / că cerul e arca lui Noe răsturnată. / etc. Oricâți neuroni ar cheltui pentru producția sa lirică, eu cred că afacerea acestui original poet este rentabilă. (***Emil Lungeanu***, cronicar).

Descopăr cu întârziere, recunosc, un poet foarte pro-fund. În cartea sa se dovedește a fi un creator deosebit, adică pune în evidență problemele de existență, de filozofie, și, intere-sant este că, le pune nu numai în termenii medicali, care ne devin astfel accesibili. După opina mea, reducând totul la strictul necesar, la o poezie trebuie să existe metafora și ideia. În poezia lui Dan Tipuriță este și metafora și ideia, și, așa cum se prezintă, m-a convins că este un poet. Un poet adevărat. (**Florentin Popescu**, redactor-șef Revista *Bucureștiul literar și artistic*)

Creațiile poetice ale lui Dan Tipuriță, denumite, pe scurt, de către poetul însuși, ”poezie biogenetică, și după Domnia Sa mulți alții, idee la care au achiesat inclusiv criticii literari și cronicarii, s-a scris mult, cronicarii și criticii literari, dar și colegii scriitori recenzând pe zeci de pagini volumele apărute succesiv, la diverse edituri, parcă, ca o foame a autorului după timpul pierdut, petrecut departe de cenaclurile literare, din vremea când era medic veterinar. Desigur noutatea totdeauna incită, și, se pare că, lirica biogenetică a incitat, astfel, poetul Dan Tipuriță fiind foarte avanatajat, ceea ce s-ar putea să-i asigure un loc între următorii nou-intrați în Uniunea Scriitorilor. (***Antoneta Rădoi***, redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*, 26 februarie 2021)

Extrase din operă

așteptarea

am așteptat o viață să vină americanii
și astăzi îi aștept cu bruma de vaccin
un elixir al vieții care-mi lungește anii
călătoriți ca norii prin plasma de senin.

cu ochii astfel strânși mereu către apus
mi s-a albit o geană de când cu așteptarea
mi-a căzut și frunza privirii ce s-a dus
la un priveghi de lacrimi să țină lumânarea.
și nu știu cum se face că am primit o cană
din care îmi beau febra cu vin din patru zări
și mă trezesc bolnav în viața de pomană
trăită de la capăt cu morbul de așteptări.
mă mai tratez cu zile le și încurc la număr
am idiosincrasie la febră și strănut
sunt deja amnezic uit că-mi duc pe-un umăr
traista cu un virus cumplit și nevăzut.
-da! încă-i mai aștept ca pe-o mândrie a faimei
cu toată sărăcia de boală îi aștept
iar dacă nu mai vin îmi vine să-i dau naibii
să-mi pun de-o înviere cu mâinile pe piept.

îmi voi bea vinul de dreaptă lecuire

e întuneric beznă în gândul meu ce zace
în neuronul minții stins ca o lumânare
îmi fumegă axonii iar de un timp încoace
nu-mi mai zăresc catrena rostită-n răsuflare.
-scriu deci exist! chiar dacă uite îmi tace mersul
mi-am așezat femurul ca sabia în teacă
bolnav de fără margini îmi pare universul
și nu există leacuri nici îngeri să îmi treacă.
am fost la capul toamnei apoi în miez de iarnă
mă hămăit-au lupii din rime prin păduri
peste retina strofei n-au contenit să-mi cearnă
zăpezi din țara muzei unde-mi țin caii suri.
dar s-a făcut de-odată o beznă de senin
în postu-acestei zile bolnave de-astenie.
de-aceea-mi beau licoarea scrisului un vin
de dreaptă pomenire ca pe o terapie.

m-am plâns la A.D.N.-ul celulei din cartier

știu că toate trec încet sau dintr-odată
cât versu-nchipuirii în trup are-o lucrare.
m-aș vindeca de mine de toți de viața toată
de molima născută și fără vindecare.
las naibii scârba vieții și boala și necazul
și pacostea căzută ca mana de prostii
ne-am miruit cu vorba / atâția ani cu hazul
ne-am botezat în apa sfințită-n bășcălii.

nici nu mai am străzi să-mi bandajez orașul
nici drum să umblu creanga cu febra la picior
s-a-mbolnăvit de boala repausului pasul
cu lacrimile plânse sub aripa de zbor.
eu am rămas ca omul timid în umbra porții
n-am curaj să intru în rai precum în cer
m-am vaccinat cu hazul iar împotriva morții
m-am plâns la A.D.N.-ul celulei / din cartier.

iarna epidermelor reci

m-au recunoscut și după vocea pulsului
pe când înălța osanale inimii la încoronare
-ce fast sublim am trăit la festivalul organelor!
matca trupului dădea naștere unor noi hematii
li se auzea gânguritul pe culoarul arterei
se înmulțea poporul râvnei proletare
steagurile roșii străbătuseră tăieturile dermei
iar eu
în toată această sărbătoare
îmbrăcat în albul pielii
priveam eternitatea fulgilor de nea
ca un aristocrat al iernii
cu epidermele reci.

am înțeles că dorul e-un sentiment bătrân

e gratis astăzi totul și munca și prostia
chiar și iubirea parcă ne costă mai puțin
i-am învățat de tânăr visând biochimia
dar n-am habar din care organe s-o-ntrețin.
mereu scapă și fuge îmi sare din năvod
dispare ca himera și când s-o facem lată
țâșnește din strânsoare cu nurii ei cu tot
până voi fi rugină de sapă și lopată.
m-am ostenit cu dorul citind Filocalia
am studiat enzime hormoni sentimentali
am și păcătuit de când cu pandemia
tușindu-mi cenușiul din spațiul pleural.
am înțeles că dorul e-un sentiment bătrân
epuizat de vlaga organelor vitale
că numai interesul și banii mai rămân
de preț la-mpărăție.
-în rest doar vai și jale!

Profil de autor întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*

Ionuț ȚENE

Ţene Ioan Vasile, numele de publicist, Ionuţ Ţene, s-a născut pe 23 februarie 1972, în orașul Drăgăşani, județul Vâlcea, domiciliul actual fiind în municipiul Cluj-Napoca. Este căsătorit și are trei copii (Catinca, Anastasia și Ștefănel).

Activitate

Este inspector superior în cadrul Serviciului Învăţământ, Cultură, Culte al Primăriei municipiului Cluj-Napoca, director editorial, *NapocaNews.ro*, redactor/colaborator *Jurnalul Românesc* (Viena), vicepreşedinte *Societatea Culturală Zalmoxis*, între anii 1991-1996 şi preşedintele *Fundaţiei Culturale Sarmisegetuza* din 1997, membru fondator – *Liga Scriitorilor din România*, 2006.

Studii

Liceul *Ady-Şincai* din Cluj-Napoca, absolvit anul în 1990; Facultatea de Istorie a Universităţii *Babeş-Bolyai*, licenţiat în 1995, cu teza de licenţă *Manifestaţii studenţeşti anticomuniste, la Cluj, în 1946*, coordonator prof. univ. dr. Marcel Ştirban; Master în Istoria Contemporană şi Relaţii Internaţionale obţinut la aceeași universitate în 1996, cu teza *Clujul Universitar. 1944 – 1948* și Master în *Dreptul Muncii*, la Universitatea *Bogdan Vodă*, Cluj-Napoca, 2010; Curs de administraţie locală, Odense, Danemarca, 2001;

Doctor în istorie, în anul 2008, cu teza: *Clujul Universitar 1944-1948*, coordonator prof. univ. dr. Doru Radosov și Post Doc, septembrie 2011 – februarie 2013, cu tema: *Clujul universitar în perioada comunistă: 1959 - 1989*, ambele la Universitatea *Babeş-Bolyai.*

Este cunoscător de limba engleză, avansat, și limba germană, mediu;

Activitate publicistică

Articole şi poezii publicate în revistele: *Cele Trei Crişuri*, *Puncte Cardinale*, *Al Cincilea Anotimp*, *Magazin Istoric*, *Tribuna Ardealului*, *Apostrof*, *Curierul Primăriei Cluj-Napoca*, *Dreptatea*, *Zalmoxis*, *Noesis*, *Steaua*, *Tribuna*, *AIO Cluj*, *NapocaNews*, *Jurnalul Românesc* (Viena), *Agora*, *Observator-Toronto* etc.

Cărţi publicate

Bal ca-n iad, versuri, Editura Zalmoxis, Cluj-Napoca, 1993; *Roşi de lună*, versuri, Editura Mesagerul, Cluj-Napoca, 1997; *De izvoare*, versuri, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 1999; *Manifestaţii studenţeşti anticomuniste la Cluj în 1946*, istorie, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 1999; *Suflet dac*, versuri, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2001; *Reflecţii critice despre o Teologie a Istoriei*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2001; *Capitala în Ardeal*, eseuri, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2002; *Cronici de istorie românească*, istorie, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2003; *Poezia noastră cea de toate zilele*, critică literară, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2004; *Viaţa mea, clipele*, versuri, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2007; *Clujul Universitar, 1944 – 1948*, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2008; Biografii Universitare Clujene. Mărturii orale, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, 2013; *Contra Curentului*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2015; *Valeriu Gafencu. O biografie teologică a Sfântului Închisorilor*, Editura casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2016; *Ridurile pietrei*, Editura casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2018; *Solitudini*, versuri, Editura Ecou Transilvan, Cluj-Napoca, 2021.

Extrase din referințe critice

***Poeți clujeni postdecembriști* de Adrian Țion**: Autorul, criticul literar Adrian Țion, a vorbit despre elaborarea acestei cărți ce cuprinde 30 de poeți clujeni, afirmați în jurul grupului Zalmoxis, poeți care, de-alungul timpului, și-au îmbogățit opera, contribuind la înnoirea metaforei și al cuvântului. Despre poezia lui Ionuț Țene, a spus că *acesta este un apostol al poeziei postdecembriste.*

(**Ion Cristofor**, despre volumul *Poeți clujeni postdecembriști*, de Adrian Țion)

Acest demers aduce în plus faptul că autorul, Ionuț Țene, deși istoric, a sesizat în mod subtil mersul duhovnicesc al lucrurilor. Prin rugăciuni, asemenea lui Valeriu Gafencu, celulele închisorilor devin *chili de rugăciune*, hrană, prilej de asceză, izolarea, lepădare de bunurile și bucuriile vieții… (**Virgil Mateiu**, *Imn pentru crucea purtată*)

Dr. Ionuț Țene-Valeriu Gafencu. O biografie teologică a Sfântului Închisorilor: Volumul apărut la Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2016 abordează cu participare și convingere problema conștiinței naționale, din perspectiva unui istoric modern, preocupat de procesul devenirii în istorie a statului național român și a dimensiunii noastre spirituale. (…)

Unghiul de vedere este orientat spre modul cum unul dintre piloanele principale ale spiritului românesc, și anume credința ortodoxă a constituit nucleul de rezistență a neamului de-a lungul încercărilor dramatice ale istoriei de a ne desființa. Astfel, atmosfera în închisorile comuniste, unde prin dramatismul coerciției forțelor ostile prezenței noastre demne în istorie, se concentrase forța de rezistență a marilor spirite ce susțineau coloana vertebrală a românismului prin credința ortodoxă. Supliciile, teroarea, prigoana, degradarea a tot ce însemna valoare umană, în închisorile comuniste amintește de catacombele romane în care mucenicii lui Hristos luptau pentru credința în Dumnezeu. (…)

Cartea se structurează ca un argument care susține veridicitatea declarației lui Nicolae Steinhardt, care-l declară pe Valeriu Gafencu, Sfântul închisorilor. Fiecare capitol evidențiază cu argumente devenirea spirituală a adolescentului Valeriu Gafencu în împrejurarea tragică a detenției, treptele urcării lui spre lumina supremă a îndumnezeirii. Sunt dezvăluite suferințele sufletești, lupta cu întunericul dinafară, precum și efortul redescoperirii sinelui în esența sa, sâmburele fericirii prezent în sinea fiecăruia dintre noi, marea clipă a revelației, forța Iubirii față de semeni, a dăruirii de sine. (…)

Înțelegem astăzi mai mult sensul Liturghiei cerul pe pământ, „… după expresia teologului rus Ioan de Kronstdat – moment al împărtășirii cu Sfânta Taină ca singură forță ce a asigurat rezistența în infernul închisorilor comuniste. Cerul coborând printre gratii a transformat închisoarea într-o biserică a catacombelor, și, astfel, comunismul a umplut Cerul de Sfinți" – după cum spunea părintele. (…)

Arsenie Papacioc – a înlocuit comunitatea de rugăciune din afara temnițelor. Cu forța sa persuasivă, cu harul inducerii crezului său, Valeriu Gafencu și-a asumat cu curaj statutul de „iubitor întru Hristos". (…)

Ultimele șaisprezece poeme pe care poetul le consideră testamentare apar ca o „mărturisire pentru cei ce vor veni".

Autenticitatea, lirismul profund tonalitatea imnică a poemelor lui Valeriu Gafencu împrumută ceva din încărcătura psaltică iar sensibilitatea sa poetică îl înscrie în generația sacrificată a poeților damnați „ieșiți prin ispășire la lumină." (…)

Această marcantă prezență a lui Valeriu Gafencu inclusiv sub însemnele poeziei în spațiul carceral contribuie la miraculosul proces de transformare a închisorii comuniste într-un adevărat spațiu sacru, ca într-o biserică, prin care sufletele s-au apropiat de Dumnezeu. Trăia credința cu atâta intensitate încât avea o uimitoare forță de mobilizare și influiențare a celorlalți. „El nu dăruia, ci se dăruia. Era pâinea frântă pe altarul suferinței poporului său pentru mântuirea neamului omenesc prin Cruce." (Virgil Maxim, Imn pentru crucea purtată). (…)

Deși condamnat politic, Valeriu Gafencu este un mărturisitor și mucenic al lui Hristos pentru poporul roman aflat în suferință și în ghiarele ateismului comunist. Asemenea primilor sfinți aruncați fiarelor în Arenă, Valeriu Gafencu este aruncat în închisoarea politică cum devenise România pentru a-i distruge spiritul creștin. De aceea, ca un adevărat nebun întru Hristos, „precum singur se declara, el va lupta cu înverșunare pentru salvarea neamului prin credință". Prin ardoarea credinței sale, prin forța cu care înfruntă obstacolele, prin înțelepciunea și convingerea cu care demola ateismul și afirma credința, Valeriu Gafencu „a fost contemporan întru mărturisirea credinței cu Isus Hristos, acolo sus pe Muntele Fericirii, ascultându-l cu atenție pe Mărturisitor." El, a înțeles cel mai bine sensul Fericirilor „propovăduite de Isus", Cuvântul Mântuitorului și s-a identificat în trăirile sale cu faptele menționate în Evanghelie, încât „Ne-a împărtășit calea spre Fericirea unică", după cum afirmă teologul și filosoful Mircea Gălăteanul, citat ca titlu de capitol. (…)

Gestul lui Valeriu Gafencu de a salva viața pastorului Richard Wurmbrand, aflat în închisoare, pe motivul propăvăduirii comunismului în timpul lui Carol al II-lea, dăruindu-i medicamentele primite de la mama sa, îl ridică pe Sfântul Închisorilor, după cum l-a numit Nicolae Steinhardt la înălțimea desăvârșirii întru Hristos. (…)

Cartea istoricului și scriitorului Ionuț Țene este, încă, o pagină valoroasă în cunoașterea adevărului din viața Îngerului care a strigat. (**Antonia Bodea**)

Extrase din operă

Dumnezeu al poeţilor

Poeţii nu pot fi interzişi niciodată
pentru că există un Dumnezeu al poeţilor
care le vede, le ştie pe toate
orice metaforă sau orice cuvânt
ce trădează ignoranţa unei iubiri uitate
orice ratare a sensului vieţii, corabie pe nisipul memoriei

Poeţii nu pot fi interzişi niciodată
toţi sunt unul şi Unu
Este cum te-ai rupe în bucăţi
cum se sparge în cioburi potirul de la cină
unde omul frânge poezia în versuri
şi sângele în metafore
iar cuvintele aud depărtarea silabelor
şi vântul bate singurătatea înserării

Poetul interzis!

Încet, încet ne interzic pe toţi, pe rând
Poetul nu are drepturi să intre în cetate
Vai de patria care pune index poeţilor
Vai de poporul care-şi uită barzii la bordura prăfuită a istoriei

Dintre ei vor rămâne doar muşuroaiele de furnici
şi viespile rătăcite în pădurea de salcâmi
Fără roade

Când poezia e interzisă în burg
Dumnezeu plânge şi lacrimile se fac crini
iar apele repezi curg tânguind spre izvoare
când poeţii sunt ţintuiţi între lacăte
Libertatea e doar o amintire
iar conştiinţa o Fata Morgana pe cruce

În ce ţară trăim, ce lume de pitici pregăteşte…
Încet, încet se arată la colţ cimitirul
unde dorm şi visează în versuri cu zornăit de lanţuri
prinşi de piroane, bătuţi cu sânge şi frânţi pe altare
poeţii români interzişi de uitare

Lăsaţi poetul în cetate!

Luaţi mâinile voastre uscate de pe poet
Degetele vă sunt cuţite ruginite
care fac ziua şi noaptea un morman de întuneric

Luaţi cuvintele voastre unsuroase de pe poet
şi plecaţi odată unde marea uneşte
memoria cu suburbiile iadului
De altfel un oraş prea aglomerat în ultima vreme
cu turnuri goale şi vorbe de sticlă

Luaţi mâna de pe poet. Sunteţi unghie în pieptul
umflat ca o velă din ochiul furtunii
Versurile albatrosului lovesc ca barda pădurea uscată

Lăsaţi poetul să caute neliniştea în insula
unde Ulise s-a întâlnit cu uitarea
şi femeia cu focul

Luaţi ghearele de meduză din silabele bardului
ce urcă strivit muntele în zăpuşeala taborică

Lăsaţi trubadurii să fie cetate fără ziduri
şi celulă fără gratii sau lacăte
Doar un cuvânt viu care se frânge pe masă
cum pâinea coaptă şi o cană cu vin
din cea mai adâncă fântână prin inimi
Poetul e izvorul din care bei şi-ţi trece setea
Urmele paşilor lui merg doar cu iubire

Lăsaţi poetul să vină asemenea profetului
Singur cu barba lungă şi sură
care nu ne atinge nici măcar cu o floare

Filosoful

(lui Constantin Noica)

Era toamnă târzie
şi cabana de lemn urca muntele
L-am întrebat de căderea frunzelor
despre teză şi ani-teză

Filosoful avea privirea de ceaţă
şi ochii fumau pipă din cel mai bun tutun de Jamaica
„Istoria nu îmi va da dreptate”

mi-a şoptit filosoful
Şi afară se auzeau speriate câteva oi
pierdute de turmă

În depărtare izvorul se chinuia să urce pietrele

„Istoria m-a părăsit la tinereţe”
a oftat filosoful

Seara s-a ridicat repede şi misterioasă
cum adolescenţa îndrăgostită

O lacrimă s-a prelins pe buze sub formă de aripă
„Istoria m-a sacrificat pentru un popor de idioţi”

Filosoful m-a luat uşor de mână
şi am ieşit în noapte
Obrajii săi ardeau raze de lună

Şi am cules una câte una stele
cum tufele de mure ciobanii
obosiţi după ziua de lucru

Aer

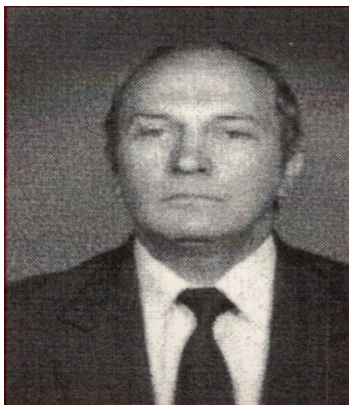
Aer albastru
Aer pătrat
Aer ca forma unui copac
Aer cât poiana din codru

Aer din cuvinte grele
Aer elastic ca trupul femeii îndrăgostite
respirație dintr-o inimă fragilă

Aer moleșit de trecerea timpului
Aer cu miros de fabrică
Aer sub chip de zbor

Aer fierbinte de stepă ce aleargă caii
undeva depărtarea șoptește furtuni de nisip

Profil literar realizat de **Nicolae VASILE**

Emil-Luciu VASILESCU

S-a născut pe data de 24.08.1938, în satul Scheiu, comuna Ludeşti din judeţul Dâmboviţa. Este fiul lui Marin, de profesie învăţător, şi al Nastasiei, casnică.

Studii

Școala primară și gimnazială a urmat-o în localitatea natală. Studiile liceale le-a urmat la Liceul Teoretic din Găeşti, actualul Colegiu Național „Vladimir Streinu”, urmate de cele superioare la Facultatea de Filologie a Universității din Timișoara (1962-1964) și Facultatea de Limba şi Literatura Română a Universităţii din Bucureşti (1964-1967).

Activitate publicistică

După absolvirea facultății, se dedică ziaristicii în cadrul revistei „Viaţa studenţească”, apoi la „Scânteia” (1967-1989), redactor la „Adevărul” (1989-1990) şi redactor-şef al revistei „Biblioteca” (1996-2009). Debut cu articole la „Viaţa studenţească” (1965). Colaborează la „Luceafărul”, „Viaţa românească”, „Ramuri”, „Argeş”, Colocvii”, „Familia”, „Contemporanul”, „Manuscriptum”, „Viaţa militară”, „Litere”, „Curier”, precum şi la emisiuni de radio şi televiziune: „Radio România”, „Radio România Cultural”, „TVR România”: Debut editorial cu „Alexandru Sahia, interpretat de...” (1977), urmat de „Alexandru Sahia, dimensiuni şi repere. Monografie” (1979), „Lucian Blaga, interpretat de...” (1982), „Vladimir Streinu, interpretat de...” (1984), „Revista Biblioteca. Studiu monografic” (1998). Publică, la centenarul naşterilor lui Anton Holban şi Vladimir Streinu, ample lucrări de istorie literară, studiile monografice „Anton Holban” (2002) şi „Vladimir Streinu” (2002). Un prim volum din „Contraforturi. Operă şi personalitate. Contribuţii de istorie literară şi bibliologie”, urmat de volumul II (2006). Coautor al volumului „Bibliologi români. Dicţionar” (2011), prima lucrare de acest gen în literatura de specialitate (cu Gheorghe Buluţă şi Victor Petrescu).

Premii

Distins cu premii ale Societăţii Scriitorilor Târgovişteni: Premiul pentru istorie literară – „Contraforturi II. Contribuţii de istorie literară şi bibliologie” (2007) şi Premiul „Dan Simonescu” pentru bibliologie – „Bibliologi români. Dicţionar” (2012). Este membru al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni (2005).

Scrieri

Alexandru Sahia. Dimensiuni şi repere. Monografie, Bucureşti, Editura Minerva, 1979; *Revista Biblioteca. Studiu monografic*. Bucureşti, Editura Timpuri noi, 1998; *Anton Holban*. Bucureşti, Erc Press, 2002; *Vladimir Streinu*, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2002; *Contraforturi. Operă şi personalitate. Contribuţii de istorie literară şi bibliologie*. Vol. I, Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2004; *Contraforturi. Operă şi personalitate. Contribuţii de istorie literară şi bibliologie*. Vol. II. Bucureşti, Erc Press, 2006.

Colaborări

Bibliologi români. *Dicţionar* (cu Gheorghe Buluţă, Victor Petrescu), Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2011.

Antologii

Alexandru Sahia interpretat de... Bucureşti, Editura Eminescu, 1977; *Lucian Blaga interpretat de...* Bucureşti, Editura Eminescu, 1982; *Vladimir Streinu interpretat de...* Bucureşti, Editura Eminescu, 1984; *Zaharia Stancu, Jocul cu moartea,* Studiu introductiv, Bucureşti, Editura Militară 1989.

Referinţe

Petrescu, Victor; Paraschiva, Serghie. *Dicţionar de literatură al judeţului Dâmboviţa. 1508-1998.* Târgovişte, Editura Bibliotheca, 1999, p. 232; Petrescu, Victor. *Scriitori şi publicişti dâmboviţeni. 1900-2004*. Târgovişte, Editura Bibliotheca, 2005, p. 247-248; *Panorama criticii literare româneşti*. *Dicţionar ilustrat 1950-2000*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de ştiinţă, 2001, p. 636; Cimpoi, Mihai. *Zaharia Stancu şi Anton Holban recitiţi azi,* în *Critice. Demonul recitirii*. Vol. IV. Craiova, Fundaţia Scrisul românesc, 2004, p. 177-178; Buluţă, Gheorghe; Petrescu, Victor: *Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse.* Târgoviste, Editura Bibliotheca, 2008 pag 101-103; *Dicţionarul general al literaturii române*. vol. Ţ-Z, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2009, p. 189-190; Buluţă, Gheorghe; Petrescu, Victor; Emil Vasilescu: *Bibliologi români*. *Dicţionar.* Târgoviste, Editura Bibliotheca, 2011 pag 248-249.

Bălan, Ion Dodu. *O monografie despre un scriitor militant*. România liberă, 19 aug. 1979; Adam, Ioan. *Monografie Alexandru Sahia*, România liberă, 30 aug. 1979, p. 10; Coman, Mihai. *Alexandru Sahia*. Luceafărul, 22 sept. 1979; Sorin Nicolae. *Al. Sahia. Dimensiuni şi repere*. Era socialistă, 21 nov. 1979, p. 45; Grigorescu, Ioan. *Alexandru Sahia sau simfonia neterminată.* Contemporanul, 7 dec. 1979, p. 13; Bugaru, Voicu. *Emil Vasilescu: „Al. Sahia".* Scânteia, 30 ian. 1980, p. 4; Schneider, Eduard. *Emil Vasilescu: „Al. Sahia".* Neue Banater Zeitung. 7 febr. 1980, p. 3; Manu, Emil. *Instrumentele fundamentale ale culturii literare*. România liberă, 17 mai 1982; Gană, George. *Lucian Blaga în conştiinţa criticii*. Scânteia tineretului, 20 aug. 1982; Manolescu, Nicolae. Schiţă de portret (despre Vladimir Streinu), România literară, 27 sept. 1984, p. 9; Anghel, Dumitru. *Vladimir Streinu şi actualitatea literară,* Argeş, oct. 1984, p. 6; Dragomir, Florin. *Vasilescu Emil. Revista „Biblioteca": 50 de ani de apariţie*. Curier, nr. 2, 1998, p. 43-44; Stănculescu, C. *Vladimir Streinu omagiat la centenar de Emil Vasilescu,* România liberă, 16 oct. 2002, p. 2; Busuioc, Nicolae. *Două remarcabile monografii*. Cronica, oct. 2002, p. 18; Marcu, Emilian. *Emil Vasilescu, Vladimir Streinu*. Convorbiri literare, nr. 9, 2003, p. 16; Zalis, Henri. *Două contribuţii de istorie literară.* Litere, nr. 10, 2003, p. 12, 25; Zalis, Henri. *„Şcoala de la*

Târgovişte" în secvenţe contemporane. Litere, nr. 11-12, 2003, p. 12-13; Vârgolici, Teodor. *O monografie Vladimir Streinu*. Adevărul literar şi artistic, 26 oct. 2004, p. 4; Vârgolici, Teodor. *Anton Holban şi romanul psihologic*. Adevărul literar şi artistic, 2 aug. 2005, p. 6; Petrescu, Victor. *Emil Vasilescu. Vocaţie şi destin*. În Litere, an IX, nr. 10(103), octombrie 2008, p. 54-55

Opinii

Se remarcă rigurozitatea documentării, modul de sistematizare, precum şi capacitatea de a reliefa esenţialul, propriile aprecieri critice întregind imaginea asupra interpretării scriitorului pus în discuţie. Filele monografice dedicate revistei „Biblioteca" sunt scrise în acelaşi stil dinamic, specific ziaristului, abordarea problematicii făcându-se din exterior, dar şi din interior, de cele mai multe ori reliefând „tenacitatea celor care au crezut în destinul bibliologiei româneşti", în sensurile majore ale culturii. În studiile monografice despre Anton Holban şi Vladimir Streinu demonstrează reale calităţi critice în analiza fenomenului literar, contextual celor doi scriitori şi al epocii în care au trăit şi creat aceştia, convins fiind că „retrospectiva istorico-literară se împlineşte, dacă poate să dea noi orizonturi şi înţelesuri unei opere şi personalităţi de prin plan ale culturii noastre". (**Victor Petrescu**)

Domnul Emil Vasilescu asigură secţiunii biografice o perspectivă amănunţită iar evoluţiei sinuoase însă nedefectibil revelatoare profesional a lui Vladimir Streinu amplitudine ca spirit din generaţia postlovinesciană alături de Tudor Vianu, Pompiliu Constantinescu, Şerban Cioculescu. Nu intru în detalii, nu este cazul, însă numeroase precizări furnizate de probul monografist au darul să propună imaginea preţuitorului de articulaţii lăuntrice dăruite cu har artistic. [...] Mai mereu dl. Vasilescu demonstrează câtă preţuire acordă suportului documentar, sursele, de regulă, sunt solide, de natură să ateste, în ce-l priveşte pe Vladimir Streinu, ce idee îşi face despre universul în care se mişcă. (**Henri Zalis**)

Prin numeroase date inedite, prin interpretări bibliografice originale şi de substanţă, printr-un stil ce îmbină fericit „expresia tranzitivă" cu reprimarea „elementului reflexiv" (T. Vianu), ultima apariţie editorială semnată Emil Vasilescu depăşeşte calitatea de „contribuţie" pe care i-o conferă cu modestie autorul [...] „Contraforturi I" este o apariţie editorială eveniment ce se recomandă tuturor celor ce preţuiesc cartea, studenţilor, profesorilor dar mai ales bibliotecarilor, slujitori adesea anonimi ai Cărţii. (**Mihai Stan**)

Emil-Luciu Vasilescu este al noulea, dintre cei unsprezece copii ai lui Marin Vasilescu și Nastasia Diaconescu, devenită Vasilescu dupa căsătorie. Familia Vasilescu a trăit, la început, momente tragice, primii patru copii decedând înainte de a împlini vârsta de un an. După aceea, toți ceilalți șapte copii au crescut și s-au desăvârsit ca oameni, având performanțe școlare, profesionale și sociale deosebite.

A publicat în Revista lunară „Viața Studențească" încă din studenție (1964). După absolvire, a fost repartizat la Ziarul „Scânteia". Din 25 decembrie 1989, a fost redactor la „Adevărul", iar din 1996 până în 2009, când s-a pensionat, a fost redactor șef al Revistei „Biblioteca" care ține de Ministerul Culturii. (**Florica Andreescu**, Monografia Comunei Ludești, Editura Transversal, Târgoviște, 2009)

Profil literar realizat de **Victor PETRESCU**
Profesor universitar, critic și istoric literar

Elena VIZIR

Scriitoare și traducătoare, membră a Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova. S-a născut la 29 iunie 1961 în satul Ciorna, raionul Rezina, din părinţii Ana (numele de fată Curti) şi Mihail Vizir. A învăţat la şcoala medie din satul de baştină şi la Facultatea de Filologie a Universităţii de Stat din Chişinău (1980-1985).

A lucrat la şcoala nr.16 din Chişinău şi la editurile *Literatura artistică* (*Hyperion*) (1987-1991), *Făt-Frumos* (1991-1992), *Litera* (1993-1998) şi *Prut Internaţional* (1998-2008). A colaborat de asemenea la ziarul *Ţara* şi la revistele *Cugetul*, *Limba Română*, *Viaţa Basarabiei*, *Viaţa studenţească*, *Spiridușii*.

Din 2008 se stabilește în București și colaborează, în calitate de corector, redactor sau/și traducător, la editurile *Litera Internaţional*, *Adevărul holding*, *ROOSSA* (Moscova).

Debut

Debutul poetic și l-a făcut în presa periodică şi în almanahul *Dintre sute de catarge* (1989). Prima ei plachetă de versuri, *Libretto* (1999), e o construcţie lirică bine gândită şi riguros motivată a aflării personajului liric în starea de somnolenţă (e chiar titlul poeziei inaugurale), în care el se simte liber şi nestingherit („Nu voi să mai cobor de la etaj,/ A locui aici e un avantaj...”), şi a trecerii lui la o nouă vârstă psihologică, echivalentă cu o „evadare din întuneric” („Înaintez în surdină până/ Ferestrele luminate/ Îmi fac şi mie parte/ De puţină lumină.// Se-aude un huruit/ Şi umblu cu presupusul:/ O fi cumva troleibuzul/ Ce duce spre infinit?...”).

Explorarea „infinitului” jinduit de personajul liric se dovedeşte curând o operaţie îmbietoare la contactul intim şi angajant cu viaţa în multiplele ei manifestări, prepon-derent psihologice, spirituale. Poeta se implică în depistarea de lucruri şi stări care o prezintă în ipostaza căutătorului de adevăr la nivelul menţionatului deja contact nemijlocit cu realitatea. Pentru început, o vedem deosebind nişte „nuanţe” principial definitorii pentru creaţia literară, în primul rând, pentru cea poetică: „Cerul împuşcă cu/ plo-*a*!-ie,/ Trenul împuşcă cu/ o-*a*!-meni,/ Puşca împuşcă cu/ glo-*an*!-ţe./ În stânga şi-n dreapta,/ război-*a*!-ie,/ Unii suferă/ fo-*a*!-me,/ Alţii cântă/ rom-*an*!-ţe...”. De aici încolo, autoarea *Libretto*-ului se arată interesată de obiective diverse în poezii ca *Funerară*, dedicată cunoscutului lingvist român din Basarabia, Ion Dumeniuk, sau

Fragment de Hyroshimă, cu finalul lui categoric („Mă scrutezi cu ochii tăi atomici/ Şi lumea-n haos mi-o prefaci”), dar o preocupă înainte de toate motivul căutărilor în domeniul artei cuvântului şi acela, de-a dreptul torturant, al dragostei. Cuvântul, în opţiunea poetei, e „măreţia,/ El e josnicia,/ El – necunoscutul –/ E chiar absolutul...”. Poezia din care citǎm este şi un prilej, pentru autoare, de a cugeta asupra modului său propriu de a folosi cuvântul: „Te-am aruncat, şi-acum mi-i greu/ Şi îţi doresc un asfinţit,/ Ghimpe al sufletului meu,/ Cuvânt ce te-am rostit”.

Poeta cultivă o lirică plină de suavităţi, de minispectacole de dragoste, dominate de metafore ori expresii metaforice, totul fiind spus ca şi cum în semitonuri, în microtablouri văzute printr-o uşoară ceaţă a aducerii aminte. E o consecinţă a efortului autoarei de a sugera lucrurile cu îndemânarea unui simbolist întârziat, deloc vetust ori anacronic. Printr-o atitudine grijulie faţă de cuvânt şi prin permanenţa expresiei metaforice, E.V. reuşeşte să spună mult în poezii de-a dreptul miniaturale: „Sufletul tău e/ un tablou umed în culori vitaline,/ mi-e frică să nu i le sting.”

Măsura autentică a talentului său autoarea o dă în patru poezii deosebite, pline de vitalitate, ca *Duel* („Tu să stai uite-aici,/ lângă frunza de jos,/ eu voi sta/ la un pas de la tine./ Vom privi împrejur,/ Vom zâmbi cuvios.../ Cine primul/ va trage/ în sine?”), *Libretto* („Sunt o vioară cu suflet poet./ Nu-s fabricată în serie,/ Ci-s făurită de un meşter concret...”), *File din biografie* (o confesiune metaforică): „...Locuiesc la palat/ Dărâmat/ Şi-mi zac la picioare/ Obiecte de mare valoare,/ Şi-mi vine să strig:/ Mi-e frig!”) şi *Monolog intern*, cu final ambiguu, de vreme ce „ni-i viaţa speranţă, VICTORIE/ *iluzorie*”, final încărcat neapărat şi de un sens filosofic profund al trecerii noastre prin viaţă curajoşi, victorioşi, dar până la urmă învinşi prin firea lucrurilor.

Cartea de debut a scriitoarei a constituit dovada unei creativităţi care alimenta speranţe. Acestea s-au adeverit în 2007, la apariţia celei de a doua cărţi, *Fantezii încremenite.* Să-i urmărim fanteziile din noul mileniu. „O tângă/ m-apucă/ după firul de iarbă...” e sugestia unei arşiţe cumplite, bineînţeles – a uneia sufleteşti. Drept care „o zeamă/ din creier şi suflet/ porneşte să fiarbă/ în cratiţa de imaginaţii...”. Fantezia poetei declanşându-se, e de aşteptat rodul acesteia: „codrii.../ răsar/ tablou/ pe birou”. Împlinirea dorinţelor eroinei prin visarea celor jinduite ţine de miracolul poeziei. Or, codrii sunt „ca titlu de halucinaţie” şi chiar poezia inaugurală a cărţii are titlul *Halucinaţie*, de unde conchidem că autoarea vede prea „material” roadele fantezieisale. Nu e un reproş, ci o constatare a modalităţii literare preferate de ea. Concluzia este cu atât mai întemeiată cu cât e alimentată şi de alte piese lirice. Bunăoară, de poezia *În spatele unor geamuri*. Eroina poeziei doreşte să vadă „a lucrurilor panoramă întreagă”, dar nu se poate sustrage tentaţiei de a urmări obiectul preocupărilor sale, cu nume generalizat, evident metaforic, *Astru*. Or, acesta e departe, poate îi este chiar inaccesibil: „În faţa-mi se-mbină, se-ncheagă,/ formând un perete albastru,/ un şir de geamuri (de sticlă, de pâclă, de rouă),/ între mine şi Astru”. Obiectul (de fapt, subiectul) dorinţelor eroinei este real, există, altfel zis, nu e halucinaţie: „El arde, trăieşte, radiază/ sau plânge/ în hohote, de se zguduie,/ dar nu-l ştie nimeni,/ căci nu-şi exteriorizează/ emoţiile sale nucleice –/ cu excepţia unor umbre, invizibile prin ceaţă şi nouri./ Uite-l, el nu se stinge.../ E plin de lumină!”. Şi dacă acesta există, poeta, pentru a şi-l apropia, pune din nou în funcţie „arma” sa – fantezia –, care îi ajută să nu rămână deziluzionată: „Lumina/ şi stinse ecouri/ ale mai gravelor reverberaţii/ ajung până la mine...”. Ce-i drept, ele ajung la eroina poeziei „din spatele unor geamuri/ de sticlă, de pâclă, de rouă...”. Poeta îşi imaginează situaţii complicate,

expresii concentrate ale unor circumstanţe care limitează existenţa ei demnă, ca în *Privind printre ghimpi*. Ea „dezghioacă" în chip surprinzător sensuri şi nuanţe de sens ale tăcerii, pune verbele să exprime stări de suflet şi de conştiinţă adânci, cu sorţi siguri de a ne impresiona şi răvăşi, și aceasta ni se întâmplă după ce lecturăm poeziile *În umbra ta*, *Cu capu-n nori* şi, bineînţeles, altele. Nu excludem dintre „altele" poezia *Pledez pentru tabula rasa*, în care Elena Vizir cultivă cu un considerabil randament artistic imaginea preponderent picturală ca înveliş verbal, în dedesubtul semnificativ al căreia e „prinsă" cu abilitate metaforică o stare sufletească ambiguă ori poate neagreată de eroină. Aceasta îşi doreşte o schimbare a statutului psihologic *desenat* în versurile „Mi-e capul un boţ de gheaţă/ ca un mertic de informaţie/ şi fantezii încremenite...". Condiţia jinduitei schimbări e intervenţia dorită de eroină a unui element exterior, care s-o scoată pe eroină din starea glacială („o primăvară caldă/ ca o mână" sau chiar „o inundaţie", „o baie adecvată", după care „e ca şi cum te-ai mai naşte o dată", fără acel „boţ de gheaţă". Pe de altă parte, eroina crochiului *O piesă universală* se simte copleşită de splendoarea unui lan şi a sublimei „melodii" ce este cântată de ploaie și vânt pe „strunele" lui, „la orga din glie,/ pe unde cu grijă păşesc –/ să nu încalc ritmul.../ Ce oră e, nu ştiu,/ nici nu mă frământă.../ Mă opresc între spice/ şi m-afund în deliciu...". Crochiul are un final de o sugestivitate fină, în pofida faptului că e mult prea obişnuit: „Dar se opreşte şi vântul,/ se sting unduirile line,/ iar ploaia se duce,/ luând melodia cu sine". Prin cuvinte ordinare, absolut firesc devenite metafore, poeta a recreat o melodie irepetabilă a sufletului capabil de o autentică şi totală comuniune cu natura într-un moment de sublimitate, atât că... vântul oprindu-se, ploaia ducându-se şi melodia dispărând, *simţim* că ea e singură, poate chiar pustiită... În alt crochiu – *Privind printre ghimpi* – poeta „dă tonul" unei reverberaţii deosebit de puternice a mesajului poetic, pornind de la o situaţie extraordinară: „Sunt într-o colivie de sârmă ghimpată...". Dincolo de semnificaţia etică, psihologică, oricum poetică, a „coliviei", ba încă a uneia „de sârmă ghimpată", eroina aude un ritm de horă şi-l bate şi ea, însă numai „în gând", chiar dacă „de rând/ cu cei ce au libertate/ şi-l bat cu piciorul". Bătându-l aşa (în colivie etc.), eroina se simte intrată în horă („...mâinile mele închipuie zborul"). După care nu poate să nu izbucnească: „Şi nu-mi tace gura –/ scot capul printr-o ruptură (din colivie – *I.C.*)/ şi-mi spun strigătura:/ Vreau cu cei de acolo!/ Vreau să dansez hora!/ Vreau ritmul să-l prind,/ să-l bat cu piciorul,/ nu-n gând!". Descifrate în chip adecvat, semnificaţiile majorităţii poeziilor din cartea *Fantezii încremenite* descoperă în Elena Vizir o degustătoare a senzaţiilor cutremurătoare – prin natura, esenţa şi prin forma de manifestare nemijlocită a lor în imaginile numai la prima vedere simple, obişnuite.

...În 2015, Elena Vizir publică o carte deosebit de proaspătă în peisajul poetic inter-riveran: *Un arici cârlionțat*. Nu ne puteam imagina, la vederea titlului, un astfel de arici, dar speram că pe parcursul lecturii totul avea să ni se limpezească. Și e normal să se fi întâmplat așa. Chiar prima poveste din carte, *De la pietre auzite*, s-a dovedit o istorie oarecum obișnuită, auzită de locatarii unui hotel de la pietrele din pereții acestuia. ...S-a întâmplat că „în vremuri foarte vechi" oamenii buni s-au unit și, împreună, „la gura unei peșteri", au învins balaurii „pentru totdeauna". Însă „milenii au trecut.../ S-au prefăcut în praf și lut/ pielea și carnea celor ce-au căzut/ în lupta pentru supraviețuire,/ și osemintele – în pietre de calcar..." Și „nu-i de mirare, așadar, – inspirata autoare face legătura cuvenită cu realitatea contemporană – că-n timpurile noastre un zidar/ le-a folosit la o zidărie/ măreață precum un castel,/ și fiul său – din

fericire,/ un businessman în devenire –/ amenajă aici hotel". Acel om de afaceri contemporan (împrumutând fantezie de la autoarea poveștii) „a pietruit apoi alei,/ iar peștera a pavoazat-o,/ redând pe-o stâncă de a ei/ inscripții și picturi murale/ cu luptele de altădată;/ în spațiul de la intrare,/ pe rădăcini ramificate,/ el așează, în opt vitrine,/ picturi, sculpturi și figurine/ din fier, din bronz și chiar din aur,/ ce-i reprezintă pe balauri..." Ar mai fi să citățm unele detalii despre iscusința „businessmanului în devenire", dar lăsăm cititorului plăcerea de a le descoperi în procesul lecturii și rezumăm că acesta a reușit să atragă în hotelul său mulți turiști, care, însă, noaptea n-au prea dormit, ei s-au pomenit captivi ai pietrelor. Nemulțumiți de faptul că întreaga noapte ascultaseră vorbe neînțelese ale pietrelor din care fusese construit hotelul, vilegiaturiștii au lăsat „consemnări/ în Condica de reclamații/ că-i plin hotelul de-arătări/ (nu le-au văzut, dar poate alții...)" și au pornit spre autocar. Dar interveni unul dintre ei – un savant care descifrase mesajul pietrelor și le-a relatat tuturor „istoriile comunicate/ de-acele pietre informate..."

Cartea se constituie, de fapt, din câteva istorii „comunicate de pietre". Meritul principal al autoarei e că a descoperit o modalitate originală și captivantă de a nara întâmplări, fapte, fenomene în măsură să intereseze publicul, să-i atâțe curiozitatea, să-l determine să urmărească atent subiectele. *Legenda dispariției balaurilor* e o amintire a războiului oamenilor cu balaurii, care le făceau stricăciuni. Începe vorba chiar pereții hotelului: „Suntem aici mai multe pietre,/ ne-am adunat să stăm perete/ în fața vântului și ploii,/ în fața răului, nevoii./ În noi se află oseminte/ de oameni, dar și de balauri/ din vremurile dinainte/ de a se pune preț pe aur,/ care-au luptat unii cu alții/ nu pentru faimă, decorații,/ ci să domine-n viitor/ deasupra tuturor!". Până la urmă, „Rămase mici și vlăguite,/ multe reptile-au renunțat/ și înspre cer s-au înălțat,/ dar cele mai nepotolite,/ ambițioase, - au fost zdrobite".

Spre sfârșitul legendei din care am citat, s-a făcut auzită o altă piatră cu „glas dogit", care s-a oferit să spună *Povestea unui sat de leneși* – o nostimă întâmplare și o autentică parabolă „de pe când era Pământul/ aglomerat de păsări mari/ ce, în văzduh, precum se știe,/ luptau pentru supremație.// Era atâta puf și pene/ în spațiile aeriene,/ că, într-o zi, decise vântul/ să le aștearnă,-n mari troiene,/ peste un sat mai izolat,/ alcătuit din oameni leneși". Leneși, leneși, dar s-a găsit și printre ei unul mai dezghețat la minte, care a chibzuit ceva înțelept: „Din pene putem face perne,/ considerate-acum moderne,/ le-om vinde, ne-om îmbogăți/ și, astfel, fericiți vom fi!". Leneșii mai harnici adunau cu sârg penele mici, bune pentru perne, însă rămâneau penele mari, cu tije tari. Alt leneș, văzându-și consătenii puși pe îmbogățire, se hărnici și el. „– Trebuie să fiu tembel/ să le las să stea pe jos –/ ele-mi pot fi de folos,/ căci sunt multe, și-a zis el./ Și, înflăcărat, sonatul/ a cutreierat tot satul,/ zi de zi, umplându-și sacul/ cu pene din cele mari/ ce-aveau tije lungi și tari,/ stivuindu-le de zor/ în bordeiu-ncăpător...". Așa se brodiră lucrurile că sătenii, „tot umplând coșuri cu pene,/ cam uitaseră de lene –/ pernăritu-i captivase,/ căci venituri fabuloase/ le intrau acum în case...". Acest text versificat de scriitoarea Elena Vizir e o încercare binevenită de a anunța, cu modestia cuvenită, un Anton Pann contemporan, un versuitor înflăcărat al situațiilor de o anumită valoare cognitivă, instructivă, educativă, pentru a pune la îndemâna lumii cititoare o carte bună „pentru cei ce vor putea/ învăța ceva din ea". Or, toată povestea e plină de învățăminte, e generatoare de imbolduri spre acțiuni aducătoare de folos în anumite condiții material-financiare precare. Așezarea textului în coloane versificate înlesnește într-o măsură lectura și

receptarea lui de o anumită categorie de cititori, printre care nu ezităm să ne înscriem și noi, ca prețuitori obiectivi ai unor opere valoroase nu numai în intenție, dar și în realizarea concretă a sarcinii de creație asumate de scriitoare.

O „legendă-nțepătoare", cea a cactușilor, redată de „un alt pietroi", pare să ne privească mai puțin pe noi, românii, dar rostul fiecărei opere artistice, indiferent unde se desfășoară acțiunea – în pustiu sau în munți – e de natură să poată avea importanță pentru toată lumea cititoare, gânditoare, capabilă să tragă învățăminte din cele narate de autor. E un text dinamic, dramatic, generator de emoții prin mesajul comunicat, dar și prin arta versificării, de care dă constantă dovadă Elena Vizir, descoperind subiecte fantastice aflate oarecum în preajma noastră, dacă înțelegem că până și pereții de lut ai casei părintești sau bunicești „vorbesc" despre predecesorii noștri, despre viața lor.

Urmează povestea titulară a cărții, *Un arici cârlionțat*. De când, de unde, cum s-a întâmplat să-i vină doamnei scriitoare ideea cu acest animăluț... cârlionțat? ...Un arici cu ace pe tot spatele nimerise la circ după ce trăise la țară, printre oameni știutori de medicină populară, vrăji etc., încât, pomenindu-se în ograda unui om în etate, îi putea răspunde și acestuia (dar și nouă, cititorilor curioși) la întrebări nostime „De unde le știi pe toate?/ De ce ești cârlionțat?/ Cum vorbire-ai învățat?/ Ușa cum ai descuiat?". Ascultați și dumneavoastră, copii mici și mai mari și chiar bătrâiori!, răspunsul acestui personaj cvasi-original: „– Eh, amice, spuse-ariciul,/ m-am născut și eu la sat,/ dar m-a prins un om în luncă,/ m-a crescut și m-a dresat,/ apoi m-a pus în serviciul/ unui circ mai reputat./ Pentru că, de-atâta muncă,/ multe ace mi-au picat,/ artiștii mi-au pus perucă,/ făcându-mă cârlionțat./ Printre oameni, cât am stat,/ câte-un pic, am învățat/ să comunic omenește.../ Astfel, soarta mi-am învins.../ De la oameni am deprins/ multe alte lucruri bune –/ mai târziu ți le voi spune…" Ariciul în cauză este un personaj deosebit de original în întreaga noastră literatură (nu numai pentru copii) și va contribui cu mult la sporirea numărului și a calității cititorilor de opere inedite. *Un arici cârlionțat* se citește și se privește simultan cu atenție, cu plăcere și neapărat cu folos nu numai în sensul „dezvăluirilor" ariciului despre lecuirea unor boli prin mijloacele medicinii populare și despre „tainele" activității artiștilor unui „circ mai reputat", dar și prin îndemnul autoarei, neafișat, deci indirect, adresat cititorului – să găsească, să perceapă și să aprecieze fațete ale fantasticului nu numai în cazul unor călătorii pe alte tărâmuri, dar și la o simplă cugetare intensă asupra faptelor și fenomenelor din preajma noastră: după cum „vorbesc" pietrele puse în pereții hotelului, pot „vorbi" și „acționa" câinii rămași fără stăpânii plecați peste hotare în căutarea unui loc de muncă și a unei vieți mai bune decât aceasta pe care ne-au „dăruit-o" politicienii de ieri și de azi sau – de ce nu? – pomii din livezile părăsite, râurile și pâraiele înnămolite sau bisericile și mănăstirile vechi, martore ale istoriei seculare sau poate chiar milenare a poporului nostru. Altfel zis, Elena Vizir cultivă un fantastic înrudit cu realitatea obiectivă, „crescut" pe baza acesteia, evoluat ca și cum din situații reale, cotidiene. E o particularitate deloc neglijabilă a scrierilor sale.

Ne rămâne să adăugăm că, după incitantele povești, autoarea le propune cititorilor-vizionatorilor cărții 60 de poezii-ghicitori, rostite și ele de „pietrele vorbitoare" puse în pereții hotelului. De exemplu: „Noaptea-i ospitalier –/ mii de stele găzduiește;/ dimineața se golește,/ și apoi pe el apare/ Soarele, ca un măr.../ Despre ce e vorba oare?". Aici, nu e prea greu să ghicim că e vorba despre cer. Dar alte ghicitori din acest volum cer o atenție mai sporită pentru a depista cuvântul încifrat în informația dată de autoare...

De pe coperta a patra a cărții, aflăm că *Un arici cârlionțat* este, de fapt, doar primul volum al colecției *De la pietre auzite*, constituită din povești în versuri și ghicitori. Între timp, au mai apărut trei volume: *Cum ar fi să fii Horică, Dirijorul de pisici, Niște lebede-n pustiu*. Le-am găsit în librării și le-am citit: sunt niște cărți incitante, care includ povești și parabole versificate cu abilitate și – esențial – purtătoare de mesaje etice valoroase.

Volume publicate

Versuri: *Libretto* („Prut Internaţional", Chișinău, 1999); *Fantezii încremenite* („Prut Internaţional", Chișinău, 2007); *Puncte dreptunghiulare* („Eikon", Cluj, 2012). În curs de apariție, volumul *Orașul în care am respirat*, 2021.

Cărți pentru copii: *A fost sau nu a fost vreodată* („Prut", 2013); Colecția de povești în versuri și ghicitori *De la pietre auzite*: vol. 1: *Un arici cârlionțat* („Prut", 2015); vol. 2: *Cum ar fi să fii Horică* („Prut", 2016); vol. 3: *Dirijorul de pisici* („Prut", 2017); vol. 4: *Niște lebede-n pustiu* („Prut", 2019). În curs de apariție, volumul *100 de răspunsuri captivante la 100 de întrebări savante*, 2021.

Traduceri din limba rusă: A.P. Cehov, *Pescăruşul, Unchiul Vania, Livada de vişini* („Adevărul holding", Bucureşti, 2010); N.V. Gogol, *Taras Bulba, Mantaua, Nasul, Vii* („Adevărul holding", Buc., 2010); F.M. Dostoievski, *Fraţii Karamazov* („Adevărul holding", Buc., 2011); *Enciclopedia Preşcolarului* (care include 2 povești în versuri ale clasicului rus V.A. Jukovski, traduse de E. Vizir; de asemenea – poezii, povești în versuri, ghicitori, numărători și cântece de leagăn semnate de E. Vizir – „ROOSSA", Moscova, 2011); Vitali Gubarev, *Împărăția oglinzilor strâmbe (*„ROOSSA", Moscova, 2014*).*

Apariții în antologii

Vara visurilor mele, („Amurg sentimental" 2013), *Katharsis, IV*. („Arefeana", București, 2013), *Katharsis, V*. *Antologie a Salonului literar-muzical „Katharsis"* („Destine", București, 2014), *Enciclopedia scriitorilor români 2018* („Verbaniana", Craiova, 2018), *Istoria literaturii române contemporane 2018* („Verbaniana", Craiova, 2018), *Literatură pentru copii* („ARC", Chișinău, 2018).

Colaborări în reviste literare (din Republica Moldova și România)

Tinerimea Moldovei, *Literatura și Arta*, *Contrafort*, *Viața Basarabiei*, *Glasul Națiunii*, *Florile Dalbe*, *Limba Română*, *NOI*, *Farul Nistrean, Dor de Dor*, *Amurg sentimental*, *Omniscop (revistă culturală electronică)*, *Expresia ideii*, *Cervantes.*

Referințe critice

Andrei Langa, *Suavitatea gândurilor întârziate* („Mesagerul" nr. 3 din 23.01.2000), Liliana Armașu, *Zboruri aievea* („Țara" nr. 82, din 19.09.2000), Vitalie Răileanu, *Paradoxurile poetice din „Libretele" Elenei Vizir* („Biblio Polis", nr. 3 din 2004), Grigore Chiper, *Două poete de la Chișinău* („Contrafort" nr. 10 (156), din octombrie 2007), *O poetă din Republica Moldova: Elena Vizir* („Dor de Dor" din aprilie 2008), Ion Ciocanu, *Trei portrete: ...Poeta Elena Vizir* („Viața Basarabiei", nr. 2-4,

2008), Florin Grigoriu, *Medalioane* (Revista Română de versuri și Proză nr. 11-12 (182-183), 2012), Ion Machidon, *Elena Vizir* (*Lecturi retrăite*, „Amurg sentimental", 2013), Ion Ciocanu, *Fantasticul de lângă noi* („Viața Basarabiei", nr. 4 (44), 2016).

Recenzii și aprecieri

***

Elena Vizir este o poetă exotică, emblematică în lumea artistică, prin creaţiile sale de inefabilă valoare poetică cu sensuri sincretice, pe care ni le dăruie şi în placheta cu poeme *Puncte dreptunghiulare*. Titlu incitant, dar și plin de substanţă, dă complexitate existenţială, defineşte o intelectuală de aleasă fineţe, o metaforică şi simbolică prezenţă în lumea literelor, plină de înţelepciunea construcţiei, ne comunică cu dezinvoltură gândurile, simţămintele rotunde în slove rombice, colţuroase, dar cu geometrii spirituale, de o acurateţe scânteietoare şi de profunzimi filozofice încântătoare: de le împarte, se multiplică, de le păstrează, se destramă, aşa cum se destăinuie în prima poezie a plachetei. Dar nu numai titlul e meşteşugit prozodic, ci şi conţinutul, în care găsim disponibilităţi lirice ample şi o luciditate severă, care transformă aceste puncte dreptunghiulare în structuri literare fundamentale şi-n poeme de înaltă ţinută morală, fantezie şi armonii eufonice.

Elena Vizir, în care vibrează senzualităţi, nelinişti, aşteptări şi primeniri spirituale, se defineşte frenetic pe sine prin opera sa şi, „dinspre lumină, cu lumină", trece prin universul poetic ca „un bulgăre cu flori", ca un psalm gânditor: „Făptura mea, întrupată din tină,/ menită să respire lumină…/ şi când timpul pe loc rămâne,/ sufletul zboară prin tainice sfere,/ candidă, flacăra lumânării/ alungă din calea-mi strigoi şi himere".

Prin aceste *puncte dreptunghiulare*, de fapt, poeta ne aruncă-n infinituri de lumină cu mii de întrebări existenţiale, cu şi fără răspunsuri, îmbrăcate într-o savuroasă formă saturată de concret sau de univers fără început şi fără de sfârşit, izbutind să menţină intacte sursele vitale, farmecul şi puterea seducţiei poeziei eterne. E mereu un început mirific de gânduri, de înălţare spre cunoaşterea dumnezeirii sau, aşa cum frumos spune poeta: *în al şaptelea cer*, unde ploaia n-o să o ude, frigul n-o s-o atingă, soarta n-o s-o învingă! E un frumos ideal îmbrăcat în lumina gândului şi într-o năframă din flori de iarnă, până în ultimul act din piesa *Îmbătrânesc*. Pe cărarea vieţii – îmbătrânită de atâta înţelepciune şi dorinţe eterne, „schimbarea de ambianţă nu e motiv de decepţie, ci de speranţă. De-acum, mii de flori mi se-aşază/ pe piept, pe umeri, pe braţe –/ devin o statuie cu viaţă/ şi nu mai ştiu ce urmează…"

Fanteziile poetice, elixir al vieţii, printre „frunze bronzate, legănate în vals şi în horă", zburdă prin parcurile sufletului şi devin *Ecce homo* rotunjit în gânduri de bine şi frumos şi învârtit în cercuri de lumină, îşi face de cap prin „păduri, pe toloace, pe ape" şi, ca un punct dreptunghiular ce-și păstrează „colţii afară", ca o statuetă adusă din spate, îşi lasă piedestalul, pornind pe cărarea infinitului vieţii.

Discursul poetic, metaforic, profund filozofic, cu multe semne de întrebare, „rătăcind pe aleile curcubeului", nu-şi găseşte liniştea până când punctele dreptunghiulare nu devin puncte rotunde perfecte în spaţiile imense ale gândirii, ale cunoaşterii din începuturi de univers, de pământuri.

Poţi oare şti? – se întreabă poeta – spre ce ţărm de soare, viaţa, sublim dar al naturii, nu devine o certitudine, o permanenţă a dorului de Pământ?! Sufletu-i cloco-

teşte nerăbdător precum materia în infinituri de energie să-şi răspândească bucuriile creatoare, până se pietrifică în niscaiva tristeţi. Cu o dexteritate remarcabilă, E.V. ne poartă şi prin viaţa citadină plină de iluzii, nevralgii, chiar isterii, şi atrasă de luxurianta bogăţie a gândirii, ne translatează în viitorul incert: Ce va fi mâine? Ce ne aşteaptă poimâine? Cer însorit sau înnorări? Sau o evadare pe „una dintre artere, din multele, drepte şi curbe, de pe întinsul Terrei", spre munte, către o parte din Univers, care te-ntreabă: „Ce mai faci? Eşti bine? – Sunt bine… mai bine ca alte dăţi! Vino şi tu lângă mine! Viaţa-i splendoare!…" Iată marea măiestrie a poetei de a ne transporta din infernul vieţii, descris în *Sunt boschetară*, spre ţărmuri de lumină, către soare, unde vrea să ne simţim bine şi fericiţi. Chiar dacă nu ne plătim această călătorie.

Optimismul tonifiant, molipsitor al acestui suflet de româncă, numit Elena Vizir, aduce, pe strunele inspiraţiei sale poetice, ideea de unitate naţională şi de reîntregire a neamului, a familiilor lovite crunt prin raptul teritorial nedemn din 1940. Ţesătura poemelor e străbătută de o imaginaţie febrilă, de incitante frumuseţi verbale, de o autentică intelectualitate, cu adâncimi filozofice adeseori scânteietoare, căci ea e „o vioară cu suflet poet, nu-i fabricată în serie, ci-i făurită de-un meşter concret şi ştie să cânte la fel de bine şi cu o singură coardă, ca vioara lui Paganini".

Poeta elocventă, autentică şi lirică, binecuvântată cu har divin, arde ca o flacără olimpică sau ca o candelă a infinitului şi, în ore de rodiri spirituale, intelectuale, aduce în inimile noastre frumuseţea versului, incantaţia metaforelor, aforismelor, desfăşu-rând, prin cuvintele şi nobleţea gândirii sale, esenţa poetică, o aventură a cunoaşterii fiinţei umane, a naturii ce ne înconjoară şi, interpretându-le cu o înaltă autoritate poetică, ni le redă în pagina scrisă cu marile lor sensuri de *puncte dreptunghiulare*.

În această poetă cuvântul este nerăbdător să înflorească, ea ajutându-l cu ploaia inspiraţiei şi cu lumina interioară a gândului, dându-i contur şi faţă mirobolantă, lasă urme adânci în conştiinţa şi sufletul nostru. La final, îi închin câteva versuri, care s-o ajute să rotunjească, cu frumosul din viaţă, aceste *puncte dreptunghiulare*.

Viaţa ţi-e metaforă gânditoare revărsată-n vers şi frumos sentiment; un trist de prier din seninul soare, mustind consoane din Vechiul Testament!... (**Vintilă Anastasescu**, scriitor, cuvânt de lansare, Gaudeamus, București, 2012)

Poezia Elenei Vizir este o poezie grea. Mă refer la *Vântul mi-a smuls pălăria*, *Nostalgie* sau/ şi *Sunt boschetară*, mai ales pentru falsa autoironie ştrengărească din ele; apoi *Puncte dreptunghiulare*, cu ideologia-cifru a unei bizare „ars poetica", cum şi alte piese, care strălucesc prin mesajul lor înalt, oricât de cifrat ar fi acesta şi lipsit de zorzoanele pietrelor Swarovski. (**Eugen Cojocaru**, profesor, scriitor, traducător)

Poezia Elenei Vizir are sonorități surprinzător de delicate, care, însă, brusc, devine aspră, dură, așa cum este existența umană... O poezie care formulează întrebări și răspunsuri – ce este lumea? Ce este viața? Ce este dragostea? – este, poate, chiar însuși Dumnezeu!... (**Vladimir Beșleagă**, scriitor)

…Am (re)citit zilele acestea *Mantaua* lui Nikolai Vasilievici Gogol, într-o versiune românească excelent realizată de Elena Vizir. (**Constantin Tănase**, redactor-șef al publicației *Timpul*, Chișinău. *Timpul* din 5 septembrie 2012)

Extrase din operă

Metamorfoză

Dintr-o virgulă provizorie
nici pe departe notorie,
devenisem un punct
aproape rotund,
și destul de învolt;
continuând să mă dezvolt,
am ajuns să dețin putere –
ca un vajnic punct de vedere
susținut de semne prospere…
Dintre acestea,
ca să-mi continuu povestea,
mi-am ales unul cu care,
plini de extaz,
ieșeam la plimbare.
Însă mi l-a sustras
un semn de-întrebare.
Nu mai puteam de necaz –
m-au calmat patru semne de exclamare –
două la cap și două la picioare.

Acum, ele-au ajuns fiare vechi
și rugină cernută-mi pătrunde-n urechi…
Urmează destrămarea
ce trece-n extensie,
intrând în vigoare
punctele de suspensie…

Nu-i exclus că are vreun rost
punctul de vedere care… am fost.

Amară bucurie

Rivala ironiei
și-a poftei de a râde
apare nechemată
pe linia de-ochire,
iar eu, fiind o fire
ce-asaltă tot ce hâd e,
o-atac cu barbarie,
lansând a mea săgeată…

Ea pasul își înceată,
și simt o bucurie –

e drept că e amară
ca-n ziua cea de târg
când mi-am vândut o gheată
(de la piciorul stâng),
fiindu-mi necesară…

În ritm de lambada

Ninge cu ploaie-zăpadă…
Mobíle saloane
luate-s cu-asalt
de-o mare de oameni
din parcuri, din stradă –
„Aici e mai cald...”
Însă… aici se dansează
în ritm de lambada,
precum intonează
roțile, frânele,
şi unii, atent, ca nimeni să-i vadă,
îşi mișcă și mâinile
în ritm de lambadă…
Ne pradă? Ne pradă!

Profil literar realizat de **Ion CIOCANU**,
profesor universitar, critic literar, filolog, scriitor

Leonard I. VOICU

Născut în Bucureşti, în anul 1962. A absolvit Facultatea de Medicină Veterinară – Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu" din București în promoția 1988.

În 1991, s-a stabilit în Canada, la Montreal. Aici, și-a completat studiile de specialitate, obţinând un Master în Microbiologie şi Imunologie la Universitatea din Montreal.

Dragostea pentru literatură se manifestă din primii ani de școală. Primele sale compuneri o impresionează pe învățătoare, care îi aduce elogii. A fost un imbold pentru a pătrunde cu pasiune în lumea vrăjită a metaforei. Ulterior, sub influenţa creațiilor unor mari poeţi şi prozatori români – Mihail Eminescu, George Coşbuc, Liviu Rebreanu, Ion Creangă, Lucian Blaga, Marin Preda, Nichita Stănescu – a început să scrie versuri, care vor reflecta sentimente de iubire ale tinereții, cât şi proză, încercând răspunsuri la o seamă de întrebări existenţiale.

În anii '90, pe timpul când deţinea funcţia de preşedinte al *Federaţiei Asociaţiilor Române din Canada* (F.A.R.), a colaborat la revista *Luceafărul* din Montreal, cu articole despre filozofia vieţii.

Publică versuri şi proză în revistele: *Tribuna* (Cluj), *Constelaţii Diamantine,* (Craiova), *Destine Literare* (Montreal), *Candela* (Montreal), *Helis* (Slobozia), *Mărturii Culturale* (Satu Mare), *Repere Literare* (Montreal).

Este Preşedinte al *Asociaţiei Canadiene a Scriitorilor Români* (A.C.S.R.); Preşedinte al *Cenaclului literar "*Mihai Eminescu" din Montreal; Fondator al revistei de cultură şi artă *Repere Literare*; Membru în Consiliul director al *Asociaţiei Culturale Române* (A.C.R.) – din Montreal.

Volume publicate

- *Zori de zi*, în 2011, volum de versuri, la Editura *Destine,* din Montreal;
- *Singur şi departe*, al doilea volum liric, îi apare şi în România, în 2011, la numai câteva luni după primul, la Editura *Singur,* din Târgovişte, primit favorabil de critica literară din România;
- *Drumul,* nuvele, carte publicată în 2013;
- *Iubiri, versuri,* în 2014, ambele publicate la Editura *Destine*;

- *Funia roșie*, nuvele, 2016, la Editura *Antim Ivireanul*, din Râmnicu Vâlcea, condusă de scriitorul Ioan Barbu;

- *Surorile*, în 2017, roman, publicat în Canada și va fi reeditat și în 2018, la București, la Editura *Betta*;

- *Singur*, miniroman, Editura *Ex Ponto*, Constanța, în 2021.

Din respect pentru poetul naţional, în anul 2019, donează un bust din bronz, montat pe un soclu de granit masiv, Catedralei Ortodoxe *Buna Vestire* din Montreal.

Bustul a fost realizat de artistul plastic Petru Ilie Birău, din România. Un scurt documentar de la inaugurare poate fi vizionat la acest link: https://youtu.be/_EHpzhNYUEc

Extrase din referințele critice

Leonard I. Voicu, un român trăitor în Canada, vine la Bucureşti, să facă „acasă" o lansare de carte. Nu una oarecare, ci... „Surorile". "Surori", "acasă", România", asta spune ceva!... Directorul de la Betta, editorul Nicolae Roşu, care, de regulă, prinde numai "peşti mari", *inspirat*, ca de obicei, aflând despre autor, prinde ideea şi-o fructifică! Organizează Evenimentul la fosta Casă de Cultură Calderon (actualmente Centrul UNESCO "Mihail Eminescu"), unde eu am filmat, în 28 sept 2017. Nu-i de colea să faci aşa o lansare… Iar omul acesta, Leonard Ionuţ Voicu, român get-beget, italienizat doar prin *leonardismul* numelui, şi *canadienizat* prin vieţuirea lui actuală în Canada, scrie bine! Are condei!

Cartea este dedicată, după cum mărturiseşte autorul, rudelor din partea tatălui, dar şi locuitorilor dintr-un sat din Teleorman, Antoneşti, cărora, prin mijlocirea textului cărţii, le aduce un fel de omagiu şi o mulţumire, totodată, pentru dragostea cu care l-au primit în mijlocul lor. Iar „Surorile" lui sunt un… deliciu literar! Este scrisă cu umor, cu un limbaj colorat, tipic limbajului din zonă, tipic *provincialismului teleormănean* din care se trag, foarte probabil, personajele. Nu am citit încă întreaga carte, dar o voi desăvârși, întrucât ce am reușit să citesc, cât și ceea ce a lecturat actriţa Doina Ghiţescu la lansarea cărţii, mi-a stârnit interesul. Am răsfoit-o şi promite mult… Stilul alert în care este scrisă cartea mă atrage ca un magnet și cred că va atrage orice cititor! (**Antoneta Rădoi**, Cronică de întâmpinare la *Surorile*, pe *Cafeneaua interviurilor,* 29 sept 2017).

Noutatea de fond a naraţiunilor, din care rezidă valoarea lor, este că autorul scrie o carte plină de particularităţi ale psihologiei feminine, îmbibată de un mod acut feminin de raportare a femeii la bărbat, a strategiilor ei în eterna bătălie şi conlucrare cu eterna ei pereche în viaţă şi eternul ei rival: *masculul*.

Leonard I. Voicu dă, el, o piesă de rezistență în literatura română a acestei teme, [*a surorilor*] prin volumul pe care îl comentez succint aici. De remarcat din start că scriitorul respectă un anume tipar, de găsit mereu atât în tema *fraţilor,* cât şi în cea a *surorilor*: naturile sunt complementare şi antinomice.

Fiecare dintre nuvele poate să fie punctul de pornire a unui roman substanțial. Redactată într-un stil simplu şi percutant, cartea lui Leonard I. Voicu se citeşte cu mare plăcere şi demonstrează că ne aflăm în faţa unui talent incontestabil.

(**Victor Atanasiu**; Prefaţă la cartea *Surorile*, Editura *Betta* 2018)

Romanul lui Leonard I. Voicu are o construcție originală, ai zice riscantă la prima vedere: sunt viețile a patru surori, duse din copilărie până la moarte, derulate una după alta, cam în același timp cronologic. Autorul „cultivă", ca să zic așa, antieroul, mizează pe altceva decât personajul propriu-zis – și cred că de aici vine surpriza lecturii. Poate este și o demonstrație: într-o literatură a satului saturată de eroi, autorul vine cu, să-i zica șa, crezul lui Nichita Stănescu: „Noi nu vrem să fim geniali(…) Noi vrem să fim tribulinzi." Personajele sale sunt, cu invenția verbală nichitiană, niște „tribulinzi", gâlgâie de viață și nu le interesează prestanța între ceilalți… Dar tocmai această „lipire de glie" dă farmecul lecturii; nu citești personaje în romanul lui Leonard I. Voicu, citești oameni, omenie, mentalitate, intri în țesătura vieții colective, te relaționezi cu un sat de câmpie viu în întregul lui, înțelegi viața prin pilde și parabole. (**Nicolae Georgescu**; *Elogiul simplității*, recenzie despre cartea *Surorile*, publicată în revista *Argeş*, martie 2019, pag. 22)

Trei nuvele – specie mai rar întâlnită în proza contemporană – vestesc un autor bine conturat epic încă de la debut de doctorul Leonard I. Voicu. Prozele sale au pe alocuri aspectul unor texte dramaturgice, în care atmosfera şi tensiunea epică sunt împărţite adesea între indicațiile autorului şi dialoguri. Narațiunea propriu-zisă fixează împrejurările, descriindu-le sau comentându-le, pe când dinamica dinlăuntrul lor şi caracterologia personajelor e preluată de dialog. Un soi de scară a tensiunii vitale (adolescență, tinereţe, maturitate) marchează ordinea prozelor. Puterea observației, tensiunea semnificațiilor şi expresivitatea stilului sunt atuuri importante care ne recomandă o certă evoluţie a prozatorului Leonard I. Voicu în cărțile sale viitoare.

(**Passionaria Stoicescu**; *Destine Literare*, nr. 39, iulie-octombrie 2016; recenzie despre cartea de nuvele *Funia Roşie*, Editura *Antim Ivireanul*, 2016)

Sunt patru surori, număr simbolic, sugerând punctele cardinale din semnul crucii, Ana, Dora, Nina, Maghi, fiecare cu destinul său, relevat de autor în patru capitole care sunt, până la un punct, nuvele independente, întrucât, prin tehnica basoreliefului, se concentrează asupra unui singur personaj care dă și titlul capitolului. Integrarea în roman se justifică prin aceea că toate surorile se raportează la aceeași realitate – familia lor și spațiul din care provin.

Scriitorul reconstituie atmosfera rurală, localizând acțiunea într-un sat din sud, în Antonești, județul Teleorman, pe fundalul anilor '60-'80. Fără a insista prea mult asupra altor detalii, focalizarea epică fixându-se pe destinul celor patru surori, atmosfera satului teleormănean este realizată aproape exclusiv lingvistic. Și este aceasta o performanță epică, având în vedere dificultatea de a realiza oralitatea stilului, care presupune temperament artistic auditiv. (...) Ceea ce face una dintre notele originale ale romanului este narațiunea Anei, un fel de *mémoiresd'outretombe*.

În cele patru povești de viață și de moarte, transpare, în toată relevanța epico-morală, un profund imn închinat vieții, familiei, acelor valori eterne pe care s-a consolidat societatea omenească. *Surorile* de Leonard I. Voicu este un roman profund românesc prin mentalitate, mod de viață, cutume și comportament al personajelor, prin spiritualitate. *Singur și departe* de țara lui, Leonard I. Voicu îi (*își)* reconstituie

epic atmosfera. Rădăcinile ne țin, rădăcinile nu se uită niciodată, iar romanul *Surorile* este o dovadă peremptorie. (**Ana Dobre**, Recenzie la romanul *Surorile*, Revista Caligraf nr. 5(192), mai 2018, pag. 3)

Prin varietatea învățămintelor din carte, realizăm că autorul se adresează unui cerc foarte larg de cititori. Este impresionant modul stilistic în care este realizată această carte, folosind graiul tipic din sudul țării. Cartea se citeşte cu o mare plăcere şi consider că este o realizare de excepție.

Presărând unele fragmente şi cu un simț al umorului de calitate, rafinat, Leonard I. Voicu, convinge prin calitățile sale de prozator de excepție. Felicitările mele! (**Geo Călugăru** – la lansarea cărții *Surorile*, 2018, Editura *Betta*, Bucureşti)

Acest miniroman al lui Leonard Ionuț Voicu, *Singur,* nu este o carte despre singurătate, cum s-ar putea crede bazându-ne pe sensul denotativ al termenului care dă titlul, nici despre viața de zi cu zi a imigranților români din Canada, unde trăiește de treizeci de ani autorul, nici despre dorul de țara-mamă, nici despre prietenie, dragoste în cuplu etc., deși, evanescent sau ceva mai pregnant, toate acestea nu lipsesc din panoplia de teme tratate cu talent și cu evidentă ingeniozitate. Ci este, se poate afirma, o transfigurare a căutării sensului existenței omului pe pământ și poate chiar a fericirii în noianul de evenimente neprevăzute ce compun fragmente mai mari sau mai mici din viața lui.

„Singur" este ceea ce s-ar putea numi un semn de lumină. Este o pledoarie care ne îndeamnă să nu renunțăm niciodată la speranță, după cum ne și avertizează că fericirea nu este definitivă, mai ales dacă nu facem nimic pentru a o întreține.

(**Diana Dobriţa Bîlea**, Prefaţă la cartea *Singur*, Editura *Ex Ponto*, 2021)

Al 19-lea volum din seria de autor *Întoarcerea poetului risipitor,* coordonată de Ștefan Doru Dăncuș, prin Editura *Singur*, îl are ca autor pe Leonard Ionuț Voicu și este intitulat *Singur și departe.* O plăcută lectură, în care versurile sprintene, mânuite cu ușurința exercițiului în ale scrisului, fac cititorul să parcurgă cu ușurință textul poetic. Primim drept răsplată frumoase descrieri ale plaiurilor țării, bucuriile vieții simple și curate de la țară, încă păstrate (oare pentru cât timp încă?) în inimi. Ca și cum ai privi calmul *Carului cu boi* al lui N. Grigorescu. (**Constantin P. Popescu**, volumul de versuri *Singur şi departe* Editura *Singur*, 2012)

Extras din operă

Fragment din volumul *Singur*, publicat în 2021, la Editura *Ex Ponto*, Constanța.

„Ascultă la mine: viață întâlnești fel de fel de persoane. Unii te ajută din interes, puțini în mod altruist, câțiva te simpatizează sincer, și cei mai mulți caută să-ți bareze calea. Iar aceștia din urmă, majoritatea, o fac din prostie și cei mai periculoși, din răutate. Pe mulți îi vei numi prieteni. Dar dacă stai să te gândești, prieteni adevărați, pe care să te bazezi oricând, în orice situație, nu găsești. Și atunci, toți acești "prieteni", dacă judeci mai bine, sunt, de fapt, numai cunoștințe. E trist să spun, dar m-am simțit singur aproape toată viața. Singur mă simt și acum. A fost o perioadă în care eram căsătorit și, alături de soția mea, avem impresia că fac parte dintr-un întreg care are două jumătăți. Nu a durat prea mult. Din păcate nu a fost să fie.

Radu respiră adânc, oftă, privi în jos și nenumărate amintiri, numai de el știute, îi defilară succesiv în fața ochilor. O tristețe vetustă urmată de resemnare i se putea citi pe chip. Totul a durat doar câteva clipe. Lent, cu un gest pe care îl repetase de nenumărate ori, își apăsă tâmplele, apoi își trecu mâinile prin păr împingându-l spre spate, de parcă ar fi vrut să trimită undeva, departe de el, toate grijile și necazurile de care se simțea copleșit. Luă cu indiferență cana de pe masă, o mirosi cu suspiciune și sorbi câteva picături. Fața i se crispă pentru o clipă în timp ce gândi că nici măcar obișnuita cafea nu mai avea efectul de a-i crea o senzație agreabilă, chiar dacă trecătoare, și, în niciun caz, nu era în stare să-și alunge tristețea. De aceea, o abandonă cu un dezgust vizibil și nu-i mai dădu nicio atenție" (pag.11).

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef **Convorbiri literar-artistice**, 30 iulie 2021

Gina ZAHARIA

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Bacău. S-a născut la data de 11.10.1963, Comuna Brăiești, județul Buzău.

Apariţii editoriale

Clipa de adevăr, roman de dragoste, Editura *Alpha MDN* S.A.Buzau, 1998; *Asasinul a fost prins în zori*, roman poliţist, Editura *Europa Nova*, București, 2000; *Crima de la ora zero*, roman poliţist, Editura *Vega Prod '94*, Buzau, 2009; *Lanțuri*, grafică, Mihai Cătrună, 2011; *Reverie albastră*, pictură, Mihai Cătrună, 2013; *Ecou de rubin*, poezii, Editura *Rafet*, Râmnicu Sărat, 2013; *Lacrima cu multe c(k)arate*, poezii, Editura *Inspirescu*, 2014; *Promisiunea de joi,* proză polițistă, 2016; *Talazuri*, poezie, 2016, Editura *Art Creativ*, Colecția Regal; *Nomade poezii*, Editura *Omega*, 2016; *La est de tine*, poezii, Editura *Omega*, 2016; *Perseide*, poezii, Editura *Editgraph*, 2017; *Jocul talismanelor*, poezii vers alb, Editura *Edirgraph*, 2019; *Maci de toamnă*, poezii vers clasic și prozopoeme, Editura *Editgraph*, 2019; *Zarul orbului*, poezii, Editura *Editgraph*, volum care a obținut premiul Uniunii Scriitorilor, Filiala Bacău pe anul 2020. A publicat în zeci de antologii.

Diplome și premii

- Premiul „Octavian Voicu” pe anul 2020, în cadrul evenimentului „Toamna bacoviană a scriitorilor Bacău”;

– Premiul I la Festivalului Internațional al Aforismului – pentru românii de pretutindeni, Tecuci, ediția a IV-a, 2020;

– Marele premiu „Dragonul de aur”, secțiunea Poezie, la concursul „The Internațional Contest „Art & Life” Japan – 2018, cu volumul *Perseide*;

– Premiul II la Festivalul „Primăvara Poeților”, ediția a XI-A, volumul Perseide, 2018;

- Mențiune la Festivalul Internaţional de Poezie şi Epigramă „Romeo şi Julieta la Mizil”, ediția a X-a, 2017 – 2018;

– Premiul pentru cea mai frumoasă poezie de dragoste, Editura Art Creativ, 2018;

– Premiul III la Festivalul Internațional de Creație „Vrancea Literară”, secțiunea proză, cu romanul polițist *Promisiunea de joi*, octombrie 2017;

– Premiul III la Festivalul-concurs de Literatură „Alexandru Macedonski”, 10/11 martie 2017, cu volumul *Talazuri;*

– Mențiune la Festivalul Internaţional de Poezie şi Epigramă „Romeo şi Julieta la Mizil”, ediția a X-a, 2016 – 2017;

– Premiul „Cartea Anului” 2016, pentru romanul polițist *Promisiunea de joi*, din partea Asociației Culturale „Renașterea Buzoiană”;

– Premiul II la secțiunea Poezie, Concursul literaturitate.ro, noiembrie-decembrie 2016;

– Premiul I la secțiunea Proză, site-ul Însemne Culturale, concursul „Labirinturi autumnale”, ediția a III-a, noiembrie 2016;

– Premiul special la Concursului Naţional de Creaţie Literară „Vasile Voiculescu”, 2016, cu volumul *Talazuri;*

– Premiul II – concurs Însemne Culturale, tema „Labirinturi autumnale”, poezie, noiembrie 2015;

– Mențiune specială la secțiunea poezie la Festivalul Național de Literatură ”Agatha Grigorescu Bacovia”, Mizil, 2015;

– Diplomă pentru cea mai bună carte buzoiană pe 2014 „Lacrima cu multe c(k)arate” la Festivalul Titel Constantinescu, Rm. Sărat, 2015;

– Premiul II, concurs de manuscrise grupul facebook „Cervantes”, cu publicarea volumului *Lacrima cu multe c(k)arate*, poezii, Editura *Inspirescu,* 2014;

– Premiul II – concurs *Însemne Culturale*, tema „Labirinturi autumnale”, proză, noiembrie 2014;

– Premiul III – concurs de manuscrise de romane polițiste *Promisiunea de joi,* Editura MAI, octombrie 2013;

– Premiul III – concurs de poezie „Femeia, simfonie de lumină” – *Însemne Culturale*, martie 2013;

– Premiul I – concurs de proză „Scrisoare către Eminescu”, Forumul *Negru pe Alb,* iunie 2012;

– Mențiunea II – concurs de poezie „Întâlnire la Luceafăr” Forumul *Negru pe Alb*, iunie 2012;

– Premiul III – concursul de poezie „Etenități de-o clipă”, site literar *Negru pe Alb*, 2011;

– Premiul juriului (3 autori pe același loc) – concurs site literar Cleopatra – 2011, cu publicarea volumului *Capricii efemere*;

– Diplomă de merit pentru contribuția permanentă în desfășurarea activității cenaclului literar *AntePortas*, Buzău, mai 2014;

– Diplomă de onoare pentru aportul deosebit la promovarea culturii în spațiul românesc – Fundația *Academică Vasile Voiculescu Buzău* – 2004;

– Diplomă pentru excelență în cultură - Direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național Buzău, 2003;

– Diplomă de onoare pentru aportul deosebit la promovarea culturii în spațiul românesc – Fundația *Academică Vasile Voiculescu Buzău* (titlul de membru de onoare al Fundației) – 2003;

– Diplomă de merit pentru contribuția adusă la îmbogățirea patrimoniului literar buzoian – *Asociația Culturală Renașterea Buzoiană* – 2003.

Activități literare

Administrator site literar *Însemne Culturale*, 2012; Redactor *Literatura de Azi,* 2014 – 2016; Redactor-șef revista cenaclului *Ante Portas,* Buzău, 2015- 2019; Redactor „Buzăul literar", 2016 – 2017; Redactor asociat „Caietele de la Țintești", 2016; Moderator grupul „Să ne cunoaștem scriitorii – Uniunea Scriitorilor Filiala Bacău", iunie 2019; Membru în *Asociația Culturală Leviathan* din 2019, redactor revista culturală *Leviathan*, 2020.

Referințe critice

(…) Volumul *La est de tine* este o călătorie în universul intim, populat de amintirile de acasă, de dorul de locurile natale, de copilărie, de părinţi şi de primele iubiri, de *„O casă zugrăvită cu lumină".* Ludicul se împleteşte cu nostalgicul iar unele poezii sunt atât de cantabile încât ar putea fi puse pe muzică. Par jocuri de lumină în încercarea de a reîntoarce copilăria, adolescenţa, tinereţea şi a le confrunta cu sentimentele de acum. Venirea unui înger nou, *„c-o stea de foc în mână*", care i-a bătut în poartă şi a sărutat-o pe frunte, este semnul întoarcerii *„de-a lungul unui ieri"* iar lumina şi durerea care-l însoţeau, au învăluit-o *„în mir şi mângâiere". (Dor).*

(…) Tema călătorului, fie că e înger, fie simplu drumeţ rătăcit *„prin ceaţa deasă"* purtându-şi în suflet drumul către casă, iar în braţe un buchet de crini înrouraţi, apare şi în poezia *„De nicăieri".* Dar şi aici, ploaia de nicăieri înalţă un zid *„dinspre infinit",* făcând călătorul să dispară, aşa cum apăruse.

(…) Poemele Ginei Zaharia au o eufonie fără cusur, au ritm, rimă perfectă, au metaforă, personificare şi toată gama mijloacelor de expresie artistică. Ele induc o stare de bine, sunt pozitive, nostalgice, uneori în ton elegiac, alteori, ritmul e baladesc.

(…) Poezia Ginei Zaharia este stenică, e ca o adiere înmiresmată care vine de la florile de pe înălţimi. Sunt ninsori din mătasea crinului şi irisului delicat care-ţi aduc muntele mai aproape: *„Şi mi-erai pod devreme şi parcă-mi tot spuneai / Că florile iubirii ne sunt zăpezi din rai..." (Ca o legendă albă).* (**Cezarina Adamescu**, *Iubire în patru puncte cardinale,* 24 Mai 2017)

Volumul de poezie *Talazuri* al Ginei Zaharia, Editura *Art Creativ*, București, 2016, a luat recent un premiu la Festivalul „Vasile Voiculescu" de la Buzau și nu este primul premiu adjudecat de scriitoare. Binecunoscută în mediul literar on line, Gina Zaharia s-a remarcat de ani buni printr-un stil liric original, debutul facându-și-l de peste 20 de ani în slujba sa de suflet, cea literară. Scrie romane polițiste apreciate dar și poezie.

(…) Dacă aș folosi o comparație stilistică pentru versul Ginei Zaharia, aș încadra-o alături de Picasso în pictură, pentru că și poezia sa, precum pânzele maestrului, rupe convenții, rupe încadrări contemporane ale postmodernismului și post postmodernismului actual și îi urmărește viața scriitoarei într-o viziune abstractă, aproape de cubism liric. La fel ca în pânzele lui Picasso, varietatea și redarea tridimensională a stărilor lirice, a poveștii sale lirice, se desfășoară relevând mai mult realitatea interioară a poetei.

(…) Astfel, metafora Ginei Zaharia transformă stilistica versului într-un fluid subînțeles, potrivindu-i-se și definiția lui Blaga: că "în geneza metaforei trebuie să vedem o izbucnire a specificului uman în toată amploarea sa – Geneza metaforei şi sensul culturii). Cu imaginație complexă, picturală în mișcare, Gina Zaharia scrie abstract, oniric, completându-și jubilațiile interioare cu vectori metafizici, care spre finalul poemelor iau curbele înțelepciunii cu plasticitate intelectuală. Așa se întâmplă la citirea unei frumoase poezii pe care o să o redau integral întru ilustrarea afirmațiilor.

(…) O doamnă Picasso în poezie, demnă de marile picturi poetic abstracte: *Gina Zaharia*. (**Cristina Ștefan**, 2016, *Gina Zaharia, Metafora abstractului)*

Poeta buzoiancă Gina Zaharia debutează în *Perseide* cu douăsprezece mici istorisiri venite din partea unui el imaginar, un Manole al zilelor noastre, autor al iubirii pentru o Ană, ziditoare de biserici profane, responsabilă cu emoțiile din text, capabilă să dezerteze într-o lume a visului milenar.

(...) Poeta Gina Zaharia și cu acest volum *Perseide*, aduce dovada unui talent autentic, a unei poezii rotunde , cu amprentă personală, o poezie creată cu mult suflet și emoție, din dragoste pentru cuvânt și cititor. (**Mihaela Meravei**, *O ploaie meteorică de sentimente menite să devină prin magia metaforei „Perseide*", 2018)

(…) Mi se pare a fi *Nomade*, dacă nu greșesc cumva, o continuare a *Talazurilor*, precedenta carte de poezie în care eroina se aseamănă cu acel Ulise la întoarcerea lui din cruciada la care l-au proviocat semenii, dând o altă perspectivă, universul poetic căpătând proporțiile unui decor cunoscut parcă, datorită utilizării simbolurilor care nu sunt altceva decât elemente de rutină cotidiană. Cealaltă față a medaliei e cuceritoare prin capacitatea poetei de a reda imagini aproape obișnuite aș zice, dar cu o forță de sugestie seducătoare.

(…) De altfel maestrul Daniel Cristea-Enache a asesizat esențialul în textul de pe coperta a IV- a, mai eles că interviurile sale cu marea poetă Ileana Mălăncioiu reunite într-o carte, zguduie încă numai acele conștiințe pentru care arta e miracol și spaime. (**Dumitru Ion Dincă**, *Și parcă mirosea a veșnicie)*

(…) În *Promisiunea de joi, a Ginei Zaharia, c*artea aci în discuţie are toate ingredientele canonice ale speciei şi, ca orice scriere poliţistă care se respectă, ţine trează, pe tot cuprinsul ei, atenţia şi curiozitatea cititorului. S-ar zice că avem de-a face cu un conglomerat uriaş de protaze în lanţ care pregătesc o apodoză pe cât de scurtă pe atât de explozivă. Acţiunea este alertă şi toate amănuntele îşi au rolul lor bine determinat în economia cărţii, nimic nefiind fortuit ori introdus spre a umple paginile, chiar şi atunci când e vorba de pasaje care ating frumuseţea poemelor în proză, de parcă prozatoarea n-ar vrea să se uite că ea e poetă în primul rând. Vorbind de o doamnă dispărută dintr-un sanatoriu sibian şi găsită lângă cascada din Zăvoaia, autoarea notează: „Era o pasăre pe rugul fricii de a nu pieri sub haosul neîncrederii în sine, de a nu se dezorienta la răscrucea din suflet". Nu mai puţin convingătoare e şi fraza finală a incitantei cărţi: „Într-un colţ al camerei tremurau câteva pânze de păianjen peste tăcerile arse pe rug".

(…) Romanul *Promisiunea de joi* îmbogăţeşte convingător şi indubitabil lista autorilor români de scrieri poliţiste cu un nume deja consacrat: *Gina Zaharia.*

(**Ion Roşioru**, *Un roman poliţist convingător*)

Despre autoarea volumului *Talazuri* (Editura Art Creativ, Bucureşti, 2016) Daniel Cristea Enache nota, recent: „Gina Zaharia scrie o poezie sentimentală şi în acelaşi timp meditativă, în care lumea este redusă la câteva elemente simbolice, iar viaţa – la o sumă de experimente care trebuie transfigurate. Toate cele au nevoie de o semnificaţie, iar poeta este pregătită să le-o confere." (…) O purificate prin iubire: „parcă te cunosc/ părul tău miroase a cântec de dragoste/ cu siguranţă te-am iubit cândva simt ceva dogoare în piept// atunci mi-ai zis Maria" (Maria); „vindecătoare e dragostea de duminică/ mă îmbraci în busuioc de mâine/ dublele hollywoodiene s-au îmbolnăvit ne privesc pe furiş/ prin sângele meu trec porumbei şi alte minuni/ ştii/ în tine e a doua mea viaţă" (dragostea de duminică)...

(**Lucian Mănăilescu**, *Talazuri,* Editura *Art Creativ*, 2016)

Volumul Jocul talismanelor are prezentarea lui Daniel Corbu pe coperta IV ca fiind „o magnetică, excelentă carte de poeme". Volumul cuprinde poezii cu rimă și prozopoeme axate pe stilistica metaforei. Gina Zaharia a devenit, parcă, și mai lirică față de volumele precedente, despre care am mai scris pe aceeași plajă a lucrului cu metafora. Autoarea își dezvăluie sinele în propriul univers poetic prin cernerea întâmplărilor lăuntrice: Mă ating norii într-un joc al minții și curg lacrimi pe fruntea înfloriță-n zbor de fluturi flămânzi (15. Lespezi). Maci de toamnă și Jocul talismanelor conțin poezii care, fiecare în parte, ar merita o analiză stilistică, ar merita citate, recitate și unele de pus pe muzică, fiind niște reușite armonioase, dar importantă este lecturarea lor, o dată ca vindecare a tot ce citim azi prin reviste sau rețele de internet și a doua oară, ca gest de rezistență a poeziei veritabile într-o lume obscură. (**Cristina Ștefan**, *Maci de toamnă*, octombrie 2019)

Profil întocmit de **Antoneta RĂDOI**
Redactor-șef ***Convorbiri literar-artistice***

Nicolae VASILE – Aforisme

Iubire

1. Orice se poate provoca cu excepția iubirii.
2. Iubirea este de la Dumnezeu, căsătoria, de la preot. Alege iubirea!...
3. Prea multă iubire acumulată şi neîmpărtăşită dă pe dinafară şi se revarsă pe altceva, la Eminescu pe codru, iar la Nietzsche pe animale.
4. Celor pe care-i iubim le oferim totul, merită sau nu! Ce facem însă pentru cei care ne iubesc, avem vreo îndatorire faţă de ei?...
5. Cine crede că iubirea pentru mai multe persoane scade din valoarea fiecăreia, nu înțelege şi nu simte infinitatea acesteia.
6. În faţa cuiva care a trăit o mare iubire, trebuie să te închini, căci acela l-a cunoscut pe Dumnezeu!
7. Majoritatea dintre noi trăim cea mai mare parte a vieţii alături de persoane pe care le iubim, dar nu ne iubesc sau ne iubesc, dar nu le iubim. Cei care reciproc nu se iubesc nu se adună, iar la cei care se iubesc inițial, sentimentul nu rezistă.
8. Prietenia este mai durabilă decât iubirea! Prietenii se sprijină necondiţionat, acceptându-se aşa cum sunt. În cazul iubirii, fiecare vrea ca celălalt să se schimbe după dorinţa şi asemănarea sa, ceea ce reușește foarte rar.
9. Dacă o persoană căreia îi mărturisești iubirea se eschivează, oferindu-ți doar prietenia, părăsește-o imediat! Sub umbrela prieteniei, îți va fi prin preajmă, fiind, astfel, martorul iubirii acesteia pentru altcineva. Viața ta va deveni un iad!...
10. Cred în iubirea înaltă prin care poți ajunge până la Dumnezeu, cred în iubire profundă care te poate băga și-n mormânt, dar nu cred în iubirea veșnică!
11. Deși este plăcut, reconfortant, să te iubească multe femei, nu este bine, poți intra într-un război căruia să nu-i poți face față. Este mai bine să te iubească doar una, dar aceasta să fie aceea pe care o iubești și tu.
12. Iubirea este o boală. La bătrânețe se face mai rar, dar într-o formă mai gravă.
13. Iubirea, precum multe altele, se păstrează prin înghețare. Când temperatura ei crește, se topește și se și termină.
14. Ca să dăinuie, iubirea trebuie cuprinsă în ceva durabil. Constantin Brâncuși a ales piatra!
15. Singura cale de a merge cu plăcere la cabinetul dentar este să iubești dentista.
16. Când cereți unei persoane, pe care pretindeți că o iubiți, să se schimbe după propria dorință, de fapt nu o iubiți pe aceasta, ci pe dumneavoastră.
17. Toate marile iubiri sunt inoportune. Cele oportune nu au timp să ajungă mari!

Căsătorie

18. Orice iubire este frumoasă până devine căsătorie.
19. Femeia urâtă doreşte să fie frumoasă, femeia frumoasă doreşte să fie deşteaptă, femeia deşteaptă nu doreşte nimic.
20. Căsnicie: destinul invers al fluturelui, întâi zbori, apoi te târăști.

21. Înainte de a se vrea egală cu bărbatul, femeia avea totul, ea știa cum, de atunci, are numai jumătate, partea ei.
22. Căsătoria care se termină cu prietenie a fost căsătorie, dar iubirea care se termină cu prietenie n-a fost iubire.
23. Femeia alege bărbatul care trebuie s-o aleagă.
24. Să bagi un elefant într-o cutie de chibrituri este imposibil, dar chiar încercarea poate fi periculoasă. Se poate enerva! Aviz celor geloși!
25. Iubita te atrage ca un magnet, dar de nevastă ești prins cu șuruburi.
26. De ce mor filozofii singuri?... Pentru că au ei o idee fixă, nu pot împărți filozofia c-o femeie!
27. Spunându-i că se ocupă cu producerea de *bijuterii din cuvinte*, era scriitor, ea l-a acceptat, reținuse doar cuvântul *bijuterii*. Când și-a dat seama de diferență, l-a părăsit.
28. Orice copil este frumos până începe să semene cu părinții.

Artă

29. Mai mare scriitor ajunge cel care are ce spune, dar nu ştie să scrie, decât cel care ştie să scrie, dar nu are ce spune!
30. Sunt unii care îl contestă pe Eminescu!... Nicio problemă, nici în Dumnezeu nu cred toţi!
31. Artiştii îşi protejează muzele precum jurnaliştii sursele.
32. Artiști, nu faceți sex cu muzele!... Puteți pierde o muză bună pentru un sex rău!
33. Dilema artistului, să facă din nevastă, muză, sau din muză, nevastă!...
34. Poezia nu-i un scris, poezia e un vis!
35. Arta este *forma*, iar artistul este *calea*, prin care Dumnezeu comunică cu oamenii.
36. Creația artistică este sămânța culturii.

Filozofie – istorie

37. Omul ideal este exponenţial, omul real este ciclic.
38. Civilizaţie înseamnă mai mult garantarea unor minime, sub care să nu se poate cădea, decât posibilitatea atingerii, întâmplătoare, a unor vârfuri!
39. Raţinea este potenţială, voinţa este executivă, iar morala le temporizează pe amândouă!
40. Poate, nu poate, ştie, nu ştie, omul vrea să aibă şi să fie!
41. Erorile vieţii vin din forţarea sorţii: să vrei să fii fără să ştii, să vrei să ai fără să dai.
42. Albul este cea mai mare înşelătorie a culorilor!... Aceasta, care ne inspiră atâta puritate, nici nu este de fapt o culoare, ci un amestec al tuturor culorilor. Mai vrea cineva să fie Albă ca zăpada?...
43. Privit de pe mal, orice mare fluviu pare un banal lac stătut, căruia nu-i vezi curgerea. Măreţia sa este înţeleasă doar de cei care îi cunosc parcursul. Așa este și cu oamenii mari ajunși în fața unora care nu-i cunosc.

44. O imagine face cât o mie de cuvinte, dar și ocupă de o mie de ori mai multă memorie, în calculator.
45. Pentru că ești, n-ai loc în viață, iar fiindcă ai, te-ascunzi în casă.
46. Dacă într-o instalație electrică atingem plusul cu minusul și nu ies scântei, înseamnă că aceasta este scoasă din priză. În politică se cheamă blat.
47. Pentru un sistem care merge bine, conform legilor proprii, dar rezultatele sunt nemulțumitoare, singura soluție este coruperea acestuia. Unii îi spun revoluție!
48. Entropia înseamnă raportul dintre a fi ajutat și a nu te lăsa ajutat.
49. Cine a introdus imaginile că *binele ar fi înaltul cerului*, iar *răul, fundul Pământului*, a favorizat binele pentru că cerul este infinit, iar fundul Pământului, finit. După cum se vede și se simte, pare că răul ar fi mai mare!...
50. Succesiunea istorică a fost: *om primitiv-haită-ceată-cetate-cetățean*. Credeam că evoluția aceasta este ireversibilă!... Se pare că nu este așa!
51. Toți îmi reproșează câte ceva: unii că nu le dau mai multă atenție, unii că nu le dau mai multă iubire, unii că nu le acord mai multă înțelegere, unii că nu le dau mai mulți bani!... Dar, așa ceva, eu nu am nici măcar pentru mine!
52. La bătrânețe, trebuie să faci exact invers decât te învăța mama ta când erai mic! Atunci, toți voiau să te îngrași, acum, toți vor să slăbești.
53. Creația științifică este sămânța economiei.
54. La nivelul istoriei, scorul competiției dintre România și Ungaria este 1-1. Pentru unguri a marcat Împărăteasa Sisi, iar pentru România a egalat Regina Maria. Niciuna dintre altețele lor nu erau originare din țările respective.
55. Când nu știi să rezolvi o problemă, cel mai simplu este să o negi.
56. Istoria literară este știință, iar critica literară este artă. Cine nu cunoaște diferența nu este nici istoric, nici critic.
57. Socialismul este ca trenul, dacă i se strică locomotiva, stă pe loc, capitalismul este ca avionul, dacă i se strică motorul, cade. D'asta este mai multă nervozitate în capitalism!
58. Vizionari sunt cei care au tăria să iasă pe ultimul loc la concursurile vieții.
59. Viața este o boală incurabilă, totdeauna se termină cu moartea.
60. Azi, mulți nu mai au suflet, ci soft.
61. Toamna, umbra copacilor cade odată cu frunzele lor.
62. Întrepătrunderea paradigmelor înseamnă interdisciplinaritate, pentru deștepți, respectiv prostie, pentru proști.
63. Nu există artă fără ierarhii, zic cei care s-au cocoțat, nu totdeauna meritat, pe vârful unor asemenea ierarhii. O astfel de instituție, de vârf, a decis, prin anii '50 ai secolului trecut, că operele lui Brâncuși sunt mediocre!
64. Sunt unii care muncesc serios la dărâmarea entităților: religie, nație, familie. Oricât de cinic ar părea, acestea și-au găsit un sprijin comun în coronavirus, care le întărește pe toate. Oare s-a păcălit cineva?
65. Orice activitate este plăcută până se transformă în muncă.
66. Orice joacă este frumoasă până se transformă în ceartă.
67. Orice sfat este bun până se transformă în școală.
68. Copacul mare crește singur, copacul drept crește în pădure.
69. Când nu poți urca un munte mic, încearcă unul mai mare!

Credință

70. Omul fără Dumnezeu nu face diferenţa dintre bine şi rău!
71. Când simţi că cineva te divinizează, este bine să-i dai atenţie şi respect, acesta vede în tine pe Dumnezeu!
72. Universul este ciclic, omul la fel, dar Dumnezeu ne vrea exponenţiali.
73. Dumnezeu se poate supăra pe tine, dar tu nu te poţi supăra pe Dumnezeu!
74. Doamne, dacă cred în tine, o s-o duc bine poimâine, ce fac azi și ce fac mâine?...
75. Doar în noaptea de Ajun, să fii moș e ceva bun!
76. Toți ne sfătuiesc să facem afaceri ortodoxe, dar ce ne facem dacă beneficiari sunt preponderant catolici sau musulmani?...

Animale

77. Corida este o mare mârşăvie a omului. Eu ţin cu taurul!
78. Elefantul nu calcă cu intenție peste furnici, dar se întâmplă destul de des s-o facă. Deci, nu stați prin preajma elefanților!

Proști și deștepți

79. Deşteptul trăieşte intens, prostul trăieşte bine!
80. Deşteptul nu are niciodată timp, prostul nu ştie ce să facă cu el!
81. Nu ştiu să înot, nu știu să schiez, nu ştiu să șofez și totuși trăiesc!... Sau tocmai de aceea?...
82. În matematică, *la adunare*, plus cu plus va da mereu un plus mai mare, minus cu minus va da totdeauna un minus mai mare. *La înmulțire*, plus cu plus va da mereu plus, iar minus cu minus va da totdeauna plus, prin negarea negației. În viață, *prin adunare*, mai mulți deștepți la un loc vor forma o deșteptăciune mai mare, mai mulți proști la un loc vor forma o prostie mai mare, dar, *prin înmulțire*, nu este sigur că din doi deștepți va ieși mereu un deștept sau că din doi proști va ieși totdeuna un prost. Matematica și viața nu sunt același lucru!
83. Deșteptul depășește anumite momente dificile din viață, făcând pe prostul, prostului nici măcar asta nu-i iese!
84. În viața unui bețiv, după o perioadă de cădere, înaintea colapsului, apare un scurt moment de creștere!... Este cel al vinderii sticlelor goale. Să fi fost acesta modelul privatizării din România?
85. În bancurile poloneze, polonezul este mereu cel deștept, în bancurile românești, cu excepția celor cu olteni, românul este cel prost.
86. Când există o problemă între doi indivizi, există două alternative, ori tac amândoi, ori vorbesc amândoi. Cei deștepți aleg prima variantă.
87. În nicio altă perioadă istorică cei deștepți nu depind atât de mult de cei proști ca într-o pandemie!

Nicolae Vasile – Elemente intuitive, filozofice și terminologice, de sistemism

Noțiunea de „sistem”, tratată științific profund, vine din psihologie (Ștefan Odobleja, 1939), a fost matematizată ulterior sub denumirea de *teoria atigerii țintelor* (Norbert Wiener, 1948), iar în prezent, intitulată *teoria sistemelor*, face obiectul a tot ce înseamnă aplicație de automatizări și calculatoare din orice domeniu. În anul 2017 am publicat volumul *Sistemismul* (Editura Favorit, București) unde am prezentat o extindere a acestei teorii în filozofie și literatura filozofică, urmată de *Sistemismul. Bazele științifice* (Editura Bogdania, Focșani) cu detalierea legăturii dintre partea științifică și cea filozofică.

În ceea ce urmează este vorba de o sinteză a elementelor intuitive din acest model filozofic, la îndemâna celor care nu au cunoștințe de teoria matematică a sistemelor sau filozofie.

Elemente terminologice

- **Sistem** înseamnă ce pui între **a vrea** și **a putea**, în orice domeniu.

- A vrea este reprezentat de **valoare prescrisă** (în sistemele tehnice), **țintă** (în cele economice) și **dorință** (în cele emoționale).

- Componentele sistemului, însemnă în sensul antropologic, **creier**, **membre**, **ochi-nas-urechi** și **consumabile**, legate între ele de o **structură logică**.

- Creierul sistemului, are denumiri specializate de **regulator** (în sistemele tehnice), **metode** (în cele economice) și **căi** (în cele emoționale).

- Membrele sistemului, sunt numite **elemente de execuție** (în sistemele tehnice), **instrumente** (în sistemele economice) și **inspiratie** (în cele emoționale).

- Ochii, nasul și urechile sistemului, sunt reprezentate de **traductoare** (în sistemele tehnice), **monitorizare** (în sistemele economice) și **simțuri** (în cele emoționale).

- Consumabilele sistemului, sunt **energie** (în sistemele tehnice), **resurse** (în cele economice) și **har** (în cele emoționale).

- **Partea logică a sistemului** a început cu **logica binară** (Da-Nu) și s-a ajuns la **logica fuzzy** (Da-Nu plus o infinitate de alte variante intermediare).

- **A putea** reprezintă **rezultatul** funcționării sistemului, adică răspunsul la întrebările: **cum**, **dacă** și **când** ajung la ceea ce mi-am propus (valoare prescrisă, țintă, dorință).

- **Cum ajung la ce mi-am propus?** Prin răspunsul **exponențial** (sunt mereu sub ce mi-am propus, dar tind spre aceasta) sau **oscilant** (oscilez în jurul a ceea ce mi-am propus, cu abateri din ce în ce mai mici).

- Dacă ajung la ce mi-am propus? Prin răspunsul **exponențial** și **oscilant convergent**, **ajung**, la un moment dat, la ce mi-am propus, dar prin răspunsul **oscilant permanent** (oscilez permanent în jurul a ceea ce mi-am propus, cu abateri constante) și **oscilant divergent** (oscilez în jurul a ceea ce mi-am propus, cu abateri din ce în ce mai mari), **nu ajung niciodată** la rezultatul propus. În care dintre variante mă încadrez, depinde de modul cum sunt structurate componentele sistemului și de legătura logică dintre ele.

- **Când ajung la ce mi-am propus?** După **4 constante de timp** (constanta de timp: **nanosecunde**, în nanoelectronică; **microsecunde**, în microelectronică; **milisecunde**, în electronică; **secunde**, în electrotehnică; **minute**, în mecanică; **ore**, în termotehnică; **ani**, în economie; **zeci de ani**, în civilizație, **sute de ani**, în religie etc.). Exemple: când apăs pe întrerupător, becul se aprinde în câteva milisecunde; când pornesc încălzirea, o cameră rece se încălzește deplin în câteva ore; când se aprobă o nouă lege economică, rezultatele preconizate se vor simți în câțiva ani; când dai copiii la școală, standardul de civilizație al acestora se va schimba radical după câteva zeci de ani, iar în toate cazurile **mecanismul sistemului este același**.

Erori sistemice de funcționare

- **Erorile** funcționării sistemului se manifestă astfel încât un observator extern le percepe ca: **randomizare**, **nerăbdare**, **lăcomie**, **neglijență**, **corupție**, **frustrare**, **disperare**, **melancolie**, **anxietate**.

- **Randomizarea** sistemului, funcționarea aleatoare rezultată din **dezidentificare**, adică schimbarea elementelor structurale ale acestuia **în timpul funcționarii** (schimbarea regulilor, și nu numai, în timpul jocului). Exemplu: sistemului de investiții în surse regenerabile de energie din România, gândit inițial pentru 10 ani, i s-au schimbat legile la vreo 2 ani de funcționare, după care rezultatele au luat-o razna.

- **Nerăbdarea** sistemică înseamnă întreruperea funcționării sistemului înaintea celor 4 constante de timp, nelăsându-l să ajungă la rezultat. **Exemplu**: În economie și societate constanta de timp este un an, deci, când se aprobă o lege nouă, rezultatele plenare ale acesteia pot fi așteptate abia după 4 ani, ori, din cauza ciclului politic, multe legi sunt schimbate înainte de a produce rezultate. Astfel, prin diferența față de noi, putem înțelege eficiența sistemului juridic englez care are legi neschimbate timp de secole.

- **Lăcomia** sistemică înseamnă graba ajungerii la rezultatul propus (de unde și zicala, *graba strică treaba!*), prin forțarea creierului și/sau a membrelor sistemului, peste nivelul normal de funcționare al acestora. Este ceea ce se înțelege prin temenul de *clacare* sau *supraîncărcarea* sistemului. Pericolul constă în neatingerea rezultatului propus prin cedarea unor componente din sistem. Se întâmplă des în procesele educaționale.

- **Neglijența** sistemică însemnă funcționarea sistemului **fără componenta ochi-nas-urechi, fără simțuri**, când practic nu avem sistem. Partea logică nu se închide, nu mai avem procesul de comparație între dorință și realitate, iar rezultatele sunt aleatorii. **Exemplu:** Comportamentul omului beat, când i se atenuează mult simțurile. Anularea simțurilor se folosește însă ca metodă de identificare, când prin funționarea fără acestea putem verifica adevărata consistență a creierului sistemului. De aici zicala: *in vino veritas.* Părerea reală a unui om este cea spusă la beție, nefiind afectată de diverse constrângeri.

- **Corupția** sistemică înseamnă funcționarea sistemului cu **folosirea mincinoasă a rezultatului componentei ochi-nas-urechi**, acțiunea inversă față de ce percep simțurile. **Exemple**: *În tehnică*, într-un sistem de acționări electrice, dacă inversăm conexiunile traductorului, motorul se ambalează, turația ajunge la infinit, teoretic, la o valoare foarte ridicată, practic, până la autodistrugerea sistemului. Se

consumă energie, dar nu doar pentru ajungerea la valoarea prescrisă, ci pentru creșterea nelimitată a turației. *În economie*, este cazul *controlului mincinos* care provoacă decizii privind cheltuiala inutilă de resurse fără a se ajunge la țintele prestabilite. *În sistemele emoționale*, este cazul sinuciderilor cauzate de primirea unor informații false. Este vorba, în general, de rolul puzderiei de *fake news*-uri de care avem parte în prezent.

- **Frustrarea** sistemică înseamnă neatingerea rezultatului propus, deși toate componentele sistemului funcționează corect, dar **nu există suficiente consumabile**. Exemple: *În tehnică*, dacă pui un climatizor obișnuit să încălzească o sală de sport, vei constata că nu reușește, deși el funcționează corect cu toate componentele lui, pentru că nu are suficientă energie. *În economie* există termenul consacrat de *limitare în resurse*, fiind cazul multor proiecte de investiții, unde s-a licitat o sumă prea mică care nu permite finalizarea lucrărilor, sau în programele de dezvoltare insuficient finanțate. *În sistemele emoțoinale*, este vorba de mulți creatori care nu își satisfac dorințele de succes din *lipsa de har*, deși, în rest, au tot ce le trebuie. De aici și zicala: *Mai mare scriitor ajunge cel ce nu știe să scrie, dar are ce spune, decât cel ce știe să scrie, dar nu are ce spune.*

- **Disperarea** sistemică înseamnă funcționarea sistemului fără valori prescrise, fără ținte, fără dorințe. **Exemple**: *În tehnică*, este un nonsens, dacă nu avem valoare prescrisă, nu avem sistem. *În economie* înseamnă lipsa totală a planificării, care reprezintă o anarhie economică. La o anumită scară, unii o recomandă, interpretând-o ca liberă inițiativă. *În sistemele emoționale* se mai numește și *depresie*. Literar și istoric tema a fost dezvoltată de Emil Cioran, în volumul *Pe culmile disperării*, iar filozofic, de către Nietzsche, concluzionând prin teza foarte dură: *moartea la momentul potrivit*, adică, solutia existențială potrivită pentru cine nu mai are nicio țintă este moartea.

- **Melancolia** sistemică apare **după o perioadă în care toate componentele sistemului au funcționat perfect**, chiar și cu o exagerare dorințelor, **după care urmează un defect și nu mai funcționează nimic**. Exemple: *În tehnică*: am avut o mașină extra-foarte, care mi-a plăcut foarte mult, am accidentat-o nereparabil, dar o păstrez ca amintire. *În economie* apare la schimbarea sistemelor politico-economice, după care apar o mulțime de ruine, dar și de melancolici (nostalgici). *În sistemele emoționale*: Kierkegaard spunea: *Melancolia este isteria spiritului!* și prezintă exemplul lui Nero, iar Emil Cioran: *Melancolia este un gol al vieții venit după un prea plin*. Exemplul meu este cel al Prințesei Diana.

- **Anxietatea** sistemică înseamnă **exacerbarea simțurilor**, partea ochi-nas-urechi, **dublată de o insuficiență a părții executive**, conducând la supra-încarcărcarea creierului, care comandă acțiuni ce nu se realizează, situație ce naște ori un viitor sistemic imposibil, ori doar teamă de viitor. **Exemple**: *În tehnică*: O mașină electrică la care funcționează din plin toate funcțiunile auxiliare (audio, video, climă, poziționare, senzori de toate felurile etc.), dar nu mai merge motorul, că s-a descărcat bateria, de unde și zicala: *toată energia de la motor a trecut la clacson*. *În economie*: Merg reclamele, merg televiziunile, merg festivalurile, merge internetul etc., dar nu mai merge economia, iar guvernul este năuc și nu știe ce măsuri să mai ia pentru că nu mai contează pe realizarea acestora. *În sistemele emoționale*, supraîncărcarea creierului duce la refulări și agresivitate spirituală din neputință, explicată de Freud prin aspectul informațional, iar de Jung, prin cel energetic.

Aplicații sistemice

În filozofie, **Unificarea modelelor filozofice tradiționale**. Dacă, utilizând componentele sistemice, definim **Lumea dorințelor,** formată din valori prescrise, ținte, dorințe, **Lumea acțiunilor,** compusă din creiere și membre, **Lumea percepțiilor**, cuprinzând traductoare, monitorizări și simțuri, atunci, **Lumea reală** însumează lumea acțiunilor și lumea percepțiilor. **Lumea transcendentală** gupează lumea dorințalor plus elemente precum har, inspirații, divinitate. Ținând cont că toate acestea sunt legate între ele prin partea logică specifică sistemului, constatăm că **Transcendentalismul lui Kant** (care se considera unic și lucra numai cu elemente din lumea transcendentală) cu **Empirismul lui Bacon** (care se considera exhausitiv și utiliza doar elemente din lumea percepțiilor) și **Pragmatismul lui Peirce și James** (care se credea că este singura soluție și se desfășura doar cu elemente din lumea acțiunilor) sunt de fapt **părți din Sistemism**, unite prin logismul sistemic și nu disjuncte cum s-a susținut sute de ani.

Explicații ale unor teze filozofice

- Schopenhauer: **Totul este voință**, dar voința (popular numită și ambiție) înseamnă doar **dorințe plus gândire** (creier, în sistem), deci nu cuprinde partea de execuție (elemente de execuție, instrumente) și nici partea de percepție (monitorizare, simțuri), ceea ce conduce la șanse reduse de a obține rezultatele propuse, adică **naște frustrare**. Exemplele le găsim la artiștii de influență schopenhauriană, inclusiv Eminescu, unde frustrarea inclusă în operă atrage publicul. Dacă ne referim la diferența de gen, *femeile sunt schopenhauriene*, iar *bărbații sunt pragmatiști*.

- Hegel: Teză, antiteză și sinteză. Teză-antiteză reprezintă cazul tipic de logică binară, iar sinteza reprezintă rezultatul unei elaborări sistemice primare. Deci, prin teza sa, Hegel poate fi considerat un precursor al sistemismului.

Explicații din istoria religiilor

- Religiile sunt sisteme cu **răspuns exponențial**, cu constante de timp de ordinul sutelor de ani. Asta înseamnă că evoluția lor este similară la scara istoriei. Dacă comparăm, ca mod de evoluție în timp a manifestărilor, creștinismul cu islamismul, constatăm că cele circa cinci sute de ani, diferența dintre aparițiile lor, se regăsesc și între momentele lor de radicalism, cel al inchiziției și recrudescența islamică din zilele noasre.

Explicații asupra unor opere literare filozofice

Ce-ți doresc eu ție dulce Românie, poate fi interpretată ca o *țintă de țară*, care asociată cu gândirea economică a lui Mihai Eminescu (dovedită deplin prin publicațiile din ziarul *Timpul*), ar fi singura țintă de țară exprimată poetic. Aceasta se constituie în acea *voință schopenhaueriană* care, conform unei teze descrise anterior, nu este suficientă pentru dezvoltarea economică. Există informații că Brazilia a testat, prin anii 1930, cu rezultate pozitive, filozofia economică a marelui poet român. Aceasta nu concordă cu actuala politică economică a țării, aliniată la cea a Uniunii Europene.

Explicații ale unor fenomene sociale actuale

Anxietatea în ansamblu a societății care se constată la nivel global. Explicația constă în dezvoltarea fără precedent a percepției, a simțurilor sociale, bazată pe rețelele de socializare (Internetul), corelată cu relativa rămânere în urmă a părții executive care să ajute societatea să ajungă la dorințele create implicit, prin comparație.

Slăbirea colectivităților și întărirea individualităților. Indivizii de azi, mult mai informați ca înainte, consideră că se pot realiza mai bine singuri decât în grup, își aleg ținte, căi și mijloace idividuale, deși sunt și destule exemple negative, când inițiativele lor rămân doar la nivel de voință.

Tipologia umană în viziune sistemică

- Pornind de la sistemul cu trei axe paralele de referință, **axa vieții**, **axa activității** și **axa divinitătii**, avem urmatoarele tipuri de oameni: **omul euclidian** și **omul neeuclidian**. Omul euclidian evoluează numai pe axa vieții spre cea a activității, adică respectă principiul euclidian al dreptelor paralele din geometria clasică. Acesta nu se întâlnește cu axa divinității decât la final, la moarte.
Omul euclidian poate fi de două feluri: **exponențial** și **oscilant** (**ciclic**). Omul oscilant poate fi la rândul lui de trei categorii: **convergent**, **permanent** și **divergent**.

- **Omul euclidian exponențial** este omul care se implică într-o activitate și, spre nivelul personal maxim al acesteia, tinde exponențial. Este omul liniștit, **fără excese** de niciun fel, care acumulează constant și **ajunge la ținta propusă**, practic, după cele patru constante de timp.

- **Omul euclidian oscilant convergent** este omul care se implică într-o activitate și evoluează oscilant față de nivelul mediu al acesteia, cu abateri din ce în ce mai mici. Este omul care face anumite **excese autocontrolate**, încât **ajunge la ținta propusă**, după cele patru constante de timp.

- **Omul euclidian oscilant permanent** este omul care se implică într-o activitate și evoluează oscilant față de nivelul mediu al acesteia, cu abateri permanente de amplitudine constantă. Este omul care face **excese necontrolate** și care **nu ajunge stabil la ținta propusă**, deși trece prin aceasta, chiar o și depășește de multe ori, când în sus și când în jos.

- **Omul euclidian oscilant divergent** este omul care se implică într-o activitate și evoluează oscilant față de nivelul mediu al acesteia, cu abateri din ce în ce mai mari. Este omul care face **excese necontrolate** și care **nu ajunge stabil la ținta propusă**, deși trece prin aceasta, chiar o și depășește, de multe ori, când în sus și când în jos, la o distanță care crește în timp.

- **Omul neeuclidian** este omul care se implică într-o activitate, dar în afară de componenta euclidiană a acesteia, are momente când nu mai evoluează pe axa activității, ci tinde spre axa divinității. Acesta simte că poate să unească cele două axe înainte de unirea lor firească, ducând astfel mai multe paralele la axa vieții, de aici și demumirea, prin similitudine cu geometria neeuclidiană. Este cazul marilor creatori, conducători, credincioși etc. care ar fi în stare să-și dea viața pentru anumite idei, creație, iubire, țară, credință etc. Sunt oamenii care *„au moartea în fișa postului*”.

Omul neeuclidian este de mai multe feluri: **exponențial**, **oscilant convergent**, **oscilant permanent** și **oscilant divergent**.

- **Omul neeuclidian exponențial** este cel care are una sau mai multe idei din domeniile creație, iubire, credință etc. pentru a căror îndeplinire și-ar da chiar viața. Sunt sinucigașii care o fac pe baza unor doctrine.

- **Omul neeuclidian oscilant convergent** este cel care are preocupări, idei, trăiri, sentimente etc. pentru a căror îndeplinire ar fi în stare să-și dea chiar viața, tensiunea oscilează cu o amplitudine din ce în ce mai mică și nu se ajunge la finalul tragic. Exemplu: **Galileo Galilei** a fost condamnat la moarte pentru ideile sale, dar până la urmă sentința nu s-a executat, fiind forțat să părăsească țara.

- **Omul neeuclidian oscilant permanent** este cel care are preocupări, idei, trăiri, sentimente etc. pentru a căror îndeplinire ar fi în stare să-și dea chiar viața, tensiunea oscilează cu amplitudine constantă și se ajunge la finalul tragic. Exemplu: **Giordano Bruno** a fost condamnat și ars pe rug pentru ideile sale.

- **Omul neeuclidian oscilant divergent** este cel care are preocupări, idei, trăiri, sentimente etc. pentru a căror îndeplinire ar fi în stare să-și de chiar viața, tensiunea oscilează din ce în ce mai mult și ajung la finalul tragic. Exemplu: **Mihai Eminescu**, unul dintre puținele cazuri de om cu trei neeuclidianități: țara, poezia și iubirea. Ar fi fost în stare să moară pentru oricare dintre acestea. A murit, după părerea mea, pentru țară; **Constantin Brâncoveanu** a avut două neeuclidianități: țara și credința. A murit pentru credință.

INDEX

A

Alexandru CAZACU, 7, 143, 535
Alexandru Ionuț MIHAI, 8, 348, 536
Andrei Mihai POGANY, 8
Angela BURTEA, 7, 136, 535
Antoneta RĂDOI, 4, 7, 8, 53, 75, 187, 226, 248, 252, 285, 290, 302, 330, 356, 361, 374, 396, 418, 446, 462, 480, 485, 492, 516, 521
Aurelia RÎNJEA, 8, 441, 536

B

Bianca TIMȘA STOICESCU, 8, 481, 483, 536

C

Cleopatra LUCA, 8, 331, 536
Coca POPESCU, 8, 392, 536
Constantin ENESCU, 7, 249, 535
Corneliu BERBENTE, 7, 124, 535
Corneliu CRISTESCU, 7, 211, 535
Costel STANCU, 8, 463, 536

D

Dan TIPURIȚĂ, 8, 486, 536
Daniela Olguța IORDACHE, 7
Dumitru GĂLEȘANU, 7, 275, 277, 535

E

Ecaterina CHIFU, 7, 158, 535
Eduard Dorin ENE, 7, 242, 535
Elena CĂPĂȚÎNĂ, 7, 151, 535
Elena Cristina ȘTEFAN, 8, 473, 536
Elena MITRU, 8, 357, 536
Elena VIZIR, 8, 502, 536
Emil LUNGEANU, 8, 341, 536
Emil-Luciu VASILESCU, 8, 499, 536
Eugenia DUȚĂ, 4, 8, 429

G

Geo CĂLUGĂRU, 4, 7, 8, 264, 340
Gheorghe A. STROIA, 4, 7, 142, 157, 166, 234, 279
Gheorghe. A. STROIA, 7
Gina ZAHARIA, 8, 517, 536

H

Horia CRIOS, 7, 197, 535
Hristache POPESCU, 8, 397, 536

I

Ioan RAȚIU, 8, 419, 536
Ion CIOCANU, 4, 8, 511
Ion CUZUIOC, 7, 220, 535
Ion HAINEȘ, 7, 286, 536
Ionel MARIN, 4, 7, 180, 191, 196
Ionuț ȚENE, 8, 493, 536
Issabela COTELIN, 7, 181, 535
Iulian POPESCU, 8, 402, 536

J

Julian RADU, 8, 411, 536

L

Leonard I. VOICU, 8, 512, 536
Ligya DIACONESCU, 7, 231, 535

E

Marian ILIE, 7, 291, 536
Mariana POPA, 8, 34
Mihaela GAVRILUȚĂ-HUȚANU, 7
Mihai EPURE, 7, 253, 535
Mihai STAN, 4, 7, 8, 130, 135, 210, 312, 347
Mihai Valentin GHEORGHIU, 7, 280, 536
Milen BADRALEXI, 4, 7, 123, 322
Mircea IVĂNESCU, 7, 313, 536

N

Nelu DANCI, 7, 34, 227, 229, 535
Nicolae ROTARU, 8, 75, 447, 536
Nicolae TOMA, 4, 7, 8, 34, 37, 274, 472
Nicolae VASILE, 1, 3, 4, 5, 7, 8, 24, 26, 29, 33, 34, 35, 37, 70, 75, 150, 205, 219, 230, 241, 368, 383, 391, 403, 410, 440, 498, 523, 536

O

Octav Cornel LICA, 8, 323, 536

P

Pompiliu CREȚU, 7, 188, 535

Ș

Ștefan DOROFTEI, 7, 235, 535

T

Tatiana RĂDULESCU, 8, 430, 536
Titina NICA ȚENE, 8, 362, 536
Tudor CRISTEA, 7, 206, 535

V

Vasile ANDRU, 7, 113, 535
Victor PENCU, 8, 369, 536
Victor PETRESCU, 4, 8, 501
Virgil CIUCĂ, 7, 167, 535

CUPRINS

In memoriam Doru Dinu GLĂVAN *5*

DE CE O NOUĂ EVALUARE A LITERATURII ROMÂNE CONTEMPORANE ÎN VIZIUNEA LUI NICOLAE VASILE? 9

ANALIZA SISTEMICĂ A LITERATURII GENERAȚIEI 2000 18

GRUPĂRI LITERARE 27

Gruparea literară „AMPRENTELE SUFLETULUI” 29

Cenaclul literar AntiM 39

Grupul literar „CATACOMBA" 47

Gruparea literar-artistică „Cronica Timpului” 54

Gruparea „Detectiv literar” 71

DIN CULISELE EPIGRAMEI 76

Asociația cultural umanitară „LUCEAFĂRUL de VEST” Timișoara 89

CENACLUL LITERAR „OCTAVIAN GOGA” 97

FUNDAȚIA LITERAR-ISTORICĂ „STOIKA” 103

DESPRE AUTORI 111

Vasile ANDRU 113

Corneliu BERBENTE 124

Margareta BINEAŢĂ-CRISTEA 131

Angela BURTEA 136

Alexandru CAZACU 143

Elena CĂPĂȚÎNĂ 151

Ecaterina CHIFU 158

Virgil CIUCĂ 167

Issabela COTELIN 181

Pompiliu CREŢU 188

Horia CRIOS 197

Tudor CRISTEA 206

Corneliu CRISTESCU 211

Ion CUZUIOC 220

Nelu DANCI 227

Ligya DIACONESCU 231

Ștefan DOROFTEI 235

Eduard Dorin ENE 242

Constantin ENESCU 249

Mihai EPURE 253

Mihaela GAVRILUȚĂ - HUȚANU 265

Dumitru GĂLEȘANU 275

Mihai Valentin GHEORGHIU 280
Ion HAINEȘ 286
Marian ILIE 291
Daniela-Olguța IORDACHE 303
Mircea IVĂNESCU 313
Octav Cornel LICA 323
Cleopatra LUCA 331
Emil LUNGEANU 341
Alexandru Ionuț MIHAI 348
Elena MITRU 357
Titina NICA ȚENE 362
Victor PENCU 369
Andrei Mihai POGÁNY 375
Mariana POPA 384
Coca POPESCU 392
Hristache POPESCU 397
Iulian POPESCU 402
Julian RADU 411
Ioan RAŢIU 419
Tatiana RĂDULESCU 430
Aurelia RÎNJEA 441
Nicolae ROTARU 447
Costel STANCU 463
Elena Cristina ŞTEFAN 473
Bianca TIMȘA STOICESCU 481
Dan TIPURIȚĂ 486
Ionuț ȚENE 493
Emil-Luciu VASILESCU 499
Elena VIZIR 502
Leonard I. VOICU 512
Gina ZAHARIA 517
Nicolae VASILE – Aforisme 523
Nicolae VASILE – Elemente intuitive, filozofice și terminologice, de sistemism 527
INDEX 533